

Godina XXX
Utorak, 10. februara/veljače 2026. godine

Broj/Број
10

Година XXX
Уторак, 10. фебруара 2026. године

ISSN 1512-7486 - bosanski jezik
ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

363

Na osnovu člana 7. stav (7) Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20 i 59/22) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, na 72. vanrednoj (telefonskoj) sjednici, održanoj 27.1.2026. godine, donijelo je

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU VISINE OSNOVICE ZA OBRAČUN
PLATA U DIPLOMATSKO-KONZULARNIM
PREDSTAVNIŠTVIMA BOSNE I HERCEGOVINE
U 2025. GODINI**

Član 1.
(Predmet Odluke)

- (1) Ovom odlukom utvrđuje se visina osnovice za obračun plata zaposlenim u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine za budžetsku 2025. godinu.

Član 2.
(Visina osnovice)

- (1) Visina osnovice za obračun plata zaposlenim u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, utvrđuje se prema sljedećoj tabeli:

R.b.	ZEMLJA/SJEDIŠTE DKP BIH	VISINA OSNOVICE U KM
1	2	3
1	AUSTRALIJA, KANBERA	1.355

2	AUSTRIJA, BEČ	1.549
3	BELGIJA, BRISEL	1.495
4	BUGARSKA, SOFIJA	1.424
5	CRNA GORA, PODGORICA	1.442
6	ČEŠKA REPUBLIKA, PRAG	1.584
7	DANSKA, KOPENHAGEN	1.762
8	EGIPAT, KAIRO	1.299
9	FRANCUSKA, PARIZ	1.549
10	FRANCUSKA, STRAZBUR	1.549
11	GRČKA, ATENA	1.388
12	NIZOZEMSKA, HAG	1.477
13	HRVATSKA, ZAGREB	1.424
14	INDIJA, NJU DELHI	1.388
15	INDONEZIJA, DŽAKARTA	1.355
16	IRAN, TEHERAN	1.443
17	ITALIJA, RIM	1.299
18	ITALIJA, MILANO	1.299
19	IZRAEL, TEL AVIV	1.637
20	JAPAN, TOKIO	1.767
21	JORDAN, AMAN	1.470
22	KANADA, OTAVA	1.461
23	KATAR, DOHA	1.584
24	KINA, PEKING	1.672
25	KUVAJT, KUVAJT	1.531
26	LIBIJA, TRIPOLI	1.350
27	MAĐARSKA, BUDIMPEŠTA	1.531
28	MALEZIJA, KUALA LUMPUR	1.531
29	MAKEDONIJA, SKOPJE	1.355
30	NORVEŠKA, OSLO	1.442
31	NJEMAČKA, BERLIN	1.388
32	NJEMAČKA, MINHEN	1.388
33	NJEMAČKA, FRANKFURT	1.388

34	NJEMAČKA, ŠTUTGART	1.388
35	PAKISTAN, ISLAMABAD	1.406
36	POLJSKA, VARŠAVA	1.424
37	RUMUNIJA, BUKUREŠT	1.388
38	RUSIJA, MOSKVA	1.602
39	SAD, NJUJORK	1.780
40	SAD, ČIKAGO	1.670
41	SAD, VAŠINGTON	1.670
42	SAUDIJSKA ARABIJA, RIJAD	1.531
43	SLOVENIJA, LJUBLJANA	1.424
44	SRBIJA, BEOGRAD	1.442
45	SVETA STOLICA, VATIKAN	1.299
46	ŠPANJA, MADRID	1.317
47	ŠVEDSKA, ŠTOKHOLM	1.426
48	ŠVICARSKA, BERN	1.869
49	ŠVICARSKA, ŽENEVA	1.869
50	TURSKA, ANKARA	1.371
51	TURSKA, ISTANBUL	1.371
52	UJEDINJENI ARAPSKI EMIRATI, ABU DABI	1.707
53	VELIKA BRITANIJA, LONDON	1.762

- (2) Visina osnovice za obračun plata zaposlenim u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, koja su u fazi formiranja, utvrđuje se prema sljedećoj tabeli:

R.b.	ZEMLJA/SJEDIŠTE DKP BIH	VISINA OSNOVICE U KM
1	ALBANIJA, TIRANA	1.424
2	AZERBEJDŽAN, BAKU	1.443
3	HRVATSKA, RIJEKA	1.424
4	SRBIJA, NOVI PAZAR	1.442
5	SLOVAČKA, BRATISLAVA	1.442
6	MAROKO, RABAT	1.353
7	ALŽIR, ALŽIR	1.477
8	TUNIS, TUNIS	1.282
9	KENIJA, NAJROBI	1.442
10	BRAZIL, BRAZILIJA	1.299

Član 3.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjuje se narednog mjeseca od dana usvajanja Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu.

VM broj 15/26
27. januara 2026. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

Na temelju članka 7. stavak (7) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20 i 59/22) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, na 72. izvanrednoj (telefonskoj) sjednici, održanoj 27.1.2026. godine, donijelo je

ODLUKU O UTVRĐIVANJU VISINE OSNOVICE ZA OBRAČUN PLAĆA U DIPLOMATSKO-KONZULARNIM PREDSTAVNIŠTVIMA BOSNE I HERCEGOVINE U 2025. GODINI

Članak 1.

(Predmet Odluke)

- (1) Ovom Odlukom utvrđuje se visina osnovice za obračun plaća zaposlenim u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine za proračunsku 2025. godinu.

Članak 2.

(Visina osnovice)

- (1) Visina osnovice za obračun plaće zaposlenim u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, utvrđuje se prema sljedećoj tablici:

R.b.	ZEMLJA/SJEDIŠTE DKP BIH	VISINA OSNOVICE U KM
1	2	3
1	AUSTRALIJA, CANEBERRA	1.355
2	AUSTRIJA, BEČ	1.549
3	BELGIJA, BRUXELLES	1.495
4	BUGARSKA, SOFIJA	1.424
5	CRNA GORA, PODGORICA	1.442
6	ČEŠKA REPUBLIKA, PRAG	1.584
7	DANSKA, KOPENHAGEN	1.762
8	EGIPAT, KAIRO	1.299
9	FRANCUSKA, PARIZ	1.549
10	FRANCUSKA, STRASBOURG	1.549
11	GRČKA, ATENA	1.388
12	NIZOZEMSKA, HAG	1.477
13	HRVATSKA, ZAGREB	1.424
14	INDIJA, NEW DELHI	1.388
15	INDONEZIJA, DŽAKARTA	1.355
16	IRAN, TEHERAN	1.443
17	ITALIJA, RIM	1.299
18	ITALIJA, MILANO	1.299
19	IZRAEL, TEL AVIV	1.637
20	JAPAN, TOKIO	1.767
21	JORDAN, AMAN	1.470
22	KANADA, OTAVA	1.461
23	KATAR, DOHA	1.584
24	KINA, PEKING	1.672
25	KUVAJT, KUVAJT	1.531
26	LIBIJA, TRIPOLI	1.350
27	MAĐARSKA, BUDIMPEŠTA	1.531
28	MALEZIJA, KUALA LUMPUR	1.531
29	MAKEDONIJA, SKOPJE	1.355
30	NORVEŠKA, OSLO	1.442
31	NJEMAČKA, BERLIN	1.388
32	NJEMAČKA, MUNCHEN	1.388
33	NJEMAČKA, FRANKFURT	1.388
34	NJEMAČKA, ŠTUTGART	1.388
35	PAKISTAN, ISLAMABAD	1.406
36	POLJSKA, VARŠAVA	1.424

37	RUMUNJSKA, BUKUREŠT	1.388
38	RUSIJA, MOSKVA	1.602
39	SAD, NEW YORK	1.780
40	SAD, CHICAGO	1.670
41	SAD, WASHINGTON	1.670
42	SAUDIJSKA ARABIJA, RIJAD	1.531
43	SLOVENIJA, LJUBLJANA	1.424
44	SRBIJA, BEOGRAD	1.442
45	SVETA STOLICA, VATIKAN	1.299
46	ŠPANJOLSKA, MADRID	1.317
47	ŠVEDSKA, ŠTOKHOLM	1.426
48	ŠVICARSKA, BERN	1.869
49	ŠVICARSKA, ŽENEVA	1.869
50	TURSKA, ANKARA	1.371
51	TURSKA, ISTANBUL	1.371
52	UJEDINJENI ARAPSKI EMIRATI, ABU DABI	1.707
53	VELIKA BRITANIJA, LONDON	1.762

(2) Visina osnovice za obračun plaće zaposlenim u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, koja su u fazi formiranja, utvrđuje se prema sljedećoj tablici:

R.b.	ZEMLJA/SJEDIŠTE DKP BiH	VISINA OSNOVICE U KM
1	ALBANIJA, TIRANA	1.424
2	AZERBAJDŽAN, BAKU	1.443
3	HRVATSKA, RIJEKA	1.424
4	SRBIJA, NOVI PAZAR	1.442
5	SLOVAČKA, BRATISLAVA	1.442
6	MAROKO, RABAT	1.353
7	ALŽIR, ALŽIR	1.477
8	TUNIS, TUNIS	1.282
9	KENIJA, NAIROBI	1.442
10	BRAZIL, BRAZILIJA	1.299

Članak 3.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjuje se narednog mjeseca od dana usvajanja Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu.

VM broj 15/26
27. siječnja 2026. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 7. став (7) Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20 и 59/22) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Министарства иностраних послова Босне и Херцеговине, на 72. ванредној (телефонској) сједници, одржаној 27.1.2026. године, донио је

ОДЛУКУ О УТВРЂИВАЊУ ВИСИНЕ ОСНОВИЦЕ ЗА ОБРАЧУН ПЛАТА У ДИПЛОМАТСКО-КОНЗУЛАРНИМ ПРЕДСТАВНИШТВИМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У 2025. ГОДИНИ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

- (1) Овом одлуком утврђује се висина основнице за обрачун плата запосленим у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине за буџетску 2025. годину.

Члан 2.

(Висина основнице)

- (1) Висина основнице за обрачун плате запосленим у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине, утврђује се према следећој табели:

Р.б.	ЗЕМЉА/СЈЕДИШТЕ ДКП БиХ	ВИСИНА ОСНОВИЦЕ У КМ
1	2	3
1	АУСТРАЛИЈА, КАНБЕРА	1.355
2	АУСТРИЈА, БЕЧ	1.549
3	БЕЛГИЈА, БРИСЕЛ	1.495
4	БУГАРСКА, СОФИЈА	1.424
5	ЦРНА ГОРА, ПОДГОРИЦА	1.442
6	ЧЕШКА РЕПУБЛИКА, ПРАГ	1.584
7	ДАНСКА, КОПЕНХАГЕН	1.762
8	ЕГИПАТ, КАИРО	1.299
9	ФРАНЦУСКА, ПАРИЗ	1.549
10	ФРАНЦУСКА, СТРАЗБУР	1.549
11	ГРЧКА, АТИНА	1.388
12	ХОЛАНДИЈА, ХАГ	1.477
13	ХРВАТСКА, ЗАГРЕБ	1.424
14	ИНДИЈА, ЊУ ДЕЛХИ	1.388
15	ИНДОНЕЗИЈА, ЏАКАРТА	1.355
16	ИРАН, ТЕХЕРАН	1.443
17	ИТАЛИЈА, РИМ	1.299
18	ИТАЛИЈА, МИЛАНО	1.299
19	ИЗРАЕЛ, ТЕЛ АВИВ	1.637
20	ЈАПАН, ТОКИО	1.767
21	ЈОРДАН, АМАН	1.470
22	КАНАДА, ОТАВА	1.461
23	КАТАР, ДОХА	1.584
24	КИНА, ПЕКИНГ	1.672
25	КУВАЈТ, КУВАЈТ	1.531
26	ЛИБИЈА, ТРИПОЛИ	1.350
27	МАЂАРСКА, БУДИМПЕШТА	1.531
28	МАЛЕЗИЈА, КУАЛА ЛУМПУР	1.531
29	МАКЕДОНИЈА, СКОПЈЕ	1.355
30	НОРВЕШКА, ОСЛО	1.442
31	ЊЕМАЧКА, БЕРЛИН	1.388
32	ЊЕМАЧКА, МИНХЕН	1.388
33	ЊЕМАЧКА, ФРАНКФУРТ	1.388
34	ЊЕМАЧКА, ШТУТГАРТ	1.388
35	ПАКИСТАН, ИСЛАМАБАД	1.406
36	ПОЉСКА, ВАРШАВА	1.424

37	РУМУНИЈА, БУКУРЕШТ	1.388
38	РУСИЈА, МОСКВА	1.602
39	САД, ЊУЈОРК	1.780
40	САД, ЧИКАГО	1.670
41	САД, ВАШИНГТОН	1.670
42	САУДИЈСКА АРАБИЈА, РИЈАД	1.531
43	СЛОВЕНИЈА, ЉУБЉАНА	1.424
44	СРБИЈА, БЕОГРАД	1.442
45	СВЕТА СТОЛИЦА, ВАТИКАН	1.299
46	ШПАНИЈА, МАДРИД	1.317
47	ШВЕДСКА, ШТОКХОЛМ	1.426
48	ШВАЈЦАРСКА, БЕРН	1.869
49	ШВАЈЦАРСКА, ЖЕНЕВА	1.869
50	ТУРСКА, АНКАРА	1.371
51	ТУРСКА, ИСТАНБУЛ	1.371
52	УЈЕДИЊЕНИ АРАПСКИ ЕМИРАТИ, АБУ ДАБИ	1.707
53	ВЕЛИКА БРИТАНИЈА, ЛОНДОН	1.762

- (2) Висина основнице за обрачун плате запосленим у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине, која су у фази формирања утврђује се према следећој табели:

Р.б.	ЗЕМЉА/СЈЕДИШТЕ ДКП БИХ	ВИСИНА ОСНОВИЦЕ У КМ
1	АЛБАНИЈА, ТИРАНА	1.424
2	АЗЕРБЕЈДЖАН, БАКУ	1.443
3	ХРВАТСКА, РИЈЕКА	1.424
4	СРБИЈА, НОВИ ПАЗАР	1.442
5	СЛОВАЧКА, БРАТИСЛАВА	1.442
6	МАРОКО, РАБАТ	1.353
7	АЛЖИР, АЛЖИР	1.477
8	ТУНИС, ТУНИС	1.282
9	КЕНИЈА, НАЈРОБИ	1.442
10	БРАЗИЛ, БРАЗИЛИЈА	1.299

Члан 3.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ", а примјењује се наредног мјесеца од дана усвајања Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину.

СМ број 15/26
27. јануара 2026. године
Сарајево

Предсједавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

BOSNA I HERCEGOVINA UPRAVA ZA INDIREKTNО OPOREZIVANJE

364

На основу члана 173. став (3) Одлуке о provoђењу Закона о carинској политици у Bosни и Herцеговини ("Службени гласник БиХ", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22, 23/22 и 6/23), члана 15. став (1) Закона о Управи за indirektnо oporezivanje ("Службени гласник БиХ", број 89/05) и члана 61. став 2. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", br. 32/02, 102/09 и 72/17), директор Управе за indirektnо oporezivanje donosi

UPUTSTVO O POSTUPKU UZIMANJA UZORKA ROBE OD STRANE CARINSKOG ORGANA

DIO PRVI - UVODNE ODREDBE

Члан 1.

(Предмет)

Ovim uputstvom ureђује се postupак uzimanja, obilježavanja i dostavljanja uzorka robe i tehničke dokumentacije u postupku koji se vodi kod Uprave за indirektnо oporezivanje (u daljem tekstu: UIO) i postupак за provoђење analize i/ili kontrolne analize radi identificiranja i svrstavanja robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Herцegovine.

Члан 2.

(Upotreba izraza u muškom или ženskom rodu)

Riječi koje су radi preglednosti u ovom uputstvu navedene u jednom rodu bez diskriminacije odnose се i na muški i na ženski rod.

Члан 3.

(Pravni osnov)

Uzimanje uzorka robe regulisano је:

- odredbama члана 53, члана 80, члана 81. и члана 92. став (2) Закона о carинској политици u Bosни и Herцegovини ("Службени гласник БиХ", број 58/15) (u daljem tekstu: Закон) и
- odredbama члана 18. став 5. таčka e), члана 121, чл. 173. до 177. и члана 270. став (1) таčka d) Одлуке о provoђењу Закона о carинској политици u Bosни и Herцegovини ("Службени гласник БиХ", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22, 23/22 и 6/23) (u daljem tekstu: Одлука).

Члан 4.

(Definicije)

Izrazi korišteni u ovom uputstvu imaju sljedeće značenje:

- "uzimanje uzorka" је radnja kojom се за ukupnu masu robe koja је predmet analize одређује uzorак koji се може analizirati или na други одговарајући начин ispitivati u laboratoriji,
- "Izvjештај о laboratorijskom ispitivanju" је документ koji izdaje laboratorija koja је vršila ispitivanje i koji pokazuje rezultate laboratorijskog ispitivanja i druge informacije koje се tiču tog ispitivanja,
- "Mišljenje о svrstavanju" је документ kojim grupa за tarifu, vrijednost i porijeklo daje Mišljenje о svrstavanju robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Herцegovine,
- "tehnička dokumentacija" је документ koji pojašnjava vrstu robe, njenu namjenu i tehničke karakteristike,
- "kontrolisano lice" је deklarant или drugo lice одговорно за robu čiji се uzorак uzima.

Члан 5.

(Područje primjene)

Ovo uputstvo primjenjuje се kada се postupак uzimanja uzoraka provodi u carinski odobrenim postupanjima или upotrebi, u naknadnoj provjeri carinske deklaracije, за potrebe izdavanja obavezujuće informacije о tarifnom svrstavanju robe, за potrebe izdavanja obavezujuće informacije о porijeklu robe, te за potrebe prodaje i uništavanje oduzete robe iz nadležnosti Sektora за poslovne usluge, kao i по zahtjevu правосудног органа.

Član 6.
(Opće odredbe)

- (1) Reprezentativan uzorak je uzorak koji:
 - a) posjeduje bitne karakteristike i svojstva ukupne količine robe,
 - b) predstavlja prosječan sastav ukupne količine robe,
 - c) ima statistički jednaku mogućnost da bude izabran iz ukupne količine robe.
- (2) Prethodni pregled robe i uzimanje uzorka robe obavlja se pod nadzorom i na način koji odredi carinska ispostava.
- (3) Uzeti uzorak robe ubraja se u količinu robe za koju se odobrava carinski odobreno postupanje ili upotreba i na isti se primjenjuju carinske formalnosti tog postupanja ili upotrebe.
- (4) Uzimanje uzorka robe obavlja UIO u prisustvu kontrolisanog lica odnosno lica koje on ovlasti da ga zastupa pri uzimanju uzorka.
- (5) UIO može zatražiti da uzimanje uzorka robe, pod njegovim nadzorom, uradi kontrolisano lice ili lice koje on ovlasti za uzimanje uzorka.
- (6) Uzimanje uzorka robe može vršiti i drugo ovlašteno službeno lice ili institucija u okviru svoje nadležnosti ili registrirane djelatnosti, gdje u pravilu UIO odlučuje koje drugo ovlašteno službeno lice ili institucija vrši uzimanje uzorka po nalogu UIO.
- (7) Prisustvo kontrolisanog lica ili lica koje on ovlasti prilikom uzimanja uzorka, pružanje pomoći UIO u tom postupku, nepostupanje po zahtijevanom od strane UIO, te ostale obaveze kontrolisanog lica pri pregledu robe propisane su članom 172. Odluke.
- (8) Uzorak se čuva i transportuje na način uobičajen za čuvanje takve vrste robe.

DIO DRUGI – UZIMANJE UZORKA ROBE

Član 7.

(Uzimanje uzorka robe prije određivanja carinski odobrenog postupanja ili upotrebe)

- (1) U cilju određivanja carinski odobrenog postupanja ili upotrebe robe carinska ispostava može odobriti uzimanje uzorka, na zahtjev lica ovlaštenog da robi odredi takvo postupanje ili upotrebu.
- (2) Pisani zahtjev iz stava (1) ovog člana podnosioc zahtjeva potpisuje i podnosi nadležnoj carinskoj ispostavi.
- (3) Zahtjev iz stava (2) ovog člana sadrži:
 - a) naziv i adresu podnosioca zahtjeva,
 - b) mjesto gdje se roba nalazi,
 - c) podatke o: sažetju deklaraciji, ako je bila podnesena, prethodnom carinskom postupku i prijevoznom sredstvu na kojem se roba nalazi,
 - d) podatke neophodne za identificiranje robe.
- (4) Uzimanje uzorka robe prije određivanja carinski odobrenog postupanja ili upotrebe carinska ispostava odobrava zabilješkom na zahtjevu, te informira podnosioca o svojoj odluci.
- (5) Kada nisu ispunjeni uvjeti za odobravanje zahtjeva za uzimanje uzoraka, UIO donosi odluku u skladu sa zakonom koji regulira upravni postupak.
- (6) Podnosilac zahtjeva snosi sve rizike i troškove koji se odnose na pregled robe, uzimanje uzoraka, otpakiranje, mjerenje, prepakivanje i svako drugo postupanje sa robom, kao i sve troškove analize robe.

Član 8.

(Uzimanje uzorka robe nakon prihvatanja carinske deklaracije)

- (1) Radi provjere podataka o robi iskazanih u carinskoj deklaraciji prihvaćenoj od strane carinske ispostave, carinska ispostava može po službenoj dužnosti uzeti uzorak robe za

potrebe izdavanja Mišljenja o svrstavanju, te za potrebe laboratorijskog ispitivanja.

- (2) Ako je uzorak robe iz člana 17. stav (1) ovog uputstva potrebno uzeti u prikladnoj prostoriji ili na mjestu istovara koje se nalazi na teritoriji koja je u nadležnosti druge carinske ispostave, carinska ispostava koja je prihvatila carinsku deklaraciju bez odlaganja obavještava drugu carinsku ispostavu o lokaciji na kojoj se istovara ili skladišti roba čiji je uzorak potrebno uzeti.
- (3) Obavještenje iz stava (2) ovog člana sadrži:
 - a) broj carinske deklaracije,
 - b) podatke o plombama na prijevoznom sredstvu (broj plombe, opis, fotografija ako je dostupna),
 - c) adresu lokacije istovara ili skladištenja robe,
 - d) podatke o kontrolisanom licu,
 - e) procijenjeno vrijeme dolaska robe,
- (4) Carinska ispostava koja je prihvatila carinsku deklaraciju kontrolisanom licu nalaže da se po dolasku robe na lokaciju istovara ili skladištenja javi carinskoj ispostavi mjesno nadležnoj za tu lokaciju radi uzimanja uzorka robe.
- (5) Carinska ispostava koja vrši uzimanje uzorka robe popunjava Zapisnik o uzimanju uzorka robe u skladu sa članom 19. ovog uputstva i isti zajedno sa uzorkom robe dostavlja carinskoj ispostavi koja je prihvatila deklaraciju.
- (6) Uzorak robe iz st. (1) i (5) ovog člana dostavlja se grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra.

Član 9.

(Uzimanje uzorka robe nakon puštanja robe)

- (1) Carinski organ, nakon puštanja robe, može uzeti uzorak robe, ako je roba još uvijek dostupna, i/ili tehničku dokumentaciju.
- (2) Uzorak robe iz stava (1) ovog člana uzima se po službenoj dužnosti.
- (3) Uzimanje uzorka robe nakon puštanja robe vrši grupa za kontrolu nadležnog regionalnog centra ili Odsjek za kontrolu, u prisustvu kontrolisanog lica, u prostorijama gdje je roba smještena.
- (4) Uzorak robe iz stava (3) ovog člana dostavlja se grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo regionalnog centra nadležnog prema sjedištu kontrolisanog lica.

Član 10.

(Uzimanje uzorka robe namijenjene prodaji ili uništenju)

- (1) Uzorak robe oduzete u krivičnom ili prekršajnom postupku, zaplijenjene u upravnom postupku i ustupljene u korist Bosne i Hercegovine, a koja je namijenjena prodaji ili uništenju, uzima se po službenoj dužnosti.
- (2) Uzimanje uzorka robe iz stava (1) ovog člana obavlja Komisija za prodaju oduzete robe nadležnog regionalnog centra, po zahtjevu odsjeka za poslovne usluge, u prostorijama gdje je roba smještena.
- (3) Uzorak iz stava (2) ovog člana dostavlja se grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra.

Član 11.

(Uzimanje uzorka robe po zahtjevu pravosudnog organa)

- (1) Uzimanje uzorka robe po zahtjevu pravosudnog organa vrši carinska ispostava nadležna prema mjestu gdje je roba smještena.
- (2) Uzorak iz stava (1) ovog člana dostavlja se grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra.

DIO TREĆI - POSTUPAK UZIMANJA, OBILJEŽAVANJA I DOSTAVLJANJA UZORKA ROBE**Član 12.**

(Uzimanje, dostavljanje i čuvanje uzorka robe prije određivanja carinski odobrenog postupanja ili upotrebe, nakon prihvatanja carinske deklaracije ili nakon puštanja robe)

- (1) Kada se uzorak robe uzima prije određivanja carinski odobrenog postupanja ili upotrebe robe, nakon prihvatanja carinske deklaracije ili nakon puštanja robe, od jedne vrste robe uzima se uzorak u dva istovjetna primjerka (primjerak A i primjerak B).
- (2) Organizaciona jedinica UIO koja je uzela uzorak primjerak A uzorka, sa Zapisnikom o uzimanju uzorka robe i pratećom dokumentacijom, dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra.
- (3) Primjerak B uzorka, kao kontrolni uzorak koji služi za eventualno vođenje daljnjeg postupka, sa primjerkom Zapisnika o uzimanju uzorka robe i pratećom dokumentacijom, uručuje se kontrolisanom licu, koje taj uzorak mora čuvati u preuzetom stanju do okončanja postupka, odnosno uručivanja UIO.
- (4) Prateća dokumentacija iz st. (2) i (3) ovog člana treba da sadrži podatke o sastavu i drugim karakteristikama robe, može biti u formi prospekta, tehničkog crteža, skice, fotografije, uputstva i drugog prikaza o robi.

Član 13.

(Uzimanje i dostavljanje uzorka robe namijenjene prodaji ili uništenju ili po zahtjevu pravosudnog organa)

- (1) Kada se uzima uzorak robe namijenjene prodaji ili uništenju ili po zahtjevu pravosudnog organa, uzima se jedan uzorak (primjerak A).
- (2) Organizaciona jedinica nadležnog regionalnog centra koja je uzela uzorak primjerak uzorka sa Zapisnikom o uzimanju uzorka robe i pratećom dokumentacijom dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra.
- (3) Prateća dokumentacija iz stava (2) ovog člana treba da sadrži podatke o sastavu i drugim karakteristikama robe, može biti u formi prospekta, tehničkog crteža, skice, fotografije, uputstva i drugog prikaza o robi.

Član 14.

(Dostavljanje uzorka robe za potrebe izdavanja Obavezujuće informacije o tarifnom svrstavanju)

- (1) Podnosilac zahtjeva za izdavanje Obavezujuće informacije o tarifnom svrstavanju robe uz zahtjev dostavlja jedan uzorak (primjerak A) Odsjeku za tarifu, vrijednost i porijeklo.
- (2) Odsjek za tarifu, vrijednost i porijeklo primjerak A uzorka, sa Zapisnikom o uzimanju uzorka robe i pratećom dokumentacijom, dostavlja Odsjeku - Carinska laboratorija.
- (3) Prateća dokumentacija iz stava (2) ovog člana treba sadržavati podatke o sastavu i drugim karakteristikama robe, a može biti u formi prospekta, tehničkog crteža, skice, fotografije, uputstva i drugog prikaza o robi.

Član 15.

(Potrebna količina uzorka za analizu)

- (1) Uzorak robe uzima se u količini koja je propisana u Prilogu 1. koji je sastavni dio ovog uputstva.
- (2) Ako je pojedinačno originalno pakovanje robe količinski manje od propisane količine, treba uzeti više originalnih pakovanja do količine dovoljne za analizu.
- (3) Kada se roba nalazi u originalnom pakovanju u količini koja je jednaka ili neznatno veća od one koja je potrebna za laboratorijsko ispitivanje (npr. 1kg, 1l, komad, vrećica i sl.), za uzorak se uzima originalno pakovanje.

- (4) Izuzetno, ako okolnost pojedinog slučaja to zahtijeva, može se uzeti manja ili veća količina uzorka od one navedene u stavu (1) ovog člana.

Član 16.

(Postupanje sa robom iz koje je uzet uzorak robe)

- (1) Nakon uzimanja uzorka robe, carinska ispostava odobrava puštanje robe bez čekanja na rezultate laboratorijskog ispitivanja.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, kada postoji sumnja u pogledu primjene određene zabrane ili ograničenja a ista se ne može otkloniti dok se ne dobije rezultat laboratorijskog ispitivanja, roba se ne može pustiti ispod carinskog nadzora.
- (3) U slučaju carinske deklaracije za izvoz ili vanjsku obradu, deklarantu se odobrava da, kada to okolnosti dopuštaju, količinu robe uzetu kao uzorak nadoknadi identičnom robom kako bi imao istu pošiljku.
- (4) Ako je uzet uzorak robe, u polje B carinske deklaracije, koja se odnosi na predmetnu robu, upisuje se podatak: "UZET UZORAK, ZAPISNIK BROJ", što znači da carinski postupak nije okončan.

Član 17.

(Postupanje sa osjetljivom, opasnom i robom čiji uzorak nije moguće uzeti na mjestu carinskog pregleda)

- (1) Ako postoji opasnost oštećenja robe uslijed uzimanja uzorka ili nemogućnost provođenja postupka uzimanja uzorka na mjestu carinskog pregleda (npr. roba osjetljiva na svjetlost, vlagu, eko cisterne i dr.), uzorak robe uzima se u drugoj prikladnoj prostoriji ili na mjestu istovara robe.
- (2) U slučaju da je roba opasna za sigurnost i zdravlje pri uzimanja uzorka ili postoji opasnost oštećenja robe uslijed uzimanja uzorka, organizaciona jedinica UIO može odrediti da radnju uzimanja uzorka izvrši zaposleni UIO koji je posebno osposobljen za uzimanje uzorka takve robe ili drugo ovlašteno službeno lice ili institucija u okviru svoje nadležnosti ili registrirane djelatnosti.
- (3) Ako je moguće, uzorak robe iz stava (2) ovog člana uzima se u originalnom pakovanju.
- (4) Za uzorak iz st. (1) i (2) ovog člana, uz Zapisnik o uzimanju uzorka prilaže se primjerak uputstva za rukovanje robom ili sigurnosno-tehnički list.
- (5) Uzorak lako kvarljive i isparljive robe (meso i mesni proizvodi, mlijeko i mliječni proizvodi i druga lako kvarljiva roba) čuva se i transportuje na način da garantuje integritet i svojstva uzorka do predaje Odsjeku - Carinska laboratorija.

Član 18.

(Uzimanje i dostavljanje tehničke dokumentacije)

- (1) Ako se ne može uzeti uzorak robe (mašina, aparat, uređaj, vozilo, dio konstrukcije i dr.) ili ako roba više nije fizički dostupna, uzima se tehnička dokumentacija.
- (2) Tehnička dokumentacija iz stava (1) ovog člana uzima se u jednom primjerku (npr. prospekt, uputstvo ili drugo) koji treba da sadrži sve potrebne podatke za svrstavanje robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine.
- (3) Tehničku dokumentaciju ovjerava kontrolisano lice, te organizaciona jedinica UIO koja je uzela tehničku dokumentaciju iz stava (1) ovog člana istu dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra.
- (4) Na osnovu tehničke dokumentacije grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra daje Mišljenje o svrstavanju prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine i isto dostavlja organizaciona jedinica UIO koja je uzela tehničku dokumentaciju iz stava (1) ovog člana.

Član 19.

(Zapisnik o uzimanju uzorka)

- (1) Prilikom uzimanja uzorka robe sačinjava se Zapisnik o uzimanju uzorka prema obrascu iz Priloga 2. koji je sastavni dio ovog uputstva.
- (2) Zapisnik o uzimanju uzorka sačinjava se u tri primjerka, od kojih se po jedan primjerak dostavlja:
 - a) grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra,
 - b) organizacionoj jedinici UIO koja je uzela uzorak i
 - c) kontrolisanom licu.

Član 20.

(Mjerenje i obilježavanje uzorka)

- (1) Roba uzeta kao uzorak mjeri se, a utvrđena količina za primjerak A uzorka i primjerak B uzorka upisuje na naljepnicu prema obrascu iz Priloga 3. koji je sastavni dio ovog uputstva, i unosi u Zapisnik o uzimanju uzorka.
- (2) Na primjerak A uzorka i primjerak B uzorka, radi onemogućavanja neovlaštenog korištenja i osiguravanja istovjetnosti, stavlja se carinsko obilježje (carinska plomba ili otisak carinskog pečata) i naljepnica.

Član 21.

(Evidencija)

Carinski organ koji je uzeo uzorak vodi evidenciju o uzetim uzorcima na obrascu iz Priloga 4. koji je sastavni dio ovog uputstva.

Član 22.

(Postupanje grupe za tarifu, vrijednost i porijeklo)

- (1) Pri prijemu primjerka A uzorka grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra vrši pregled istog i utvrđuje ispravnost u pogledu količine, pakovanja, carinskog obilježja, te prateće dokumentacije, o čemu sačinjava Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe ili tehničke dokumentacije prema obrascu iz Priloga 7. koji je sastavni dio ovog uputstva.
- (2) Ako se pregledom primjerka A uzorka utvrdi da je isti u promijenjenom stanju, da nije uzeta potrebna količina ili da je povrijeđeno carinsko obilježje, grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra sačinjava Zapisnik iz stava (1) ovog člana te primjerak A vraća organizacionoj jedinici UIO koja je uzela uzorak.
- (3) Ako se pregledom primjerka A utvrdi da je isti dostavljen u ispravnom stanju, grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra postupa na jedan od sljedećih načina:
 - a) ako grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo može izvršiti svrstavanje robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine bez laboratorijskog ispitivanja, daje Mišljenje o svrstavanju, a primjerak A uzorka čuva do okončanja postupka.
 - b) ako grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo smatra da se bez laboratorijskog ispitivanja ne može doći do potrebnih podataka, primjerak A uzorka robe uz Zapisnik o uzimanju uzorka sa pratećom dokumentacijom dostavlja Odsjeku - Carinska laboratorija.
- (4) Mišljenje o svrstavanju iz stava (3) tačka a) ovog člana grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra dostavlja organizacionoj jedinici UIO koja je uzela uzorak.

Član 23.

(Postupanje Odsjeka - Carinska laboratorija)

- (1) Pri prijemu primjerka A uzorka Odsjek - Carinska laboratorija vrši pregled uzorka i utvrđuje ispravnost u

pogledu količine, pakovanja, carinskog obilježja, te prateće dokumentacije.

- (2) O provedenom postupku iz stava (1) ovog člana Odsjek - Carinska laboratorija popunjava Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji primjerka A uzorka prema obrascu iz Priloga 7. ovog uputstva.
- (3) Zapisnik iz stava (2) ovog člana sačinjava se u dva primjerka od kojih jedan primjerak zadržava Odsjek - Carinska laboratorija, a drugi se dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra.
- (4) Nakon obavljene primopredaje, na primjerak A uzorka stavlja se šifra uzorka, a podaci o primljenom uzorku unose se u evidenciju o primljenim uzorcima prema obrascu iz Priloga 5. koji je sastavni dio ovog uputstva.
- (5) Odsjek - Carinska laboratorija samostalno ili uz stručnu pomoć eksternih laboratorija sa kojima ima saradnju obavlja potrebna laboratorijska ispitivanja na primjerku A uzorka.
- (6) O postupku primopredaje primjerka A uzorka između Odsjeka - Carinska laboratorija i laboratorije koja pruža stručnu pomoć Odsjeku - Carinska laboratorija sastavlja se Zapisnik o primopredaji u dva primjerka, po jedan primjerak za svaku laboratoriju.
- (7) Kod dostavljanja Izvještaja o laboratorijskom ispitivanju postupa se na jedan od sljedećih načina:
 - a) kad cjelokupno laboratorijsko ispitivanje radi Odsjek - Carinska laboratorija, taj Odsjek daje Izvještaj o laboratorijskom ispitivanju i isti dostavlja Odsjeku za tarifu, vrijednost i porijeklo ili grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra,
 - b) kad dio laboratorijske analize radi Odsjek - Carinska laboratorija a dio eksterna laboratorija, Odsjek - Carinska laboratorija daje Izvještaj o laboratorijskom ispitivanju uz označavanje parametara koje je radila eksterna laboratorija i isti dostavlja Odsjeku za tarifu, vrijednost i porijeklo ili grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra,
 - c) kad cjelokupnu laboratorijsku analizu radi eksterna laboratorija, Odsjek - Carinska laboratorija prosljeđuje Izvještaj o laboratorijskom ispitivanju eksterne laboratorije propratnim aktom Odsjeku za tarifu, vrijednost i porijeklo ili grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra.

Član 24.

(Postupanje grupe za tarifu, vrijednost i porijeklo po prijemu Izvještaja o laboratorijskom ispitivanju)

Nakon prijema Izvještaja o laboratorijskom ispitivanju grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra, na osnovu rezultata analize, daje Mišljenje o svrstavanju i isto zajedno sa Izvještajem o laboratorijskom ispitivanju dostavlja organizacionoj jedinici UIO koja je uzela uzorak robe.

Član 25.

(Postupanje sa uzorkom nakon provedene analize)

- (1) Nakon provedene analize, primjerak A uzorka, ako se ne uništi laboratorijskim ispitivanjem ili na drugi način ne postane neupotrebljiv, Odsjek - Carinska laboratorija, odnosno grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra čuva do okončanja carinskog upravnog postupka.
- (2) Po okončanju carinskog upravnog postupka Odsjek - Carinska laboratorija, odnosno grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra postupa na jedan od sljedećih načina:
 - a) obavještava kontrolisano lice da se uzorak može preuzeti u roku od osam dana od dana prijema

- obavještenja, ako je kontrolisano lice izjavilo da mu uzorak treba vratiti,
- b) uništava uzorak ili ga ostavlja u carinskoj zbirci, ako je kontrolisano lice izjavilo da mu uzorak ne treba vratiti.
- (3) Kontrolisano lice dužno je u roku od osam dana od dana prijema obavještenja preuzeti uzorak iz člana 17. stav (2) ovog uputstva.
- (4) Troškove povrata uzorka snosi kontrolisano lice.
- (5) Prije povrata uzorka sa istog se skida carinsko obilježje i naljepnica.

Član 26.

(Postupanje po prijemu Mišljenja o svrstavanju)

Po prijemu Mišljenja o svrstavanju, organizaciona jedinica UIO koja je uzela uzorak postupna na jedan od sljedećih načina:

- a) nakon prihvatanja carinske deklaracije:
- 1) ako je tarifna oznaka utvrđena u Mišljenju o svrstavanju istovjetna tarifnoj oznaci koja je navedena u carinskoj deklaraciji, Mišljenje o svrstavanju zajedno sa Izvještajem o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka) prilaže se uz carinsku deklaraciju a na carinskoj deklaraciji u polju B ili u nedostatku prostora u tom polju na poledini carinske deklaracije stavlja se zabilješka "TARIFNA OZNAKA U MIŠLJENJU O SVRSTAVANJU ISTOVJETNA SA TARIFNOM OZNAKOM NAVEDENOM U CARINSKOJ DEKLARACIJI". Kopija Mišljenja o svrstavanju zajedno sa Izvještajem o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka) dostavlja se kontrolisanom licu.
 - 2) ako je u Mišljenju o svrstavanju utvrđena tarifna oznaka koja se razlikuje od tarifne oznake koja je navedena u carinskoj deklaraciji, carinska ispostava sastavlja Zapisnik o provjeravanju carinske deklaracije na obrascu Priloga 6. koji je sastavni dio ovog uputstva.
- b) nakon puštanja robe:
- 1) ako je tarifna oznaka utvrđena u Mišljenju o svrstavanju istovjetna tarifnoj oznaci koja je navedena u carinskoj deklaraciji koja je predmet naknadne carinske kontrole, grupa za kontrolu nadležnog regionalnog centra odnosno Odsjek za kontrolu isto konstatuje u Zapisniku o naknadnoj kontroli, koji dostavlja kontrolisanom licu,
 - 2) ako je u Mišljenju o svrstavanju utvrđena tarifna oznaka koja se razlikuje od tarifne oznake koja je navedena u carinskoj deklaraciji koja je predmet naknadne kontrole, grupa za kontrolu nadležnog regionalnog centra, odnosno Odsjek za kontrolu u Zapisniku o naknadnoj kontroli konstatuje utvrđene nepravilnosti te uz Zapisnik i Mišljenje o svrstavanju kao i Izvještaj o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka) dostavlja kontrolisanom licu poziv za usmenu raspravu radi pružanja mogućnosti da se izjasni o utvrđenim nepravilnostima. Ako kontrolisano lice u roku iz člana 28. stav (2) tačka b) ovog uputstva ne podnese zahtjev za kontrolnu analizu primjerka B uzorka, grupa za kontrolu nadležnog regionalnog centra odnosno Odsjek za kontrolu donosi rješenje u upravnom postupku.
- c) kad je uzorak robe uzet po zahtjevu pravosudnog organa, grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog centra Mišljenje o svrstavanju zajedno sa

Izvještajem o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka) dostavlja carinskoj ispostavi koja je uzela uzorak.

Član 27.

(Zapisnik o provjeravanju carinske deklaracije)

- (1) Zapisnik o provjeravanju carinske deklaracije iz člana 26. tačka a) alineja 2) ovog uputstva sačinjava se u tri primjerka te se, zajedno sa Mišljenjem o svrstavanju i Izvještajem o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka), jedan primjerak dostavlja kontrolisanom licu, drugi primjerak odlaze uz carinsku deklaraciju, a treći primjerak (ako nije rađena analiza uzorka) dostavlja se grupi za carinske postupke nadležnog regionalnog centra sa prijedlogom za izmjenu carinske deklaracije.
- (2) Ako je rađeno laboratorijsko ispitivanje primjerka A uzorka, a kontrolisano lice u roku iz člana 28. stav (2) ovog uputstva ne podnese zahtjev za kontrolnu analizu, treći primjerak Zapisnika se nakon isteka tog roka dostavlja grupi za carinske postupke nadležnog regionalnog centra sa prijedlogom za izmjenu carinske deklaracije.

Član 28.

(Kontrolna analiza primjerka B uzorka)

- (1) Kontrolna analiza primjerka B uzorka (u daljem tekstu: kontrolna analiza) može se provoditi po zahtjevu stranke ili po službenoj dužnosti.
- (2) Kontrolisano lice može podnijeti zahtjev za kontrolnu analizu u roku od:
 - a) 10 dana od dana prijema Zapisnika o provjeri carinske deklaracije,
 - b) 10 dana od dana prijema Zapisnika o naknadnoj kontroli iz člana 26. tačka b) alineja 2) ovog uputstva.
- (3) Zahtjev iz stava (2) ovog člana podnosi se organizacionoj jedinici UIO koja je uzela uzorak i treba da sadrži ispitne parametre koji bi se trebali odrediti, kao i prijedlog laboratorije za vršenje kontrolne analize, sa spiska laboratorija sa kojima UIO ima suradnju.
- (4) O zahtjevu iz stava (2) ovog člana, u pogledu ispunjenosti uvjeta, blagovremenosti zahtjeva i ispravnosti dostavljenog primjerka B uzorka, carinski organ koji je uzeo uzorak donosi odluku u pisanom obliku.
- (5) Kontrolisano lice dužno je da uz zahtjev za kontrolnu analizu dostavi i primjerak B uzorka. O primopredaji primjerka B uzorka organizaciona jedinica UIO koja je uzela uzorak popunjava Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe na obrascu iz Priloga 7. ovog uputstva, u dva primjerka, od kojih jedan primjerak zadržava organizaciona jedinica UIO koja je uzela uzorak, a drugi primjerak kontrolisano lice.
- (6) Organizaciona jedinica UIO koja je uzela uzorak, putem grupe za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra, dostavlja Odsjeku - Carinskoj laboratoriji zahtjev za kontrolnu analizu, zajedno sa primjerkom B uzorka. O primopredaji uzorka između organizacione jedinice UIO koja je uzela uzorak i grupe za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra popunjava se Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe na obrascu iz Priloga 7. ovog uputstva, u dva primjerka, od kojih jedan primjerak zadržava grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo, a drugi primjerak organizaciona jedinica UIO koja je uzela uzorak robe.
- (7) Troškove kontrolne analize snosi kontrolisano lice, ako se kontrolna analiza provodi po njegovom zahtjevu.
- (8) Kontrolna analiza po službenoj dužnosti može se zatražiti ako je laboratorijsku analizu primjerka A vršila eksterna laboratorija.

- (9) Kada se kontrolna analiza provodi po službenoj dužnosti, kontrolisano lice je u obavezi da primjerak B uzorka dostavi u roku od 10 dana od prijema zahtjeva UIO za dostavu uzorka.
- (10) Kontrolnu analizu ne može vršiti ista laboratorija koja je vršila prvu analizu.
- (11) Ako se rezultat kontrolne analize razlikuje od rezultata prve analize, mjerodavan je rezultat kontrolne analize.

DIO ČETVRTI - POSTUPAK PROVOĐENJA KONTROLNE ANALIZE

Član 29.

(Postupanje po prijemu zahtjeva za kontrolnu analizu)

- (1) Odsjek-Carinska laboratorija popunjava Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe u dva primjerka, od kojih jedan primjerak zadržava Odsjek - Carinska laboratorija, a jedan primjerak grupa za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra, te dostavljenom uzorku dodjeljuje šifru uzorka.
- (2) Na osnovu zahtjeva za kontrolnu analizu, Sektor za carine, na prijedlog Odsjeka - Carinska laboratorija, određuje konačne ispitne parametre koji su neophodni za svrstavanje robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine, kao i eksternu laboratoriju u kojoj se vrši kontrolna analiza.
- (3) Odsjek - Carinska laboratorija izabranoj eksternoj laboratoriji dostavlja zahtjev za predračun za laboratorijsko ispitivanje primjerka B uzorka sa parametrima iz stava (2) ovog člana.
- (4) Kontrolisanom licu dostavlja se obavijest o iznosu troškova kontrolne analize, sa instrukcijama za uplatu, te je isti dužan u roku od osam dana od dana prijema obavijesti izvršiti uplatu, a dokaz o uplati troškova dostaviti UIO.
- (5) Ako kontrolisano lice ne uplati iznos troškova iz stava (4) ovog člana, smatra se da je odustao od kontrolne analize.
- (6) Po prijemu dokaza o uplati troškova iz stava (4) ovog člana Odsjek - Carinska laboratorija primjerak B uzorka dostavlja izabranoj eksternoj laboratoriji sa zahtjevom za laboratorijsko ispitivanje.
- (7) O postupku primopredaje primjerka B uzorka popunjava se Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe u dva primjerka, od kojih jedan primjerak zadržava Odsjek - Carinska laboratorija, a jedan primjerak izabrana eksterna laboratorija.
- (8) U momentu predaje primjerka B uzorka izabranoj eksternoj laboratoriji sa istog se skida carinsko obilježje i naljepnica, pri čemu kao sredstvo identifikacije ostaje šifra uzorka za kontrolnu analizu.
- (9) Po prijemu Izvještaja o laboratorijskom ispitivanju eksterne laboratorije Odsjek - Carinska laboratorija isti dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra radi postupanja u skladu sa članom 24. ovog uputstva.

Član 30.

(Postupanje nakon kontrolne analize)

- (1) Organizaciona jedinica UIO koja je uzela uzorak, po prijemu Mišljenja o svrstavanju i Izvještaja o laboratorijskom

ispitivanju izdatim na osnovu rezultata kontrolne analize, postupa u skladu sa članom 26. i 27. stav (1) ovog uputstva.

- (2) Ako je u Mišljenju o svrstavanju utvrđena tarifna oznaka koja se razlikuje od tarifne oznake koja je navedena u carinskoj deklaraciji, organizaciona jedinica UIO koja je uzela uzorak postupa kako slijedi:
- a) carinska ispostava Zapisnik o provjeravanju carinske deklaracije, zajedno sa Mišljenjem o svrstavanju i Izvještajem o laboratorijskom ispitivanju izdatim na osnovu rezultata kontrolne analize, kao i sa dokumentacijom koja se odnosi na prvu analizu, dostavlja grupi za carinske postupke nadležnog regionalnog centra sa prijedlogom za izmjenu carinske deklaracije;
- b) grupa za kontrolu nadležnog regionalnog centra odnosno Odsjek za kontrolu, uz Mišljenje o svrstavanju i Izvještaj o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka) dostavlja kontrolisanom licu poziv za usmenu raspravu radi pružanja mogućnosti da se izjasni o istima te donosi rješenje u upravnom postupku.
- (3) Grupa za carinske postupke po prijemu prijedloga za izmjenu carinske deklaracije iz stava (2) tačke a) ovog člana provodi upravni postupak po službenoj dužnosti.
- (4) Po prijemu odluke izdate od strane grupe za carinske postupke carinska ispostava okončava carinski postupak u skladu sa tom odlukom.

Član 31.

(Postupanje po okončanju postupka)

Za svaki vođeni postupak po osnovu uzetog uzorka robe ili tehničke dokumentacije, a po samom okončanju postupka, organizaciona jedinica UIO koja je okončala postupak o istom obavještava grupu za tarifu, vrijednost i porijeklo nadležnog regionalnog centra i Odsjek - Carinsku laboratoriju.

DIO PETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 32.

(Postupanje sa uzorcima uzetim po ranijim propisima)

Na postupke koji su započeti, a nisu okončani do dana stupanja na snagu ovog uputstva, primjenjuju se odredbe ovog uputstva.

Član 33.

(Prestanak važenja ranijih propisa)

Danom stupanja na snagu ovog uputstva prestaje da važi Uputstvo o uzimanju uzoraka robe i dokumentacije o robi u carinskom postupku ("Službeni glasnik BiH" br. 5/14 i 84/16).

Član 34.

(Stupanje na snagu)

Ovo uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-02-2-213-3/26

02. februara 2026. godine

Direktor

Dr. **Zoran Tegeltija**, s. r.

Prilog 1.

KOLIČINA UZORKA ZA ANALIZU

R/b	Vrsta robe	Količina
1.	Meso, ribe i ljuskari (svježe, rashlađeno ili zamrznuto)	2000 g
2.	Kobasice i druge prerađevine od mesa	500 g
3.	Mlijeko i drugi proizvodi mliječne industrije	500 ml/g
4.	Jestivo povrće, voće, orašasti plodovi i proizvodi od istih, kafa	500 g/ml
5.	Jestivo povrće, voće, orašasti plodovi i proizvodi od istih za zdravstvenu ispravnost	5x200 g
6.	Čaj, mate čaj, biljni začini i slični sušeni proizvodi	100 g
7.	Žitarice, proizvodi mlinske industrije, proizvodi na bazi žitarica, brašna, skroba ili mlijeka, poslastičarski proizvodi	500 g
8.	Masti i ulja životinjskog porijekla i proizvodi njihovog razlaganja	500 g/ml
9.	Šećer, kakao i proizvodi od šećera i kakaoa	300 g
10.	Proizvodi i preparati koji se koriste u prehrani životinja	500 g/ml
11.	Nespomenuti proizvodi za ishranu u tečnom, čvrstom stanju, u vidu paste i sličnom stanju (voćne baze, sirupi i slični koncentrirani proizvodi)	500 ml/g
12.	Sok, nektar, piće, alkoholi, sirće, voda	1000 ml
13.	Duhan (neižiljen, ižiljen) i otpaci od duhana	200 g
14.	So (uključujući so za jelo i denaturisanu so), gips, kreč, cement i slične mineralne sirovine i proizvodi	500 g
15.	Naftna ulja i ulja dobijena od bitumenoznih minerala (laka ulja i preparati, srednja ulja, teška ulja), uključujući otpadna ulja	1000 ml
16.	Ulja za podmazivanje (mineralna, polusintetska i sintetska)	1000 ml
17.	Farmaceutski proizvodi	300 g/ml
18.	Lijekovi – Analiza aktivne supstance i parametara kvaliteta lijeka	5 originalnih pakovanja
19.	Plastične mase, guma i slična roba u granulama i ostalim primarnim oblicima	300 g/ml
20.	Rastvarači, razrjeđivači, boje, lakovi i slični proizvodi	1000 ml
21.	Konac, predivo, monofilamenti, vlakna	50 m ili originalno pakovanje
22.	Tekstil, papir i druga roba u rolnama	30 cm po cijeloj širini rolne, za rolne širine < 10 cm potrebno je 50 cm po cijeloj širini rolne
23.	Drvo, papir, plastika, guma, keramički proizvodi, proizvodi od metala i sl. roba-u obliku: ploča, listova, folija i sl. oblika	30 cm x 30 cm ili originalni oblik
24.	Drvo, papir, plastika, guma, keramički proizvodi, proizvodi od metala i sl. roba-u obliku: šipki, cijevi, crijeva, profilisanih traka, kaiševa i sl.oblika	30 cm po dužini ili originalni oblik
25.	Tekstilni odjevni i drugi tekstilni predmeti, obuća	1 komad ili originalni oblik
26.	Žica promjera: manjeg od 3mm većeg od 3mm	300 cm 30 cm
27.	Tehnička dokumentacija	jedan primjerak

Prilog 3.

NALJEPNICA ZA UZORAK

Primjerak A (za prvu analizu)	Primjerak B (za kontrolnu analizu)	**
----------------------------------	---------------------------------------	----

Organizaciona jedinica _____
Broj i datum carinske deklaracije _____
Broj i datum Zapisnika o uzimanju uzorka robe _____
Naziv robe iz fakture _____
Naziv robe sa ambalaže _____
Količina uzetog uzorka _____
Mjere opreza:** a) zapaljivo, b) kvarljivo, c) lomljivo, d) ostalo _____

**potrebno zaokružiti

M.P.

Službenik UIO (potpis i šifra):

Prilog 4.

EVIDENCIJA o uzetim uzorcima robe

		Podaci iz JCI				Izvjешtaj o laboratorijskom ispitivanju/ Mišljenje o svrstavanju				
R/b	Broj i datum Zapisnika o uzimanju uzorka	Broj i datum JCI	Prijavljena tarifna oznaka	Vrsta robe i trgovački naziv robe	Uvoznik (Izvoznik)	Datum prijema Izvjешtaja o ispitivanju/ Mišljenja o svrstavanju	Broj i datum Izvjешtaja o ispitivanju/ Mišljenja o svrstavanju	Vrsta robe	Tarifna oznaka	Napomena*

* broj i datum akta po kojem je okončan carinski postupak po predmetnoj carinskoj deklaraciji naznačiti u polju „Napomena“

Prilog 5.

EVIDENCIJA o primljenim uzorcima robe u carinsku laboratoriju

[illegible]

Prilog 6.

BOSNA I HERCEGOVINA
UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE
REGIONALNI CENTAR _____
ORGANIZACIONA JEDINICA _____
Broj: _____
Datum: _____

*Primjerak Zapisnika za:

- 1) Kontrolisano lice, zajedno sa Mišljenjem o svrstavanju i Izvještajem o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka)
- 2) Grupu za carinske postupke uz prijedlog za izmjenu carinske deklaracije
- 3) Carinski organ koji je uzeo uzorak

ZAPISNIK
o provjeravanju carinske deklaracije

1.	Kontrolisano lice :		
2.	2.1.Broj i datum JCI:	2.2.Naimenovanje br.:	2.3.Vrsta carinskog postupka:
3.	a) Naziv robe na fakturi ili drugom trgovačkom dokumentu : b) Naziv robe sa ambalaže, pakovanja i sl.:		
4.	Broj i datum Zapisnika o uzimanju uzoraka robe:		
5.	5.1.Prijavljeni tarifni stav:	5.2.Tarifni stav naveden u Izvještaju o laboratorijskom ispitivanju / Mišljenju o svrstavanju:	
6.	6.1.Obračun dažbina prema prijavljenoj tarifnoj oznaci:	6.2.Obračun dažbina prema tarifnoj oznaci navedenoj u Izvještaju o ispitivanju/Mišljenju o svrstavanju:	
7.	Podaci i okolnosti na kojima se temelji odluka o potrebi izmjene podataka u carinskoj deklaraciji: * a) Mišljenje o svrstavanju br. _____ od _____ godine, b) Izvještaj o laboratorijskom ispitivanju br. _____ od _____ godine, i c) Ostali dokumenti: _____		

* potrebno zaokružiti

Zapisnik je sastavljen u _____, u tri primjerka.

Shodno članu 28. stav (2) tačka a) Uputstva kontrolisano lice može podnijeti zahtjev za analizu primjerka B uzorka (kontrolna analiza) u roku od 10 dana od dana prijema Izvještaja o laboratorijskom ispitivanju i Mišljenja o svrstavanju koji se dostavlja uz ovaj Zapisnik.

Kontrolisano lice (potpis i pečat)

M.P.

Službenik UIO (potpis i šifra):

Potvrđujem da sam preuzeo/la
primjerak Zapisnika

Datum prijema Zapisnika _____

Prilog 7.

BOSNA I HERCEGOVINA
UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE
ORGANIZACIONA JEDINICA _____

Broj: _____

Datum: _____

ZAPISNIK
o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe ili tehničke dokumentacije

Dana, _____ godine, u prostorijama _____ u postupku primopredaje uzoraka izvršen je pregled uzoraka robe radi utvrđivanja ispravnosti u pogledu carinskog obilježja, pakovanja, količine uzorka, te prateće dokumentacije, a nalazi pregleda su uneseni u donju tabelu gdje prisutni pregledu potpisima na Zapisnik potvrđuju da su podaci uneseni u tabelu tačni.

R/B	Broj i datum akta kojim se dostavlja uzorak	Broj i datum carinske deklaracije Broj i datum Zapisnika o uzimanju uzoraka	Trgovački naziv robe čiji je uzorak uzet	Ispravno carinsko obilježje, pakovanje, količina i prateća dokumentacija. (upisati <i>DA</i> ili <i>NE</i>)		Napomena
				Primjerak A	Primjerak B	

Zapisnik je sačinjen u dva istovjetna primjerka (broj strana Zapisnika _____), od kojih jedan primjerak zadržava _____, a drugi primjerak _____.

Uzorke predao/la

(ime i prezime)

(potpis)

Uzorke preuzeo/la

(ime i prezime)

(potpis)

*Ako nema dovoljno prostora u Zapisniku koristiti poledinu Zapisnika

Temeljem članka 173. stavak (3) Odluke o provedbi Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22, 23/22 i 6/23), članka 15. stavak (1) Zakona o Upravi za neizravno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", broj 89/05) i članka 61. stavak 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), ravnatelj Uprave za neizravno oporezivanje donosi

UPUTU

O POSTUPKU UZIMANJA UZORKA ROBE OD STRANE CARINSKOG ORGANA

DIO PRVI - UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Ovom uputom uređuje se postupak uzimanja, obilježavanja i dostavljanja uzorka robe i tehničke dokumentacije u postupku koji se vodi kod Uprave za neizravno oporezivanje (u daljnjem tekstu: UNO) i postupak za provođenje analize i/ili kontrolne analize radi identificiranja i svrstavanja robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

(Uporaba izraza u muškom ili ženskom rodu)

Riječi koje su radi preglednosti u ovoj uputi navedene u jednom rodu bez diskriminacije odnose se i na muški i na ženski rod.

Članak 3.

(Pravna osnova)

Uzimanje uzorka robe regulirano je:

- a) odredbama članka 53, članka 80, članka 81. i članka 92. stavak (2) Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 58/15) (u daljnjem tekstu: Zakon) i
- b) odredbama članka 18. stavak 5. točka e), članka 121, čl. 173. do 177. i članka 270. stavak (1) točka d) Odluke o provedbi Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22, 23/22 i 6/23) (u daljnjem tekstu: Odluka).

Članak 4.

(Definicije)

Izrazi korišteni u ovoj uputi imaju sljedeće značenje:

- a) "uzimanje uzorka" je radnja kojom se za ukupnu masu robe koja je predmet analize određuje uzorak koji se može analizirati ili na drugi odgovarajući način ispitivati u laboratoriju,
- b) "Izvešće o laboratorijskom ispitivanju" je dokument koji izdaje laboratorij koji je vršio ispitivanje i koji pokazuje rezultate laboratorijskog ispitivanja i druge informacije koje se tiču tog ispitivanja,
- c) "Mišljenje o svrstavanju" je dokument kojim grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo daje Mišljenje o svrstavanju robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine,
- d) "tehnička dokumentacija" je dokument koji pojašnjava vrstu robe, njenu namjenu i tehničke karakteristike,
- e) "kontrolirana osoba" je deklarant ili druga osoba odgovorna za robu čiji se uzorak uzima.

Članak 5.

(Područje primjene)

Ova uputa primjenjuje se kada se postupak uzimanja uzoraka provodi u carinski odobrenim postupanjima ili uporabi, u naknadnoj provjeri carinske deklaracije, za potrebe izdavanja obvezujuće informacije o tarifnom svrstavanju robe, za potrebe

izdavanja obvezujuće informacije o podrijetlu robe, te za potrebe prodaje i uništavanje oduzete robe iz nadležnosti Sektora za poslovne usluge, kao i po zahtjevu pravosudnog organa.

Članak 6.

(Opće odredbe)

- (1) Reprezentativan uzorak je uzorak koji:
 - a) posjeduje bitne karakteristike i svojstva ukupne količine robe,
 - b) predstavlja prosječan sastav ukupne količine robe,
 - c) ima statistički jednaku mogućnost da bude izabran iz ukupne količine robe.
- (2) Prethodni pregled robe i uzimanje uzorka robe obavlja se pod nadzorom i na način koji odredi carinska ispostava.
- (3) Uzeti uzorak robe ubraja se u količinu robe za koju se odobrava carinski odobreno postupanje ili uporaba i na isti se primjenjuju carinske formalnosti tog postupanja ili uporabe.
- (4) Uzimanje uzorka robe obavlja UNO u prisustvu kontrolirane osobe odnosno osobe koju ona ovlasti da ga zastupa pri uzimanju uzorka.
- (5) UNO može zatražiti da uzimanje uzorka robe, pod njegovim nadzorom, uradi kontrolirana osoba ili osoba koju on ovlasti za uzimanje uzorka.
- (6) Uzimanje uzorka robe može vršiti i druga ovlaštena službena osoba ili institucija u okviru svoje nadležnosti ili registrirane djelatnosti, gdje u pravilu UNO odlučuje koja druga ovlaštena službena osoba ili institucija vrši uzimanje uzorka po nalogu UNO.
- (7) Prisustvo kontrolirane osobe ili osobe koju ona ovlasti prilikom uzimanja uzorka, pružanje pomoći UNO u tom postupku, nepostupanje po zahtjevanom od strane UNO, te ostale obveze kontrolirane osobe pri pregledu robe propisane su člankom 172. Odluke.
- (8) Uzorak se čuva i transportira na način uobičajen za čuvanje takve vrste robe.

DIO DRUGI – UZIMANJE UZORKA ROBE

Članak 7.

(Uzimanje uzorka robe prije određivanja carinski odobrenog postupanja ili uporabe)

- (1) U cilju određivanja carinski odobrenog postupanja ili uporabe robe carinska ispostava može odobriti uzimanje uzorka, na zahtjev osobe ovlaštene da robu odredi takvo postupanje ili uporabu.
- (2) Pisani zahtjev iz stavka (1) ovog članka podnosiatelj zahtjeva potpisuje i podnosi nadležnoj carinskoj ispostavi.
- (3) Zahtjev iz stavka (2) ovog članka sadrži:
 - a) naziv i adresu podnosiatelja zahtjeva,
 - b) mjesto gdje se roba nalazi,
 - c) podatke o: sažetoj deklaraciji, ako je bila podnijeta, prethodnom carinskom postupku i prijevoznom sredstvu na kojem se roba nalazi,
 - d) podatke neophodne za identificiranje robe.
- (4) Uzimanje uzorka robe prije određivanja carinski odobrenog postupanja ili uporabe carinska ispostava odobrava zabilješkom na zahtjevu, te informira podnosiatelja o svojoj odluci.
- (5) Kada nisu ispunjeni uvjeti za odobravanje zahtjeva za uzimanje uzoraka, UNO donosi odluku u skladu sa zakonom koji regulira upravni postupak.
- (6) Podnosiatelj zahtjeva snosi sve rizike i troškove koji se odnose na pregled robe, uzimanje uzoraka, otpakiranje, mjerenje, repakiranje i svako drugo postupanje s robom, kao i sve troškove analize robe.

Članak 8.

(Uzimanje uzorka robe nakon prihvatanja carinske deklaracije)

- (1) Radi provjere podataka o robi iskazanih u carinskoj deklaraciji prihvaćenoj od strane carinske ispostave, carinska ispostava može po službenoj dužnosti uzeti uzorak robe za potrebe izdavanja Mišljenja o svrstavanju, te za potrebe laboratorijskog ispitivanja.
- (2) Ako je uzorak robe iz članka 17. stavak (1) ove upute potrebno uzeti u prikladnoj prostoriji ili na mjestu istovara koje se nalazi na teritoriji koja je u nadležnosti druge carinske ispostave, carinska ispostava koja je prihvatila carinsku deklaraciju bez odlaganja obavještava drugu carinsku ispostavu o lokaciji na kojoj se istovara ili skladišti roba čiji je uzorak potrebno uzeti.
- (3) Obavijest iz stavka (2) ovog članka sadrži:
 - a) broj carinske deklaracije,
 - b) podatke o plombama na prijevoznom sredstvu (broj plombe, opis, fotografija ako je dostupna),
 - c) adresu lokacije istovara ili skladištenja robe,
 - d) podatke o kontroliranoj osobi,
 - e) procijenjeno vrijeme dolaska robe,
- (4) Carinska ispostava koja je prihvatila carinsku deklaraciju kontroliranoj osobi nalaže da se po dolasku robe na lokaciju istovara ili skladištenja javi carinskoj ispostavi mjesno nadležnoj za tu lokaciju radi uzimanja uzorka robe.
- (5) Carinska ispostava koja vrši uzimanje uzorka robe popunjava Zapisnik o uzimanju uzorka robe u skladu s člankom 19. ove upute i isti zajedno s uzorkom robe dostavlja carinskoj ispostavi koja je prihvatila deklaraciju.
- (6) Uzorak robe iz st. (1) i (5) ovog članka dostavlja se grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda.

Članak 9.

(Uzimanje uzorka robe nakon puštanja robe)

- (1) Carinski organ, nakon puštanja robe, može uzeti uzorak robe, ako je roba još uvijek dostupna, i/ili tehničku dokumentaciju.
- (2) Uzorak robe iz stavka (1) ovog članka uzima se po službenoj dužnosti.
- (3) Uzimanje uzorka robe nakon puštanja robe vrši grupa za kontrolu nadležnog regionalnog ureda ili Odsjek za kontrolu, u prisustvu kontrolirane osobe, u prostorijama gdje je roba smještena.
- (4) Uzorak robe iz stavka (3) ovog članka dostavlja se grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo regionalnog ureda nadležnog prema sjedištu kontrolirane osobe.

Članak 10.

(Uzimanje uzorka robe namijenjene prodaji ili uništenju)

- (1) Uzorak robe oduzete u kaznenom ili prekršajnom postupku, zaplijenjene u upravnom postupku i ustupljene u korist Bosne i Hercegovine, a koja je namijenjena prodaji ili uništenju, uzima se po službenoj dužnosti.
- (2) Uzimanje uzorka robe iz stavka (1) ovog članka obavlja Komisija za prodaju oduzete robe nadležnog regionalnog ureda, po zahtjevu odsjeka za poslovne usluge, u prostorijama gdje je roba smještena.
- (3) Uzorak iz stavka (2) ovog članka dostavlja se grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda.

Članak 11.

(Uzimanje uzorka robe po zahtjevu pravosudnog organa)

- (1) Uzimanje uzorka robe po zahtjevu pravosudnog organa vrši carinska ispostava nadležna prema mjestu gdje je roba smještena.
- (2) Uzorak iz stavka (1) ovog članka dostavlja se grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda.

DIO TREĆI - POSTUPAK UZIMANJA, OBILJEŽAVANJA I DOSTAVLJANJA UZORKA ROBE

Članak 12.

(Uzimanje, dostavljanje i čuvanje uzorka robe prije određivanja carinski odobrenog postupanja ili uporabe, nakon prihvatanja carinske deklaracije ili nakon puštanja robe)

- (1) Kada se uzorak robe uzima prije određivanja carinski odobrenog postupanja ili uporabe robe, nakon prihvatanja carinske deklaracije ili nakon puštanja robe, od jedne vrste robe uzima se uzorak u dva istovjetna primjerka (primjerak A i primjerak B).
- (2) Organizacijska jedinica UNO koja je uzela uzorak primjerak A uzorka, sa Zapisnikom o uzimanju uzorka robe i pratećom dokumentacijom, dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda.
- (3) Primjerak B uzorka, kao kontrolni uzorak koji služi za eventualno vođenje daljnjeg postupka, s primjerkom Zapisnika o uzimanju uzorka robe i pratećom dokumentacijom, uručuje se kontroliranoj osobi, koja taj uzorak mora čuvati u preuzetom stanju do okončanja postupka, odnosno uručivanja UNO.
- (4) Prateća dokumentacija iz st. (2) i (3) ovog članka treba sadržavati podatke o sastavu i drugim karakteristikama robe, može biti u formi prospekta, tehničkog crteža, skice, fotografije, upute i drugog prikaza o robi.

Članak 13.

(Uzimanje i dostavljanje uzorka robe namijenjene prodaji ili uništenju ili po zahtjevu pravosudnog organa)

- (1) Kada se uzima uzorak robe namijenjene prodaji ili uništenju ili po zahtjevu pravosudnog organa, uzima se jedan uzorak (primjerak A).
- (2) Organizacijska jedinica nadležnog regionalnog ureda koja je uzela uzorak primjerak uzorka sa Zapisnikom o uzimanju uzorka robe i pratećom dokumentacijom dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda.
- (3) Prateća dokumentacija iz stavka (2) ovog članka treba sadržavati podatke o sastavu i drugim karakteristikama robe, može biti u formi prospekta, tehničkog crteža, skice, fotografije, upute i drugog prikaza o robi.

Članak 14.

(Dostavljanje uzorka robe za potrebe izdavanje Obvezujuće informacije o tarifnom svrstavanju)

- (1) Podnositelj zahtjeva za izdavanje Obvezujuće informacije o tarifnom svrstavanju robe uz zahtjev dostavlja jedan uzorak (primjerak A) Odsjeku za tarifu, vrijednost i podrijetlo.
- (2) Odsjek za tarifu, vrijednost i podrijetlo primjerak A uzorka, sa Zapisnikom o uzimanju uzorka robe i pratećom dokumentacijom, dostavlja Odsjeku - Carinski laboratorij.
- (3) Prateća dokumentacija iz stavka (2) ovog članka treba sadržavati podatke o sastavu i drugim karakteristikama robe, a može biti u formi prospekta, tehničkog crteža, skice, fotografije, upute i drugog prikaza o robi.

Članak 15.

(Potrebna količina uzorka za analizu)

- (1) Uzorak robe uzima se u količini koja je propisana u Prilogu 1. koji je sastavni dio ove upute.
- (2) Ako je pojedinačno izvorno pakiranje robe količinski manje od propisane količine, treba uzeti više izvornih pakiranja do količine dovoljne za analizu.
- (3) Kada se roba nalazi u izvornom pakiranju u količini koja je jednaka ili neznatno veća od one koja je potrebna za laboratorijsko ispitivanje (npr. 1kg, 1l, komad, vrećica i sl.), za uzorak se uzima izvorno pakiranje.

- (4) Iznimno, ako okolnost pojedinog slučaja to zahtijeva, može se uzeti manja ili veća količina uzorka od one navedene u stavku (1) ovog članka.

Članak 16.

(Postupanje s robom iz koje je uzet uzorak robe)

- (1) Nakon uzimanja uzorka robe, carinska ispostava odobrava puštanje robe bez čekanja na rezultate laboratorijskog ispitivanja.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, kada postoji sumnja u pogledu primjene određene zabrane ili ograničenja a ista se ne može otkloniti dok se ne dobije rezultat laboratorijskog ispitivanja, roba se ne može pustiti ispod carinskog nadzora.
- (3) U slučaju carinske deklaracije za izvoz ili vanjsku obradu, deklarantu se odobrava da, kada to okolnosti dopuštaju, količinu robe uzetu kao uzorak nadoknadi identičnom robom kako bi imao istu pošiljku.
- (4) Ako je uzet uzorak robe, u polje B carinske deklaracije, koja se odnosi na predmetnu robu, upisuje se podatak: "UZET UZORAK, ZAPISNIK BROJ", što znači da carinski postupak nije okončan.

Članak 17.

(Postupanje s osjetljivom, opasnom i robom čiji uzorak nije moguće uzeti na mjestu carinskog pregleda)

- (1) Ako postoji opasnost oštećenja robe prilikom uzimanja uzorka ili nemogućnost provođenja postupka uzimanja uzorka na mjestu carinskog pregleda (npr. roba osjetljiva na svjetlost, vlagu, eko cisterne i dr.), uzorak robe uzima se u drugoj prikladnoj prostoriji ili na mjestu istovara robe.
- (2) U slučaju da je roba opasna za sigurnost i zdravlje prilikom uzimanja uzorka ili postoji opasnost oštećenja robe prilikom uzimanja uzorka, organizacijska jedinica UNO može odrediti da radnju uzimanja uzorka izvrši zaposleni UNO koji je posebno osposobljen za uzimanje uzorka takve robe ili druga ovlaštena službena osoba ili institucija u okviru svoje nadležnosti ili registrirane djelatnosti.
- (3) Ako je moguće, uzorak robe iz stavka (2) ovog članka uzima se u izvornom pakiranju.
- (4) Za uzorak iz st. (1) i (2) ovog članka, uz Zapisnik o uzimanju uzorka prilaže se primjerak upute za rukovanje robom ili sigurnosno-tehnički list.
- (5) Uzorak lako kvarljive i isparljive robe (meso i mesni proizvodi, mlijeko i mliječni proizvodi i druga lako kvarljiva roba) čuva se i transportira na način da garantira integritet i svojstva uzorka do predaje Odsjeku - Carinski laboratorij.

Članak 18.

(Uzimanje i dostavljanje tehničke dokumentacije)

- (1) Ako se ne može uzeti uzorak robe (mašina, aparat, uređaj, vozilo, dio konstrukcije i dr.) ili ako roba više nije fizički dostupna, uzima se tehnička dokumentacija.
- (2) Tehnička dokumentacija iz stavka (1) ovog članka uzima se u jednom primjerku (npr. prospekt, uputa ili drugo) koji treba sadržavati sve potrebne podatke za svrstavanje robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine.
- (3) Tehničku dokumentaciju ovjerava kontrolirana osoba, te organizacijska jedinica UNO koja je uzela tehničku dokumentaciju iz stavka (1) ovog članka istu dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda.
- (4) Na osnovi tehničke dokumentacije grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda daje Mišljenje o svrstavanju prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine i isto dostavlja organizacijska jedinica UNO koja je uzela tehničku dokumentaciju iz stavka (1) ovog članka.

Članak 19.

(Zapisnik o uzimanju uzorka)

- (1) Prilikom uzimanja uzorka robe sačinjava se Zapisnik o uzimanju uzorka prema obrascu iz Priloga 2. koji je sastavni dio ove upute.
- (2) Zapisnik o uzimanju uzorka sačinjava se u tri primjerka, od kojih se po jedan primjerak dostavlja:
 - a) grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda,
 - b) organizacijskoj jedinici UNO koja je uzela uzorak i
 - c) kontroliranoj osobi.

Članak 20.

(Mjerenje i obilježavanje uzorka)

- (1) Roba uzeta kao uzorak mjeri se, a utvrđena količina za primjerak A uzorka i primjerak B uzorka upisuje na naljepnicu prema obrascu iz Priloga 3. koji je sastavni dio ove upute, i unosi u Zapisnik o uzimanju uzorka.
- (2) Na primjerak A uzorka i primjerak B uzorka, radi onemogućavanja neovlaštenog korištenja i osiguranja istovjetnosti, stavlja se carinsko obilježje (carinska plomba ili otisak carinskog pečata) i naljepnica.

Članak 21.

(Evidencija)

Carinski organ koji je uzeo uzorak vodi evidenciju o uzetim uzorcima na obrascu iz Priloga 4. koji je sastavni dio ove upute.

Članak 22.

(Postupanje grupe za tarifu, vrijednost i podrijetlo)

- (1) Pri prijemu primjerka A uzorka grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda vrši pregled istog i utvrđuje ispravnost u pogledu količine, pakiranja, carinskog obilježja, te prateće dokumentacije, o čemu sačinjava Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe ili tehničke dokumentacije prema obrascu iz Priloga 7. koji je sastavni dio ove upute.
- (2) Ako se pregledom primjerka A uzorka utvrdi da je isti u promijenjenom stanju, da nije uzeta potrebna količina ili da je povrijeđeno carinsko obilježje, grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda sačinjava Zapisnik iz stavka (1) ovog članka te primjerak A vraća organizacijskoj jedinici UNO koja je uzela uzorak.
- (3) Ako se pregledom primjerka A utvrdi da je isti dostavljen u ispravnom stanju, grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda postupa na jedan od sljedećih načina:
 - a) ako grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo može izvršiti svrstavanje robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine bez laboratorijskog ispitivanja, daje Mišljenje o svrstavanju, a primjerak A uzorka čuva do okončanja postupka.
 - b) ako grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo smatra da se bez laboratorijskog ispitivanja ne može doći do potrebnih podataka, primjerak A uzorka robe uz Zapisnik o uzimanju uzorka a pratećom dokumentacijom dostavlja Odsjeku - Carinski laboratorij.
- (4) Mišljenje o svrstavanju iz stavka (3) točka a) ovog članka grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda dostavlja organizacijskoj jedinici UNO koja je uzela uzorak.

Članak 23.

(Postupanje Odsjeka - Carinski laboratorij)

- (1) Pri prijemu primjerka A uzorka Odsjek - Carinski laboratorij vrši pregled uzorka i utvrđuje ispravnost u pogledu količine, pakiranja, carinskog obilježja, te prateće dokumentacije.

- (2) O provedenom postupku iz stavka (1) ovog članka Odsjek - Carinski laboratorij popunjava Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji primjerka A uzorka prema obrascu iz Priloga 7. ove upute.
- (3) Zapisnik iz stavka (2) ovog članka sačinjava se u dva primjerka od kojih jedan primjerak zadržava Odsjek - Carinski laboratorij, a drugi se dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda.
- (4) Nakon obavljene primopredaje, na primjerak A uzorka stavlja se šifra uzorka, a podatci o primljenom uzorku unose se u evidenciju o primljenim uzorcima prema obrascu iz Priloga 5. koji je sastavni dio ove upute.
- (5) Odsjek - Carinski laboratorij samostalno ili uz stručnu pomoć eksternih laboratorija s kojima ima suradnju obavlja potrebna laboratorijska ispitivanja na primjerku A uzorka.
- (6) O postupku primopredaje primjerka A uzorka između Odsjeka - Carinski laboratorij i laboratorija koji pruža stručnu pomoć Odsjeku - Carinski laboratorij sastavlja se Zapisnik o primopredaji u dva primjerka, po jedan primjerak za svaki laboratorij.
- (7) Kod dostavljanja Izvješća o laboratorijskom ispitivanju postupa se na jedan od sljedećih načina:
- a) kad cjelokupno laboratorijsko ispitivanje radi Odsjek - Carinski laboratorij, taj Odsjek daje Izvješće o laboratorijskom ispitivanju i isti dostavlja Odsjeku za tarifu, vrijednost i podrijetlo ili grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda,
 - b) kad dio laboratorijske analize radi Odsjek - Carinski laboratorij a dio eksterni laboratorij, Odsjek - Carinski laboratorij daje Izvješće o laboratorijskom ispitivanju uz označavanje parametara koje je radio eksterni laboratorij i isti dostavlja Odsjeku za tarifu, vrijednost i podrijetlo ili grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda,
 - c) kad cjelokupnu laboratorijsku analizu radi eksterni laboratorij, Odsjek - Carinski laboratorij proslijeđuje Izvješće o laboratorijskom ispitivanju eksternom laboratoriju priloženim aktom Odsjeku za tarifu, vrijednost i podrijetlo ili grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda.

Članak 24.

(Postupanje grupe za tarifu, vrijednost i podrijetlo po prijemu Izvješća o laboratorijskom ispitivanju)

Nakon prijema Izvješća o laboratorijskom ispitivanju grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda, na osnovu rezultata analize, daje Mišljenje o svrstavanju i isto zajedno s Izvješćem o laboratorijskom ispitivanju dostavlja organizacijskoj jedinici UNO koja je uzela uzorak robe.

Članak 25.

(Postupanje s uzorkom nakon provedene analize)

- (1) Nakon provedene analize, primjerak A uzorka, ako se ne uništi laboratorijskim ispitivanjem ili na drugi način ne postane neupotrebljiv, Odsjek - Carinski laboratorij, odnosno grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda čuva do okončanja carinskog upravnog postupka.
- (2) Po okončanju carinskog upravnog postupka Odsjek - Carinski laboratorij, odnosno grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda postupa na jedan od sljedećih načina:
 - a) obavještava kontroliranu osobu da se uzorak može preuzeti u roku od osam dana od dana prijema obavijesti, ako je kontrolirana osoba izjavila da mu uzorak treba vratiti,
 - b) uništava uzorak ili ga ostavlja u carinskoj zbirici, ako je kontrolirana osoba izjavila da mu uzorak ne treba vratiti.
- (3) Kontrolirana osoba dužna je u roku od osam dana od dana prijema obavijesti preuzeti uzorak iz članka 17. stavak (2) ove upute.
- (4) Troškove povrata uzorka snosi kontrolirana osoba.
- (5) Prije povrata uzorka s istog se skida carinsko obilježje i naljepnica.

Članak 26.

(Postupanje po prijemu Mišljenja o svrstavanju)

Po prijemu Mišljenja o svrstavanju, organizacijska jedinica UNO koja je uzela uzorak postupa na jedan od sljedećih načina:

- a) nakon prihvatanja carinske deklaracije:
 - 1) ako je tarifna oznaka utvrđena u Mišljenju o svrstavanju istovjetna tarifnoj oznaci koja je navedena u carinskoj deklaraciji, Mišljenje o svrstavanju zajedno s Izvješćem o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka) prilaže se uz carinsku deklaraciju, a na carinskoj deklaraciji u polju B ili u nedostatku prostora u tom polju na poledini carinske deklaracije stavlja se zabilješka "TARIFNA OZNAKA U MIŠLJENJU O SVRSTAVANJU ISTOVJETNA S TARIFNOM OZNAKOM NAVEDENOM U CARINSKOJ DEKLARACIJI". Kopija Mišljenja o svrstavanju zajedno s Izvješćem o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka) dostavlja se kontroliranoj osobi.
 - 2) ako je u Mišljenju o svrstavanju utvrđena tarifna oznaka koja se razlikuje od tarifne oznake koja je navedena u carinskoj deklaraciji, carinska ispostava sastavlja Zapisnik o provjeravanju carinske deklaracije na obrascu Priloga 6. koji je sastavni dio ove upute.
- b) nakon puštanja robe:
 - 1) ako je tarifna oznaka utvrđena u Mišljenju o svrstavanju istovjetna tarifnoj oznaci koja je navedena u carinskoj deklaraciji koja je predmet naknadne carinske kontrole, grupa za kontrolu nadležnog regionalnog ureda odnosno Odsjek za kontrolu isto konstatira u Zapisniku o naknadnoj kontroli, koji dostavlja kontroliranoj osobi,
 - 2) ako je u Mišljenju o svrstavanju utvrđena tarifna oznaka koja se razlikuje od tarifne oznake koja je navedena u carinskoj deklaraciji koja je predmet naknadne kontrole, grupa za kontrolu nadležnog regionalnog ureda odnosno Odsjek za kontrolu u Zapisniku o naknadnoj kontroli konstatira utvrđene nepravilnosti te uz Zapisnik i Mišljenje o svrstavanju kao i Izvješće o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka) dostavlja kontroliranoj osobi poziv za usmenu raspravu radi pružanja mogućnosti da se izjasni o utvrđenim nepravilnostima. Ako kontrolirana osoba u roku iz članka 28. stavak (2) točka b) ove upute ne podnese zahtjev za kontrolnu analizu primjerka B uzorka, grupa za kontrolu nadležnog regionalnog ureda odnosno Odsjek za kontrolu donosi rješenje u upravnom postupku.
- c) kad je uzorak robe uzet po zahtjevu pravosudnog organa, grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog ureda Mišljenje o svrstavanju zajedno s Izvješćem o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena

analiza uzorka) dostavlja carinskoj ispostavi koja je uzela uzorak.

Članak 27.

(Zapisnik o provjeravanju carinske deklaracije)

- (1) Zapisnik o provjeravanju carinske deklaracije iz članka 26. točka a) alineja 2) ove upute sačinjava se u tri primjerka te se, zajedno s Mišljenjem o svrstavanju i Izvješćem o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka), jedan primjerak dostavlja kontroliranoj osobi, drugi primjerak odlaže uz carinsku deklaraciju, a treći primjerak (ako nije rađena analiza uzorka) dostavlja se grupi za carinske postupke nadležnog regionalnog ureda s prijedlogom za izmjenu carinske deklaracije.
- (2) Ako je rađeno laboratorijsko ispitivanje primjerka A uzorka, a kontrolirana osoba u roku iz članka 28. stavak (2) ove upute ne podnese zahtjev za kontrolnu analizu, treći primjerak Zapisnika se nakon isteka tog roka dostavlja grupi za carinske postupke nadležnog regionalnog ureda s prijedlogom za izmjenu carinske deklaracije.

Članak 28.

(Kontrolna analiza primjerka B uzorka)

- (1) Kontrolna analiza primjerka B uzorka (u daljnjem tekstu: kontrolna analiza) može se provoditi po zahtjevu stranke ili po službenoj dužnosti.
- (2) Kontrolirana osoba može podnijeti zahtjev za kontrolnu analizu u roku od:
 - a) 10 dana od dana prijema Zapisnika o provjeri carinske deklaracije,
 - b) 10 dana od dana prijema Zapisnika o naknadnoj kontroli iz članka 26. točka b) alineja 2) ove upute.
- (3) Zahtjev iz stavka (2) ovog članka podnosi se organizacijskoj jedinici UNO koja je uzela uzorak i treba sadržati ispitne parametre koji bi se trebali odrediti, kao i prijedlog laboratorije za vršenje kontrolne analize, sa spiska laboratorija s kojima UNO ima suradnju.
- (4) O zahtjevu iz stavka (2) ovog članka, u pogledu ispunjenosti uvjeta, blagovremenosti zahtjeva i ispravnosti dostavljenog primjerka B uzorka, carinski organ koji je uzeo uzorak donosi odluku u pisanom obliku.
- (5) Kontrolirana osoba dužna je da uz zahtjev za kontrolnu analizu dostavi i primjerak B uzorka. O primopredaji primjerka B uzorka organizacijska jedinica UNO koja je uzela uzorak popunjava Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe na obrascu iz Priloga 7. ove upute, u dva primjerka, od kojih jedan primjerak zadržava organizacijska jedinica UNO koja je uzela uzorak, a drugi primjerak kontrolirana osoba.
- (6) Organizacijska jedinica UNO koja je uzela uzorak, putem grupe za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda, dostavlja Odsjek - Carinski laboratorij zahtjev za kontrolnu analizu, zajedno s primjerkom B uzorka. O primopredaji uzorka između organizacijske jedinice UNO koja je uzela uzorak i grupe za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda popunjava se Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe na obrascu iz Priloga 7. ove upute, u dva primjerka, od kojih jedan primjerak zadržava grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo, a drugi primjerak organizacijska jedinica UNO koja je uzela uzorak robe.
- (7) Troškove kontrolne analize snosi kontrolirana osoba, ako se kontrolna analiza provodi po njegovom zahtjevu.
- (8) Kontrolna analiza po službenoj dužnosti može se zatražiti ako je laboratorijsku analizu primjerka A vršio eksterni laboratorij.

- (9) Kada se kontrolna analiza provodi po službenoj dužnosti, kontrolirana osoba je u obvezi da primjerak B uzorka dostavi u roku od 10 dana od prijema zahtjeva UNO za dostavu uzorka.
- (10) Kontrolnu analizu ne može vršiti isti laboratorij koji je vršio prvu analizu.
- (11) Ako se rezultat kontrolne analize razlikuje od rezultata prve analize, mjerodavan je rezultat kontrolne analize.

DIO ČETVRTI - POSTUPAK PROVOĐENJA KONTROLNE ANALIZE

Članak 29.

(Postupanje po prijemu zahtjeva za kontrolnu analizu)

- (1) Odsjek - Carinski laboratorij popunjava Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe u dva primjerka, od kojih jedan primjerak zadržava Odsjek - Carinski laboratorij, a jedan primjerak grupa za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda, te dostavljenom uzorku dodjeljuje šifru uzorka.
- (2) Na osnovu zahtjeva za kontrolnu analizu, Sektor za carine, na prijedlog Odsjeka - Carinski laboratorij, određuje konačne ispitne parametre koji su neophodni za svrstavanje robe prema Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine, kao i eksterni laboratorij u kojem se vrši kontrolna analiza.
- (3) Odsjek - Carinski laboratorij izabranom eksternom laboratoriju dostavlja zahtjev za predračun za laboratorijsko ispitivanje primjerka B uzorka s parametrima iz stavka (2) ovog članka.
- (4) Kontroliranoj osobi dostavlja se obavijest o iznosu troškova kontrolne analize, s instrukcijama za uplatu, te je isti dužan u roku od osam dana od dana prijema obavijesti izvršiti uplatu, a dokaz o uplati troškova dostaviti UNO.
- (5) Ako kontrolirana osoba ne uplati iznos troškova iz stavka (4) ovog članka, smatra se da je odustao od kontrolne analize.
- (6) Po prijemu dokaza o uplati troškova iz stavka (4) ovog članka Odsjek - Carinski laboratorij primjerak B uzorka dostavlja izabranom eksternom laboratoriju sa zahtjevom za laboratorijsko ispitivanje.
- (7) O postupku primopredaje primjerka B uzorka popunjava se Zapisnik o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe u dva primjerka, od kojih jedan primjerak zadržava Odsjek - Carinski laboratorij, a jedan primjerak izabrani eksterni laboratorij.
- (8) U momentu predaje primjerka B uzorka izabranom eksternom laboratoriju s istog se skida carinsko obilježje i naljepnica, pri čemu kao sredstvo identifikacije ostaje šifra uzorka za kontrolnu analizu.
- (9) Po prijemu Izvješća o laboratorijskom ispitivanju eksternog laboratorija Odsjek - Carinski laboratorij isti dostavlja grupi za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda radi postupanja u skladu s člankom 24. ove upute.

Članak 30.

(Postupanje nakon kontrolne analize)

- (1) Organizacijska jedinica UNO koja je uzela uzorak, po prijemu Mišljenja o svrstavanju i Izvješća o laboratorijskom ispitivanju izdanim na osnovi rezultata kontrolne analize, postupa u skladu s člankom 26. i 27. stavak (1) ove upute.
- (2) Ako je u Mišljenju o svrstavanju utvrđena tarifna oznaka koja se razlikuje od tarifne oznake koja je navedena u carinskoj deklaraciji, organizacijska jedinica UNO koja je uzela uzorak postupa kako slijedi:
 - a) carinska ispostava Zapisnik o provjeravanju carinske deklaracije, zajedno s Mišljenjem o svrstavanju i Izvješćem o laboratorijskom ispitivanju izdanim na osnovi rezultata kontrolne analize, kao i s

dokumentacijom koja se odnosi na prvu analizu, dostavlja grupi za carinske postupke nadležnog regionalnog ureda s prijedlogom za izmjenu carinske deklaracije;

- b) grupa za kontrolu nadležnog regionalnog ureda odnosno Odsjek za kontrolu, uz Mišljenje o svrstavanju i Izvješće o laboratorijskom ispitivanju (ako je rađena analiza uzorka) dostavlja kontroliranoj osobi poziv za usmenu raspravu radi pružanja mogućnosti da se izjasni o istima te donosi rješenje u upravnom postupku.
- (3) Grupa za carinske postupke po prijemu prijedloga za izmjenu carinske deklaracije iz stavka (2) točke a) ovog članka provodi upravni postupak po službenoj dužnosti.
- (4) Po prijemu odluke izdane od strane grupe za carinske postupke carinska ispostava okončava carinski postupak u skladu s tom odlukom.

Članak 31.

(Postupanje po okončanju postupka)

Za svaki vođeni postupak po osnovi uzetog uzorka robe ili tehničke dokumentacije, a po samom okončanju postupka, organizacijska jedinica UNO koja je okončala postupak o istom

obavještava grupu za tarifu, vrijednost i podrijetlo nadležnog regionalnog ureda i Odsjek - Carinski laboratorij.

DIO PETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 32.

(Postupanje s uzorcima uzetim po ranijim propisima)

Na postupke koji su započeti, a nisu okončani do dana stupanja na snagu ove upute, primjenjuju se odredbe ove upute.

Članak 33.

(Prestanak važenja ranijih propisa)

Danom stupanja na snagu ove upute prestaje važiti Uputa o uzimanju uzoraka robe i dokumentacije o robi u carinskom postupku ("Službeni glasnik BiH" br. 5/14 i 84/16).

Članak 34.

(Stupanje na snagu)

Ova uputa stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-02-2-213-3/26
02. veljače 2026. godine

Ravnatelj
Dr. **Zoran Tegeltija**, v. r.

Prilog 1.

KOLIČINA UZORKA ZA ANALIZU

R/b	Vrsta robe	Količina
1.	Meso, ribe i školjkaši (svježe, rashlađeno ili zamrznuto)	2000 g
2.	Kobasice i druge prerađevine od mesa	500 g
3.	Mlijeko i drugi proizvodi mliječne industrije	500 ml/g
4.	Jestivo povrće, voće, orašasti plodovi i proizvodi od istih, kava	500 g/ml
5.	Jestivo povrće, voće, orašasti plodovi i proizvodi od istih za zdravstvenu ispravnost	5x200 g
6.	Čaj, mate čaj, biljni začini i slični sušeni proizvodi	100 g
7.	Žitarice, proizvodi mlinske industrije, proizvodi na bazi žitarica, brašna, škroba ili mlijeka, poslastičarski proizvodi	500 g
8.	Masti i ulja životinjskog podrijetla i proizvodi njihove razgradnje	500 g/ml
9.	Šećer, kakao i proizvodi od šećera i kakaa	300 g
10.	Proizvodi i pripravci koji se koriste u prehrani životinja	500 g/ml
11.	Nespomenuti proizvodi za ishranu u tečnom, čvrstom stanju, u vidu paste i sličnom stanju (voćne baze, sirupi i slični koncentrirani proizvodi)	500 ml/g
12.	Sok, nektar, piće, alkoholi, ocat, voda	1000 ml
13.	Duhan (neižiljen, ižiljen) i otpaci od duhana	200 g
14.	Sol (uključujući sol za jelo i denaturiranu sol), gips, vapno, cement i slične mineralne sirovine i proizvodi	500 g
15.	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala (laka ulja i pripravci, srednja ulja, teška ulja), uključujući otpadna ulja	1000 ml
16.	Ulja za podmazivanje (mineralna, polusintetska i sintetska)	1000 ml
17.	Farmaceutski proizvodi	300 g/ml
18.	Lijekovi – Analiza aktivne supstance i parametara kvalitete lijeka	5 originalnih pakiranja
19.	Plastične mase, guma i slična roba u granulama i ostalim primarnim oblicima	300 g/ml
20.	Rastvarači, razrjeđivači, boje, lakovi i slični proizvodi	1000 ml
21.	Konac, predivo, monofilamenti, vlakna	50 m ili originalno pakiranje
22.	Tekstil, papir i druga roba u rolnama	30 cm po cijeloj širini rolne, za rolne širine < 10 cm potrebno je 50 cm po cijeloj širini rolne
23.	Drvo, papir, plastika, guma, keramički proizvodi, proizvodi od metala i sl. roba- u obliku: ploča, listova, folija i sl. oblika	30 cm x 30 cm ili originalni oblik
24.	Drvo, papir, plastika, guma, keramički proizvodi, proizvodi od metala i sl. roba-u obliku: šipki, cijevi, crijeva, profiliranih traka, kaiševa i sl. oblika	30 cm po dužini ili originalni oblik
25.	Tekstilni odjevni i drugi tekstilni predmeti, obuća	1 komad ili originalni oblik
26.	Žica promjera: manjeg od 3mm većeg od 3mm	300 cm 30 cm
27.	Tehnička dokumentacija	jedan primjerak

Prilog 3.

NALJEPNICA ZA UZORAK

Primjerak A (za prvu analizu)	Primjerak B (za kontrolnu analizu)	**
----------------------------------	---------------------------------------	----

Organizacijska jedinica _____

Broj i datum carinske deklaracije _____

Broj i datum Zapisnika o uzimanju uzorka robe _____

Naziv robe iz fakture _____

Naziv robe s ambalaže _____

Količina uzetog uzorka _____

Mjere opreza:** a) zapaljivo, b) kvarljivo, c) lomljivo, d) ostalo _____

**potrebno zaokružiti

M.P.

Službenik UNO (potpis i šifra):

Prilog 4.

EVIDENCIJA o uzetim uzorcima robe

R/b	Broj i datum Zapisnika o uzimanju uzorka	Podatci iz JCI				Izvjешće o laboratorijskom ispitivanju/ Mišljenje o svrstavanju				Napomena*
		Broj i datum JCI	Prijavljena tarifna oznaka	Vrsta robe i trgovački naziv robe	Uvoznik (Izvoznik)	Datum prijema Izvjешća o ispitivanju/ Mišljenja o svrstavanju	Broj i datum Izvjешća o ispitivanju/ Mišljenja o svrstavanju	Vrsta robe	Tarifna oznaka	

* broj i datum akta po kojem je okončan carinski postupak po predmetnoj carinskoj deklaraciji naznačiti u polju „Napomena“

Prilog 5.

EVIDENCIJA o primljenim uzorcima robe u carinski laboratorij

[illegible]

Prilog 6.

BOSNA I HERCEGOVINA
UPRAVA ZA NEIZRAVNO OPOREZIVANJE
REGIONALNI URED _____
ORGANIZACIJSKA JEDINICA _____
Broj: _____
Datum: _____

*Primjerak Zapisnika za:

- 1) Kontrolirana osoba, zajedno s Mišljenjem o svrstavanju i Izvješćem o laboratorijskom ispitivanju (ako je radena analiza uzorka)
- 2) Grupu za carinske postupke uz prijedlog za izmjenu carinske deklaracije
- 3) Carinski organ koji je uzeo uzorak

ZAPISNIK
o provjeravanju carinske deklaracije

1.	Kontrolirana osoba :		
2.	2.1.Broj i datum JCI:	2.2.Naimenovanje br.:	2.3.Vrsta carinskog postupka:
3.	a) Naziv robe na fakturi ili drugom trgovačkom dokumentu : b) Naziv robe s ambalaže, pakiranja i sl.:		
4.	Broj i datum Zapisnika o uzimanju uzoraka robe:		
5.	5.1.Prijavljeni tarifni stav:	5.2.Tarifni stav naveden u Izvješću o laboratorijskom ispitivanju / Mišljenju o svrstavanju:	
6.	6.1.Obračun pristojbi prema prijavljenoj tarifnoj oznaci:	6.2.Obračun pristojbi prema tarifnoj oznaci navedenoj u Izvješću o ispitivanju/Mišljenju o svrstavanju:	
7.	Podatci i okolnosti na kojima se temelji odluka o potrebi izmjene podataka u carinskoj deklaraciji: * a) Mišljenje o svrstavanju br. _____ od _____ godine, b) Izvješće o laboratorijskom ispitivanju br. _____ od _____ godine, i c) Ostali dokumenti: _____		

* potrebno zaokružiti

Zapisnik je sastavljen u _____, u tri primjerka.

U skladu s člankom 28. stavak (2) točka a) Upute kontrolirana osoba može podnijeti zahtjev za analizu primjerka B uzorka (kontrolna analiza) u roku od 10 dana od dana prijema Izvješća o laboratorijskom ispitivanju i Mišljenja o svrstavanju koji se dostavlja uz ovaj Zapisnik.

Kontrolirana osoba (potpis i pečat)
Potvrđujem da sam preuzeo/la
primjerak Zapisnika

M.P.**Službenik UNO (potpis i šifra):**

Datum prijema Zapisnika _____

Prilog 7.

BOSNA I HERCEGOVINA
 UPRAVA ZA NEIZRAVNO OPOREZIVANJE
 ORGANIZACIJSKA JEDINICA _____
 Broj: _____
 Datum: _____

ZAPISNIK
o provjeri ispravnosti i primopredaji uzorka robe ili tehničke dokumentacije

Dana, _____ godine, u prostorijama _____ u postupku primopredaje uzoraka izvršen je pregled uzoraka robe radi utvrđivanja ispravnosti u pogledu carinskog obilježja, pakiranja, količine uzorka, te prateće dokumentacije, a nalazi pregleda su uneseni u donju tabelu gdje prisutni pregledu potpisima na Zapisnik potvrđuju da su podaci uneseni u tabelu tačni.

R/B	Broj i datum akta kojim se dostavlja uzorak	Broj i datum carinske deklaracije Broj i datum Zapisnika o uzimanju uzoraka	Trgovački naziv robe čiji je uzorak uzet	Ispravno carinsko obilježje, pakiranje, količina i prateća dokumentacija. (upisati <i>DA</i> ili <i>NE</i>)		Napomena
				Primjerak A	Primjerak B	

Zapisnik je sačinjen u dva istovjetna primjerka (broj strana Zapisnika _____), od kojih jedan primjerak zadržava _____, a drugi primjerak _____.

Uzorke predao/la

 (ime i prezime)

 (potpis)

Uzorke preuzeo/la

 (ime i prezime)

 (potpis)

*Ako nema dovoljno prostora u Zapisniku koristiti poledinu Zapisnika

На основу члана 173. став (3) Одлуке о провођењу Закона о царинској политици у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22, 23/22 и 6/23), члана 15. став (1) Закона о Управи за индиректно опорезивање ("Службени гласник БиХ", број 89/05) и члана 61. став 2. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), директор Управе за индиректно опорезивање доноси

УПУТСТВО О ПОСТУПКУ УЗИМАЊА УЗОРКА РОБЕ ОД СТРАНЕ ЦАРИНСКОГ ОРГАНА

ДИО ПРВИ - УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овим упутством уређује се поступак узимања, обиљежавања и достављања узорка робе и техничке документације у поступку који се води код Управе за индиректно опорезивање (у даљем тексту: УИО) и поступак за провођење анализе и/или контролне анализе ради идентификовања и сврставања робе према Царинској тарифи Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(Употреба израза у мушком или женском роду)

Ријечи које су ради прегледности у овом упутству наведене у једном роду без дискриминације односе се и на мушки и на женски род.

Члан 3.

(Правни основ)

Узимање узорка робе регулисано је:

- a) одредбама члана 53, члана 80, члана 81. и члана 92. став (2) Закона о царинској политици у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 58/15) (у даљем тексту: Закон) и
- b) одредбама члана 18. став 5. тачка е), члана 121, чл. 173. до 177. и члана 270. став (1) тачка д) Одлуке о провођењу Закона о царинској политици у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22, 23/22 и 6/23) (у даљем тексту: Одлука).

Члан 4.

(Дефиниције)

Изрази коришћени у овом упутству имају следеће значење:

- a) "узимање узорка" је радња којом се за укупну масу робе која је предмет анализе одређује узорак који се може анализирати или на други одговарајући начин испитивати у лабораторији,
- b) "Извјештај о лабораторијском испитивању" је документ који издаје лабораторија која је вршила испитивање и који показује резултате лабораторијског испитивања и друге информације које се тичу тог испитивања,
- c) "Мишљење о сврставању" је документ којим група за тарифу, вриједност и поријекло даје Мишљење о сврставању робе према Царинској тарифи Босне и Херцеговине,
- d) "техничка документација" је документ који појашњава врсту робе, њену намјену и техничке карактеристике,
- e) "контролисано лице" је декларант или друго лице одговорно за робу чији се узорак узима.

Члан 5.

(Подручје примјене)

Ово упутство примјењује се када се поступак узимања узорака проводи у царински одобреним поступањима или употреби, у накнадној провјери царинске декларације, за потребе издавања обавезујуће информације о тарифном сврставању робе, за потребе издавања обавезујуће информације о поријеклу робе, те за потребе продаје и уништавање одузете робе из надлежности Сектора за пословне услуге, као и по захтјеву правосудног органа.

Члан 6.

(Опште одредбе)

- (1) Репрезентативан узорак је узорак који:
 - a) посједује битне карактеристике и својства укупне количине робе,
 - b) представља просјечан састав укупне количине робе,
 - c) има статистички једнаку могућност да буде изабран из укупне количине робе.
- (2) Претходни преглед робе и узимање узорка робе обавља се под надзором и на начин који одреди царинска испостава.
- (3) Узети узорак робе убраја се у количину робе за коју се одобрава царински одобрено поступање или употреба и на исти се примјењују царинске формалности тог поступања или употребе.
- (4) Узимање узорка робе обавља УИО у присуству контролисаног лица односно лица које он овласти да га заступа при узимању узорка.
- (5) УИО може затражити да узимање узорка робе, под његовим надзором, уради контролисано лице или лице које он овласти за узимање узорка.
- (6) Узимање узорка робе може вршити и друго овлашћено службено лице или институција у оквиру своје надлежности или регистроване дјелатности, гдје у правилу УИО одлучује које друго овлашћено службено лице или институција врши узимање узорка по налогу УИО.
- (7) Присуство контролисаног лица или лица које он овласти приликом узимања узорка, пружање помоћи УИО у том поступку, непоступање по захтијеваном од стране УИО, те остале обавезе контролисаног лица при прегледу робе прописане су чланом 172. Одлуке.
- (8) Узорак се чува и транспортује на начин уобичајен за чување такве врсте робе.

ДИО ДРУГИ – УЗИМАЊЕ УЗОРКА РОБЕ

Члан 7.

(Узимање узорка робе прије одређивања царински одобреног поступања или употребе)

- (1) У циљу одређивања царински одобреног поступања или употребе робе царинска испостава може одобрити узимање узорка, на захтјев лица овлашћеног да роби одреди такво поступање или употребу.
- (2) Писани захтјев из става (1) овог члана подносилац захтјева потписује и подноси надлежној царинској испостави.
- (3) Захтјев из става (2) овог члана садржи:
 - a) назив и адресу подносиоца захтјева,
 - b) мјесто гдје се роба налази,
 - c) податке о: сажетој декларацији, ако је била поднијета, претходном царинском поступку и превозном средству на којем се роба налази,
 - d) податке неопходне за идентификовање робе.
- (4) Узимање узорка робе прије одређивања царински одобреног поступања или употребе царинска испостава

одобрава забиљешком на захтјеву, те информише подносиоца о својој одлуци.

- (5) Када нису испуњени услови за одобравање захтјева за узимање узорака, УИО доноси одлуку у складу са законом који регулише управни поступак.
- (6) Подносилац захтјева сноси све ризике и трошкове који се односе на преглед робе, узимање узорака, отпакивање, мјерење, препакивање и свако друго поступање са робом, као и све трошкове анализе робе.

Члан 8.

(Узимање узорка робе након прихватања царинске декларације)

- (1) Ради провјере података о роби исказаних у царинској декларацији прихваћеној од стране царинске испоставе, царинска испостава може по службеној дужности узети узорак робе за потребе издавања Мишљења о сврставању, те за потребе лабораторијског испитивања.
- (2) Ако је узорак робе из члана 17. став (1) овог упутства потребно узети у прикладној просторији или на мјесту истовара које се налази на територији која је у надлежности друге царинске испоставе, царинска испостава која је прихватила царинску декларацију без одлагања обавјештава другу царинску испоставу о локацији на којој се истовара или складишти роба чији је узорак потребно узети.
- (3) Обавјештење из става (2) овог члана садржи:
 - a) број царинске декларације,
 - b) податке о пломбама на превозном средству (број пломбе, опис, фотографија ако је доступна),
 - c) адресу локације истовара или складиштења робе,
 - d) податке о контролисаном лицу,
 - e) процијењено вријеме доласка робе,
- (4) Царинска испостава која је прихватила царинску декларацију контролисаном лицу налаже да се по доласку робе на локацију истовара или складиштења јави царинској испостави мјесно надлежној за ту локацију ради узимања узорка робе.
- (5) Царинска испостава која врши узимање узорка робе попуњава Записник о узимању узорка робе у складу са чланом 19. овог упутства и исти заједно са узорком робе доставља царинској испостави која је прихватила декларацију.
- (6) Узорак робе из ст. (1) и (5) овог члана доставља се групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра.

Члан 9.

(Узимање узорка робе након пуштања робе)

- (1) Царински орган, након пуштања робе, може узети узорак робе, ако је роба још увијек доступна, и/или техничку документацију.
- (2) Узорак робе из става (1) овог члана узима се по службеној дужности.
- (3) Узимање узорка робе након пуштања робе врши група за контролу надлежног регионалног центра или Одсек за контролу, у присуству контролисаног лица, у просторијама гдје је роба смјештена.
- (4) Узорак робе из става (3) овог члана доставља се групи за тарифу, вриједност и поријекло регионалног центра надлежног према сједишту контролисаног лица.

Члан 10.

(Узимање узорка робе намијењене продаји или уништењу)

- (1) Узорак робе одузете у кривичном или прекршајном поступку, заплијењене у управном поступку и уступљене у корист Босне и Херцеговине, а која је

намијењена продаји или уништењу, узима се по службеној дужности.

- (2) Узимање узорка робе из става (1) овог члана обавља Комисија за продају одузете робе надлежног регионалног центра, по захтјеву одсека за пословне услуге, у просторијама гдје је роба смјештена.
- (3) Узорак из става (2) овог члана доставља се групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра.

Члан 11.

(Узимање узорка робе по захтјеву правосудног органа)

- (1) Узимање узорка робе по захтјеву правосудног органа врши царинска испостава надлежна према мјесту гдје је роба смјештена.
- (2) Узорак из става (1) овог члана доставља се групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра.

ДИО ТРЕЋИ - ПОСТУПАК УЗИМАЊА, ОБИЉЕЖАВАЊА И ДОСТАВЉАЊА УЗОРКА РОБЕ

Члан 12.

(Узимање, достављање и чување узорка робе прије одређивања царински одобреног поступања или употребе, након прихватања царинске декларације или након пуштања робе)

- (1) Када се узорак робе узима прије одређивања царински одобреног поступања или употребе робе, након прихватања царинске декларације или након пуштања робе, од једне врсте робе узима се узорак у два истовјетна примјерка (примјерак А и примјерак Б).
- (2) Организациона јединица УИО која је узела узорак примјерак А узорка, са Записником о узимању узорка робе и пратећом документацијом, доставља групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра.
- (3) Примјерак Б узорка, као контролни узорак који служи за евентуално вођење даљег поступка, са примјерком Записника о узимању узорка робе и пратећом документацијом, уручује се контролисаном лицу, које тај узорак мора чувати у преузетом стању до окончања поступка, односно уручивања УИО.
- (4) Пратећа документација из ст. (2) и (3) овог члана треба да садржи податке о саставу и другим карактеристикама робе, може бити у форми проспекта, техничког цртежа, скице, фотографије, упутства и другог приказа о роби.

Члан 13.

(Узимање и достављање узорка робе намијењене продаји или уништењу или по захтјеву правосудног органа)

- (1) Када се узима узорак робе намијењене продаји или уништењу или по захтјеву правосудног органа, узима се један узорак (примјерак А).
- (2) Организациона јединица надлежног регионалног центра која је узела узорак примјерак узорка са Записником о узимању узорка робе и пратећом документацијом доставља групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра.
- (3) Пратећа документација из става (2) овог члана треба да садржи податке о саставу и другим карактеристикама робе, може бити у форми проспекта, техничког цртежа, скице, фотографије, упутства и другог приказа о роби.

Члан 14.

(Достављање узорка робе за потребе издавања Обавезујуће информације о тарифном сврставању)

- (1) Подносилац захтјева за издавање Обавезујуће информације о тарифном сврставању робе уз захтјев

- доставља један узорак (примјерак А) Одсјеку за тарифу, вриједност и поријекло.
- (2) Одсјек за тарифу, вриједност и поријекло примјерак А узорка, са Записником о узимању узорка робе и пратећом документацијом, доставља Одсјеку - Царинска лабораторија.
 - (3) Пратећа документација из става (2) овог члана треба да садржи податке о саставу и другим карактеристикама робе, а може бити у форми проспекта, техничког цртежа, скице, фотографије, упутства и другог приказа о роби.

Члан 15.

(Потребна количина узорка за анализу)

- (1) Узорак робе узима се у количини која је прописана у Прилогу 1. који је саставни дио овог упутства.
- (2) Ако је појединачно оригинално паковање робе количински мање од прописане количине, треба узети више оригиналних паковања до количине довољне за анализу.
- (3) Када се роба налази у оригиналном паковању у количини која је једнака или незнатно већа од оне која је потребна за лабораторијско испитивање (нпр. 1kg, 1l, комад, врећица и сл.), за узорак се узима оригинално паковање.
- (4) Изузетно, ако околност појединог случаја то захтијева, може се узети мања или већа количина узорка од оне наведене у ставу (1) овог члана.

Члан 16.

(Поступање са робом из које је узет узорак робе)

- (1) Након узимања узорка робе, царинска испостава одобрава пуштање робе без чекања на резултате лабораторијског испитивања.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, када постоји сумња у погледу примјене одређене забране или ограничења а иста се не може отклонити док се не добије резултат лабораторијског испитивања, роба се не може пустити испод царинског надзора.
- (3) У случају царинске декларације за извоз или вањску обраду, декларанту се одобрава да, када то околности допуштају, количину робе узету као узорак надокнади идентичном робом како би имао исту пошиљку.
- (4) Ако је узет узорак робе, у поље Б царинске декларације, која се односи на предметну робу, уписује се податак: "УЗЕТ УЗОРАК, ЗАПИСНИК БРОЈ", што значи да царински поступак није окончан.

Члан 17.

(Поступање са осјетљивом, опасном и робом чији узорак није могуће узети на мјесту царинског прегледа)

- (1) Ако постоји опасност оштећења робе услед узимања узорка или немогућност провођења поступка узимања узорка на мјесту царинског прегледа (нпр. роба осјетљива на свјетлост, влагу, еко цистерне и др.), узорак робе узима се у другој прикладној просторији или на мјесту истовара робе.
- (2) У случају да је роба опасна за сигурност и здравље при узимања узорка или постоји опасност оштећења робе услед узимања узорка, организациона јединица УИО може одредити да радњу узимања узорка изврши запослени УИО који је посебно оспособљен за узимање узорка такве робе или друго овлашћено службено лице или институција у оквиру своје надлежности или регистроване дјелатности.
- (3) Ако је могуће, узорак робе из става (2) овог члана узима се у оригиналном паковању.

- (4) За узорак из ст. (1) и (2) овог члана, уз Записник о узимању узорка прилаже се примјерак упутства за руковање робом или сигурносно-технички лист.
- (5) Узорак лако кварљиве и испарљиве робе (месо и месни производи, млијеко и млијечни производи и друга лако кварљива роба) чува се и транспортује на начин да гарантује интегритет и својства узорка до предаје Одсјеку - Царинска лабораторија.

Члан 18.

(Узимање и достављање техничке документације)

- (1) Ако се не може узети узорак робе (машина, апарат, уређај, возило, дио конструкције и др.) или ако роба више није физички доступна, узима се техничка документација.
- (2) Техничка документација из става (1) овог члана узима се у једном примјерку (нпр. пројект, упутство или друго) који треба да садржи све потребне податке за сврставање робе према Царинској тарифи Босне и Херцеговине.
- (3) Техничку документацију овјерава контролисано лице, те организациона јединица УИО која је узела техничку документацију из става (1) овог члана исту доставља групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра.
- (4) На основу техничке документације група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра даје Мишљење о сврставању према Царинској тарифи Босне и Херцеговине и исто доставља организационој јединици УИО која је узела техничку документацију из става (1) овог члана.

Члан 19.

(Записник о узимању узорка)

- (1) Приликом узимања узорка робе сачињава се Записник о узимању узорка према обрасцу из Прилога 2. који је саставни дио овог упутства.
- (2) Записник о узимању узорка сачињава се у три примјерка, од којих се по један примјерак доставља:
 - а) групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра,
 - б) организационој јединици УИО која је узела узорак и
 - в) контролисаном лицу.

Члан 20.

(Мјерење и обиљежавање узорка)

- (1) Роба узета као узорак мјери се, а утврђена количина за примјерак А узорка и примјерак Б узорка уписује на наљепницу према обрасцу из Прилога 3. који је саставни дио овог упутства, и уноси у Записник о узимању узорка.
- (2) На примјерак А узорка и примјерак Б узорка, ради онемогућавања неовлашћеног коришћења и обезбјеђења истовјетности, ставља се царинско обиљежје (царинска плomba или отисак царинског печата) и наљепница.

Члан 21.

(Евиденција)

Царински орган који је узео узорак води евиденцију о узетим узорцима на обрасцу из Прилога 4. који је саставни дио овог упутства.

Члан 22.

(Поступање групе за тарифу, вриједност и поријекло)

- (1) При пријему примјерка А узорка група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра врши преглед истог и утврђује исправност у погледу количине, паковања, царинског обиљежја, те пратеће

- документације, о чему сачињава Записник о провјери исправности и примопредаји узорка робе или техничке документације према обрасцу из Прилога 7. који је саставни дио овог упутства.
- (2) Ако се прегледом примјерка А узорка утврди да је исти у промијењеном стању, да није узета потребна количина или да је повријеђено царинско обиљежје, група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра сачињава Записник из става (1) овог члана те примјерак А враћа организационој јединици УИО која је узела узорак.
- (3) Ако се прегледом примјерка А утврди да је исти достављен у исправном стању, група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра поступа на један од следећих начина:
- a) ако група за тарифу, вриједност и поријекло може извршити сврставање робе према Царинској тарифи Босне и Херцеговине без лабораторијског испитивања, даје Мишљење о сврставању, а примјерак А узорка чува до окончања поступка.
- b) ако група за тарифу, вриједност и поријекло сматра да се без лабораторијског испитивања не може доћи до потребних података, примјерак А узорка робе уз Записник о узимању узорка са пратећом документацијом доставља Одсјеку - Царинска лабораторија.
- (4) Мишљење о сврставању из става (3) тачка а) овог члана група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра доставља организационој јединици УИО која је узела узорак.

Члан 23.

(Поступање Одсјека - Царинска лабораторија)

- (1) При пријему примјерка А узорка Одсјек - Царинска лабораторија врши преглед узорка и утврђује исправност у погледу количине, паковања, царинског обиљежја, те пратеће документације.
- (2) О проведеном поступку из става (1) овог члана Одсјек - Царинска лабораторија попуњава Записник о провјери исправности и примопредаји примјерка А узорка према обрасцу из Прилога 7. овог упутства.
- (3) Записник из става (2) овог члана сачињава се у два примјерка од којих један примјерак задржава Одсјек - Царинска лабораторија, а други се доставља групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра.
- (4) Након обављене примопредаје, на примјерак А узорка ставља се шифра узорка, а подаци о примљеном узорку уносе се у евиденцију о примљеним узорцима према обрасцу из Прилога 5. који је саставни дио овог упутства.
- (5) Одсјек-Царинска лабораторија самостално или уз стручну помоћ екстерних лабораторија са којима има сарадњу обавља потребна лабораторијска испитивања на примјерку А узорка.
- (6) О поступку примопредаје примјерка А узорка између Одсјека - Царинска лабораторија и лабораторије која пружа стручну помоћ Одсјеку - Царинска лабораторија саставља се Записник о примопредаји у два примјерка, по један примјерак за сваку лабораторију.
- (7) Код достављања Извјештаја о лабораторијском испитивању поступа се на један од следећих начина:
- a) кад целокупно лабораторијско испитивање ради Одсјек - Царинска лабораторија, тај Одсјек даје Извјештај о лабораторијском испитивању и исти доставља Одсјеку за тарифу, вриједност и

- поријекло или групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра,
- b) кад дио лабораторијске анализе ради Одсјек - Царинска лабораторија а дио екстерна лабораторија, Одсјек - Царинска лабораторија даје Извјештај о лабораторијском испитивању уз означавање параметара које је радила екстерна лабораторија и исти доставља Одсјеку за тарифу, вриједност и поријекло или групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра,
- c) кад целокупну лабораторијску анализу ради екстерна лабораторија, Одсјек - Царинска лабораторија просљеђује Извјештај о лабораторијском испитивању екстерне лабораторије пропратним актом Одсјеку за тарифу, вриједност и поријекло или групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра.

Члан 24.

(Поступање групе за тарифу, вриједност и поријекло по пријему Извјештаја о лабораторијском испитивању)

Након пријема Извјештаја о лабораторијском испитивању група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра, на основу резултата анализе, даје Мишљење о сврставању и исто заједно са Извјештајем о лабораторијском испитивању доставља организационој јединици УИО која је узела узорак робе.

Члан 25.

(Поступање са узорком након проведене анализе)

- (1) Након проведене анализе, примјерак А узорка, ако се не уништи лабораторијским испитивањем или на други начин не постане неупотребљив, Одсјек - Царинска лабораторија, односно група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра чува до окончања царинског управног поступка.
- (2) По окончању царинског управног поступка Одсјек - Царинска лабораторија, односно група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра поступа на један од следећих начина:
- a) обавјештава контролисано лице да се узорак може преузети у року од осам дана од дана пријема обавјештења, ако је контролисано лице изјавило да му узорак треба вратити,
- b) уништава узорак или га оставља у царинској збирци, ако је контролисано лице изјавило да му узорак не треба вратити.
- (3) Контролисано лице дужно је у року од осам дана од дана пријема обавјештења да преузме узорак из члана 17. став (2) овог упутства.
- (4) Трошкове поврата узорка сноси контролисано лице.
- (5) Прије поврата узорка са истог се скида царинско обиљежје и наљепница.

Члан 26.

(Поступање по пријему Мишљења о сврставању)

По пријему Мишљења о сврставању, организациона јединица УИО која је узела узорак поступа на један од следећих начина:

- a) након прихватања царинске декларације:
- 1) ако је тарифна ознака утврђена у Мишљењу о сврставању истовјетна тарифној ознаци која је наведена у царинској декларацији, Мишљење о сврставању заједно са Извјештајем о лабораторијском испитивању (ако је рађена анализа узорка) прилаже се уз

царинску декларацију, а на царинској декларацији у пољу Б или у недостатку простора у том пољу на полеђини царинске декларације ставља се забиљешка "ТАРИФНА ОЗНАКА У МИШЉЕЊУ О СВРСТАВАЊУ ИСТОВЈЕТНА СА ТАРИФНОМ ОЗНАКОМ НАВЕДЕНОМ У ЦАРИНСКОЈ ДЕКЛАРАЦИЈИ". Копија Мишљења о сврставању заједно са Извјештајем о лабораторијском испитивању (ако је рађена анализа узорка) доставља се контролисаном лицу.

- 2) ако је у Мишљењу о сврставању утврђена тарифна ознака која се разликује од тарифне ознаке која је наведена у царинској декларацији, царинска испостава саставља Записник о провјеравању царинске декларације на обрасцу Прилога 6. који је саставни дио овог упутства.
- б) након пуштања робе:
 - 1) ако је тарифна ознака утврђена у Мишљењу о сврставању истовјетна тарифној ознаци која је наведена у царинској декларацији која је предмет накнадне царинске контроле, група за контролу надлежног регионалног центра односно Одсјек за контролу исто констатује у Записнику о накнадној контроли, који доставља контролисаном лицу,
 - 2) ако је у Мишљењу о сврставању утврђена тарифна ознака која се разликује од тарифне ознаке која је наведена у царинској декларацији која је предмет накнадне контроле, група за контролу надлежног регионалног центра односно Одсјек за контролу у Записнику о накнадној контроли констатује утврђене неправилности те уз Записник и Мишљење о сврставању као и Извјештај о лабораторијском испитивању (ако је рађена анализа узорка) доставља контролисаном лицу позив за усмену расправу ради пружања могућности да се изјасни о утврђеним неправилностима. Ако контролисано лице у року из члана 28. став (2) тачка б) овог упутства не поднесе захтјев за контролну анализу примјерка Б узорка, група за контролу надлежног регионалног центра односно Одсјек за контролу доноси рјешење у управном поступку.
- с) кад је узорак робе узет по захтјеву правосудног органа, група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног центра Мишљење о сврставању заједно са Извјештајем о лабораторијском испитивању (ако је рађена анализа узорка) доставља царинској испостави која је узела узорак.

Члан 27.

(Записник о провјеравању царинске декларације)

- (1) Записник о провјеравању царинске декларације из члана 26. тачка а) алинеја 2) овог упутства сачињава се у три примјерка те се, заједно са Мишљењем о сврставању и Извјештајем о лабораторијском испитивању (ако је рађена анализа узорка), један примјерак доставља контролисаном лицу, други примјерак одлаже уз царинску декларацију, а трећи примјерак (ако није рађена анализа узорка) доставља се групи за царинске

поступке надлежног регионалног центра са приједлогом за измјену царинске декларације.

- (2) Ако је рађено лабораторијско испитивање примјерка А узорка, а контролисано лице у року из члана 28. став (2) овог упутства не поднесе захтјев за контролну анализу, трећи примјерак Записника се након истека тог рока доставља групи за царинске поступке надлежног регионалног центра са приједлогом за измјену царинске декларације.

Члан 28.

(Контролна анализа примјерка Б узорка)

- (1) Контролна анализа примјерка Б узорка (у даљем тексту: контролна анализа) може се проводити по захтјеву странке или по службеној дужности.
- (2) Контролисано лице може поднијети захтјев за контролну анализу у року од:
 - а) 10 дана од дана пријема Записника о провјери царинске декларације,
 - б) 10 дана од дана пријема Записника о накнадној контроли из члана 26. тачка б) алинеја 2) овог упутства.
- (3) Захтјев из става (2) овог члана подноси се организационој јединици УИО која је узела узорак и треба да садржи испитне параметре који би се требали одредити, као и приједлог лабораторије за вршење контролне анализе, са списка лабораторија са којима УИО има сарадњу.
- (4) О захтјеву из става (2) овог члана, у погледу испуњености услова, благовремености захтјева и исправности достављеног примјерка Б узорка, царински орган који је узео узорак доноси одлуку у писаном облику.
- (5) Контролисано лице дужно је да уз захтјев за контролну анализу достави и примјерак Б узорка. О примопредаји примјерка Б узорка организациона јединица УИО која је узела узорак попуњава Записник о провјери исправности и примопредаји узорка робе на обрасцу из Прилога 7. овог упутства, у два примјерка, од којих један примјерак задржава организациона јединица УИО која је узела узорак, а други примјерак контролисано лице.
- (6) Организациона јединица УИО која је узела узорак, путем групе за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра, доставља Одсјеку - Царинској лабораторији захтјев за контролну анализу, заједно са примјерком Б узорка. О примопредаји узорка између организационе јединице УИО која је узела узорак и групе за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра попуњава се Записник о провјери исправности и примопредаји узорка робе на обрасцу из Прилога 7. овог упутства, у два примјерка, од којих један примјерак задржава група за тарифу, вриједност и поријекло, а други примјерак организациона јединица УИО која је узела узорак робе.
- (7) Трошкове контролне анализе сноси контролисано лице, ако се контролна анализа проводи по његовом захтјеву.
- (8) Контролна анализа по службеној дужности може се затражити ако је лабораторијску анализу примјерка А вршила екстерна лабораторија.
- (9) Када се контролна анализа проводи по службеној дужности, контролисано лице је у обавези да примјерак Б узорка достави у року од 10 дана од пријема захтјева УИО за доставу узорка.
- (10) Контролну анализу не може вршити иста лабораторија која је вршила прву анализу.

- (11) Ако се резултат контролне анализе разликује од резултата прве анализе, мјеродаван је резултат контролне анализе.

ДИО ЧЕТВРТИ - ПОСТУПАК ПРОВОЂЕЊА КОНТРОЛНЕ АНАЛИЗЕ

Члан 29.

(Поступање по пријему захтјева за контролну анализу)

- (1) Одсјек - Царинска лабораторија попуњава Записник о провјери исправности и примопредаји узорка робе у два примјерка, од којих један примјерак задржава Одсјек - Царинска лабораторија, а један примјерак група за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра, те достављеном узорку додјељује шифру узорка.
- (2) На основу захтјева за контролну анализу, Сектор за царине, на приједлог Одсјека - Царинска лабораторија, одређује коначне испитне параметре који су неопходни за сврставање робе према Царинској тарифи Босне и Херцеговине, као и екстерну лабораторију у којој се врши контролна анализа.
- (3) Одсјек - Царинска лабораторија изабраној екстерној лабораторији доставља захтјев за предрачун за лабораторијско испитивање примјерка Б узорка са параметрима из става (2) овог члана.
- (4) Контролисано лице доставља се обавијест о износу трошкова контролне анализе, са инструкцијама за уплату, те је исти дужан да у року од осам дана од дана пријема обавијести изврши уплату, а доказ о уплати трошкова достави УИО.
- (5) Ако контролисано лице не уплати износ трошкова из става (4) овог члана, сматра се да је одустао од контролне анализе.
- (6) По пријему доказа о уплати трошкова из става (4) овог члана Одсјек - Царинска лабораторија примјерак Б узорка доставља изабраној екстерној лабораторији са захтјевом за лабораторијско испитивање.
- (7) О поступку примопредаје примјерка Б узорка попуњава се Записник о провјери исправности и примопредаји узорка робе у два примјерка, од којих један примјерак задржава Одсјек - Царинска лабораторија, а један примјерак изабрана екстерна лабораторија.
- (8) У моменту предаје примјерка Б узорка изабраној екстерној лабораторији са истог се скида царинско обиљежје и наљепница, при чему као средство идентификације остаје шифра узорка за контролну анализу.
- (9) По пријему Извјештаја о лабораторијском испитивању екстерне лабораторије Одсјек - Царинска лабораторија исти доставља групи за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра ради поступања у складу са чланом 24. овог упутства.

Члан 30.

(Поступање након контролне анализе)

- (1) Организациона јединица УИО која је узела узорак, по пријему Мишљења о сврставању и Извјештаја о лабораторијском испитивању издатим на основу

резултата контролне анализе, поступа у складу са чланом 26. и 27. став (1) овог упутства.

- (2) Ако је у Мишљењу о сврставању утврђена тарифна ознака која се разликује од тарифне ознаке која је наведена у царинској декларацији, организациона јединица УИО која је узела узорак поступа како слиједи:
 - а) царинска испостава Записник о провјеравању царинске декларације, заједно са Мишљењем о сврставању и Извјештајем о лабораторијском испитивању издатим на основу резултата контролне анализе, као и са документацијом која се односи на прву анализу, доставља групи за царинске поступке надлежног регионалног центра са приједлогом за измјену царинске декларације;
 - б) група за контролу надлежног регионалног центра односно Одсјек за контролу, уз Мишљење о сврставању и Извјештај о лабораторијском испитивању (ако је рађена анализа узорка) доставља контролисаном лицу позив за усмену расправу ради пружања могућности да се изјасни о истима те доноси рјешење у управном поступку.
- (3) Група за царинске поступке по пријему приједлога за измјену царинске декларације из става (2) тачке а) овог члана проводи управни поступак по службеној дужности.
- (4) По пријему одлуке издате од стране групе за царинске поступке царинска испостава окончава царински поступак у складу са том одлуком.

Члан 31.

(Поступање по окончању поступка)

За сваки вођени поступак по основу узетог узорка робе или техничке документације, а по самом окончању поступка, организациона јединица УИО која је окончала поступак о истом обавјештава групу за тарифу, вриједност и поријекло надлежног регионалног центра и Одсјек - Царинску лабораторију.

ДИО ПЕТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 32.

(Поступање са узорцима узетим по ранијим прописима)

На поступке који су започети, а нису окончани до дана ступања на снагу овог упутства, примјењују се одредбе овог упутства.

Члан 33.

(Престанак важења ранијих прописа)

Даном ступања на снагу овог упутства престаје да важи Упутство о узимању узорака робе и документације о роби у царинском поступку ("Службени гласник БиХ" бр. 5/14 и 84/16).

Члан 34.

(Ступање на снагу)

Ово упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-02-2-213-3/26

02. фебруара 2026. године

Директор

Др Зоран Тегелтија, с. р.

Прилог 1.

КОЛИЧИНА УЗОРКА ЗА АНАЛИЗУ

Р/б	Врста робе	Количина
1.	Месо, рибе и љускари (свјеже, расхлађено или замрзнуто)	2000 g
2.	Кобасице и друге прерађевине од меса	500 g
3.	Млијеско и други производи млијечне индустрије	500 ml/g
4.	Јестиво поврће, воће, орашаста плодови и производи од истих, кафа	500 g/ml
5.	Јестиво поврће, воће, орашаста плодови и производи од истих за здравствену исправност	5x200 g
6.	Чај, мате чај, биљни зачини и слични сушени производи	100 g
7.	Житарице, производи млинске индустрије, производи на бази житарица, брашна, скроба или млијеска, посластичарски производи	500 g
8.	Масти и уља животињског поријекла и производи њиховог разлагања	500 g/ml
9.	Шећер, какао и производи од шећера и какаоа	300 g
10.	Производи и препарати који се користе у прехрани животиња	500 g/ml
11.	Непоменути производи за исхрану у течном, чврстом стању, у виду пасте и сличном стању (воћне базе, сирупи и слични концентрисани производи)	500 ml/g
12.	Сок, нектар, пиће, алкохоли, сирће, вода	1000 ml
13.	Дуван (неижиљен, ижиљен) и отпаци од дувана	200 g
14.	Со (укључујући со за јело и денатурисану со), гипс, креч, цемент и сличне минералне сировине и производи	500 g
15.	Нафтна уља и уља добијена од битуменозних минерала (лака уља и препарати, средња уља, тешка уља), укључујући отпадна уља	1000 ml
16.	Уља за подмазивање (минерална, полусинтетичка и синтетичка)	1000 ml
17.	Фармацеутски производи	300 g/ml
18.	Лијекови – Анализа активне супстанце и параметара квалитета лијека	5 оригиналних паковања
19.	Пластичне масе, гума и слична роба у гранулама и осталим примарним облицима	300 g/ml
20.	Растварачи, разрјеђивачи, боје, лакови и слични производи	1000 ml
21.	Конац, предиво, монофилamenti, влакна	50 m или оригинално паковање
22.	Текстил, папир и друга роба у ролнама	30 cm по цијелој ширини ролне, за ролне ширине < 10 cm потребно је 50 cm по цијелој ширини ролне
23.	Дрво, папир, пластика, гума, керамички производи, производи од метала и сл. роба- у облику: плоча, листова, фолија и сл. облика	30 cm x 30 cm или оригинални облик
24.	Дрво, папир, пластика, гума, керамички производи, производи од метала и сл. роба-у облику: шипки, цијеви, пријева, профилисаних трака, каишева и сл. облика	30 cm по дужини или оригинални облик
25.	Текстилни одјевни и други текстилни предмети, обућа	1 комад или оригинални облик
26.	Жица промјера: мањег од 3mm већег од 3mm	300 cm 30 cm
27.	Техничка документација	један примјерак

Прилог 3.

НАЉЕПНИЦА ЗА УЗОРАК

Примјерак А (за прву анализу)	Примјерак Б (за контролну анализу)	**
----------------------------------	---------------------------------------	----

Организациона јединица _____
Број и датум царинске декларације _____
Број и датум Записника о узимању узорка робе _____
Назив робе из фактуре _____
Назив робе са амбалаже _____
Количина узетог узорка _____
Мјере опреза: ** а) запаљиво, б) кварљиво, ц) ломљиво, д) остало _____

**потребно заокружити

М.П.

Службеник УИО (потпис и шифра):

Прилог 4.
ЕВИДЕНЦИЈА о узетим узорцима робе

Р/б	Број и датум Записника о узимању узорка	Подаци из ЈЦИ				Извјештај о лабораторијском испитивању/ Мишљење о сврставању				Напомена*
		Број и датум ЈЦИ	Пријаљена тарифна ознака	Врста робе и трговачки назив робе	Увозник (Извозник)	Датум пријема Извјештаја о испитивању/ Мишљења о сврставању	Број и датум Извјештаја о испитивању/ Мишљења о сврставању	Врста робе	Тарифна ознака	

* број и датум акта по којем је окончан царински поступак по предметној царинској декларацији назначити у пољу „Напомена“

Прилог 5.

ЕВИДЕНЦИЈА о примљеним узорцима робе у царинску лабораторију

[illegible]

Прилог 6.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ
РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР _____
ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА _____

Број: _____
Датум: _____

*Примјерак Записника за:

- 1) Контролисано лице, заједно са Мишљењем о сврставању и Извјештајем о лабораторијском испитивању (ако је рађена анализа узорка)
- 2) Групу за царинске поступке уз приједлог за измјену царинске декларације
- 3) Царински орган који је узео узорак

ЗАПИСНИК
о провјеравању царинске декларације

1.	Контролисано лице :		
2.	2.1.Број и датум ЈЦИ:	2.2.Наименовање бр.:	2.3.Врста царинског поступка:
3.	а) Назив робе на фактури или другом трговачком документу : б) Назив робе са амбалаже, паковања и сл.:		
4.	Број и датум Записника о узимању узорка робе:		
5.	5.1.Пријављени тарифни став:	5.2.Тарифни став наведен у Извјештају о лабораторијском испитивању / Мишљењу о сврставању:	
6.	6.1.Обрачун дажбина према пријављеној тарифној ознаци:	6.2.Обрачун дажбина према тарифној ознаци наведеној у Извјештају о испитивању/Мишљењу о сврставању:	
7.	Подаци и околности на којима се темељи одлука о потреби измјене података у царинској декларацији: * а) Мишљење о сврставању бр. _____ од _____ године, б) Извјештај о лабораторијском испитивању бр. _____ од _____ године, и ц) Остали документи: _____		

* потребно заокружити

Записник је састављен у _____, у три примјерка.

Сходно члану 28. став (2) тачка а) Упутства контролисано лице може поднијети захтјев за анализу примјерка Б узорка (контролна анализа) у року од 10 дана од дана пријема Извјештаја о лабораторијском испитивању и Мишљења о сврставању који се доставља уз овај Записник.

Контролисано лице (потпис и печат) М.П. Службеник УИО (потпис и шифра):
Потврђујем да сам преузео/ла
примјерак Записника

Датум пријема Записника _____

Прилог 7.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
 УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ
 ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА _____
 Број: _____
 Датум: _____

ЗАПИСНИК
о провјери исправности и примопредаји узорка робе или техничке документације

Дана, _____ године, у просторијама _____ у поступку примопредаје узорака извршен је преглед узорака робе ради утврђивања исправности у погледу царинског обиљежја, паковања, количине узорка, те пратеће документације, а налази прегледа су унесени у доњу табелу гдје присутни прегледу потписима на Записник потврђују да су подаци унесени у табелу тачни.

Р/Б	Број и датум акта којим се доставља узорак	Број и датум царинске декларације Број и датум Записника о узимању узорака	Трговачки назив робе чији је узорак узет	Исправно царинско обиљежје, паковање, количина и пратећа документација. (уписати <i>ДА</i> или <i>НЕ</i>)		Напомена
				Примјерак А	Примјерак Б	

Записник је сачињен у два истоветна примјерка (број страна Записника _____), од којих један примјерак задржава _____, а други примјерак _____.

Узорке предао/ла

Узорке преузео/ла

(име и презиме)

(потпис)

(име и презиме)

(потпис)

*Ако нема довољно простора у Записнику користити полеђину Записника

DRŽAVNA REGULATORNA KOMISIJA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU - DERK**365**

Na osnovu člana 4.2. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i člana 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju održanoj 4. februara 2026. godine, donesena je

**ODLUKA
O ODOBRAVANJU PLANA INVESTICIJA
ELEKTROPRIJENOSA BOSNE I HERCEGOVINE ZA
2026. GODINU**

1. Odobrava se Plan investicija Elektroprijenosa Bosne i Hercegovine a.d., Banja Luka za 2026. godinu (u daljnjem tekstu: Plan investicija). Planom investicija obuhvaćeni su projekti ukupne vrijednosti 590.981.563 KM.
2. Plan investicija sadrži strukturu i dinamiku realizacije planiranih investicija, sa izvorima finansiranja. Vrijednost pojedinačnih investicija i jedinične cijene opreme i radova nisu predmet razmatranja Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK).
3. Plan investicija će se realizirati na transparentan način, prema procedurama definiranim propisima o javnim nabavkama.
4. DERK će pratiti realizaciju Plana investicija, u skladu sa svojim ovlaštenjima.
5. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Broj 05-28-16-16-2/26

4. februara 2026. godine
TuzlaPredsjedavajući Komisije
Suad Zeljković, s. r.

Na temelju članka 4.2. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i članka 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju održanoj 4. veljače 2026. godine, donesena je

**ODLUKA
O ODOBRAVANJU PLANA INVESTICIJA
ELEKTROPRIJENOSA BOSNE I HERCEGOVINE ZA
2026. GODINU**

1. Odobrava se Plan investicija Elektroprijenosa Bosne i Hercegovine a.d., Banja Luka za 2026. godinu (u daljnjem tekstu: Plan investicija). Planom investicija obuhvaćeni su projekti ukupne vrijednosti 590.981.563 KM.
2. Plan investicija sadrži strukturu i dinamiku realizacije planiranih investicija, sa izvorima financiranja. Vrijednost pojedinačnih investicija i jedinične cijene opreme i radova nisu predmet razmatranja Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK).
3. Plan investicija će se realizirati na transparentan način, prema procedurama definiranim propisima o javnim nabavama.
4. DERK će pratiti realizaciju Plana investicija, u skladu sa svojim ovlaštenjima.

5. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Broj 05-28-16-16-2/26

4. veljače 2026. godine
TuzlaPredsjedatelj Komisije
Suad Zeljković, v. r.

Na osnovu člana 4.2. Zakona o prenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i člana 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju održanoj 4. februara 2026. godine, donesena je

**ODLUKA
O ODOBRAVANJU PLANA INVESTICIJA
ELEKTROPRIJENOSA BOSNE I HERCEGOVINE ZA
2026. GODINU**

1. Odobrava se Plan investicija Elektroprijenosa Bosne i Hercegovine a.d., Banja Luka za 2026. godinu (u daljnjem tekstu: Plan investicija). Planom investicija obuhvaćeni su projekti ukupne vrijednosti 590.981.563 KM.
2. Plan investicija sadrži strukturu i dinamiku realizacije planiranih investicija sa izvorima finansiranja. Vrijednost pojedinačnih investicija i jedinične cijene opreme i radova nisu predmet razmatranja Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK).
3. Plan investicija će se realizirati na transparentan način, prema procedurama definiranim propisima o javnim nabavkama.
4. DERK će pratiti realizaciju Plana investicija, u skladu sa svojim ovlaštenjima.
5. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Broj 05-28-16-16-2/26

4. februara 2026. godine
TuzlaPredsjedavajući Komisije
Suad Zeljković, s. r.**KONKURENCIJSKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE****366**

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (2), a u vezi s čl. 12., 14. i 16. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije privrednog subjekta Olvi Oyj Olvitie I-IV, 74100 Iisalmi, Finland, zastupan od Advokatskog društva Marić & Co iz Sarajeva, i to advokatima Ezmani Turković i Džani Smailagić-Hromić, Mehmeda Spahe 26 Sarajevo, zaprimljenoj pod brojem UP-04-26-1-027-1/25 dana 04.06.2025. godine, na 38. (tridesetomj) sjednici održanoj dana 29.12.2025. godine, je donijelo

ZAKLJUČAK

1. Odbacuje se Prijava koncentracije privrednog subjekta Olvi Oyj Olvitie I-IV, 74100 Iisalmi, Finland, zastupan od Advokatskog društva Marić & Co iz Sarajeva, i to advokatima Ezmani Turković i Džani Smailagić-Hromić,

- koja se odnosi na kupovinu 100% udjela privrednog društva Banjalučka pivara d.o.o. Banja Luka, od privrednog subjekta Altima UK Value Investments Limited Harbour Place, George Town, Cayman Island u smislu člana 14. stav (1) Zakona o konkurenciji.
2. Podnosilac prijave je na ovaj Zaključak dužan platiti administrativnu taksu u iznosu od 1.000,00 KM, u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.
 3. Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće BiH) je, dana 11.09.2025. godine pod brojem UP-04-26-1-027-1/25, zaprimilo Prijavu koncentracije podnosioca Olvi Oyj Olvitie I-IV, 74100 Iisalmi, Finland (u daljem tekstu: Olvi ili Podnosilac prijave) koja se odnosi na kupovinu 100% udjela privrednog društva Banjalučka pivara d.o.o. Banja Luka Slatinska 8, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina, (u daljem tekstu: Banjalučka pivara) od privrednog subjekta Altima UK Value Investments Limited Harbour Place, 103 South Church Street, George Town, Grand Cayman KYI - 1106, Cayman Island, kao Prodavca (u daljem tekstu: Altima), u smislu člana 12. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09 - u daljem tekstu: Zakon).

Konkurencijsko vijeće je dana 30.09.2025. godine od Podnosioca zatražilo dopunu Prijave zahtjevom broj UP-04-26-1-027-2/25, a što je Podnosilac i dostavio podneskom broj UP-04-26-1-027-3/25 dana 07.10.2025. godine.

Podnosioci Prijave su, u smislu člana 30. stav (2) Zakona, naveli da nemju namjeru podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije ovlaštenim tijelima izvan Bosne i Hercegovine

Konkurencijsko vijeće je iz Prijave utvrdilo sljedeće činjenice:

Nakon kompletiranja dokumentacije, utvrđeno je da je Prijava podnesena, u smislu člana 16. stav (1) Zakona i da je ista potpuna u smislu člana 30. Zakona, te je Podnositelju dana 18.12.2025. godine izdana potvrda o potpunosti Prijave broj UP-04-26-1-027-6/25.

Konkurencijsko vijeće je iz Prijave utvrdilo sljedeće činjenice

1. Učesnici koncentracije

Učesnici koncentracije su privredni subjekt Olvi Oyj Olvitie I-IV, 74100 Iisalmi, Finland i privredni subjekt Altima UK Value Investments Limited Harbour Place, 103 South Church Street, George Town, Grand Cayman KYI - 1106, Cayman Island.

1.1. Privredni subjekt Olvi

Privredni subjekt Olvi je dioničko društvo sa sjedištem na adresi Olvitie I-IV, 74100, Iisalmi, Finska, osnovano u skladu sa zakonima Finske, pod registracijskim brojem: 0170381-9.

Pretežne registrovane djelatnosti privrednog subjekta Olvi su proizvodnja i prodaja sladnih malt napitaka, bezalkoholnih pića, mineralnih voda, cidera, drugih alkoholnih i bezalkoholnih pića, kao i raznih prehrambenih proizvoda.

Podnositelj prijave je dio Olvi Grupe, koja uključuje jednu pivaru u Estoniji, dvije u Latviji, jednu u Litvaniji, te po jednu u Danskoj i Bjelorusiji. Olvi Grupa također posjeduje kompaniju Servaali Oy, koja vodi uvoz, prodaju i marketinške aktivnosti za premium pića u Finskoj, kao i Helsinki Distilling Company.

Privredni subjekt Olvi nema registrovanih povezanih privrednih subjekata u Bosni i Hercegovini.

1.2. Privredni subjekt Altima

Privredni subjekt Altima je društvo sa sjedištem na adresi Harbour Place, 103 South Church Street, George Town, Grand Cayman KYI - 1106, Cayman Island, osnovano u skladu sa zakonima Kajmanskog ostrva, pod identifikacijskim brojem društva: 139986.

Privredni subjekt Altima je privredno društvo osnovano isključivo za sticanje i držanje udjela i kontrole nad društvom Banjalučka pivara d.o.o. Banja Luka, te se stoga ne bavi nikakvim drugim poslovnim djelatnostima osim investiranja.

Povezano društvo privrednog subjekta Altima u Bosni i Hercegovini je privredni subjekt Banjalučka pivara d.o.o. Banja Luka Slatinska 8, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina.

1.2.1. Privredni subjekt Banjalučka pivara d.o.o. Banja Luka

Privredni subjekt Banjalučka pivara d.d. Banja Luka, sa sjedištem na adresi Slatinska 8, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina, osnovanog u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine, i upisana u Registar Okružnog privrednog suda u Bana Luci pod matičnim brojem 1-29-00 i ugovorenim kapitalom u iznosu od 5.403.467,00 KM koji je u 100% vlasništvu privrednog subjekta Altima.

Pretežna registrovana djelatnost Banjalučke pivare je proizvodnja i prodaja piva.

Banjalučka pivara je registrovana za proizvodnju pića, pri čemu je njena osnovna djelatnost proizvodnja i prodaja piva. Njen najpoznatiji proizvod je Nektar pivo. Međutim, u okviru brenda Nektar, proizvode i Nektar Light, Nektar Radler, Nektar bez filtera, te brendove Banjalučko pivo, Crni Đorđe, Baraba i Kastel. Banjalučka pivara je značajna regionalna pivara koja proizvede više od 132 miliona litara piva godišnje, te pored proizvodnje i prodaje piva u BiH, izvozi svoje proizvode u 14 zemalja regiona, Evrope, kao i u SAD.

2. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće u postupku ocjene koncentracije primijenilo je odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekta ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10).

3. Pravni osnov i oblik koncentracije

Pravni osnov koncentracije je Ugovor o kupoprodaji i prenosu udjela, koji je zaključen ^{1*}.

U skladu sa podacima dostavljenim u Prijavi, pravni oblik predmetne koncentracije je sticanje kontrole privrednog subjekta Olvi nad privrednim subjektom Banjalučka pivara kupovinom većine dionica ili udjela osnovnog kapitala, a u skladu sa članom 12. stav (1) tačka b) pod 1. Zakona.

4. Relevantno tržište učesnika koncentracije

Relevantno tržište koncentracije, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Nadalje, prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvaća cjelokupan ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog

¹ Podaci predstavljaju poslovnu tajnu u skladu sa članom 38. Zakona

proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Relevantno tržište proizvoda, uzimajući u obzir da ne postoji preklapanje poslovnih djelatnosti učesnika koncentracije na tržištu Bosne i Hercegovine uzima se kao tržište na kojemu posluje Ciljno društvo, pa se prema tome kao relevantno tržište proizvoda određuje tržište proizvodnje i prodaje piva.

Uzevši u obzir da privredni subjekt Banjalučka pivara svoje proizvode prodaje na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine, kao relevantno tržište u geografskom smislu u predmetnom postupku smatra se tržište Bosne i Hercegovine.

Prema svemu navedenom kao relevantno tržište predmetne koncentracije smatra se tržište proizvodnje i prodaje piva u Bosni i Hercegovini.

5. Obaveza prijave koncentracije

Obaveza prijave koncentracije postoji ukoliko su uspunjeni uslovi iz člana 14. stav 1) pod a) i b) Zakona, odnosno ako ukupni prihod svih učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i /ili usluga na svjetskom tržištu iznosi 100.000.000,00 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji i da ukupni godišnji prihod svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je njihovo zajedničko tržišno učešće na relevantnom tržištu veće od 40%.

Ukupni godišnji prihodi privrednih subjekata učesnika koncentracije za 2024. godinu, kao godinu koja je prethodila koncentraciji, u skladu sa članom 14. Zakona su sljedeći:

Tabela 1.

	Olvi	Altima	Banjalučka pivara
Svijet	(**) KM	(**) KM*	(**) KM**
Bosna i Hercegovina	(**) KM*	–	(**) KM**

Izvor: Podaci iz Prijave

* Prihod ostvaren prodajom koktela sa niskim sadržajem alkohola svom distributeru, Frutela d.o.o. Banja Luka,

** Prihod ostvaren indirektnim putem preko Ciljnog društva i njegovog subsidijarnog društvu Banjalučka pivara doo Beograd, Srbija

*** Prihod Banjalučke pivare od (**) KM i (**) KM predstavlja prihod privrednog subjekta Altima na svjetskom tržištu od (**) KM

Na osnovu ostvarenog godišnjeg prihoda učesnika koncentracije (Tabela 1.) na dan 31.12.2024. godine nije proizašla obaveza prijave koncentracije, jer ukupni prihodi svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika u koncentraciji ostvareni na tržištu Bosne i Hercegovine ne iznose najmanje 8.000.000,00 KM, u smislu člana 14. stav (1) pod b) Zakona o konkurenciji.

Tržišno učešće učesnika koncentracije i njihovih glavnih konkurenata na relevantnom tržištu proizvodnje i prodaje piva na području Bosne i Hercegovine:

Tabela 2.

Red. br.	Privredni subjekt	Učešće na tržištu
1.	Molson Coors BH d.o.o. Banja luka	(*)
2.	Carlsberg BH d.o.o. Sarajevo	(*)
3.	Heineken Internacional B.V.	(*)
4.	Sarajevska pivara d.d. Sarajevo	(*)
5.	Tuzlanska pivara d.d. Tuzla	(*)
6.	Bihačka pivara d.d. Bihać	(*)
7.	Podnosilac prijave	(*)
8.	Ciljno društvo	(*)
9.	Ukupno učesnici koncentracije (7+8)	(*)
10.	Ukupno:	(*)

Prema podacima prikazanim u Tabeli 2. privredni subjekt Banjalučka pivara ima tržišni udio u Bosni i Hercegovini od (**)

%, dok Podnositelj prijave nije aktivan na relevantnom tržištu u Bosni i Hercegovini, pa prema navedenim podacima nije ispunjen ni uslov o zajedničkom tržišnom udjelu na relevantnom tržištu od 40%, a koji bi bio uslov za Prijavu koncentracije

6. Ocjena prijave koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene podnesene Prijave, kao i dostavljene dokumentacije, utvrdilo kako ne postoji obaveza prijave koncentracije u skladu sa članom 14. stav (1) Zakona.

Uzimajući u obzir navedeno Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ovoga Zaključka.

7. Administrativna taksa

Podnosilac prijave na ovaj Zaključak, u skladu sa članom 2. stav (1) tarifni broj 108. tačka c) Odluke o administrativnim taksama u vezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06 i 18/11) dužan je platiti administrativnu taksu u iznosu od 1.000,00 KM, u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj UP-04-26-1-027-7/25

29. decembra 2025. godine
Sarajevo

Predsjednica
Ninela Salihbašić, s. r.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (2), a u svezi s čl. 12., 14. i 16. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta Olvi Oyj Olvitie I-IV, 74100 Iisalmi, Finland, zastupan od Advokatskog društva Marić & Co iz Sarajeva, i to odvjetnicima Ezmani Turković i Džani Smailagić-Hromić, Mehmeda Spahe 26 Sarajevo, zaprimljenoj pod brojem UP-04-26-1-027-1/25 dana 04.06.2025. godine, na 38. (tridesetosmoj) sjednici održanoj dana 29.12.2025. godine, je donijelo

ZAKLJUČAK

- Odbacuje se Prijava koncentracije gospodarskog subjekta Olvi Oyj Olvitie I-IV, 74100 Iisalmi, Finland, zastupan od Advokatskog društva Marić & Co iz Sarajeva, i to odvjetnicima Ezmani Turković i Džani Smailagić-Hromić, koja se odnosi na kupovinu 100% udjela gospodarskog društva Banjalučka pivara d.o.o. Banja Luka, od gospodarskog subjekta Altima UK Value Investments Limited Harbour Place, George Town, Cayman Island u smislu članka 14. stavak (1) Zakona o konkurenciji.
- Podnositelj prijave je na ovaj Zaključak dužan platiti administrativnu pristojbu u iznosu od 1.000,00 KM, u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
- Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće BiH) je, dana 11.09.2025. godine pod brojem UP-04-26-1-027-1/25, zaprimilo Prijavu koncentracije podnositelja Olvi Oyj Olvitie I-IV, 74100 Iisalmi, Finland (u daljnjem tekstu: Olvi ili Podnositelj prijave) koja se odnosi na kupovinu 100% udjela gospodarskog društva Banjalučka pivara

d.o.o. Banja Luka Slatinska 8, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina, (u daljnjem tekstu: Banjalučka pivara) od gospodarskog subjekta Altima UK Value Investments Limited Harbour Place, 103 South Church Street, George Town, Grand Cayman KYI - 1106, Cayman Island, kao Prodavatelja (u daljnjem tekstu: Altima), u smislu članka 12. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09 - u daljnjem tekstu: Zakon).

Konkurencijsko vijeće je dana 30.09.2025. godine od Podnositelja zatražilo dopunu Prijave zahtjevom broj UP-04-26-1-027-2/25, a što je Podnositelj i dostavio podneskom broj UP-04-26-1-027-3/25 dana 07.10.2025. godine.

Podnositelji Prijave su, u smislu članka 30. stavak (2) Zakona, naveli da nemaju namjeru podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije ovlaštenim tijelima izvan Bosne i Hercegovine. Konkurencijsko vijeće je iz Prijave utvrdilo sljedeće činjenice:

Nakon kompletiranja dokumentacije, utvrđeno je da je Prijava podnesena, u smislu članka 16. stavak (1) Zakona i da je ista potpuna u smislu članka 30. Zakona, te je Podnositelju dana 18.12.2025. godine izdana potvrda o kompletnosti Prijave broj UP-04-26-1-027-6/25. Konkurencijsko vijeće je iz Prijave utvrdilo sljedeće činjenice:

1. Sudionici koncentracije

Sudionici koncentracije su gospodarski subjekt Olvi Oyj Olvitie I-IV, 74100 Iisalmi, Finland i gospodarski subjekt Altima UK Value Investments Limited Harbour Place, 103 South Church Street, George Town, Grand Cayman KYI - 1106, Cayman Island.

1.1. Gospodarski subjekt Olvi

Gospodarski subjekt Olvi je dioničko društvo sa sjedištem na adresi Olvitie I-IV, 74100, Iisalmi, Finska, osnovano sukladno zakonima Finske, pod registracijskim brojem: 0170381-9.

Pretežite registrirane djelatnosti gospodarskog subjekta Olvi su proizvodnja i prodaja sladnih malt napitaka, bezalkoholnih pića, mineralnih voda, cidera, drugih alkoholnih i bezalkoholnih pića, kao i raznih prehrambenih proizvoda.

Podnositelj prijave je dio Olvi Grupe, koja uključuje jednu pivaru u Estoniji, dvije u Latviji, jednu u Litvaniji, te po jednu u Danskoj i Bjelorusiji. Olvi Grupa također posjeduje kompaniju Servaali Oy, koja vodi uvoz, prodaju i marketinške aktivnosti za premium pića u Finskoj, kao i Helsinki Distilling Company.

Gospodarski subjekt Olvi nema registriranih povezanih gospodarskih subjekata u Bosni i Hercegovini.

1.2. Gospodarski subjekt Altima

Gospodarski subjekt Altima je društvo sa sjedištem na adresi Harbour Place, 103 South Church Street, George Town, Grand Cayman KYI - 1106, Cayman Island, osnovano sukladno sa zakonima Kajmanskog ostrva, pod identifikacijskim brojem društva 139986.

Gospodarski subjekt Altima je gospodarsko društvo osnovano isključivo za stjecanje i držanje udjela i kontrole nad društvom Banjalučka pivara d.o.o. Banja Luka, te se stoga ne bavi nikakvim drugim poslovnim djelatnostima osim investiranja.

Povezano društvo gospodarskog subjekta Altima u Bosni i Hercegovini je gospodarski subjekt Banjalučka pivara d.o.o. Banja Luka Slatinska 8, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina.

1.2.1. Gospodarski subjekt Banjalučka pivara d.o.o. Banja Luka

Gospodarski subjekt Banjalučka pivara d.d. Banja Luka, sa sjedištem na adresi Slatinska 8, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina, osnovanog sukladno sa zakonima Bosne i Hercegovine, i upisana u Registar Okružnog privrednog suda u Bana Luci pod matičnim brojem 1-29-00 i ugovorenim kapitalom

u iznosu od 5.403.467,00 KM koji je u 100% vlasništvu gospodarskog subjekta Altima.

Pretežita registrirana djelatnost Banjalučke pivare je proizvodnja i prodaja piva.

Banjalučka pivara je registrirana za proizvodnju pića, pri čemu je njena osnovna djelatnost proizvodnja i prodaja piva. Njen najpoznatiji proizvod je Nektar pivo. Međutim, u okviru brenda Nektar, proizvode i Nektar Light, Nektar Radler, Nektar bez filtera, te brendove Banjalučko pivo, Crni Đorđe, Baraba i Kastel. Banjalučka pivara je značajna regionalna pivara koja proizvede više od 132 milijuna litara piva godišnje, te pored proizvodnje i prodaje piva u BiH, izvozi svoje proizvode u 14 zemalja regiona, Evrope, kao i u SAD.

2. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće u postupku ocjene koncentracije primijenilo je odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekta ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10).

3. Pravni temelj i oblik koncentracije

Pravni temelj koncentracije je Ugovor o kupoprodaji i prenosu udjela, koji je ^{1*}

Sukladno sa podacima dostavljenim u Prijavi, pravni oblik predmetne koncentracije je stjecanje kontrole gospodarskog subjekta Olvi nad gospodarskim subjektom Banjalučka pivara kupovinom većine dionica ili udjela osnovnog kapitala, a sukladno sa člankom 12. stavak (1) točka b) pod 1. Zakona.

4. Mjerodavno tržište sudionika koncentracije

Mjerodavno tržište koncentracije, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Nadalje, prema članku 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća cjelokupan ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Mjerodavno tržište proizvoda, uzimajući u obzir da ne postoji preklapanje poslovnih djelatnosti sudionika koncentracije na tržištu Bosne i Hercegovine uzima se kao tržište na kojemu posluje Ciljno društvo, pa se prema tome kao mjerodavno tržište proizvoda određuje tržište proizvodnje i prodaje piva.

Uzevši u obzir da gospodarski subjekt Banjalučka pivara svoje proizvode prodaje na čitavom teritoriju Bosne i Hercegovine, kao mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu u predmetnom postupku smatra se tržište Bosne i Hercegovine.

Prema svemu navedenom kao mjerodavno tržište predmetne koncentracije smatra se tržište proizvodnje i prodaje piva u Bosni i Hercegovini.

5. Obveza prijave koncentracije

Obveza prijave koncentracije postoji ukoliko su uspunjeni uvjeti iz članka 14. stavak 1) pod a) i b) Zakona, odnosno ako ukupni prihod svih sudionika koncentracije ostvaren podajom

¹ Podaci predstavljaju poslovnu tajnu sukladno članu 38. Zakona

roba i /ili usluga na svjetskom tržištu iznosi 100.000.000,00 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji i da ukupni godišnji prihod svakog od najmanje dva gospodarska subjekta sudionika koncentracije ostvaren prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je njihovo zajednički tržišni udjel na mjerodavnom tržištu veće od 40%.

Ukupni godišnji prihodi gospodarskih subjekata sudionika koncentracije za 2024. godinu, kao godinu koja je prethodila koncentraciji, sukladno sa člankom 14. Zakona su sljedeći:

Tablica 1.

	Olvi	Altima	Banja lučka pivara
Svijet	(*) KM	(*) KM**	(*) KM***
Bosna i Hercegovina	(*) KM*	—	(*) 00 KM***

Izvor: Podatci iz Prijave

* Prihod ostvaren prodajom koktela sa niskim sadržajem alkohola svom distributeru, Frutela d.o.o. Banja Luka,

** Prihod ostvaren neizravnim putem preko Ciljnog društva i njegovog subsidijarnog društva Banja lučka pivara doo Beograd, Srbija

*** Prihod Banja lučke pivare od (**) KM i (**) KM predstavlja prihod gospodarskog subjekta Altima na svjetskom tržištu od (**) KM

Na temelju ostvarenog godišnjeg prihoda sudionika koncentracije (Tablica 1.) na dan 31.12.2024. godine nije proizašla obveza prijave koncentracije, jer ukupni prihodi svakog od najmanje dva gospodarska subjekta sudionika u koncentraciji ostvareni na tržištu Bosne i Hercegovine ne iznose najmanje 8.000.000,00 KM, u smislu članka 14. stavak (1) pod b) Zakona o konkurenciji.

Tržišni udjel sudionika koncentracije i njihovih glavnih konkurenata na mjerodavnom tržištu proizvodnje i prodaje piva na području Bosne i Hercegovine:

Tablica 2.

Red. br.	Gospodarski subjekt	Udjel na tržištu
1.	Molson Coors BH d.o.o. Banja luka	(*)
2.	Carlsberg BH d.o.o. Sarajevo	(*)
3.	Heineken Internacional B.V.	(*)
4.	Sarajevska pivara d.d. Sarajevo	(*)
5.	Tuzlanska pivara d.d. Tuzla	(*)
6.	Bihacka pivara d.d. Bihać	(*)
7.	Podnosilac prijave	(*)
8.	Ciljno društvo	(*)
9.	Ukupno učesnici koncentracije (7+8)	(*)
10.	Ukupno:	(*)

Prema podacima prikazanim u Tablici 2. gospodarski subjekt Banja lučka pivara ima tržišni udjel u Bosni i Hercegovini od (**) %, dok Podnositelj prijave nije aktivan na mjerodavnom tržištu u Bosni i Hercegovini, pa prema navedenim podacima nije ispunjen ni uvjet o zajedničkom tržišnom udjelu na mjerodavnom tržištu od 40%, a koji bi bio uvjet za Prijavu koncentracije.

6. Ocjena prijave koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene podnesene Prijave, kao i dostavljene dokumentacije, utvrdilo kako ne postoji obveza prijave koncentracije sukladno sa člankom 14. stavak (1) Zakona.

Uzimajući u obzir navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u izreci ovoga Zaključka.

7. Administrativna pristojba

Podnositelj prijave na ovaj Zaključak, sukladno sa člankom 2. stavak (1) tarifni broj 108. točka c) Odluke o administrativnim pristojbama u svezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06 i 18/11) dužan je platiti administrativnu pristojbu u iznosu od 1.000,00 KM, u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj UP-04-26-1-027-7/25

29. prosinca 2025. godine
Sarajevo

Predsjednica
Ninela Salihbašić, v. r.

Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине, на основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (2), а у вези с чл. 12., 14. и 16. Закона о конкурентији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), рјешавајући по Пријави концентрације привредног субјекта Олви Ојј Олвитије I-IV, 74100 Iisalmi, Finland, заступан од Адвокатског друштва Марић & Џо из Сарајева, и то адвокатима Езмани Турковић и Џани Смаилић-Хромић, Мехмеда Спахе 26 Сарајево, запримљеној под бројем УП-04-26-1-027-1/25 дана 04.06.2025. године, на 38. (тридесетосмој) сједници одржаној дана 29.12.2025. године, је донио

ЗАКЉУЧАК

- Одбацује се Пријава концентрације привредног субјекта Олви Ојј Олвитије I-IV, 74100 Iisalmi, Finland, заступан од Адвокатског друштва Марић & Џо из Сарајева, и то адвокатима Езмани Турковић и Џани Смаилић-Хромић, која се односи на куповину 100% удјела привредног друштва Бања луцка пивара д.о.о. Бања Лука, од привредног субјекта Altima UK Value Investments Limited Harbour Place, George Town, Cayman Island у смислу члана 14. став (1) Закона о конкурентији.
- Подносилац пријаве је на овај Закључак дужан платити административну таксу у износу од 1.000,00 KM, у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.
- Овај Закључак биће објављен у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкурентијски савјет БиХ) је, дана 11.09.2025. године под бројем УП-04-26-1-027-1/25, запримио Пријаву концентрације подносиоца Олви Ојј Олвитије I-IV, 74100 Iisalmi, Finland (у даљем тексту: Олви или Подносилац пријаве) која се односи на куповину 100% учешћа привредног друштва Бања луцка пивара д.о.о. Бања Лука Слатинска 8, 78000 Бања Лука, Босна и Херцеговина, (у даљем тексту: Бања луцка пивара) од привредног субјекта Altima UK Value Investments Limited Harbour Place, 103 South Church Street, George Town, Grand Cayman KYI - 1106, Cayman Island, као Продавца (у даљем тексту: Altima), у смислу члана 12. став (1) тачка б) Закона о конкурентији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09 - у даљем тексту: Закон).

Конкурентијски савјет је дана 30.09.2025. године од Подносиоца затражио допуну Пријаве захтјевом број УП-04-26-1-027-2/25, а што је Подносилац и доставио поднеском број УП-04-26-1-027-3/25 дана 07.10.2025. године.

Подносиоци Пријаве су, у смислу члана 30. став (2) Закона, навели да немају намјеру поднијети захтјев за оцјену концентрације овлашћеним тијелима изван Босне и Херцеговине

Конкурентијски савјет је из Пријаве утврдио следеће чињенице:

Након комплетирања документације, утврђено је да је Пријава поднесена, у смислу члана 16. став (1) Закона и да је иста потпуна у смислу члана 30. Закона, те је Подносиоцу дана 18.12.2025. године издана потврда о комплетности Пријаве број УП-04-26-1-027-6/25.

Конкуренијски савјет је из Пријаве утврдио следеће чињенице:

1. Учесници концентрације

Учесници концентрације су привредни субјекат Olvi Oyј Olvitie I-IV, 74100 Iisalmi, Finland и привредни субјекат Altima UK Value Investments Limited Harbour Place, 103 South Church Street, George Town, Grand Cayman KYI - 1106, Cayman Island.

1.1. Привредни субјекат Olvi

Привредни субјекат Olvi је акционарско друштво са сједиштем на адреси Olvitie I-IV, 74100, Iisalmi, Финска, основано у складу са законима Финске, под регистрацијским бројем 0170381-9.

Претежне регистроване дјелатности привредног субјекта Olvi су производња и продаја слатких малт напитака, безалкохолних пића, минералних вода, цидера, других алкохолних и безалкохолних пића, као и разних прехранбених производа.

Подносилац пријаве је дио Olvi Групе, која укључује једну пивару у Естонији, двије у Латвији, једну у Литванији, те по једну у Данској и Бјелорусији. Olvi Група такође посједује компанију Servaali Oy, која води увоз, продају и маркетиншке активности за премиум пића у Финској, као и Helsinki Distilling Company.

Привредни субјекат Olvi нема регистрованих повезаних привредних субјеката у Босни и Херцеговини.

1.2. Привредни субјекат Altima

Привредни субјекат Altima је друштво са сједиштем на адреси Harbour Place, 103 South Church Street, George Town, Grand Cayman KYI - 1106, Cayman Island, основано у складу са законима Кајманског острва, под идентификацијским бројем друштва 139986.

Привредни субјекат Altima је привредно друштво основано искључиво за стицање и држање удјела и контроле над друштвом Бањалучка пивара д.о.о. Бања Лука, те се стога не бави никаквим другим пословним дјелатностима осим инвестирања.

Повезано друштво привредног субјекта Altima у Босни и Херцеговини је привредни субјекат Бањалучка пивара д.о.о. Бања Лука Слатинска 8, 78000 Бања Лука, Босна и Херцеговина.

1.2.1. Привредни субјекат Бањалучка пивара д.о.о. Бања Лука

Привредни субјекат Бањалучка пивара д.д. Бања Лука, са сједиштем на адреси Слатинска 8, 78000 Бања Лука, Босна и Херцеговина, основаног у складу са законима Босне и Херцеговине, и уписана у Регистар Окружног привредног суда у Бана Луци под матичним бројем 1-29-00 и уговореним капиталом у износу од 5.403.467,00 KM који је у 100% власништву привредног субјекта Altima.

Претежна регистрована дјелатност Бањалучке пиваре је производња и продаја пива.

Бањалучка пивара је регистрована за производњу пића, при чему је њена основна дјелатност производња и продаја пива. Њен најпознатији производ је Нектар пиво. Међутим, у оквиру бренда Нектар, производе и Nektar Light, Nektar Radler, Нектар без филтера, те брендове Бањалучко пиво, Црни Ђорђе, Бараба и Кастел. Бањалучка пивара је значајна

регионална пивара која произведе више од 132 милиона литара пива годишње, те поред производње и продаје пива у БиХ, извози своје производе у 14 земаља региона, Европе, као и у САД.

2. Правни оквир оцјене концентрације

Конкуренијски савјет у поступку оцјене концентрације примијенио је одредбе Закона, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10), те Одлуке о начину подношења пријаве и критеријума за оцјену концентрација привредних субјекта ("Службени гласник БиХ", број 34/10).

3. Правни основ и облик концентрације

Правни основ концентрације је Уговор о купопродаји и преносу учешћа, који је закључен ^{1*}.

У складу са подацима достављеним у Пријави, правни облик предметне концентрације је стицање контроле привредног субјекта Olvi над привредним субјектом Бањалучка пивара куповином већине акција или учешћа основног капитала, а у складу са чланом 12. став (1) тачка б) под 1. Закона.

4. Релевантно тржиште учесника концентрације

Релевантно тржиште концентрације, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа/услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта у производном смислу обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Надаље, према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата цјелокупан или дио територија Босне и Херцеговине на којем привредни субјект дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Релевантно тржиште производа, узимајући у обзир да не постоји преклапање пословних дјелатности учесника концентрације на тржишту Босне и Херцеговине узима се као тржиште на које послужу Циљно друштво, па се према томе као релевантно тржиште производа одређује тржиште производње и продаје пива.

Узевши у обзир да привредни субјекат Бањалучка пивара своје производе продаје на читавој територији Босне и Херцеговине, као релевантно тржиште у географском смислу у предметном поступку сматра се тржиште Босне и Херцеговине.

Према свему наведеном као релевантно тржиште предметне концентрације сматра се тржиште производње и продаје пива у Босни и Херцеговини.

5. Обавеза пријаве концентрације

Обавеза пријаве концентрације постоји уколико су испуњени услови из члана 14. став 1) под а) и б) Закона, односно ако укупни приход свих учесника концентрације остварен подајом роба и /или услуга на свјетском тржишту

¹ Подаци представљају пословну тајну у складу са чланом 38. Закона о конкуренцији

износи 100.000.000,00 КМ по завршном рачуну у години која је претходила концентрацији и да укупни годишњи приход сваког од најмање два привредна субјекта учесника концентрације остварен продајом роба и /или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износи најмање 8.000.000,00 КМ, или ако је њихово заједничко тржишно учешће на релевантном тржишту веће од 40%.

Укупни годишњи приходи привредних субјеката учесника концентрације за 2024. годину, као годину која је претходила концентрацији, у складу са чланом 14. Закона су сљедећи:

Табела 1.

	Olvi	Altima	Бањалучка пивара
Свијет	(*) КМ	(**) КМ**	(**) КМ***
Босна и Херцеговина	(*) КМ*	—	(**) КМ***

Извор: Подаци из Пријаве

* Приход остварен продајом коктела са ниским садржајем алкохола свом дистрибутеру, Фрутела д.о.о. Бања Лука,

** Приход остварен индиректним путем преко Циљног друштва и његовог субсидијарног друштва Бањалучка пивара доо Београд, Србија

*** Приход Бањалучке пиваре од (**) КМ и (**) КМ представља приход привредног субјекта Altima на свјетском тржишту од (**) КМ

На основу оствареног годишњег прихода учесника концентрације (Табела 1.) на дан 31.12.2024. године није произашла обавеза пријаве концентрације, јер укупни приходи сваког од најмање два привредна субјекта учесника у концентрацији остварени на тржишту Босне и Херцеговине не износе најмање 8.000.000,00 КМ, у смислу члана 14. став (1) под б) Закона о конкуренцији.

Тржишно учешће учесника концентрације и њихових главних конкурената на релевантном тржишту производње и продаје пива на подручју Босне и Херцеговине:

Табела 2.

Ред. бр.	Привредни субјекат	Учешће на тржишту
1.	Molson Coors ВН д.о.о. Бања Лука	(*)
2.	Carlsberg ВН д.о.о. Сарајево	(*)
3.	Heineken Internacional B.V.	(*)
4.	Сарајевска пивара д.д. Сарајево	(*)
5.	Тузланска пивара д.д. Тузла	(*)
6.	Бихаћка пивара д.д. Бихаћ	(*)
7.	Подносилац пријаве	(*)
8.	Циљно друштво	(*)
9.	Укупно учесници концентрације (7+8)	(*)
10.	Укупно:	(*)

Према подацима приказаним у Табели 2. привредни субјекат Бањалучка пивара има тржишно учешће у Босни и Херцеговини од (**) %, док Подносилац пријаве није активан на релевантном тржишту у Босни и Херцеговини, па према наведеним подацима није испуњен ни услов о заједничком тржишном учешћу на релевантном тржишту од 40%, а који би био услов за Пријаву концентрације.

6. Оцјена пријаве концентрације

Конкуренијски савјет је у поступку оцјене поднесене Пријаве, као и достављене документације, утврдио како не постоји обавеза пријаве концентрације у складу са чланом 14. став (1) Закона.

Узимајући у обзир наведено Конкуренијски савјет је одлучио као у диспозитиву овога Закључка.

7. Административна такса

Подносилац пријаве на овај Закључак, у складу са чланом 2. став (1) тарифни број 108. тачка ц) Одлуке о административним таксама у вези с процесним радњама пред

Конкуренијским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06 и 18/11) дужан је платити административну таксу у износу од 1.000,00 КМ, у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

8. Поука о правном лијеку

Против овог Закључка није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овог Закључка.

Број УП-04-26-1-027-7/25

29. децембра 2025. године
Сарајево

Предсједница
Нинела Салихбашић, с. р.

AGENCIJA ZA DRŽAVNU SLUŽBU BOSNE I HERCEGOVINE

367

На основу члана 29. став (4) Одлуке о начину полагања јавног и стручног испита ("Службени гласник БиХ", бр. 96/07, 43/10, 103/12 и 56/19), а у вези са чланом 28. став 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

PREGLED POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO JAVNIM OGLASIMA ZA JANUAR 2026. GODINE

I

1. Arnela Čurić, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za materijalno-finansijske poslove у Odsjeku за materijalno-finansijske poslove - Generalni sekretariјat Vijeća ministara BiH, počev od 01.02.2026. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

II

1. Barbara Antolović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik за programe rada i izvještaje о radu u Odјelu за podršku - Generalni sekretariјat Vijeća ministara BiH, počev od 01.02.2026. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

III

1. Vanja Ruduljić, postavlja se na radno mjesto шеf Odsjeka за pravne poslove i pisarnicu, Uprava за administraciju Glavni ured - Granična policiji BiH, počev od 16.02.2026. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

Број 03-34-2-134/26

3. фебруара 2026. године
Сарајево

Директорика
Анита Маркић, с. р.

На основу члана 29. ставак (4) Одлуке о начину полагања јавног и стручног испита ("Службени гласник БиХ", бр. 96/07, 43/10, 103/12 и 56/19), а у сјеzi с чланком 28. ставак 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

**ПРЕГЛЕД
ПОСТАВЛЈЕНИХ ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА ПО ЈАВНИМ
НАТЈЕЧАЈИМА ЗА СИЈЕЧАЈ 2026. ГОДИНЕ**

I

1. Arnela Čurić, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za materijalno-financijske poslove u Odsjeku za materijalno-financijske poslove Služba za materijalno-financijske poslove - Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH, počev od 01.02.2026. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

II

1. Barbara Antolović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za programe rada i izvješća o radu u Odjelu za potporu - Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH, počev od 01.02.2026. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

III

1. Vanja Ruduljić, postavlja se na radno mjesto šef Odjela za pravne poslove i pisanu, Uprava za administraciju Glavni ured - Granična policiji BiH, počev od 16.02.2026. godine.
2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

Broj 03-34-2-134/26

3. veljače 2026. godine

Sarajevo

Ravnateljica

Anita Markić, v. r.

На основу члана 29. став (4) Одлуке о начину полагања јавног и стручног испита ("Службени гласник БиХ", бр. 96/07, 43/10, 103/12 и 56/19), а у вези са чланом 28. став 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

**ПРЕГЛЕД
ПОСТАВЛЈЕНИХ ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА ПО
ЈАВНИМ ОГЛАСИМА ЗА ЈАНУАР 2026. ГОДИНЕ**

I

1. Арнела Чурић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за материјално-финансијске послове у Одсјеку за материјално-финансијске послове - Генерални секретаријат Савјета министара БиХ, почев од 01.02.2026. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

II

1. Барбара Антоловић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за програме рада и извјештаје о раду у Одјељењу за подршку - Генерални секретаријат Савјета министара БиХ, почев од 01.02.2026. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

III

1. Вања Рудулић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за правне послове и писарницу, Управа за администрацију Главна канцеларија - Гранична полицији БиХ, почев од 16.02.2026. године.

2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

Број 03-34-2-134/26

3. фебруара 2026. године
Сарајево

Директорица

Анита Маркић, с. р.

368

На основу члана 28. став 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24) и члана 12. став (3) Правилника о условима и начину обављања интерних конкурса, интерних и екстерних премјештаја државних службеника у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 62/10, 30/14 и 38/17), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

**ПРЕГЛЕД
ПОСТАВЛЈЕНИХ ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА ПО
ИНТЕРНИМ ОГЛАСИМА ЗА ЈАНУАР 2026. ГОДИНЕ**

I

1. Nedim Tukić, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za ugovaranje nabavke i prodaje u Sektoru za nabavku i logistiku, Ministarstvo odbrane BiH, počev od 01.02.2026. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

II

1. Kristijan Vasilčić, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za propise, dozvole i industrijsku sigurnost u Sektoru za zaštitu tajnih podataka, Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 01.02.2026. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

III

1. Edina Avdić, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za obuke u oblasti evropskih integracija u Sektoru za komunikacije i obuke u oblasti evropskih integracija, Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara BiH, počev od 15.02.2026. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

IV

1. Miodrag Gajić, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za informatičke poslove u Sektoru za podršku i finansije, Centar za uklanjanje mina u BiH, počev od 02.02.2026. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

Број 03-34-2-135/26

3. фебруара 2026. године
Сарајево

Директорика

Анита Маркић, с. р.

Na temelju članka 28. stavak 5. Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24) i članka 12. stavak (3) Pravilnika o uslovima i načinu obavljanja internih konkursa, internih i eksternih premještaja državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 62/10, 30/14 i 38/17), Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti, objavljuje

**PREGLED
POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO
INTERNIM NATJEČAJIMA ZA SIJEČANJ 2026. GODINE**

I

1. Nedim Tukić, postavlja se na radno mjesto 1/08 šef Odsjeka za ugovaranje nabave i prodaje u Sektoru za nabavu i logistiku, Ministarstvo obrane BiH, počev od 01.02.2026. godine.
2. Državni službenik iz točke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

II

1. Kristijan Vasilčić, postavlja se na radno mjesto šef Odjela za propise, dozvole i industrijsku sigurnost u Sektoru za zaštitu tajnih podataka, Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 01.02.2026. godine.
2. Državni službenik iz točke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

III

1. Edina Avdić, postavlja se na radno mjesto šef Odjela za obuke u oblasti europskih integracija u Sektoru za komunikacije i obuke u oblasti europskih integracija, Direkcija za europske integracije Vijeća ministara BiH, počev od 15.02.2026. godine.
2. Državni službenik iz točke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

IV

1. Miodrag Gajić, postavlja se na radno mjesto šef Odjela za informatičke poslove u Sektoru za potporu i financije, Centar za uklanjanje mina u BiH, počev od 02.02.2026. godine.
2. Državni službenik iz točke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

Broj 03-34-2-135/26

3. veljače 2026. godine
Sarajevo

Ravnateljica
Anita Markić, v. r.

На основу члана 28. став 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24) и члана 12. став (3) Правилника о условима и начину обављања интерних конкурса, интерних и екстерних премјештаја државних службеника у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 62/10, 30/14 и 38/17), Агенција

за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

**ПРЕГЛЕД
ПОСТАВЉЕНИХ ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА ПО
ИНТЕРНИМ ОГЛАСИМА ЗА ЈАНУАР 2026. ГОДИНЕ**

I

1. Недим Тукић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за уговарање набавке и продаје у Сектору за набавку и логистику, Министарство одбране БиХ, почев од 01.02.2026. године.
2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

II

1. Кристијан Василић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за прописе, дозволе и индустријску безбједност у Сектору за заштиту тајних података, Министарство безбједности БиХ, почев од 01.02.2026. године.
2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

III

1. Едина Авдић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за обуке у области европских интеграција у Сектору за комуникације и обуке у области европских интеграција, Дирекција за европске интеграције Савјета министара БиХ, почев од 15.02.2026. године.
2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

IV

1. Миодраг Гајић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за информатичке послове у Сектору за подршку и финансије, Центар за уклањање мина у БиХ, почев од 02.02.2026. године.
2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

Број 03-34-2-135/26

3. фебруара 2026. године
Сарајево

Директорица
Анита Маркић, с. р.

**AGENCIJA ZA IDENTIFIKACIONA
DOKUMENTA, EVIDENCIJU I RAZMJENU
PODATAKA BOSNE I HERCEGOVINE**

369

На основу члана 61. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17), члана 19. став 2. тачка а) Закона о Агенцији за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 56/08), те члана 23. став (2) Закона о личној карти држављана Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 и 18/12), директор Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине donosi

**UPUTSTVO
O IZMJENAMA I DOPUNAMA UPUTSTVA O NAČINU
PODNOŠENJA ZAHTJEVA ZA IZDAVANJE
UVJERENJA O ČINJENICAMA IZ SLUŽBENE
EVIDENCIJE O LIČNIM KARTAMA ELEKTRONSKIM
PUTEM**

Član 1.

U Uputstvu o način podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz službene evidencije o ličnim kartama elektronskim putem ("Službeni glasnik BiH", broj 8/13) u članu 2. stav (1) mijenja se i glasi:

"(1) Zahtjev za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija podnosi se elektronskim putem, korištenjem lične karte sa kvalificiranom potvrdom ili kvalificiranim elektronskim potpisom za udaljeno potpisivanje ovjериоца Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine."

u članu 2. dodaje se novi stav (2) koji glasi:

"(2) Zahtjev za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija podnosi se unošenjem odgovarajućih kredencijala za kvalifikovani elektronski potpis."

Dosadašnji stavovi (2) i (3), postaju stavovi (3) i (4).

Član 2.

U članu 4. u stavu (1), iza riječi "kvalificiranom potvrdom" dodaju se riječi "ili kvalificiranim elektronskim potpisom za udaljeno potpisivanje".

Član 3.

Ovo Uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 15-03-02-2-1604-2/2025

30. januara 2026. godine

Banja Luka

Direktor

Prof. dr. **Almir Badnjević**, s. r.

Na osnovu članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17), članka 19. stavak 2. točka a) Zakona o Agenciji za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 56/08), te članka 23. stavak (2) Zakona o osobnoj iskaznici državljana Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12), ravnatelj Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine donosi

NAPUTAK

**O IZMJENAMA I DOPUNAMA NAPUTKA O NAČINU
PODNOŠENJA ZAHTJEVA ZA IZDAVANJE
UVJERENJA O ČINJENICAMA IZ SLUŽBENE
EVIDENCIJE O OSOBNIM ISKAZNICAMA
ELEKTRONIČKIM PUTEM**

Članak 1.

U Naputku o načinu podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz službene evidencije o osobnim iskaznicama elektroničkim putem ("Službeni glasnik BiH", broj 8/13) u članku 2. stavak (1) mijenja se i glasi:

"(1) Zahtjev za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija podnosi se elektroničkim putem, uporabom osobne iskaznice sa kvalificiranom potvrdom ili kvalificiranim elektroničkim potpisom za udaljeno potpisivanje ovjерителја Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine."

u članku 2. dodaje se novi stavak (2) koji glasi:

"(2) Zahtjev za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija podnosi se unošenjem odgovarajućih kredencijala za kvalificirani elektronički potpis."

Dosadašnji stavci (2) i (3), postaju stavci (3) i (4).

Članak 2.

U članku 4. u stavku (1), iza riječi "kvalificiranom potvrdom" dodaju se riječi "ili kvalificiranim elektroničkim potpisom za udaljeno potpisivanje".

Članak 3.

Ovaj Naputak stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 15-03-02-2-1604-2/2025

30. siječnja 2026. godine

Banja Luka

Ravnatelj

Prof. dr. **Almir Badnjević**, v. r.

На основу члана 61. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17), члана 19. став 2. тачка а) Закона о Агенцији за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 56/08), те члана 23. став (2) Закона о личној карти држављана Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 и 18/12), директор Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине доноси

UPUTSTVO

**O IZMJENAMA I DOPUNAMA UPUTSTVA O
NAČINU PODNOŠEŃA ZAHTJEVA ZA IZDAVAŃE
UVJEREŃA O ČIŃJENICAMA IZ SLUŽBENE
EVIDENCIJE O LIČNIM KARTAMA
ELEKTRONSKIM PUTEM**

Члан 1.

У Упутству о начин подношења захтјева за издавање увјерења о чињеницама из службене евиденције о личним картама електронским путем ("Службени гласник БиХ", број 8/13) у члану 2. став (1) мијења се и гласи:

"(1) Захтјев за издавање увјерења о чињеницама из евиденција подноси се електронским путем, коришћењем личне карте са квалификованом потврдом или квалификованим електронским потписом за удаљено потписивање овјериоца Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине."

у члану 2. додаје се нови став (2) који гласи:

"(2) Захтјев за издавање увјерења о чињеницама из евиденција подноси се уношењем одговарајућих креденцијала за квалификовани електронски потпис."

Досадашњи ставови (2) и (3), постају ставови (3) и (4).

Члан 2.

У члану 4. у ставу (1), iza riječi "квалификованом потврдом" додају се riječi "или квалификованим електронским потписом за удаљено потписивање".

Члан 3.

Ово Упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 15-03-02-2-1604-2/2025

30. јануара 2026. године

Бања Лука

Директор

Проф. др. **Алмир**

Бадњевић, с. р.

370

Na osnovu člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17) i članova 7a. i 14.a Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01, 56/08 i 58/15), direktor Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine donosi

UPUTSTVO**O IZMJENAMA I DOPUNAMA UPUTSTVA O NAČINU
PODNOŠENJA ZAHTEJVA ZA PRIJAVU ODNOSNO
ODJAVU PREBIVALIŠTA ILI BORAVIŠTA I ADRESE
STANOVANJA ELEKTRONSKIM PUTEM****Član 1.**

U Uputstvu o načinu podnošenja zahtjeva za prijavu odnosno odjavu prebivališta ili boravišta i adrese stanovanja elektronskim putem ("Službeni glasnik BiH", broj 78/15), u članu 1. iza riječi "adrese stanovanja" dodaju se riječi "i način podnošenja zahtjeva i izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija".

Član 2.

U članu 3. stav (1) mijenja se i glasi:

- "(1) Zahtjev za prijavu odnosno odjavu prebivališta ili boravišta i adrese stanovanja i zahtjev za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija elektronskim putem, podnosi se korištenjem lične karte sa kvalificiranom potvrdom ili kvalificiranim elektronskim potpisom za udaljeno potpisivanje Ovjerioca Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine."

U članu 3. dodaje se novi stav (2) koji glasi:

- "(2) Podnosilac zahtjeve iz stava (1) potpisuje unošenjem odgovarajućih kredencijala za kvalificirani elektronski potpis."

Dosadašnji stavovi (2) i (3), postaju stavovi (3) i (4).

Član 3.

U članu 4. stav (1) mijenja se i glasi:

- "(1) Zahtjev za prijavu prebivališta ili boravišta ili adrese stanovanja elektronskim putem, podnosi se putem web stranice nadležnog organa kod kojeg se vrši prijava prebivališta ili boravišta ili adrese stanovanja, unošenjem odgovarajućih kredencijala za kvalifikovani elektronski potpis."

U članu 4. dodaje se stav (3) koji glasi:

- "(3) Zahtjev za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija elektronskim putem podnosi se putem web stranice nadležnog organa prema mjestu prebivališta ili boravišta, unošenjem odgovarajućih kredencijala za kvalifikovani elektronski potpis."

Član 4.

U članu 5. stav (1) mijenja se i glasi:

- "(1) Nakon elektronskog podnošenja zahtjeva sa kvalificiranim elektronskim potpisom ovjериoca Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, nadležni organ isti obrađuje i pristupa podacima iz evidencije o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine, te provodi procedure u skladu sa Zakonom."

U članu 5. stav (2) brišu se riječi "kvalificirane potvrde za digitalno predstavljanje na ličnoj karti podnosioca zahtjeva" i dodaju riječi "odgovarajućih kredencijala za kvalificirani elektronski potpis podnosioca zahtjeva."

U članu 5. stav (4) brišu se riječi "za digitalno predstavljanje sa lične karte".

U članu 5. dodaje se stav (5) koji glasi:

- "(5) Uvjerenja o činjenicama iz evidencije nadležni organ može dostaviti elektronskim ili pisanim putem kako to stranka u svom zahtjevu navede."

Član 5.

Ovo uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 15-03-02-2-1604-3/2025

30. januara 2026. godine

Banja Luka

Direktor

Prof. dr. **Almir Badnjević**, s. r.

Na osnovu članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17) i članova 7a. i 14.a Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01, 56/08 i 58/15), ravnatelj Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine donosi

NAPUTAK**O IZMJENAMA I DOPUNAMA NAPUTKA O NAČINU
PODNOŠENJA ZAHTEJVA ZA PRIJAVU ODNOSNO
ODJAVU PREBIVALIŠTA ILI BORAVIŠTA I ADRESE
STANOVANJA ELEKTRONIČKIM PUTEM****Članak 1.**

U Naputku o načinu podnošenja zahtjeva za prijavu odnosno odjavu prebivališta ili boravišta i adrese stanovanja elektroničkim putem ("Službeni glasnik BiH", broj: 78/15), u članku 1. iza riječi "adrese stanovanja" dodaju se riječi "i način podnošenja zahtjeva i izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija".

Članak 2.

U članku 3. stavak (1) mijenja se i glasi:

- "(1) Zahtjev za prijavu odnosno odjavu prebivališta ili boravišta i adrese stanovanja i zahtjev za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija elektroničkim putem, podnosi se uporabom osobne iskaznice sa kvalificiranom potvrdom ili kvalificiranim elektroničkim potpisom za udaljeno potpisivanje Ovjeritelja Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine."

U članku 3. dodaje se novi stavak (2) koji glasi:

- "(2) Podnositelj zahtjeve iz stavka (1) potpisuje unošenjem odgovarajućih kredencijala za kvalificirani elektronički potpis."

Dosadašnji stavci (2) i (3), postaju stavci (3) i (4).

Članak 3.

U članku 4. stavak (1) mijenja se i glasi:

- "(1) Zahtjev za prijavu prebivališta ili boravišta ili adrese stanovanja elektroničkim putem, podnosi se putem web stranice nadležnog organa kod kojeg se obavlja prijava prebivališta ili boravišta ili adrese stanovanja, unošenjem odgovarajućih kredencijala za kvalificirani elektronički potpis."

U članku 4. dodaje se stavak (3) koji glasi:

- "(3) Zahtjev za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz evidencija elektroničkim putem podnosi se putem web stranice nadležnog organa prema mjestu prebivališta ili boravišta, unošenjem odgovarajućih kredencijala za kvalificirani elektronički potpis."

Članak 4.

U članku 5. stavak (1) mijenja se i glasi:

- "(1) Nakon elektroničkog podnošenja zahtjeva sa kvalificiranim elektroničkim potpisom ovjeritelja Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, nadležni organ isti obrađuje i pristupa podacima iz

evidencije o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine, te provodi procedure u skladu sa Zakonom."

U članku 5. stavak (2) brišu se riječi "kvalificirane potvrde za digitalno predstavljanje na osobnoj iskaznici podnosioca zahtjeva" i dodaju riječi "odgovarajućih kredencijala za kvalificirani elektronički potpis podnosioca zahtjeva."

U članku 5. stavak (4) brišu se riječi "za digitalno predstavljanje sa osobne iskaznice".

U članku 5. dodaje se stavak (5) koji glasi:

- "(5) Uvjerenja o činjenicama iz evidencije nadležni organ može dostaviti elektroničkim ili pisanim putem kako to stranka u svom zahtjevu navede."

Članak 5.

Ovaj naputak stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 15-03-02-2-1604-3/2025

30. siječnja 2026. godine

Banja Luka

Ravnatelj

Prof. dr. **Almir Badnjević**, v. r.

Na osnovu člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17) i članova 7a. i 14.a Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01, 56/08 i 58/15), direktor Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine donosi

УПУТСТВО

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА УПУТСТВА О НАЧИНУ ПОДНОШЕЊА ЗАХТЈЕВА ЗА ПРИЈАВУ ОДНОСНО ОДЈАВУ ПРЕБИВАЛИШТА ИЛИ БОРАВИШТА И АДРЕСЕ СТАНОВАЊА ЕЛЕКТРОНСКИМ ПУТЕМ

Члан 1.

У Упутству о начину подношења захтјева за пријаву односно одјаву пребивалишта или боравишта и адресе становања електронским путем ("Службени гласник БиХ", број: 78/15), у члану 1. иза ријечи "адресе становања" додају се ријечи "и начин подношења захтјева и издавање увјерења о чињеницама из евиденција".

Члан 2.

У члану 3. став (1) мијења се и гласи:

- "(1) Захтјев за пријаву односно одјаву пребивалишта или боравишта и адресе становања и захтјев за издавање увјерења о чињеницама из евиденција електронским путем, подноси се коришћењем личне карте са квалификованом потврдом или квалификованим електронским потписом за удаљено потписивање Овјериоца Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размену података Босне и Херцеговине."

У члану 3. додаје се нови став (2) који гласи:

- "(2) Подносилац захтјева из става (1) потписује уношењем одговарајућих креденција за квалификовани електронски потпис."

Досадашњи ставови (2) и (3), постају ставови (3) и (4).

Члан 3.

У члану 4. став (1) мијења се и гласи:

- "(1) Захтјев за пријаву пребивалишта или боравишта или адресе становања електронским путем, подноси се путем веб странице надлежног органа код којег се врши пријава пребивалишта или боравишта или адресе становања, уношењем одговарајућих креденција за квалификовани електронски потпис."

У члану 4. додаје се став (3) који гласи:

- "(3) Захтјев за издавање увјерења о чињеницама из евиденција електронским путем подноси се путем веб странице надлежног органа према мјесту пребивалишта или боравишта, уношењем одговарајућих креденција за квалификовани електронски потпис."

Члан 4.

У члану 5. став (1) мијења се и гласи:

- "(1) Након електронског подношења захтјева са квалификованим електронским потписом овјериоца Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размену података БиХ, надлежни орган исти обрађује и приступа подацима из евиденције о пребивалишту и боравишту држављана Босне и Херцеговине, те проводи процедуре у складу са Законом."

У члану 5. став (2) бришу се ријечи "квалификоване potvrde за дигитално представљање на личној карти подносиоца захтјева" и додају ријечи "одговарајућих креденција за квалификовани електронски потпис подносиоца захтјева."

У члану 5. став (4) бришу се ријечи "за дигитално представљање са личне карте".

У члану 5. додаје се став (5) који гласи:

- "(5) Увјерења о чињеницама из евиденције надлежни орган може доставити електронским или писаним путем како то странка у свом захтјеvu наведе."

Члан 5.

Ово упутство ступа на снагу осмoг дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Broj 15-03-02-2-1604-3/2025

30. јануара 2026. године

Бања Лука

Директор

Проф. др. **Алмир**

Бадњевић, с. р.

AGENCIJA ZA SIGURNOST HRANE BOSNE I HERCEGOVINE

371

Na osnovu člana 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 193. stav (1), člana 195. stav (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), člana 3. stav (2) tačka c. alineja 1), člana 11. Zakona o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09), člana 19. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15) i Mišljenja Vijeća za genetički modificirane organizme (broj: UP-1-50-4-49-4/25 od 27.11.2025. godine), po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetički modificirane organizme koji je podnio subjekat "SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donosi

RJEŠENJE

1. Odobrava se subjektu "SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane soje **40-3-2** jedinstvenog identifikacijskog koda **MON-04032-6** (kvantifikacija "Real-time PCR"), koja će se koristiti isključivo kao hrana za životinje.
2. Zabranjuje se namjerno unošenje u okoliš/sjetva genetički modificirane soje iz tačke 1. ovog rješenja.

3. Prilikom stavljanja na tržište hrane za životinje iz tačke 1. ovog rješenja, a u skladu s odredbama člana 52. Zakona o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09) i odredbama Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15), podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja dužan je osigurati da:
- a) na zapakovanom proizvodu na oznaci piše: "Ovaj proizvod sadrži genetički modificiranu soju (MON-04032-6)";
 - b) se na nezapakovanom proizvodu ponuđenom krajnjem potrošaču oznaka: "Ovaj proizvod sadrži genetički modificiranu soju (MON-04032-6)" stavi na proizvod ili neposredno uz proizvod, kao i na pratećoj dokumentaciji (fakturi).
4. U skladu s odredbama člana 51. Zakona o genetički modificiranim organizmima, podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja dužan je u daljnjoj distribuciji subjektu u poslovanju s hranom za životinje koji prima proizvod dostaviti prateću dokumentaciju s informacijama da proizvod sadrži ili se sastoji od genetički modificiranih organizama i upoznati ga s obavezom označavanja ovog proizvoda u skladu s odredbama člana 52. Zakona o genetički modificiranim organizmima.
5. U skladu s odredbama člana 24. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, podnosilac zahtjeva dužan je osigurati sljedeće oznake na pakiranju:
- a) za genetički modificirane organizme koji se koriste kao hrana za životinje i hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO-a natpis "genetički modificirana soja (MON-04032-6)", bit će u zgradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješki spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje;
 - b) za hranu za životinje proizvedenu od genetički modificiranih organizama natpis "proizveden od genetički modificirane soje (MON-04032-6)" bit će u zgradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješki spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje.
6. U skladu s odredbama člana 24. stav (2) Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, zabranjeno je stavljati na tržište proizvode koji su predmet ovog rješenja ako navedeni podaci iz tačke 5. ovog rješenja nisu prikazani jasno, čitljivo i na način da se ne mogu brisati na propratnom dokumentu, ili, ako je to primjenjivo, na pakovanju na spremniku ili na njemu pričvršćenoj naljepnici/deklaraciji.
7. U skladu s odredbama člana 54. Zakona o genetički modificiranim organizmima, podnosilac zahtjeva dužan je prilikom rukovanja, prijevoza i pakiranja genetički modificiranih organizama popratnom dokumentacijom jasno obilježiti genetički modificirani organizam koji je namijenjen direktnom korištenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namijenjeni namjernom unošenju u okoliš/sjetvu, te navesti mjesto za pribavljanje dodatnih informacija.
8. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja obavezan je voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu s odredbama člana 51. stav (5) Zakona o genetički modificiranim organizmima.
9. Ovo rješenje važi pet godina od dana njegovog donošenja.
10. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja, obavezan je dostavljati preporučeno poštom Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, za tromjesečni period sljedeće podatke:
- a) za svaku pošiljku količinu uvezene hrane za životinje sa jasno naznačenom genetičkom modifikacijom;
 - b) za svaku pošiljku kopiju zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta (ZVUD) kao dokaz da je navedena hrana za životinje uvezena u Bosnu i Hercegovinu;
 - c) za svaku pošiljku kopiju certifikata koji je pratio uvezenu hranu za životinje a koji je izdan od strane nadležnog organa zemlje porijekla iz kojeg je vidljivo da hrana za životinje sadrži GMO;
 - d) za svaku pošiljku kopiju zapisnika veterinarskog inspektora pri istovaru hrane za životinje;
 - e) kopiju laboratorijske analize koja uključuje detekciju, identifikaciju i kvantifikaciju uzorka hrane za životinje za genetičke modifikacije (GMO events) detektovane u GMO certifikatu koji prati pošiljku, a radi se jednom kvartalno u ovlaštenoj i akreditiranoj laboratoriji za detekciju GMO-a u skladu sa Pravilnikom o postupku ocjenjivanja i ovlašćivanja laboratorija za ispitivanje, kontrolu i praćenje genetički modificiranih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili potiču od genetički modificiranih organizama ("Službeni glasnik BiH", broj 73/17).
- Rok za dostavu navedenih podataka je do 10. u tekućem mjesecu za prethodni tromjesečni period.
11. Ukoliko podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja ne dostavi podatke na način i u roku kako je određeno u tački 10. ovog rješenja, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine će staviti ovo rješenje van snage.
12. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja upisuje se u Registar rješenja subjekata u poslovanju s hranom i genetički modificirane hrane za životinje Bosne i Hercegovine.
13. Sve promjene koje nastanu u periodu važenja ovog rješenja, podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja obavezan je dostaviti Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.
14. Za obnovu ovog rješenja potrebno je Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnijeti zahtjev u skladu s članom 22. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, najkasnije godinu dana prije prestanka važenja rješenja o odobrenju.
15. Donošenje ovog rješenja o odobrenju ne umanjuje opću građansku i krivičnu odgovornost podnosioca zahtjeva po pitanju hrane za životinje koja je predmet ovog rješenja.
16. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".
- Obrazloženje**
- Podnosilac zahtjeva "SARIC" d.o.o. Padine, Zvornik, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina, podnio je zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Evropske unije Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine,

koji je zaprimljen pod brojem: UP-1-50-4-49/25 od 14.10.2025. godine i dopunu zahtjeva broj: UP-1-50-4-49-2/25 od 27.10.2025. godine.

Zahtjev je osnovan.

Vijeće za genetički modificirane organizme je na 24. sjednici ostvarilo uvid i ocjenu dostavljene dokumentacije te je razmatralo navedeni zahtjev u skladu s članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15). Podnosilac zahtjeva je uz zahtjev dostavio primjerak uplatnice u iznosu od 30,00 KM o uplaćenju naknade za podnošenje zahtjeva u skladu s Odlukom o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14).

U skladu s navedenim, Vijeće za genetički modificirane organizme je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo Mišljenje da je navedeni zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam u skladu s važećim propisima Evropske unije osnovan, te da je u skladu s članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje.

Vijeće za genetički modificirane organizme je u Mišljenju predložilo Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donošenje Rješenja o odobravanju za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Evropske unije, od subjekta **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nadležnim organima iz člana 3. stav (1) Zakona o genetički modificiranim organizmima dostavila navedeno Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme, i od istih je aktom broj: 04-3-1-50-4-1327-1/25 od 01.12.2025. godine zatražila mišljenje za donošenje ovog rješenja u skladu sa članom 3. stav (2) tačka c. alineja 1) Zakona o genetički modificiranim organizmima. Po navedenom zahtjevu očitovali su se: Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Posavskog kantona, akt broj 05-19-275/25 od 02.12.2025. godine, Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja, akt broj 07-28-2-378-6/25 od 02.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, Zapadnohercegovačkog kantona, akt broj 06-03-23-9-354-2/25 od 03.12.2025. godine, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona, akt broj 08-45-2036-1/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavskog kantona, akt broj 07-33-650-5/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona, akt broj 05-19-1045/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi Zapadnohercegovačkog kantona, akt broj 08-1-37-215-1/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, akt broj 15-4-052-8700/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona, akt broj 11-02-21614-2/25 od 09.12.2025. godine, Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, akt broj 03-3-27-33-854-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline Unsko-sanskog kantona, akt broj 11-02-14444-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona, akt broj 13/1-04-36947/25 od 15.12.2025. godine, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, akt broj 05-1246ZB-

0002/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliče Tuzlanskog kantona, akt broj 12-1-19-036732/25 od 24.12.2025. godine.

Članom 19. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnosiocu zahtjeva, ako ispunjava uslove, donosi rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane za životinje uzimajući u obzir Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme, na period od pet godina koje se može obnoviti.

Članom 16. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da se za izdavanje rješenja o odobrenju podnosi zahtjev u pisanoj formi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena je potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev ako je hrana za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobrena u skladu s važećim propisima Evropske unije.

Članom 24. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena su pravila za označavanje genetički modificiranih organizama koji se koriste kao hrana za životinje, hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetički modificiranih organizama i hranu za životinje proizvedenu od genetički modificiranih organizama.

Članom 51., 52. i 54. Zakona o genetički modificiranim organizmima određena je sljedivost, označavanje kao i rukovanje, prijevoz i pakiranje genetički modificiranih organizama kao i proizvoda koji sadrže ili se sastoje od genetički modificiranih organizama.

Članom 28. Zakona o hrani kao i članom 51. stav (5) Zakona o genetički modificiranim organizmima određeni su zahtjevi koji se odnose na sljedivost hrane, jasno su propisani sistemi evidencije za subjekte u poslovanju s hranom i dostavljanje istih nadležnom organu.

Članom 48. Zakona o genetički modificiranim organizmima određeno je da odobrenje za stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda sadrži između ostalog i uslove za stavljanje na tržište, obavezu kontrolisanja uzoraka i dostavljanja rezultata nadležnom organu na njegov zahtjev kao i druge uslove koje je dužna ispunjavati osoba koja proizvod stavlja na tržište ili ga koristi.

Članom 20. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da subjekti u poslovanju s hranom nakon izdavanja rješenja o odobrenju moraju ispuniti sve uslove i ograničenja koja su u rješenju o odobrenju navedena i trebaju isključivo osigurati da se samo odobrena GM hrana za životinje stavlja na tržište.

U skladu sa navedenim, podnosiocu zahtjeva data je obaveza da dostavlja Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, podatke navedene u tački 10. dispozitiva rješenja za svaka tri mjeseca za svaku pošiljku. Podnosilac zahtjeva je u obavezi dostavljati tražene podatke zbog praćenja pravilne primjene ovog rješenja, a u slučaju nedostavljanja istih na način i u roku kako je navedeno u tački 10. ovog dispozitiva, ovo rješenje će se staviti van snage.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nakon ispoštovane procedure, a na osnovu stanja u predmetu i mišljenja Vijeća za genetički modificirane organizme da predmetna hrana za životinje odgovara odredbama navedenog Pravilnika, u skladu sa članom 195. stav (5) Zakona o upravnom postupku, odlučila kao u dispozitivu ovog rješenja.

Naknada za Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme uplaćena u iznosu od 400,00 KM, naknada za izdavanje Rješenja za odobrenje za stavljanje na tržište uplaćena je u iznosu od 500,00 KM i naknada za upis u jedinstveni Registar GMO-a uplaćena je u iznosu od 30,00 KM u skladu s odredbama Odluke o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14), u korist budžeta Bosne i Hercegovine.

Uputstvo o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana dostavljanja ovog rješenja.

Broj UP-1-50-4-49-6/25
06. januara 2026. godine

Direktor
Dr. sci. **Sanin Tanković**, s. r.

Na temelju članka 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 193. stavak (1), članka 195. stavak (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), članka 3. stavak (2) točka c. alineja I), članka 11. Zakona o genetski modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09), članka 19. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15) i Mišljenja Vijeća za genetski modificirane organizme (broj: UP-1-50-4-49-4/25 od 27.11.2025. godine), po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetski modificirane organizme koji je podnio subjekt **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donosi

RJEŠENJE

1. Odobrava se subjektu **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane soje **40-3-2** jedinstvenog identifikacijskog koda **MON-04032-6** (kvantifikacija "Real-time PCR"), koja će se koristiti isključivo kao hrana za životinje.
2. Zabranjuje se namjerno unošenje u okoliš/sjetva genetski modificirane soje iz točke 1. ovog rješenja.
3. Prilikom stavljanja na tržište hrane za životinje iz točke 1. ovog rješenja, a u skladu s odredbama članka 52. Zakona o genetski modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09) i odredbama Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15), podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja dužan je osigurati da:
 - a) na zapakiranom proizvodu na oznaci piše: "Ovaj proizvod sadrži genetski modificiranu soju (MON-04032-6)";

- b) se na nezapakiranom proizvodu ponudnom krajnjem potrošaču oznaka: "Ovaj proizvod sadrži genetski modificiranu soju (MON-04032-6)" stavi na proizvod ili neposredno uz proizvod, kao i na pratećoj dokumentaciji (fakturi).
4. U skladu s odredbama članka 51. Zakona o genetski modificiranim organizmima, podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja dužan je u daljnjoj distribuciji subjektu u poslovanju s hranom za životinje koji prima proizvod dostaviti prateću dokumentaciju s informacijama da proizvod sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama i upoznati ga s obavezom označavanja ovog proizvoda u skladu s odredbama članka 52. Zakona o genetski modificiranim organizmima.
 5. U skladu s odredbama članka 24. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, podnositelj zahtjeva dužan je osigurati sljedeće oznake na pakiranju:
 - a) za genetski modificirane organizme koji se koriste kao hrana za životinje i hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO-a natpis "genetski modificirana soja (MON-04032-6)", bit će u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješci spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje;
 - b) za hranu za životinje proizvedenu od genetski modificiranih organizama natpis "proizveden od genetski modificirane soje (MON-04032-6)" bit će u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješci spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje.
 6. U skladu s odredbama članka 24. stavak (2) Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, zabranjeno je stavljanje na tržište proizvode koji su predmet ovog rješenja ako navedeni podaci iz točke 5. ovog rješenja nisu prikazani jasno, čitljivo i na način da se ne mogu brisati na popratnom dokumentu, ili, ako je to primjenjivo, na pakiranju na spremniku ili na njemu pričvršćenoj naljepnici/deklaraciji.
 7. U skladu s odredbama članka 54. Zakona o genetski modificiranim organizmima, podnositelj zahtjeva dužan je prilikom rukovanja, prijevoza i pakiranja genetski modificiranih organizama popratnom dokumentacijom jasno obilježiti genetski modificirani organizam koji je namijenjen izravnom korištenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namijenjeni namjernom unošenju u okoliš/sjetvu, te navesti mjesto za pribavljanje dodatnih informacija.
 8. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja obavezan je voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu s odredbama članka 51. stavak (5) Zakona o genetski modificiranim organizmima.
 9. Ovo rješenje važi pet godina od dana njegovog donošenja.
 10. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja, obavezan je dostavljati preporučeno poštom Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, za tromjesečni period sljedeće podatke:
 - a) za svaku pošiljku količinu uvezene hrane za životinje s jasno naznačenom genetskom modifikacijom;

- b) za svaku pošiljku kopiju zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta (ZVUD) kao dokaz da je navedena hrana za životinje uvezena u Bosnu i Hercegovinu;
- c) za svaku pošiljku kopiju certifikata koji je pratio uvezenu hranu za životinje a koji je izdan od strane nadležnog tijela zemlje podrijetla iz kojeg je vidljivo da hrana za životinje sadrži GMO;
- d) za svaku pošiljku kopiju zapisnika veterinarskog inspektora pri istovaru hrane za životinje;
- e) kopiju laboratorijske analize koja uključuje detekciju, identifikaciju i kvantifikaciju uzorka hrane za životinje za genetske modifikacije (GMO events) detektirane u GMO certifikatu koji prati pošiljku, a radi se jednom kvartalno u ovlaštenom i akreditiranom laboratoriju za detekciju GMO-a u skladu s Pravilnikom o postupku ocjenjivanja i ovlašćivanja laboratorija za ispitivanje, kontrolu i praćenje genetski modificiranih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili potječu od genetski modificiranih organizama ("Službeni glasnik BiH", broj 73/17).

Rok za dostavu navedenih podataka je do 10. u tekućem mjesecu za prethodni tromjesečni period.

- 11. Ukoliko podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja ne dostavi podatke na način i u roku kako je određeno u točki 10. ovog rješenja, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine će staviti ovo rješenje van snage.
- 12. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja upisuje se u Registar rješenja subjekata u poslovanju s hranom i genetski modificirane hrane za životinje Bosne i Hercegovine.
- 13. Sve promjene koje nastanu u periodu važenja ovog rješenja, podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja obavezan je dostaviti Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.
- 14. Za obnovu ovog rješenja potrebno je Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnijeti zahtjev u skladu s člankom 22. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, najkasnije godinu dana prije prestanka važenja rješenja o odobrenju.
- 15. Donošenje ovog rješenja o odobrenju ne umanjuje opću građansku i krivičnu odgovornost podnosioca zahtjeva po pitanju hrane za životinje koja je predmet ovog rješenja.
- 16. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Obrazloženje

Podnositelj zahtjeva **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina, podnio je zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Europske unije Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, koji je zaprimljen pod brojem: UP-1-50-4-49/25 od 14.10.2025. godine i dopunu zahtjeva broj: UP-1-50-4-49-2/25 od 27.10.2025. godine.

Zahtjev je osnovan.

Vijeće za genetski modificirane organizme je na 24. sjednici ostvarilo uvid i ocjenu dostavljene dokumentacije te je razmatralo navedeni zahtjev u skladu s člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15). Podnositelj zahtjeva je uz zahtjev dostavio primjerak uplatnice u iznosu od 30,00 KM o uplaćenju naknade za podnošenje zahtjeva u skladu s Odlukom o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za

stavljanje na tržište genetski modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14).

U skladu s navedenim, Vijeće za genetski modificirane organizme je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo Mišljenje da je navedeni zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam u skladu s važećim propisima Europske unije osnovan, te da je u skladu s člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje.

Vijeće za genetski modificirane organizme je u Mišljenju predložilo Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donošenje Rješenja o odobravanju za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Europske unije, od subjekta **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nadležnim tijelima iz članka 3. stavak (1) Zakona o genetski modificiranim organizmima dostavila navedeno Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme, i od istih je aktom broj: 04-3-1-50-4-1327-1/25 od 01.12.2025. godine zatražila mišljenje za donošenje ovog rješenja u skladu s člankom 3. stavak (2) točka c. alineja 1) Zakona o genetski modificiranim organizmima. Po navedenom zahtjevu očitovali su se: Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Posavske županije, akt broj 05-19-275/25 od 02.12.2025. godine, Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja, akt broj 07-28-2-378-6/25 od 02.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, Zapadnohercegovačke županije, akt broj 06-03-23-9-354-2/25 od 03.12.2025. godine, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjske županije, akt broj 08-45-2036-1/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavske županije, akt broj 07-33-650-5/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanske županije, akt broj 05-19-1045/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi Zapadnohercegovačke županije, akt broj 08-1-37-215-1/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, akt broj 15.4-052-8700/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojske županije, akt broj 11-02-21614-2/25 od 09.12.2025. godine, Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, akt broj 03-3-27-33-854-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline Unsko-sanske županije, akt broj 11-02-14444-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Tuzlanske županije, akt broj 13/1-04-36947/25 od 15.12.2025. godine, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, akt broj 05-1246ZB-0002/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanske županije, akt broj 12-1-19-036732/25 od 24.12.2025. godine.

Člankom 19. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnositelju zahtjeva, ako ispunjava uvjete, donosi rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane za životinje uzimajući u obzir Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme, na period od pet godina koje se može obnoviti.

Člankom 16. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za

životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da se za izdavanje rješenja o odobrenju podnosi zahtjev u pisanoj formi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena je potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev ako je hrana za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobrena u skladu s važećim propisima Europske unije.

Člankom 24. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena su pravila za označavanje genetski modificiranih organizama koji se koriste kao hrana za životinje, hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama i hranu za životinje proizvedenu od genetski modificiranih organizama.

Člankom 51., 52. i 54. Zakona o genetski modificiranim organizmima određena je sljedivost, označavanje kao i rukovanje, prijevoz i pakiranje genetski modificiranih organizama kao i proizvoda koji sadrže ili se sastoje od genetski modificiranih organizama.

Člankom 28. Zakona o hrani kao i člankom 51. stavak (5) Zakona o genetski modificiranim organizmima određeni su zahtjevi koji se odnose na sljedivost hrane, jasno su propisani sustavi evidencije za subjekte u poslovanju s hranom i dostavljanje istih nadležnom tijelu.

Člankom 48. Zakona o genetski modificiranim organizmima određeno je da odobrenje za stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda sadrži između ostalog i uvjete za stavljanje na tržište, obvezu kontroliranja uzoraka i dostavljanja rezultata nadležnom tijelu na njegov zahtjev kao i druge uvjete koje je dužna ispunjavati osoba koja proizvod stavlja na tržište ili ga koristi.

Člankom 20. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da subjekti u poslovanju s hranom nakon izdavanja rješenja o odobrenju moraju ispuniti sve uvjete i ograničenja koja su u rješenju o odobrenju navedena i trebaju isključivo osigurati da se samo odobrena GM hrana za životinje stavlja na tržište.

U skladu s navedenim, podnositelju zahtjeva dana je obveza da dostavlja Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, podatke navedene u točki 10. dispozitiva rješenja za svaka tri mjeseca za svaku pošiljku. Podnositelj zahtjeva je u obvezi dostavljati tražene podatke zbog praćenja pravilne primjene ovog rješenja, a u slučaju nedostavljanja istih, na način i u roku kako je navedeno u točki 10. ovog dispozitiva, ovo rješenje će se staviti van snage.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nakon ispoštovane procedure, a na temelju stanja u predmetu i mišljenja Vijeća za genetski modificirane organizme da predmetna hrana za životinje odgovara odredbama navedenog Pravilnika, u skladu s člankom 195. stavak (5) Zakona o upravnom postupku, odlučila kao u dispozitivu ovog rješenja.

Naknada za Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme uplaćena u iznosu od 400,00 KM, naknada za izdavanje Rješenja za odobrenje za stavljanje na tržište uplaćena je u iznosu od 500,00 KM i naknada za upis u jedinstveni Registar GMO-a uplaćena je u iznosu od 30,00 KM u skladu s odredbama Odluke o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane i

hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14), u korist proračuna Bosne i Hercegovine.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana dostavljanja ovog rješenja.

Broj UP-1-50-4-49-6/25

06. siječnja 2026. godine

Ravnatelj

Dr. sc. **Sanin Tanković**, v. r.

Na osnovu člana 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 193. stav (1), člana 195. stav (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), člana 3. stav (2) tacka c. alineja l), člana 11. Zakona o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09), člana 19. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15) i Mišljenja Savjeta za genetički modificirane organizme (broj: UP-1-50-4-49-4/25 od 27.11.2025. godine), po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetički modificirane organizme, koji je podnio subjekat "SARIĆ" d.o.o. Pašine, Zворник, ulica Pašine bb, 75413 Zворник, Bosna i Hercegovina, Agencija za bezbjednost hrane Bosne i Hercegovine donosi

РЈЕШЕЊЕ

1. Одобрава се субјекту "SARIĆ" d.o.o. Пашине, Зворник, улица Пашине бб, 75413 Зворник, стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване соје **40-3-2** јединственог идентификационог кода **MON-04032-6** (квантификација "Real-time PCR"), која ће се користити искључиво као храна за животиње.
2. Забрањује се намјерно уношење у животну средину/сјетва генетички модификоване соје из тачке 1. овог рјешења.
3. Приликом стављања на тржиште хране за животиње из тачке 1. овог рјешења, а у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модификованим организмима ("Службени гласник БиХ", број 23/09) и одредбама Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слједивост и означавање ("Службени гласник БиХ", бр. 78/12 и 62/15), подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења дужан је обезбједити да:
 - а) на запакованом производу, на ознаци пише: "Овај производ садржи генетички модификовану соју (MON-04032-6)";
 - б) се на незапакованом производу понуђеном крајњем потрошачу ознака: "Овај производ садржи генетички модификовану соју (MON-04032-6)", стави на производ или непосредно уз производ, као и на пратећој документацији (фактури).
4. У складу с одредбама члана 51. Закона о генетички модификованим организмима, подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења дужан је у даљој дистрибуцији субјекту у пословању с храном за животиње који прима производ, доставити пратећу документацију са

- информацијама да производ садржи или се састоји од генетички модификованих организама и упознати га са обавезом означавања овог производа у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модификованим организмима.
5. У складу с одредбама члана 24. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање, подносилац захтјева дужан је обезбједити сљедеће ознаке на паковању:
- а) за генетички модификоване организме који се користе као храна за животиње и храну за животиње која садржи или се састоји од ГМО-а, натпис "генетички модификована соја (MON-04032-6)" биће у заградама непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а алтернативно те ријечи могу се навести у биљешци списка хране за животиње, те слова морају бити барем исте величине као и у списку хране за животиње;
 - б) за храну за животиње произведену од генетички модификованих организама натпис "произведен од генетички модификоване соје (MON-04032-6)" биће у заградама непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а алтернативно те ријечи могу се навести у биљешци списка хране за животиње, те слова морају бити барем исте величине као и у списку хране за животиње.
6. У складу с одредбама члана 24. став (2) Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање, забрањено је стављати на тржиште производе који су предмет овог рјешења ако наведени подаци из тачке 5. овог рјешења нису приказани јасно, читљиво и на начин да се не могу брисати на попатном документу, или, ако је то примјенљиво, на паковању, на spremнику или на њему причвршћеној наљепници/декларацији.
7. У складу с одредбама члана 54. Закона о генетички модификованим организмима, подносилац захтјева дужан је приликом руковања, превоза и паковања генетички модификованих организама попатном документацијом јасно обиљежити генетички модификовани организам који је намијењен директном кориштењу за храну за животиње или за прераду; назначити да нису намијењени намјерном уношењу у животну средину /сјетву, те навести мјесто за прибављање додатних информација.
8. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења обавезан је водити базу података за период од пет година од дана извршења сваке трансакције у складу с одредбама члана 51. став (5) Закона о генетички модификованим организмима.
9. Ово рјешење важи пет година од дана његовог доношења.
10. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења, обавезан је достављати препоручено поштом Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, за тромјесечни период сљедеће податке:
- а) за сваку пошиљку, количину увезене хране за животиње са јасно назначеном генетичком модификацијом;
 - б) за сваку пошиљку, копију заједничког ветеринарског улазног документа (ЗВУД) као доказа да је наведена храна за животиње увезена у Босну и Херцеговину;
 - ц) за сваку пошиљку, копију сертификата који је пратио увезену храну за животиње а који је издат од стране надлежног органа земље поријекла из којег је видљиво да храна за животиње садржи ГМО;
 - д) за сваку пошиљку, копију записника ветеринарског инспектора при истовару хране за животиње;
 - е) копију лабораторијске анализе која укључује детекцију, идентификацију и квантификацију узорка хране за животиње за генетичке модификације (ГМО евантс) детектоване у ГМО сертификату који прати пошиљку, а ради се једном квартално у овлашћеној и акредитованој лабораторији за детекцију ГМО-а у складу са Правилником о поступку оцјењивања и овлашћивања лабораторија за испитивање, контролу и праћење генетски модификованих организама и производа који се састоје, садрже или потичу од генетски модификованих организама ("Службени гласник БиХ", број 73/17).
- Рок за доставу наведених података је до 10. у текућем мјесецу за претходни тромјесечни период.
11. Уколико подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења не достави податке на начин и у року како је одређено у тачки 10. овог рјешења, Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине ће ставити ово рјешење ван снаге.
12. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења уписује се у Регистар рјешења субјеката у пословању с храном и генетички модификоване хране за животиње Босне и Херцеговине.
13. Све промјене које настану у периоду важења овог рјешења, подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења обавезан је доставити Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине.
14. За обнову овог рјешења потребно је Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине поднијети захтјев у складу с чланом 22. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање, најкасније годину дана прије престанка важења рјешења о одобрењу.
15. Доношење овог рјешења о одобрењу не умањује општу грађанску и кривичну одговорност подносиоца захтјева по питању хране за животиње, која је предмет овог рјешења.
16. Ово рјешење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Подносилац захтјева "SARIĆ" d.o.o. Паћине, Зворник, улица Паћине бб, 75413 Зворник, Босна и Херцеговина, поднио је захтјев за одобрење за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрен у складу с важећим прописима Европске уније

Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, који је запримљен под бројем: УП-1-50-4-49/25 од 14.10.2025. године и допуну захтјева број: УП-1-50-4-49-2/25 од 27.10.2025. године.

Захтјев је основан.

Савјет за генетички модификоване организме је на 24. сједници остварио увид и оцјену достављене документације те је разматрало наведени захтјев у складу с чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање ("Службени гласник БиХ", бр. 78/12 и 62/15). Подносилац захтјева је уз захтјев доставио примјерак уплатнице у износу од 30,00 КМ о уплатеној накнади за подношење захтјева у складу с Одлуком о висини посебне накнаде за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране и хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 61/14).

У складу с наведеним, Савјет за генетички модификоване организме је након разматрања једногласно усвојио Мишљење да је наведени захтјев за одобрење за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам, у складу с важећим прописима Европске уније основан, те да је у складу с чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање.

Савјет за генетички модификоване организме је у Мишљењу предложило Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине доношење Рјешења о одобравању за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам, одобрен у складу с важећим прописима Европске уније, од субјекта **"SARIC" d.o.o. Пађине, Зворник, улица Пађине бб, 75413 Зворник, Босна и Херцеговина.**

Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине је надлежним органима из члана 3. став (1) Закона о генетички модификованим организмима доставила наведено Мишљење Савјета за генетички модификоване организме и од истих је актом број: 04-3-1-50-4-1327-1/25 од 01.12.2025. године, затражила мишљење за доношење овог рјешења у складу са чланом 3. став (2) тачка ц. алинеја 1) Закона о генетички модификованим организмима. По наведеном захтјеву читовали су се: Министарство промета, веза и заштите околиша Посавског кантона, акт број 05-19-275/25 од 02.12.2025. године, Управа БиХ за заштиту здравља биља, акт број 07-28-2-378-6/25 од 02.12.2025. године, Министарство просторног уређења, грађитељства и заштите околиша, Западнохерцеговачког кантона, акт број 06-03-23-9-354-2/25 од 03.12.2025. године, Министарство за социјалну политику,

здравство, расељена лица и избјеглице Босанско-подрињског кантона, акт број 08-45-2036-1/25 од 04.12.2025. године, Министарство здравства и социјалне политике Посавског кантона, акт број 07-33-650-5/25 од 04.12.2025. године, Министарство трговине, туризма и заштите околиша Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 05-19-1045/25 од 08.12.2025. године, Министарство здравства, рада и социјалне скрби Западнохерцеговачког кантона, акт број 08-1-37-215-1/25 од 09.12.2025. године, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, акт број 15.4-052-8700/25 од 09.12.2025. године, Министарство здравства Зеничко-добојског кантона, акт број 11-02-21614-2/25 од 09.12.2025. године, Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине, акт број 03-3-27-33-854-4/25 од 12.12.2025. године, Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона, акт број 11-02-14444-4/25 од 12.12.2025. године,

Министарство здравства Тузланског кантона, акт број 13/1-04-36947/25 од 15.12.2025. године, Одјел за здравство и остале услуге Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, акт број 05-12463Б-0002/25 од 08.12.2025. године, Министарство просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона, акт број 12-1-19-036732/25 од 24.12.2025. године.

Чланом 19. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено је да Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине подносиоцу захтјева, ако испуњава услове, доноси рјешење о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране за животиње, узимајући у обзир Мишљење Савјета за генетички модификоване организме, на период од пет година које се може обновити.

Чланом 16. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено је да се за издавање рјешења о одобрењу подноси захтјев у писаној форми Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине.

Чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређена је потребна документација која се доставља уз захтјев ако је храна за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрена у складу с важећим прописима Европске уније.

Чланом 24. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређена су правила за означавање генетички модификованих организама који се користе као храна за животиње, храну за животиње која садржи или се састоји од генетички модификованих организама и храну за животиње произведену од генетички модификованих организама.

Чланом 51., 52. и 54. Закона о генетички модификованим организмима одређена је сљедивост, означавање као и руковање, превоз и паковање генетички модификованих организама као и производа који садрже или се састоје од генетички модификованих организама.

Чланом 28. Закона о храни као и чланом 51. став (5) Закона о генетички модификованим организмима одређени су захтјеви који се односе на сљедивост хране, јасно су прописани системи евиденције за субјекте у пословању с храном и достављање истих надлежном органу.

Чланом 48. Закона о генетички модификованим организмима одређено је да одобрење за стављање на тржиште ГМО-а и производа садржи између осталог и услове за стављање на тржиште, обавезу контролисања узорака и достављања резултата надлежном органу на његов захтјев као и друге услове које је дужна испуњавати особа која производ ставља на тржиште или га користи.

Чланом 20. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено је да субјекти у пословању с храном након издавања рјешења о одобрењу морају

испунити све услове и ограничења која су у рјешењу о одобрењу наведена и требају искључиво осигурати да се само одобрена ГМ храна за животиње ставља на тржиште.

У складу са наведеним, подносиоцу захтјева дата је обавеза да доставља Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, податке наведене у тачки 10. диспозитива рјешења за свака три мјесеца за сваку пошиљку. Подносилац захтјева је у обавези достављати тражене податке због праћења правилне примјене овог рјешења, а у случају недостављања истих на начин и у року како је наведено у тачки 10. овог диспозитива, ово рјешење ће се ставити ван снаге.

Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине је након испоштоване процедуре, а на основу стања у предмету и мишљења Савјета генетички модификоване организме да предметна храна за животиње одговара одредбама наведеног Правилника, у складу с чланом 195. став (5) Закона о управном поступку, одлучила као у диспозитиву овог рјешења.

Накнада за Мишљење Савјета за генетички модификоване организме уплаћена у износу од 400,00 КМ, накнада за издавање Рјешења за одобрење за стављање на тржиште уплаћена је у износу од 500,00 КМ и накнада за упис у јединствени Регистар ГМО-а уплаћена је у износу од 30,00 КМ у складу с одредбама Одлуке о висини посебне накнаде за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране и хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 61/14), у корист буџета Босне и Херцеговине.

Упутство о правном лијеку

Против овог рјешења не може се изјавити жалба, већ се може покренути управни спор код Суда Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана достављања овог рјешења.

Број УП-1-50-4-49-6/25

Директор

06. јануара 2026. године

Др Санин Танковић, с. р.

372

На основу члана 56. Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04), члана 61. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), члана 193. став (1), члана 195. став (4) и (5) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), члана 3. став (2) тачка с. аlineја 1), члана 11. Закона о генетички модифицираним организмима ("Службени гласник БиХ", број 23/09), члана 19. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модифициране хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слједивост и означавање ("Службени гласник БиХ", бр. 78/12 и 62/15) и Мишљења Вјећа за генетички модифициране организме (број УП-1-50-4-55-5/25 од 27.11.2025. године), по захтјеву за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште хране за животиње која садржи генетички модифициране организме који је подnio субјекат **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, улица Padine bb, 75413 Zvornik, Босна и Херцеговина, Агенција за сигурност хране Босне и Херцеговине доноси

РЈЕШЕЊЕ

1. Одобрава се субјекту **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, улица Padine bb, 75413 Zvornik, стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модифициране соје **MON 89788** јединственог идентификационог кода **MON-89788-1** (квантификација "Real-time PCR"), која ће се користити искључиво као храна за животиње.

2. Забрањује се намјерно уношење у околиш/сјетва генетички модифициране соје из тачке 1. овог рјешења.
3. Прilikом стављања на тржиште хране за животиње из тачке 1. овог рјешења, а у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модифицираним организмима ("Службени гласник БиХ", број 23/09) и одредбама Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модифициране хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слједивост и означавање ("Службени гласник БиХ", бр. 78/12 и 62/15), подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења дужан је осигурати да:
 - a) на запакованом производу на oznaci пише: "Ovaj proizvod sadrži genetički modificiranu soju (MON-89788-1)";
 - b) се на незапаканом производу понуђеном крајњем потрошачу oznaka: "Ovaj proizvod sadrži genetički modificiranu soju (MON-89788-1)" stavi на производ или непосредно уз производ, као и на пратећој документацији (фактури).
4. У складу с одредбама члана 51. Закона о генетички модифицираним организмима, подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења дужан је у даљњој дистрибуцији субјекту у пословању с храном за животиње који prima производ доставити пратећу документацију с информацијама да производ садржи или се састоји од генетички модифицираних организама и упознати га с обавезом означавања овог производа у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модифицираним организмима.
5. У складу с одредбама члана 24. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модифициране хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слједивост и означавање, подносилац захтјева дужан је осигурати слjedeће oznake на пакiranju:
 - a) за генетички модифициране организме који се користе као храна за животиње и храну за животиње која садржи или се састоји од ГМО-а натпис "genetički modificirana soja (MON-89788-1)", bit će у заградama непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а alternativno те riječi могу се навести у билјежци spiska хране за животиње, те slova морају бити bareм исте величине као и у spisku хране за животиње;
 - b) за храну за животиње произведену од генетички модифицираних организама натпис "proizveden od genetički modificirane soje (MON-89788-1)" bit će у заградama непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а alternativno те riječi могу се навести у билјежци spiska хране за животиње, те slova морају бити bareм исте величине као и у spisku хране за животиње.
6. У складу с одредбама члана 24. став (2) Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модифициране хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слједивост и означавање, забрањено је стављати на тржиште производе који су предмет овог рјешења ако наведени подаци из тачке 5. овог рјешења нису приказани јасно, читљиво и на начин да се не могу брисати на пратном документу, или, ако је то примјенjivo, на паковању на spremniku или на њему привршеној наљепници/декларацији.
7. У складу с одредбама члана 54. Закона о генетички модифицираним организмима, подносилац захтјева дужан је приликом руковања, prijevoza и пакiranja генетички модифицираних организама по пратном документацијом јасно обилјежити генетички модифицирани организам који је

namijenjen direktnom korištenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namijenjeni namjernom unošenju u okoliš/sjstvu, te navesti mjesto za pribavljanje dodatnih informacija.

8. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja obavezan je voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu s odredbama člana 51. stav (5) Zakona o genetički modificiranim organizmima.

9. Ovo rješenje važi pet godina od dana njegovog donošenja.

10. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja, obavezan je dostavljati preporučeno poštom Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, za tromjesečni period sljedeće podatke:

- a) za svaku pošiljku količinu uvezene hrane za životinje sa jasno naznačenom genetičkom modifikacijom;
- b) za svaku pošiljku kopiju zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta (ZVUD) kao dokaz da je navedena hrana za životinje uvezena u Bosnu i Hercegovinu;
- c) za svaku pošiljku kopiju certifikata koji je pratio uvezenu hranu za životinje a koji je izdan od strane nadležnog organa zemlje porijekla iz kojeg je vidljivo da hrana za životinje sadrži GMO;
- d) za svaku pošiljku kopiju zapisnika veterinarskog inspektora pri istovaru hrane za životinje;
- e) kopiju laboratorijske analize koja uključuje detekciju, identifikaciju i kvantifikaciju uzorka hrane za životinje za genetičke modifikacije (GMO events) detektovane u GMO certifikatu koji prati pošiljku, a radi se jednom kvartalno u ovlaštenoj i akreditiranoj laboratoriji za detekciju GMO-a u skladu sa Pravilnikom o postupku ocjenjivanja i ovlašćivanja laboratorija za ispitivanje, kontrolu i praćenje genetički modificiranih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili potiču od genetički modificiranih organizama ("Službeni glasnik BiH", broj 73/17).

Rok za dostavu navedenih podataka je do 10. u tekućem mjesecu za prethodni tromjesečni period.

11. Ukoliko podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja ne dostavi podatke na način i u roku kako je određeno u tački 10. ovog rješenja, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine će staviti ovo rješenje van snage.
12. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja upisuje se u Registar rješenja subjekata u poslovanju s hranom i genetički modificirane hrane za životinje Bosne i Hercegovine.
13. Sve promjene koje nastanu u periodu važenja ovog rješenja, podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja obavezan je dostaviti Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.
14. Za obnovu ovog rješenja potrebno je Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnijeti zahtjev u skladu s članom 22. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, najkasnije godinu dana prije prestanka važenja rješenja o odobrenju.
15. Donošenje ovog rješenja o odobrenju ne umanjuje opću građansku i krivičnu odgovornost podnosioca zahtjeva po pitanju hrane za životinje koja je predmet ovog rješenja.
16. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Obrazloženje

Podnosilac zahtjeva "SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina, podnio je zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički

modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Evropske unije Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, koji je zaprimljen pod brojem UP-1-50-4-55/25 od 27.10.2025. godine i dopuna zahtjeva broj UP-1-50-4-55-2/25 od 11.11.2025. godine.

Zahtjev je osnovan.

Vijeće za genetički modificirane organizme je na 24. sjednici ostvarilo uvid i ocjenu dostavljene dokumentacije te je razmatralo navedeni zahtjev u skladu s članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15). Podnosilac zahtjeva je uz zahtjev dostavio primjerak uplatnice u iznosu od 30,00 KM o uplaćenju naknadi za podnošenje zahtjeva u skladu s Odlukom o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14).

U skladu s navedenim, Vijeće za genetički modificirane organizme je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo Mišljenje da je navedeni zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam u skladu s važećim propisima Evropske unije osnovan, te da je u skladu s članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje.

Vijeće za genetički modificirane organizme je u Mišljenju predložilo Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donošenje Rješenja o odobravanju za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Evropske unije, od subjekta "SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nadležnim organima iz člana 3. stav (1) Zakona o genetički modificiranim organizmima dostavila navedeno Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme, i od istih je aktom broj 04-3-1-50-4-1327-1/25 od 01.12.2025. godine zatražila mišljenje za donošenje ovog rješenja u skladu sa članom 3. stav (2) tačka c. alineja 1) Zakona o genetički modificiranim organizmima. Po navedenom zahtjevu očitovali su se: Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Posavskog kantona, akt broj 05-19-275/25 od 02.12.2025. godine, Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja, akt broj 07-28-2-378-6/25 od 02.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, Zapadnohercegovačkog kantona, akt broj 06-03-23-9-354-2/25 od 03.12.2025. godine, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona, akt broj 08-45-2036-1/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavskog kantona, akt broj 07-33-650-5/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona, akt broj 05-19-1045/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi Zapadnohercegovačkog kantona, akt broj 08-1-37-215-1/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, akt broj 15.4-052-8700/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona, akt broj 11-02-21614-2/25 od 09.12.2025. godine, Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, akt broj 03-3-27-33-854-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline Unsko-sanskog kantona, akt broj 11-02-14444-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona, akt broj 13/1-04-

36947/25 od 15.12.2025. godine, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, akt broj 05-1246ZB-0002/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona, akt broj 12-1-19-036732/25 od 24.12.2025. godine.

Članom 19. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnosiocu zahtjeva, ako ispunjava uslove, donosi rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane za životinje uzimajući u obzir Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme, na period od pet godina koje se može obnoviti.

Članom 16. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da se za izdavanje rješenja o odobrenju podnosi zahtjev u pisanoj formi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena je potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev ako je hrana za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobrena u skladu s važećim propisima Evropske unije.

Članom 24. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena su pravila za označavanje genetički modificiranih organizama koji se koriste kao hrana za životinje, hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetički modificiranih organizama i hranu za životinje proizvedenu od genetički modificiranih organizama.

Članom 51., 52. i 54. Zakona o genetički modificiranim organizmima određena je sljedivost, označavanje kao i rukovanje, prijevoz i pakiranje genetički modificiranih organizama kao i proizvoda koji sadrže ili se sastoje od genetički modificiranih organizama.

Članom 28. Zakona o hrani kao i članom 51. stav (5) Zakona o genetički modificiranim organizmima određeni su zahtjevi koji se odnose na sljedivost hrane, jasno su propisani sistemi evidencije za subjekte u poslovanju s hranom i dostavljanje istih nadležnom organu.

Članom 48. Zakona o genetički modificiranim organizmima određeno je da odobrenje za stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda sadrži između ostalog i uslove za stavljanje na tržište, obavezu kontrolisanja uzoraka i dostavljanja rezultata nadležnom organu na njegov zahtjev kao i druge uslove koje je dužna ispunjavati osoba koja proizvod stavlja na tržište ili ga koristi.

Članom 20. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da subjekti u poslovanju s hranom nakon izdavanja rješenja o odobrenju moraju ispuniti sve uslove i ograničenja koja su u rješenju o odobrenju navedena i trebaju isključivo osigurati da se samo odobrena GM hrana za životinje stavlja na tržište.

U skladu sa navedenim, podnosiocu zahtjeva data je obaveza da dostavlja Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, podatke navedene u tački 10. dispozitiva rješenja za svaka tri mjeseca za svaku pošiljku. Podnosilac zahtjeva je u obavezi dostavljati tražene podatke zbog praćenja pravilne primjene ovog rješenja, a u slučaju nedostavljanja istih na način i u roku kako je

navedeno u tački 10. ovog dispozitiva, ovo rješenje će se staviti van snage.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nakon ispoštovane procedure, a na osnovu stanja u predmetu i mišljenja Vijeća za genetički modificirane organizme da predmetna hrana za životinje odgovara odredbama navedenog Pravilnika, u skladu sa članom 195. stav (5) Zakona o upravnom postupku, odlučila kao u dispozitivu ovog rješenja.

Naknada za Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme uplaćena u iznosu od 400,00 KM, naknada za izdavanje Rješenja za odobrenje za stavljanje na tržište uplaćena je u iznosu od 500,00 KM i naknada za upis u jedinstveni Registar GMO-a uplaćena je u iznosu od 30,00 KM u skladu s odredbama Odluke o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14), u korist budžeta Bosne i Hercegovine.

Uputstvo o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana dostavljanja ovog rješenja.

Broj UP-1-50-4-55-6/25
06. januara 2026. godine

Direktor
Dr. sci. **Sanin Tanković**, s. r.

Na temelju članka 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 193. stavak (1), članka 195. stavak (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), članka 3. stavak (2) točka c. alineja 1), članka 11. Zakona o genetski modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09), članka 19. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15) i Mišljenja Vijeća za genetski modificirane organizme (broj UP-1-50-4-55-5/25 od 27.11.2025. godine), po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetski modificirane organizme koji je podnio subjekt **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donosi

RJEŠENJE

1. Odobrava se subjektu **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane soje **MON 89788** jedinstvenog identifikacijskog koda **MON-89788-1** (kvantifikacija "Real-time PCR"), koja će se koristiti isključivo kao hrana za životinje.
2. Zabranjuje se namjerno unošenje u okoliš/sjetva genetski modificirane soje iz točke 1. ovog rješenja.
3. Prilikom stavljanja na tržište hrane za životinje iz točke 1. ovog rješenja, a u skladu s odredbama članka 52. Zakona o genetski modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09) i odredbama Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15), podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja dužan je osigurati da:

- a) na zapakiranom proizvodu na oznaci piše: "Ovaj proizvod sadrži genetski modificiranu soju (MON-89788-1)";
 - b) se na nezapakiranom proizvodu ponuđenom krajnjem potrošaču oznaka: "Ovaj proizvod sadrži genetski modificiranu soju (MON-89788-1)" stavi na proizvod ili neposredno uz proizvod, kao i na pratećoj dokumentaciji (fakturi).
4. U skladu s odredbama članka 51. Zakona o genetski modificiranim organizmima, podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja dužan je u daljnjoj distribuciji subjektu u poslovanju s hranom za životinje koji prima proizvod dostaviti prateću dokumentaciju s informacijama da proizvod sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama i upoznati ga s obvezom označavanja ovog proizvoda u skladu s odredbama članka 52. Zakona o genetski modificiranim organizmima.
5. U skladu s odredbama članka 24. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, podnositelj zahtjeva dužan je osigurati sljedeće oznake na pakiranju:
- a) za genetski modificirane organizme koji se koriste kao hrana za životinje i hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO-a natpis "genetski modificirana soja (MON-89788-1)", bit će u zagrada neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješki spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje;
 - b) za hranu za životinje proizvedenu od genetski modificiranih organizama natpis "proizveden od genetski modificirane soje (MON-89788-1)" bit će u zagrada neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješki spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje.
6. U skladu s odredbama članka 24. stavak (2) Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, zabranjeno je stavljati na tržište proizvode koji su predmet ovog rješenja ako navedeni podaci iz točke 5. ovog rješenja nisu prikazani jasno, čitljivo i na način da se ne mogu brisati na popratnom dokumentu, ili, ako je to primjenjivo, na pakiranju na spremniku ili na njemu pričvršćenoj naljepnici/deklaraciji.
7. U skladu s odredbama članka 54. Zakona o genetski modificiranim organizmima, podnositelj zahtjeva dužan je prilikom rukovanja, prijevoza i pakiranja genetski modificiranih organizama popratnom dokumentacijom jasno obilježiti genetski modificirani organizam koji je namijenjen direktnom korištenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namijenjeni namjernom unošenju u okoliš/sjetvu, te navesti mjesto za pribavljanje dodatnih informacija.
8. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja obavezan je voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu s odredbama članka 51. stavak (5) Zakona o genetski modificiranim organizmima.
9. Ovo rješenje važi pet godina od dana njegovog donošenja.
10. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja, obavezan je dostavljati preporučeno poštom Agenciji za sigurnost hrane

Bosne i Hercegovine, za tromjesečni period sljedeće podatke:

- a) za svaku pošiljku količinu uvezene hrane za životinje s jasno naznačenom genetskom modifikacijom;
 - b) za svaku pošiljku kopiju zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta (ZVUD) kao dokaz da je navedena hrana za životinje uvezena u Bosnu i Hercegovinu;
 - c) za svaku pošiljku kopiju certifikata koji je pratio uvezenu hranu za životinje a koji je izdan od strane nadležnog tijela zemlje podrijetla iz kojeg je vidljivo da hrana za životinje sadrži GMO;
 - d) za svaku pošiljku kopiju zapisnika veterinarskog inspektora pri istovaru hrane za životinje;
 - e) kopiju laboratorijske analize koja uključuje detekciju, identifikaciju i kvantifikaciju uzorka hrane za životinje za genetske modifikacije (GMO events) detektirane u GMO certifikatu koji prati pošiljku, a radi se jednom kvartalno u ovlaštenom i akreditiranom laboratoriju za detekciju GMO-a u skladu s Pravilnikom o postupku ocjenjivanja i ovlašćivanja laboratorija za ispitivanje, kontrolu i praćenje genetski modificiranih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili potječu od genetski modificiranih organizama ("Službeni glasnik BiH", broj 73/17).
- Rok za dostavu navedenih podataka je do 10. u tekućem mjesecu za prethodni tromjesečni period.
11. Ukoliko podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja ne dostavi podatke na način i u roku kako je određeno u točki 10. ovog rješenja, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine će staviti ovo rješenje van snage.
12. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja upisuje se u Registar rješenja subjekata u poslovanju s hranom i genetski modificirane hrane za životinje Bosne i Hercegovine.
13. Sve promjene koje nastanu u periodu važenja ovog rješenja, podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja obavezan je dostaviti Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.
14. Za obnovu ovog rješenja potrebno je Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnijeti zahtjev u skladu s člankom 22. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, najkasnije godinu dana prije prestanka važenja rješenja o odobrenju.
15. Donošenje ovog rješenja o odobrenju ne umanjuje opću građansku i krivičnu odgovornost podnosioca zahtjeva po pitanju hrane za životinje koja je predmet ovog rješenja.
16. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Obrazloženje

Podnositelj zahtjeva "SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina, podnio je zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Europske unije Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, koji je zaprimljen pod brojem UP-1-50-4-55/25 od 27.10.2025. godine i dopuna zahtjeva broj UP-1-50-4-55-2/25 od 11.11.2025. godine.

Zahtjev je osnovan.

Vijeće za genetski modificirane organizme je na 24. sjednici ostvarilo uvid i ocjenu dostavljene dokumentacije te je razmatralo navedeni zahtjev u skladu s člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje

("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15). Podnositelj zahtjeva je uz zahtjev dostavio primjerak uplatnice u iznosu od 30,00 KM o uplaćenju naknadi za podnošenje zahtjeva u skladu s Odlukom o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14).

U skladu s navedenim, Vijeće za genetski modificirane organizme je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo Mišljenje da je navedeni zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam u skladu s važećim propisima Europske unije osnovan, te da je u skladu s člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje.

Vijeće za genetski modificirane organizme je u Mišljenju predložilo Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donošenje Rješenja o odobravanju za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Europske unije, od subjekta **"SARIĆ" d.o.o. Padine, Zvornik**, ulica Padine bb, 75413 Zvornik, Bosna i Hercegovina.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nadležnim tijelima iz članka 3. stavak (1) Zakona o genetski modificiranim organizmima dostavila navedeno Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme, i od istih je aktom broj 04-3-1-50-4-1327-1/25 od 01.12.2025. godine zatražila mišljenje za donošenje ovog rješenja u skladu s člankom 3. stavak (2) točka c. alineja 1) Zakona o genetski modificiranim organizmima. Po navedenom zahtjevu očitovali su se: Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Posavske županije, akt broj 05-19-275/25 od 02.12.2025. godine, Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja, akt broj 07-28-2-378-6/25 od 02.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, Zapadnohercegovačke županije, akt broj 06-03-23-9-354-2/25 od 03.12.2025. godine, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjske županije, akt broj 08-45-2036-1/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavske županije, akt broj 07-33-650-5/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanske županije, akt broj 05-19-1045/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi Zapadnohercegovačke županije, akt broj 08-1-37-215-1/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, akt broj 15.4-052-8700/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojske županije, akt broj 11-02-21614-2/25 od 09.12.2025. godine, Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, akt broj 03-3-27-33-854-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline Unsko-sanske županije, akt broj 11-02-14444-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Tuzlanske županije, akt broj 13/1-04-36947/25 od 15.12.2025. godine, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, akt broj 05-1246ZB-0002/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanske županije, akt broj 12-1-19-036732/25 od 24.12.2025. godine.

Člankom 19. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnosi zahtjev, ako ispunjava uvjete, donosi rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane za životinje

uzimajući u obzir Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme, na period od pet godina koje se može obnoviti.

Člankom 16. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da se za izdavanje rješenja o odobrenju podnosi zahtjev u pisanoj formi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena je potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev ako je hrana za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobrena u skladu s važećim propisima Europske unije.

Člankom 24. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena su pravila za označavanje genetski modificiranih organizama koji se koriste kao hrana za životinje, hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama i hranu za životinje proizvedenu od genetski modificiranih organizama.

Člankom 51., 52. i 54. Zakona o genetski modificiranim organizmima određena je sljedivost, označavanje kao i rukovanje, prijevoz i pakiranje genetski modificiranih organizama kao i proizvoda koji sadrže ili se sastoje od genetski modificiranih organizama.

Člankom 28. Zakona o hrani kao i člankom 51. stavak (5) Zakona o genetski modificiranim organizmima određeni su zahtjevi koji se odnose na sljedivost hrane, jasno su propisani sustavi evidencije za subjekte u poslovanju s hranom i dostavljanje istih nadležnom tijelu.

Člankom 48. Zakona o genetski modificiranim organizmima određeno je da odobrenje za stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda sadrži između ostalog i uvjete za stavljanje na tržište, obvezu kontroliranja uzoraka i dostavljanja rezultata nadležnom tijelu na njegov zahtjev kao i druge uvjete koje je dužna ispunjavati osoba koja proizvod stavlja na tržište ili ga koristi.

Člankom 20. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da subjekti u poslovanju s hranom nakon izdavanja rješenja o odobrenju moraju ispuniti sve uvjete i ograničenja koja su u rješenju o odobrenju navedena i trebaju isključivo osigurati da se samo odobrena GM hrana za životinje stavlja na tržište.

U skladu s navedenim, podnositelju zahtjeva dana je obveza da dostavlja Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, podatke navedene u točki 10. dispozitiva rješenja za svaka tri mjeseca za svaku pošiljku. Podnositelj zahtjeva je u obvezi dostavljati tražene podatke zbog praćenja pravilne primjene ovog rješenja, a u slučaju nedostavljanja istih, na način i u roku kako je navedeno u točki 10. ovog dispozitiva, ovo rješenje će se staviti van snage.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nakon ispoštovane procedure, a na temelju stanja u predmetu i mišljenja Vijeća za genetski modificirane organizme da predmetna hrana za životinje odgovara odredbama navedenog Pravilnika, u skladu s člankom 195. stavak (5) Zakona o upravnom postupku, odlučila kao u dispozitivu ovog rješenja.

Naknada za Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme uplaćena u iznosu od 400,00 KM, naknada za izdavanje Rješenja za odobrenje za stavljanje na tržište uplaćena je u iznosu od 500,00 KM i naknada za upis u jedinstveni Registar

GMO-a uplaćena je u iznosu od 30,00 KM u skladu s odredbama Odluke o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14), u korist proračuna Bosne i Hercegovine.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana dostavljanja ovog rješenja.

Broj UP-1-50-4-55-6/25
06. siječnja 2026. godine

Ravnatelj
Dr. sc. **Sanin Tanković**, v. r.

Na osnovu člana 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 193. stav (1), člana 195. stav (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), člana 3. stav (2) tачка ц. алинеја л), члана 11. Zakona o генетички модификованим организмима ("Službeni glasnik BiH", број 23/09), члана 19. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање ("Službeni glasnik BiH", бр. 78/12 и 62/15) и Мишљења Савјета за генетички модификоване организме (број УП-1-50-4-55-5/25 од 27.11.2025. године), по захтјеву за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште хране за животиње која садржи генетички модификоване организме који је подnio "SARIC" d.o.o Пађине, Зворник, улица Пађине бб, 75413 Зворник, Босна и Херцеговина, Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине доноси

РЈЕШЕЊЕ

- Одобрава се субјекту "SARIC" d.o.o Пађине, Зворник, улица Пађине бб, 75413 Зворник, стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване соје **MON 89788** јединственог идентификационог кода **MON-89788-1** (квантификација "Real-time PCR"), која ће се користити искључиво као храна за животиње.
- Забрањује се намјерно уношење у животну средину/сјетва генетички модификоване соје из тачке 1. овог рјешења.
- Приликом стављања на тржиште хране за животиње из тачке 1. овог рјешења, а у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модификованим организмима ("Službeni glasnik BiH", број 23/09) и одредбама Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање ("Službeni glasnik BiH", бр. 78/12 и 62/15), подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења дужан је обезбједити да:
 - на запакованом производу на ознаци пише: "Овај производ садржи генетички модификовану соју (MON-89788-1)";
 - се на незапованом производу понуђеном крајњем потрошачу ознака: "Овај производ садржи генетички модификовану соју (MON-89788-1)" стави на производ или непосредно уз производ, као и на пратећој документацији (фактури).
- У складу с одредбама члана 51. Закона о генетички модификованим организмима, подносилац захтјева из

тачке 1. овог рјешења дужан је у даљњој дистрибуцији субјекту у пословању с храном за животиње који прима производ доставити пратећу документацију са информацијама да производ садржи или се састоји од генетички модификованих организама и упознати га са обавезом означавања овог производа у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модификованим организмима.

- У складу с одредбама члана 24. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање, подносилац захтјева дужан је обезбједити сљедеће ознаке на паковању:
 - за генетички модификоване организме који се користе као храна за животиње и храну за животиње која садржи или се састоји од ГМО-а натпис "генетички модификована соја (MON-89788-1)", биће у заградама непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а алтернативно те ријечи могу се навести у биљешци списка хране за животиње, те слова морају бити барем исте величине као и у списку хране за животиње;
 - за храну за животиње произведену од генетички модификованих организама натпис "произведен од генетички модификоване соје (MON-89788-1)" биће у заградама непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а алтернативно те ријечи могу се навести у биљешци списка хране за животиње, те слова морају бити барем исте величине као и у списку хране за животиње.
- У складу с одредбама члана 24. став (2) Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање, забрањено је стављати на тржиште производе који су предмет овог рјешења ако наведени подаци из тачке 5. овог рјешења нису приказани јасно, читљиво и на начин да се не могу брисати на пропратном документу, или, ако је то примјењиво, на паковању, на спремику или на њему причвршћеној наљепници/декларацији.
- У складу с одредбама члана 54. Закона о генетички модификованим организмима, подносилац захтјева дужан је приликом руковања, превоза и паковања генетички модификованих организама попутном документацијом јасно обиљежити генетички модификовани организм који је намијењен директном кориштењу за храну за животиње или за прераду; назначити да нису намијењени намјерном уношењу у животну средину/сјетву, те навести мјесто за прибављање додатних информација.
- Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења обавезан је водити базу података за период од пет година од дана извршења сваке трансакције у складу с одредбама члана 51. став (5) Закона о генетички модификованим организмима.
- Ово рјешење важи пет година од дана његовог доношења.
- Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења, обавезан је достављати препоручено поштом Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, за тромјесечни период сљедеће податке:

- a) за сваку пошиљку количину увезене хране за животиње са јасно назначеном генетичком модификацијом;
 - b) за сваку пошиљку копију заједничког ветеринарског улазног документа (ЗВУД) као доказ да је наведена храна за животиње увезена у Босну и Херцеговину;
 - ц) за сваку пошиљку копију сертификата који је пратио увезену храну за животиње а који је издан од стране надлежног органа земље поријекла из којег је видљиво да храна за животиње садржи ГМО;
 - д) за сваку пошиљку копију записника ветеринарског инспектора при истовару хране за животиње;
 - е) копију лабораторијске анализе која укључује детекцију, идентификацију и квантификацију узорка хране за животиње за генетичке модификације (ГМО евентс) детектоване у ГМО сертификату који прати пошиљку, а ради се једном квартално у овлаштеној и акредитованој лабораторији за детекцију ГМО-а у складу са Правилником о поступку оцјењивања и овлашћивања лабораторија за испитивање, контролу и праћење генетички модификованих организама и производа који се састоје, садрже или потичу генетички модификованих организама ("Службени гласник БиХ", број 73/17).
- Рок за доставу наведених података је до 10. у текућем мјесецу за претходни тромјесечни период.
- 11. Уколико подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења не достави податке на начин и у року како је одређено у тачки 10. овог рјешења, Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине ће ставити ово рјешење ван снаге.
 - 12. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења уписује се у Регистар рјешења субјеката у пословању с храном и генетички модификоване хране за животиње Босне и Херцеговине.
 - 13. Све промјене које настану у периоду важења овог рјешења, подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења обавезан је доставити Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине.
 - 14. За обнову овог рјешења потребно је Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине поднијети захтјев у складу с чланом 22. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање, најкасније годину дана прије престанка важења рјешења о одобрењу.
 - 15. Доношење овог рјешења о одобрењу не умањује општу грађанску и кривичну одговорност подносиоца захтјева по питању хране за животиње која је предмет овог рјешења.
 - 16. Ово рјешење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Подносилац захтјева "SARIĆ" d.o.o. Пађине, Зворник, улица Пађине бб, 75413 Зворник, Босна и Херцеговина, поднио је захтјев за одобрење за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрен у складу с важећим прописима Европске уније Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, који је запримљен под бројем УП-1-50-4-55/25 од 27.10.2025. године и допуну захтјева број УП-1-50-4-55-2/25 од 11.11.2025. године.

Захтјев је основан.

Савјет за генетички модификоване организме је на 24. сједници остварио увид и оцјену достављене документације те је разматрао наведени захтјев у складу с чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање ("Службени гласник БиХ", бр. 78/12 и 62/15). Подносилац захтјева је уз захтјев доставио примјерак уплатнице у износу од 30,00 КМ о уплаћеној накнади за подношење захтјева у складу с Одлуком о висини посебне накнаде за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране и хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 61/14). У складу с наведеним, Савјет за генетички модификоване организме је након разматрања једногласно усвојио Мишљење да је наведени захтјев за одобрење за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам у складу с важећим прописима Европске уније основан, те да је у складу с чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање.

Савјет за генетички модификоване организме је у Мишљењу предложио Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине доношење Рјешења о одобравању за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрен у складу с важећим прописима Европске уније, од субјекта "SARIĆ" d.o.o. Пађине, Зворник, улица Пађине бб, 75413 Зворник Босна и Херцеговина.

Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине је надлежним органима из члана 3. став (1) Закона о генетички модификованим организмима доставила наведено Мишљење Савјета за генетички модификоване организме и од истих је актом број 04-3-1-50-4-1327-1/25 од 01.12.2025. године затражила мишљење за доношење овог рјешења у складу са чланом 3. став (2) тачка ц. алинеја 1) Закона о генетички модификованим организмима.

По наведеном захтјеву читовали су се: Министарство промета, веза и заштите околиша Посавског кантона, акт број 05-19-275/25 од 02.12.2025. године, Управа БиХ за заштиту здравља биља, акт број 07-28-2-378-6/25 од 02.12.2025. године, Министарство просторног уређења, грађитељства и заштите околиша, Западнохерцеговачког кантона, акт број 06-03-23-9-354-2/25 од 03.12.2025. године, Министарство за социјалну политику, здравство, расељена лица и избјеглице Босанско-подрињског кантона, акт број 08-45-2036-1/25 од 04.12.2025. године, Министарство здравства и социјалне политике Посавског кантона, акт број 07-33-650-5/25 од 04.12.2025. године, Министарство трговине, туризма и заштите околиша Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 05-19-1045/25 од 08.12.2025. године, Министарство здравства, рада и социјалне скрби Западнохерцеговачког кантона, акт број 08-1-37-215-1/25 од 09.12.2025. године, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, акт број 15.4-052-8700/25 од 09.12.2025. године, Министарство здравства Зеничко-добојског кантона, акт број 11-02-21614-2/25 од 09.12.2025. године, Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине, акт број 03-3-27-33-854-4/25 од 12.12.2025. године, Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона, акт број 11-02-14444-4/25 од

24.12.2025. године, Министарство здравства Тузланског кантона, акт број 13/1-04-36947/25 од 15.12.2025. године, Одјел за здравство и остале услуге Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, акт број 05-12463Б-0002/25 од 08.12.2025. године, Министарство просторног уређења и заштите околине Тузланског кантона, акт број 12-1-19-036732/25 од 24.12.2025. године.

Чланом 19. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слободност и означавање одређено је да Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине подносиоцу захтјева, ако испуњава услове, доноси рјешење о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране за животиње узимајући у обзир Мишљење Савјета за генетички модификоване организме, на период од пет година које се може обновити.

Чланом 16. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедиственост и означавање одређено је да се за издавање рјешеног о одобрењу подноси захтјев у писаној форми Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине.

Чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређена је потребна документација која се доставља уз захтјев ако је храна за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрена у складу с важећим прописима Европске уније.

Чланом 24. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређена су правила за означавање генетички модификованих организама који се користе као храна за животиње, храну за животиње која садржи или се састоји од генетички модификованих организама и храну за животиње произведену од генетички модификованих организама.

Чланом 51., 52. и 54. Закона о генетички модификованим организмима одређена је следиовост, означавање као и руковање, превоз и паковање генетички модификованих организама као и производа који садрже или се састоје од генетички модификованих организама.

Чланом 28. Закона о храни као и чланом 51. став (5) Закона о генетички модификованим организмима одређени су захтеви који се односе на следиовитост хране, јасно су прописани системи евиденције за субјекте у пословању с храном и достављање истих надлежном органу.

Чланом 48. Закона о генетички модификованим организмима одређено је да одобрење за стављање на тржиште ГМО-а и производа садржи између осталог и услове за стављање на тржиште, обавезу контролисања узорака и достављања резултата надлежном органу на његов захтјев као и друге услове које је дужна испуњавати особа која производ ставља на тржиште или га користи.

Чланом 20. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слободност и означавање одређено је да субјекти у пословању

с храном након издавања рјешења о одобрењу морају испунити све услове и ограничења која су у рјешењу о одобрењу наведена и требају искључиво обезбједити да се само одобрена ГМ храна за животиње ставља на тржиште.

U skladu sa navedenim, podnosiocu захтјева дата је обавеза да доставља Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, податке наведене у тачки 10. диспозитива рјешења за свака три мјесеца за сваку пошиљку. Подносилац захтјева је у обавези достављати тражене податке због праћења правилне примјене овог рјешења, а у случају недостављања истих на начин и у року како је наведено у тачки 10. овог диспозитива, ово рјешење ће се ставити ван снаге.

Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине је након испоштоване процедуре, а на основу стања у предмету и мишљења Савјета за генетички модификоване организме да предметна храна за животиње одговара одредбама наведеног Правилника, у складу с чланом 195. став (5) Закона о управном поступку, одлучила као у диспозитиву овог рјешења.

Накнада за Мишљење Савјета за генетички модификоване организме уплаћена у износу од 400,00 КМ, накнада за издавање Рјешења за одобрење за стављање на тржиште уплаћена је у износу од 500,00 КМ и накнада за упис у јединствени Регистар ГМО-а уплаћена је у износу од 30,00 КМ у складу с одредбама Одлуке о висини посебне накнаде за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране и хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 61/14), у корист буџета Босне и Херцеговине.

Упутство о правном лијеку

Против овог рјешења не може се изјавити жалба, већ се може покренути управни спор код Суда Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана достављања овог рјешења.

Број УП-1-50-4-55-6/25
06. јануара 2026. године

Директор
Др Санин Танковић, с. р.

373

Na osnovu člana 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 193. stav (1), člana 195. stav (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), člana 3. stav (2) tačka c. alineja 1), člana 11. Zakona o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09), člana 19. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15) i Mišljenja Vijeća za genetički modificirane organizme (broj UP-1-50-4-57-5/25 od 27.11.2025. godine), po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetički modificirane organizme koji je podno subjekat **"GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši**, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donosi

RJEŠENJE

1. Odobrava se subjektu **"GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši**, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane soje **40-3-2** jedinstvenog identifikacijskog koda **MON-04032-6**

- (kvantifikacija "Real-time PCR"), koja će se koristiti isključivo kao hrana za životinje.
2. Zabranjuje se namjerno unošenje u okoliš/sjetva genetički modificirane soje iz tačke 1. ovog rješenja.
 3. Prilikom stavljanja na tržište hrane za životinje iz tačke 1. ovog rješenja, a u skladu s odredbama člana 52. Zakona o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09) i odredbama Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15), podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja dužan je osigurati da:
 - a) na zapakovanom proizvodu na oznaci piše: "Ovaj proizvod sadrži genetički modificiranu soju (MON-04032-6)";
 - b) se na nezapakovanom proizvodu ponuđenom krajnjem potrošaču oznaka: "Ovaj proizvod sadrži genetički modificiranu soju (MON-04032-6)" stavi na proizvod ili neposredno uz proizvod, kao i na pratećoj dokumentaciji (fakturi).
 4. U skladu s odredbama člana 51. Zakona o genetički modificiranim organizmima, podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja dužan je u daljnjoj distribuciji subjektu u poslovanju s hranom za životinje koji prima proizvod dostaviti prateću dokumentaciju s informacijama da proizvod sadrži ili se sastoji od genetički modificiranih organizama i upoznati ga s obavezom označavanja ovog proizvoda u skladu s odredbama člana 52. Zakona o genetički modificiranim organizmima.
 5. U skladu s odredbama člana 24. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, podnosilac zahtjeva dužan je osigurati sljedeće oznake na pakiranju:
 - a) za genetički modificirane organizme koji se koriste kao hrana za životinje i hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO-a natpis "genetički modificirana soja (MON-04032-6)", bit će u zgradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješki spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje;
 - b) za hranu za životinje proizvedenu od genetički modificiranih organizama natpis "proizveden od genetički modificirane soje (MON-04032-6)" bit će u zgradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješki spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje.
 6. U skladu s odredbama člana 24. stav (2) Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, zabranjeno je stavljanje na tržište proizvode koji su predmet ovog rješenja ako navedeni podaci iz tačke 5. ovog rješenja nisu prikazani jasno, čitljivo i na način da se ne mogu brisati na prapratnom dokumentu, ili, ako je to primjenjivo, na pakovanju na spremniku ili na njemu pričvršćenoj naljepnici/deklaraciji.
 7. U skladu s odredbama člana 54. Zakona o genetički modificiranim organizmima, podnosilac zahtjeva dužan je prilikom rukovanja, prijevoza i pakiranja genetički modificiranih organizama popratnom dokumentacijom jasno obilježiti genetički modificirani organizam koji je namijenjen direktnom korištenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namijenjeni namjernom unošenju u okoliš/sjetvu, te navesti mjesto za pribavljanje dodatnih informacija.
 8. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja obavezan je voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu s odredbama člana 51. stav (5) Zakona o genetički modificiranim organizmima.
 9. Ovo rješenje važi pet godina od dana njegovog donošenja.
 10. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja, obavezan je dostavljati preporučeno poštom Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, za tromjesečni period sljedeće podatke:
 - a) za svaku pošiljku količinu uvezene hrane za životinje sa jasno naznačenom genetičkom modifikacijom;
 - b) za svaku pošiljku kopiju zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta (ZVUD) kao dokaz da je navedena hrana za životinje uvezena za Bosnu i Hercegovinu;
 - c) za svaku pošiljku kopiju certifikata koji je pratio uvezenu hranu za životinje a koji je izdan od strane nadležnog organa zemlje porijekla iz kojeg je vidljivo da hrana za životinje sadrži GMO;
 - d) za svaku pošiljku kopiju zapisnika veterinarskog inspektora pri istovaru hrane za životinje;
 - e) kopiju laboratorijske analize koja uključuje detekciju, identifikaciju i kvantifikaciju uzorka hrane za životinje za genetičke modifikacije (GMO events) detektovane u GMO certifikatu koji prati pošiljku, a radi se jednom kvartalno u ovlaštenoj i akreditiranoj laboratoriji za detekciju GMO-a u skladu sa Pravilnikom o postupku ocjenjivanja i ovlašćivanja laboratorija za ispitivanje, kontrolu i praćenje genetički modificiranih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili potiču od genetički modificiranih organizama ("Službeni glasnik BiH", broj 73/17).
- Rok za dostavu navedenih podataka je do 10. u tekućem mjesecu za prethodni tromjesečni period.
11. Ukoliko podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja ne dostavi podatke na način i u roku kako je određeno u tački 10. ovog rješenja, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine će staviti ovo rješenje van snage.
 12. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja upisuje se u Registar rješenja subjekata u poslovanju s hranom i genetički modificirane hrane za životinje Bosne i Hercegovine.
 13. Sve promjene koje nastanu u periodu važenja ovog rješenja, podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja obavezan je dostaviti Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.
 14. Za obnovu ovog rješenja potrebno je Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnijeti zahtjev u skladu s članom 22. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, najkasnije godinu dana prije prestanka važenja rješenja o odobrenju.
 15. Donošenje ovog rješenja o odobrenju ne umanjuje opću građansku i krivičnu odgovornost podnosioca zahtjeva po pitanju hrane za životinje koja je predmet ovog rješenja.
 16. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Obrazloženje

Podnosilac zahtjeva "GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina, podnio je

zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Evropske unije Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, koji je zaprimljen pod brojem UP-1-50-4-57/25 od 28.10.2025. godine i dopunu zahtjeva broj UP-1-50-4-57-2/25 od 10.11.2025. godine.

Zahtjev je osnovan.

Vijeće za genetički modificirane organizme je na 24. sjednici ostvarilo uvid i ocjenu dostavljene dokumentacije te je razmatralo navedeni zahtjev u skladu s članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15). Podnosilac zahtjeva je uz zahtjev dostavio primjerak uplatnice u iznosu od 30,00 KM o uplaćenju naknade za podnošenje zahtjeva u skladu s Odlukom o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14).

U skladu s navedenim, Vijeće za genetički modificirane organizme je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo Mišljenje da je navedeni zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam u skladu s važećim propisima Evropske unije osnovan, te da je u skladu s članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje.

Vijeće za genetički modificirane organizme je u Mišljenju predložilo Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donošenje Rješenja o odobravanju za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Evropske unije, od subjekta **"GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši**, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nadležnim organima iz člana 3. stav (1) Zakona o genetički modificiranim organizmima dostavila navedeno Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme, i od istih je aktom broj 04-3-1-50-4-1328-1/25 od 01.12.2025. godine zatražila mišljenje za donošenje ovog rješenja u skladu sa članom 3. stav (2) tačka c. alineja 1) Zakona o genetički modificiranim organizmima. Po navedenom zahtjevu očitovali su se: Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Posavskog kantona, akt broj 05-19-276/25 od 02.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, Zapadnohercegovačkog kantona, akt broj 06-03-23-9-355-2/25 od 03.12.2025. godine, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona, akt broj 08-45-2037-1/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavskog kantona, akt broj 07-33-650-5/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona, akt broj 05-19-1044/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, akt broj 15.4-052-8701/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona, akt broj 11-02-21614-2/25 od 09.12.2025. godine, Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, akt broj 03-3-27-33-854-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline Unsko-sanskog kantona, akt broj 11-02-14444-3/25 od 12.12.2025. godine, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, akt broj 05-1246ZB-

0003/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona, akt broj 12-1-19-036731/25 od 24.12.2025. godine.

Članom 19. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnosiocu zahtjeva, ako ispunjava uslove, donosi rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane za životinje uzimajući u obzir Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme, na period od pet godina koje se može obnoviti.

Članom 16. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da se za izdavanje rješenja o odobrenju podnosi zahtjev u pisanoj formi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena je potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev ako je hrana za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobrena u skladu s važećim propisima Evropske unije.

Članom 24. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena su pravila za označavanje genetički modificiranih organizama koji se koriste kao hrana za životinje, hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetički modificiranih organizama i hranu za životinje proizvedenu od genetički modificiranih organizama.

Članom 51., 52. i 54. Zakona o genetički modificiranim organizmima određena je sljedivost, označavanje kao i rukovanje, prijevoz i pakiranje genetički modificiranih organizama kao i proizvoda koji sadrže ili se sastoje od genetički modificiranih organizama.

Članom 28. Zakona o hrani kao i članom 51. stav (5) Zakona o genetički modificiranim organizmima određeni su zahtjevi koji se odnose na sljedivost hrane, jasno su propisani sistemi evidencije za subjekte u poslovanju s hranom i dostavljanje istih nadležnom organu.

Članom 48. Zakona o genetički modificiranim organizmima određeno je da odobrenje za stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda sadrži između ostalog i uslove za stavljanje na tržište, obavezu kontrolisanja uzoraka i dostavljanja rezultata nadležnom organu na njegov zahtjev kao i druge uslove koje je dužna ispunjavati osoba koja proizvod stavlja na tržište ili ga koristi.

Članom 20. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da subjektu u poslovanju s hranom nakon izdavanja rješenja o odobrenju moraju ispuniti sve uslove i ograničenja koja su u rješenju o odobrenju navedena i trebaju isključivo osigurati da se samo odobrena GM hrana za životinje stavlja na tržište.

U skladu sa navedenim, podnosiocu zahtjeva data je obaveza da dostavlja Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, podatke navedene u tački 10. dispozitiva rješenja za svaka tri mjeseca za svaku pošiljku. Podnosilac zahtjeva je u obavezi dostavljati tražene podatke zbog praćenja pravilne primjene ovog rješenja, a u slučaju nedostavljanja istih na način i u roku kako je navedeno u tački 10. ovog dispozitiva, ovo rješenje će se staviti van snage.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nakon ispoštovane procedure, a na osnovu stanja u predmetu i mišljenja Vijeća za genetički modificirane organizme da predmetna hrana za životinje odgovara odredbama navedenog Pravilnika, u skladu sa članom 195. stav (5) Zakona o upravnom postupku, odlučila kao u dispozitivu ovog rješenja.

Naknada za Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme uplaćena u iznosu od 400,00 KM, naknada za izdavanje Rješenja za odobrenje za stavljanje na tržište uplaćena je u iznosu od 500,00 KM i naknada za upis u jedinstveni Registar GMO-a uplaćena je u iznosu od 30,00 KM u skladu s odredbama Odluke o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14), u korist budžeta Bosne i Hercegovine.

Uputstvo o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana dostavljanja ovog rješenja.

Broj UP-1-50-4-57-7/25
06. januara 2026. godine

Direktor
Dr. sci. **Sanin Tanković**, s. r.

Na temelju članka 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 193. stavak (1), članka 195. stavak (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), članka 3. stavak (2) točka c. alineja I), članka 11. Zakona o genetski modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09), članka 19. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15) i Mišljenja Vijeća za genetski modificirane organizme (broj UP-1-50-4-57-5/25 od 27.11.2025. godine), po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetski modificirane organizme koji je podnio subjekt "**GT-SATELIT**" d.o.o. **Laktaši**, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donosi

RJEŠENJE

1. Odobrava se subjektu "**GT-SATELIT**" d.o.o. **Laktaši**, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane soje **40-3-2** jedinstvenog identifikacijskog koda **MON-04032-6** (kvantifikacija "Real-time PCR"), koja će se koristiti isključivo kao hrana za životinje.
2. Zabranjuje se namjerno unošenje u okoliš/sjetva genetski modificirane soje iz točke 1. ovog rješenja.
3. Prilikom stavljanja na tržište hrane za životinje iz točke 1. ovog rješenja, a u skladu s odredbama članka 52. Zakona o genetski modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09) i odredbama Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15), podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja dužan je osigurati da:
 - a) na zapakiranom proizvodu na oznaci piše: "Ovaj proizvod sadrži genetski modificiranu soju (MON-04032-6)";

- b) se na nezapakiranom proizvodu ponudnom krajnjem potrošaču oznaka: "Ovaj proizvod sadrži genetski modificiranu soju (MON-04032-6)" stavi na proizvod ili neposredno uz proizvod, kao i na pratećoj dokumentaciji (fakturi).
4. U skladu s odredbama članka 51. Zakona o genetski modificiranim organizmima, podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja dužan je u daljnjoj distribuciji subjektu u poslovanju s hranom za životinje koji prima proizvod dostaviti prateću dokumentaciju s informacijama da proizvod sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama i upoznati ga s obavezom označavanja ovog proizvoda u skladu s odredbama članka 52. Zakona o genetski modificiranim organizmima.
 5. U skladu s odredbama članka 24. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, podnositelj zahtjeva dužan je osigurati sljedeće oznake na pakiranju:
 - a) za genetski modificirane organizme koji se koriste kao hrana za životinje i hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO-a natpis "genetski modificirana soja (MON-04032-6)", bit će u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješci spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje;
 - b) za hranu za životinje proizvedenu od genetski modificiranih organizama natpis "proizveden od genetski modificirane soje (MON-04032-6)" bit će u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješci spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje.
 6. U skladu s odredbama članka 24. stavak (2) Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, zabranjeno je stavljanje na tržište proizvode koji su predmet ovog rješenja ako navedeni podaci iz točke 5. ovog rješenja nisu prikazani jasno, čitljivo i na način da se ne mogu brisati na popratnom dokumentu, ili, ako je to primjenjivo, na pakiranju na spremniku ili na njemu pričvršćenoj naljepnici/deklaraciji.
 7. U skladu s odredbama članka 54. Zakona o genetski modificiranim organizmima, podnositelj zahtjeva dužan je prilikom rukovanja, prijevoza i pakiranja genetski modificiranih organizama popratnom dokumentacijom jasno obilježiti genetski modificirani organizam koji je namijenjen izravnom korištenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namijenjeni namjernom unošenju u okoliš/sjetvu, te navesti mjesto za pribavljanje dodatnih informacija.
 8. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja obavezan je voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu s odredbama članka 51. stavak (5) Zakona o genetski modificiranim organizmima.
 9. Ovo rješenje važi pet godina od dana njegovog donošenja.
 10. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja, obavezan je dostavljati preporučeno poštom Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, za tromjesečni period sljedeće podatke:
 - a) za svaku pošiljku količinu uvezene hrane za životinje s jasno naznačenom genetskom modifikacijom;

- b) za svaku pošiljku kopiju zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta (ZVUD) kao dokaz da je navedena hrana za životinje uvezena u Bosnu i Hercegovinu;
- c) za svaku pošiljku kopiju certifikata koji je pratio uvezenu hranu za životinje a koji je izdan od strane nadležnog tijela zemlje podrijetla iz kojeg je vidljivo da hrana za životinje sadrži GMO;
- d) za svaku pošiljku kopiju zapisnika veterinarskog inspektora pri istovaru hrane za životinje;
- e) kopiju laboratorijske analize koja uključuje detekciju, identifikaciju i kvantifikaciju uzorka hrane za životinje za genetske modifikacije (GMO events) detektirane u GMO certifikatu koji prati pošiljku, a radi se jednom kvartalno u ovlaštenom i akreditiranom laboratoriju za detekciju GMO-a u skladu s Pravilnikom o postupku ocjenjivanja i ovlašćivanja laboratorija za ispitivanje, kontrolu i praćenje genetski modificiranih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili potječu od genetski modificiranih organizama ("Službeni glasnik BiH", broj 73/17).

Rok za dostavu navedenih podataka je do 10. u tekućem mjesecu za prethodni tromjesečni period.

- 11. Ukoliko podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja ne dostavi podatke na način i u roku kako je određeno u točki 10. ovog rješenja, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine će staviti ovo rješenje van snage.
- 12. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja upisuje se u Registar rješenja subjekata u poslovanju s hranom i genetski modificirane hrane za životinje Bosne i Hercegovine.
- 13. Sve promjene koje nastanu u periodu važenja ovog rješenja, podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja obavezan je dostaviti Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.
- 14. Za obnovu ovog rješenja potrebno je Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnijeti zahtjev u skladu s člankom 22. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, najkasnije godinu dana prije prestanka važenja rješenja o odobrenju.
- 15. Donošenje ovog rješenja o odobrenju ne umanjuje opću građansku i krivičnu odgovornost podnosioca zahtjeva po pitanju hrane za životinje koja je predmet ovog rješenja.
- 16. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Obrazloženje

Podnositelj zahtjeva "GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina, podnio je zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Europske unije Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, koji je zaprimljen pod brojem UP-1-50-4-57/25 od 28.10.2025. godine i dopunu zahtjeva broj UP-1-50-4-57-2/25 od 10.11.2025. godine.

Zahtjev je osnovan.

Vijeće za genetski modificirane organizme je na 24. sjednici ostvarilo uvid i ocjenu dostavljene dokumentacije te je razmatralo navedeni zahtjev u skladu s člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15). Podnositelj zahtjeva je uz zahtjev dostavio primjerak uplatnice u iznosu od 30,00 KM o uplaćenju naknade za podnošenje zahtjeva u skladu s Odlukom o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za

stavljanje na tržište genetski modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14).

U skladu s navedenim, Vijeće za genetski modificirane organizme je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo Mišljenje da je navedeni zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam u skladu s važećim propisima Europske unije osnovan, te da je u skladu s člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje.

Vijeće za genetski modificirane organizme je u Mišljenju predložilo Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donošenje Rješenja o odobravanju za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Europske unije, od subjekta "GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nadležnim tijelima iz članka 3. stavak (1) Zakona o genetski modificiranim organizmima dostavila navedeno Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme, i od istih je aktom broj 04-3-1-50-4-1328-1/25 od 01.12.2025. godine zatražila mišljenje za donošenje ovog rješenja u skladu s člankom 3. stavak (2) točka c. alineja 1) Zakona o genetski modificiranim organizmima. Po navedenom zahtjevu očitovali su se: Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Posavske županije, akt broj 05-19-276/25 od 02.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, Zapadnohercegovačke županije, akt broj 06-03-23-9-355-2/25 od 03.12.2025. godine, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjske županije, akt broj 08-45-2037-1/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavske županije, akt broj 07-33-650-5/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanske županije, akt broj 05-19-1044/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, akt broj 15.4-052-8701/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojske županije, akt broj 11-02-21614-2/25 od 09.12.2025. godine, Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, akt broj 03-3-27-33-854-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline Unsko-sanske županije, akt broj 11-02-14444-3/25 od 12.12.2025. godine, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, akt broj 05-1246ZB-0003/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanske županije, akt broj 12-1-19-036731/25 od 24.12.2025. godine.

Člankom 19. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnosiocu zahtjeva, ako ispunjava uvjete, donosi rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane za životinje uzimajući u obzir Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme, na period od pet godina koje se može obnoviti.

Člankom 16. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da se za izdavanje rješenja o odobrenju podnosi zahtjev u pisanoj formi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena je potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev ako je hrana za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobrena u skladu s važećim propisima Europske unije.

Člankom 24. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena su pravila za označavanje genetski modificiranih organizama koji se koriste kao hrana za životinje, hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama i hranu za životinje proizvedenu od genetski modificiranih organizama.

Člankom 51., 52. i 54. Zakona o genetski modificiranim organizmima određena je sljedivost, označavanje kao i rukovanje, prijevoz i pakiranje genetski modificiranih organizama kao i proizvoda koji sadrže ili se sastoje od genetski modificiranih organizama.

Člankom 28. Zakona o hrani kao i člankom 51. stavak (5) Zakona o genetski modificiranim organizmima određeni su zahtjevi koji se odnose na sljedivost hrane, jasno su propisani sustavi evidencije za subjekte u poslovanju s hranom i dostavljanje istih nadležnom tijelu.

Člankom 48. Zakona o genetski modificiranim organizmima određeno je da odobrenje za stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda sadrži između ostalog i uvjete za stavljanje na tržište, obvezu kontroliranja uzoraka i dostavljanja rezultata nadležnom tijelu na njegov zahtjev kao i druge uvjete koje je dužna ispunjavati osoba koja proizvod stavlja na tržište ili ga koristi.

Člankom 20. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da subjekti u poslovanju s hranom nakon izdavanja rješenja o odobrenju moraju ispuniti sve uvjete i ograničenja koja su u rješenju o odobrenju navedena i trebaju isključivo osigurati da se samo odobrena GM hrana za životinje stavlja na tržište.

U skladu s navedenim, podnositelju zahtjeva dana je obveza da dostavlja Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, podatke navedene u točki 10. dispozitiva rješenja za svaka tri mjeseca za svaku pošiljku. Podnositelj zahtjeva je u obvezi dostavljati tražene podatke zbog praćenja pravilne primjene ovog rješenja, a u slučaju nedostavljanja istih na način i u roku kako je navedeno u točki 10. ovog dispozitiva, ovo rješenje će se staviti van snage.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nakon ispoštovane procedure, a na temelju stanja u predmetu i mišljenja Vijeća za genetski modificirane organizme da predmetna hrana za životinje odgovara odredbama navedenog Pravilnika, u skladu s člankom 195. stavak (5) Zakona o upravnom postupku, odlučila kao u dispozitivu ovog rješenja.

Naknada za Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme uplaćena u iznosu od 400,00 KM, naknada za izdavanje Rješenja za odobrenje za stavljanje na tržište uplaćena je u iznosu od 500,00 KM i naknada za upis u jedinstveni Registar GMO-a uplaćena je u iznosu od 30,00 KM u skladu s odredbama Odluke o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14), u korist proračuna Bosne i Hercegovine.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana dostavljanja ovog rješenja.

Broj UP-1-50-4-57-7/25
06. siječnja 2026. godine

Ravnatelj
Dr. sci. **Sanin Tanković**, v. r.

Na osnovu člana 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 193. stav (1), člana 195. stav (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), člana 3. stav (2) tачка ц. алинеја л), člana 11. Zakona o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09), člana 19. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15) i Mišljenja Savjeta za genetički modificirane organizme (broj: UP-1-50-4-57-5/25 od 27.11.2025. godine), po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetički modificirane organizme, koji je podnio subjekat **"GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši**, ulica Mahovljani 66, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina, Agencija za bezbjednost hrane Bosne i Hercegovine donosi

РЈЕШЕЊЕ

1. Одобрава се субјекту **"GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši**, улица Маховљани бб, 78250 Лакташи, стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване соје **40-3-2** јединственог идентификационог кода **MON-04032-6** (квантификација "Real-time PCR"), која ће се користити искључиво као храна за животиње.
2. Забрањује се намјерно уношење у животну средину/сјетва генетички модификоване соје из тачке 1. овог рјешења.
3. Приликом стављања на тржиште хране за животиње из тачке 1. овог рјешења, а у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модификованим организмима ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09) и одредбама Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и заштјевима који се односе на њихову слједивост и означавање ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15), подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења дужан је обезбједити да:
 - а) на запакованом производу, на ознаци пише: "Овај производ садржи генетички модификовану соју (MON-04032-6)";
 - б) се на незапакованом производу понуђеном крајњем потрошачу ознака: "Овај производ садржи генетички модификовану соју (MON-04032-6)", стави на производ или непосредно уз производ, као и на пратећој документацији (фактури).
4. У складу с одредбама члана 51. Закона о генетички модификованим организмима, подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења дужан је у даљњој дистрибуцији субјекту у пословању с храном за животиње који прима производ, доставити пратећу документацију са информацијама да производ садржи или се састоји од генетички модификованих организама и упознати га са

- обавезом означавања овог производа у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модификованим организмима.
5. У складу с одредбама члана 24. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слєдивост и означавање, подносилац захтјева дужан је обезбједити слєдеће ознаке на паковању:
- а) за генетички модификоване организме који се користе као храна за животиње и храну за животиње која садржи или се састоји од ГМО-а, натпис "генетички модификована соја (MON-04032-6)" биће у заградама непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а алтернативно те ријечи могу се навести у биљешци списка хране за животиње, те слова морају бити барем исте величине као и у списку хране за животиње;
 - б) за храну за животиње произведену од генетички модификованих организама натпис "произведен од генетички модификоване соје (MON-04032-6)" биће у заградама непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а алтернативно те ријечи могу се навести у биљешци списка хране за животиње, те слова морају бити барем исте величине као и у списку хране за животиње.
6. У складу с одредбама члана 24. став (2) Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слєдивост и означавање, забрањено је стављати на тржиште производе који су предмет овог рјешења ако наведени подаци из тачке 5. овог рјешења нису приказани јасно, читљиво и на начин да се не могу брисати на попутном документу, или, ако је то примјенимо, на паковању, на spremнику или на њему причвршћеној наљепници/декларацији.
7. У складу с одредбама члана 54. Закона о генетички модификованим организмима, подносилац захтјева дужан је приликом руковања, превоза и паковања генетички модификованих организама попутном документацијом јасно обиљежити генетички модификовани организам који је намијењен директном кориштењу за храну за животиње или за прераду; назначити да нису намијењени намјерном уношењу у животну средину /сјетву, те навести мјесто за прибављање додатних информација.
8. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења обавезан је водити базу података за период од пет година од дана извршења сваке трансакције у складу с одредбама члана 51. став (5) Закона о генетички модификованим организмима.
9. Ово рјешење важи пет година од дана његовог доношења.
10. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења, обавезан је достављати препоручено поштом Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, за тромјесечни период слєдеће податке:
- а) за сваку пошиљку, количину увезене хране за животиње са јасно назначеном генетичком модификацијом;
 - б) за сваку пошиљку, копију заједничког ветеринарског улазног документа (ЗВУД) као доказ да је наведена храна за животиње увезена у Босну и Херцеговину;
- ц) за сваку пошиљку, копију сертификата који је пратио увезену храну за животиње а који је издат од стране надлежног органа земље поријекла из којег је видљиво да храна за животиње садржи ГМО;
 - д) за сваку пошиљку, копију записника ветеринарског инспектора при истовару хране за животиње;
 - е) копију лабораторијске анализе која укључује детекцију, идентификацију и квантификацију узорка хране за животиње за генетичке модификације (ГМО евентс) детектоване у ГМО сертификату који прати пошиљку, а ради се једном квартално у овлаштеној и акредитованој лабораторији за детекцију ГМО-а у складу са Правилником о поступку оцјенивања и овлашћивања лабораторија за испитивање, контролу и праћење генетски модификованих организама и производа који се састоје, садрже или потичу од генетски модификованих организама ("Службени гласник БиХ", број 73/17).
- Рок за доставу наведених података је до 10. у текућем мјесецу за претходни тромјесечни период.
11. Уколико подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења не достави податке на начин и у року како је одређено у тачки 10. овог рјешења, Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине ће ставити ово рјешење ван снаге.
12. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења уписује се у Регистар рјешења субјеката у пословању с храном и генетички модификоване хране за животиње Босне и Херцеговине.
13. Све промјене које настану у периоду важења овог рјешења, подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења обавезан је доставити Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине.
14. За обнову овог рјешења потребно је Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине поднијети захтјев у складу с чланом 22. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову слєдивост и означавање, најкасније годину дана прије престанка важења рјешења о одобрењу.
15. Доношење овог рјешења о одобрењу не умањује општу грађанску и кривичну одговорност подносиоца захтјева по питању хране за животиње, која је предмет овог рјешења.
16. Ово рјешење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".
- Образложење**
- Подносилац захтјева "GT-SATELIT" d.o.o. Лакташи, улица Маховљани бб, 78250 Лакташи, Босна и Херцеговина, поднио је захтјев за одобрење за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрен у складу с важећим прописима Европске уније Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, који је запримљен под бројем: УП-1-50-4-57/25 од 28.10.2025. године и допуна захтјева број УП-1-50-4-57-2/25 од 10.11.2025. године.
- Захтјев је основан.
- Савјет за генетички модификоване организме је на 24. сједници остварио увид и оцјену достављене документације те је разматрало наведени захтјев у складу с чланом 17а.

Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање ("Службени гласник БиХ", бр. 78/12 и 62/15). Подносилац захтјева је уз захтјев доставио примјерак уплатнице у износу од 30,00 КМ о уплаћеној накнади за подношење захтјева у складу с Одлуком о висини посебне накнаде за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране и хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 61/14).

У складу с наведеним, Савјет за генетички модификоване организме је након разматрања једногласно усвојио Мишљење да је наведени захтјев за одобрење за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам, у складу с важећим прописима Европске уније основан, те да је у складу с чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање.

Савјет за генетички модификоване организме је у Мишљењу предложио Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине доношење Рјешења о одобравању за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам, одобрен у складу с важећим прописима Европске уније, од субјекта "GT-SATELIT" d.o.o. Лакташи, улица Маховљани бб, 78250 Лакташи, Босна и Херцеговина.

Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине је надлежним органима из члана 3. став (1) Закона о генетички модификованим организмима доставила наведено Мишљење Савјета за генетички модификоване организме и од истих је актом број: 04-3-1-50-4-1328-1/25 од 01.12.2025. године, затражила мишљење за доношење овог рјешења у складу са чланом 3. став (2) тачка ц. алинеја 1) Закона о генетички модификованим организмима. По наведеном захтјеву читавали су се: Министарство промета, веза и заштите околиша Посавског кантона, акт број 05-19-276/25 од 02.12.2025. године, Министарство просторног уређења, градитељства и заштите околиша, Западнохерцеговачког кантона, акт број 06-03-23-9-355-2/25 од 03.12.2025. године, Министарство за социјалну политику, здравство, расељена лица и избјеглице Босанско-подрињског кантона, акт број 08-45-2037-1/25 од 04.12.2025. године, Министарство здравства и социјалне политике Посавског кантона, акт број 07-33-650-5/25 од 04.12.2025. године, Министарство трговине, туризма и заштите околиша Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 05-19-1044/25 од 08.12.2025. године, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, акт број 15.4-052-8701/25 од 09.12.2025. године, Министарство здравства Зеничко-добојског кантона, акт број 11-02-21614-2/25 од 09.12.2025. године, Уред за ветеринарство Босне и Херцеговине, акт број 03-3-27-33-854-4/25 од 12.12.2025. године, Министарство за грађеве, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона, акт број 11-02-14444-3/25 од 12.12.2025. године, Одјел за здравство и остале услуге Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, акт број 05-12463Б-0003/25 од 08.12.2025. године, Министарство просторног уређења и заштите околине Тузланског кантона, акт број 12-1-19-036731/25 од 24.12.2025. године.

Чланом 19. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и

Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено је да Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине подносиоцу захтјева, ако испуњава услове, доноси рјешење о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране за животиње, узимајући у обзир Мишљење Савјета за генетички модификоване организме, на период од пет година које се може обновити.

Чланом 16. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено је да се за издавање рјешења о одобрењу подноси захтјев у писаној форми Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине.

Чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено је потребна документација која се доставља уз захтјев ако је храна за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрена у складу с важећим прописима Европске уније.

Чланом 24. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено су правила за означавање генетички модификованих организама који се користе као храна за животиње, храну за животиње која садржи или се састоји од генетички модификованих организама и храну за животиње произведену од генетички модификованих организама.

Чланом 51., 52. и 54. Закона о генетички модификованим организмима одређено је сљедивост, означавање као и руковање, превоз и паковање генетички модификованих организама као и производа који садрже или се састоје од генетички модификованих организама.

Чланом 28. Закона о храни као и чланом 51. став (5) Закона о генетички модификованим организмима одређени су захтјеви који се односе на сљедивост хране, јасно су прописани системи евиденције за субјекте у пословању с храном и достављање истих надлежном органу.

Чланом 48. Закона о генетички модификованим организмима одређено је да одобрење за стављање на тржиште ГМО-а и производа садржи између осталог и услове за стављање на тржиште, обавезу контролисања узорака и достављања резултата надлежном органу на његов захтјев као и друге услове које је дужна испуњавати особа која производ ставља на тржиште или га користи.

Чланом 20. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено је да субјекти у пословању с храном након издавања рјешења о одобрењу морају испунити све услове и ограничења која су у рјешењу о одобрењу наведена и требају искључиво осигурати да се само одобрена ГМ храна за животиње ставља на тржиште.

У складу са наведеним, подносиоцу захтјева дата је обавеза да доставља Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, податке наведене у тачки 10. диспозитива рјешења за свака три мјесеца за сваку пошиљку. Подносилац захтјева је у обавези достављати тражене податке због праћења правилне примјене овог рјешења, а у случају

недостављања истих на начин и у року како је наведено у тачки 10. овог диспозитива, ово рјешење ће се ставити ван снаге.

Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине је након испоштоване процедуре, а на основу стања у предмету и мишљења Савјета генетички модификоване организме да предметна храна за животиње одговара одредбама наведеног Правилника, у складу с чланом 195. став (5) Закона о управном поступку, одлучила као у диспозитиву овог рјешења.

Накнада за Мишљење Савјета за генетички модификоване организме уплаћена у износу од 400,00 КМ, накнада за издавање Рјешења за одобрење за стављање на тржиште уплаћена је у износу од 500,00 КМ и накнада за упис у јединствени Регистар ГМО-а уплаћена је у износу од 30,00 КМ у складу с одредбама Одлуке о висини посебне накнаде за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране и хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 61/14), у корист буџета Босне и Херцеговине.

Упутство о правном лијеку:

Против овог рјешења не може се изјавити жалба, већ се може покренути управни спор код Суда Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана достављања овог рјешења.

Број УП-1-50-4-57-7/25
06. јануара 2026. године

Директор
Др Санин Танковић, с. р.

374

Na osnovu člana 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 193. stav (1), člana 195. stav (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), člana 3. stav (2) tačka c. alineja 1), člana 11. Zakona o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09), člana 19. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15) i Mišljenja Vijeća za genetički modificirane organizme (broj: UP-1-50-4-60-3/25 od 27.11.2025. godine), po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetički modificirane organizme koji je podnio subjekat "GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donosi

RJEŠENJE

1. Odobrava se subjektu "GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane soje **MON 89788** jedinstvenog identifikacijskog koda **MON-89788-1** (kvantifikacija "Real-time PCR"), koja će se koristiti isključivo kao hrana za životinje.
2. Zabranjuje se namjerno unošenje u okoliš/sjetva genetički modificirane soje iz tačke 1. ovog rješenja.
3. Prilikom stavljanja na tržište hrane za životinje iz tačke 1. ovog rješenja, a u skladu s odredbama člana 52. Zakona o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09) i odredbama Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i

62/15), podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja dužan je osigurati da:

- a) na zapakovanom proizvodu na oznaci piše: "Ovaj proizvod sadrži genetički modificiranu soju (MON-89788-1)";
 - b) se na nezapakiranom proizvodu ponuđenom krajnjem potrošaču oznaka: "Ovaj proizvod sadrži genetički modificiranu soju (MON-89788-1)" stavi na proizvod ili neposredno uz proizvod, kao i na pratećoj dokumentaciji (fakturi).
4. U skladu s odredbama člana 51. Zakona o genetički modificiranim organizmima, podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja dužan je u daljnjoj distribuciji subjektu u poslovanju s hranom za životinje koji prima proizvod dostaviti prateću dokumentaciju s informacijama da proizvod sadrži ili se sastoji od genetički modificiranih organizama i upoznati ga s obavezom označavanja ovog proizvoda u skladu s odredbama člana 52. Zakona o genetički modificiranim organizmima.
 5. U skladu s odredbama člana 24. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, podnosilac zahtjeva dužan je osigurati sljedeće oznake na pakiranju:
 - a) za genetički modificirane organizme koji se koriste kao hrana za životinje i hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO-a natpis "genetički modificirana soja (MON-89788-1)", bit će u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješci spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje;
 - b) za hranu za životinje proizvedenu od genetički modificiranih organizama natpis "proizveden od genetički modificirane soje (MON-89788-1)" bit će u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješci spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje.
 6. U skladu s odredbama člana 24. stav (2) Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, zabranjeno je stavljanje na tržište proizvode koji su predmet ovog rješenja ako navedeni podaci iz tačke 5. ovog rješenja nisu prikazani jasno, čitljivo i na način da se ne mogu brisati na prapratnom dokumentu, ili, ako je to primjenjivo, na pakovanju na spremniku ili na njemu pričvršćenoj naljepnici/deklaraciji.
 7. U skladu s odredbama člana 54. Zakona o genetički modificiranim organizmima, podnosilac zahtjeva dužan je prilikom rukovanja, prijevoza i pakiranja genetički modificiranih organizama popratnom dokumentacijom jasno obilježiti genetički modificirani organizam koji je namijenjen direktnom korištenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namijenjeni namjernom unošenju u okoliš/sjetvu, te navesti mjesto za pribavljanje dodatnih informacija.
 8. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja obavezan je voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu s odredbama člana 51. stav (5) Zakona o genetički modificiranim organizmima.
 9. Ovo rješenje važi pet godina od dana njegovog donošenja.

10. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja, obavezan je dostavljati preporučeno poštom Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, za tromjesečni period sljedeće podatke:

- a) za svaku pošiljku količinu uvezene hrane za životinje sa jasno naznačenom genetičkom modifikacijom;
- b) za svaku pošiljku kopiju zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta (ZVUD) kao dokaz da je navedena hrana za životinje uvezena u Bosnu i Hercegovinu;
- c) za svaku pošiljku kopiju certifikata koji je pratio uvezenu hranu za životinje a koji je izdan od strane nadležnog organa zemlje porijekla iz kojeg je vidljivo da hrana za životinje sadrži GMO;
- d) za svaku pošiljku kopiju zapisnika veterinarskog inspektora pri istovaru hrane za životinje;
- e) kopiju laboratorijske analize koja uključuje detekciju, identifikaciju i kvantifikaciju uzorka hrane za životinje za genetičke modifikacije (GMO events) detektovane u GMO certifikatu koji prati pošiljku, a radi se jednom kvartalno u ovlaštenoj i akreditiranoj laboratoriji za detekciju GMO-a u skladu sa Pravilnikom o postupku ocjenjivanja i ovlašćivanja laboratorija za ispitivanje, kontrolu i praćenje genetički modificiranih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili potiču od genetički modificiranih organizama ("Službeni glasnik BiH", broj 73/17).

Rok za dostavu navedenih podataka je do 10. u tekućem mjesecu za prethodni tromjesečni period.

11. Ukoliko podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja ne dostavi podatke na način i u roku kako je određeno u tački 10. ovog rješenja, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine će staviti ovo rješenje van snage.
12. Podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja upisuje se u Registar rješenja subjekata u poslovanju s hranom i genetički modificirane hrane za životinje Bosne i Hercegovine.
13. Sve promjene koje nastanu u periodu važenja ovog rješenja, podnosilac zahtjeva iz tačke 1. ovog rješenja obavezan je dostaviti Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.
14. Za obnovu ovog rješenja potrebno je Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnijeti zahtjev u skladu s članom 22. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, najkasnije godinu dana prije prestanka važenja rješenja o odobrenju.
15. Donošenje ovog rješenja o odobrenju ne umanjuje opću građansku i krivičnu odgovornost podnosioca zahtjeva po pitanju hrane za životinje koja je predmet ovog rješenja.
16. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Obrazloženje

Podnosilac zahtjeva "GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina, podnio je zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Evropske unije Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, koji je zaprimljen pod brojem: UP-1-50-4-60/25 od 10.11.2025. godine i dopunu zahtjeva broj: UP-1-50-4-60-1/25 od 14.11.2025. godine.

Zahtjev je osnovan.

Vijeće za genetički modificirane organizme je na 24. sjednici ostvarilo uvid i ocjenu dostavljene dokumentacije te je razmatralo navedeni zahtjev u skladu s članom 17a. Pravilnika o

uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15). Podnosilac zahtjeva je uz zahtjev dostavio primjerak uplatnice u iznosu od 30,00 KM o uplaćenju naknade za podnošenje zahtjeva u skladu s Odlukom o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14).

U skladu s navedenim, Vijeće za genetički modificirane organizme je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo Mišljenje da je navedeni zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam u skladu s važećim propisima Evropske unije osnovan, te da je u skladu s članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje.

Vijeće za genetički modificirane organizme je u Mišljenju predložilo Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donošenje Rješenja o odobravanju za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modificirane hrane za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Evropske unije, od subjekta "GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nadležnim organima iz člana 3. stav (1) Zakona o genetički modificiranim organizmima dostavila navedeno Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme, i od istih je aktom broj: 04-3-1-50-4-1328-1/25 od 01.12.2025. godine zatražila mišljenje za donošenje ovog rješenja u skladu sa članom 3. stav (2) tačka c. alineja 1) Zakona o genetički modificiranim organizmima. Po navedenom zahtjevu očitovali su se: Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Posavskog kantona, akt broj 05-19-276/25 od 02.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, Zapadnohercegovačkog kantona, akt broj 06-03-23-9-355-2/25 od 03.12.2025. godine, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona, akt broj 08-45-2037-1/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavskog kantona, akt broj 07-33-650-5/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona, akt broj 05-19-1044/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, akt broj 15.4-052-8701/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona, akt broj 11-02-21614-2/25 od 09.12.2025. godine, Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, akt broj 03-3-27-33-854-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline Unsko-sanskog kantona, akt broj 11-02-14444-3/25 od 12.12.2025. godine, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, akt broj 05-1246ZB-0003/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona, akt broj 12-1-19-036731/25 od 24.12.2025. godine.

Članom 19. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnosiocu zahtjeva, ako ispunjava uslove, donosi rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane za životinje

uzimajući u obzir Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme, na period od pet godina koje se može obnoviti.

Članom 16. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da se za izdavanje rješenja o odobrenju podnosi zahtjev u pisanoj formi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Članom 17a. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena je potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev ako je hrana za životinje koja sadrži genetički modificirani organizam odobrena u skladu s važećim propisima Evropske unije.

Članom 24. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena su pravila za označavanje genetički modificiranih organizama koji se koriste kao hrana za životinje, hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetički modificiranih organizama i hranu za životinje proizvedenu od genetički modificiranih organizama.

Članom 51., 52. i 54. Zakona o genetički modificiranim organizmima određena je sljedivost, označavanje kao i rukovanje, prijevoz i pakiranje genetički modificiranih organizama kao i proizvoda koji sadrže ili se sastoje od genetički modificiranih organizama.

Članom 28. Zakona o hrani kao i članom 51. stav (5) Zakona o genetički modificiranim organizmima određeni su zahtjevi koji se odnose na sljedivost hrane, jasno su propisani sistemi evidencije za subjekte u poslovanju s hranom i dostavljanje istih nadležnom organu.

Članom 48. Zakona o genetički modificiranim organizmima određeno je da odobrenje za stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda sadrži između ostalog i uslove za stavljanje na tržište, obavezu kontrolisanja uzoraka i dostavljanja rezultata nadležnom organu na njegov zahtjev kao i druge uslove koje je dužna ispunjavati osoba koja proizvod stavlja na tržište ili ga koristi.

Članom 20. Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da subjekti u poslovanju s hranom nakon izdavanja rješenja o odobrenju moraju ispuniti sve uslove i ograničenja koja su u rješenju o odobrenju navedena i trebaju isključivo osigurati da se samo odobrena GM hrana za životinje stavlja na tržište.

U skladu sa navedenim, podnosiocu zahtjeva data je obaveza da dostavlja Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, podatke navedene u tački 10. dispozitiva rješenja za svaka tri mjeseca za svaku pošiljku. Podnosilac zahtjeva je u obavezi dostavljati tražene podatke zbog praćenja pravilne primjene ovog rješenja, a u slučaju nedostavljanja istih na način i u roku kako je navedeno u tački 10. ovog dispozitiva, ovo rješenje će se staviti van snage.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nakon ispoštovane procedure, a na osnovu stanja u predmetu i mišljenja Vijeća za genetički modificirane organizme da predmetna hrana za životinje odgovara odredbama navedenog Pravilnika, u skladu sa članom 195. stav (5) Zakona o upravnom postupku, odlučila kao u dispozitivu ovog rješenja.

Naknada za Mišljenje Vijeća za genetički modificirane organizme uplaćena u iznosu od 400,00 KM, naknada za izdavanje Rješenja za odobrenje za stavljanje na tržište uplaćena je u iznosu od 500,00 KM i naknada za upis u jedinstveni Registar

GMO-a uplaćena je u iznosu od 30,00 KM u skladu s odredbama Odluke o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetički modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14), u korist budžeta Bosne i Hercegovine.

Uputstvo o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana dostavljanja ovog rješenja.

Broj UP-1-50-4-60-4/25
06. januara 2026. godine

Direktor
Dr. sci. **Sanin Tanković**, s. r.

Na temelju članka 56. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 193. stavak (1), članka 195. stavak (4) i (5) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), članka 3. stavak (2) točka c. alineja 1), članka 11. Zakona o genetski modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09), članka 19. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15) i Mišljenja Vijeća za genetski modificirane organizme (broj: UP-1-50-4-60-3/25 od 27.11.2025. godine), po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetski modificirane organizme koji je podnio subjekt "**GT-SATELIT**" **d.o.o. Laktaši**, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donosi

RJEŠENJE

- Odobrava se subjektu "**GT-SATELIT**" **d.o.o. Laktaši**, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane soje **MON 89788** jedinstvenog identifikacijskog koda **MON-89788-1** (kvantifikacija "Real-time PCR"), koja će se koristiti isključivo kao hrana za životinje.
- Zabranjuje se namjerno unošenje u okoliš/sjetva genetski modificirane soje iz točke 1. ovog rješenja.
- Prilikom stavljanja na tržište hrane za životinje iz točke 1. ovog rješenja, a u skladu s odredbama članka 52. Zakona o genetski modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09) i odredbama Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15), podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja dužan je osigurati da:
 - na zapakiranom proizvodu na oznaci piše: "Ovaj proizvod sadrži genetski modificiranu soju (MON-89788-1)";
 - se na nezapakiranom proizvodu ponuđenom krajnjem potrošaču oznaka: "Ovaj proizvod sadrži genetski modificiranu soju (MON-89788-1)" stavi na proizvod ili neposredno uz proizvod, kao i na pratećoj dokumentaciji (fakturi).
- U skladu s odredbama članka 51. Zakona o genetski modificiranim organizmima, podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja dužan je u daljnjoj distribuciji subjektu u poslovanju s hranom za životinje koji prima proizvod dostaviti prateću dokumentaciju s informacijama da

- proizvod sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama i upoznati ga s obvezom označavanja ovog proizvoda u skladu s odredbama članka 52. Zakona o genetski modificiranim organizmima.
5. U skladu s odredbama članka 24. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, podnositelj zahtjeva dužan je osigurati sljedeće oznake na pakiranju:
- a) za genetski modificirane organizme koji se koriste kao hrana za životinje i hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO-a natpis "genetski modificirana soja (MON-89788-1)", bit će u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješki spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje;
 - b) za hranu za životinje proizvedenu od genetski modificiranih organizama natpis "proizveden od genetski modificirane soje (MON-89788-1)" bit će u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje, a alternativno te riječi mogu se navesti u bilješki spiska hrane za životinje, te slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje.
6. U skladu s odredbama članka 24. stavak (2) Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, zabranjeno je stavljati na tržište proizvode koji su predmet ovog rješenja ako navedeni podaci iz točke 5. ovog rješenja nisu prikazani jasno, čitljivo i na način da se ne mogu brisati na popratnom dokumentu, ili, ako je to primjenjivo, na pakiranju na spremniku ili na njemu pričvršćenoj naljepnici/deklaraciji.
7. U skladu s odredbama članka 54. Zakona o genetski modificiranim organizmima, podnositelj zahtjeva dužan je prilikom rukovanja, prijevoza i pakiranja genetski modificiranih organizama popratnom dokumentacijom jasno obilježiti genetski modificirani organizam koji je namijenjen izravnom korištenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namijenjeni namjernom unošenju u okoliš/sjetvu, te navesti mjesto za pribavljanje dodatnih informacija.
8. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja obavezan je voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu s odredbama članka 51. stavak (5) Zakona o genetski modificiranim organizmima.
9. Ovo rješenje važi pet godina od dana njegovog donošenja.
10. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja, obavezan je dostavljati preporučeno poštom Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, za tromjesečni period sljedeće podatke:
- a) za svaku pošiljku količinu uvezene hrane za životinje s jasno naznačenom genetskom modifikacijom;
 - b) za svaku pošiljku kopiju zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta (ZVUD) kao dokaz da je navedena hrana za životinje uvezena u Bosnu i Hercegovinu;
 - c) za svaku pošiljku kopiju certifikata koji je pratio uvezenu hranu za životinje a koji je izdan od strane nadležnog tijela zemlje podrijetla iz kojeg je vidljivo da hrana za životinje sadrži GMO;
 - d) za svaku pošiljku kopiju zapisnika veterinarskog inspektora pri istovaru hrane za životinje;
 - e) kopiju laboratorijske analize koja uključuje detekciju, identifikaciju i kvantifikaciju uzorka hrane za životinje za genetske modifikacije (GMO events) detektirane u GMO certifikatu koji prati pošiljku, a radi se jednom kvartalno u ovlaštenom i akreditiranom laboratoriju za detekciju GMO-a u skladu s Pravilnikom o postupku ocjenjivanja i ovlašćivanja laboratorija za ispitivanje, kontrolu i praćenje genetski modificiranih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili potječu od genetski modificiranih organizama ("Službeni glasnik BiH", broj 73/17).
- Rok za dostavu navedenih podataka je do 10. u tekućem mjesecu za prethodni tromjesečni period.
11. Ukoliko podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja ne dostavi podatke na način i u roku kako je određeno u točki 10. ovog rješenja, Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine će staviti ovo rješenje van snage.
12. Podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja upisuje se u Registar rješenja subjekata u poslovanju s hranom i genetski modificirane hrane za životinje Bosne i Hercegovine.
13. Sve promjene koje nastanu u periodu važenja ovog rješenja, podnositelj zahtjeva iz točke 1. ovog rješenja obavezan je dostaviti Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.
14. Za obnovu ovog rješenja potrebno je Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnijeti zahtjev u skladu s člankom 22. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje, najkasnije godinu dana prije prestanka važenja rješenja o odobrenju.
15. Donošenje ovog rješenja o odobrenju ne umanjuje opću građansku i krivičnu odgovornost podnosioca zahtjeva po pitanju hrane za životinje koja je predmet ovog rješenja.
16. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Obrazloženje

Podnositelj zahtjeva "GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina, podnio je zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Europske unije Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, koji je zaprimljen pod brojem: UP-1-50-4-60/25 od 10.11.2025. godine i dopunu zahtjeva broj: UP-1-50-4-60-1/25 od 14.11.2025. godine.

Zahtjev je osnovan.

Vijeće za genetski modificirane organizme je na 24. sjednici ostvarilo uvid i ocjenu dostavljene dokumentacije te je razmatralo navedeni zahtjev u skladu s člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje ("Službeni glasnik BiH", br. 78/12 i 62/15). Podnositelj zahtjeva je uz zahtjev dostavio primjerak uplatnice u iznosu od 30,00 KM o uplaćenju naknade za podnošenje zahtjeva u skladu s Odlukom o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14).

U skladu s navedenim, Vijeće za genetski modificirane organizme je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo Mišljenje da je navedeni zahtjev za odobrenje za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam u skladu s važećim propisima Europske unije osnovan, te da je u skladu s člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje

genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje.

Vijeće za genetski modificirane organizme je u Mišljenju predložilo Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine donošenje Rješenja o odobravanju za stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetski modificirane hrane za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobren u skladu s važećim propisima Europske unije, od subjekta "**GT-SATELIT**" **d.o.o. Laktaši**, ulica Mahovljani bb, 78250 Laktaši, Bosna i Hercegovina.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nadležnim tijelima iz članka 3. stavak (1) Zakona o genetski modificiranim organizmima dostavila navedeno Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme, i od istih je aktom broj: 04-3-1-50-4-1328-1/25 od 01.12.2025. godine zatražila mišljenje za donošenje ovog rješenja u skladu s člankom 3. stavak (2) točka c. alineja 1) Zakona o genetski modificiranim organizmima. Po navedenom zahtjevu očitovali su se: Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Posavske županije, akt broj 05-19-276/25 od 02.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, Zapadnohercegovačke županije, akt broj 06-03-23-9-355-2/25 od 03.12.2025. godine, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjske županije, akt broj 08-45-2037-1/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavske županije, akt broj 07-33-650-5/25 od 04.12.2025. godine, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanske županije, akt broj 05-19-1044/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, akt broj 15.4-052-8701/25 od 09.12.2025. godine, Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojske županije, akt broj 11-02-21614-2/25 od 09.12.2025. godine, Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, akt broj 03-3-27-33-854-4/25 od 12.12.2025. godine, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline Unsko-sanske županije, akt broj 11-02-14444-3/25 od 12.12.2025. godine, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, akt broj 05-1246ZB-0003/25 od 08.12.2025. godine, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanske županije, akt broj 12-1-19-036731/25 od 24.12.2025. godine.

Člankom 19. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnosi zahtjev, ako ispunjava uvjete, donosi rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane za životinje uzimajući u obzir Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme, na period od pet godina koje se može obnoviti.

Člankom 16. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da se za izdavanje rješenja o odobrenju podnosi zahtjev u pisanoj formi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Člankom 17a. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena je potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev ako je hrana za životinje koja sadrži genetski modificirani organizam odobrena u skladu s važećim propisima Europske unije.

Člankom 24. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za

životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određena su pravila za označavanje genetski modificiranih organizama koji se koriste kao hrana za životinje, hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama i hranu za životinje proizvedenu od genetski modificiranih organizama.

Člankom 51., 52. i 54. Zakona o genetski modificiranim organizmima određena je sljedivost, označavanje kao i rukovanje, prijevoz i pakiranje genetski modificiranih organizama kao i proizvoda koji sadrže ili se sastoje od genetski modificiranih organizama.

Člankom 28. Zakona o hrani kao i člankom 51. stavak (5) Zakona o genetski modificiranim organizmima određeni su zahtjevi koji se odnose na sljedivost hrane, jasno su propisani sustavi evidencije za subjekte u poslovanju s hranom i dostavljanje istih nadležnom tijelu.

Člankom 48. Zakona o genetski modificiranim organizmima određeno je da odobrenje za stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda sadrži između ostalog i uvjete za stavljanje na tržište, obvezu kontroliranja uzoraka i dostavljanja rezultata nadležnom tijelu na njegov zahtjev kao i druge uvjete koje je dužna ispunjavati osoba koja proizvod stavlja na tržište ili ga koristi.

Člankom 20. Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje određeno je da subjekti u poslovanju s hranom nakon izdavanja rješenja o odobrenju moraju ispuniti sve uvjete i ograničenja koja su u rješenju o odobrenju navedena i trebaju isključivo osigurati da se samo odobrena GM hrana za životinje stavlja na tržište.

U skladu s navedenim, podnosiocu zahtjeva dana je obveza da dostavlja Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, podatke navedene u točki 10. dispozitiva rješenja za svaka tri mjeseca za svaku pošiljku. Podnositelj zahtjeva je u obvezi dostavljati tražene podatke zbog praćenja pravilne primjene ovog rješenja, a u slučaju nedostavljanja istih na način i u roku kako je navedeno u točki 10. ovog dispozitiva, ovo rješenje će se staviti van snage.

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine je nakon ispoštovane procedure, a na temelju stanja u predmetu i mišljenja Vijeća za genetski modificirane organizme da predmetna hrana za životinje odgovara odredbama navedenog Pravilnika, u skladu s člankom 195. stavak (5) Zakona o upravnom postupku, odlučila kao u dispozitivu ovog rješenja.

Naknada za Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme uplaćena u iznosu od 400,00 KM, naknada za izdavanje Rješenja za odobrenje za stavljanje na tržište uplaćena je u iznosu od 500,00 KM i naknada za upis u jedinstveni Registar GMO-a uplaćena je u iznosu od 30,00 KM u skladu s odredbama Odluke o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane i hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 61/14), u korist proračuna Bosne i Hercegovine.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana dostavljanja ovog rješenja.

Broj UP-1-50-4-60-4/25
06. siječnja 2026. godine

Ravnatelj
Dr. sci. **Sanin Tanković**, v. r.

На основу члана 56. Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04), члана 61. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), члана 193. став (1),

члана 195. став (4) и (5) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), члана 3. став (2) тачка ц. алинеја л), члана 11. Закона о генетички модификованим организмима ("Службени гласник БиХ", број 23/09), члана 19. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање ("Службени гласник БиХ", бр. 78/12 и 62/15) и Мишљења Савјета за генетички модификоване организме (број: УП-1-50-4-60-3/25 од 27.11.2025. године, године), по захтјеву за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште хране за животиње која садржи генетички модификоване организме који је поднио "GT-SATELIT" d.o.o. Лакташи, улица Маховљани бб, 78250 Лакташи, Босна и Херцеговина, Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине доноси

РЈЕШЕЊЕ

1. Одобрава се субјекту "GT-SATELIT" d.o.o. Лакташи, улица Маховљани бб, 78250 Лакташи, стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване соје **MON 89788** јединственог идентификационог кода **MON-89788-1** (квантификација "Real-time PCR"), која ће се користити искључиво као храна за животиње.
2. Забрањује се намјерно уношење у животну средину/сјетва генетички модификоване соје из тачке 1. овог рјешења.
3. Приликом стављања на тржиште хране за животиње из тачке 1. овог рјешења, а у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модификованим организмима ("Службени гласник БиХ", број 23/09) и одредбама Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање ("Службени гласник БиХ", бр. 78/12 и 62/15), подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења дужан је обезбједити да:
 - а) на запакованом производу на ознаци пише: "Овај производ садржи генетички модификовану соју (MON-89788-1)";
 - б) се на незапакованом производу понуђеном крајњем потрошачу ознака: "Овај производ садржи генетички модификовану соју (MON-89788-1)" стави на производ или непосредно уз производ, као и на пратећој документацији (фактури).
4. У складу с одредбама члана 51. Закона о генетички модификованим организмима, подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења дужан је у даљој дистрибуцији субјекту у пословању с храном за животиње који прима производ доставити пратећу документацију са информацијама да производ садржи или се састоји од генетички модификованих организама и упознати га са обавезом означавања овог производа у складу с одредбама члана 52. Закона о генетички модификованим организмима.
5. У складу с одредбама члана 24. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање, подносилац захтјева дужан је обезбједити сљедеће ознаке на паковању:
 - а) за генетички модификоване организме који се користе као храна за животиње и храну за

животиње која садржи или се састоји од ГМО-а натпис "генетички модификована соја (MON-89788-1)", биће у заградама непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а алтернативно те ријечи могу се навести у биљешци списка хране за животиње, те слова морају бити барем исте величине као и у списку хране за животиње;

- б) за храну за животиње произведену од генетички модификованих организама натпис "произведен од генетички модификоване соје (MON-89788-1)" биће у заградама непосредно иза одређеног назива хране за животиње, а алтернативно те ријечи могу се навести у биљешци списка хране за животиње, те слова морају бити барем исте величине као и у списку хране за животиње.
6. У складу с одредбама члана 24. став (2) Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање, забрањено је стављати на тржиште производе који су предмет овог рјешења ако наведени подаци из тачке 5. овог рјешења нису приказани јасно, читљиво и на начин да се не могу брисати на пропратном документу, или, ако је то примјењиво, на паковању, на спремику или на њему причвршћеној наљепници/декларацији.
 7. У складу с одредбама члана 54. Закона о генетички модификованим организмима, подносилац захтјева дужан је приликом руковања, превоза и паковања генетички модификованих организама попратном документацијом јасно обиљежити генетички модификовани организм који је намијењен директном кориштењу за храну за животиње или за прераду; назначити да нису намијењени намјерном уношењу у животну средину/сјетву, те навести мјесто за прибављање додатних информација.
 8. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења обавезан је водити базу података за период од пет година од дана извршења сваке трансакције у складу с одредбама члана 51. став (5) Закона о генетички модификованим организмима.
 9. Ово рјешење важи пет година од дана његовог доношења.
 10. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења, обавезан је достављати препоручено поштом Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, за тромјесечни период сљедеће податке:
 - а) за сваку пошиљку количину увезене хране за животиње са јасно назначеном генетичком модификацијом;
 - б) за сваку пошиљку копију заједничког ветеринарског улазног документа (ЗВУД) као доказ да је наведена храна за животиње увезена у Босну и Херцеговину;
 - ц) за сваку пошиљку копију сертификата који је пратио увезену храну за животиње а који је издан од стране надлежног органа земље поријекла из којег је видљиво да храна за животиње садржи ГМО;
 - д) за сваку пошиљку копију записника ветеринарског инспектора при истовару хране за животиње;
 - е) копију лабораторијске анализе која укључује детекцију, идентификацију и квантификацију узорка хране за животиње за генетичке

модификације (ГМО евантс) детектоване у ГМО сертификату који прати пошиљку, а ради се једном квартално у овлаштеној и акредитованој лабораторији за детекцију ГМО-а у складу са Правилником о поступку оцјењивања и овлашћивања лабораторија за испитивање, контролу и праћење генетички модификованих организама и производа који се састоје, садрже или потичу генетички модификованих организама ("Службени гласник БиХ", број 73/17).

Рок за доставу наведених података је до 10. у текућем мјесецу за претходни тромјесечни период.

11. Уколико подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења не достави податке на начин и у року како је одређено у тачки 10. овог рјешења, Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине ће ставити ово рјешење ван снаге.
12. Подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења уписује се у Регистар рјешења субјеката у пословању с храном и генетички модификоване хране за животиње Босне и Херцеговине.
13. Све промјене које настану у периоду важења овог рјешења, подносилац захтјева из тачке 1. овог рјешења обавезан је доставити Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине.
14. За обнову овог рјешења потребно је Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине поднијети захтјев у складу с чланом 22. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање, најкасније годину дана прије престанка важења рјешења о одобрењу.
15. Доношење овог рјешења о одобрењу не умањује општу грађанску и кривичну одговорност подносиоца захтјева по питању хране за животиње која је предмет овог рјешења.
16. Ово рјешење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Подносилац захтјева **"GT-SATELIT" д.о.о. Лакташи**, улица Маховљани бб, 78250 Лакташи, Босна и Херцеговина, поднио је захтјев за одобрење за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрен у складу с важећим прописима Европске уније Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, који је запримљен под бројем: УП-1-50-4-60/25 од 10.11.2025. године и допуну захтјева број: УП-1-50-4-60-1/25 од 14.11.2025. године.

Захтјев је основан.

Савјет за генетички модификоване организме је на 24. сједници остварио увид и оцјену достављене документације те је разматрао наведени захтјев у складу с чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање ("Службени гласник БиХ", бр. 78/12 и 62/15). Подносилац захтјева је уз захтјев доставио примјерак уплатнице у износу од 30,00 КМ о уплаћеној накнади за подношење захтјева у складу с Одлуком о висини посебне накнаде за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране и хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 61/14). У складу с наведеним, Савјет за генетички модификоване организме је након разматрања једногласно усвојио

Мишљење да је наведени захтјев за одобрење за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам у складу с важећим прописима Европске уније основан, те да је у складу с чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање.

Савјет за генетички модификоване организме је у Мишљењу предложио Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине доношење Рјешења о одобравању за стављање на тржиште Босне и Херцеговине генетички модификоване хране за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрен у складу с важећим прописима Европске уније, од субјекта **"GT-SATELIT" д.о.о. Лакташи**, улица Маховљани бб, 78250 Лакташи, Босна и Херцеговина.

Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине је надлежним органима из члана 3. став (1) Закона о генетички модификованим организмима доставила наведено Мишљење Савјета за генетички модификоване организме и од истих је актом број: 04-3-1-50-4-1328-1/25 од 01.12.2025. године затражила мишљење за доношење овог рјешења у складу са чланом 3. став (2) тачка ц. алинеја 1) Закона о генетички модификованим организмима.

По наведеном захтјеву читавали су се: Министарство промета, веза и заштите околиша Посавског кантона, акт број 05-19-276/25 од 02.12.2025. године, Министарство просторног уређења, градитељства и заштите околиша, Западнохерцеговачког кантона, акт број 06-03-23-9-355-2/25 од 03.12.2025. године, Министарство за социјалну политику, здравство, расељена лица и избјеглице Босанско-подрињског кантона, акт број 08-45-2037-1/25 од 04.12.2025. године, Министарство здравства и социјалне политике Посавског кантона, акт број 07-33-650-5/25 од 04.12.2025. године, Министарство трговине, туризма и заштите околиша Херцеговачко-неретванског кантона, акт број 05-19-1044/25 од 08.12.2025. године, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, акт број 15.4-052-8701/25 од 09.12.2025. године, Министарство здравства Зеничко-добојског кантона, акт број 11-02-21614-2/25 од 09.12.2025. године, Уред за ветеринарство Босне и Херцеговине, акт број 03-3-27-33-854-4/25 од 12.12.2025. године, Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околине Унско-санског кантона, акт број 11-02-14444-3/25 од 12.12.2025. године, Одјел за здравство и остале услуге Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, акт број 05-12463Б-0003/25 од 08.12.2025. године, Министарство просторног уређења и заштите околине Тузланског кантона, акт број 12-1-19-036731/25 од 24.12.2025. године.

Чланом 19. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено је да Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине подносиоцу захтјева, ако испуњава услове, доноси рјешење о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране за животиње узимајући у обзир Мишљење Савјета за генетички модификоване организме, на период од пет година које се може обновити.

Чланом 16. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову

сљедивост и означавање одређено је да се за издавање рјешења о одобрењу подноси захтјев у писаној форми Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине.

Чланом 17а. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређена је потребна документација која се доставља уз захтјев ако је храна за животиње која садржи генетички модификовани организам одобрена у складу с важећим прописима Европске уније.

Чланом 24. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређена су правила за означавање генетички модификованих организама који се користе као храна за животиње, храну за животиње која садржи или се састоји од генетички модификованих организама и храну за животиње произведену од генетички модификованих организама.

Чланом 51., 52. и 54. Закона о генетички модификованим организмима одређена је сљедивост, означавање као и руковање, превоз и паковање генетички модификованих организама као и производа који садрже или се састоје од генетички модификованих организама.

Чланом 28. Закона о храни као и чланом 51. став (5) Закона о генетички модификованим организмима одређени су захтјеви који се односе на сљедивост хране, јасно су прописани системи евиденције за субјекте у пословању с храном и достављање истих надлежном органу.

Чланом 48. Закона о генетички модификованим организмима одређено је да одобрење за стављање на тржиште ГМО-а и производа садржи између осталог и услове за стављање на тржиште, обавезу контролисања узорака и достављања резултата надлежном органу на његов захтјев као и друге услове које је дужна испуњавати особа која производ ставља на тржиште или га користи.

Чланом 20. Правилника о условима и поступку издавања одобрења за стављање генетички модификоване хране и хране за животиње први пут на тржиште Босне и Херцеговине и захтјевима који се односе на њихову сљедивост и означавање одређено је да субјекти у пословању с храном након издавања рјешења о одобрењу морају испунити све услове и ограничења која су у рјешењу о одобрењу наведена и требају искључиво обезбједити да се само одобрена ГМ храна за животиње ставља на тржиште.

У складу са наведеним, подносиоцу захтјева дата је обавеза да доставља Агенцији за безбједност хране Босне и Херцеговине, податке наведене у тачки 10. диспозитива рјешења за свака три мјесеца за сваку пошиљку. Подносилац захтјева је у обавези достављати тражене податке због праћења правилне примјене овог рјешења, а у случају недостављања истих на начин и у року како је наведено у тачки 10. овог диспозитива, ово рјешење ће се ставити ван снаге.

Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине је након испоштоване процедуре, а на основу стања у предмету и мишљења Савјета за генетички модификоване организме да предметна храна за животиње одговара одредбама наведеног Правилника, у складу с чланом 195. став (5) Закона о управном поступку, одлучила као у диспозитиву овог рјешења.

Накнада за Мишљење Савјета за генетички модификоване организме уплаћена у износу од 400,00 KM,

накнада за издавање Рјешења за одобрење за стављање на тржиште уплаћена је у износу од 500,00 KM и накнада за упис у јединствени Регистар ГМО-а уплаћена је у износу од 30,00 KM у складу с одредбама Одлуке о висини посебне накнаде за издавање рјешења о одобрењу за стављање на тржиште генетички модификоване хране и хране за животиње ("Службени гласник БиХ", број 61/14), у корист буџета Босне и Херцеговине.

Упутство о правном лијеку:

Против овог рјешења не може се изјавити жалба, већ се може покренути управни спор код Суда Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана достављања овог рјешења.

Број УП-1-50-4-60-4/25

06. јануара 2026. године

Директор

Др Санин Танковић, с. р.

GRANIČNA POLICIJA BOSNE I HERCEGOVINE

375

На основу члана 61. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), члана 28. став (3) Закона о граничној контроли ("Службени гласник БиХ", бр. 7/25) и члана 15. став (2) тачка а) Закона о Граничној полицији Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/04, 27/07 и 59/09), директор Граничне полиције Босне и Херцеговине доноси

PRAVILNIK O IZGLEDU, SADRŽAJU I NAČINU IZDAVANJA I O OBRASCU ODOBRENJA ZA KRETANJE U MJESTU ZADRŽAVANJA BRODA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Члан 1.

(Предмет Правилника)

- (1) Овим правилником прописују се изглед и садржај захтјева за издавање одобрења за кретање члана посаде у мјесту задржавања брода, услови и поступак приликом подношења захтјева, изглед, садржај и рок важења одобрења за кретање члану посаде страног брода, обавијест о одбијању захтјева за издавање одобрења и евиденцију запримљених захтјева за издавање одобрења члану посаде страног брода, као и друга питања у вези с издавањем наведеног одобрења.
- (2) Овим правилником врши се усклађивање с одредбом члана 5. став (2), чланова 19. и 20. Прилогом VI тачка 3. и Прилогом VII Уредбе (ЕУ) 2016/399 Европског парламента и Вијећа од 9. марта 2016. године, о Законику Уније о правилима којима се уређује кретање особа преко граница (Законик о шенгенским границама).
- (3) Навођење одредби Уредбе из става (2) овог члана врши се искључиво у сврху праћења и информисања о преузимању правне стејевине ЕУ у законодавство Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(Употреба рода)

Ријечи које су ради прегледности у овом правилнику наведене у једном роду без дискриминације се односе и на мушки и на женски род.

POGLAVLJE II. PODNOŠENJE ZAHTEJEVA, ODLUČIVANJE I IZDAVANJE ODOBRENJA

Члан 3.

(Захтјев за издавање одобрења за кретање члану посаде страног брода у мјесту задржавања брода)

- (1) Захтјев за издавање одобрења за кретање члану посаде страног брода у мјесту задржавања брода подноси заповједник страног брода или вођа пловила за сваког члана

posade pojedinačno koji nema potrebnu vizu za ulazak u Bosnu i Hercegovinu, na propisanom obrascu nadležnoj jedinici Granične policije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: GPBiH).

- (2) Zahtjev za izdavanje odobrenja za kretanje članu posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sadrži sljedeće podatke:
- naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj, državu pripadnosti, pozivni znak;
 - ime i prezime, državljanstvo zapovjednika stranog broda ili vođe plovila;
 - nadležni organ i mjesto kojem se podnosi zahtjev;
 - ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade;
 - granični prijelaz ili luku iz koje dolazi, broj putovanja broda;
 - ime i registracijsku oznaku broda i državu pripadnosti;
 - vrstu, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice;
 - potpis člana posade;
 - mjesto kretanja;
 - period kretanja;
 - naziv mjesta u kojem se nalazi granični prijelaz, luka ili susjedno mjesto;
 - vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana;
 - mjesto i datum podnošenja zahtjeva;
 - potpis zapovjednika broda ili vođe plovila.
- (3) Obrazac zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sastavni je dio Aneksa I ovog pravilnika i štampa se na latiničnom i ćirilničnom pismu, na jezicima u službenoj upotrebi u BiH i na engleskom jeziku.

Član 4.

(Odobrenje za kretanje članu posade stranog broda)

- (1) Odobrenje za kretanje članu posade stranog broda koji nema potrebnu vizu za ulazak u BiH na području mjesta u kojem se nalazi luka ili granični prijelaz, izdaje nadležna jedinica GPBiH za vrijeme zadržavanja broda na području graničnog prijelaza ili luke, a najdulje do 30 dana, na propisanom obrascu u Aneksu II ovog pravilnika, ukoliko ispunjava propisane uslove.
- (2) Odobrenje za kretanje članu posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sadrži sljedeće podatke:
- naziv nadležne jedinice GPBiH;
 - broj izdanog odobrenja;
 - ime i prezime, spol, državljanstvo te vrstu i broj putne isprave propisane za prelazak državne granice;
 - ime i registracijsku oznaku broda te državnu pripadnost;
 - mjesto za koje vrijedi;
 - vrijeme valjanosti odobrenja;
 - mjesto i datum;
 - potpis odgovorne osobe.
- (3) Odobrenje iz stava (1) ovog člana vrijedi samo uz putnu ispravu propisanu za prelazak državne granice.
- (4) Obrazac odobrenja za kretanje člana posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sastavni je dio Aneksa II ovog pravilnika i štampa se na latiničnom i ćirilničnom pismu, na jezicima u službenoj upotrebi u BiH i na engleskom jeziku.
- (5) Podatke iz stava (2) ovlaštena osoba nadležne jedinice Granične policije elektronski unosi u obrazac iz stava (4) istog člana.

Član 5.

(Obavijest o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja)

- (1) Ukoliko je članu posade iz člana 4. odbijen zahtjev za izdavanje odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda zbog razloga propisanih Zakonom o strancima, koji predstavljaju prijetnju za javni poredak, sigurnost BiH, javni red i mir, međunarodne odnose BiH ili javno zdravlje BiH, o tome će se izvijestiti zapovjednik broda ili vođa plovila prilikom obavljanja graničnih provjera.
- (2) Policijski službenik će o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja i razlozima odbijanja sačiniti službenu bilješku s podacima o članu posade.
- (3) Odbijanje izdavanja odobrenja može trajati dok za to postoje propisani uvjeti, a može trajati sve vrijeme boravka broda na području graničnog prijelaza ili luke.
- (4) Samo ukoliko se zatraži pisanim putem od zapovjednika broda ili vođe plovila, nadležna jedinica GPBiH izdat će obavijest o odbijanju zahtjeva za kretanje članu posade stranog broda s razlozima.
- (5) Obavijest o odbijanju zahtjeva za kretanje člana posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sadrži sljedeće podatke:
- naziv nadležne jedinice GPBiH;
 - broj izdanog odobrenja;
 - naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj, državu pripadnosti, pozivni znak;
 - ime i prezime, državljanstvo zapovjednika stranog broda ili vođe plovila;
 - ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade;
 - vrstu, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice;
 - vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana;
 - obrazloženje;
 - mjesto i datum, pečat i potpis odgovorne osobe.
- (6) Obrazac obavijesti o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda sastavni je dio Aneksa III ovog pravilnika i štampa se na latiničnom i ćirilničnom pismu, na jezicima u službenoj upotrebi u BiH i na engleskom jeziku.

POGLAVLJE III. EVIDENCIJE

Član 6.

(Evidencija)

- (1) Organizacione jedinice GPBiH nadležne za izdavanje odobrenja za kretanje člana posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda, vode evidenciju zaprimljenih zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda na propisanom obrascu u Aneksu IV ovog pravilnika.
- (2) Obrazac evidencije zaprimljenih zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda sadrži sljedeće podatke:
- redni broj;
 - broj i datum zahtjeva;
 - podatke o članu posade za kojeg se traži odobrenje: ime i prezime, datum i mjesto rođenja;
 - spol, državu i mjesto prebivališta, državljanstvo te broj i vrstu isprave;
 - naziv brodarka;
 - rok važenja odobrenja (broj dana);
 - broj odobrenja;
 - napomenu, način na koji je riješen zahtjev (pozitivno ili negativno).
- (3) Evidencija iz stava (2) ovog člana vodi se u formi ukoričene knjige s tabelom čiji je obrazac sastavni dio Aneksa IV ovog pravilnika.

POGLAVLJE IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 7.

(Prestanak važenja ranijih propisa)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Odluka o uslovima i načinu izdavanja odobrenja članu posade stranog broda za kretanje u mjestu zadržavanja broda ("Službeni glasnik BiH", broj 3/10).

Član 8.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osam (8) dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 17-11-02-1-9937-158/19
29. januara 2026. godine
Sarajevo

Direktor
Glavni generalni
inspektor policije
Mirko Kuprešaković, s. r.

Aneks I

(Naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj, država pripadnosti, pozivni znak)
(Назив бродске компаније, назив брода и ИМО број, држава припадности, позивни знак)
(Name of shipping company, ship name and IMO number, country of affiliation, call sign)

(Ime i prezime, državljanstvo zapovjednika stranog broda ili vođe plovila)
(Име и презиме, држављанство заповједника страног брода или вође пловила)
(Name and surname, nationality of the master of the foreign ship or the master of the vessel)

JEDINICA GRANIČNE POLICIJE BiH
ЈЕДИНИЦА ГРАНИЧНЕ ПОЛИЦИЈЕ БиХ
(BORDER POLICE UNIT)

(mjesto / мјесто / place) _____

Na osnovu člana 28. Zakona o graničnoj kontroli i člana 3. stav (1) Pravilnika o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda, podnosi se:

На основу члана 28. Закона о граничној контроли и члана 3. став (1) Правилника о изгледу, садржају и начину издавања и обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода, подноси се:

(Based on the article 28 of the Law on border control and article 3. pr. 1 of the Ordinance on the appearance, content and method of issuance and the authorization form for movement in the place of detention of the ship submitted):

ZAHTJEV
ЗАХТЈЕБ
(REQUEST)

za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda za kretanje u mjestu zadržavanja broda
за издавање одобрења члану посаде страног брода за кретање у мјесту задржавања брода
(For issuance of the approval to the crew member of the foreign ship for the movement around the place where ship is staying)

Za člana posade broda:
За члана посаде брода:
(For the ship member):

(Ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade)
(Име и презиме, пол, мјесто рођења, држављанство и дужност члана посаде)
(Name and surname, gender, place of birth, citizenship and duties of the crew member)

(Granični prijelaz ili luka iz koje dolazi, broj putovanja broda)
(Гранични прелаз или лука из које долази, број путовања брода)
(The border crossing or the port from which it comes, the number of the ship's journey)

(Ime i registracijska oznaka broda i država pripadnosti)
(Име и регистрациона ознака брода и држава припадности)
(Name and registration number of the ship and country of origin)

(Vrsta, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice)
(Врста, број и рок важења путне исправе прописане за прелазак државне границе)
(Type, number and validity period of the travel document prescribed for crossing the state border)

Potpis člana posade: _____
Потпис члана посаде: _____
(Signature of the crew member):

Zahtjev se podnosi za kretanje u mjestu: _____
Захтјев се подноси за кретање у мјесту: _____
(Request is submitted for the location):

Za period do: _____
За период до: _____
(For the period):

Naziv mjesta u kojem se nalazi granični prijelaz, luka ili susjedno mjesto _____
Назив мјеста у којем се налази гранични прелаз, лука или сусједно мјесто _____
(Name of the place where the border crossing is, harbour or neighbouring place)

(Vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana)
(Вријеме задржавања брода, а најдуже до 30 дана)
(Time of staying, maximum up to 30 days)

Mjesto i datum
Мјесто и датум
Place and date

Potpis zapovjednika broda ili vođe plovila
Потпис заповједника брода или вође пловила
Signature of the master of the ship or master of the vessel

Aneks II

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo sigurnosti
Granična policija

Bosnia and Herzegovina
Ministry of Security
Border Police

Босна и Херцеговина
Министарство безбједности
Гранична полиција

Terenski ured / kancelarija / Field Office _____
JGP / PGP / BP Unit _____

Broj / Број / No: _____

Na osnovu člana 28. Zakona o graničnoj kontroli i člana 4. stav (1) Pravilnika o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda, izdaje se:

На основу члана 28. Закона о граничној контроли и члана 4. став (1) Правилника о изгледу, садржају и начину издавања и обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода, издаје се:

(Based on the article 28 of the Law on border control and article 4. pr. 1 of the Ordinance on the appearance, content and method of issuance and the authorization form for movement in the place of detention of the ship submitted):

ODOBRENJE
ОДОБРЕЊЕ
(APPROVAL)

članu posade stranog broda za kretanje u mjestu zadržavanja broda
члану посаде страног брода за кретање у мјесту задржавања брода
(To the crew member of the foreign ship for movement around the place where ship is staying)

(ime i prezime, spol, državljanstvo, vrsta i broj putne isprave propisane za prelazak državne granice)
(име и презиме, пол, држављанство, врста и број путне исправе прописане за прелазак државне границе)
(Name and surname, gender, citizenship, type and number of the passport needed for state border crossing)

(ime i registracijska oznaka broda, državna pripadnost)
(име и регистрациона ознака брода, државна припадност)
(Name and registration of the ship, country of origin)

(mjesto za koje vrijedi)
(мјесто за које вриједи)
(Approval valid for the place)

(vrijeme važenja)
(вријеме важења)
(Validity period)

(mjesto i datum)
(мјесто и датум)
(Place and date)

Potpis odgovorne osobe
Потпис одговорног лица
(Signature of responsible person)

M. P.

Aneks III

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo sigurnosti
Granična policija

Bosnia and Herzegovina
Ministry of Security
Border Police

Босна и Херцеговина
Министарство безбједности
Гранична полиција

Terenski ured / kancelarija / Field Office _____
JGP / PGP / BP Unit _____

Broj / Број / No: _____

**ОБАВИЈЕСТ О ОДБИЈАНЈУ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА ЧЛАНУ
ПОСАДЕ СТРАНОГ БРОДА
ОБАВЈЕШТЕЊЕ О ОДБИЈАЊУ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА ЧЛАНУ
ПОСАДЕ СТРАНОГ БРОДА
(Notice of rejection of approval request by ship's crew member)**

(Naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj i država pripadnosti, pozivni znak)
(Назив бродске компаније, назив брода и ИМО број, држава припадности, позивни знак)
(Shipping company name, ship name and IMO number, country of origin, call sign)

(Ime i prezime, državljanstvo o zapovjednika stranog broda ili vođe plovila)
(Име и презиме, држављанство заповједника страног брода или вође пловила)
(First and last name, nationality of the captain of the foreign ship or the leader of the vessel)

Na osnovu člana 28. Zakona o graničnoj kontroli i člana 5. stav (3) Pravilnika o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda, izdaje se pisana obavijest o odbijanju izlaska na kopno članu posade broda:

На основу члана 28. Закона о граничној контроли и члана 5. став (3) Правилника о изгледу, садржају и начину издавања и обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода, издаје се писано обавјештење о одбијању изласка на копно члану посаде брода:

(Based on Article 28 of the Law on Border Control and Article 5. paragraph 3 of the Regulation on the appearance, content and manner of issuing and form of approval for movement in the place of stay of a ship, a written notification of refusal of disembarkation is issued to a member of the ship's crew):

(Ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade)
(Име и презиме, пол, мјесто рођења, држављанство и дужност члана посаде)
(Name and surname, gender, place of birth, citizenship and duties of the crew member)

(Vrsta, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice)
(Врста, број и рок важења путне исправе прописане за прелазак државне границе)
(Type, number and validity period of the travel document prescribed for crossing the state border)

(vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana)
(вријеме задржавања брода, а најдуже до 30 дана)
(Time of staying, maximum up to 30 days)

Образложење / Justification

Prilikom obrade zahtjeva Granična policija Bosne i Hercegovine može odbiti zahtjev članu posade zbog predstavljanja prijetnje za javni poredak, sigurnost BiH, javni red i mir, međunarodne odnose BiH ili javno zdravlje BiH, i o tome će se izvijestiti zapovjednik broda, a pisanim putem samo ukoliko je to zatraženo od zapovjednika broda ili vođe plovila.

Приликом обраде захтјева Гранична полиција Босне и Херцеговине може одбити захтјев члану посаде због представљања пријетње за јавни поредак, безбједност БиХ, јавни ред и мир, међународне односе БиХ или јавно здравље БиХ, и о томе ће се извјестити заповједник брода, а писаним путем само уколико је то затражено од заповједника брода или вође пловила.

When processing the request, the Border Police of Bosnia and Herzegovina may reject the request of a crew member for the reason of posing a threat to public order, security of Bosnia and Herzegovina, public order and peace, international relations of Bosnia and Herzegovina or public health of Bosnia and Herzegovina.

(Mjesto i datum)
(Мјесто и датум)
(Place and date)

Potpis odgovorne osobe
Потпис одговорног лица
Signature of responsible person

M. P.

Aneks IV

Evidencija zaprimljenih zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda

[illegible]

Евиденција примљених захтјева за издавање одобрења члану посаде страног брода

[illegible]

Na osnovu članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 28. stavak (3) Zakona o graničnoj kontroli ("Službeni glasnik BiH", br. 7/25) i članka 15. stavak (2) točka a) Zakona o Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/04, 27/07 i 59/09), direktor Granične policije Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O IZGLEDU, SADRŽAJU I NAČINU IZDAVANJA I O OBRASCU ODOBRENJA ZA KRETANJE U MJESTU ZADRŽAVANJA BRODA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Pravilnika)

- (1) Ovim pravilnikom propisuju se izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje odobrenja za kretanje člana posade u mjestu zadržavanja broda, uvjeti i postupak prilikom podnošenja zahtjeva, izgled, sadržaj i rok važenja odobrenja za kretanje članu posade stranog broda, obavijest o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja i evidenciju zaprimljenih zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda, te druga pitanja u vezi s izdavanjem navedenog odobrenja.
- (2) Ovim pravilnikom vrši se usklađivanje s odredbom članka 5. stavak (2), članaka 19. i 20., Prilogom VI. točka 3. i Prilogom VII. Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. godine, o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama).
- (3) Navođenje odredbi Uredbe iz stavka (2) ovoga članka vrši se isključivo u svrhu praćenja i informiranja o preuzimanju pravne stečevine EU-a u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

(Upotreba roda)

Riječi koje su radi preglednosti u ovom pravilniku navedene u jednom rodu bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.

POGLAVLJE II. PODNOŠENJE ZAHTJEVA, ODLUČIVANJE I IZDAVANJE ODOBRENJA

Članak 3.

(Zahtjev za izdavanje odobrenja za kretanje članu posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda)

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za kretanje članu posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda podnosi zapovjednik stranog broda ili vođa plovila za svakog člana posade pojedinačno koji nema potrebnu vizu za ulazak u Bosnu i Hercegovinu, na propisanom obrascu nadležnoj postrojbi Granične policije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: GPBiH).
- (2) Zahtjev za izdavanje odobrenja za kretanje članu posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sadrži sljedeće podatke:
 - a) naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj, državu pripadnosti, pozivni znak;
 - b) ime i prezime, državljanstvo zapovjednika stranog broda ili vođe plovila;
 - c) nadležni organ i mjesto kojem se podnosi zahtjev;
 - d) ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade;
 - e) granični prijelaz ili luku iz koje dolazi, broj putovanja broda;
 - f) ime i registracijsku oznaku broda i državu pripadnosti;

- g) vrstu, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice;
 - h) potpis člana posade;
 - i) mjesto kretanja;
 - j) razdoblje kretanja;
 - k) naziv mjesta u kojem se nalazi granični prijelaz, luka ili susjedno mjesto;
 - l) vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana;
 - m) mjesto i datum podnošenja zahtjeva;
 - n) potpis zapovjednika broda ili vođe plovila.
- (3) Obrazac zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sastavni je dio Aneksa I ovog pravilnika i tiska se na latiničnom i ćirilichnom pismu, na jezicima u službenoj upotrebi u BiH i na engleskom jeziku.

Članak 4.

(Odobrenje za kretanje članu posade stranog broda)

- (1) Odobrenje za kretanje članu posade stranog broda koji nema potrebnu vizu za ulazak u BiH na području mjesta u kojem se nalazi luka ili granični prijelaz, izdaje nadležna postrojba GPBiH za vrijeme zadržavanja broda na području graničnog prijelaza ili luke, a najduže do 30 dana, na propisanom obrascu u Aneksu II ovog pravilnika, ukoliko ispunjava propisane uvjete.
- (2) Odobrenje za kretanje članu posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sadrži sljedeće podatke:
 - a) naziv nadležne postrojbe GPBiH;
 - b) broj izdanog odobrenja;
 - c) ime i prezime, spol, državljanstvo te vrstu i broj putne isprave propisane za prelazak državne granice;
 - d) ime i registracijsku oznaku broda te državnu pripadnost;
 - e) mjesto za koje vrijedi;
 - f) vrijeme valjanosti odobrenja;
 - g) mjesto i datum;
 - h) potpis odgovorne osobe.
- (3) Odobrenje iz stavka (1) ovog članka vrijedi samo uz putnu ispravu propisanu za prelazak državne granice.
- (4) Obrazac odobrenja za kretanje člana posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sastavni je dio Aneksa II ovog pravilnika i tiska se na latiničnom i ćirilichnom pismu, na jezicima u službenoj upotrebi u BiH i na engleskom jeziku.
- (5) Podatke iz stavka (2) ovlaštena osoba nadležne postrojbe Granične policije elektronički unosi u obrazac iz stavka (4) istog članka.

Članak 5.

(Obavijest o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja)

- (1) Ako je članu posade iz članka 4. odbijen zahtjev za izdavanje odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda zbog razloga propisanih Zakonom o strancima, koji predstavljaju prijetnju za javni poredak, sigurnost BiH, javni red i mir, međunarodne odnose BiH ili javno zdravlje BiH, o tome će se izvijestiti zapovjednik broda ili vođa plovila prilikom obavljanja graničnih provjera.
- (2) Policijski službenik će o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja i razlozima odbijanja sačiniti službenu bilješku s podacima o članu posade.
- (3) Odbijanje izdavanja odobrenja može trajati dok za to postoje propisani uvjeti, a može trajati sve vrijeme boravka broda na području graničnog prijelaza ili luke.
- (4) Samo ukoliko se zatraži pisanim putem od zapovjednika broda ili vođe plovila, nadležna postrojba GPBiH izdat će obavijest o odbijanju zahtjeva za kretanje članu posade stranog broda s razlozima.

- (5) Obavijest o odbijanju zahtjeva za kretanje člana posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda sadrži sljedeće podatke:
- naziv nadležne postrojbe GPBiH;
 - broj izdanog odobrenja;
 - naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj, državu pripadnosti, pozivni znak;
 - ime i prezime, državljanstvo zapovjednika stranog broda ili vođe plovila;
 - ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade;
 - vrstu, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice;
 - vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana;
 - obrazloženje;
 - mjesto i datum, pečat i potpis odgovorne osobe.
- (6) Obrazac obavijesti o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda sastavni je dio Aneksa III ovog pravilnika i tiska se na latiničnom i ćiriličnom pismu, na jezicima u službenoj upotrebi u BiH i na engleskom jeziku.

POGLAVLJE III. EVIDENCIJE

Članak 6. (Evidencija)

- Organizacijske jedinice GPBiH nadležne za izdavanje odobrenja za kretanje člana posade stranog broda u mjestu zadržavanja broda, vode evidenciju zaprimljenih zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda na propisanom obrascu u Aneksu IV ovog pravilnika.
- Obrazac evidencije zaprimljenih zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda sadrži sljedeće podatke:

- redni broj;
 - broj i datum zahtjeva;
 - podatke o članu posade za kojeg se traži odobrenje: ime i prezime, datum i mjesto rođenja;
 - spol, državu i mjesto prebivališta, državljanstvo te broj i vrstu isprave;
 - naziv broдача;
 - rok važenja odobrenja (broj dana);
 - broj odobrenja;
 - napomenu, način na koji je riješen zahtjev (pozitivno ili negativno).
- (3) Evidencija iz stavka (2) ovog članka vodi se u formi ukoričene knjige s tabelom čiji je obrazac sastavni dio Aneksa IV ovog pravilnika.

POGLAVLJE IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 7.

(Prestanak važenja ranijih propisa)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje važiti Odluka o uvjetima i načinu izdavanja odobrenja članu posade stranog broda za kretanje u mjestu zadržavanja broda ("Službeni glasnik BiH", broj 3/10).

Članak 8.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osam (8) dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 17-11-02-1-9937-158/19
29. siječnja 2026. godine
Sarajevo

Ravnatelj
Glavni generalni
inspektor policije
Mirko Kuprešaković, v. r.

Aneks I

(Naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj, država pripadnosti, pozivni znak)
(Назив бродске компаније, назив брода и ИМО број, држава припадности, позивни знак)
(Name of shipping company, ship name and IMO number, country of affiliation, call sign)

(Ime i prezime, državljanstvo zapovjednika stranog broda ili vođe plovila)
(Име и презиме, држављанство заповједника страног брода или вође пловила)
(Name and surname, nationality of the master of the foreign ship or the master of the vessel)

POSTROJBA GRANIČNE POLICIJE BiH
ЈЕДИНИЦА ГРАНИЧНЕ ПОЛИЦИЈЕ БиХ
(BORDER POLICE UNIT)

(mjesto / мјесто / place)

Na osnovu članka 28. Zakona o graničnoj kontroli i članka 3. stavak (1) Pravilnika o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda, podnosi se:

На основу члана 28. Закона о граничној контроли и члана 3. став (1) Правилника о изгледу, садржају и начину издавања и обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода, подноси се:

(Based on the article 28 of the Law on border control and article 3. pr. 1 of the Ordinance on the appearance, content and method of issuance and the authorization form for movement in the place of detention of the ship submitted):

ZAHTJEV
ЗАХТЈЕБ
(REQUEST)

za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda za kretanje u mjestu zadržavanja broda
за издавање одобрења члану посаде страног брода за кретање у мјесту задржавања брода
(For issuance of the approval to the crew member of the foreign ship for the movement around the place where ship is staying)

Za člana posade broda:
За члана посаде брода:
(For the ship member):

(Ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade)
(Име и презиме, пол, мјесто рођења, држављанство и дужност члана посаде)
(Name and surname, gender, place of birth, citizenship and duties of the crew member)

(Granični prijelaz ili luka iz koje dolazi, broj putovanja broda)
(Гранични прелаз или лука из које долази, број путовања брода)
(The border crossing or the port from which it comes, the number of the ship's journey)

(Ime i registracijska oznaka broda i država pripadnosti)
(Име и регистрациона ознака брода и држава припадности)
(Name and registration number of the ship and country of origin)

(Vrsta, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice)
(Врста, број и рок важења путне исправе прописане за прелазак државне границе)
(Type, number and validity period of the travel document prescribed for crossing the state border)

Potpis člana posade: _____
Потпис члана посаде: _____
(Signature of the crew member):

Zahtjev se podnosi za kretanje u mjestu: _____
Захтјев се подноси за кретање у мјесту: _____
(Request is submitted for the location):

Za razdoblje do: _____
За период до: _____
(For the period):

Naziv mjesta u kojem se nalazi granični prijelaz, luka ili susjedno mjesto _____
Назив мјеста у којем се налази гранични прелаз, лука или сусједно мјесто _____
(Name of the place where the border crossing is, harbour or neighbouring place)

(Vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana)
(Вријеме задржавања брода, а најдуже до 30 дана)
(Time of staying, maximum up to 30 days)

Mjesto i datum
Мјесто и датум
Place and date

Potpis zapovjednika broda ili vođe plovila
Потпис заповједника брода или вође пловила
Signature of the master of the ship or master of the vessel

Aneks II

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo sigurnosti
Granična policija

Bosnia and Herzegovina
Ministry of Security
Border Police

Босна и Херцеговина
Министарство безбједности
Гранична полиција

Terenski ured / kancelarija / Field Office _____
PGP / JGP / BP Unit _____

Broj / Број / No: _____

Na temelju članka 28. Zakona o graničnoj kontroli i članka 4. stavak (1) Pravilnika o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda, izdaje se:

На основу члана 28. Закона о граничној контроли и члана 4. став (1) Правилника о изгледу, садржају и начину издавања и обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода, издаје се:

(Based on the article 28 of the Law on border control and article 4. pr. 1 of the Ordinance on the appearance, content and method of issuance and the authorization form for movement in the place of detention of the ship submitted):

**ODOBRENJE
ОДОБРЕЊЕ
(APPROVAL)**

**članu posade stranog broda za kretanje u mjestu zadržavanja broda
члану посаде страног брода за кретање у мјесту задржавања брода
(To the crew member of the foreign ship for movement around the place where ship is
staying)**

(ime i prezime, spol, državljanstvo, vrsta i broj putne isprave propisane za prelazak državne granice)
(име и презиме, пол, држављанство, врста и број путне исправе прописане за прелазак државне границе)
(Name and surname, gender, citizenship, type and number of the passport needed for state border crossing)

(ime i registracijska oznaka broda, državna pripadnost)
(име и регистрациона ознака брода, државна припадност)
(Name and registration of the ship, country of origin)

(mjesto za koje vrijedi)
(мјесто за које вриједи)
(Approval valid for the place)

(vrijeme važenja)
(вријеме важења)
(Validity period)

(mjesto i datum)
(мјесто и датум)
(Place and date)

Potpis odgovorne osobe
Потпис одговорног лица
(Signature of responsible person)

M. P.

Aneks III

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo sigurnosti
Granična policija

Bosnia and Herzegovina
Ministry of Security
Border Police

Босна и Херцеговина
Министарство безбједности
Гранична полиција

Terenski ured / kancelarija / Field Office _____
PGP / JGP / BP Unit _____

Broj / Број / No: _____

**ОБАВИЈЕСТ О ОДБИЈАНЈУ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕНЈА ЧЛАНУ
ПОСАДЕ СТРАНОГ БРОДА
ОБАВЈЕШТЕЊЕ О ОДБИЈАЊУ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА ЧЛАНУ
ПОСАДЕ СТРАНОГ БРОДА
(Notice of rejection of approval request by ship's crew member)**

(Naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj i država pripadnosti, pozivni znak)
(Назив бродске компаније, назив брода и ИМО број, држава припадности, позивни знак)
(Shipping company name, ship name and IMO number, country of origin, call sign)

(Ime i prezime, državljanstvo zapovjednika stranog broda ili vođe plovila)
(Име и презиме, држављанство заповједника страног брода или вође пловила)
(First and last name, nationality of the captain of the foreign ship or the leader of the vessel)

Na osnovu članka 28. Zakona o graničnoj kontroli i članka 5. stavak (3) Pravilnika o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda, izdaje se pisana obavijest o odbijanju izlaska na kopno članu posade broda:

На основу члана 28. Закона о граничној контроли и члана 5. став (3) Правилника о изгледу, садржају и начину издавања и обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода, издаје се писано обавјештење о одбијању изласка на копно члану посаде брода:

(Based on Article 28 of the Law on Border Control and Article 5. paragraph 3 of the Regulation on the appearance, content and manner of issuing and form of approval for movement in the place of stay of a ship, a written notification of refusal of disembarkation is issued to a member of the ship's crew):

(Ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade)
(Име и презиме, пол, мјесто рођења, држављанство и дужност члана посаде)
(Name and surname, gender, place of birth, citizenship and duties of the crew member)

(Vrsta, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice)
(Врста, број и рок важења путне исправе прописане за прелазак државне границе)
(Type, number and validity period of the travel document prescribed for crossing the state border)

(vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana)
(вријеме задржавања брода, а најдуже до 30 дана)
(Time of staying, maximum up to 30 days)

Образложење / Justification

Prilikom obrade zahtjeva Granična policija Bosne i Hercegovine može odbiti zahtjev članu posade zbog predstavljanja prijetnje za javni poredak, sigurnost BiH, javni red i mir, međunarodne odnose BiH ili javno zdravlje BiH, i o tome će se izvijestiti zapovjednik broda, a pisanim putem samo ako je to zatraženo od zapovjednika broda ili vođe plovila.

Приликом обраде захтјева Гранична полиција Босне и Херцеговине може одбити захтјев члану посаде због представљања пријетње за јавни поредак, безбједност БиХ, јавни ред и мир, међународне односе БиХ или јавно здравље БиХ, и о томе ће се извијестити заповједник брода, а писаним путем само уколико је то затражено од заповједника брода или вође пловила.

When processing the request, the Border Police of Bosnia and Herzegovina may reject the request of a crew member for the reason of posing a threat to public order, security of Bosnia and Herzegovina, public order and peace, international relations of Bosnia and Herzegovina or public health of Bosnia and Herzegovina.

(Mjesto i datum)
(Мјесто и датум)
(Place and date)

Potpis odgovorne osobe
Потпис одговорног лица
Signature of responsible person

M. P.

Aneks IV

Evidencija zaprimljenih zahtjeva za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda

[illegible]

Евиденција примљених захтјева за издавање одобрења члану посаде страног брода

[illegible]

На основу члана 61. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), члана 28. став (3) Закона о граничној контроли ("Службени гласник БиХ", бр. 7/25) и члана 15. став (2) тачка а) Закона о Граничној полицији Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/04, 27/07 и 59/09), директор Граничне полиције Босне и Херцеговине доноси

**ПРАВИЛНИК
О ИЗГЛЕДУ, САДРЖАЈУ И НАЧИНУ ИЗДАВАЊА И О
ОБРАСЦУ ОДОБРЕЊА ЗА КРЕТАЊЕ У МЈЕСТУ
ЗАДРЖАВАЊА БРОДА**

ПОГЛАВЉЕ I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Правилника)

- (1) Овим правилником прописују се изглед и садржај захтјева за издавање одобрења за кретање члана посаде у мјесту задржавања брода, услови и поступак приликом подношења захтјева, изглед, садржај и рок важења одобрења за кретање члану посаде страног брода, обавјештење о одбијању захтјева за издавање одобрења и евиденцију запримљених захтјева за издавање одобрења члану посаде страног брода, као и друга питања у вези са издавањем наведеног одобрења.
- (2) Овим правилником врши се усклађивање са одредбом члана 5. став (2), чланова 19. и 20, Прилогом VI тачка 3. и Прилогом VII Уредбе (ЕУ) 2016/399 Европског парламента и Савјета од 9. марта 2016. године, о Законику Уније о правилима којима се уређује кретање лица преко граница (Законик о шенгенским границама).
- (3) Навођење одредби Уредбе из става (2) овог члана врши се искључиво у сврху праћења и информисања о преузимању правне тековине ЕУ у законодавство Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(Употреба рода)

Ријечи које су ради прегледности у овом правилнику наведене у једном роду без дискриминације се односе и на мушки и на женски род.

**ПОГЛАВЉЕ II. ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЈЕВА,
ОДЛУЧИВАЊЕ И ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА**

Члан 3.

(Захтјев за издавање одобрења за кретање члану посаде страног брода у мјесту задржавања брода)

- (1) Захтјев за издавање одобрења за кретање члану посаде страног брода у мјесту задржавања брода подноси заповједник страног брода или вођа пловила за сваког члана посаде појединачно који нема потребну визу за улазак у Босну и Херцеговину, на прописаном обрасцу надлежној јединици Граничне полиције Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ГПБиХ).
- (2) Захтјев за издавање одобрења за кретање члану посаде страног брода у мјесту задржавања брода садржи сљедеће податке:
 - а) назив бродске компаније, назив брода и ИМО број, државу припадности, позивни знак;
 - б) име и презиме, држављанство заповједника страног брода или вође пловила;
 - ц) надлежни орган и мјесто којем се подноси захтјев;
 - д) име и презиме, пол, мјесто рођења, држављанство и дужност члана посаде;
 - е) гранични прелаз или луку из које долази, број путовања брода;

- ф) име и регистрациону ознаку брода и државу припадности;
 - г) врсту, број и рок важења путне исправе прописане за прелазак државне границе;
 - х) потпис члана посаде;
 - и) мјесто кретања;
 - ј) период кретања;
 - к) назив мјеста у којем се налази гранични прелаз, лука или сусједно мјесто;
 - л) вријеме задржавања брода, а најдуже до 30 дана;
 - м) мјесто и датум подношења захтјева;
 - н) потпис заповједника брода или вође пловила.
- (3) Образац захтјева за издавање одобрења члану посаде страног брода у мјесту задржавања брода саставни је дио Анекса I овог правилника и штампа се на латиничном и ћириличном писму, на језицима у службеној употреби у БиХ и на енглеском језику.

Члан 4.

(Одобрење за кретање члану посаде страног брода)

- (1) Одобрење за кретање члану посаде страног брода који нема потребну визу за улазак у БиХ на подручју мјеста у којем се налази лука или гранични прелаз, издаје надлежна јединица ГПБиХ за вријеме задржавања брода на подручју граничног прелаза или луке, а најдуже до 30 дана, на прописаном обрасцу у Анексу II овог правилника, уколико испуњава прописане услове.
- (2) Одобрење за кретање члану посаде страног брода у мјесту задржавања брода садржи сљедеће податке:
 - а) назив надлежне јединице ГПБиХ;
 - б) број изданог одобрења;
 - ц) име и презиме, пол, држављанство те врсту и број путне исправе прописане за прелазак државне границе;
 - д) име и регистрациону ознаку брода те државну припадност;
 - е) мјесто за које важи;
 - ф) вријеме важења одобрења;
 - г) мјесто и датум;
 - х) потпис одговорног лица.
- (3) Одобрење из става (1) овог члана важи само уз путну исправу прописану за прелазак државне границе.
- (4) Образац одобрења за кретање члана посаде страног брода у мјесту задржавања брода саставни је дио Анекса II овог правилника и штампа се на латиничном и ћириличном писму, на језицима у службеној употреби у БиХ и на енглеском језику.
- (5) Податке из става (2) овлашћено лице надлежне јединице Граничне полиције електронски уноси у образац из става (4) истог члана.

Члан 5.

(Обавјештење о одбијању захтјева за издавање одобрења)

- (1) Уколико је члану посаде из члана 4. одбијен захтјев за издавање одобрења за кретање у мјесту задржавања брода због разлога прописаних Законом о странцима, који представљају пријетњу за јавни поредак, безбједност БиХ, јавни ред и мир, међународне односе БиХ или јавно здравље БиХ, о томе ће се извјестити заповједник брода или вођа пловила приликом обављања граничних провјера.
- (2) Полицијски службеник ће о одбијању захтјева за издавање одобрења и разлозима одбијања сачинити службену биљешку са подацима о члану посаде.
- (3) Одбијање издавања одобрења може трајати док за то постоје прописани услови, а може трајати све вријеме боравка брода на подручју граничног прелаза или луке.

- (4) Само уколико се затражи писаним путем од заповједника брода или вође пловила, надлежна јединица ГПБиХ издаће обавјештење о одбијању захтјева за кретање члану посаде страног брода са разлозима.
- (5) Обавјештење о одбијању захтјева за кретање члана посаде страног брода у мјесту задржавања брода садржи следеће податке:
- а) назив надлежне јединице ГПБиХ;
 - б) број изданог одобрења;
 - ц) назив бродске компаније, назив брода и ИМО број, државу припадности, позивни знак;
 - д) име и презиме, држављанство заповједника страног брода или вође пловила;
 - е) име и презиме, пол, мјесто рођења, држављанство и дужност члана посаде;
 - ф) врсту, број и рок важења путне исправе прописане за прелазак државне границе;
 - г) вријеме задржавања брода, а најдуже до 30 дана;
 - х) образложење;
 - и) мјесто и датум, печат и потпис одговорног лица.
- (6) Образац обавјештења о одбијању захтјева за издавање одобрења члану посаде страног брода саставни је дио Анекса III овог правилника и штампа се на латиничном и ћириличном писму, на језицима у службеној употреби у БиХ и на енглеском језику.

ПОГЛАВЉЕ III. ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 6.

(Евиденција)

- (1) Организационе јединице ГПБиХ надлежне за издавање одобрења за кретање члана посаде страног брода у мјесту задржавања брода, воде евиденцију за примљених захтјева за издавање одобрења члану посаде страног брода на прописаном обрасцу у Анексу IV овог правилника.

- (2) Образац евиденције примљених захтјева за издавање одобрења члану посаде страног брода садржи следеће податке:

- а) редни број;
- б) број и датум захтјева;
- ц) податке о члану посаде за којег се тражи одобрење: име и презиме, датум и мјесто рођења;
- д) пол, државу и мјесто пребивалишта, држављанство те број и врсту исправе;
- е) назив бродара;
- ф) рок важења одобрења (број дана);
- г) број одобрења;
- х) напомену, начин на који је ријешен захтјев (позитивно или негативно).

- (3) Евиденција из става (2) овог члана води се у форми укорићене књиге са табелом чији је образац саставни дио Анекса IV овог правилника.

ПОГЛАВЉЕ IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 7.

(Престанак важења ранијих прописа)

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Одлука о условима и начину издавања одобрења члану посаде страног брода за кретање у мјесту задржавања брода ("Службени гласник БиХ", број 3/10).

Члан 8.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осам (8) дана од дана објаве у "Службеном гласнику БиХ".

Број 17-11-02-1-9937-158/19
29. јануара 2026. године
Сарајево

Директор
Главни генерални
инспектор полиције
Мирко Купрешаковић, с. р.

Анекс I

(Naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj, država pripadnosti, pozivni znak)
(Назив бродске компаније, назив брода и ИМО број, држава припадности, позивни знак)
(Name of shipping company, ship name and IMO number, country of affiliation, call sign)

(Ime i prezime, državljanstvo zapovjednika stranog broda ili vode plovila)
(Име и презиме, држављанство заповједника страног брода или вође пловила)
(Name and surname, nationality of the master of the foreign ship or the master of the vessel)

JEDINICA GRANIČNE POLICIJE BiH
ЈЕДИНИЦА ГРАНИЧНЕ ПОЛИЦИЈЕ БиХ
(BORDER POLICE UNIT)

(mjesto / мјесто / place)

Na osnovu člana 28. Zakona o graničnoj kontroli i člana 3. stav (1) Pravilnika o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda, podnosi se:

На основу члана 28. Закона о граничној контроли и члана 3. став (1) Правилника о изгледу, садржају и начину издавања и обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода, подноси се:

(Based on the article 28 of the Law on border control and article 3. pr. 1 of the Ordinance on the appearance, content and method of issuance and the authorization form for movement in the place of detention of the ship submitted):

ZAHTJEV
ЗАХТЈЕБ
(REQUEST)

za izdavanje odobrenja članu posade stranog broda za kretanje u mjestu zadržavanja broda
за издавање одобрења члану посаде страног брода за кретање у мјесту задржавања брода
(For issuance of the approval to the crew member of the foreign ship for the movement around the place where ship is staying)

Za člana posade broda:
За члана посаде брода:
(For the ship member):

(Ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade)
(Име и презиме, пол, мјесто рођења, држављанство и дужност члана посаде)
(Name and surname, gender, place of birth, citizenship and duties of the crew member)

(Granični prijelaz ili luka iz koje dolazi, broj putovanja broda)
(Гранични прелаз или лука из које долази, број путовања брода)
(The border crossing or the port from which it comes, the number of the ship's journey)

(Ime i registracijska oznaka broda i država pripadnosti)
(Име и регистрациона ознака брода и држава припадности)
(Name and registration number of the ship and country of origin)

(Vrsta, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice)
(Врста, број и рок важења путне исправе прописане за прелазак државне границе)
(Type, number and validity period of the travel document prescribed for crossing the state border)

Potpis člana posade: _____
Потпис члана посаде: _____
(Signature of the crew member):

Zahtjev se podnosi za kretanje u mjestu: _____
Захтјев се подноси за кретање у мјесту: _____
(Request is submitted for the location):

Za period do: _____
За период до: _____
(For the period):

Naziv mjesta u kojem se nalazi granični prijelaz, luka ili susjedno mjesto _____
Назив мјеста у којем се налази гранични прелаз, лука или сусједно мјесто _____
(Name of the place where the border crossing is, harbour or neighbouring place)

(Vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana)
(Вријеме задржавања брода, а најдуже до 30 дана)
(Time of staying, maximum up to 30 days)

Mjesto i datum
Мјесто и датум
Place and date

Potpis zapovjednika broda ili vođe plovila
Потпис заповједника брода или вође пловила
Signature of the master of the ship or master of the vessel

Анекс II

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo sigurnosti
Granična policija

Босна и Херцеговина
Министарство безбједности
Гранична полиција

Terenski ured / kancelarija / Field Office _____
JGP / PGP / BP Unit _____

Broj / Број / No: _____

Na osnovu člana 28. Zakona o graničnoj kontroli i člana 4. stav (1) Pravilnika o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda, izdaje se:

На основу члана 28. Закона о граничној контроли и члана 4. став (1) Правилника о изгледу, садржају и начину издавања и обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода, издаје се:

(Based on the article 28 of the Law on border control and article 4. pr. 1 of the Ordinance on the appearance, content and method of issuance and the authorization form for movement in the place of detention of the ship submitted):

**ODOBRENJE
ОДОБРЕЊЕ
(APPROVAL)**

**članu posade stranog broda za kretanje u mjestu zadržavanja broda
члану посаде страног брода за кретање у мјесту задржавања брода
(To the crew member of the foreign ship for movement around the place where ship is
staying)**

(ime i prezime, spol, državljanstvo, vrsta i broj putne isprave propisane za prelazak državne granice)
(име и презиме, пол, држављанство, врста и број путне исправе прописане за прелазак државне границе)
(Name and surname, gender, citizenship, type and number of the passport needed for state border crossing)

(ime i registracijska oznaka broda, državna pripadnost)
(име и регистрациона ознака брода, државна припадност)
(Name and registration of the ship, country of origin)

(mjesto za koje vrijedi)
(мјесто за које вриједи)
(Approval valid for the place)

(vrijeme važenja)
(вријеме важења)
(Validity period)

(mjesto i datum)
(мјесто и датум)
(Place and date)

**Potpis odgovorne osobe
Потпис одговорног лица
(Signature of responsible person)**

M. P.

Анекс III

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo sigurnosti
Granična policija

Bosnia and Herzegovina
Ministry of Security
Border Police

Босна и Херцеговина
Министарство безбједности
Гранична полиција

Terenski ured / kancelarija / Field Office _____
JGP / PGP / BP Unit _____

Broj / Број / No: _____

**OBAVIJEST O ODBIJANJU ZAHTEVA ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ČLANU
POSADЕ STRANOG BRODA
ОБАВЈЕШТЕЊЕ О ОДБИЈАЊУ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА ЧЛАНУ
ПОСАДЕ СТРАНОГ БРОДА
(Notice of rejection of approval request by ship's crew member)**

(Naziv brodske kompanije, naziv broda i IMO broj i država pripadnosti, pozivni znak)
(Назив бродске компаније, назив брода и ИМО број, држава припадности, позивни знак)
(Shipping company name, ship name and IMO number, country of origin, call sign)

(Ime i prezime, državljanstvo zapovjednika stranog broda ili vođe plovila)
(Име и презиме, држављанство заповједника страног брода или вође пловила)
(First and last name, nationality of the captain of the foreign ship or the leader of the vessel)

Na osnovu člana 28. Zakona o graničnoj kontroli i člana 5. stav (3) Pravilnika o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda, izdaje se pisana obavijest o odbijanju izlaska na kopno članu posade broda:

На основу члана 28. Закона о граничној контроли и члана 5. став (3) Правилника о изгледу, садржају и начину издавања и обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода, издаје се писано обавјештење о одбијању изласка на копно члану посаде брода:

(Based on Article 28 of the Law on Border Control and Article 5. paragraph 3 of the Regulation on the appearance, content and manner of issuing and form of approval for movement in the place of stay of a ship, a written notification of refusal of disembarkation is issued to a member of the ship's crew):

(Ime i prezime, spol, mjesto rođenja, državljanstvo i dužnost člana posade)
(Име и презиме, пол, мјесто рођења, држављанство и дужност члана посаде)
(Name and surname, gender, place of birth, citizenship and duties of the crew member)

(Vrsta, broj i rok valjanosti putne isprave propisane za prelazak državne granice)
(Врста, број и рок важења путне исправе прописане за прелазак државне границе)
(Type, number and validity period of the travel document prescribed for crossing the state border)

(Vrijeme zadržavanja broda, a najduže do 30 dana)
(Вријеме задржавања брода, а најдуже до 30 дана)
(Time of staying, maximum up to 30 days)

Образложење / Justification

Prilikom obrade zahtjeva Granična policija Bosne i Hercegovine može odbiti zahtjev članu posade zbog predstavljanja prijetnje za javni poredak, sigurnost BiH, javni red i mir, međunarodne odnose BiH ili javno zdravlje BiH, i o tome će se izvijestiti zapovjednik broda, a pisanim putem samo ukoliko je to zatraženo od zapovjednika broda ili vođe plovila.

Приликом обраде захтјева Гранична полиција Босне и Херцеговине може одбити захтјев члану посаде због представљања пријетње за јавни поредак, безбједност БиХ, јавни ред и мир, међународне односе БиХ или јавно здравље БиХ, и о томе ће се извјестити заповједник брода, а писаним путем само уколико је то затражено од заповједника брода или вође пловила.

When processing the request, the Border Police of Bosnia and Herzegovina may reject the request of a crew member for the reason of posing a threat to public order, security of Bosnia and Herzegovina, public order and peace, international relations of Bosnia and Herzegovina or public health of Bosnia and Herzegovina.

(Mjesto i datum)
(Мјесто и датум)
(Place and date)

Potpis odgovorne osobe
Потпис одговорног лица
Signature of responsible person

M. P.

**USTAVNI SUD
BOSNE I HERCEGOVINE****376**

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP-3059/21**, rješavajući apelaciju **Zdravke Kraljević i drugih**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Čeman, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica
Angelika Nußberger, potpredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. januara 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Zdravke Kraljević, Marka Kraljevića i Darija Kraljevića**.

Utvrđuje se povreda prava iz člana II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda zbog nedjelotvornosti istrage u predmetu koji je vodilo Kantonalno tužilaštvo Zapadnohercegovačkog kantona, a koji je preuzelo i istragu još vodi Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, u predmetu broj T20 0 KTRZ 0000101 09.

Imajući u vidu cjelokupnu dužinu trajanja ove istrage, nalaže se Tužilaštvu Bosne i Hercegovine da u predmetu broj T20 0 KTRZ 0000101 09 hitno preduzme sve raspoložive mjere i korake radi okončanja istrage, s ciljem poštovanja garancija predviđenih članom II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Tužilaštvu Bosne i Hercegovine da najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama.

Nalaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da, u skladu sa članom 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, **Zdravki Kraljević, Marku Kraljeviću i Dariju Kraljeviću** u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke isplati ukupan iznos od 10.000,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog kršenja prava iz člana II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, uz obavezu da nakon isteka tog roka **Zdravki Kraljević, Marku Kraljeviću i Dariju Kraljeviću** plati i zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom.

Nalaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da, u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE**I. Uvod**

1. Zdravka Kraljević, Marko Kraljević i Dario Kraljević (u daljnjem tekstu: apelantica, prvoapelant i drugoapelant i/ili apelanti), svi iz Ljubuškog, podnijeli su 25. augusta 2021. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) "zbog dužine trajanja istrage koja se trenutno vodi pred Tužilaštvom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu:

Tužilaštvo BiH) u predmetu broj T20 0 KTRZ 00000101 09". Apelanti su 2. jula 2025. godine Ustavnom sudu dostavili dodatne informacije o predmetu.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo BiH) zatraženo je 27. marta 2022. godine da dostavi odgovor na apelaciju, a 22. juna 2023. godine zatražene su dodatne informacije. Tužilaštvo BiH je 7. aprila 2022. i 5. jula 2023. godine dostavilo odgovor na apelaciju i tražene informacije, pa ih je Ustavni sud 6. jula 2023. godine dostavio apelantima na izjašnjenje. Apelanti su izjašnjenje dostavili Ustavnom sudu 12. jula 2023. godine.

III. Činjenično stanje

3. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

4. Apelanti su roditelji i brat I. K., rođene 1982. godine, i F. K., rođenog 1991. godine (u daljnjem tekstu: I. K. i F. K. ili, zavisno od konteksta, bliski srodnici apelanata), koji su 3. maja 1992. godine smrtno stradali od posljedica raketiranja Ljubuškog. Istražni sudija Osnovnog suda u Ljubuškome, zajedno s javnim tužiocem i predstavnicima SJS Ljubuški, 4. maja 1992. godine izašao je na lice mjesta i pod brojem Kri.59/92 sačinio zapisnik o uviđaju.

5. Kantonalno tužilaštvo Zapadnohercegovačkog kantona (u daljnjem tekstu: Kantonalno tužilaštvo) je 11. oktobra 2005. godine pod brojem KTN:54/05 donijelo naredbu o provođenju istrage protiv nepoznatih počinilaca zbog sumnje da su počinili krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. Krivičnog zakona bivše SFRJ (u daljnjem tekstu: KZSFRJ) u vezi s granatiranjem i raketiranjem Ljubuškog od 8. aprila do 18. maja 1992. godine. Kantonalno tužilaštvo je 12. novembra 2009. godine obavijestilo apelanticu da je tužilac preduzeo više radnji i postupaka radi utvrđivanja identiteta lica, pripadnika bivše JNA, odgovornih za navedena raketiranja i granatiranja, ali da taj postupak nije dovršen.

6. Kantonalno tužilaštvo je 19. jula 2010. godine Tužilaštvu BiH dostavilo sve predmete ratnog zločina koji su se odnosili na raketiranje i granatiranje Ljubuškog, Gruda i Širokog Brijega. Kantonalno tužilaštvo je 17. maja 2011. godine obavijestilo apelante da su predmeti dostavljeni Tužilaštvu BiH, koje je nadležno za daljnje vođenje krivičnog postupka. U obavještenju je navedeno da je iz prikupljenih dokaza proisteklo da su "krivična djela počinjena pod zapovjedništvom generala Momčila Perišića i Radovana Grubača."

7. Tužilaštvo BiH je 28. augusta 2018. godine obavijestilo apelante da to tužilaštvo pod brojem T20 0 KTRZ 0004673 18 provodi istragu, a 28. maja 2020. godine je obavijestilo prvoapelanta da je u tom predmetu donesena naredba o provođenju istrage protiv NN počinilaca i da se preduzimaju istražne mjere i radnje u predmetu radi otkrivanja počinilaca krivičnog djela. Tužilaštvo BiH je potom izdalo naredbu Državnoj agenciji za istrage i zaštitu da, u smislu čl. 218. i 219. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ZKPBiH), preduzmu sve potrebne mjere i radnje na otkrivanju počinilaca tog krivičnog djela, saslušaju svjedoke i prikupe informacije i materijalnu dokumentaciju, a uzeta je izjava i od apelantice. U predmetu je izvršeno vještačenje po vještaku vojne struke, sačinjen analitički izvještaj i pronađena dostupna materijalna dokumentacija za događaje navedene u naredbi o provođenju istrage.

8. Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH je po apelanticijnoj pritužbi 18. januara 2021. godine izdala preporuku

Tužilaštvu BiH da se razmotre mogućnosti radi preduzimanja neophodnih aktivnosti s ciljem donošenja odluke u konkretnom predmetu.

9. Tužilaštvo BiH je 1. februara 2021. godine donijelo naredbu o provođenju istrage protiv osumnjičenih P. B., S. G. i V. A. i drugih (ukupno osam osumnjičenih) zbog postojanja osnova sumnje da su u Ljubuškom, Širokom Brijegu i Grudama u periodu od 7. aprila do 21. augusta 1992. i 5. augusta 1995. godine počinili krivično djelo ratnog zločina.

10. Tužilaštvo BiH je 26. jula 2021. godine obavijestilo apelanticu da je predmet broj T20 0 KTRNZ 0004673 18 završen tako što je spojen na predmet broj T20 0 KTRZ 00000101 09 jer se radi o istim događajima. Tužilaštvo BiH je istaklo da se u okviru predmeta broj T20 0 KTRZ 00000101 09 aktivno postupa s ciljem provjere činjenica i okolnosti relevantnih za donošenje tužilačke odluke. Istaklo je da su, nakon što je donesena naredba o provođenju istrage, protiv više lica aktivno preduzimate istražne radnje kako bi se na osnovu rezultata tih radnji donijela konačna tužilačka odluka. Također, Tužilaštvo BiH je navelo da su neke od istražnih radnji preduzimate i putem zamolnica upućenih drugim državama i njihovim nadležnim organima, od kojih se čeka odgovor.

11. Tužilaštvo BiH je 16. septembra 2021. godine donijelo naredbu o obustavi istrage protiv osumnjičenih P. B., S. G. i V. A. zbog njihove smrti.

12. Ustavni sud konstatira da iz informacije Tužilaštva BiH od 22. juna 2023. godine proizlazi da se u ovom predmetu preduzimaju veoma obimne istražne radnje radi okončanja istrage. Iako je Tužilaštvo BiH te radnje detaljno opisalo, Ustavni sud ih zbog interesa istrage neće navoditi u ovoj odluci, ali će ih imati u vidu prilikom donošenja odluke. Apelanti su upoznati o aktivnostima koje preduzima Tužilaštvo BiH.

13. Dalje, Ustavni sud konstatira da iz podneska koji su apelanti dostavili Ustavom sudu 2. jula 2025. godine proizlazi da su više puta od Tužilaštva BiH tražili da ažurira rad na ovom predmetu. Tužilaštvo BiH je apelantima 28. maja 2024. godine dostavilo detaljnu informaciju o preduzetim radnjama u predmetu nakon 7. aprila 2022. godine (detaljno opisano u aktu), te da je nastavljen intenzivan rad na ovom predmetu. Osim toga, apelanti kao oštećeni su aktom broj T20 0 KTRZ 0000101 09 o 6. juna 2024. godine obaviješteni da je 29. maja 2024. godine Tužilaštvo donijelo naredbu o obustavljanju istrage protiv osumnjičenog I. M. zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva jer nema dovoljno dokaza da je osumnjičeni učinio krivično djelo.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

14. Apelanti smatraju da im je u postupku povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku kao segmentu prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Apelanti su naveli da je "prije nekoliko godina" Državna agencija za istrage i zaštitu uzela iskaz od apelanta i da im nije poznato da je proveden dokaz "uvidaja na licu mjesta" iako je i "dan-danas vidljivo mjesto gdje je pala raketa" koja je usmrtila njihove bliske srodnike. Istakli su da su se zbog nerada na ovome predmetu obratili i Instituciji ombudsmana, koja je izdala preporuke Tužilaštvu BiH. Apelanti smatraju da "Tužilaštvo BiH opstruira rad na ovome predmetu" s obzirom na to da iz obavještenja Kantonalnog tužilaštva od 17. maja 2011. godine proizlazi da je "još tada utvrđena zapovjedna odgovornost generala Momčila Perišića i Radovana Grubača". Konačno, apelanti navode da predmet ulazi u 30. godinu čekajući tužilačku odluku, da se Tužilaštvo BiH "mačehinski" odnosi prema predmetu i neosnovano ga zapostavlja iako "je ovaj ratni

zločin počinjen među prvim u BiH". Apelanti su zatražili naknadu nematerijalne štete zbog dužine trajanja postupka.

b) Odgovori na apelaciju i izjašnjenje

15. Tužilaštvo BiH je odgovorilo da su navodi apelanata neosnovani jer je u konkretnom slučaju riječ o spisu u kojem je spojeno više predmeta, da u predmetu postoji velik broj oštećenih i da se radi o obimnom i složenom predmetu. Istaklo je da su aktivno preduzimate radnje i aktivnosti radi donošenja tužilačke odluke, te je i u predmetu broj T20 0 KTRNZ 0004673 18 i u predmetu broj T20 0 KTRZ 0000101 09 donesena naredba o provođenju istrage, da je sačinjen nalaz i mišljenje vještaka vojne struke, da je sačinjen "analitički izvještaj i dostavljen s materijalnom dokumentacijom koju je analitika pronašla", da je u 2018. i 2019. godini saslušano 27 svjedoka i sačinjeno više službenih zabilješki, da su upućivane zamolnice za ispitivanje osumnjičenih koji se ne nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine te da je zatražena i vojna dokumentacija za osumnjičene za koje se posjeduju generalije.

16. Dalje, Tužilaštvo BiH je u informaciji od 22. juna 2023. godine navelo da se radi o veoma obimnom predmetu "iz 2009. godine" u kojem se nalazi deset registratora dokumentacije i u kojem je na predmet broj T20 0 KTRZ 0000101 09 spojeno šest predmeta. Aktom glavnog tužioca Tužilaštva BiH broj A-88/23 od 7. marta 2023. godine ovaj predmet je određen kao prioritetan za rad u 2023. godini. Tužilaštvo je istaklo da se na predmetu aktivno radi i u informaciji su veoma detaljno navedene radnje koje su preduzete s ciljem okončanja istrage.

17. Apelanti su u izjašnjenju naveli da su se u podnescima upućenim Tužilaštvu BiH protivili spajanju predmeta ratnih zločina za cijeli Zapadnohercegovački kanton jer to dodatno odugovlači postupak rješavanja ratnog zločina od 3. maja 1992. godine.

V. Relevantni propisi

18. **Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17 – odluka USBiH, 42/18 – rješenje USBiH, 65/18, 22/21 – odluka USBiH i 8/22 – rješenje USBiH) u relevantnom dijelu glasi:

Član 17.

Princip legaliteta krivičnog gonjenja

Tužitelj je dužan poduzeti krivično gonjenje ako postoje dokazi da je učinjeno krivično djelo, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

GLAVA VI - TUŽITELJ

Član 35. stav (1) i stav (2) tač. a) i b)

Prava i dužnosti

(1) Osnovno pravo i osnovna dužnost Tužitelja je otkrivanje i gonjenje učinitelja krivičnih djela koja su u nadležnosti Suda.

(2) Tužitelj ima pravo i dužan je da:

a) odmah po saznanju da postoje osnovi sumnje da je počinjeno krivično djelo preduzme potrebne mjere u cilju njegovog otkrivanja i sprovođenja istrage, pronalaženja osumnjičenog, rukovođenja i nadzora nad istragom, kao i radi upravljanja aktivnostima ovlaštenih službenih osoba vezanim za pronalaženje osumnjičenog i prikupljanje izvjava i dokaza,

b) sprovede istragu u skladu s ovim zakonom,

[...]

VI. Dopustivost i meritum

19. Apelanti tvrde da im je zbog dužine trajanja istrage prekršeno pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine te člana 6. Evropske konvencije. Dakle, predmet osporavanja apelacijom nije odluka u smislu člana 18. stav (1) Pravila

Ustavnog suda, već se apelacijom ukazuje na ozbiljna kršenja ljudskih prava i osnovnih sloboda u smislu člana 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda. Slijedom navedenog te rukovodeći se dosadašnjom praksom u predmetima koji su pokretali slično pitanje (vidi, pored ostalih, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-1140/19 od 23. juna 2021. godine, tač. 129. i 130. s referencama na Odluku o dopustivosti i meritumu broj AP-862/10 od 16. maja 2013. godine, dostupne na www.ustvnisud.ba), Ustavni sud smatra da apelacija u tom dijelu ispunjava uvjete iz člana 18. st. (2) i (4) Pravila Ustavnog suda jer nije očigledno (*prima facie*) neosnovana niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva.

20. Dalje, Ustavni sud zapaža da se suština navoda apelanata svodi na tvrdnje o neefikasnosti istrage o smrti njihovih bliskih srodnika. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da nije vezan pravnom kvalifikacijom iz apelacije, te da je, prema pravilu *iura novit curia*, ovlašten da na činjenice predmeta primijeni relevantno ustavno i konvencijsko pravo (vidi, između ostalih, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-3482/20 od 10. decembra 2020. godine, tačka 30, dostupna na www.ustvnisud.ba). Rukovodeći se navedenim pravilom, a prvenstveno imajući u vidu suštinu navoda iz apelacije, Ustavni sud će u datim okolnostima konkretnog predmeta, iako se apelanti nisu formalno pozvali na to pravo, apelaciju ispitati s aspekta garancija prava iz člana II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Evropske konvencije.

Pravo na život

21. Član II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

a) Pravo na život.

22. Član 2. Evropske konvencije glasi:

1. Pravo na život svake osobe zaštićeno je zakonom. Niko ne smije biti namjerno lišen života, osim prilikom izvršenja presude suda kojom je osuđen za krivično djelo za koje je zakonom predviđena ova kazna.

[...]

23. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekst: Evropski sud), koju primjenjuje i Ustavni sud, u tumačenju člana 2. Evropske konvencije, zaštita prava na život sadrži tri osnovne obaveze države. To su obaveza preduzimanja raznih preventivnih mjera usmjerenih na sprečavanje nezakonitih ubijanja – pozitivna obaveza države (vidi Evropski sud, *Branko Tomašić i drugi protiv Hrvatske*, presuda od 15. januara 2009. godine, predstavka broj 46598/06, tač. 50. i 51), obaveza da se pripadnici represivnog državnog aparata kao što su vojska i policija suzdrže od nezakonitog ubijanja – negativna obaveza države, te obaveza da se u slučaju smrti nekog lica pod sumnjivim okolnostima provede ozbiljna, detaljna i službena istraga – procesna obaveza države (vidi Evropski sud, *Armani Da Silva protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], presuda od 30. marta 2016. godine, predstavka broj 5878/08, tačka 229).

24. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da iz dostavljene apelacije proizlazi da su 3. maja 1992. godine smrtno stradali bliski srodnici apelanata, dakle da je njihova smrt posljedica počinjenog krivičnog djela iz grupe ratnih zločina. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je nakon 2003. godine, kada je stupio na snagu Krivični zakon Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: KZBiH), u kojem su u glavi XVII propisana ta krivična djela, Tužilaštvo BiH nadležno za vođenje, odnosno rukovođenje istragama u kojima će se rasvijetliti okolnosti počinjenja tih krivičnih djela u skladu s odredbama čl. 17. i 35. ZKPBiH (vidi Relevantne propise).

25. Apelanti su podnijeli apelaciju u kojoj su ukazali da istraga o smrti njihovih bliskih srodnika skoro 30 godina nakon događaja (u momentu podnošenja apelacije) još nije okončana.

Opća načela

26. Ustavni sud je u svojoj dosadašnjoj praksi, ukazujući na praksu Evropskog suda, utvrdio da odredbe člana 2. predstavljaju jednu od osnovnih odredbi Evropske konvencije. Cilj i svrha Evropske konvencije kao instrumenta zaštite pojedinačnih ljudskih bića zahtijevaju da se član 2. tumači i primjenjuje tako da njegove zaštitne mjere budu praktične i djelotvorne (vidi Evropski sud, *Milić i drugi protiv Hrvatske*, presuda od 25. januara 2018. godine, predstavka broj 38766/15, tačka 44. i *Angelova protiv Bugarske*, presuda od 13. juna 2002. godine, predstavka broj 38361/97, tačka 109).

27. Obaveza zaštite prava na život na osnovu člana 2. Evropske konvencije u vezi s općom dužnošću države na osnovu člana 1. Evropske konvencije da osigura "svakoj osobi pod svojom jurisdikcijom prava i slobode određene u Konvenciji" također implicitno zahtijeva da treba da postoji neki oblik djelotvorne službene istrage kada su pojedinci ubijeni upotrebom sile (*op. cit.*, *Armani Da Silva protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], tačka 230).

28. Da bi bila "učinkovita" odnosno "djelotvorna", kako taj izraz treba tumačiti u kontekstu člana 2. Evropske konvencije, istraga najprije mora da bude odgovarajuća. To znači da mora biti sposobna da dovede do utvrđivanja činjenica, zaključka da li je upotrijebljena sila bila opravdana ili ne u tim okolnostima te do utvrđivanja identiteta i, ako je to primjereno, kažnjavanja odgovornih. To nije obaveza rezultata, već sredstava. Vlasti moraju preduzeti sve razumne korake koje mogu kako bi pribavile dokaze o incidentu, uključujući, *inter alia*, svjedočenja očevidaca, forenzičke dokaze i, ako je to primjenjivo, autopsiju koja dovodi do potpune i tačne evidencije povrede i objektivne analize kliničkih nalaza, uključujući i uzrok smrti. Svaki nedostatak istrage koji umanjuje mogućnost utvrđivanja uzroka smrti ili odgovornog lica riskira neispunjavanje te norme (*ibid.*, tačka 233). Kada su se događaji odvijali davno u prošlosti, nivo hitnosti možda se smanjio zbog proteka vremena; hitnost potrebnih istražnih koraka koja se javlja odmah nakon incidenta vjerovatno neće biti prisutna (vidi Evropski sud, *Brecknell protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 27. novembra 2007. godine, predstavka broj 32457/04, tač. 79–81). Standard za ubrzavanje u takvim starim slučajevima uveliko se razlikuje od standarda koji se može primijeniti u incidentima koji su se nedavno dogodili i kod kojih je brzina ključna kako bi se očuvali ključni dokazi na mjestu zločina te ispitati svjedoci dok im je sjećanje svježije i detaljnije (vidi Evropski sud, *Palić protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 15. februara 2011. godine, predstavka broj 4704/04, stav 70), a koji se odnose na složene situacije nakon sukoba.

Primjena navedenih načela na konkretan slučaj

29. Ustavni sud primjećuje da se događaj povodom kojeg je istraga pokrenuta desio 4. maja 1992. godine. Bliski srodnici apelanata su od posljedica "raketiranja" Ljubuškog preminuli. Mada su odmah nakon "raketiranja" nadležni organi javne vlasti (vidi tačku 4. odluke) izašli na lice mjesta i sačinili zapisnik o uviđaju, Kantonalno tužilaštvo je tek 2005. godine počelo preduzimati radnje na rasvjetljavanju okolnosti pogibije bliskih srodnika apelanata. Pri tome, Ustavni sud ima u vidu da je 25. maja 1993. godine Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda donijelo Rezoluciju 827. kojom je osnovan Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) sa sjedištem u Hagu. U periodu od februara 1996. do oktobra 2004. godine tužilaštva u Bosni i Hercegovini bila su obavezna podnositi svoje predmete MKSJ-u na pregled. Niko nije mogao biti uhapšen zbog sumnje da je

počinio ratni zločin ako prethodno Tužilaštvo MKSJ-a nije dobilo spis predmeta i utvrdilo da on sadrži uvjerljive optužbe (procedura "pravila puta"). Kao dio strategije okončanja rada MKSJ-a, početkom 2005. godine osnovan je Odjel za ratne zločine u okviru Suda Bosne i Hercegovine, koji je dobio primat u odnosu na druge sudove u Bosni i Hercegovini u pogledu procesuiranja ratnih zločina.

30. S obzirom na to da je postojala sumnja da je pogibija bliskih srodnika apelanata posljedica krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, što je djelo iz grupe krivičnih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim humanitarnim pravom, predmet je 19. jula 2010. godine prosljeđen Tužilaštvu BiH na daljnje postupanje.

31. Ustavni sud zapaža da apelanti problematiziraju (ne)postupanje organa javnih vlasti na rasvjetljavanju događaja od 4. maja 1992. godine, kada su poginuli njihovi bliski srodnici (vidi tačku 4. odluke). U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da, prema članu XII Ustava Bosne i Hercegovine, Ustav stupa na snagu nakon potpisivanja Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini kao ustavnog akta kojim se zamjenjuje i stavlja van snage Ustav Republike Bosne i Hercegovine. Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini potpisan je 14. decembra 1995. godine pa, prema tome, proizlazi da je Ustav Bosne i Hercegovine stupio na snagu istoga dana. Slijedom navedenog, Ustavni sud nije nadležan *ratione temporis* da ispituje efikasnost istrage o smrti bliskih srodnika apelanata u periodu prije stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno od 3. maja 1992. do 14. decembra 1995. godine. Međutim, budući da istraga još nije okončana, Ustavni sud je nadležan da ispituje efikasnost istrage o smrti bliskih srodnika apelanata nakon 14. decembra 1995. godine.

32. Dalje, Ustavni sud zapaža da je Evropski sud u više svojih predmeta protiv Bosne i Hercegovine u kojima je ispitivao navode aplikanata da nije bilo efikasne istrage o nestanku i smrti njihovih bliskih srodnika uzeo u obzir samo period nakon 2005. godine kada je, nakon formiranja Odjela za ratne zločine pri Sudu Bosne i Hercegovine, osposobljen domaći pravni sistem za rad na predmetima koji se odnose na teške povrede međunarodnog humanitarnog prava (*loc. cit.*, *Palić protiv Bosne i Hercegovine*, tačka 70). Ustavni sud podsjeća i na stav Evropskog suda u odluci *Stjepanović i dr. protiv Bosne i Hercegovine* (vidi Evropski sud, odluka od 16. decembra 2014. godine, predstavka broj 13207/12, tačka 28) u kojoj je Evropski sud ispitivao navode podnosilaca da nije bilo efikasne istrage o nestanku i smrti njihovog sina, prema kojem je standard ekspeditivnosti u takvim predmetima mnogo drugačiji od standarda koji se primjenjuje na nedavne događaje kod kojih vrijeme često ima suštinski značaj za očuvanje važnih dokaza. Također, Evropski sud je u citiranoj odluci naglasio značaj okolnosti koje su vladale u Bosni i Hercegovini (ocjenjujući da je domaći pravni sistem tek 2005. godine, nakon formiranja Odjela za ratne zločine pri Sudu Bosne i Hercegovine, osposobljen da rješava slučajeve teških povreda međunarodnog humanitarnog prava), te velik broj predmeta ratnih zločina pred domaćim sudovima pri procjeni poštovanja minimalnih standarda prava na pravično suđenje. Evropski sud je ukazao da su 2008. godine domaći organi vlasti usvojili Državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina (u daljnjem tekstu: Državna strategija), kojoj je jedan od ciljeva da se najsloženiji predmeti i predmeti od najvećeg prioriteta procesuiraju u roku od sedam godina (odnosno do kraja 2015. godine), a ostali predmeti ratnih zločina u roku od petnaest godina (odnosno do kraja 2023. godine), te da je Evropski sud u predmetu *Palić protiv Bosne i Hercegovine* ocijenio da su ti rokovi razumni (vidi, *op. cit.*, *Palić protiv Bosne i Hercegovine*, tačka 51). Ustavni sud smatra da su u Državnoj strategiji navedeni okvirni rokovi za okončanje rada na predmetima ratnih zločina, ali

da se pri procjeni vremena potrebnog za okončanje svakog predmeta uzimaju u obzir njegove specifične okolnosti.

33. Ustavni sud primjećuje da istraga koju je vodilo Kantonalno tužilaštvo nije rezultirala podizanjem optužnice ni protiv koga te da iz dostavljene dokumentacije proizlazi da je to tužilaštvo počelo preduzimati prve istražne radnje tek 11. oktobra 2005. godine, kada je pod brojem KTN:54/05 donijelo naredbu o provođenju istrage protiv nepoznatih počinilaca. Zatim, Ustavni sud zapaža da je, nakon što je Tužilaštvo BiH preuzelo predmet (19. jula 2010. godine), prošlo više od osam godina da (28. augusta 2018. godine) to tužilaštvo, pod brojem T20 0 KTNRZ 0004673 18, donese naredbu o provođenju istrage protiv NN počinilaca, o čemu je 28. maja 2020. godine obavijestilo prvoapelanta. Ustavni sud ima u vidu da je Tužilaštvu BiH (Odjelu za ratne zločine) trebalo neko vrijeme za organizaciju rada na ovom predmetu s obzirom na to da se radi o teškoj krivičnom djelu. Ipak, smatra da se period od oko osam godina potpune neaktivnosti u ovom predmetu čini nerazumnim čak i u tim okolnostima.

34. U vezi s tim, Ustavni sud, rukovodeći se standardima uspostavljenim u citiranom predmetu *Stjepanović i dr. protiv Bosne i Hercegovine*, zapaža da je istraga u Tužilaštvu BiH u konkretnom predmetu otvorena 2018. godine (vidi tačku 7. odluke), dakle 13. godina nakon što je pravni sistem u Bosni i Hercegovini osposobljen za rad na toj vrsti predmeta (2005. godina) i osam godina nakon što je predmet dostavljen tom tužilaštvu na daljnje postupanje. Dalje, s obzirom na težinu krivičnog djela i vrijeme koje je proteklo od trenutka kada je počinjeno, očigledno je da je otežano prikupljanje dokaza kojim bi bile potkrijepljene sumnje da su neka lica počinila krivično djelo, što je inače karakteristično za sve predmete ratnih zločina.

35. Ustavni sud ima u vidu i odgovor Tužilaštva BiH da se radi o obimnom i složenom predmetu. Naime, iz odgovora proizlazi da se u predmetu nalazi deset registratora dokumentacije, da u predmetu postoji velik broj oštećenih, te da je na predmet broj T20 0 KTRZ 0000101 09 spojeno šest predmeta. Zbog toga Ustavni sud može prihvatiti navode Tužilaštva BiH da se u konkretnom slučaju radi o složenoj istrazi.

36. Ustavni sud zapaža da istraga povodom događaja u kojem su smrtno stradali bliski srodnici apelanata još uvijek nije završena. Dakle, istraga nije završena 33 godine od vremena kada se događaj desio, odnosno 30 godina od kada je stupio na snagu Ustav Bosne i Hercegovine, te 20 godina od osposobljenosti Odjela za ratne zločine pri Sudu Bosne i Hercegovine za rješavanje slučajeva teških povreda međunarodnog humanitarnog prava. Pri tome, Ustavni sud ima u vidu da je *ratione temporis* nadležan za period od 14. decembra 1995. godine i da je tek 2005. godine pravni sistem u Bosni i Hercegovini osposobljen za rad na toj vrsti predmeta, te da je predmet 2010. godine dostavljen Tužilaštvu BiH. Međutim, Ustavni sud, uz uvažavanje svih okolnosti konkretnog predmeta (krivično djelo koje je u pitanju, obimnost, složenost), ne može naći opravdanje za toliko dugo trajanje ove istrage jer su prošli rokovi čak i iz Državne strategije, a istraga nije okončana. Ipak, imajući u vidu odgovor i informaciju Tužilaštva BiH, Ustavni sud smatra da je Tužilaštvo BiH dalo opravdanje za djelotvornost istrage nakon 2018. godine. Međutim, Ustavni sud smatra da su navedeni razlozi nedovoljni da opravdaju nedjelotvornost istrage u dužem periodu. Stoga, u okolnostima konkretnog predmeta, bez potrebe daljnjih razmatranja navoda apelanata, Ustavni sud zaključuje da je povrijeđeno pravo apelanata iz člana II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Evropske konvencije.

37. Konačno, Ustavni sud napominje da je u najboljem interesu apelanata da otkriju istinu, ukoliko je to moguće, o događaju u kojem su smrtno stradali njihovi bliski srodnici, kao

što je u interesu države da ispoštuje proceduralnu obavezu nametnutu članom 2. Evropske konvencije. U vezi s tim, Ustavni sud ističe da, proceduralno, pozitivna obaveza države, prema članu II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i članu 2. Evropske konvencije, zahtijeva od državnih organa da iskoriste sve mogućnosti i predizmu sve razumno ostvarive korake kako bi utvrdili identitet počinilaca te ih priveli pravdi. Država nema i ne može imati apsolutnu obavezu da ostvari cilj za koji se može ispostaviti da je neostvariv. Međutim, sve navedeno ne može se tumačiti kao otvaranje mogućnosti Tužilaštvu BiH da istragu vodi neograničeno dugo jer bi to bilo suprotno procesnoj obavezi države da se, prema članu II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i članu 2. Evropske konvencije, u slučaju smrti nekog lica pod sumnjivim okolnostima provede ozbiljna, detaljna i službena istraga. Stoga Ustavni sud nalazi potrebnim da Tužilaštvu BiH kao nadležnom za istragu naloži da hitno preduzme sve raspoložive mjere i korake kako bi se istraga o okolnostima nastupanja smrti bliskih srodnika apelanata okončala s ciljem poštovanja garancija predviđenih članom II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 2. Evropske konvencije.

Kompenzacija

38. S obzirom na to da je utvrđena povreda prava na život, Ustavni sud, u smislu člana 74. Pravila Ustavnog suda, smatra da je u okolnostima konkretnog slučaja apellantima potrebno dodijeliti novčanu naknadu kao satisfakciju za nematerijalnu štetu koja im je uzrokovana povredom navedenog prava s obzirom na to da šteta koju su apellanti pretrpjeli "ne može biti nadoknađena pukim utvrđivanjem povrede" (*mutatis mutandis*, Evropski sud, *M. i drugi protiv Hrvatske*, presuda od 2. maja 2017. godine, predstavka broj 50175/12, tačka 100). U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća na sadržaj navedene odredbe Pravila prema kojoj Ustavni sud može odrediti naknadu za nematerijalnu štetu (stav 1), pri čemu se novčana naknada određuje na osnovu pravednosti, uzimajući u obzir standarde koji proizlaze iz prakse Ustavnog suda i Evropskog suda (*mutatis mutandis*, Evropski sud, *Bişar Ayhan i ostali protiv Turske*, presuda od 18. maja 2021. godine, predstavke br. 42329/11 i 47319/11, tačka 81). Imajući u vidu konkretne okolnosti iz kojih proizlazi da javna vlast nije postupila u skladu sa zahtjevima koje nameću standardi člana II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Evropske konvencije u istraživanju i eventualnom otkrivanju počinilaca krivičnog djela na štetu bliskih srodnika apelanata, Ustavni sud je odlučio da apellantima za utvrđenu povredu prava na život odredi naknadu u ukupnom iznosu od 10.000,00 KM.

39. Dalje, Ustavni sud je odlučio da navedeni iznos apellantima od ukupno 10.000,00 KM isplati Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, nalazeći da je za nedjelotvornost istrage odgovorno Tužilaštvo BiH. Navedeni iznos apellantima je dužno isplatiti Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke, uz obavezu da nakon isteka tog roka apellantima plati i zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom.

40. Odluka Ustavnog suda u ovom dijelu predstavlja izvršnu ispravu.

VII. Zaključak

41. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava na život iz člana II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Evropske konvencije zbog propusta javne vlasti da provede djelotvornu istragu u vezi s događajem u kojem su smrtno stradali bliski srodnici apelanata.

42. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

43. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP-3059/21**, rješavajući apelaciju **Zdravke Kraljević i drugih**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2) i članka 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Čeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. januara 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Zdravke Kraljević, Marka Kraljevića i Darija Kraljevića**.

Utvrđuje se povreda prava iz članka II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zbog neučinkovitosti istrage u predmetu koji je vodilo Kantonalno tužiteljstvo Zapadnohercegovačkog kantona, a koji je preuzelo i istragu još vodi Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, u predmetu broj T20 0 KTRZ 0000101 09.

Imajući u vidu cjelokupnu duljinu trajanja ove istrage, nalaže se Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine da u predmetu broj T20 0 KTRZ 0000101 09 hitno poduzme sve raspoložive mjere i korake radi okončanja istrage, s ciljem poštovanja garancija predviđenih člankom II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine da najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama.

Nalaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da, u skladu sa člankom 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, **Zdravki Kraljević, Marku Kraljeviću i Dariju Kraljeviću** u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke isplati ukupan iznos od 10.000,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog kršenja prava iz članka II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, uz obvezu da nakon isteka tog roka **Zdravki Kraljević, Marku Kraljeviću i Dariju Kraljeviću** plati i zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom.

Nalaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da, u skladu sa člankom 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE**I. Uvod**

1. Zdravka Kraljević, Marko Kraljević i Dario Kraljević (u daljnjem tekstu: apelantica, prvoapelant i drugoapelant i/ili apelanti), svi iz Ljubuškog, podnijeli su 25. kolovoza 2021. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) "zbog duljine trajanja istrage koja se trenutno vodi pred Tužiteljstvom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužiteljstvo BiH) u predmetu broj T20 0 KTRZ 00000101 09". Apelanti su 2. srpnja 2025. godine Ustavnom sudu dostavili dodatne informacije o predmetu.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Tužiteljstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužiteljstvo BiH) zatraženo je 27. ožujka 2022. godine da dostavi odgovor na apelaciju, a 22. lipnja 2023. godine zatražene su dodatne informacije. Tužiteljstvo BiH je 7. travnja 2022. i 5. srpnja 2023. godine dostavilo odgovor na apelaciju i tražene informacije, pa ih je Ustavni sud 6. srpnja 2023. godine dostavio apelantima na izjašnjenje. Apelanti su izjašnjenje dostavili Ustavnom sudu 12. srpnja 2023. godine.

III. Činjenično stanje

3. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

4. Apelanti su roditelji i brat I. K., rođene 1982. godine, i F. K., rođenog 1991. godine (u daljnjem tekstu: I. K. i F. K. ili, ovisno o kontekstu, bliski srodnici apelanata), koji su 3. svibnja 1992. godine smrtno stradali od posljedica raketiranja Ljubuškog. Istražni sudac Osnovnog suda u Ljubuškom, zajedno s javnim tužiteljem i predstavnicima SJS Ljubuški, 4. svibnja 1992. godine izašao je na lice mjesta i pod brojem Kri.59/92 sačinio zapisnik o uviđaju.

5. Kantonalno tužiteljstvo Zapadnohercegovačkog kantona (u daljnjem tekstu: Kantonalno tužiteljstvo) je 11. listopada 2005. godine pod brojem KTN:54/05 donijelo naredbu o provedbi istrage protiv nepoznatih počinitelja zbog sumnje da su počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 142. Kaznenog zakona bivše SFRJ (u daljnjem tekstu: KZSFRJ) u svezi s granatiranjem i raketiranjem Ljubuškog od 8. travnja do 18. svibnja 1992. godine. Kantonalno tužiteljstvo je 12. studenog 2009. godine obavijestilo apelanticu da je tužitelj poduzeo više radnji i postupaka radi utvrđivanja identiteta osoba, pripadnika bivše JNA, odgovornih za navedena raketiranja i granatiranja, ali da taj postupak nije dovršen.

6. Kantonalno tužiteljstvo je 19. srpnja 2010. godine Tužiteljstvu BiH dostavilo sve predmete ratnog zločina koji su se odnosili na raketiranje i granatiranje Ljubuškog, Gruda i Širokog Brijega. Kantonalno tužiteljstvo je 17. svibnja 2011. godine obavijestilo apelante da su predmeti dostavljeni Tužiteljstvu BiH, koje je nadležno za daljnje vođenje kaznenog postupka. U obavještenju je navedeno da je iz prikupljenih dokaza proisteklo da su "kaznena djela počinjena pod zapovjedništvom generala Momčila Perišića i Radovana Grubača."

7. Tužiteljstvo BiH je 28. kolovoza 2018. godine obavijestilo apelante da to Tužiteljstvo pod brojem T20 0 KTRZ 0004673 18 provodi istragu, a 28. svibnja 2020. godine je obavijestilo prvoapelanta da je u tom predmetu donesena naredba o provedbi istrage protiv NN počinitelja i da se poduzimaju istražne mjere i radnje u predmetu radi otkrivanja počinitelja kaznenog djela. Tužiteljstvo BiH je potom izdalo naredbu Državnoj agenciji za istrage i zaštitu da, u smislu čl. 218. i 219. Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ZKPBiH), poduzmu sve potrebne mjere i radnje na otkrivanju počinitelja tog

kaznenog djela, saslušaju svjedoke i prikupe informacije i materijalnu dokumentaciju, a uzeta je izjava i od apelantice. U predmetu je izvršeno vještačenje po vještaku vojne struke, sačinjen analitički izvještaj i pronađena dostupna materijalna dokumentacija za događaje navedene u naredbi o provedbi istrage.

8. Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH je po apelantičinu pritužbi 18. siječnja 2021. godine izdala preporuku Tužiteljstvu BiH da se razmotre mogućnosti radi poduzimanja neophodnih aktivnosti s ciljem donošenja odluke u konkretnom predmetu.

9. Tužiteljstvo BiH je 1. veljače 2021. godine donijelo naredbu o provedbi istrage protiv osumnjičenih P. B., S. G. i V. A. i drugih (ukupno osam osumnjičenih) zbog postojanja osnova sumnje da su u Ljubuškom, Širokom Brijegu i Grudama u razdoblju od 7. travnja do 21. kolovoza 1992. i 5. kolovoza 1995. godine počinili kazneno djelo ratnog zločina.

10. Tužiteljstvo BiH je 26. srpnja 2021. godine obavijestilo apelanticu da je predmet broj T20 0 KTRZ 0004673 18 završen tako što je spojen na predmet broj T20 0 KTRZ 00000101 09 jer se radi o istim događajima. Tužiteljstvo BiH je istaknulo da se u okviru predmeta broj T20 0 KTRZ 00000101 09 aktivno postupa s ciljem provjere činjenica i okolnosti relevantnih za donošenje tužiteljske odluke. Istaknulo je da su, nakon što je donesena naredba o provedbi istrage, protiv više osoba aktivno poduzimane istražne radnje kako bi se na temelju rezultata tih radnji donijela konačna tužiteljska odluka. Također, Tužiteljstvo BiH je navelo da su neke od istražnih radnji poduzimane i putem zamolnica upućenih drugim državama i njihovim nadležnim organima, od kojih se čeka odgovor.

11. Tužiteljstvo BiH je 16. rujna 2021. godine donijelo naredbu o obustavi istrage protiv osumnjičenih P. B., S. G. i V. A. zbog njihove smrti.

12. Ustavni sud konstatira da iz informacije Tužiteljstva BiH od 22. lipnja 2023. godine proizlazi da se u ovom predmetu poduzimaju veoma opsežne istražne radnje radi okončanja istrage. Iako je Tužiteljstvo BiH te radnje detaljno opisalo, Ustavni sud ih zbog interesa istrage neće navoditi u ovoj odluci, ali će ih imati u vidu prilikom donošenja odluke. Apelanti su upoznati o aktivnostima koje poduzima Tužiteljstvo BiH.

13. Dalje, Ustavni sud konstatira da iz podneska koji su apelanti dostavili Ustavom sudu 2. srpnja 2025. godine proizlazi da su više puta od Tužiteljstva BiH tražili da ažurira rad na ovom predmetu. Tužiteljstvo BiH je apelantima 28. svibnja 2024. godine dostavilo detaljnu informaciju o poduzetim radnjama u predmetu nakon 7. travnja 2022. godine (detaljno opisano u aktu), te da je nastavljen intenzivan rad na ovom predmetu. Osim toga, apelanti kao oštećeni su aktom broj T20 0 KTRZ 0000101 09 o 6. lipnja 2024. godine obaviješteni da je 29. svibnja 2024. godine Tužiteljstvo donijelo naredbu o obustavi istrage protiv osumnjičenog I. M. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva jer nema dovoljno dokaza da je osumnjičeni učinio kazneno djelo.

IV. Apelacija**a) Navodi iz apelacije**

14. Apelanti smatraju da im je u postupku povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku kao segmentu prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). Apelanti su naveli da je "prije nekoliko godina" Državna agencija za istrage i zaštitu uzela iskaz od apelanta i da im nije poznato da je proveden dokaz "uviđaja na licu mjesta" iako je i "dan-danas vidljivo mjesto gdje je pala raketa" koja je usmrtila njihove bliske srodnike. Istaknuli su da su se zbog nerada na ovome predmetu obratili i Instituciji ombudsmana, koja je izdala preporuke Tužiteljstvu BiH. Apelanti

smatraju da "Tužiteljstvo BiH opstruira rad na ovome predmetu" s obzirom na to da iz obavještenja Kantonalnog tužiteljstva od 17. svibnja 2011. godine proizlazi da je "još tada utvrđena zapovjedna odgovornost generala Momčila Perišića i Radovana Grubača". Konačno, apelanti navode da predmet ulazi u 30. godinu čekajući tužiteljsku odluku, da se Tužiteljstvo BiH "mačehinski" odnosi prema predmetu i neutemeljeno ga zapostavlja iako "je ovaj ratni zločin počinjen među prvima u BiH". Apelanti su zatražili naknadu nematerijalne štete zbog duljine trajanja postupka.

b) Odgovori na apelaciju i izjašnjenje

15. Tužiteljstvo BiH je odgovorilo da su navodi apelanata neutemeljeni jer je u konkretnom slučaju riječ o spisu u kojem je spojeno više predmeta, da u predmetu postoji velik broj oštećenih i da se radi o obimnom i složenom predmetu. Istaknulo je da su aktivno poduzimane radnje i aktivnosti radi donošenja tužiteljske odluke, te je i u predmetu broj T20 0 KTRNZ 0004673 18 i u predmetu broj T20 0 KTRZ 0000101 09 donesena naredba o provedbi istrage, da je sačinjen nalaz i mišljenje vještaka vojne struke, da je sačinjen "analitički izvještaj i dostavljen s materijalnom dokumentacijom koju je analitika pronašla", da je u 2018. i 2019. godini saslušano 27 svjedoka i sačinjeno više službenih zabilješki, da su upućivane zamolnice za ispitivanje osumnjičenih koji se ne nalaze na teritoriju Bosne i Hercegovine te da je zatražena i vojna dokumentacija za osumnjičene za koje se posjeduju generalije.

16. Dalje, Tužiteljstvo BiH je u informaciji od 22. lipnja 2023. godine navelo da se radi o veoma obimnom predmetu "iz 2009. godine" u kojem se nalazi deset registratora dokumentacije i u kojem je na predmet broj T20 0 KTRZ 0000101 09 spojeno šest predmeta. Aktom glavnog tužitelja Tužiteljstva BiH broj A-88/23 od 7. ožujka 2023. godine ovaj predmet je određen kao prioritetan za rad u 2023. godini. Tužiteljstvo je istaknulo da se na predmetu aktivno radi i u informaciji su veoma detaljno navedene radnje koje su poduzete s ciljem okončanja istrage.

17. Apelanti su u izjašnjenju naveli da su se u podnescima upućenim Tužiteljstvu BiH protivili spajanju predmeta ratnih zločina za cijeli Zapadnohercegovački kanton jer to dodatno odugovlači postupak rješavanja ratnog zločina od 3. svibnja 1992. godine.

V. Relevantni propisi

18. **Zakon o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17 – odluka USBiH, 42/18 – rješenje USBiH, 65/18, 22/21 – odluka USBiH i 8/22 – rješenje USBiH) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 17.

Načelo zakonitosti kaznenog progona

Tužitelj je dužan poduzeti kazneni progon ako postoje dokazi da je kazneno djelo počinjeno, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

GLAVA VI - TUŽITELJ

Članak 35. stavak (1) i stavak (2) toč. a) i b)

Prava i dužnosti

(1) Temeljno pravo i temeljna dužnost Tužitelja je otkrivanje i progon počinitelja kaznenih djela koja su u nadležnosti Suda.

(2) Tužitelj ima pravo i dužnost:

a) čim sazna da postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo, poduzeti potrebne mjere u cilju njegovog otkrivanja i provođenja istrage, pronalaženja osumnjičenika, upravljanja i nadzora nad istragom, te radi upravljanja aktivnostima ovlaštenih službenih osoba vezanim za pronalazak osumnjičenika i prikupljanje izjava i dokaza,

b) provesti istragu sukladno ovom Zakonu, [...]

VI. Dopustivost i meritum

19. Apelanti tvrde da im je zbog duljine trajanja istrage prekršeno pravo iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine te članka 6. Europske konvencije. Dakle, predmet osporavanja apelacijom nije odluka u smislu članka 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, već se apelacijom ukazuje na ozbiljna kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda u smislu članka 18. stavak (2) Pravila Ustavnog suda. Slijedom navedenog te rukovodeći se dosadašnjom praksom u predmetima koji su pokretali slično pitanje (vidi, pored ostalih, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-1140/19 od 23. lipnja 2021. godine, toč. 129. i 130. s referencama na Odluku o dopustivosti i meritumu broj AP-862/10 od 16. svibnja 2013. godine, dostupne na www.ustvnisud.ba), Ustavni sud smatra da apelacija u tom dijelu ispunjava uvjete iz članka 18. st. (2) i (4) Pravila Ustavnog suda jer nije očigledno (*prima facie*) neutemeljena niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva.

20. Dalje, Ustavni sud zapaža da se bit navoda apelanata svodi na tvrdnje o neefikasnosti istrage o smrti njihovih bliskih srodnika. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da nije vezan pravnom kvalifikacijom iz apelacije, te da je, sukladno pravilu *iura novit curia*, ovlašten da na činjenice predmeta primijeni relevantno ustavno i konvencijsko pravo (vidi, između ostalih, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-3482/20 od 10. prosinca 2020. godine, točka 30., dostupna na www.ustavnisud.ba). Rukovodeći se navedenim pravilom, a prvenstveno imajući u vidu bit navoda iz apelacije, Ustavni sud će u danim okolnostima konkretnog predmeta, iako se apelanti nisu formalno pozvali na to pravo, apelaciju ispitati s aspekta garancija prava iz članka II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 2. Europske konvencije.

Pravo na život

21. Članak II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

a) Pravo na život.

22. Članak 2. Europske konvencije glasi:

1. Pravo na život svake osobe zaštićeno je zakonom. Nitko ne smije biti namjerno lišen života, osim prilikom izvršenja presude suda kojom je osuđen za kazneno djelo za koje je zakonom predviđena ova kazna.

[...]

23. Prema praksi Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekst: Europski sud), koju primjenjuje i Ustavni sud, u tumačenju članka 2. Europske konvencije, zaštita prava na život sadrži tri temeljne obveze države. To su obveza poduzimanja raznih preventivnih mjera usmjerenih na sprečavanje nezakonitih ubijanja – pozitivna obveza države (vidi Europski sud, *Branko Tomašić i drugi protiv Hrvatske*, presuda od 15. siječnja 2009. godine, predstavka broj 46598/06, toč. 50. i 51.), obveza da se pripadnici represivnog državnog aparata kao što su vojska i policija suzdrže od nezakonitog ubijanja – negativna obveza države, te obveza da se u slučaju smrti neke osobe pod sumnjivim okolnostima provede ozbiljna, detaljna i službena istraga – procesna obveza države (vidi Europski sud, *Armani Da Silva protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], presuda od 30. ožujka 2016. godine, predstavka broj 5878/08, točka 229.).

24. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da iz dostavljene apelacije proizlazi da su 3. svibnja 1992. godine smrtno stradali bliski srodnici apelanata, dakle da je njihova smrt posljedica počinjenog kaznenog djela iz skupine ratnih zločina. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je nakon 2003. godine, kada je stupio na snagu Kazneni zakon Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: KZBiH), u kojem su u glavi XVII. propisana ta kaznena

djela, Tužiteljstvo BiH nadležno za vođenje, odnosno rukovođenje istragama u kojima će se rasvijetliti okolnosti počinjenja tih kaznenih djela u skladu s odredbama čl. 17. i 35. ZKPBiH (vidi Relevantne propise).

25. Apelanti su podnijeli apelaciju u kojoj su ukazali da istraga o smrti njihovih bliskih srodnika skoro 30 godina nakon događaja (u momentu podnošenja apelacije) još nije okončana.

Opća načela

26. Ustavni sud je u svojoj dosadašnjoj praksi, ukazujući na praksu Europskog suda, utvrdio da odredbe članka 2. predstavljaju jednu od temeljnih odredaba Europske konvencije. Cilj i svrha Europske konvencije kao instrumenta zaštite pojedinačnih ljudskih bića zahtijevaju da se članak 2. tumači i primjenjuje tako da njegove zaštitne mjere budu praktične i učinkovite (vidi Europski sud, *Milić i drugi protiv Hrvatske*, presuda od 25. siječnja 2018. godine, predstavka broj 38766/15, točka 44. i *Anguelova protiv Bugarske*, presuda od 13. lipnja 2002. godine, predstavka broj 38361/97, točka 109.).

27. Obveza zaštite prava na život na temelju članka 2. Europske konvencije, u svezi s općom dužnošću države na temelju članka 1. Europske konvencije da osigura "svakoj osobi pod svojom jurisdikcijom prava i slobode određene u Konvenciji", također implicitno zahtijeva da treba postojati neki oblik učinkovite službene istrage kad su pojedinci ubijeni upotrebom sile (op. cit., *Armani Da Silva protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], točka 230.).

28. Da bi bila "učinkovita" odnosno "djelotvorna", kako taj izraz treba tumačiti u kontekstu članka 2. Europske konvencije, istraga najprije mora biti odgovarajuća. To znači da mora biti sposobna dovesti do utvrđivanja činjenica, zaključka je li uporabljena sila bila opravdana ili ne u tim okolnostima te do utvrđivanja identiteta i, ako je to primjereno, kažnjavanja odgovornih. To nije obveza rezultata, već sredstava. Vlasti moraju poduzeti sve razumne korake koje mogu kako bi pribavile dokaze o incidentu, uključujući, *inter alia*, svjedočenja očevidaca, forenzične dokaze i, ako je to primjenjivo, autopsiju koja dovodi do potpune i točne evidencije ozljede i objektivne analize kliničkih nalaza, uključujući i uzrok smrti. Svaki nedostatak istrage koji umanjuje mogućnost utvrđivanja uzroka smrti ili odgovorne osobe riskira neispunjavanje te norme (*ibid.*, točka 233.). Kada su se događaji odvijali davno u prošlosti, razina hitnosti možda se smanjila zbog protoka vremena; hitnost potrebnih istražnih koraka koja se javlja odmah nakon incidenta vjerojatno neće biti prisutna (vidi Europski sud, *Brecknell protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 27. studenog 2007. godine, predstavka broj 32457/04, toč. 79–81.). Standard za ubrzavanje u takvim starim slučajevima uveliko se razlikuje od standarda koji se može primijeniti u incidentima koji su se nedavno dogodili i kod kojih je brzina ključna kako bi se očuvali ključni dokazi na mjestu zločina te ispitali svjedoci dok im je sjećanje svježije i detaljno (vidi Europski sud, *Palić protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 15. veljače 2011. godine, predstavka broj 4704/04, stavak 70.), a koji se odnose na složene situacije nakon sukoba.

Primjena navedenih načela na konkretan slučaj

29. Ustavni sud primjećuje da se događaj povodom kojeg je istraga pokrenuta desio 4. svibnja 1992. godine. Bliski srodnici apelanata su od posljedica "raketiranja" Ljubuškog preminuli. Mada su odmah nakon "raketiranja" nadležni organi javne vlasti (vidi točku 4. odluke) izašli na lice mjesta i sačinili zapisnik o uviđaju, Kantonalno tužiteljstvo je tek 2005. godine počelo poduzimati radnje na rasvijetljavanju okolnosti pogibije bliskih srodnika apelanata. Pri tome, Ustavni sud ima u vidu da je 25. svibnja 1993. godine Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda donijelo Rezoluciju 827. kojom je osnovan Međunarodni kazneni

sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) sa sjedištem u Hagu. U razdoblju od veljače 1996. do listopada 2004. godine tužiteljstva u Bosni i Hercegovini bila su obvezna podnositi svoje predmete MKSJ-u na pregled. Nitko nije mogao biti uhapšen zbog sumnje da je počinio ratni zločin ako prethodno Tužiteljstvo MKSJ-a nije dobilo spis predmeta i utvrdilo da on sadrži uvjerljive optužbe (procedura "pravila puta"). Kao dio strategije okončanja rada MKSJ-a, početkom 2005. godine osnovan je Odjel za ratne zločine u okviru Suda Bosne i Hercegovine, koji je dobio primat u odnosu na druge sudove u Bosni i Hercegovini u pogledu procesuiranja ratnih zločina.

30. S obzirom na to da je postojala sumnja da je pogibija bliskih srodnika apelanata posljedica kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, što je djelo iz skupine kaznenih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim humanitarnim pravom, predmet je 19. srpnja 2010. godine prosljeđen Tužiteljstvu BiH na daljnje postupanje.

31. Ustavni sud zapaža da apelanti problematiziraju (ne)postupanje organa javnih vlasti na rasvijetljavanju događaja od 4. svibnja 1992. godine, kada su poginuli njihovi bliski srodnici (vidi točku 4. odluke). U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da, prema članku XII. Ustava Bosne i Hercegovine, Ustav stupa na snagu nakon potpisivanja Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini kao ustavnog akta kojim se zamjenjuje i stavlja izvan snage Ustav Republike Bosne i Hercegovine. Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini potpisan je 14. prosinca 1995. godine, pa, prema tome, proizlazi da je Ustav Bosne i Hercegovine stupio na snagu istoga dana. Slijedom navedenog, Ustavni sud nije nadležan *ratione temporis* da ispituje efikasnost istrage o smrti bliskih srodnika apelanata u razdoblju prije stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno od 3. svibnja 1992. do 14. prosinca 1995. godine. Međutim, s obzirom na to da istraga još nije okončana, Ustavni sud je nadležan ispitivati efikasnost istrage o smrti bliskih srodnika apelanata nakon 14. prosinca 1995. godine.

32. Dalje, Ustavni sud zapaža da je Europski sud u više svojih predmeta protiv Bosne i Hercegovine u kojima je ispitivao navode aplikanta da nije bilo efikasne istrage o nestanku i smrti njihovih bliskih srodnika uzeo u obzir samo razdoblje nakon 2005. godine kada je, nakon formiranja Odjela za ratne zločine pri Sudu Bosne i Hercegovine, osposobljen domaći pravni sustav za rad na predmetima koji se odnose na teške povrede međunarodnog humanitarnog prava (*loc. cit.*, *Palić protiv Bosne i Hercegovine*, točka 70.). Ustavni sud podsjeća i na stav Europskog suda u odluci *Stjepanović i dr. protiv Bosne i Hercegovine* (vidi Europski sud, odluka od 16. prosinca 2014. godine, predstavka broj 13207/12, točka 28.) u kojoj je Europski sud ispitivao navode podnositelja da nije bilo efikasne istrage o nestanku i smrti njihovog sina, prema kojem je standard ekspeditivnosti u takvim predmetima mnogo drugačiji od standarda koji se primjenjuje na nedavne događaje kod kojih vrijeme često ima suštinski značaj za očuvanje važnih dokaza. Također, Europski sud je u citiranoj odluci naglasio značaj okolnosti koje su vladale u Bosni i Hercegovini (ocjenjujući da je domaći pravni sustav tek 2005. godine, nakon formiranja Odjela za ratne zločine pri Sudu Bosne i Hercegovine, osposobljen da rješava slučajeve teških povreda međunarodnog humanitarnog prava), te velik broj predmeta ratnih zločina pred domaćim sudovima pri procjeni poštovanja minimalnih standarda prava na pravično suđenje. Europski sud je ukazao da su 2008. godine domaći organi vlasti usvojili Državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina (u daljnjem tekstu: Državna strategija), kojoj je jedan od ciljeva da se najsloženiji predmeti i predmeti od najvećeg prioriteta procesuiraju u roku od sedam godina (odnosno do kraja 2015. godine), a ostali predmeti ratnih zločina u roku od petnaest godina (odnosno do kraja 2023. godine), te da je Europski

sud u predmetu *Palić protiv Bosne i Hercegovine* ocijenio da su ti rokovi razumni (vidi, *op. cit.*, *Palić protiv Bosne i Hercegovine*, točka 51.). Ustavni sud smatra da su u Državnoj strategiji navedeni okvirni rokovi za okončanje rada na predmetima ratnih zločina, ali da se pri procjeni vremena potrebnog za okončanje svakog predmeta uzimaju u obzir njegove specifične okolnosti.

33. Ustavni sud primjećuje da istraga koju je vodilo Kantonalno tužiteljstvo nije rezultirala podizanjem optužnice ni protiv koga te da iz dostavljene dokumentacije proizlazi da je to Tužiteljstvo počelo poduzimati prve istražne radnje tek 11. listopada 2005. godine, kada je pod brojem KTN:54/05 donijelo naredbu o provedbi istrage protiv nepoznatih počinitelja. Zatim, Ustavni sud zapaža da je, nakon što je Tužiteljstvo BiH preuzelo predmet (19. srpnja 2010. godine), prošlo više od osam godina da (28. kolovoza 2018. godine) to Tužiteljstvo, pod brojem T20 0 KTNRZ 0004673 18, donese naredbu o provedbi istrage protiv NN počinitelja, o čemu je 28. svibnja 2020. godine obavijestilo prvoapelanta. Ustavni sud ima u vidu da je Tužiteljstvu BiH (Odjelu za ratne zločine) trebalo neko vrijeme za organizaciju rada na ovom predmetu s obzirom na to da se radi o teškom kaznenom djelu. Ipak, smatra da se razdoblje od oko osam godina potpune neaktivnosti u ovom predmetu čini nerazumnim čak i u tim okolnostima.

34. U svezi s tim, Ustavni sud, rukovodeći se standardima uspostavljenim u citiranom predmetu *Stjepanović i dr. protiv Bosne i Hercegovine*, zapaža da je istraga u Tužiteljstvu BiH u konkretnom predmetu otvorena 2018. godine (vidi točku 7. odluke), dakle 13. godina nakon što je pravni sustav u Bosni i Hercegovini osposobljen za rad na toj vrsti predmeta (2005. godina) i osam godina nakon što je predmet dostavljen tom Tužiteljstvu na daljnje postupanje. Dalje, s obzirom na težinu kaznenog djela i vrijeme koje je proteklo od trenutka kada je počinjeno, očigledno je da je otežano prikupljanje dokaza kojim bi bile potkrijepljene sumnje da su neke osobe počinile kazneno djelo, što je inače karakteristično za sve predmete ratnih zločina.

35. Ustavni sud ima u vidu i odgovor Tužiteljstva BiH da se radi o opsežnom i složenom predmetu. Naime, iz odgovora proizlazi da se u predmetu nalazi deset registratora dokumentacije, da u predmetu postoji velik broj oštećenih, te da je na predmet broj T20 0 KTRZ 0000101 09 spojeno šest predmeta. Zbog toga Ustavni sud može prihvatiti navode Tužiteljstva BiH da se u konkretnom slučaju radi o složenoj istrazi.

36. Ustavni sud zapaža da istraga povodom događaja u kojem su smrtno stradali bliski srodnici apelanta još uvijek nije završena. Dakle, istraga nije završena 33 godine od vremena kada se događaj desio, odnosno 30 godina od kada je stupio na snagu Ustav Bosne i Hercegovine, te 20 godina od osposobljenosti Odjela za ratne zločine pri Sudu Bosne i Hercegovine za rješavanje slučajeva teških povreda međunarodnog humanitarnog prava. Pri tome, Ustavni sud ima u vidu da je *ratione temporis* nadležan za razdoblje od 14. prosinca 1995. godine i da je tek 2005. godine pravni sustav u Bosni i Hercegovini osposobljen za rad na toj vrsti predmeta, te da je predmet 2010. godine dostavljen Tužiteljstvu BiH. Međutim, Ustavni sud, uz uvažavanje svih okolnosti konkretnog predmeta (kazneno djelo koje je u pitanju, opsežnost, složenost), ne može naći opravdanje za toliko dugo trajanje ove istrage jer su prošli rokovi čak i iz Državne strategije, a istraga nije okončana. Ipak, imajući u vidu odgovor i informaciju Tužiteljstva BiH, Ustavni sud smatra da je Tužiteljstvo BiH dalo opravdanje za učinkovitost istrage nakon 2018. godine. Međutim, Ustavni sud smatra da su navedeni razlozi nedovoljni da opravdaju neučinkovitost istrage u duljem razdoblju. Stoga, u okolnostima konkretnog predmeta, bez potrebe daljnjih razmatranja navoda apelanta, Ustavni sud zaključuje da je

povrijeđeno pravo apelanta iz članka II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 2. Europske konvencije.

37. Konačno, Ustavni sud napominje da je u najboljem interesu apelanta da otkriju istinu, ukoliko je to moguće, o događaju u kojem su smrtno stradali njihovi bliski srodnici, kao što je u interesu države da ispoštuje proceduralnu obvezu nametnutu člankom 2. Europske konvencije. U svezi s tim, Ustavni sud ističe da, proceduralno, pozitivna obveza države, prema članku II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 2. Europske konvencije, zahtijeva od državnih organa da iskoriste sve mogućnosti i poduzmu sve razumno ostvarive korake kako bi utvrdili identitet počinitelja te ih priveli pravdi. Država nema i ne može imati apsolutnu obvezu da ostvari cilj za koji se može ispostaviti da je neostvariv. Međutim, sve navedeno ne može se tumačiti kao otvaranje mogućnosti Tužiteljstvu BiH da istragu vodi neograničeno dugo jer bi to bilo suprotno procesnoj obvezi države da se, prema članku II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 2. Europske konvencije, u slučaju smrti neke osobe pod sumnjivim okolnostima provede ozbiljna, detaljna i službena istraga. Stoga Ustavni sud nalazi potrebnim da Tužiteljstvu BiH kao nadležnom za istragu naloži da hitno poduzme sve raspoložive mjere i korake kako bi se istraga o okolnostima nastupanja smrti bliskih srodnika apelanta okončala s ciljem poštovanja garancija predviđenih člankom II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 2. Europske konvencije.

Kompenzacija

38. S obzirom na to da je utvrđena povreda prava na život, Ustavni sud, u smislu članka 74. Pravila Ustavnog suda, smatra da je u okolnostima konkretnog slučaja apelantima potrebno dodijeliti novčanu naknadu kao satisfakciju za nematerijalnu štetu koja im je uzrokovana povredom navedenog prava s obzirom na to da šteta koju su apelanti pretrpjeli "ne može biti nadoknađena pukim utvrđivanjem povrede" (*mutatis mutandis*, Europski sud, *M. i drugi protiv Hrvatske*, presuda od 2. svibnja 2017. godine, predstavka broj 50175/12, točka 100.). U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća na sadržaj navedene odredbe Pravila prema kojoj Ustavni sud može odrediti naknadu za nematerijalnu štetu (stavak 1.), pri čemu se novčana naknada određuje na temelju pravednosti, uzimajući u obzir standarde koji proizlaze iz prakse Ustavnog suda i Europskog suda (*mutatis mutandis*, Europski sud, *Bişar Ayhan i ostali protiv Turske*, presuda od 18. svibnja 2021. godine, predstavke br. 42329/11 i 47319/11, točka 81.). Imajući u vidu konkretne okolnosti iz kojih proizlazi da javna vlast nije postupila u skladu sa zahtjevima koje nameću standardi članka II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 2. Europske konvencije u istraživanju i eventualnom otkrivanju počinitelja kaznenog djela na štetu bliskih srodnika apelanta, Ustavni sud je odlučio da apelantima za utvrđenu povredu prava na život odredi naknadu u ukupnom iznosu od 10.000,00 KM.

39. Dalje, Ustavni sud je odlučio da navedeni iznos apelantima od ukupno 10.000,00 KM isplati Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, nalazeći da je za neučinkovitost istrage odgovorno Tužiteljstvo BiH. Navedeni iznos apelantima je dužno isplatiti Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke, uz obvezu da nakon isteka tog roka apelantima plati i zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom.

40. Odluka Ustavnog suda u ovom dijelu predstavlja izvršnu ispravu.

VII. Zaključak

41. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava na život iz članka II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 2. Europske konvencije zbog propusta javne vlasti da provede učinkovitu

istragu u svezi s događajem u kojem su smrtno stradali bliski srodnici apelanata.

42. Na temelju članka 59. st. (1) i (2) i članka 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

43. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **АП-3059/21**, рјешавајући апелацију **Здравке Краљевић и других**, на основу члана VI/3.6) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б), члана 59. ст. (1) и (2) и члана 74. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 22. јануара 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација **Здравке Краљевић, Марка Краљевића и Дарија Краљевића**.

Утврђује се повреда права из члана II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члана 2. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода због недјелотворности истраге у предмету који је водило Кантонално тужилаштво Западнохерцеговачког кантона, а који је преузело и истрагу још води Тужилаштво Босне и Херцеговине, у предмету број T20 0 KTR3 0000101 09.

Имајући у виду целокупну дужину трајања ове истраге, налаже се Тужилаштву Босне и Херцеговине да у предмету број T20 0 KTR3 0000101 09 хитно предузме све расположиве мјере и кораке ради окончања истраге, с циљем поштовања гаранција предвиђених чланом II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и чланом 2. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Тужилаштву Босне и Херцеговине да најкасније у року од шест мјесеци од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама.

Налаже се Савјету министара Босне и Херцеговине да, у складу са чланом 74. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, **Здравки Краљевић, Марку Краљевићу и Дарију Краљевићу** у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке исплати укупан износ од 10.000,00 КМ на име накнаде нематеријалне штете због кршења права из члана II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члана 2. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, уз обавезу да након истека тог рока **Здравки Краљевић, Марку Краљевићу и Дарију Краљевићу** плати и законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком.

Налаже се Савјету министара Босне и Херцеговине да, у складу са чланом 72. став (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Здравка Краљевић, Марко Краљевић и Дарио Краљевић (у даљњем тексту: апеланткиња, првоапелант и другоапелант и/или апеланти), сви из Љубушког, поднијели су 25. августа 2021. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) "због дужине трајања истраге која се тренутно води пред Тужилаштвом Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Тужилаштво БиХ) у предмету број T20 0 KTR3 0000101 09". Апеланти су 2. јула 2025. године Уставном суду доставили додатне информације о предмету.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Тужилаштва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Тужилаштво БиХ) затражено је 27. марта 2022. године да достави одговор на апелацију, а 22. јуна 2023. године затражене су додатне информације. Тужилаштво БиХ је 7. априла 2022. и 5. јула 2023. године доставило одговор на апелацију и тражене информације, па их је Уставни суд 6. јула 2023. године доставио апелантима на изјашњење. Апеланти су изјашњење доставили Уставном суду 12. јула 2023. године.

III. Чињенично стање

3. Чињенице предмета које произлазе из навода апеланата и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

4. Апеланти су родитељи и брат И. К., рођене 1982. године, и Ф. К., рођеног 1991. године (у даљњем тексту: И. К. и Ф. К. или, зависно од контекста, блиски сродници апеланата), који су 3. маја 1992. године смртно страдали од посљедица ракетирања Љубушког. Истражни судија Основног суда у Љубушком, заједно с јавним тужиоцем и представницима СЈС Љубушки, 4. маја 1992. године изашао је на лице мјеста и под бројем Кри.59/92 сачинио записник о увиђају.

5. Кантонално тужилаштво Западнохерцеговачког кантона (у даљњем тексту: Кантонално тужилаштво) је 11. октобра 2005. године под бројем КТН:54/05 донијело наредбу о спровођењу истраге против непознатих починилаца због сумње да су починили кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва из члана 142. Кривичног закона бивше СФРЈ (у даљњем тексту: КЗСФРЈ) у вези с гранатирањем и ракетирањем Љубушког од 8. априла до 18. маја 1992. године. Кантонално тужилаштво је 12. новембра 2009. године обавијестило апеланткињу да је тужилац предузео више радњи и поступака ради утврђивања идентитета лица, припадника бивше ЈНА, одговорних за наведена ракетирања и гранатирања, али да тај поступак није довршен.

6. Кантонално тужилаштво је 19. јула 2010. године Тужилаштву БиХ доставило све предмете ратног злочина који су се односили на ракетирање и гранатирање Љубушког, Груда и Широког Бријега. Кантонално тужилаштво је 17. маја 2011. године обавијестило апеланте да су предмети достављени Тужилаштву БиХ, које је надлежно за даљње вођење кривичног поступка. У обавјештењу је наведено да је из прикупљених доказа проистекло да су "кривична дјела

почињена под заповједништвом генерала Момчила Перишића и Радована Грубача."

7. Тужилаштво БиХ је 28. августа 2018. године обавијестило апеланте да то тужилаштво под бројем Т20 0 КТНРЗ 0004673 18 спроводи истрагу, а 28. маја 2020. године је обавијестило првоапеланта да је у том предмету донесена наредба о спровођењу истраге против НН починилаца и да се предузимају истражне мјере и радње у предмету ради откривања починилаца кривичног дјела. Тужилаштво БиХ је потом издало наредбу Државној агенцији за истраге и заштиту да, у смислу чл. 218. и 219. Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ЗКПБиХ), предузму све потребне мјере и радње на откривању починилаца тог кривичног дјела, саслушају свједоке и прикупе информације и материјалну документацију, а узета је изјава и од апеланткиње. У предмету је извршено вјештачење по вјештаку војне струке, сачињен аналитички извјештај и пронађена доступна материјална документација за догађаје наведене у наредби о спровођењу истраге.

8. Институција омбудсмена за људска права БиХ је по апеланткињиној притужби 18. јануара 2021. године издала препоруку Тужилаштву БиХ да се размотре могућности ради предузимања неопходних активности с циљем доношења одлуке у конкретном предмету.

9. Тужилаштво БиХ је 1. фебруара 2021. године донијело наредбу о спровођењу истраге против осумњичених П. Б., С. Г. и В. А. и других (укупно осам осумњичених) због постојања основа сумње да су у Љубушком, Широком Бријегу и Грдама у периоду од 7. априла до 21. августа 1992. и 5. августа 1995. године починили кривично дјело ратног злочина.

10. Тужилаштво БиХ је 26. јула 2021. године обавијестило апеланткињу да је предмет број Т20 0 КТНРЗ 0004673 18 завршен тако што је спојен на предмет број Т20 0 КТРЗ 00000101 09 јер се ради о истим догађајима. Тужилаштво БиХ је истакло да се у оквиру предмета број Т20 0 КТРЗ 00000101 09 активно поступа с циљем провере чињеница и околности релевантних за доношење тужилачке одлуке. Истакло је да су, након што је донесена наредба о спровођењу истраге, против више лица активно предузимане истражне радње како би се на основу резултата тих радњи донијела коначна тужилачка одлука. Такође, Тужилаштво БиХ је навело да су неке од истражних радњи предузимане и путем замолница упућених другим државама и њиховим надлежним органима, од којих се чека одговор.

11. Тужилаштво БиХ је 16. септембра 2021. године донијело наредбу о обустављању истраге против осумњичених П. Б., С. Г. и В. А. због њихове смрти.

12. Уставни суд констатује да из информације Тужилаштва БиХ од 22. јуна 2023. године произлази да се у овом предмету предузимају веома обимне истражне радње ради окончања истраге. Иако је Тужилаштво БиХ те радње детаљно описало, Уставни суд их због интереса истраге неће наводити у овој одлуци, али ће их имати у виду приликом доношења одлуке. Апеланти су упознати о активностима које предузима Тужилаштво БиХ.

13. Даље, Уставни суд констатује да из поднеска који су апеланти доставили Уставном суду 2. јула 2025. године произлази да су више пута од Тужилаштва БиХ тражили да ажурира рад на овом предмету. Тужилаштво БиХ је апелантима 28. маја 2024. године доставило детаљну информацију о предузетим радњама у предмету након 7. априла 2022. године (детаљно описано у акту), те да је настављен интензиван рад на овом предмету. Осим тога, апеланти као оштећени су актом број Т20 0 КТРЗ 0000101 09

о 6. јуна 2024. године обавијештени да је 29. маја 2024. године Тужилаштво донијело наредбу о обустављању истраге против осумњиченог И. М. због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва јер нема довољно доказа да је осумњичени учинио кривично дјело.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

14. Апеланти сматрају да им је у поступку повријеђено право на суђење у разумном року као сегменту права на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). Апеланти су навели да је "прије неколико година" Државна агенција за истраге и заштиту узела исказ од апеланта и да им није познато да је проведен доказ "увиђаја на лицу мјеста" иако је и "дан-данас видљиво мјесто гдје је пала ракета" која је усмртила њихове блиске сроднике. Истакли су да су се због нерада на овоме предмету обратили и Институцији омбудсмена, која је издала препоруке Тужилаштву БиХ. Апеланти сматрају да "Тужилаштво БиХ опструира рад на овоме предмету" с обзиром на то да из обавјештења Кантоналног тужилаштва од 17. маја 2011. године произлази да је "још тада утврђена заповједна одговорност генерала Момчила Перишића и Радована Грубача". Коначно, апеланти наводе да предмет улази у 30. годину чекајући тужилачку одлуку, да се Тужилаштво БиХ "маћехински" односи према предмету и неосновано га запоставља иако "је овај ратни злочин почињен међу првима у БиХ". Апеланти су затражили накнаду нематеријалне штете због дужине трајања поступка.

б) Одговори на апелацију и изјашњење

15. Тужилаштво БиХ је одговорило да су наводи апеланата неосновани јер је у конкретном случају ријеч о спису у којем је спојено више предмета, да у предмету постоји велик број оштећених и да се ради о обимном и сложеном предмету. Истакло је да су активно предузимане радње и активности ради доношења тужилачке одлуке, те је и у предмету број Т20 0 КТНРЗ 0004673 18 и у предмету број Т20 0 КТРЗ 0000101 09 донесена наредба о спровођењу истраге, да је сачињен налаз и мишљење вјештака војне струке, да је сачињен "аналитички извјештај и достављен с материјалном документацијом коју је аналитика пронашла", да је у 2018. и 2019. години саслушано 27 свједока и сачињено више службених забиљешки, да су упућиване замолнице за испитивање осумњичених који се не налазе на територији Босне и Херцеговине те да је затражена и војна документација за осумњичене за које се посједују генералије.

16. Даље, Тужилаштво БиХ је у информацији од 22. јуна 2023. године навело да се ради о веома обимном предмету "из 2009. године" у којем се налази десет регистратора документације и у којем је на предмет број Т20 0 КТРЗ 0000101 09 спојено шест предмета. Актом главног тужиоца Тужилаштва БиХ број А-88/23 од 7. марта 2023. године овај предмет је одређен као приоритетан за рад у 2023. години. Тужилаштво је истакло да се на предмету активно ради и у информацији су веома детаљно наведене радње које су предузете с циљем окончања истраге.

17. Апеланти су у изјашњењу навели да су се у поднесима упућеним Тужилаштву БиХ противили спајању предмета ратних злочина за цијели Западнохерцеговачки кантон јер то додатно одуговлачи поступак рјешавања ратног злочина од 3. маја 1992. године.

V. Релевантни прописи

18. Закон о кривичном поступку Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 3/03, 32/03, 36/03,

26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17 – одлука УСБиХ, 42/18 – рјешење УСБиХ, 65/18, 22/21 – одлука УСБиХ и 8/22 – рјешење УСБиХ) у релевантном дијелу гласи:

Члан 17.

Принцип легалитета кривичног гоњења

Тужилац је дужан предузети кривично гоњење ако постоје докази да је учињено кривично дјело, осим ако овим законом није другачије прописано.

ГЛАВА VI - ТУЖИЛАЦ

Члан 35. став (1) и став (2) тач. а) и б)

Права и дужности

(1) Основно право и основна дужност Тужиоца је откривање и гоњење починилаца кривичних дјела која су у надлежности Суда.

(2) Тужилац има право и дужан је да:

а) одмах по сазнању да постоје основи сумње да је почињено кривично дјело предузме потребне мјере у циљу његовог откривања и спровођења истраге, проналажења осумњиченог, руковођења и надзора над истрагом, као и ради управљања активностима овлашћених службених лица везаним за проналажење осумњиченог и прикупљање изјава и доказа,

б) спроведе истрагу у складу с овим законом, [...]

VI. Допустивост и меритум

19. Апеланти тврде да им је због дужине трајања истраге прекршено право из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине те члана 6. Европске конвенције. Дакле, предмет оспоравања апелацијом није одлука у смислу члана 18. став (1) Правила Уставног суда, већ се апелацијом указује на озбиљна кршења људских права и основних слобода у смислу члана 18. став (2) Правила Уставног суда. Слиједом наведеног те руководећи се досадашњом праксом у предметима који су покретали слично питање (види, поред осталих, Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број АП-1140/19 од 23. јуна 2021. године, тач. 129. и 130. с референцама на Одлуку о допустивости и меритуму број АП-862/10 од 16. маја 2013. године, доступне на www.ustavnisud.ba), Уставни суд сматра да апелација у том дијелу испуњава услове из члана 18. ст. (2) и (4) Правила Уставног суда јер није очигледно (*prima facie*) неоснована нити постоји неки други формални разлог због којег апелација није допуштена.

20. Даље, Уставни суд запажа да се суштина навода апеланата своди на тврдње о неефикасности истраге о смрти њихових блиских сродника. У вези с тим, Уставни суд указује да није везан правном квалификацијом из апелације, те да је, према правилу *iura novit curia*, овлашћен да на чињенице предмета примени релевантно уставно и конвенцијско право (види, између осталих, Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број АП-3482/20 од 10. децембра 2020. године, тачка 30, доступна на www.ustavnisud.ba). Руководећи се наведеним правилом, а првенствено имајући у виду суштину навода из апелације, Уставни суд ће у датим околностима конкретног предмета, иако се апеланти нису формално позвали на то право, апелацију испитати с аспекта гаранција права из члана II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члана 2. Европске конвенције.

Право на живот

21. Члан II/3.а) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободe из става 2 овог члана, а она обухватају:

а) Право на живот.

22. Члан 2. Европске конвенције гласи:

1. Право на живот сваког лица заштићено је законом.

Нико не смије бити намјерно лишен живота, осим приликом извршења пресуде суда којом је осуђен за кривично дјело за које је законом предвиђена ова казна.

[...]

23. Према пракси Европског суда за људска права (у даљњем текст: Европски суд), коју примјењује и Уставни суд, у тумачењу члана 2. Европске конвенције, заштита права на живот садржи три основне обавезе државе. То су обавеза предузимања разних превентивних мјера усмјерених на спречавање незаконитих убијања – позитивна обавеза државе (види Европски суд, *Бранко Томашић и други против Хрватске*, пресуда од 15. јануара 2009. године, представка број 46598/06, тач. 50. и 51), обавеза да се припадници репресивног државног апарата као што су војска и полиција суздрже од незаконитог убијања – негативна обавеза државе, те обавеза да се у случају смрти неког лица под сумњивим околностима спроведе озбиљна, детаљна и службена истрага – процесна обавеза државе (види Европски суд, *Armani Da Silva против Уједињеног Краљевства* [BV], пресуда од 30. марта 2016. године, представка број 5878/08, тачка 229).

24. У конкретном случају Уставни суд запажа да из достављене апелације произлази да су 3. маја 1992. године смртно страдали блиски сродници апеланата, дакле да је њихова смрт последица почињеног кривичног дјела из групе ратних злочина. У вези с тим, Уставни суд указује да је након 2003. године, када је ступио на снагу Кривични закон Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: КЗБиХ), у којем су у глави XVII прописана та кривична дјела, Тужилаштво БиХ надлежно за вођење, односно руковођење истрагама у којима ће се расвијетлити околности почињења тих кривичних дјела у складу с одредбама чл. 17. и 35. ЗКПБиХ (види Релевантне прописе).

25. Апеланти су поднијели апелацију у којој су указали да истрага о смрти њихових блиских сродника скоро 30 година након догађаја (у моменту подношења апелације) још није окончана.

Општи принципи

26. Уставни суд је у својој досадашњој пракси, указујући на праксу Европског суда, утврдио да одредбе члана 2. представљају једну од основних одредби Европске конвенције. Циљ и сврха Европске конвенције као инструмента заштите појединачних људских бића захтијевају да се члан 2. тумачи и примјењује тако да његове заштитне мјере буду практичне и дјелотворне (види Европски суд, *Милић и други против Хрватске*, пресуда од 25. јануара 2018. године, представка број 38766/15, тачка 44. и *Angelova против Бугарске*, пресуда од 13. јуна 2002. године, представка број 38361/97, тачка 109).

27. Обавеза заштите права на живот на основу члана 2. Европске конвенције у вези с општом дужношћу државе на основу члана 1. Европске конвенције да обезбиједи "сваком лицу под својом јурисдикцијом права и слободe одређене у Конвенцији" такође имплицитно захтијева да треба да постоји неки облик дјелотворне службене истраге када су појединци убијени употребом силе (*op. cit.*, *Armani Da Silva против Уједињеног Краљевства* [BV], тачка 230).

28. Да би била "учинковита" односно "дјелотворна", како тај израз треба тумачити у контексту члана 2. Европске конвенције, истрага најприје мора да буде одговарајућа. То значи да мора да буде способна да доведе до утврђивања чињеница, закључка да ли је употребљена сила била оправдана или не у тим околностима те до утврђивања

идентитета и, ако је то примјерено, кажњавања одговорних. То није обавеза резултата, већ средстава. Власти морају да предузму све разумне кораке које могу како би прибавиле доказе о инциденту, укључујући, *inter alia*, свједочења очевидаца, форензичке доказе и, ако је то примјењиво, аутопсију која доводи до потпуне и тачне евиденције повреде и објективне анализе клиничких налаза, укључујући и узрок смрти. Сваки недостатак истраге који умањује могућност утврђивања узрока смрти или одговорног лица ризикује неиспуњавање те норме (*ibid.*, тачка 233). Када су се догађаји одвили давно у прошлости, ниво хитности можда се смањило због протекла времена; хитност потребних истражних корака која се јавља одмах након инцидента вјероватно неће бити присутна (види Европски суд, *Brecknell против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 27. новембра 2007. године, представка број 32457/04, тач. 79–81). Стандард за убрзавање у таквим старим случајевима увелико се разликује од стандарда који се може примјенити у инцидентима који су се недавно догодили и код којих је брзина кључна како би се очували кључни докази на мјесту злочина те испитали свједоци док им је сјећање свјеже и детаљно (види Европски суд, *Палић против Босне и Херцеговине*, пресуда од 15. фебруара 2011. године, представка број 4704/04, став 70), а који се односе на сложене ситуације након сукоба.

Примјена наведених принципа на конкретан случај

29. Уставни суд примјењује да се догађај поводом којег је истрага покренута десио 4. маја 1992. године. Блиски сродници апеланата су од последица "ракетирања" Љубушког преминули. Мада су одмах након "ракетирања" надлежни органи јавне власти (види тачку 4. одлуке) изашли на лице мјеста и сачинили записник о увиђају, Кантонално тужилаштво је тек 2005. године почело да предузима радње на расвјетљавању околности погибје блиских сродника апеланата. При томе, Уставни суд има у виду да је 25. маја 1993. године Савјет безбједности Уједињених нација донио Резолуцију 827. којом је основан Међународни кривични суд за бившу Југославију (МКСЈ) са сједиштем у Хагу. У периоду од фебруара 1996. до октобра 2004. године тужилаштва у Босни и Херцеговини била су обавезна да подносе своје предмете МКСЈ-у на преглед. Нико није могао да буде ухапшен због сумње да је починио ратни злочин ако претходно Тужилаштво МКСЈ-а није добило спис предмета и утврдило да он садржи увјерљиве оптужбе (процедура "правила пута"). Као дио стратегије окончања рада МКСЈ-а, почетком 2005. године основан је Одјел за ратне злочине у оквиру Суда Босне и Херцеговине, који је добио примат у односу на друге судове у Босни и Херцеговини у погледу процесуирања ратних злочина.

30. С обзиром на то да је постојала сумња да је погибја блиских сродника апеланата последица кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва, што је дјело из групе кривичних дјела против човјечности и вриједности заштићених међународним хуманитарним правом, предмет је 19. јула 2010. године прослијеђен Тужилаштву БиХ на даљње поступање.

31. Уставни суд запажа да апеланти проблематизују (не)поступање органа јавних власти на расвјетљавању догађаја од 4. маја 1992. године, када су погинули њихови блиски сродници (види тачку 4. одлуке). У вези с тим, Уставни суд указује да, према члану XII Устава Босне и Херцеговине, Устав ступа на снагу након потписивања Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини као уставног акта којим се замјењује и ставља ван снаге Устав Републике Босне и Херцеговине. Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини потписан је 14. децембра 1995.

године па, према томе, произлази да је Устав Босне и Херцеговине ступио на снагу истог дана. Слједом наведеног, Уставни суд није надлежан *ratione temporis* да испитује ефикасност истраге о смрти блиских сродника апеланата у периоду прије ступања на снагу Устава Босне и Херцеговине, односно од 3. маја 1992. до 14. децембра 1995. године. Међутим, будући да истрага још није окончана, Уставни суд је надлежан да испитује ефикасност истраге о смрти блиских сродника апеланата након 14. децембра 1995. године.

32. Даље, Уставни суд запажа да је Европски суд у више својих предмета против Босне и Херцеговине у којима је испитивао наводе апликаната да није било ефикасне истраге о нестанку и смрти њихових блиских сродника узео у обзир само период након 2005. године када је, након формирања Одјела за ратне злочине при Суду Босне и Херцеговине, оспособљен домаћи правни сустав за рад на предметима који се односе на тешке повреде међународног хуманитарног права (*loc. cit.*, *Палић против Босне и Херцеговине*, тачка 70). Уставни суд подсјећа и на став Европског суда у одлуци *Стјепановић и др. против Босне и Херцеговине* (види Европски суд, одлука од 16. децембра 2014. године, представка број 13207/12, тачка 28) у којој је Европски суд испитивао наводе подносилаца да није било ефикасне истраге о нестанку и смрти њиховог сина, према којем је стандард експедитивности у таквим предметима много другачији од стандарда који се примјењује на недавне догађаје код којих вријеме често има суштински значај за очување важних доказа. Такође, Европски суд је у цитираној одлуци нагласио значај околности које су владале у Босни и Херцеговини (оцењујући да је домаћи правни систем тек 2005. године, након формирања Одјела за ратне злочине при Суду Босне и Херцеговине, оспособљен да рјешава случајеве тешких повреда међународног хуманитарног права), те велик број предмета ратних злочина пред домаћим судовима при процјени поштовања минималних стандарда права на правично суђење. Европски суд је указао да су 2008. године домаћи органи власти усвојили Државну стратегију за рад на предметима ратних злочина (у даљњем тексту: Државна стратегија), којој је један од циљева да се најсложенији предмети и предмети од највећег приоритета процесуирају у року од седам година (односно до краја 2015. године), а остали предмети ратних злочина у року од петнаест година (односно до краја 2023. године), те да је Европски суд у предмету *Палић против Босне и Херцеговине* оцијенио да су ти рокови разумни (види, *op. cit.*, *Палић против Босне и Херцеговине*, тачка 51). Уставни суд сматра да су у Државној стратегији наведени оквирни рокови за окончање рада на предметима ратних злочина, али да се при процјени времена потребног за окончање сваког предмета узимају у обзир његове специфичне околности.

33. Уставни суд примјењује да истрага коју је водио Кантонално тужилаштво није резултирала подизањем оптужнице ни против кога те да из достављене документације произлази да је то тужилаштво почело предузимати прве истражне радње тек 11. октобра 2005. године, када је под бројем КТН:54/05 донијело наредбу о спровођењу истраге против непознатих починилаца. Затим, Уставни суд запажа да је, након што је Тужилаштво БиХ преузело предмет (19. јула 2010. године), прошло више од осам година да (28. августа 2018. године) то тужилаштво под бројем Т20 0 КТНРЗ 0004673 18 донесе наредбу о спровођењу истраге против НН починилаца, о чему је 28. маја 2020. године обавијестило првоапеланта. Уставни суд има у виду да је Тужилаштву БиХ (Одјелу за ратне злочине) требало неко вријеме за

организацију рада на овом предмету с обзиром на то да се ради о тешком кривичном дјелу. Ипак, сматра да се период од око осам година потпуне неактивности у овом предмету чини неразумним чак и у тим околностима.

34. У вези с тим, Уставни суд, руководећи се стандардима успостављеним у цитираном предмету *Стјепановић и др. против Босне и Херцеговине*, запажа да је истрага у Тужилаштву БиХ у конкретном предмету отворена 2018. године (види тачку 7. одлуке), дакле 13. година након што је правни систем у Босни и Херцеговини оспособљен за рад на тој врсти предмета (2005. година) и осам година након што је предмет достављен том тужилаштву на даљње поступање. Даље, с обзиром на тежину кривичног дјела и вријеме које је протекло од тренутка када је почињено, очигледно је да је отежано прикупљање доказа којим би биле поткријељене сумње да су нека лица починила кривично дјело, што је иначе карактеристично за све предмете ратних злочина.

35. Уставни суд има у виду и одговор Тужилаштва БиХ да се ради о обимном и сложеном предмету. Наиме, из одговора произлази да се у предмету налази десет регистратора документације, да у предмету постоји велик број оштећених, те да је на предмет број Т20 0 КТРЗ 0000101 09 спојено шест предмета. Због тога Уставни суд може прихватити наводе Тужилаштва БиХ да се у конкретном случају ради о сложеној истрази.

36. Уставни суд запажа да истрага поводом догађаја у којем су смртно страдали блиски сродници апеланата још увијек није завршена. Дакле, истрага није завршена 33 године од времена када се догађај десио, односно 30 година од када је ступио на снагу Устав Босне и Херцеговине, те 20 година од оспособљености Одјела за ратне злочине при Суду Босне и Херцеговине за рјешавање случајева тешких повреда међународног хуманитарног права. При томе, Уставни суд има у виду да је *ratione temporis* надлежан за период од 14. децембра 1995. године и да је тек 2005. године правни систем у Босни и Херцеговини оспособљен за рад на тој врсти предмета, те да је предмет 2010. године достављен Тужилаштву БиХ. Међутим, Уставни суд, уз уважавање свих околности конкретного предмета (кривично дјело које је у питању, обимност, сложеност), не може наћи оправдање за толико дуго трајање ове истраге јер су прошли рокови чак и из Државне стратегије, а истрага није окончана. Ипак, имајући у виду одговор и информацију Тужилаштва БиХ, Уставни суд сматра да је Тужилаштво БиХ дало оправдање за дјелотворност истраге након 2018. године. Међутим, Уставни суд сматра да су наведени разлози недовољни да оправдају недјелотворност истраге у дужем периоду. Стога, у околностима конкретного предмета, без потребе даљњих разматрања навода апеланата, Уставни суд закључује да је повријеђено право апеланата из члана II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члана 2. Европске конвенције.

37. Коначно, Уставни суд напомиње да је у најбољем интересу апеланата да открију истину, уколико је то могуће, о догађају у којем су смртно страдали њихови блиски сродници, као што је у интересу државе да испоштује процедуралну обавезу наметнуту чланом 2. Европске конвенције. У вези с тим, Уставни суд истиче да, процедурално, позитивна обавеза државе, према члану II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члану 2. Европске конвенције, захтијева од државних органа да искористе све могућности и предузму све разумно оствариве кораке како би утврдили идентитет починилаца те их привели правди. Држава нема и не може имати апсолутну обавезу да оствари циљ за који се може испоставити да је неостварив. Међутим, све наведено

не може се тумачити као отварање могућности Тужилаштву БиХ да истрагу води неограничено дуго јер би то било супротно процесној обавези државе да се, према члану II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члану 2. Европске конвенције, у случају смрти неког лица под сумњивим околностима спроведе озбиљна, детаљна и службена истрага. Стога Уставни суд налази потребним да Тужилаштву БиХ као надлежном за истрагу наложи да хитно предузме све расположиве мјере и кораке како би се истрага о околностима наступања смрти блиских сродника апеланата окончала с циљем поштовања гаранција предвиђених чланом II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и чланом 2. Европске конвенције.

Компензација

38. С обзиром на то да је утврђена повреда права на живот, Уставни суд, у смислу члана 74. Правила Уставног суда, сматра да је у околностима конкретного случаја апелантима потребно додијелити новчану накнаду као сатисфакцију за нематеријалну штету која им је узрокована повредом наведеног права с обзиром на то да штета коју су апеланти претрпјели "не може бити надокнађена пуким утврђивањем повреде" (*mutatis mutandis*, Европски суд, *М. и други против Хрватске*, пресуда од 2. маја 2017. године, представка број 50175/12, тачка 100). У вези с тим, Уставни суд подсјећа на садржај наведене одредбе Правила према којој Уставни суд може одредити накнаду за нематеријалну штету (став 1), при чему се новчана накнада одређује на основу праведности, узимајући у обзир стандарде који произлазе из праксе Уставног суда и Европског суда (*mutatis mutandis*, Европски суд, *Bişar Ayhan и остали против Турске*, пресуда од 18. маја 2021. године, представке бр. 42329/11 и 47319/11, тачка 81). Имајући у виду конкретне околности из којих произлази да јавна власт није поступила у складу са захтјевима које намећу стандарди члана II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члана 2. Европске конвенције у истраживању и евентуалном откривању починилаца кривичног дјела на штету блиских сродника апеланата, Уставни суд је одлучио да апелантима за утврђену повреду права на живот одреди накнаду у укупном износу од 10.000,00 КМ.

39. Даље, Уставни суд је одлучио да наведени износ апелантима од укупно 10.000,00 КМ исплати Савјета министара Босне и Херцеговине, налазећи да је за недјелотворност истраге одговорно Тужилаштво БиХ. Наведени износ апелантима је дужно исплатити Савјет министара Босне и Херцеговине у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке, уз обавезу да након истека тог рока апелантима плати и законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком.

40. Одлука Уставног суда у овом дијелу представља извршну исправу.

VII. Закључак

41. Уставни суд закључује да постоји повреда права на живот из члана II/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члана 2. Европске конвенције због пропуста јавне власти да спроведе дјелотворну истрагу у вези с догађајем у којем су смртно страдали блиски сродници апеланата.

42. На основу члана 59. ст. (1) и (2) и члана 74. Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

43. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

377

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP-1781/25**, rješavajući apelaciju **S. Š.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica
Angelika Nußberger, potpredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. januara 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **S. Š.** podnesena protiv Rješenja Kantonalnog suda u Goraždu broj 45 0 V 046467 24 Gž 2 od 18. februara 2025. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. **S. Š.** (u daljnjem tekstu: apelant) podnio je 18. aprila 2025. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Kantonalnog suda u Goraždu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 45 0 V 046467 24 Gž 2 od 18. februara 2025. godine i Rješenja Općinskog suda u Goraždu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 45 0 V 046467 23 V od 31. oktobra 2024. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i JU "Kantonalni centar za socijalni rad" – Služba socijalne zaštite Novi Grad (u daljnjem tekstu: predlagač) zatraženo je da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud, Općinski sud i predlagač dostavili su odgovore na apelaciju u periodu od 17. jula do 1. augusta 2025. godine. Odgovori na apelaciju dostavljeni su apelantu 13. oktobra 2025. godine, ali on nije dostavio izjašnjenje.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

5. Predlagač je podnio prijedlog da se apelantu ograniči poslovna sposobnost u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosudnog, izvršnog i zakonodavnog sistema, a na osnovu inicijative Općinskog suda u Sarajevu. U toj inicijativi je navedeno da je apelant u tom sudu u periodu od 9. marta do 22. novembra 2022. godine pokrenuo 451 parnični postupak protiv sudija, stručnih saradnika, države i državnih organa, kantona, Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH i dr. Osim toga je navedeno da je apelant, nakon što bi mu sud vratio tužbu na uređenje, proširivao tužbu i kao tužene

označavao postupajuće sudije u tim predmetima, tako da je komunikacija s apelantom otežana, odnosno onemogućena.

6. Rješenjem Općinskog suda od 22. aprila 2024. godine apelantu je postavljen advokat iz Goražda kao privremeni zastupnik jer je ranije postavljeni privremeni staralac bio zaposlenik predlagača pa s apelantom ima protivne interese u postupku.

7. Rješenjem Općinskog suda broj 45 0 V 046467 23 V od 30. oktobra 2024. godine apelantu, zastupanom po privremenom zastupniku, djelimično je ograničena poslovna sposobnost u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosudnog, izvršnog i zakonodavnog sistema (stav I). Predlagaču je naloženo da nakon pravosnažnosti tog rješenja apelantu postavi staraoca u dijelu u kojem mu je ograničena poslovna sposobnost (stav II), te je određeno da će rješenje biti upisano u matične knjige (stav III). Općinski sud je u obrazloženju naveo da je pravosnažnim rješenjem tog suda od 29. maja 2024. godine apelantu određen privremeni smještaj u trajanju od dva dana u JZU "Zavod za forenzičku psihijatriju" Sokolac, te je u drugom stavu tog rješenja određeno "da će potrebne radnje iz stava prvog tog rješenja izvesti putem nadležnog suda". U vezi s tim je istakao da je to rješenje doneseno jer se apelant nije dobrovoljno odazvao na ročište koje je bilo zakazano za 28. maj 2024. godine, na kojem ga je trebao vještačiti vještak neuropsihijatar. Općinski sud je naveo da se apelant, po pozivu Osnovnog suda u Sokocu kao zamoljenog suda, dobrovoljno javio u JZU "Zavod za forenzičku psihijatriju" Sokolac, gdje je obavljeno njegovo vještačenje uz prisustvo sudije. Dalje je naveo da ni apelant ni njegov privremeni zastupnik nisu predlagali dokaze, niti su prigovarali dokazima koje je izveo predlagač. Općinski sud je utvrdio da je apelant u periodu od 9. marta do 22. novembra 2022. godine u Općinskom sudu u Sarajevu pokrenuo 451 parnični postupak iz osnova diskriminacije, i to protiv sudija, stručnih saradnika, države, kantona i drugih državnih organa, Visokog sudskog i tužilačkog vijeća itd. Općinski sud je, na osnovu nalaza i mišljenja vještaka psihijatra, utvrdio da apelant ispoljava produktivnu psihotičnu simptomatologiju paranoidnog karaktera, odnosno simptome "procesnog kverulanta". Naime, kako je to vještak psihijatar naveo, apelant je uvjeren da je diskriminiran, "zakinut" i sl. upravo od učesnika u pravosudnom postupku. Pri tome je sud istakao da vještak nije isključio mogućnost da je okidač za nastanak takvog duševnog oboljenja bio neki stvarni nepravedni događaj koji je apelant teško doživio, zbog čega šalje nebrojene tužbe, proširuje tužbene zahtjeve u odnosu na sve postupajuće sudije i sl. Sljedom navedenog, Općinski sud je zaključio da su ispunjeni uvjeti iz člana 29. stav 1. Zakona o vanparničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZVP) da bi se apelantu djelimično oduzela poslovna sposobnost s obzirom na to da apelant ne može da rasuđuje da li je potrebno da pokreće sudske postupke. U vezi s tim je istakao da je nesporno da pojedinac u društvenoj interakciji u periodu od 9. marta do 22. novembra 2022. godine, pa i u dužem periodu prije toga, ne može da stvori toliko društvenih i pravnih odnosa koji bi predstavljali osnov za podnošenje 451 tužbe. Navedena činjenica ukazuje, kako je to sud obrazložio, da apelant nije u stanju da samostalno brine o svojim interesima, naročito imajući u vidu da je u obavezi da za svaku tužbu plati sudsku taksu i ostale troškove postupka. Stoga je Općinski sud zaključio da su ispunjeni uvjeti da se apelantu ograniči poslovna sposobnost, u smislu člana 192. stav 2. Porodičnog zakona Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Porodični zakon). Pri tome je istakao da ograničavanjem poslovne sposobnosti apelant neće biti lišen prava na pristup sudu jer će to pravo apelant ostvarivati posredstvom staraoca, preko kojeg može i podnijeti prijedlog da mu se vrati poslovna sposobnost. Imajući u vidu navedeno, Općinski sud je odlučio kao u izreci rješenja,

primjenom čl. 29, 36. i 38. ZVP-a. Konačno, Općinski sud je istakao da je imao u vidu i akte koje je u spis suda dostavio apelant posredstvom privremenog zastupnika, te da iz dostavljenih akata ne proizlazi drugačije činjenično stanje od onog utvrđenog u tom postupku, niti se ukazuje na druge odlučne činjenice. Naime, kako je to sud obrazložio, apelant je dostavio tužbe za zaštitu od diskriminacije koje je podnio protiv Bosanskopodrinjskog kantona Goražde i pojedinih sudija. Međutim, ti akti nisu relevantni niti predstavljaju prethodno pitanje u tom postupku, u smislu člana 12. Zakona o parničnom postupku.

8. Rješenjem Kantonalnog suda broj 45 0 V 046467 24 Gž 2 od 18. februara 2025. godine odbijena je apelantova žalba i potvrđeno prvostepeno rješenje. U obrazloženju je naveo sadržaj žalbe apelantovog privremenog zastupnika i podneska koji je dostavio apelant. Dalje je ocijenio neosnovanim apelantov prigovor da Općinski sud nije mjesno nadležan. U vezi s tim je istakao da je taj sud određen da postupka kao mjesno i stvarno nadležan rješenjem Vrhovnog suda Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) od 18. januara 2024. godine, uvažavajući činjenicu da je inicijativa za ograničavanje apelantove poslovne sposobnosti podnesena upravo od mjesno nadležnog suda. Kantonalni sud je dalje naveo da je dostavio predmet Vrhovnom sudu radi eventualnog delegiranja predmeta drugom sudu, imajući u vidu da je apelant u podnesku naveo da je podnio tužbu protiv svih sudija Kantonalnog suda. U vezi s tim je istakao da je Vrhovni sud rješenjem od 16. januara 2025. godine odbio takav prijedlog, te je odredio da je Kantonalni sud stvarno nadležan, uzimajući u obzir da nije dokazano da su apelantove tužbe dostavljene nadležnom sudu pa nije počela teći parnica. Dalje je ocijenio neosnovanim apelantov prigovor da se odluka suda nije mogla zasnivati na nalazu i mišljenju vještaka neuropsihijatra jer on nije pregledao apelanta i s njim obavio razgovor prije upućivanja u zdravstvenu ustanovu. U vezi s tim, Kantonalni sud je istakao da se apelant nije odazvao na ročište zakazano za 28. maj 2024. godine, na kojem je trebao biti vještačen, iako je o tome bio uredno obaviješten. Pri tome je ukazao da se vještak izjasnio da vještačenje nije moguće provesti u sudu, već u zdravstvenoj ustanovi, zbog čega je sud odredio da se apelant smjesti u forenzičku zdravstvenu ustanovu na minimalni rok od dva dana. Imajući u vidu da se apelant nakon toga dobrovoljno javio u zdravstvenu ustanovu radi vještačenja, Kantonalni sud je ocijenio neosnovanim njegove navode da mu je protivpravno ograničena sloboda, bez obzira na to što apelant nije prihvatio otpusno pismo iz te ustanove. Dalje je naveo da je neosnovan apelantov prigovor da je sud pogrešno zaključio da njegovo psihičko stanje utječe na sposobnost da samostalno preduzima radnje pred sudovima jer u njegovoj medicinskoj dokumentaciji nije evidentirano bilo kakvo oboljenje. U vezi s tim, Kantonalni sud je istakao da se činjenica da apelant nije tražio pomoć ljekara ne može suprotstaviti nalazu i mišljenju neuropsihijatra koji je utvrdio da apelant boluje od "procesnog kverlanta", koji uzrokuje svakodnevno pokretanje sudskih postupaka koji su u pravilu nedopušteni i koje sud odbacuje. Ukazao je da na taj način apelant sebi stvara velike finansijske obaveze, koje se ogledaju u obavezi plaćanja sudske takse, koje nije u mogućnosti izmiriti jer je penzioner i ne posjeduje nikakvu imovinu. Osim toga, Kantonalni sud je istakao da takvo apelantovo postupanje utječe i na pravilno funkcioniranje suda jer sud mora da odlučuje o velikom broju postupaka koji nemaju stvarni pravni osnov. Konačno, zaključio je da apelant neosnovano smatra da mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu s obzirom na to da će moći pokretati sudske postupke posredstvom postavljenog staraoca, čija je uloga da ocijeni da li je pokretanje konkretnog postupka opravdano.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

9. Apelant smatra da je povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), zabrana mučenja iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije, pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije i zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije. U vezi s tim, apelant navodi da Općinski i Kantonalni sud nisu mjesno nadležni. Dalje navodi da mu je nezakonito "nametnut" privremeni zastupnik, te da je Kantonalni sud razmatrao samo žalbu zastupnika, ali ne i apelantove žalbe. Stoga apelant smatra da mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu jer njegov zastupnik nije htio da prosljedi njegove podneske sudu. U vezi s tim, ističe da nametanje zakonskog zastupnika nije imalo legitiman cilj, nije ustanovljeno zakonom i ne zadovoljava princip proporcionalnosti. Osim toga, apelant smatra da je povrijeđen princip ravnopravnosti stranaka u postupku, princip kontradiktornosti, zabrana arbitrnog postupanja, pravo na obrazloženu sudsku odluku te princip pravne sigurnosti. Apelant dalje navodi da ga prvostepeni sudija nikada nije vidio, pa ni za vrijeme boravka u JZU "Zavod za forenzičku psihijatriju" Sokolac, gdje je prisilno hospitaliziran, što smatra suprotnim članu 330. stav 4. Porodičnog zakona. Konačno, apelant navodi da je povrijeđeno njegovo pravo iz člana 3. Evropske konvencije jer je prisilno hospitaliziran.

b) Odgovori na apelaciju

10. Kantonalni sud je naveo da su apelantovi navodi neosnovani i da osporenim rješenjem nisu povrijeđena njegova prava. Naveo je da ostaje pri svim razlozima datim u obrazloženju osporenog rješenja. Predložio je da Ustavni sud odbije apelaciju.

11. Općinski sud je naveo da apelant ponavlja navode koje je iznosio u toku prvostepenog postupka, na koje je odgovoreno u prvostepenom rješenju. Predložio je da Ustavni sud odbije apelaciju.

12. Predlagač je naveo da u postupku pred redovnim sudovima nisu povrijeđena apelantova prava. Predložio je da Ustavni sud odbije apelaciju.

V. Relevantni propisi

13. **Porodični zakon Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" br. 35/05, 41/05 – ispravka, 31/14, 32/19 – odluka USFBiH i 94/20 – rješenje USFBiH) u relevantnom dijelu glasi:

4. Starateljstvo nad punoljetnim osobama

Član 192. st. (1) i (2)

(1) *Punoljetnoj osobi koja zbog duševne bolesti, zaostalog duševnog razvoja ili prekomjernog uživanja alkohola ili opojnih droga, senilnosti ili drugih uzroka nije sposobna sama brinuti se o svojim pravima i interesima oduzima se poslovna sposobnost.*

(2) *Punoljetnoj osobi koja zbog uzroka iz stava 1. ovog člana neposredno ugrožava svoja prava i interese ili prava i interese drugih osoba ograničava se poslovna sposobnost.*

Član 330. stav (4)

(4) *O oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu.*

14. **Zakon o vanparničnom postupku** ("Službene novine Federacije BiH" br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Završne odredbe Zakona o nasljeđivanju u FBiH i 11/21) u relevantnom dijelu glasi:

1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti

Član 29.

U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se samo brine o svojim pravima i interesima, te da sukladno s tim potpuno ili djelomično oduzme poslovnu sposobnost punoljetnoj osobi, ili potpuno ili djelomično vrati poslovnu sposobnost onoj punoljetnoj osobi kod koje su prestali razlozi za potpuno, odnosno djelomično oduzimanje poslovne sposobnosti.

Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga.

Član 34.

Na sva ročišta za raspravljavanje o prijedlogu pozivaju se predlagač, staratelj osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, odnosno njegov privremeni zastupnik i organi starateljstva.

Osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se na ročište, osim ako ova osoba po ocjeni suda nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svog učešća u postupku.

Član 36.

Osobu prema kojoj se postupak vodi mora pregledati vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će dati nalaz i mišljenje o njenom duševnom stanju i sposobnostima za rasuđivanje.

Vještačenje se vrši u prisustvu suca, osim kada se obavlja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 38.

Kad utvrdi da postoje uvjeti za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će osobi prema kojoj se vodi postupak potpuno ili djelomično oduzeti poslovnu sposobnost.

15. Odluka o ratifikaciji Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom i Opcionalnog protokola ("Službeni glasnik BiH" – Međunarodni ugovori broj 11/09)

Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom u relevantnom dijelu glasi:

Član 13.

PRISTUP PRAVDI

1. Države potpisnice osigurat će učinkovit pristup pravdi osobama s invaliditetom, ravnopravno s drugim osobama, uključujući osiguravanje pogodnosti primjerenih dobi, kako bi se olakšala njihova stvarna uloga kao direktnih i indirektnih učesnika, uključujući i ulogu svjedoka, u svim sudskim postupcima, uključujući istražni postupak i druge prethodne faze postupka.

2. Kako bi pomogle u osiguravanju učinkovitog pristupa pravdi osobama s invaliditetom, države potpisnice promoviraju odgovarajuću obuku osoba koje rade u pravosuđu, uključujući policiju i zatvorsko osoblje.

VI. Dopustivost i meritum

16. Ustavni sud zapaža da je apelantu osporenim odlukama ograničena poslovna sposobnost "u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosuđa, izvršnog i zakonodavnog sistema". Stoga se postavlja pitanje da li apelant ima *locus standi* pred Ustavnim sudom, odnosno da li je ovlašten da samostalno pokrene postupak pred Ustavnim sudom.

17. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je Evropski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) razmatrao to pitanje u predmetu *Zehentner protiv Austrije*. U tom predmetu, Evropski sud je primijetio da imenovanje staraoca prema domaćem pravu sprečava osobu koja nema pravnu sposobnost da valjano sklapa ugovore ili vodi postupke. To služi, između ostalog, zaštiti dotične osobe od raspolaganja svojim pravima ili

imovinom na vlastitu štetu. U postupcima prema Evropskoj konvenciji potreba da osobu koja nema pravnu sposobnost zastupa staralac je manje očigledna. Stoga u određenim okolnostima može biti opravdano dozvoliti osobi koja nema pravnu sposobnost prema domaćem pravu da samostalno vodi postupak prema Evropskoj konvenciji. Zaista, prema članu 34. Evropske konvencije, Evropski sud može primati predstavke od bilo koje osobe koja tvrdi da je žrtva kršenja prava utvrđenih Evropskom konvencijom ili njenim protokolima od jedne od visokih ugovornih strana. Ne postoji opća obaveza, niti obaveza za osobe koje nemaju pravnu sposobnost da budu zastupane u početnoj fazi postupka (vidi Evropski sud, *Zehentner protiv Austrije*, presuda od 16. jula 2009. godine, predstavka broj 20082/02, tačka 39). Osim toga, Evropski sud je naglasio da je pravo da se od suda traži revizija odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti jedno od najznačajnijih prava takve osobe jer će takva procedura, kad se pokrene, biti odlučujuća za ostvarivanje svih prava i sloboda pogođenih odlukom o oduzimanju poslovne sposobnosti, a svakako i u vezi s bilo kakvim ograničenjima koja su eventualno postavljena u odnosu na slobodu te osobe (vidi Evropski sud, *Stanev protiv Bugarske* [VV], presuda od 17. januara 2012. godine, predstavka broj 36760/06, tačka 241. s daljnjim referencama).

18. Ustavni sud dalje ukazuje da je članom II/1. Ustava Bosne i Hercegovine propisano da će Bosna i Hercegovina i oba entiteta osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda. Također, prvom alinejom preambule Pravila Ustavnog suda propisano je da je Ustavni sud institucionalni garant za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ustanovljenih Ustavom Bosne i Hercegovine i instrumentima Aneksa I. Konačno, Ustavni sud zapaža da je apelant bio stranka u postupku u kojem su donesene osporene odluke, zbog čega se smatra učesnikom u apelacionom postupku, u smislu člana 16. stav (1) tačka b) Pravila Ustavnog suda. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da, uzimajući u obzir specifičnu prirodu zaštite ljudskih prava u apelacionom postupku pred Ustavnim sudom, apelant u okolnostima konkretnog slučaja ima *locus standi*, odnosno, iako ima privremenog staraoca, može samostalno podnijeti apelaciju Ustavnom sudu s ciljem osporavanja odluka redovnih sudova kojima mu je poslovna sposobnost ograničena upravo u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka.

19. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud utvrđuje da apelacija ispunjava uvjete propisane članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, kao i da je podnesena u roku, da ispunjava i ostale uvjete dopustivosti iz člana 18. stav (3) Pravila Ustavnog suda te da nije očigledno (*prima facie*) neosnovana, u smislu odredbe člana 18. stav (4) Pravila Ustavnog suda.

20. Apelant smatra da je povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, zabrana mučenja iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije, pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije i zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije. Međutim, Ustavni sud zapaža da je osporenim odlukama apelantu djelimično oduzeta poslovna sposobnost te ukazuje da je oduzimanje poslovne sposobnosti ozbiljna mjera kojoj bi trebalo pribjeći samo u izuzetnim okolnostima. Bez poslovne sposobnosti pojedinac ne može samostalno i svojevrijedno upravljati svojim životom. Dakle, s obzirom na to da je prema apelantu primijenjena izrazito ozbiljna mjera, Ustavni sud smatra da apelaciju, shodno principu *iura novit curia*, prije svega treba razmotriti kroz pravo na privatni život iz

člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije.

Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku

21. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

f) Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku.

22. Član 8. Evropske konvencije glasi:

1. *Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.*

2. *Javne vlasti se ne smiju miješati u ostvarivanje ovog prava osim ako to nije u skladu sa zakonom i neophodno u demokratskom društvu u interesima nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.*

23. Ustavni sud podsjeća da iz relevantnih standarda, koji proizlaze iz prakse Evropskog suda, slijedi da potpuno ili djelimično lišenje poslovne sposobnosti nesporno predstavlja miješanje države u privatni život pojedinca, u smislu stava 2. člana 8. Evropske konvencije (vidi Evropski sud, *Ivinović protiv Hrvatske*, presuda od 18. septembra 2014. godine, predstavka broj 13006/13, tačka 35). Imajući u vidu da je apelantu djelimično oduzeta poslovna sposobnost, Ustavni sud smatra da je osporenim odlukom Kantonalnog suda došlo do miješanja u apelantovo pravo na privatni život.

24. Razmatrajući da li je miješanje u apelantovo pravo na privatni život bilo zakonito, Ustavni sud zapaža da je osporena odluka Kantonalnog suda zasnovana na relevantnim odredbama Porodičnog zakona i ZVP-a, koji su objavljeni i dostupni javnosti i čije odredbe su dovoljno precizne i jasne. Također, miješanje je imalo i legitiman cilj s obzirom na to da je odredbama Porodičnog zakona i ZVP-a regulirana zaštita osoba koje zbog duševnih smetnji ili drugih razloga nisu sposobne brinuti o svojim pravima i interesima (vidi, *mutatis mutandis*, Evropski sud, *N. protiv Rumunije* (broj 2), presuda od 16. novembra 2021. godine, predstavka broj 38048/18, tačka 59).

25. Ustavni sud dalje napominje da, iako član 8. Evropske konvencije ne sadrži izričite procesne zahtjeve, postupak donošenja odluka kojima dolazi do miješanja "mora biti pravičan i kao takav osigurati dužno poštovanje interesa zaštićenih članom 8". U tom smislu, sud treba uzeti u obzir da li su razlozi navedeni kao opravdanje za preduzetu mjeru "relevantni i dovoljni" i da li je postupak donošenja odluka omogućio poštovanje prava u skladu sa članom 8. Evropske konvencije (*loc. cit.*, *Ivinović protiv Hrvatske*, tačka 36). Dakle, da bi mjera djelimičnog oduzimanja poslovne sposobnosti bila nužna u demokratskom društvu, Evropski sud zahtijeva od sudova koji se bave takvim slučajevima da pažljivo ispituju sve relevantne faktore kako bi osigurali da su ispunjeni zahtjevi člana 8. Evropske konvencije, posebno oni koji se odnose na pravičnost postupka donošenja odluka (vidi Evropski sud, *Pavušek Rakarić protiv Hrvatske*, odluka od 4. februara 2025. godine, predstavka broj 21371/22, tačka 18).

26. Razmatrajući proceduralni aspekt osporenih odluka, Ustavni sud, prije svega, zapaža da apelant tvrdi da ga postupajući sudija nikada nije vidio, pa ni za vrijeme boravka u JZU "Zavod za forenzičku psihijatriju" Sokolac u kojem je vještačen, a koje vještačenje je predstavljalo osnov za ograničavanje njegove poslovne sposobnosti. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje na stav Evropskog suda prema kojem sudije koje donose odluke koje imaju ozbiljne posljedice na privatni život pojedinca, kao što su one koje lišavaju nekoga poslovne sposobnosti, trebaju u principu imati i osobni kontakt s tim osobama. Evropski sud je pri tome potvrdio važnost medicinske dokumentacije koja se odnosi na

osobe koje imaju oštećene psihičke sposobnosti te se složio sa stavom da svaka odluka kojom se odlučuje o mentalnom zdravlju mora biti potkrijepljena relevantnom medicinskom dokumentacijom. Međutim, Evropski sud je naglasio da je naposljetku sudija, a ne ljekar, pa ni psihijatar, taj koji treba ocijeniti sve relevantne faktore koji se odnose na osobu o kojoj je riječ, te njegove ili njene osobne okolnosti. Dužnost je sudije koji vodi postupak da odluči da li je takva krajnja mjera potrebna ili bi i blaža mjera bila dovoljna. Kad je riječ o tako važnoj stvari za privatni život pojedinca, sudija mora pažljivo uravnotežiti sve relevantne faktore kako bi odlučio o razmjernosti mjere koju određuje. Nužne procesne garancije nalažu da se svaki rizik od proizvoljnog odlučivanja tada svede na minimum (vidi Evropski sud, *X i Y protiv Hrvatske*, presuda od 3. novembra 2011. godine, predstavka broj 5193/09, tač. 84–85). U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je apelant pozvan na ročište na kojem ga je trebao vještačiti vještak neuropsihijatar i uz prisustvo postupajućeg sudije, u smislu člana 34. ZVP-a (vidi tačku 14. ove odluke). Međutim, postupajući sudija nije bio u prilici da osobno vidi apelanta zato što se on nije odazvao na to ročište. Dakle, apelant je na taj način odbio da se podvrgne vještačenju i pojavi pred postupajućim sudijom (vidi, *a contrario*, Evropski sud, *Lashin protiv Rusije*, presuda od 22. januara 2013. godine, predstavka broj 33117/02, tačka 88). Stoga je u konačnici apelant vještačen u JZU "Zavod za forenzičku psihijatriju" Sokolac, uz prisustvo sudije Osnovnog suda u Sokocu kao zamoljenog suda (vidi tačku 7. ove odluke), na osnovu čega je vještak neuropsihijatar utvrdio da apelant boluje od duševnog oboljenja "procesni kverulant". Naime, zbog tog oboljenja, kako je obrazloženo, apelant je uvjeren da je diskriminiran, "zakinut" i sl. upravo od učesnika u pravosudnom postupku, pri čemu je okidač za nastanak takvog duševnog oboljenja bio neki stvarni nepravedni događaj koji je apelant teško doživio. Uslijed takvog stanja, apelant šalje nebrojene neosnovane tužbe i dopise, proširuje tužbene zahtjeve u odnosu na sve postupajuće sudije i sl., na koji način ugrožava vlastite interese imajući u vidu da je u obavezi da za svaku tužbu plati sudsku taksu i ostale troškove postupka. Stoga, imajući u vidu specifičnost oboljenja zbog kojeg je apelantu ograničena poslovna sposobnost i činjenicu da apelant zbog svog propusta nije pristupio na ročište pred postupajućeg sudiju, Ustavni sud smatra da činjenica da postupajući sudija nije osobno vidio apelanta, u datim okolnostima, nije u suprotnosti s proceduralnim garancijama člana 8. Evropske konvencije.

27. Razmatrajući materijalnopравни aspekt osporenih odluka, Ustavni sud podsjeća na stav Evropskog suda da postojanje mentalnog poremećaja, pa čak i ozbiljnog, ne može samo po sebi biti razlog za proglašenje osobe potpuno poslovno nesposobnom. Analogno s predmetima koji se odnose na lišavanje slobode, da bi se osoba potpuno lišila poslovne sposobnosti mentalni poremećaj mora biti "takve vrste ili stepena" da opravdava tako strogu mjeru (vidi Evropski sud, *Shtukurov protiv Rusije*, presuda od 27. marta 2008. godine, predstavka broj 44009/05, tačka 94). Međutim, u konkretnom slučaju, apelantu nije potpuno oduzeta poslovna sposobnost, već je ona ograničena, i to isključivo u dijelu samostalnog pokretanja postupaka kod institucija pravosudnog, izvršnog i zakonodavnog sistema. Naime, sudovi su obrazložili da apelant uslijed navedenog duševnog oboljenja nije u stanju da samostalno brine o svojim interesima, naročito imajući u vidu da je u obavezi da za svaku tužbu plati sudsku taksu i ostale troškove postupka. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da iz odredbi relevantnih propisa proizlazi da se poslovna sposobnost može potpuno ili djelimično oduzeti. Stoga, proizlazi da nije postojala neka druga blaža mjera koja bi eventualno mogla biti primijenjena u konkretnom slučaju. Pri tome, Ustavni sud podsjeća da u tako složenim pitanjima poput utvrđivanja nečije mentalne sposobnosti

javne vlasti uživaju široku slobodu procjene zbog toga što imaju prednost direktnog kontakta sa zainteresiranim osobama, pa su stoga legitimirane da odlučuju o takvim pitanjima (*idem*, tačka 87). Stoga, Ustavni sud smatra da je Kantonalni sud detaljno ispitao sve činjenice relevantne za donošenje odluke o ograničavanju apelantove poslovne sposobnosti, kao i da je izrečenu mjeru prilagodio apelantovim osobnim okolnostima.

28. Sumirajući navedeno, Ustavni sud smatra da su sudovi detaljno procijenili sve relevantne faktore, uz poštovanje svih procesnih garancija. Na navedeni način su ispoštovane i garancije člana 13. Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom. Stoga, nije povrijeđeno apelantovo pravo iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

29. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

30. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom.

31. U vezi s apelantovim navodima o povredi prava na pristup sudu, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Evropskog suda, pravo na pristup sudu ne obuhvata samo pravo na pokretanje postupka, već i pravo na "rješavanje" spora. Najvažnije je da je spor o kojem se odlučivalo u sudskom postupku stvarno ispitan (vidi, između ostalih, Evropski sud, *Šimecki protiv Hrvatske*, presuda od 30. aprila 2014. godine, predstavka broj 15253/10, tačka 42. s referiranjem na drugu relevantnu praksu). Pravo na pristup sudu nije apsolutno, ono može biti podložno ograničenjima jer pravo na pristup sudu po samoj svojoj prirodi zahtijeva uređenje od države koja uživa određenu slobodu procjene u tom pogledu (vidi Evropski sud, *Zubac protiv Hrvatske* [VV], presuda od 5. aprila 2018. godine, predstavka broj 40160/12, tačka 78). Kako je navedeno, ta ograničenja ne smiju ograničavati niti umanjiti pristup pojedincu na takav način ili u tolikoj mjeri da se naruši sama suština tog prava. Osim toga, takva ograničenja neće biti u skladu sa članom 6. stav 1. ako ne slijede legitiman cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi postići (vidi Evropski sud, *Fabbri i ostali protiv San Marina*, presuda od 18. oktobra 2022. godine, predstavka broj 345/21 i drugi, tačka 65).

32. Dovodeći navedene standarde u kontekst okolnosti konkretnog predmeta, Ustavni sud primjećuje da je iz činjenica predmeta evidentno da su redovni sudovi na dvije sudske instance raspravljali i odlučivali o meritumu predmeta. Dalje, iz činjenica predmeta proizlazi da je apelant imao pravo da samostalno, na isti način kao i predlagač, predlaže i provodi svoje dokaze i osporava dokaze suprotne strane, kao i da koristi sve pravne lijekove koji su mu bili na raspolaganju. Međutim, iz činjenica predmeta proizlazi da apelant niti njegov privremeni zastupnik u prvostepenom postupku nisu predlagali dokaze, uključujući i apelantovo saslušanje, niti su osporavali dokaze suprotne strane. Također, Općinski sud je razmotrio i akte koje je u spis suda dostavio apelant posredstvom privremenog zastupnika, te je jasno obrazložio zašto su oni irelevantni za rješenje konkretnog spora (vidi tačku 7. ove odluke). Osim toga, Ustavni sud zapaža da je Kantonalni sud, suprotno apelantovim navodima, razmotrio i podnesak koji je on dostavio (vidi tačku 8. ove odluke) i postupajući po tom podnesku dostavio predmet Vrhovnom sudu

radi eventualnog delegiranja predmeta drugom sudu. Stoga, a imajući u vidu prethodna razmatranja po pitanju proceduralnih aspekata člana 8. Evropske konvencije (vidi tačku 26. ove odluke), Ustavni sud smatra da je postupak ograničenja apelantove poslovne sposobnosti bio pravičan.

33. Dalje, u pogledu apelantovih navoda o povredi principa ravnopravnosti stranaka u postupku, Ustavni sud ukazuje da taj princip, u kontekstu građanskog postupka, podrazumijeva da objema stranama mora biti data razumna mogućnost da izlože svoj predmet, uključujući i iznošenje dokazne građe, pod uvjetima koji ih ne stavljaju u znatno podređen položaj u odnosu na protivnika (vidi Evropski sud, *Letinčić protiv Hrvatske*, presuda od 3. maja 2016. godine, predstavka broj 7183/11, tačka 48, i Ustavni sud, Odluka broj AP-3692/19 od 5. maja 2021. godine, tačka 35, dostupna na www.ustavnisud.ba). U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je apelant, kako to proizlazi iz obrazloženja osporenih presuda, imao priliku da se svojim navodima i argumentima suprotstavi drugoj strani pod jednakim uvjetima koji su osigurani i toj strani. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra neosnovanim apelantove navode o povredi principa ravnopravnosti strana u postupku. Stoga, Ustavni sud smatra da nije povrijeđen ni princip kontradiktornosti, koji je usko vezan za princip ravnopravnosti stranaka u postupku (vidi Evropski sud, *Regner protiv Republike Češke*, presuda od 19. septembra 2017. godine, predstavka broj 35289/11, tačka 146).

34. U vezi s navodima kojima apelant problematizira način na koji su sudovi primijenili pravo, Ustavni sud podsjeća da je, prema praksi Evropskog suda, prvenstveno na domaćim organima, naročito sudovima, da rješavaju probleme tumačenja domaćih zakona. Evropski sud ističe da ne treba postupati kao sud "četvrte instance", te da stoga neće, prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije (kojem korespondira član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine), dovoditi u pitanje ocjenu domaćih sudova, osim ako se njihova utvrđenja mogu smatrati proizvoljnim ili "očigledno nerazumnim" (vidi Evropski sud, *Aščerić protiv Bosne i Hercegovine*, odluka od 17. decembra 2019. godine, predstavka broj 52871/13, tačka 23. s daljnjim referencama). Takvu praksu dosljedno slijedi i Ustavni sud u odnosu na odluke redovnih sudova (vidi, između ostalih, Odluku o dopustivosti i meritumu broj AP-4033/20 od 22. juna 2022. godine, tač. od 42. do 45. s daljnjim referencama, objavljenu na www.ustavnisud.ba).

35. Osim toga, pravo na obrazloženu odluku predstavlja neodvojiv dio prava na pravično suđenje i ono obavezuje sudove da obrazlože svoje odluke. Naime, nedostatak dovoljnih i relevantnih razloga u sudskoj odluci može ukazivati, između ostalog, na arbitrarno sudske odlučivanje. Međutim, to ne znači i obavezu sudova da detaljno odgovore na svaki argument koji stranke iznesu u postupku, već moraju odgovoriti na one argumente koji su ključni i odlučujući za donošenje odluke (vidi, npr. Evropski sud, *Petrović i drugi protiv Crne Gore*, presuda od 17. jula 2018. godine, predstavka broj 18116/15, tačka 41, i Ustavni sud, npr. Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-81/21 od 2. novembra 2022. godine, stav 23. s daljnjim referencama, objavljena na www.ustavnisud.ba).

36. Ustavni sud smatra da su redovni sudovi dali relevantne i dovoljne razloge za zaključak da su ispunjeni uvjeti iz člana 192. stav 2. Poričnog zakona da se apelantu ograniči poslovna sposobnost u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosudnog, izvršnog i zakonodavnog sistema. Naime, redovni sudovi su obrazložili da je apelant u periodu od šest mjeseci pokrenuo 451 parnični postupak za koji ne postoji opravdan pravni osnov, a što je prouzrokovano time što apelant boluje od duševnog oboljenja "procesni kverulant", uslijed kojeg šalje nebrojene neosnovane tužbe i dopise, proširuje tužbene zahtjeve u odnosu na sve postupajuće sudije i sl. U vezi s tim,

redovni sudovi su ukazali da pojedinac u tako kratkom periodu ne može da stvori toliko društvenih i pravnih odnosa koji bi predstavljali osnov za podnošenje tolikog broja tužbi. Stoga su sudovi zaključili da apelant nije u stanju da samostalno brine o svojim interesima, naročito imajući u vidu da je u obavezi da za svaku tužbu plati sudsku taksu i ostale troškove postupka, a radi se o penzioneru koji nema druge imovine. Takve razloge Ustavni sud ne smatra proizvoljnim niti "očigledno nerazumnim". Pri tome, Ustavni sud zapaža da apelant ponavlja navode o mjesnoj nenadležnosti Općinskog i Kantonalnog suda. Međutim, redovni sudovi su razmotrili te navode i jasno obrazložili zbog čega su oni neosnovani (vidi tačku 8. ove odluke). Osim toga, Ustavni sud smatra da osporenim odlukama ni na koji način nije doveden u pitanje princip pravne sigurnosti, niti je apelant navode o povredi tog principa posebno obrazložio.

37. Konačno, u vezi sa stavom redovnih sudova da će apelant moći podnijeti prijedlog da mu se vrati poslovna sposobnost posredstvom staraoca, Ustavni sud smatra potrebnim podsjetiti na stav Evropskog suda prema kojem je pravo da se od suda traži revizija odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti jedno od najznačajnijih prava takve osobe jer će takva procedura, kad se pokrene, biti odlučujuća za ostvarivanje svih prava i sloboda pogođenih odlukom o oduzimanju poslovne sposobnosti, a svakako i u vezi s bilo kakvim ograničenjima koja su eventualno postavljena u odnosu na slobodu te osobe (vidi tačku 17. ove odluke). Stoga, Evropski sud smatra da bi osobe kojima je poslovna sposobnost oduzeta ili ograničena, u principu, trebale uživati direktan pristup sudu u toj sferi. Pri tome, država i dalje ima slobodu da odredi proceduru po kojoj će se takav direktan pristup ostvarivati. Međutim, Evropski sud ne smatra da bi bilo nekompatibilno sa članom 6. da domaće zakonodavstvo predvidi određene restrikcije u pravu na pristup sudu u toj sferi, s jednim ciljem da se osigura da sudovi ne budu zatrpani nebrojenim i očigledno neosnovanim zahtjevima. Ipak, čini se jasnim da taj problem može da se riješi drugim, manje restriktivnim sredstvima, umjesto automatskim negiranjem direktnog pristupa, na primjer, tako što će se ograničiti učestalost kojom se takvi zahtjevi mogu podnositi ili uvođenjem sistema prethodnog razmatranja takvih zahtjeva na osnovu spisa. Naime, Evropski sud je, na osnovu analize nacionalnih pravnih sistema, zaključio da na evropskom nivou trenutno postoji novi trend da se osobama kojima je oduzeta poslovna sposobnost daje direktan pristup sudu da traže vraćanje poslovne sposobnosti. Pri tome je ukazao i da međunarodni instrumenti za zaštitu osoba s mentalnim onesposobljenjem, kao što su Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima osoba s onesposobljenjem od 13. decembra 2006. godine i Preporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope broj R (99) 4 o principima vezanim za pravnu zaštitu onesposobljenih odraslih osoba, pridaju sve veći značaj davanju što veće pravne autonomije takvim osobama (*op. cit., Stanev protiv Bugarske* [VV], tač. 241–245).

38. Imajući u vidu navedenu praksu Evropskog suda i dovodeći je u vezu sa svim okolnostima apelantovog predmeta, Ustavni sud smatra da nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Ostali navodi

39. Apelant smatra da je povrijeđena zabrana mučenja iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije jer je prisilno hospitaliziran. Međutim, Ustavni sud zapaža da iz obrazloženja osporenih odluka proizlazi da se apelant dobrovoljno javio u JZU "Zavod za forenzičku psihijatriju" Sokolac, gdje je obavljeno njegovo vještačenje. Pri tome, Ustavni sud zapaža da iz činjenica predmeta ne proizlazi, niti to apelant tvrdi, da je prilikom smještaja u zdravstvenu ustanovu podvrgnut takvom postupanju koje ima minimalni nivo okrutnosti da bi

spadalo u djelokrug člana 3. Evropske konvencije. Stoga, Ustavni sud smatra neosnovanim apelantove navode o povredi zabrane mučenja iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije.

40. Apelant, također, smatra da je povrijeđeno njegovo pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije, koje je, iako to nije eksplicitno naveo, doveo u vezu s pravom na pravično suđenje. U vezi s tim, Ustavni sud primjećuje da je apelant imao mogućnost korištenja pravnih lijekova propisanih zakonom i da je tu mogućnost iskoristio izjavljivanjem žalbe drugostepenom sudu. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da činjenica da korišteni pravni lijek nije rezultirao uspjehom ne može voditi zaključku o nepostojanju ili nedjelotvornosti pravnih lijekova. Stoga, Ustavni sud smatra da su navodi o kršenju prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije u vezi s pravom na pravično suđenje neosnovani.

41. Konačno, apelant smatra da je povrijeđena zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da član 14. Evropske konvencije nije nezavisan nego ima važnu ulogu u nadopunjavanju ostalih odredaba Evropske konvencije i njenih protokola (vidi Evropski sud, *Orešćanin protiv Hrvatske*, odluka od 7. februara 2023. godine, predstavke br. 19544/15 i 44792/16, tačka 21). Imajući u vidu prethodna razmatranja Ustavnog suda, kao i činjenicu da apelant nije dostavio nikakav dokaz koji bi mogao učiniti vjerovatnim da je u postupku diskriminiran po nekom od zabranjenih osnova u vezi s uživanjem prava iz Evropske konvencije, niti da to proizlazi iz predočenih dokumenata, Ustavni sud te navode neće razmatrati.

VII. Zaključak

42. Ustavni sud zaključuje da nije povrijeđeno apelantovo pravo na privatni život iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije s obzirom na to da su u postupku ograničavanja apelantove poslovne sposobnosti ispoštovane proceduralne garancije, te su sudovi na odgovarajući način analizirali relevantne kriterije u kontekstu specifičnih okolnosti konkretnog slučaja i uspostavili pravičnu ravnotežu između legitimnog cilja i apelantovog prava na privatnost.

43. Ustavni sud zaključuje da nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije jer su sudovi proveli postupak u skladu sa standardima Evropske konvencije i dali relevantne i dovoljne razloge za zaključak da su ispunjeni uvjeti iz člana 192. stav 2. Porodičnog zakona da se apelantu ograniči poslovna sposobnost u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosuđa, izvršnog i zakonodavnog sistema, pri čemu apelantu nisu uskraćene procesne garancije pristupa sudu, ravnopravnosti stranaka u postupku i kontradiktornosti postupka, niti je povrijeđen princip pravne sigurnosti.

44. Ustavni sud zaključuje da nije povrijeđena zabrana mučenja iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije jer se apelant dobrovoljno javio u zdravstvenu ustanovu gdje je obavljeno njegovo vještačenje, a iz činjenica predmeta ne proizlazi, niti to apelant tvrdi, da je prilikom smještaja u zdravstvenu ustanovu podvrgnut takvom postupanju koje ima minimalni nivo okrutnosti da bi spadalo u djelokrug člana 3. Evropske konvencije.

45. Konačno, Ustavni sud zaključuje da nije povrijeđeno pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije u vezi s pravom na pravično suđenje jer je apelant imao na raspolaganju i iskoristio mogućnost podnošenja žalbe protiv prvostepene presude, a činjenica da korišteni pravni lijek nije

rezultirao uspjehom ne može voditi zaključku o nepostojanju ili nedjelotvornosti pravnih lijekova.

46. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

47. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP-1781/25**, rješavajući apelaciju **S. Š.**, na temelju članka VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. siječnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija **S. Š.** podnesena protiv Rješenja Kantonalnog suda u Goraždu broj 45 0 V 046467 24 Gž 2 od 18. veljače 2025. godine.

Odluku objavit u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. **S. Š.** (u daljnjem tekstu: apelant) podnio je 18. travnja 2025. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Kantonalnog suda u Goraždu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 45 0 V 046467 24 Gž 2 od 18. veljače 2025. godine i Rješenja Općinskog suda u Goraždu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 45 0 V 046467 23 V od 31. listopada 2024. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i JU "Kantonalni centar za socijalni rad" – Služba socijalne zaštite Novi Grad (u daljnjem tekstu: predlagač) zatraženo je da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud, Općinski sud i predlagač dostavili su odgovore na apelaciju u razdoblju od 17. srpnja do 1. kolovoza 2025. godine. Odgovori na apelaciju dostavljeni su apelantu 13. listopada 2025. godine, ali on nije dostavio izjašnjenje.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

5. Predlagač je podnio prijedlog da se apelantu ograniči poslovna sposobnost u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosudnog, izvršnog i zakonodavnog sustava, a na temelju inicijative Općinskog suda u Sarajevu. U toj inicijativi je navedeno da je apelant u tom sudu u razdoblju od 9. ožujka do 22. studenog 2022. godine pokrenuo 451 parnični postupak protiv sudaca, stručnih suradnika, države i državnih organa, kantona, Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća

BiH i dr. Osim toga je navedeno da je apelant, nakon što bi mu sud vratio tužbu na uređenje, proširivao tužbu i kao tužene označavao postupajuće suce u tim predmetima, tako da je komunikacija s apelantom otežana, odnosno onemogućena.

6. Rješenjem Općinskog suda od 22. travnja 2024. godine apelantu je postavljen odvjetnik iz Goražda kao privremeni zastupnik jer je ranije postavljeni privremeni staratelj bio uposlenik predlagača pa s apelantom ima protivne interese u postupku.

7. Rješenjem Općinskog suda broj 45 0 V 046467 23 V od 30. listopada 2024. godine apelantu, zastupanom po privremenom zastupniku, djelomično je ograničena poslovna sposobnost u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosudnog, izvršnog i zakonodavnog sustava (stavak I.). Predlagaču je naloženo da nakon pravomoćnosti tog rješenja apelantu postavi staratelja u dijelu u kojem mu je ograničena poslovna sposobnost (stavak II.), te je određeno da će rješenje biti upisano u matične knjige (stavak III.). Općinski sud je u obrazloženju naveo da je pravomoćnim rješenjem tog suda od 29. svibnja 2024. godine apelantu određen privremeni smještaj u trajanju od dva dana u JZU "Zavod za forenzičnu psihijatriju" Sokolac, te je u drugom stavku tog rješenja određeno "da će potrebne radnje iz stavka prvog tog rješenja izvesti putem nadležnog suda". U svezi s tim je istaknuo da je to rješenje doneseno jer se apelant nije dobrovoljno odazvao na ročište koje je bilo zakazano za 28. svibnja 2024. godine, na kojem ga je trebao vještačiti vještak neuropsihijatar. Općinski sud je naveo da se apelant, po pozivu Osnovnog suda u Sokocu kao zamoljenog suda, dobrovoljno javio u JZU "Zavod za forenzičnu psihijatriju" Sokolac, gdje je obavljeno njegovo vještačenje uz prisustvo suca. Dalje je naveo da ni apelant ni njegov privremeni zastupnik nisu predlagali dokaze, niti su prigovarali dokazima koje je izveo predlagač. Općinski sud je utvrdio da je apelant u razdoblju od 9. ožujka do 22. studenog 2022. godine u Općinskom sudu u Sarajevu pokrenuo 451 parnični postupak iz osnove diskriminacije, i to protiv sudaca, stručnih suradnika, države, kantona i drugih državnih organa, Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća itd. Općinski sud je, na temelju nalaza i mišljenja vještaka psihijatra, utvrdio da apelant ispoljava produktivnu psihotičnu simptomatologiju paranoidnog karaktera, odnosno simptome "procesnog kverulanta". Naime, kako je to vještak psihijatar naveo, apelant je uvjeren da je diskriminiran, "zakinut" i sl. upravo od sudionika u pravosudnom postupku. Pri tome je sud istaknuo da vještak nije isključio mogućnost da je okidač za nastanak takvog duševnog oboljenja bio neki stvarni nepravedni događaj koji je apelant teško doživio, zbog čega šalje nebrojene tužbe, proširuje tužbene zahtjeve u odnosu na sve postupajuće suce i sl. Slijedom navedenog, Općinski sud je zaključio da su ispunjeni uvjeti iz članka 29. stavak 1. Zakona o vanparničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZVP) da bi se apelantu djelomično oduzela poslovna sposobnost s obzirom na to da apelant ne može rasuđivati je li potrebno da pokreće sudske postupke. U svezi s tim je istaknuo da je nesporno da pojedinac u društvenoj interakciji u razdoblju od 9. ožujka do 22. studenog 2022. godine, pa i u duljem razdoblju prije toga, ne može stvoriti toliko društvenih i pravnih odnosa koji bi predstavljali osnovu za podnošenje 451 tužbe. Navedena činjenica ukazuje, kako je to sud obrazložio, da apelant nije u stanju samostalno brinuti o svojim interesima, naročito imajući u vidu da je u obvezi za svaku tužbu platiti sudsku pristojbu i ostale troškove postupka. Stoga je Općinski sud zaključio da su ispunjeni uvjeti da se apelantu ograniči poslovna sposobnost, u smislu članka 192. stavak 2. Obiteljskog zakona Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Obiteljski zakon). Pri tome je istaknuo da ograničavanjem poslovne sposobnosti apelant neće biti lišen prava na pristup sudu jer će to pravo apelant ostvarivati

posredstvom staratelja, preko kojeg može i podnijeti prijedlog da mu se vrati poslovna sposobnost. Imajući u vidu navedeno, Općinski sud je odlučio kao u izreci rješenja, primjenom čl. 29., 36. i 38. ZVP-a. Konačno, Općinski sud je istaknuo da je imao u vidu i akte koje je u spis suda dostavio apelant posredstvom privremenog zastupnika, te da iz dostavljenih akata ne proizlazi drugačije činjenično stanje od onog utvrđenog u tom postupku, niti se ukazuje na druge odlučne činjenice. Naime, kako je to sud obrazložio, apelant je dostavio tužbe za zaštitu od diskriminacije koje je podnio protiv Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i pojedinih sudaca. Međutim, ti akti nisu relevantni niti predstavljaju prethodno pitanje u tom postupku, u smislu članka 12. Zakona o parničnom postupku.

8. Rješenjem Kantonalnog suda broj 45 0 V 046467 24 Gž 2 od 18. veljače 2025. godine odbijena je apelantova žalba i potvrđeno prvostupajsko rješenje. U obrazloženju je naveo sadržaj žalbe apelantovog privremenog zastupnika i podneska koji je dostavio apelant. Dalje je ocijenio neutemeljenim apelantov prigovor da Općinski sud nije mjesno nadležan. U svezi s tim je istaknuo da je taj sud određen da postupa kao mjesno i stvarno nadležan rješenjem Vrhovnog suda Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) od 18. siječnja 2024. godine, uvažavajući činjenicu da je inicijativa za ograničavanje apelantove poslovne sposobnosti podnesena upravo od mjesno nadležnog suda. Kantonalni sud je dalje naveo da je dostavio predmet Vrhovnom sudu radi eventualnog delegiranja predmeta drugom sudu, imajući u vidu da je apelant u podnesku naveo da je podnio tužbu protiv svih sudaca Kantonalnog suda. U svezi s tim je istaknuo da je Vrhovni sud rješenjem od 16. siječnja 2025. godine odbio takav prijedlog, te je odredio da je Kantonalni sud stvarno nadležan, uzimajući u obzir da nije dokazano da su apelantove tužbe dostavljene nadležnom sudu pa nije počela teći parnica. Dalje je ocijenio neutemeljenim apelantov prigovor da se odluka suda nije mogla temeljiti na nalazu i mišljenju vještaka neuropsihijatra jer on nije pregledao apelanta i s njim obavio razgovor prije upućivanja u zdravstvenu ustanovu. U svezi s tim, Kantonalni sud je istaknuo da se apelant nije odazvao na ročište zakazano za 28. svibnja 2024. godine, na kojem je trebao biti vještačen, iako je o tome bio uredno obaviješten. Pri tome je ukazao da se vještak izjasnio da vještačenje nije moguće provesti u sudu, već u zdravstvenoj ustanovi, zbog čega je sud odredio da se apelant smjesti u forenzičnu zdravstvenu ustanovu na minimalni rok od dva dana. Imajući u vidu da se apelant nakon toga dobrovoljno javio u zdravstvenu ustanovu radi vještačenja, Kantonalni sud je ocijenio neutemeljenim njegove navode da mu je protupravno ograničena sloboda, bez obzira na to što apelant nije prihvatio otpusno pismo iz te ustanove. Dalje je naveo da je neutemeljen apelantov prigovor da je sud pogrešno zaključio da njegovo psihičko stanje utječe na sposobnost da samostalno poduzima radnje pred sudovima jer u njegovoj medicinskoj dokumentaciji nije evidentirano bilo kakvo oboljenje. U svezi s tim, Kantonalni sud je istaknuo da se činjenica da apelant nije tražio pomoć liječnika ne može suprotstaviti nalazu i mišljenju neuropsihijatra koji je utvrdio da apelant boluje od "procesnog kverulanta", koji uzrokuje svakodnevno pokretanje sudskih postupaka koji su u pravilu nedopušteni i koje sud odbacuje. Ukazao je da na taj način apelant sebi stvara velike financijske obveze, koje se ogledaju u obvezi plaćanja sudske pristojbe, koje nije u mogućnosti izmiriti jer je umirovljenik i ne posjeduje nikakvu imovinu. Osim toga, Kantonalni sud je istaknuo da takvo apelantovo postupanje utječe i na pravilno funkcioniranje suda jer sud mora odlučivati o velikom broju postupaka koji nemaju stvarnu pravnu osnovu. Konačno, zaključio je da apelant neutemeljeno smatra da mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu s obzirom na to da će moći pokretati sudske

postupke posredstvom postavljenog staratelja, čija je uloga da ocijeni je li pokretanje konkretnog postupka opravdano.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

9. Apelant smatra da je povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), zabrana mučenja iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije, pravo na djelotvoran pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije i zabrana diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije. U svezi s tim, apelant navodi da Općinski i Kantonalni sud nisu mjesno nadležni. Dalje navodi da mu je nezakonito "nametnut" privremeni zastupnik, te da je Kantonalni sud razmatrao samo žalbu zastupnika, ali ne i apelantove žalbe. Stoga apelant smatra da mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu jer njegov zastupnik nije htio proslijediti njegove podneske sudu. U svezi s tim, ističe da nametanje zakonskog zastupnika nije imalo legitiman cilj, nije ustanovljeno zakonom i ne zadovoljava načelo proporcionalnosti. Osim toga, apelant smatra da je povrijeđeno načelo ravnopravnosti stranaka u postupku, načelo kontradiktornosti, zabrana arbitrnog postupanja, pravo na obrazloženu sudska odluku te načelo pravne sigurnosti. Apelant dalje navodi da ga prvostupajski sudac nikada nije vidio, pa ni za vrijeme boravka u JZU "Zavod za forenzičnu psihijatriju" Sokolac, gdje je prisilno hospitaliziran, što smatra suprotnim članku 330. stavak 4. Obiteljskog zakona. Konačno, apelant navodi da je povrijeđeno njegovo pravo iz članka 3. Europske konvencije jer je prisilno hospitaliziran.

b) Odgovori na apelaciju

10. Kantonalni sud je naveo da su apelantovi navodi neutemeljeni i da osporenim rješenjem nisu povrijeđena njegova prava. Naveo je da ostaje pri svim razlozima danim u obrazloženju osporenog rješenja. Predložio je da Ustavni sud odbije apelaciju.

11. Općinski sud je naveo da apelant ponavlja navode koje je iznio tijekom prvostupajskog postupka, na koje je odgovoreno u prvostupajskom rješenju. Predložio je da Ustavni sud odbije apelaciju.

12. Predlagač je naveo da u postupku pred redovnim sudovima nisu povrijeđena apelantova prava. Predložio je da Ustavni sud odbije apelaciju.

V. Relevantni propisi

13. **Obiteljski zakon Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" br. 35/05, 41/05 – ispravak, 31/14, 32/19 – odluka USFBiH i 94/20 – rješenje USFBiH) u relevantnom dijelu glasi:

4. Skrbništvo nad punoljetnim osobama

Članak 192.

(1) *Punoljetnoj osobi koja zbog duševne bolesti, zaostalog duševnog razvoja ili prekomjernog uživanja alkohola ili opojnih droga, senilnosti ili drugih uzroka nije sposobna sama se brinuti o svojim pravima i interesima oduzima se poslovna sposobnost.*

(2) *Punoljetnoj osobi koja zbog uzroka iz stavka 1. ovog članka neposredno ugrožava svoja prava i interese ili prava i interese drugih osoba ograničava se poslovna sposobnost.*

Članak 330. stavak (4)

(4) *O oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na temelju činjenica utvrđenih na ročištu.*

14. **Zakon o vanparničnom postupku** ("Službene novine Federacije BiH" br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Završne odredbe Zakona o nasljeđivanju u FBiH i 11/21) u relevantnom dijelu glasi:

1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti

Članak 29.

U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se samo brine o svojim pravima i interesima, te da sukladno s tim potpuno ili djelomično oduzme poslovnu sposobnost punoljetnoj osobi, ili potpuno ili djelomično vrati poslovnu sposobnost onoj punoljetnoj osobi kod koje su prestali razlozi za potpuno, odnosno djelomično oduzimanje poslovne sposobnosti.

Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga.

Članak 34.

Na sva ročišta za raspravljanje o prijedlogu pozivaju se predlagatelj, staratelj osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, odnosno njegov privremeni zastupnik i organi starateljstva.

Osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se na ročište, osim ako ova osoba po ocjeni suda nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svog učešća u postupku.

Članak 36.

Osoba prema kojoj se postupak vodi mora pregledati vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti koji će dati nalaz i mišljenje o njenom duševnom stanju i sposobnostima za rasuđivanje.

Vještačenje se vrši u prisustvu suca, osim kada se obavlja u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 38.

Kad utvrdi da postoje uvjeti za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će osobi prema kojoj se vodi postupak potpuno ili djelomično oduzeti poslovnu sposobnost.

15. Odluka o ratifikaciji Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom i Opcionalnog protokola ("Službeni glasnik BiH" – Međunarodni ugovori broj 11/09)

Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom u relevantnom dijelu glasi:

Članak 13.

PRISTUP PRAVDI

1. Države potpisnice osigurat će učinkovit pristup pravdi osobama s invaliditetom, ravnopravno s drugim osobama, uključujući osiguravanje pogodnosti primjerenih dobi, kako bi se olakšala njihova stvarna uloga kao izravnih i neizravnih sudionika, uključujući i ulogu svjedoka, u svim sudskim postupcima, uključujući istražni postupak i druge prethodne faze postupka.

2. Kako bi pomogle u osiguravanju učinkovitog pristupa pravdi osobama s invaliditetom, države potpisnice promoviraju odgovarajuću obuku osoba koje rade u pravosuđu, uključujući policiju i zatvorsko osoblje.

VI. Dopustivost i meritum

16. Ustavni sud zapaža da je apelantu osporenim odlukama ograničena poslovna sposobnost "u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosudnog, izvršnog i zakonodavnog sustava". Stoga se postavlja pitanje ima li apelant *locus standi* pred Ustavnim sudom, odnosno je li ovlašten samostalno pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom.

17. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je Europski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) razmatrao to pitanje u predmetu *Zehentner protiv Austrije*. U tom predmetu, Europski sud je primijetio da imenovanje staratelja prema domaćem pravu sprečava osobu koja nema pravnu sposobnost da valjano sklapa ugovore ili vodi postupke. To služi, između

ostalog, zaštititi dotične osobe od raspolaganja svojim pravima ili imovinom na vlastitu štetu. U postupcima prema Europskoj konvenciji potreba da osobu koja nema pravnu sposobnost zastupa staratelj je manje očigledna. Stoga u određenim okolnostima može biti opravdano dozvoliti osobi koja nema pravnu sposobnost prema domaćem pravu da samostalno vodi postupak prema Europskoj konvenciji. Zaista, prema članku 34. Europske konvencije, Europski sud može primati predstavke od bilo koje osobe koja tvrdi da je žrtva kršenja prava utvrđenih Europskom konvencijom ili njezinim protokolima od jedne od visokih ugovornih strana. Ne postoji opća obveza, niti obveza za osobe koje nemaju pravnu sposobnost da budu zastupane u početnoj fazi postupka (vidi Europski sud, *Zehentner protiv Austrije*, presuda od 16. srpnja 2009. godine, predstavka broj 20082/02, točka 39.). Osim toga, Europski sud je naglasio da je pravo da se od suda traži revizija odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti jedno od najznačajnijih prava takve osobe jer će takva procedura, kada se pokrene, biti odlučujuća za ostvarivanje svih prava i sloboda pogođenih odlukom o oduzimanju poslovne sposobnosti, a svakako i u svezi s bilo kakvim ograničenjima koja su eventualno postavljena u odnosu na slobodu te osobe (vidi Europski sud, *Stanev protiv Bugarske* [VV], presuda od 17. siječnja 2012. godine, predstavka broj 36760/06, točka 241. s daljnjim referencama).

18. Ustavni sud dalje ukazuje da je člankom II/1. Ustava Bosne i Hercegovine propisano da će Bosna i Hercegovina i oba entiteta osigurati najvišu razinu međunarodno priznatih ljudskih prava i temeljnih sloboda. Također, prvom alinejom preambule Pravila Ustavnog suda propisano je da je Ustavni sud institucionalni garant za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ustanovljenih Ustavom Bosne i Hercegovine i instrumentima Aneksa I. Konačno, Ustavni sud zapaža da je apelant bio stranka u postupku u kojem su donesene osporene odluke, zbog čega se smatra sudionikom u apelacijskom postupku, u smislu članka 16. stavak (1) točka b) Pravila Ustavnog suda. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da, uzimajući u obzir specifičnu prirodu zaštite ljudskih prava u apelacijskom postupku pred Ustavnim sudom, apelant u okolnostima konkretnog slučaja ima *locus standi*, odnosno, iako ima privremenog staratelja, može samostalno podnijeti apelaciju Ustavnom sudu s ciljem osporavanja odluka redovnih sudova kojima mu je poslovna sposobnost ograničena upravo u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka.

19. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud utvrđuje da apelacija ispunjava uvjete propisane člankom VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, kao i da je podnesena u roku, da ispunjava i ostale uvjete dopustivosti iz članka 18. stavak (3) Pravila Ustavnog suda te da nije očigledno (*prima facie*) neutemeljena, u smislu odredbe članka 18. stavak (4) Pravila Ustavnog suda.

20. Apelant smatra da je povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, zabrana mučenja iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije, pravo na djelotvoran pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije i zabrana diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije. Međutim, Ustavni sud zapaža da je osporenim odlukama apelantu djelomično oduzeta poslovna sposobnost te ukazuje da je oduzimanje poslovne sposobnosti ozbiljna mjera kojoj bi trebalo pribjeći samo u iznimnim okolnostima. Bez poslovne sposobnosti pojedinac ne može samostalno i svojevrijedno upravljati svojim životom. Dakle, s obzirom na to da je prema apelantu primijenjena izrazito ozbiljna mjera, Ustavni sud smatra da apelaciju, shodno načelu *iura novit curia*, prije svega treba razmotriti kroz pravo na

privatni život iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije.

Pravo na privatni i obiteljski život, dom i prepisku

21. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

f) Pravo na privatni i obiteljski život, dom i dopisivanje.

22. Članak 8. Europske konvencije glasi:

1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i prepiske.

2. Javne vlasti se ne smiju miješati u ostvarivanje ovog prava osim ako to nije sukladno zakonu i neophodno u demokratskom društvu u interesima nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti ili gospodarske dobrobiti zemlje, radi sprječavanja nereda ili kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

23. Ustavni sud podsjeća da iz relevantnih standarda, koji proizlaze iz prakse Europskog suda, slijedi da potpuno ili djelomično lišenje poslovne sposobnosti nesporno predstavlja miješanje države u privatni život pojedinca, u smislu stavka 2. članka 8. Europske konvencije (vidi Europski sud, *Ivinović protiv Hrvatske*, presuda od 18. rujna 2014. godine, predstavka broj 13006/13, točka 35.). Imajući u vidu da je apelantu djelomično oduzeta poslovna sposobnost, Ustavni sud smatra da je osporenim odlukom Kantonalnog suda došlo do miješanja u apelantovo pravo na privatni život.

24. Razmatrajući je li miješanje u apelantovo pravo na privatni život bilo zakonito, Ustavni sud zapaža da je osporena odluka Kantonalnog suda utemeljena na relevantnim odredbama Obiteljskog zakona i ZVP-a, koji su objavljeni i dostupni javnosti i čije odredbe su dovoljno precizne i jasne. Također, miješanje je imalo i legitiman cilj s obzirom na to da je odredbama Obiteljskog zakona i ZVP-a regulirana zaštita osoba koje zbog duševnih smetnji ili drugih razloga nisu sposobne brinuti o svojim pravima i interesima (vidi, *mutatis mutandis*, Europski sud, *N. protiv Rumunjske* (broj 2), presuda od 16. studenog 2021. godine, predstavka broj 38048/18, točka 59.).

25. Ustavni sud dalje napominje da, iako članak 8. Europske konvencije ne sadrži izričite procesne zahtjeve, postupak donošenja odluka kojima dolazi do miješanja "mora biti pravičan i kao takav osigurati dužno poštovanje interesa zaštićenih člankom 8." U tom smislu, sud treba uzeti u obzir jesu li razlozi navedeni kao opravdanje za poduzetu mjeru "relevantni i dovoljni" i je li postupak donošenja odluka omogućio poštovanje prava u skladu sa člankom 8. Europske konvencije (*loc. cit.*, *Ivinović protiv Hrvatske*, točka 36.). Dakle, da bi mjera djelomičnog oduzimanja poslovne sposobnosti bila nužna u demokratskom društvu, Europski sud zahtijeva od sudova koji se bave takvim slučajevima da pažljivo ispituju sve relevantne čimbenike kako bi osigurali da su ispunjeni zahtjevi članka 8. Europske konvencije, posebno oni koji se odnose na pravičnost postupka donošenja odluka (vidi Europski sud, *Pavušek Rakarić protiv Hrvatske*, odluka od 4. veljače 2025. godine, predstavka broj 21371/22, točka 18.).

26. Razmatrajući proceduralni aspekt osporenih odluka, Ustavni sud, prije svega, zapaža da apelant tvrdi da ga postupajući sudac nikada nije vidio, pa ni za vrijeme boravka u JZU "Zavod za forenzičnu psihijatriju" Sokolac u kojem je vještačen, a koje vještačenje je predstavljalo osnovu za ograničavanje njegove poslovne sposobnosti. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje na stav Europskog suda prema kojem suci koji donose odluke koje imaju ozbiljne posljedice na privatni život pojedinca, kao što su one koje lišavaju nekoga poslovne sposobnosti, trebaju u načelu imati i osobni kontakt s tim osobama. Europski sud je pri tome potvrdio važnost medicinske dokumentacije koja se odnosi na osobe koje

imaju oštećene psihičke sposobnosti te se složio sa stavom da svaka odluka kojom se odlučuje o mentalnom zdravlju mora biti potkrijepljena relevantnom medicinskom dokumentacijom. Međutim, Europski sud je naglasio da je naposljetku sudac, a ne liječnik, pa ni psihijatar, taj koji treba ocijeniti sve relevantne čimbenike koji se odnose na osobu o kojoj je riječ, te njegove ili njezine osobne okolnosti. Dužnost je suca koji vodi postupak da odluči je li takva krajnja mjera potrebna ili bi i blaža mjera bila dovoljna. Kada je riječ o tako važnoj stvari za privatni život pojedinca, sudac mora pažljivo uravnotežiti sve relevantne čimbenike kako bi odlučio o razmjernosti mjere koju određuje. Nužne procesne garancije nalažu da se svaki rizik od proizvoljnog odlučivanja tada svede na minimum (vidi Europski sud, *X i Y protiv Hrvatske*, presuda od 3. studenog 2011. godine, predstavka broj 5193/09, toč. 84.–85.). U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da je apelant pozvan na ročište na kojem ga je trebao vještačiti vještak neuropsihijatar i uz prisustvo postupajućeg suca, u smislu članka 34. ZVP-a (vidi točku 14. ove odluke). Međutim, postupajući sudac nije bio u prilici osobno vidjeti apelanta zato što se on nije odazvao na to ročište. Dakle, apelant se na taj način odbio podvrgnuti vještačenju i pojaviti pred postupajućim sucem (vidi, *a contrario*, Europski sud, *Lashin protiv Rusije*, presuda od 22. siječnja 2013. godine, predstavka broj 33117/02, točka 88.). Stoga je u konačnici apelant vještačen u JZU "Zavod za forenzičnu psihijatriju" Sokolac, uz prisustvo suca Osnovnog suda u Sokocu kao zamoljenog suda (vidi točku 7. ove odluke), na temelju čega je vještak neuropsihijatar utvrdio da apelant boluje od duševnog oboljenja "procesni kverulant". Naime, zbog tog oboljenja, kako je obrazloženo, apelant je uvjeren da je diskriminiran, "zakinut" i sl. upravo od sudionika u pravosuđnom postupku, pri čemu je okidač za nastanak takvog duševnog oboljenja bio neki stvarni nepravedni događaj koji je apelant teško doživio. Uslijed takvog stanja, apelant šalje nebrojene neutemeljene tužbe i dopise, proširuje tužbene zahtjeve u odnosu na sve postupajuće suce i sl., na koji način ugrožava vlastite interese imajući u vidu da je u obvezi za svaku tužbu platiti sudsku pristojbu i ostale troškove postupka. Stoga, imajući u vidu specifičnost oboljenja zbog kojeg je apelantu ograničena poslovna sposobnost i činjenicu da apelant zbog svog propusta nije pristupio na ročište pred postupajućeg suca, Ustavni sud smatra da činjenica da postupajući sudac nije osobno vidio apelanta, u danim okolnostima, nije u suprotnosti s proceduralnim garancijama članka 8. Europske konvencije.

27. Razmatrajući materijalnopравни aspekt osporenih odluka, Ustavni sud podsjeća na stav Europskog suda da postojanje mentalnog poremećaja, pa čak i ozbiljnog, ne može samo po sebi biti razlog za proglašenje osobe potpuno poslovno nesposobnom. Analogno s predmetima koji se odnose na lišavanje slobode, da bi se osoba potpuno lišila poslovne sposobnosti mentalni poremećaj mora biti "takve vrste ili stupnja" da opravdava tako strogu mjeru (vidi Europski sud, *Shtukurov protiv Rusije*, presuda od 27. ožujka 2008. godine, predstavka broj 44009/05, točka 94.). Međutim, u konkretnom slučaju, apelantu nije potpuno oduzeta poslovna sposobnost, već je ona ograničena, i to isključivo u dijelu samostalnog pokretanja postupaka kod institucija pravosuđa, izvršnog i zakonodavnog sustava. Naime, sudovi su obrazložili da apelant uslijed navedenog duševnog oboljenja nije u stanju samostalno brinuti se o svojim interesima, naročito imajući u vidu da je u obvezi za svaku tužbu platiti sudsku pristojbu i ostale troškove postupka. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da iz odredaba relevantnih propisa proizlazi da se poslovna sposobnost može potpuno ili djelomično oduzeti. Stoga, proizlazi da nije postojala neka druga blaža mjera koja bi eventualno mogla biti primijenjena u konkretnom slučaju. Pri tome, Ustavni sud podsjeća da u tako složenim pitanjima poput utvrđivanja nečije

mentalne sposobnosti javne vlasti uživaju široku slobodu procjene zbog toga što imaju prednost izravnog kontakta sa zainteresiranim osobama, pa su stoga legitimirane odlučivati o takvim pitanjima (*idem*, točka 87.). Stoga, Ustavni sud smatra da je Kantonalni sud detaljno ispitao sve činjenice relevantne za donošenje odluke o ograničavanju apelantove poslovne sposobnosti, kao i da je izrečenu mjeru prilagodio apelantovim osobnim okolnostima.

28. Sumirajući navedeno, Ustavni sud smatra da su sudovi detaljno procijenili sve relevantne čimbenike, uz poštovanje svih procesnih garancija. Na navedeni način su ispoštovane i garancije članka 13. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Stoga, nije povrijeđeno apelantovo pravo iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

29. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivične postupke.

30. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obveza ili kaznene optužbe protiv njega, svatko ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim sudom ustanovljenim zakonom.

31. U svezi s apelantovim navodima o povredi prava na pristup sudu, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Europskog suda, pravo na pristup sudu ne obuhvaća samo pravo na pokretanje postupka, već i pravo na "rješavanje" spora. Najvažnije je da je spor o kojem se odlučivalo u sudskom postupku stvarno ispitivan (vidi, između ostalih, Europski sud, *Šimečki protiv Hrvatske*, presuda od 30. travnja 2014. godine, predstavka broj 15253/10, točka 42. s referiranjem na drugu relevantnu praksu). Pravo na pristup sudu nije apsolutno, ono može biti podložno ograničenjima jer pravo na pristup sudu po samoj svojoj prirodi zahtijeva uređenje od države koja uživa određenu slobodu procjene u tom pogledu (vidi Europski sud, *Zubac protiv Hrvatske* [VV], presuda od 5. travnja 2018. godine, predstavka broj 40160/12, točka 78.). Kako je navedeno, ta ograničenja ne smiju ograničavati niti umanjiti pristup pojedincu na takav način ili u tolikoj mjeri da se naruši sama suština tog prava. Osim toga, takva ograničenja neće biti u skladu sa člankom 6. stavak 1. ako ne slijede legitiman cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi postići (vidi Europski sud, *Fabbri i ostali protiv San Marina*, presuda od 18. listopada 2022. godine, predstavka broj 345/21 i drugi, točka 65.).

32. Dovodeći navedene standarde u kontekst okolnosti konkretnog predmeta, Ustavni sud primjećuje da je iz činjenica predmeta evidentno da su redovni sudovi na dvije sudske instance raspravljali i odlučivali o meritumu predmeta. Dalje, iz činjenica predmeta proizlazi da je apelant imao pravo samostalno, na isti način kao i predlagač, predlagati i provoditi svoje dokaze i osporavati dokaze suprotne strane, kao i koristiti sve pravne lijekove koji su mu bili na raspolaganju. Međutim, iz činjenica predmeta proizlazi da apelant niti njegov privremeni zastupnik u prvostupanjskom postupku nisu predlagali dokaze, uključujući i apelantovo saslušanje, niti su osporavali dokaze suprotne strane. Također, Općinski sud je razmotrio i akte koje je u spis suda dostavio apelant posredstvom privremenog zastupnika, te je jasno obrazložio zašto su oni irelevantni za rješenje konkretnog spora (vidi točku 7. ove odluke). Osim toga, Ustavni sud zapaža da je Kantonalni sud, suprotno apelantovim navodima, razmotrio i podnesak koji je on dostavio (vidi točku 8. ove odluke) i

postupajući po tom podnesku dostavio predmet Vrhovnom sudu radi eventualnog delegiranja predmeta drugom sudu. Stoga, a imajući u vidu prethodna razmatranja po pitanju proceduralnih aspekata članka 8. Europske konvencije (vidi točku 26. ove odluke), Ustavni sud smatra da je postupak ograničenja apelantove poslovne sposobnosti bio pravičan.

33. Dalje, u pogledu apelantovih navoda o povredi načela ravnopravnosti stranaka u postupku, Ustavni sud ukazuje da to načelo, u kontekstu građanskog postupka, podrazumijeva da objema stranama mora biti dana razumna mogućnost da izlože svoj predmet, uključujući i iznošenje dokazne građe, pod uvjetima koji ih ne stavljaju u znatno podređen položaj u odnosu na protivnika (vidi Europski sud, *Letinčić protiv Hrvatske*, presuda od 3. svibnja 2016. godine, predstavka broj 7183/11, točka 48., i Ustavni sud, Odluka broj AP-3692/19 od 5. svibnja 2021. godine, točka 35., dostupna na www.ustavnisud.ba). U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da je apelant, kako to proizlazi iz obrazloženja osporenih presuda, imao priliku da se svojim navodima i argumentima suprotstavi drugoj strani pod jednakim uvjetima koji su osigurani i toj strani. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra neutemeljenim apelantove navode o povredi načela ravnopravnosti strana u postupku. Stoga, Ustavni sud smatra da nije povrijeđeno ni načelo kontradiktornosti, koje je usko vezano za načelo ravnopravnosti stranaka u postupku (vidi Europski sud, *Regner protiv Republike Češke*, presuda od 19. rujna 2017. godine, predstavka broj 35289/11, točka 146.).

34. U svezi s navodima kojima apelant problematizira način na koji su sudovi primijenili pravo, Ustavni sud podsjeća da je, prema praksi Europskog suda, prvenstveno na domaćim organima, naročito sudovima, da rješavaju probleme tumačenja domaćih zakona. Europski sud ističe da ne treba postupati kao sud "četvrtice instance", te da stoga neće, prema članku 6. stavak 1. Europske konvencije (kojem korespondira članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine), dovoditi u pitanje ocjenu domaćih sudova, osim ako se njihova utvrđenja mogu smatrati proizvoljnim ili "očigledno nerazumnim" (vidi Europski sud, *Aščerić protiv Bosne i Hercegovine*, odluka od 17. prosinca 2019. godine, predstavka broj 52871/13, točka 23. s daljnjim referencama). Takvu praksu dosljedno slijedi i Ustavni sud u odnosu na odluke redovnih sudova (vidi, između ostalih, Odluku o dopustivosti i meritumu broj AP-4033/20 od 22. lipnja 2022. godine, toč. od 42. do 45. s daljnjim referencama, objavljenu na www.ustavnisud.ba).

35. Osim toga, pravo na obrazloženu odluku predstavlja neodvojiv dio prava na pravično suđenje i ono obvezuje sudove da obrazlože svoje odluke. Naime, nedostatak dovoljnih i relevantnih razloga u sudskoj odluci može ukazivati, između ostalog, na arbitrarno sudsko odlučivanje. Međutim, to ne znači i obvezu sudova da detaljno odgovore na svaki argument koji stranke iznesu u postupku, već moraju odgovoriti na one argumente koji su ključni i odlučujući za donošenje odluke (vidi, npr. Europski sud, *Petrović i drugi protiv Crne Gore*, presuda od 17. srpnja 2018. godine, predstavka broj 18116/15, točka 41., i Ustavni sud, npr. Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-81/21 od 2. studenog 2022. godine, stavak 23. s daljnjim referencama, objavljena na www.ustavnisud.ba).

36. Ustavni sud smatra da su redovni sudovi dali relevantne i dovoljne razloge za zaključak da su ispunjeni uvjeti iz članka 192. stavak 2. Obiteljskog zakona da se apelantu ograniči poslovna sposobnost u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosudnog, izvršnog i zakonodavnog sustava. Naime, redovni sudovi su obrazložili da je apelant u razdoblju od šest mjeseci pokrenuo 451 parnični postupak za koji ne postoji opravdana pravna osnova, a što je prouzrokovano time što apelant boluje od duševnog oboljenja "procesni kverulant", uslijed kojeg šalje nebrojene neutemeljene tužbe i dopise,

proširuje tužbene zahtjeve u odnosu na sve postupajuće suce i sl. U svezi s tim, redovni sudovi su ukazali da pojedinac u tako kratkom razdoblju ne može stvoriti toliko društvenih i pravnih odnosa koji bi predstavljali osnovu za podnošenje tolikog broja tužbi. Stoga su sudovi zaključili da apelant nije u stanju samostalno brinuti se o svojim interesima, naročito imajući u vidu da je u obvezi za svaku tužbu platiti sudsku pristojbu i ostale troškove postupka, a radi se o umirovljeniku koji nema druge imovine. Takve razloge Ustavni sud ne smatra proizvoljnim niti "očigledno nerazumnim". Pri tome, Ustavni sud zapaža da apelant ponavlja navode o mjesnoj nenadležnosti Općinskog i Kantonalnog suda. Međutim, redovni sudovi su razmotrili te navode i jasno obrazložili zbog čega su oni neutemeljeni (vidi točku 8. ove odluke). Osim toga, Ustavni sud smatra da osporenim odlukama ni na koji način nije dovedeno u pitanje načelo pravne sigurnosti, niti je apelant navode o povredi tog načela posebno obrazložio.

37. Konačno, u svezi sa stavom redovnih sudova da će apelant moći podnijeti prijedlog da mu se vrati poslovna sposobnost posredstvom staratelja, Ustavni sud smatra potrebnim podsjetiti na stav Europskog suda prema kojem je pravo da se od suda traži revizija odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti jedno od najznačajnijih prava takve osobe jer će takva procedura, kad se pokrene, biti odlučujuća za ostvarivanje svih prava i sloboda pogođenih odlukom o oduzimanju poslovne sposobnosti, a svakako i u svezi s bilo kakvim ograničenjima koja su eventualno postavljena u odnosu na slobodu te osobe (vidi točku 17. ove odluke). Stoga, Europski sud smatra da bi osobe kojima je poslovna sposobnost oduzeta ili ograničena, u načelu, trebale uživati izravan pristup sudu u toj sferi. Pri tome, država i dalje ima slobodu da odredi proceduru po kojoj će se takav izravni pristup ostvarivati. Međutim, Europski sud ne smatra da bi bilo nekompatibilno sa člankom 6. da domaće zakonodavstvo predvidi određene restrikcije u pravu na pristup sudu u toj sferi, s jednim ciljem da se osigura da sudovi ne budu zatrpani nebrojenim i očigledno neutemeljenim zahtjevima. Ipak, čini se jasnim da se taj problem može riješiti drugim, manje restriktivnim sredstvima, umjesto automatskim negiranjem izravnog pristupa, na primjer, tako što će se ograničiti učestalost kojom se takvi zahtjevi mogu podnositi ili uvođenjem sustava prethodnog razmatranja takvih zahtjeva na temelju spisa. Naime, Europski sud je, na temelju analize nacionalnih pravnih sustava, zaključio da na europskoj razini trenutno postoji novi trend da se osobama kojima je oduzeta poslovna sposobnost daje izravan pristup sudu da traže vraćanje poslovne sposobnosti. Pri tome je ukazao i da međunarodni instrumenti za zaštitu osoba s mentalnim onesposobljenjem, kao što su Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba s onesposobljenjem od 13. prosinca 2006. godine i Preporuka Komiteta ministara Vijeća Europe broj R (99) 4 o načelima vezanim za pravnu zaštitu onesposobljenih odraslih osoba, pridaju sve veći značaj davanju što veće pravne autonomije takvim osobama (*op. cit.*, *Stanev protiv Bugarske* [VV], toč. 241.–245.).

38. Imajući u vidu navedenu praksu Europskog suda i dovodeći je u svezu sa svim okolnostima apelantovog predmeta, Ustavni sud smatra da nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Ostali navodi

39. Apelant smatra da je povrijeđena zabrana mučenja iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije jer je prisilno hospitaliziran. Međutim, Ustavni sud zapaža da iz obrazloženja osporenih odluka proizlazi da se apelant dobrovoljno javio u JZU "Zavod za forenzičnu psihijatriju" Sokolac, gdje je obavljeno njegovo vještačenje. Pri tome, Ustavni sud zapaža da iz činjenica predmeta ne proizlazi, niti to apelant

tvrdi, da je prilikom smještaja u zdravstvenu ustanovu podvrgnut takvom postupanju koje ima minimalnu razinu okrutnosti da bi spadalo u djelokrug članka 3. Europske konvencije. Stoga, Ustavni sud smatra neutemeljenim apelantove navode o povredi zabrane mučenja iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije.

40. Apelant, također, smatra da je povrijeđeno njegovo pravo na djelotvoran pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije, koje je, iako to nije eksplicitno naveo, doveo u svezu s pravom na pravično suđenje. U svezi s tim, Ustavni sud primjećuje da je apelant imao mogućnost korištenja pravnih lijekova propisanih zakonom i da je tu mogućnost iskoristio izjavljivanjem žalbe drugostupanjskom sudu. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da činjenica da korišteni pravni lijek nije rezultirao uspjehom ne može voditi zaključku o nepostojanju ili nedjelotvornosti pravnih lijekova. Stoga, Ustavni sud smatra da su navodi o kršenju prava na djelotvoran pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije u svezi s pravom na pravično suđenje neutemeljeni.

41. Konačno, apelant smatra da je povrijeđena zabrana diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da članak 14. Europske konvencije nije neovisan nego ima važnu ulogu u nadopunjavanju ostalih odredaba Europske konvencije i njezinih protokola (vidi Europski sud, *Orešćanin protiv Hrvatske*, odluka od 7. veljače 2023. godine, predstavke br. 19544/15 i 44792/16, točka 21.). Imajući u vidu prethodna razmatranja Ustavnog suda, kao i činjenicu da apelant nije dostavio nikakav dokaz koji bi mogao učiniti vjerojatnim da je u postupku diskriminiran po nekoj od zabranjenih osnova u svezi s uživanjem prava iz Europske konvencije, niti da to proizlazi iz predočenih dokumenata, Ustavni sud te navode neće razmatrati.

VII. Zaključak

42. Ustavni sud zaključuje da nije povrijeđeno apelantovo pravo na privatni život iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije s obzirom na to da su u postupku ograničavanja apelantove poslovne sposobnosti ispoštovane proceduralne garancije, te su sudovi na odgovarajući način analizirali relevantne kriterije u kontekstu specifičnih okolnosti konkretnog slučaja i uspostavili pravičnu ravnotežu između legitimnog cilja i apelantovog prava na privatnost.

43. Ustavni sud zaključuje da nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije jer su sudovi proveli postupak u skladu sa standardima Europske konvencije i dali relevantne i dovoljne razloge za zaključak da su ispunjeni uvjeti iz članka 192. stavak 2. Obiteljskog zakona da se apelantu ograniči poslovna sposobnost u dijelu koji se odnosi na samostalno pokretanje postupaka kod institucija pravosudnog, izvršnog i zakonodavnog sustava, pri čemu apelantu nisu uskraćene procesne garancije pristupa sudu, ravnopravnosti stranaka u postupku i kontradiktornosti postupka, niti je povrijeđeno načelo pravne sigurnosti.

44. Ustavni sud zaključuje da nije povrijeđena zabrana mučenja iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije jer se apelant dobrovoljno javio u zdravstvenu ustanovu gdje je obavljeno njegovo vještačenje, a iz činjenica predmeta ne proizlazi, niti to apelant tvrdi, da je prilikom smještaja u zdravstvenu ustanovu podvrgnut takvom postupanju koje ima minimalnu razinu okrutnosti da bi spadalo u djelokrug članka 3. Europske konvencije.

45. Konačno, Ustavni sud zaključuje da nije povrijeđeno pravo na djelotvoran pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije u svezi s pravom na pravično suđenje jer je apelant imao na raspolaganju i iskoristio mogućnost podnošenja žalbe

protiv prvostupanjske presude, a činjenica da korišteni pravni lijek nije rezultirao uspjehom ne može voditi zaključku o nepostojanju ili nedjelotvornosti pravnih lijekova.

46. Na temelju članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

47. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **АП-1781/25**, рјешавајући апелацију **С. Ш.**, на основу члана VI/3.6) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија
на сједници одржаној 22. јануара 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **С. Ш.** поднесена против Рјешења Кантоналног суда у Горажду број 45 0 В 046467 24 Гж 2 од 18. фебруара 2025. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. **С. Ш.** (у даљњем тексту: апелант) поднио је 18. априла 2025. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Рјешења Кантоналног суда у Горажду (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 45 0 В 046467 24 Гж 2 од 18. фебруара 2025. године и Рјешења Општинског суда у Горажду (у даљњем тексту: Општински суд) број 45 0 В 046467 23 В од 31. октобра 2024. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Кантоналног суда, Општинског суда и ЈУ "Кантонални центар за социјални рад" – Служба социјалне заштите Нови Град (у даљњем тексту: предлагач) затражено је да доставе одговоре на апелацију.

3. Кантонални суд, Општински суд и предлагач доставили су одговоре на апелацију у периоду од 17. јула до 1. августа 2025. године. Одговори на апелацију достављени су апеланту 13. октобра 2025. године, али он није доставио изјашњење.

III. Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произлазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

5. Предлагач је поднио приједлог да се апеланту ограничи пословна способност у дијелу који се односи на

самостално покретање поступака код институција правосудног, извршног и законодавног система, а на основу иницијативе Општинског суда у Сарајеву. У тој иницијативи је наведено да је апелант у том суду у периоду од 9. марта до 22. новембра 2022. године покренуо 451 парнични поступак против судија, стручних сарадника, државе и државних органа, кантона, Високог судског и тужилачког савјета БиХ и др. Осим тога је наведено да је апелант, након што би му суд вратио тужбу на уређење, проширивао тужбу и као тужене означавао поступајуће судије у тим предметима, тако да је комуникација с апелантом отежана, односно онемогућена.

6. Рјешењем Општинског суда од 22. априла 2024. године апеланту је постављен адвокат из Горажда као привремени заступник јер је раније постављени привремени старалац био запосленик предлагача па с апелантом има противне интересе у поступку.

7. Рјешењем Општинског суда број 45 0 В 046467 23 В од 30. октобра 2024. године апеланту, заступаном по привременом заступнику, дјелимично је ограничена пословна способност у дијелу који се односи на самостално покретање поступака код институција правосудног, извршног и законодавног система (став I). Предлагачу је наложено да након правоснажности тог рјешења апеланту постави стараоца у дијелу у којем му је ограничена пословна способност (став II), те је одређено да ће рјешење бити уписано у матичне књиге (став III). Општински суд је у образложењу навео да је правоснажним рјешењем тог суда од 29. маја 2024. године апеланту одређен привремени смјештај у трајању од два дана у ЈЗУ "Завод за форензичку психијатрију" Соколац, те је у другом ставу тог рјешења одређено "да ће потребне радње из става првог тог рјешења извести путем надлежног суда". У вези с тим је истакао да је то рјешење донесено јер се апелант није добровољно одазвао на рочиште које је било заказано за 28. мај 2024. године, на којем га је требао вјештачити вјештак неуропсихијатар. Општински суд је навео да се апелант, по позиву Основног суда у Сокоцу као замољеног суда, добровољно јавио у ЈЗУ "Завод за форензичку психијатрију" Соколац, гдје је обављено његово вјештачење уз присуство судије. Даље је навео да ни апелант ни његов привремени заступник нису предлагали доказе, нити су приговарали доказима које је извео предлагач. Општински суд је утврдио да је апелант у периоду од 9. марта до 22. новембра 2022. године у Општинском суду у Сарајеву покренуо 451 парнични поступак из основа дискриминације, и то против судија, стручних сарадника, државе, кантона и других државних органа, Високог судског и тужилачког савјета итд. Општински суд је, на основу налаза и мишљења вјештака психијатра, утврдио да апелант испољава продуктивну психотичну симптоматологију параноидног карактера, односно симптоме "процесног кверуланта". Наиме, како је то вјештак психијатар навео, апелант је убијеђен да је дискриминисан, "закинут" и сл. управо од учесника у правосудном поступку. При томе је суд истакао да вјештак није искључио могућност да је окидач за настанак таквог душевног обољења био неки стварни неправедни догађај који је апелант тешко доживио, због чега шаље небројене тужбе, проширује тужбене захтјеве у односу на све поступајуће судије и сл. Слиједом наведеног, Општински суд је закључио да су испуњени услови из члана 29. став 1. Закона о ванпарничном поступку (у даљњем тексту: ЗВП) да би се апеланту дјелимично одузела пословна способност с обзиром на то да апелант не може да расуђује да ли је потребно да покреће судске поступке. У вези с тим је истакао да је неспорно да појединац у друштвеној интеракцији у периоду

од 9. марта до 22. новембра 2022. године, па и у дужем периоду прије тога, не може да створи толико друштвених и правних односа који би представљали основ за подношење 451 тужбе. Наведена чињеница указује, како је то суд образложио, да апелант није у стању да самостално брине о својим интересима, нарочито имајући у виду да је у обавези да за сваку тужбу плати судску таксу и остале трошкове поступка. Стога је Општински суд закључио да су испуњени услови да се апеланту ограничи пословна способност, у смислу члана 192. став 2. Породичног закона Федерације БиХ (у даљњем тексту: Породични закон). При томе је истакао да ограничавањем пословне способности апелант неће бити лишен права на приступ суду јер ће то право апелант остваривати посредством стараоца, преко којег може и поднијети приједлог да му се врати пословна способност. Имајући у виду наведено, Општински суд је одлучио као у изреци рјешења, примјеном чл. 29, 36. и 38. ЗВП-а. Коначно, Општински суд је истакао да је имао у виду и акте које је у спис суда доставио апелант посредством привременог заступника, те да из достављених аката не произлази другачије чињенично стање од оног утврђеног у том поступку, нити се указује на друге одлучне чињенице. Наиме, како је то суд образложио, апелант је доставио тужбе за заштиту од дискриминације које је поднио против Босанскоподринског кантона Горажде и појединих судија. Међутим, ти акти нису релевантни нити представљају претходно питање у том поступку, у смислу члана 12. Закона о парничном поступку.

8. Рјешењем Кантоналног суда број 45 0 В 046467 24 Гж 2 од 18. фебруара 2025. године одбијена је апелантова жалба и потврђено првостепено рјешење. У образложењу је навео садржај жалбе апелантовог привременог заступника и поднеска који је доставио апелант. Даље је оцијенио неоснованим апелантов приговор да Општински суд није мјесно надлежан. У вези с тим је истакао да је тај суд одређен да поступа као мјесно и стварно надлежан рјешењем Врховног суда Федерације БиХ (у даљњем тексту: Врховни суд) од 18. јануара 2024. године, уважавајући чињеницу да је иницијатива за ограничавање апелантове пословне способности поднесена управо од мјесно надлежног суда. Кантонални суд је даље навео да је доставио предмет Врховном суду ради евентуалног делегирања предмета другом суду, имајући у виду да је апелант у поднеску навео да је поднио тужбу против свих судија Кантоналног суда. У вези с тим је истакао да је Врховни суд рјешењем од 16. јануара 2025. године одбио такав приједлог, те је одредио да је Кантонални суд стварно надлежан, узимајући у обзир да није доказано да су апелантове тужбе достављене надлежном суду па није почела тећи парница. Даље је оцијенио неоснованим апелантов приговор да се одлука суда није могла заснивати на налазу и мишљењу вјештака неуропсихијатра јер он није прегледао апеланта и с њим обавио разговор прије упућивања у здравствену установу. У вези с тим, Кантонални суд је истакао да се апелант није одазвао на рочиште заказано за 28. мај 2024. године, на којем је требао бити вјештачен, иако је о томе био уредно обавијештен. При томе је указао да се вјештак изјаснио да вјештачење није могуће спровести у суду, већ у здравственој установи, због чега је суд одредио да се апелант смјести у форензичку здравствену установу на минимални рок од два дана. Имајући у виду да се апелант након тога добровољно јавио у здравствену установу ради вјештачења, Кантонални суд је оцијенио неоснованим његове наводе да му је противправно ограничена слобода, без обзира на то што апелант није прихватио отпусно писмо из те установе. Даље

је навео да је неоснован апелантов приговор да је суд погрешно закључио да његово психичко стање утиче на способност да самостално предузима радње пред судовима јер у његовој медицинској документацији није евидентирано било какво обољење. У вези с тим, Кантонални суд је истакао да се чињеница да апелант није тражио помоћ лекара не може супротставити налазу и мишљењу неуропсихијатра који је утврдио да апелант болује од "процесног кверуланта", који узрокује свакодневно покретање судских поступака који су у правилу недопуштени и које суд одбацује. Указао је да на тај начин апелант себи ствара велике финансијске обавезе, које се огледају у обавези плаћања судске таксе, које није у могућности измирити јер је пензионер и не посједује никакву имовину. Осим тога, Кантонални суд је истакао да такво апелантово поступање утиче и на правилно функционисање суда јер суд мора да одлучује о великом броју поступака који немају стварни правни основ. Коначно, закључио је да апелант неосновано сматра да му је повријеђено право на приступ суду с обзиром на то да ће моћи покретати судске поступке посредством постављеног стараоца, чија је улога да оцијени да ли је покретање конкретног поступка оправдано.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

9. Апелант сматра да је повријеђено његово право на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), забрана мучења из члана II/3.б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3. Европске конвенције, право на дјелотворан правни лијек из члана 13. Европске конвенције и забрана дискриминације из члана II/4. Устава Босне и Херцеговине и члана 14. Европске конвенције. У вези с тим, апелант наводи да Општински и Кантонални суд нису мјесно надлежни. Даље наводи да му је незаконито "наметнут" привремени заступник, те да је Кантонални суд разматрао само жалбу заступника, али не и апелантове жалбе. Стога апелант сматра да му је повријеђено право на приступ суду јер његов заступник није хтио да прослједи његове поднеске суду. У вези с тим, истиче да наметање законског заступника није имало легитиман циљ, није установљено законом и не задовољава принцип пропорционалности. Осим тога, апелант сматра да је повријеђен принцип равноправности странака у поступку, принцип контрадикторности, забрана арбитражног поступања, право на образложену судску одлуку те принцип правне сигурности. Апелант даље наводи да га првостепени судија никада није видио, па ни за вријеме боравка у ЈЗУ "Завод за форензичку психијатрију" Соколац, гдје је присилно хоспитализован, што сматра супротним члану 330. став 4. Породичног закона. Коначно, апелант наводи да је повријеђено његово право из члана 3. Европске конвенције јер је присилно хоспитализован.

б) Одговори на апелацију

10. Кантонални суд је навео да су апелантови наводи неосновани и да оспореним рјешењем нису повријеђена његова права. Навео је да остаје при свим разлозима датим у образложењу оспореног рјешења. Предложио је да Уставни суд одбије апелацију.

11. Општински суд је навео да апелант понавља наводе које је износио у току првостепеног поступка, на које је одговорено у првостепеном рјешењу. Предложио је да Уставни суд одбије апелацију.

12. Предлагач је навео да у поступку пред редовним судовима нису повријеђена апелантова права. Предложио је да Уставни суд одбије апелацију.

V. Релевантни прописи

13. **Породични закон Федерације Босне и Херцеговине** ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 35/05, 41/05 – исправка, 31/14, 32/19 – одлука УСФБиХ и 94/20 – рјешење УСФБиХ) у релевантном дијелу гласи:

4. Старатељство над пунољетним лицима

Члан 192. ст. (1) и (2)

(1) Пунољетном лицу које због душевне болести, заосталог душевног развоја или прекомјерног уживања алкохола или опојних дрога, сенилности или других узрока није способно да се само брине о својим правима и интересима одузима се пословна способност.

(2) Пунољетном лицу које због узрока из става 1. овог члана непосредно угрожава своја права и интересе или права и интересе других лица ограничава се пословна способност.

Члан 330. став (4)

(4) Одузимању или враћању пословне способности суд одлучује на основу чињеница утврђених на рочишту.

14. **Закон о ванпарничном поступку** ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Завршне одредбе Закона о наслеђивању у ФБиХ и 11/21)

За потребе ове одлуке користи се текст прописа како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

1. Одузимање и враћање пословне способности

Члан 29.

У поступку одузимања и враћања пословне способности суд утврђује да ли је пунољетна особа због потпуне или дјеломичне неспособности за расуђивање у стању да се само брине о својим правима и интересима, те да суkladно с тим потпуно или дјеломично одузме пословну способност пунољетној особи, или потпуно или дјеломично врати пословну способност оној пунољетној особи код које су престали разлози за потпуно, односно дјеломично одузимање пословне способности.

Поступак из става 1. овог члана мора се завршити што прије, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема приједлога.

Члан 34.

На сва рочишта за расправљање о приједлогу позивају се предлагач, старатељ особа којој се одузима или враћа пословна способност, односно његов привремени заступник и органи старатељства.

Особа којој се одузима, односно враћа пословна способност позива се на рочиште, осим ако ова особа по ојени суда није у стању да схвати значај и правне посљедице свог учешћа у поступку.

Члан 36.

Особу према којој се поступак води мора прегледати вјештак медицинске струке одговарајуће специјалности, који ће дати налаз и мишљење о њеном душевном стању и способностима за расуђивање.

Вјештачење се врши у присуству суца, осим када се обавља у здравственој установи.

Члан 38.

Кад утврди да постоје увјети за одузимање пословне способности, суд ће особи према којој се води поступак потпуно или дјеломично одузети пословну способност.

15. **Одлука о ратификацији Конвенције о правима лица са инвалидитетом и Опционалног протокола** ("Службени гласник БиХ" – Међународни уговори број 11/09)

Конвенција о правима лица са инвалидитетом у релевантном дијелу гласи:

Члан 13.

ПРИСТУП ПРАВДИ

1. Државе потписнице обезбјеђују дјелотворан приступ правди особама с инвалидитетом, равноправно с другим особама, укључујући обезбјеђење погодности примјерених доби, како би се олакшала њихова стварна улога као директних и индиректних учесника, укључујући и улогу свједока, у свим судским поступцима, укључујући истражни поступак и друге претходне фазе поступка.

2. Како би помогле у обезбјеђивању дјелотворног приступа правди особама с инвалидитетом, државе потписнице промовишу одговарајућу обуку особа које раде у правосудју, укључујући полицију и затворско особље.

VI. Допустивост и меритум

16. Уставни суд запажа да је апеланту оспореним одлукама ограничена пословна способност "у дијелу који се односи на самостално покретање поступка код институција правосудног, извршног и законодавног система". Стога се поставља питање да ли апелант има *locus standi* пред Уставним судом, односно да ли је овлашћен да самостално покрене поступак пред Уставним судом.

17. У вези с тим, Уставни суд указује да је Европски суд за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) разматрао то питање у предмету *Zehentner против Аустрије*. У том предмету, Европски суд је примијетио да именовање староца према домаћем праву спречава лице које нема правну способност да ваљано склапа уговоре или води поступке. То служи, између осталог, заштити дотичног лица од располагања својим правима или имовином на сопствену штету. У поступцима према Европској конвенцији потреба да лице које нема правну способност заступа старалац је мање очигледна. Стога у одређеним околностима може бити оправдано дозволити лицу које нема правну способност према домаћем праву да самостално води поступак према Европској конвенцији. Заиста, према члану 34. Европске конвенције, Европски суд може примати представке од било којег лица које тврди да је жртва кршења права утврђених Европском конвенцијом или њеним протоколима од једне од високих уговорних страна. Не постоји општа обавеза, нити обавеза за лица која немају правну способност да буду заступана у почетној фази поступка (види Европски суд, *Zehentner против Аустрије*, пресуда од 16. јула 2009. године, представка број 20082/02, тачка 39). Осим тога, Европски суд је нагласио да је право да се од суда тражи ревизија одлуке о одузимању пословне способности једно од најзначајнијих права таквог лица јер ће таква процедура, кад се покрене, бити одлучујућа за остваривање свих права и слобода погођених одлуком о одузимању пословне способности, а свакако и у вези с било каквим ограничењима која су евентуално постављена у односу на слободу тог лица (види Европски суд, *Stanev против Бугарске* [BV], пресуда од 17. јануара 2012. године, представка број 36760/06, тачка 241. с даљњим референцама).

18. Уставни суд даље указује да је чланом II/1. Устава Босне и Херцеговине прописано да ће Босна и Херцеговина и оба ентитета обезбједити највиши ниво међународно признатих људских права и основних слобода. Такође, првом алинејом преамбуле Правила Уставног суда прописано је да је Уставни суд институционални гарант за заштиту људских права и основних слобода установљених Уставом Босне и Херцеговине и инструментима Анекса I. Коначно, Уставни суд запажа да је апелант био странка у поступку у којем су

донесене оспорене одлуке, због чега се сматра учесником у апелационом поступку, у смислу члана 16. став (1) тачка б) Правила Уставног суда. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да, узимајући у обзир специфичну природу заштите људских права у апелационом поступку пред Уставним судом, апелант у околностима конкретног случаја има *locus standi*, односно, иако има привременог староца, може самостално поднијети апелацију Уставном суду с циљем оспоравања одлука редовних судова којима му је пословна способност ограничена управо у дијелу који се односи на самостално покретање поступака.

19. Имајући у виду све наведено, Уставни суд утврђује да апелација испуњава услове прописане чланом VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине и чланом 18. став (1) Правила Уставног суда, као и да је поднесена у року, да испуњава и остале услове допустивости из члана 18. став (3) Правила Уставног суда те да није очигледно (*prima facie*) неоснована, у смислу одредбе члана 18. став (4) Правила Уставног суда.

20. Апелант сматра да је повријеђено његово право на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције, забрана мучења из члана II/3.б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3. Европске конвенције, право на дјелотворан правни лијек из члана 13. Европске конвенције и забрана дискриминације из члана II/4. Устава Босне и Херцеговине и члана 14. Европске конвенције. Међутим, Уставни суд запажа да је оспореним одлукама апеланту дјелимично одузета пословна способност те указује да је одузимање пословне способности озбиљна мјера којој би требало прибијети само у изузетним околностима. Без пословне способности појединац не може самостално и својевољно управљати својим животом. Дакле, с обзиром на то да је према апеланту примијењена изразито озбиљна мјера, Уставни суд сматра да апелацију, сходно принципу *iura novit curia*, прије свега треба размотрити кроз право на приватни живот из члана II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције.

Право на приватни и породични живот, дом и преписку

21. Члан II/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

ф) Право на приватни и породични живот, дом и преписку.

22. Члан 8. Европске конвенције гласи:

1. Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

2. Јавне власти се не смију мијешати у остваривање овог права осим ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересима националне безбједности, јавне безбједности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, ради заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.

23. Уставни суд подсјећа да из релевантних стандарда, који произлазе из праксе Европског суда, сlijеди да потпуно или дјелимично лишење пословне способности неспорно представља мијешање државе у приватни живот појединца, у смислу става 2. члана 8. Европске конвенције (види Европски суд, *Ивиновић против Хрватске*, пресуда од 18. септембра 2014. године, представка број 13006/13, тачка 35). Имајући у виду да је апеланту дјелимично одузета пословна способност, Уставни суд сматра да је оспореном одлуком Кантоналног суда дошло до мијешања у апелантово право на приватни живот.

24. Разматрајући да ли је мијешање у апелантово право на приватни живот било законито, Уставни суд запажа да је оспорена одлука Кантоналног суда заснована на релевантним одредбама Породичног закона и ЗВП-а, који су објављени и доступни јавности и чије одредбе су довољно прецизне и јасне. Такође, мијешање је имало и легитиман циљ с обзиром на то да је одредбама Породичног закона и ЗВП-а регулисана заштита лица која због душевних сметњи или других разлога нису способна бринути о својим правима и интересима (види, *mutatis mutandis*, Европски суд, *Н. против Румуније* (број 2), пресуда од 16. новембра 2021. године, представка број 38048/18, тачка 59).

25. Уставни суд даље напомиње да, иако члан 8. Европске конвенције не садржи изричите процесне захтјеве, поступак доношења одлука којима долази до мијешања "мора бити правичан и као такав обезбједити дужно поштовање интереса заштићених чланом 8". У том смислу, суд треба узети у обзир да ли су разлози наведени као оправдање за предузету мјеру "релевантни и довољни" и да ли је поступак доношења одлука омогућио поштовање права у складу са чланом 8. Европске конвенције (*loc. cit.*, *Ивиновић против Хрватске*, тачка 36). Дакле, да би мјера дјелимичног одузимања пословне способности била нужна у демократском друштву, Европски суд захтијева од судова који се баве таквим случајевима да пажљиво испитају све релевантне факторе како би обезбједили да су испуњени захтјеви члана 8. Европске конвенције, посебно они који се односе на правичност поступка доношења одлука (види Европски суд, *Павушек Ракарић против Хрватске*, одлука од 4. фебруара 2025. године, представка број 21371/22, тачка 18).

26. Разматрајући процедурални аспект оспорених одлука, Уставни суд, прије свега, запажа да апелант тврди да га поступајући судија никада није видео, па ни за вријеме боравка у ЈЗУ "Завод за форензичку психијатрију" Соколац у којем је вјештачен, а које вјештачење је представљало основ за ограничавање његове пословне способности. У вези с тим, Уставни суд указује на став Европског суда према којем судије које доносе одлуке које имају озбиљне последице на приватни живот појединца, као што су оне које лишавају некога пословне способности, требају у принципу имати и лични контакт с тим лицима. Европски суд је при томе потврдио важност медицинске документације која се односи на лица која имају оштећене психичке способности те се сложио са ставом да свака одлука којом се одлучује о менталном здрављу мора бити поткријепљена релевантном медицинском документацијом. Међутим, Европски суд је нагласио да је на крају судија, а не љекар, па ни психијатар, тај који треба оцијенити све релевантне факторе који се односе на лице о којем је ријеч, те његове или њене личне околности. Дужност је судије који води поступак да одлучи да ли је таква крајња мјера потребна или би и блажа мјера била довољна. Кад је ријеч о тако важној ствари за приватни живот појединца, судија мора пажљиво уравнотежити све релевантне факторе како би одлучио о сразмјерности мјере коју одређује. Нужне процесне гаранције налажу да се сваки ризик од произвољног одлучивања тада сведе на минимум (види Европски суд, *Х и У против Хрватске*, пресуда од 3. новембра 2011. године, представка број 5193/09, тач. 84–85). У вези с тим, Уставни суд запажа да је апелант позван на рочиште на којем га је требао вјештачити вјештак неуропсихијатар и уз присуство поступајућег судије, у смислу члана 34. ЗВП-а (види тачку 14. ове одлуке). Међутим, поступајући судија није био у прилици да лично види апеланта зато што се он није одазвао на то рочиште. Дакле, апелант је на тај начин одбио да се подвргне

вјештачењу и појави пред поступајућим судијом (види, *a contrario*, Европски суд, *Lashin protiv Русије*, пресуда од 22. јануара 2013. године, представка број 33117/02, тачка 88). Стога је у коначници апелант вјештачен у ЈЗУ "Завод за форензичку психијатрију" Соколац, уз присуство судије Основног суда у Сокоцу као замољеног суда (види тачку 7. ове одлуке), на основу чега је вјештак неуропсихијатар утврдио да апелант болује од душевног обољења "процесни кверулант". Наиме, због тог обољења, како је образложено, апелант је убијеђен да је дискриминисан, "закинут" и сл. управо од учесника у правосудном поступку, при чему је окидач за настанак таквог душевног обољења био неки стварни неправедни догађај који је апелант тешко доживио. Усљед таквог стања, апелант шаље небројене неосноване тужбе и дописе, проширује тужбене захтјеве у односу на све поступајуће судије и сл., на који начин угрожава сопствене интересе имајући у виду да је у обавези да за сваку тужбу плати судску таксу и остале трошкове поступка. Стога, имајући у виду специфичност обољења због којег је апеланту ограничена пословна способност и чињеницу да апелант због свог пропуста није приступио на рочиште пред поступајућег судију, Уставни суд сматра да чињеница да поступајући судија није лично видео апеланта, у датим околностима, није у супротности с процедуралним гаранцијама члана 8. Европске конвенције.

27. Разматрајући материјалноправни аспект оспорених одлука, Уставни суд подсјећа на став Европског суда да постојање менталног поремећаја, па чак и озбиљног, не може само по себи бити разлог за проглашење лица потпуно пословно неспособним. Аналогно с предметима који се односе на лишавање слободе, да би се лице потпуно лишило пословне способности ментални поремећај мора бити "такве врсте или степена" да оправдава тако строгу мјеру (види Европски суд, *Shukurov protiv Русије*, пресуда од 27. марта 2008. године, представка број 44009/05, тачка 94). Међутим, у конкретном случају, апеланту није потпуно одузета пословна способност, већ је она ограничена, и то искључиво у дијелу самосталног покретања поступака код институција правосудног, извршног и законодавног система. Наиме, судови су образложили да апелант усљед наведеног душевног обољења није у стању да самостално брине о својим интересима, нарочито имајући у виду да је у обавези да за сваку тужбу плати судску таксу и остале трошкове поступка. У вези с тим, Уставни суд запажа да из одредби релевантних прописа произлази да се пословна способност може потпуно или дјелимично одузети. Стога, произлази да није постојала нека друга блажа мјера која би евентуално могла бити примјењена у конкретном случају. При томе, Уставни суд подсјећа да у тако сложеним питањима попут утврђивања нечије менталне способности јавне власти уживају широку слободу процјене због тога што имају предност директног контакта са заинтересованим лицима, па су стога легитимисане да одлучују о таквим питањима (*idem*, тачка 87). Стога, Уставни суд сматра да је Кантонални суд детаљно испитао све чињенице релевантне за доношење одлуке о ограничавању апелантове пословне способности, као и да је изречену мјеру прилагодио апелантовим личним околностима.

28. Сумирајући наведено, Уставни суд сматра да су судови детаљно процјенили све релевантне факторе, уз поштовање свих процесних гаранција. На наведени начин су испоштоване и гаранције члана 13. Конвенције о правима лица са инвалидитетом. Стога, није повријеђено апелантово право из члана II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције.

Право на правично суђење

29. Члан II/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.

30. Члан 6. став 1. Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом.

31. У вези с апелантовим наводима о повреди права на приступ суду, Уставни суд указује да, према пракси Европског суда, право на приступ суду не обухвата само право на покретање поступка, већ и право на "рјешавање" спора. Најважније је да је спор о којем се одлучивало у судском поступку стварно испитан (види, између осталих, Европски суд, *Шимеџи против Хрватске*, пресуда од 30. априла 2014. године, представка број 15253/10, тачка 42. с реферисањем на другу релевантну праксу). Право на приступ суду није апсолутно, оно може бити подложно ограничењима јер право на приступ суду по самој својој природи захтијева уређење од државе која ужива одређену слободу процјене у том погледу (види Европски суд, *Зубац против Хрватске* [BB], пресуда од 5. априла 2018. године, представка број 40160/12, тачка 78). Како је наведено, та ограничења не смију ограничавати нити умањити приступ појединцу на такав начин или у толикој мјери да се наруши сама суштина тог права. Осим тога, таква ограничења неће бити у складу са чланом 6. став 1. ако не слиједе легитиман циљ или ако не постоји разуман однос пропорционалности између употребљених средстава и циља који се жели постићи (види Европски суд, *Fabbri и остали против Сан Марина*, пресуда од 18. октобра 2022. године, представка број 345/21 и други, тачка 65).

32. Доводећи наведене стандарде у контекст околности конкретног предмета, Уставни суд примјећује да је из чињеница предмета евидентно да су редовни судови на двије судске инстанце расправљали и одлучивали о меритуму предмета. Даље, из чињеница предмета произлази да је апелант имао право да самостално, на исти начин као и предлагач, предлаже и спроводи своје доказе и оспорава доказе супротне стране, као и да користи све правне лијекове који су му били на располагању. Међутим, из чињеница предмета произлази да апелант нити његов привремени заступник у првостепеном поступку нису предлагали доказе, укључујући и апелантово саслушање, нити су оспоравали доказе супротне стране. Такође, Општински суд је размотрио и акте које је у спис суда доставио апелант посредством привременог заступника, те је јасно образложио зашто су они ирелевантни за рјешење конкретног спора (види тачку 7. ове одлуке). Осим тога, Уставни суд запажа да је Кантонални суд, супротно апелантовим наводима, размотрио и поднесак који је он доставио (види тачку 8. ове одлуке) и поступајући по том поднеску доставио предмет Врховном суду ради евентуалног делегирања предмета другом суду. Стога, а имајући у виду претходна разматрања по питању процедуралних аспеката члана 8. Европске конвенције (види тачку 26. ове одлуке), Уставни суд сматра да је поступак ограничења апелантове пословне способности био правичан.

33. Даље, у погледу апелантових навода о повреди принципа равноправности странака у поступку, Уставни суд указује да тај принцип, у контексту грађанског поступка, подразумијева да објема странама мора бити дата разумна могућност да изложи свој предмет, укључујући и изношење доказне грађе, под условима који их не стављају у знатно подређен положај у односу на противника (види Европски суд, *Летинчић против Хрватске*, пресуда од 3. маја 2016. године, представка број 7183/11, тачка 48, и Уставни суд, Одлука број АП-3692/19 од 5. маја 2021. године, тачка 35, доступна на www.ustavnisud.ba). У вези с тим, Уставни суд запажа да је апелант, како то произлази из образложења оспорених пресуда, имао прилику да се својим наводима и аргументима супротстави другој страни под једнаким условима који су обезбијеђени и тој страни. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра неоснованим апелантове наводе о повреди принципа равноправности страна у поступку. Стога, Уставни суд сматра да није повријеђен ни принцип контрадикторности, који је уско везан за принцип равноправности странака у поступку (види Европски суд, *Regner против Републике Чешке*, пресуда од 19. септембра 2017. године, представка број 35289/11, тачка 146).

34. У вези с наводима којима апелант проблематизује начин на који су судови примијенили право, Уставни суд подсјећа да је, према пракси Европског суда, првенствено на домаћим органима, нарочито судовима, да рјешавају проблеме тумачења домаћих закона. Европски суд истиче да не треба поступати као суд "четврте инстанце", те да стога неће, према члану 6. став 1. Европске конвенције (којем кореспондира члан II/3.е) Устава Босне и Херцеговине), доводити у питање оцјену домаћих судова, осим ако се њихова утврђења могу сматрати произвољним или "очигледно неразумним" (види Европски суд, *Аућерућ против Босне и Херцеговине*, одлука од 17. децембра 2019. године, представка број 52871/13, тачка 23. с даљњим референцама). Такву праксу досљедно слиједи и Уставни суд у односу на одлуке редовних судова (види, између осталих, Одлуку о допуствости и меритуму број АП-4033/20 од 22. јуна 2022. године, тач. од 42. до 45. с даљњим референцама, објављену на www.ustavnisud.ba).

35. Осим тога, право на образложену одлуку представља неодојив дио права на правично суђење и оно обавезује судове да образложе своје одлуке. Наиме, недостатак довољних и релевантних разлога у судској одлуци може указивати, између осталог, на арбитрарно судско одлучивање. Међутим, то не значи и обавезу судова да детаљно одговоре на сваки аргумент који странке изнесу у поступку, већ морају одговорити на оне аргументе који су кључни и одлучујући за доношење одлуке (види, нпр. Европски суд, *Петровић и други против Црне Горе*, пресуда од 17. јула 2018. године, представка број 18116/15, тачка 41, и Уставни суд, нпр. Одлука о допуствости и меритуму број АП-81/21 од 2. новембра 2022. године, став 23. с даљњим референцама, објављена на www.ustavnisud.ba).

36. Уставни суд сматра да су редовни судови дали релевантне и довољне разлоге за закључак да су испуњени услови из члана 192. став 2. Породичног закона да се апеланту ограничи пословна способност у дијелу који се односи на самостално покретање поступака код институција правосудног, извршног и законодавног система. Наиме, редовни судови су образложили да је апелант у периоду од шест мјесеци покренуо 451 парнични поступак за који не постоји оправдан правни основ, а што је проузроковано тиме што апелант болује од душевног обољења "процесни кверулант", услед којег шаље небројене неосноване тужбе и

дописе, проширује тужбене захтјеве у односу на све поступајуће судије и сл. У вези с тим, редовни судови су указали да појединац у тако кратком периоду не може да створи толико друштвених и правних односа који би представљали основ за подношење толиког броја тужби. Стога су судови закључили да апелант није у стању да самостално брине о својим интересима, нарочито имајући у виду да је у обавези да за сваку тужбу плати судску таксу и остале трошкове поступка, а ради се о пензионеру који нема друге имовине. Такве разлоге Уставни суд не сматра произвољним нити "очигледно неразумним". При томе, Уставни суд запажа да апелант понавља наводе о мјесној ненадлежности Општинског и Кантоналног суда. Међутим, редовни судови су размотрили те наводе и јасно образложили због чега су они неосновани (види тачку 8. ове одлуке). Осим тога, Уставни суд сматра да оспореним одлукама ни на који начин није доведен у питање принцип правне сигурности, нити је апелант наводи о повреди тог принципа посебно образложио.

37. Коначно, у вези са ставом редовних судова да ће апелант моћи поднијети приједлог да му се врати пословна способност посредством стараоца, Уставни суд сматра потребним подсјетити на став Европског суда према којем је право да се од суда тражи ревизија одлуке о одузимању пословне способности једно од најзначајнијих права таквог лица јер ће таква процедура, кад се покрене, бити одлучујућа за остваривање свих права и слобода погођених одлуком о одузимању пословне способности, а свакако и у вези с било каквим ограничењима која су евентуално постављена у односу на слободу тог лица (види тачку 17. ове одлуке). Стога, Европски суд сматра да би лица којима је пословна способност одузета или ограничена, у принципу, требало да уживају директан приступ суду у тој сфери. При томе, држава и даље има слободу да одреди процедуру по којој ће се такав директни приступ остваривати. Међутим, Европски суд не сматра да би било некомпатибилно са чланом 6. да домаће законодавство предвиди одређене рестрикције у праву на приступ суду у тој сфери, с јединим циљем да се обезбјеђи да судови не буду затрпани небројеним и очигледно неоснованим захтјевима. Ипак, чини се јасним да тај проблем може да се ријеши другим, мање рестриктивним средствима, умјесто аутоматским негирањем директног приступа, на примјер, тако што ће се ограничити учесталост којом се такви захтјеви могу подносити или увођењем система претходног разматрања таквих захтјева на основу списка. Наиме, Европски суд је, на основу анализе националних правних система, закључио да на европском нивоу тренутно постоји нови тренд да се лицима којима је одузета пословна способност даје директан приступ суду да траже враћање пословне способности. При томе је указао и да међународни инструменти за заштиту лица с менталним онеспособљењем, као што су Конвенција Уједињених нација о правима лица с онеспособљењем од 13. децембра 2006. године и Препорука Комитета министара Савјета Европе број Р (99) 4 о принципима везаним за правну заштиту онеспособљених одраслих лица, придају све већи значај давању што веће правне аутономије таквим лицима (*op. cit.*, *Stanev против Бугарске* [BV], тач. 241–245).

38. Имајући у виду наведену праксу Европског суда и доводећи је у везу са свим околностима апелантовог предмета, Уставни суд сматра да није повријеђено апелантово право на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

Остали наводи

39. Апелант сматра да је повријеђена забрана мучења из члана II/3.б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3. Европске конвенције јер је присилно хоспитализован. Међутим, Уставни суд запажа да из образложења оспорених одлука произлази да се апелант добровољно јавио у ЈЗУ "Завод за форензичку психијатрију" Соколац, гдје је обављено његово вјештачење. При томе, Уставни суд запажа да из чињеница предмета не произлази, нити то апелант тврди, да је приликом смјештаја у здравствену установу подвргнут таквом поступању које има минимални ниво окружности да би спадало у дјелокруг члана 3. Европске конвенције. Стога, Уставни суд сматра неоснованим апелантове наводе о повреди забране мучења из члана II/3.б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3. Европске конвенције.

40. Апелант, такође, сматра да је повријеђено његово право на дјелотворан правни лијек из члана 13. Европске конвенције, које је, иако то није експлицитно навео, довео у везу с правом на правично суђење. У вези с тим, Уставни суд примјећује да је апелант имао могућност коришћења правних лијекова прописаних законом и да је ту могућност искористио изјављивањем жалбе другостепеном суду. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да чињеница да коришћени правни лијек није резултирао успјехом не може водити закључку о непостојању или недјелотворности правних лијекова. Стога, Уставни суд сматра да су наводи о кршењу права на дјелотворан правни лијек из члана 13. Европске конвенције у вези с правом на правично суђење неосновани.

41. Коначно, апелант сматра да је повријеђена забрана дискриминације из члана II/4. Устава Босне и Херцеговине и члана 14. Европске конвенције. У вези с тим, Уставни суд указује да члан 14. Европске конвенције није независан него има важну улогу у надопуњавању осталих одредби Европске конвенције и њених протокола (види Европски суд, *Ореичанин против Хрватске*, одлука од 7. фебруара 2023. године, представке бр. 19544/15 и 44792/16, тачка 21). Имајући у виду претходна разматрања Уставног суда, као и чињеницу да апелант није доставио никакав доказ који би могао учинити вјероватним да је у поступку дискриминисан по неком од забрањених основа у вези с уживањем права из Европске конвенције, нити да то произлази из предочених докумената, Уставни суд те наводе неће разматрати.

VII. Закључак

42. Уставни суд закључује да није повријеђено апелантово право на приватни живот из члана II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције с обзиром на то да су у поступку ограничавања апелантове пословне способности испоштоване процедуралне гаранције, те су судови на одговарајући начин анализирали релевантне критеријуме у контексту специфичних околности конкретних случаја и успоставили правичну равнотежу између легитимног циља и апелантовог права на приватност.

43. Уставни суд закључује да није повријеђено апелантово право на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције јер су судови спровели поступак у складу са стандардима Европске конвенције и дали релевантне и довољне разлоге за закључак да су испуњени услови из члана 192. став 2. Породичног закона да се апеланту ограничи пословна способност у дијелу који се односи на самостално покретање поступака код институција правосудног, извршног и законодавног система, при чему апеланту нису ускраћене процесне гаранције приступа суду, равноправности странака

у поступку и контрадикторности поступка, нити је повријеђен принцип правне сигурности.

44. Уставни суд закључује да није повријеђена забрана мучења из члана II/3.б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3. Европске конвенције јер се апелант добровољно јавио у здравствену установу гдје је обављено његово вјештачење, а из чињеница предмета не произлази, нити то апелант тврди, да је приликом смјештаја у здравствену установу подвргнут таквом поступању које има минимални ниво окружности да би спадало у дјелокруг члана 3. Европске конвенције.

45. Коначно, Уставни суд закључује да није повријеђено право на дјелотворан правни лијек из члана 13. Европске конвенције у вези с правом на правично суђење јер је апелант имао на располагању и искористио могућност подношења жалбе против првостепене пресуде, а чињеница да коришћени правни лијек није резултирао успјехом не може водити закључку о непостојању или недјелотворности правних лијекова.

46. На основу члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

47. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Председник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

378

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-3/25**, rješavajući zahtjev **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)**, na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica
Angelika Nußberger, potpredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. januara 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)** za ocjenu ustavnosti Zakona o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravka, 44/04, 102/09 i 47/14),

utvrđuje se da je Zakon o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravka, 44/04, 102/09 i 47/14) u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE**I. Uvod**

1. Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo; u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva) podnio je 11. februara 2025. godine zahtjev Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) za ocjenu ustavnosti Zakona o Pravobranilaštvu

Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. "90/05 i 40/08"; u daljnjem tekstu: sporni zakon). Ustavni sud primjećuje da se u odnosu na navedene brojeve "Službenog glasnika BiH" radi o očiglednoj omašci s obzirom na to da je sporni zakon objavljen u "Službenom glasniku BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravka, 44/04, 102/09 i 47/14 (vidi tačku 28. ove odluke).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. stav (2) Pravila Ustavnog suda, od Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH), Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara BiH) i Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobranilaštvo BiH) zatraženo je 9. februara 2025. godine da dostave odgovore na zahtjev.

3. Ustavnopravne komisije Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, Vijeće ministara BiH – Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo pravde BiH) i Pravobranilaštvo BiH su u periodu od 17. marta do 10. juna 2025. godine dostavili odgovore na zahtjev.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je pokrenut zahtjev

4. M. P. (u daljnjem tekstu: tužiteljica) rješenjem Pravobranilaštva BiH od 1. decembra 2006. godine imenovana je na poziciju pomoćnika pravobranioca BiH počevši od 3. januara 2007. godine. Tu dužnost obavljala je sve do 20. septembra 2023. godine kada je stupila na dužnost zamjenika pravobranioca BiH. Na dužnost zamjenika pravobranioca BiH imenovana je rješenjem Vijeća ministara BiH od 7. septembra 2023. godine na mandatni period od četiri godine.

5. Tužiteljica je 20. septembra 2023. godine Pravobranilaštvu BiH podnijela zahtjev za donošenje rješenja kojim se utvrđuje pravo na neplaćeno odsustvo s pozicije pomoćnika pravobranioca BiH počevši od 20. septembra 2023. godine pa do isteka mandata zamjenika pravobranioca BiH. Navedeni tužiteljicin zahtjev je odbijen rješenjem Pravobranilaštva BiH od 2. oktobra 2023. godine. Protiv navedenog rješenja tužiteljica je izjavila žalbu Odboru državne službe za žalbe (u daljnjem tekstu: Odbor), koji je rješenjem žalbu odbio. Odbor je u rješenju dao uputu o pravnom lijeku s pravom podnošenja tužbe u upravnom sporu. Sud BiH je 17. jula 2024. godine donio presudu kojom je uvažio tužiteljčinu tužbu i predmet dostavio Odboru na ponovno odlučivanje uz obrazloženje i uputu da Odbor nije bio nadležan da odlučuje o tužiteljicinju žalbi. Postupajući po uputama, Odbor je 24. jula 2024. godine donio zaključak kojim je tužiteljčinu žalbu odbacio proglašivši se nenadležnim.

6. Tužiteljica je tužbom pokrenula parnični postupak pred Sudom BiH protiv tužene Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), Pravobranilaštva BiH, radi utvrđenja diskriminacije i dr. Tužbom je traženo da se utvrdi da je tužena povrijedila pravo na jednako postupanje prema tužiteljici koja je, nakon što je imenovana na funkciju pravobranioca/ zamjenika pravobranioca BiH iz reda pomoćnika pravobranioca BiH, izložena različitom tretmanu u odnosu na pravobranioce u drugim pravobranilaštvima u BiH, odnosno u Federaciji BiH (federalnom, kantonalnom, općinskom i gradskom), kojima nakon prestanka mandata na funkciji pravobranioca ne prestaje radni odnos i kojima je utvrđeno pravo na raspoređivanje na odgovarajuće radno mjesto u instituciji nakon prestanka mandata pravobranioca. Tužbom je dalje traženo poništenje rješenja Pravobranilaštva BiH od 2. oktobra 2023. godine, kao i da se utvrdi da tužiteljica ima pravo da nakon prestanka mandata pravobranioca/zamjenika pravobranioca BiH bude raspoređena na radno mjesto pomoćnika pravobranioca BiH, koje je obavljala prije imenovanja na navedenu dužnost.

Konačno, tužbom je traženo da se naloži tuženoj da u roku od 15 dana izvrši radnje kojima se uklanja diskriminacija na način da nakon prestanka mandata pravobranioca/zamjenika pravobranioca BiH rasporedi tužiteljicu na radno mjesto pomoćnika pravobranioca BiH, koje je obavljala prije imenovanja na navedenu dužnost.

b) Navodi iz zahtjeva

7. Podnosilac zahtjeva ističe da je odredbom člana 2. spornog zakona propisano da dužnost – funkciju Pravobranilaštva BiH, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, a na osnovu zakona BiH, vrše pravobranilac, dva zamjenika pravobranioca i više pomoćnika pravobranioca. Dalje je navedeno da je odredbom člana 6. spornog zakona propisano da se pravobranilac i njegovi zamjenici imenuju na četiri godine i da mogu biti ponovo imenovani. Za razliku od pravobranilaštava na svim ostalim nivoima (federalnom, kantonalnom, općinskom i gradskom) koja imaju pravobranioce koji rukovodi institucijom, Pravobranilaštvo BiH ima pravobranioce i dva zamjenika. Zatim ukazuje da je pozicija pomoćnika pravobranioca BiH po pravima i obavezama, kao i opisu posla izjednačena s pozicijom zamjenika pravobranioca u pravobranilaštvima na svim ostalim nivoima (federalnom, kantonalnom, općinskom i gradskom). Ovo iz razloga jer se na svim spomenutim nivoima imenuje samo pravobranilac na mandatni period, dok se u Pravobranilaštvu BiH imenuju pravobranilac i dva zamjenika na mandatni period, koji se na poziciji pravobranioca rotiraju svakih osam mjeseci kako bi se osigurala nacionalna zastupljenost. Zbog toga se onda imenuju pomoćnici koji zapravo obavljaju funkciju zamjenika u drugim pravobranilaštvima. Nasuprot odredbama zakona o pravobranilaštvima na ostalim spomenutim nivoima, sporni zakon nije regulirao pitanje raspoređivanja pravobranioca/zamjenika pravobranioca BiH nakon isteka mandata u situaciji kada je on imenovan s pozicije pomoćnika pravobranioca BiH.

8. Tako je na primjer ukazano da je odredbom člana 31.2. Zakona o Federalnom pravobranilaštvu propisano da federalnom pravobraniocu koji ne bude ponovo imenovan ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje na odgovarajuće poslove i zadatke u Federalnom pravobranilaštvu. Dalje je navedeno da je odredbom člana 24. Zakona o Pravobranilaštvu Kantona Sarajeva propisano da pravobraniocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija pravobranioca, ali mu ne prestaje radni odnos. Pravobranilac koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje se na odgovarajuće poslove u Pravobranilaštvu.

9. Zatim je navedeno da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Pravobranilaštvu Tuzlanskog kantona, izmijenjenom odredbom člana 31, propisano da u slučaju da kantonalni pravobranilac kojem istekne mandat ne bude ponovo imenovan na istu poziciju, može bez konkursa biti imenovan za zamjenika kantonalnog pravobranioca ukoliko takvo mjesto postoji upražnjeno, a u protivnom mu prestaje radni odnos u Kantonalnom pravobranilaštvu, s tim što u tom slučaju ostvaruje pravo analogno pravu izabranog zvaničnika kojeg je imenovala Skupština Tuzlanskog kantona, o čemu odlučuje Vlada Kantona.

10. Dalje je podnosilac zahtjeva istakao da je odredbom člana 36. Zakona o Pravobranilaštvu Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" broj 20/2004) propisano da kantonalnom pravobraniocu koji ne bude ponovo imenovan ili bude smijenjen po odredbama ovog zakona ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje u određeno tijelo državne službe ili drugo tijelo, ako za to postoji potreba, na poslove koji odgovaraju njegovim stručnim sposobnostima u skladu s propisima koji se primjenjuju na državne službenike. Na zamjenika kantonalnog pravobranioca koji bude smijenjen po odredbama ovog zakona primjenjuje se prethodni stav ovog člana.

11. Isto tako je navedeno i da je odredbom člana 27. Zakona o Pravobranilaštvu Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj 12/13) propisano da kantonalnom pravobraniocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje dužnost pravobranioca istekom mandata. Kantonalnom pravobraniocu koji nakon isteka mandata ne bude ponovo imenovan, a ne postoji mogućnost da se rasporedi na radno mjesto na koje je bio raspoređen prije imenovanja ili drugo mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, pripada pravo na plaću u visini njegove posljednje plaće i na druge naknade, uključujući zdravstveno i penzijsko osiguranje, do ponovnog zasnivanja radnog odnosa, a najduže dvanaest mjeseci nakon prestanka mandata, u kojem periodu je u radnom odnosu u Kantonalnom pravobranilaštvu. Navedenim zakonom propisana su i prava općinskog pravobranioca po isteku mandata, pa je tako odredbom člana 46. navedenog zakona propisano da općinskom pravobraniocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje dužnost pravobranioca istekom mandata. Općinskom pravobraniocu koji nakon isteka mandata ne bude ponovo imenovan, a ne postoji mogućnost da se rasporedi na radno mjesto na koje je bio raspoređen prije imenovanja ili drugo mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, pripada pravo na plaću u visini njegove posljednje plaće i na druge naknade, uključujući zdravstveno i penzijsko osiguranje, do ponovnog zasnivanja radnog odnosa, a najduže dvanaest mjeseci nakon prestanka mandata, u kojem periodu je u radnom odnosu u Općinskom pravobranilaštvu.

12. Također je navedeno i da je odredbom člana 20. Odluke o Pravobranilaštvu Općine Ilidža propisano da se pravobranilac koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje na mjesto zamjenika pravobranioca ako je upražnjeno, a ako nije, raspoređuje se na mjesto državnog službenika u Pravobranilaštvu ili općinskom tijelu uprave u skladu sa svojim stručnim kvalifikacijama.

13. Odlukom o osnivanju Pravobranilaštva Općine Ilijaš, odredbom člana 21, propisano je da pravobraniocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija, ali mu ne prestaje radni odnos. Pravobranilac koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje se na odgovarajuće poslove u Pravobranilaštvu.

14. Osim toga, podnosilac zahtjeva je naveo da se kao primjer najbližiji navedenoj situaciji može razmotriti situacija predsjednika Suda BiH, kao i glavnog tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, koji se također imenuju iz reda sudija i tužilaca na mandatni period, a kojima se priznaje pravo da se vrate na poslove koje su obavljali prije imenovanja.

15. U svjetlu naprijed navedenih primjera, podnosilac zahtjeva ističe da se tužbeni zahtjev zasniva na tužiteljcinom stavu da je, iz razloga što sporni zakon nije regulirao pitanje raspoređivanja pravobranioca/zamjenika pravobranioca BiH nakon isteka mandata (u situaciji kada je on imenovan s pozicije pomoćnika pravobranioca BiH), stavljena u nepovoljniji položaj spram pravobranilaca na svim označenim nivoima, a koji imaju pravo na raspoređivanje na odgovarajuće poslove nakon prestanka njihovog mandata. Ujedno, kako to navodi podnosilac zahtjeva, tužiteljica je i mišljenja da za takvo zakonsko rješenje ne postoji razumno obrazloženje ni u pogledu javnog interesa koji se želi postići niti u smislu načela proporcionalnosti i adekvatnosti s obzirom na to da takva zakonska rješenja zadiru u pravo na rad. Time se, kako je to navedeno, krši više ustavnih normi, što je izričito zabranjeno odredbama čl. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije te Ustavom Bosne i Hercegovine.

16. Podnosilac zahtjeva navodi da je evidentno da sve citirane zakonske odredbe omogućavaju pravobranilcima na svim označenim nivoima pravo na raspoređivanje na odgovarajuće poslove u istoj instituciji u kojoj rade, kao i zadržavanje radnog odnosa nakon prestanka njihovog mandata. Takvo pravo nije dato pravobraniocu/zamjeniku pravobranioca BiH kada je imenovan s

pozicije pomoćnika pravobranioca BiH. Ujedno, prema navodima podnosioca zahtjeva, jasno je i da ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između primijenjenih sredstava i cilja čijem se ostvarenju težilo donošenjem spornog zakona. U prilog osnovanosti navoda o postojanju diskriminacije, podnosilac zahtjeva se pozvao na odluke Ustavnog suda br. AP-1312/20 od 12. decembra 2020. godine, AP-2985/19 od 8. jula 2021. godine i U-22/22 od 23. marta 2023. godine.

17. S obzirom na navedeno, podnosilac zahtjeva ističe da ukoliko bi Sud BiH prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu iz tužiteljicine tužbe primjenjivao sporni zakon, postojala bi opasnost da se prekrše ustavna prava stranaka u postupku. Stoga je navedeno da Sud BiH podnosi ovaj zahtjev na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine uz daljnji prijedlog da Ustavni sud, ukoliko utvrdi neusklađenost spornog zakona s Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), naloži Parlamentarnoj skupštini BiH da najkasnije u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja ove odluke u "Službenom glasniku BiH" uskladi sporni zakon s odredbama člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju. To bi značilo da se sporni zakon dopuni odredbom kojom se osigurava da pomoćniku pravobranioca BiH koji je imenovan na funkciju pravobranioca/zamjenika pravobranioca BiH nakon isteka mandata na funkciji ne prestaje radni odnos na način koji omogućava da bude raspoređen na mjesto pomoćnika pravobranioca BiH. Također je predloženo Ustavnom sudu da o zahtjevu odluči u što kraćem roku jer se radi o radnom sporu.

c) Odgovori na zahtjev

18. Ustavnopravna komisija Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH je navela da je sporni zakon donesen u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, a da odluku o kompatibilnosti spornog zakona s relevantnim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije prepušta Ustavnom sudu.

19. Ustavnopravna komisija Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH je istakla da je nakon rasprave jednoglasno odlučila preputiti Ustavnom sudu odluku o zahtjevu.

20. U odnosu na navode o kršenju člana 14. Evropske konvencije Ministarstvo pravde BiH je istaklo da je zahtjev u tom dijelu nedopustiv jer ne ukazuje na eventualnu povredu prava na nediskriminaciju u vezi s nekim drugim pravom iz Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije. Zatim je ukazano na pozitivne propise na nivou BiH, Brčko distrikta BiH, entiteta, kao i pojedinih kantona kojima je regulirano pitanje imenovanja i razrješavanja pravobranioca i zamjenika pravobranioca, te imenovanje pomoćnika pravobranioca, prestanak njegovog rada, kao i druga statusna pitanja. U vezi s tim je navedeno da je članom 4. spornog zakona regulirano da pravobranioca i zamjenike pravobranioca BiH imenuje i razrješava Vijeće ministara BiH, a u skladu s odredbama Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o ministarskim imenovanjima BiH). Članom 6. spornog zakona predviđeno je da se pravobranilac i njegovi zamjenici imenuju na četiri godine i da mogu biti ponovo imenovani. Za razliku od pravobranioca i zamjenika pravobranioca BiH, a shodno članu 5. spornog zakona, pomoćnike pravobranioca BiH imenuje i razrješava pravobranilac u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama BiH. Također, shodno članu 8. spornog zakona, imenovanje pomoćnika pravobranioca, prestanak rada i druga statusna pitanja uređuju se Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH.

21. Dalje je navedeno da u Brčko distriktu BiH pravobranioca i zamjenika pravobranioca, shodno čl. 27. i 28.

Zakona o Pravobranilaštvu Brčko distrikta BiH, imenuje Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH nakon provedene konkursne procedure, a imenovanje verificira Skupština Brčko distrikta BiH. Prema članu 44. Zakona o Pravobranilaštvu Brčko distrikta BiH, pravobranilac se imenuje na period od četiri godine i može biti ponovno imenovan, dok se zamjenici imenuju bez vremenskog ograničenja trajanja funkcije. Prema navedenom zakonu, Pravobranilaštvo Brčko distrikta BiH nema pomoćnike pravobranioca, već sekretara i stručne saradnike.

22. Zatim je istaknuto da u Republici Srpskoj (u daljnjem tekstu: RS), shodno čl. 22. i 24. Zakona o Pravobranilaštvu RS, pravobranioca i zamjenike pravobranioca bira i imenuje Narodna skupština RS na prijedlog Vlade RS, i to na period od četiri godine u skladu s odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima RS, uz mogućnost ponovnog izbora. Navedeno je da, u smislu člana 35. Zakona o Pravobranilaštvu RS, u Pravobranilaštvu mogu biti zaposleni i sekretar Pravobranilaštva, pomoćnici, stručni saradnici i ostali zaposleni, a na koje se primjenjuju propisi o radnim odnosima zaposlenih u republičkim organima uprave, ako zakonom nije drugačije određeno.

23. Kada je riječ o Federaciji BiH, navedeno je da shodno članu 21. Zakona o Federalnom pravobranilaštvu federalnog pravobranioca i njegovog zamjenika imenuje i smjenjuje premijer uz saglasnost zamjenika premijera i uz potvrdu Parlamenta FBiH. Prema članu 24. navedenog zakona, federalni pravobranilac imenuje se na četiri godine i može biti ponovo imenovan. Zamjenik federalnog pravobranioca imenuje se za vršenje službe bez ograničenja trajanja mandata. Prema članu 31. navedenog zakona, federalnom pravobranioocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija u Federalnom pravobranilaštvu istekom mandata. Federalnom pravobranioocu koji ne bude ponovo imenovan ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje na odgovarajuće poslove i zadatke u Federalnom pravobranilaštvu. Članom 36a. navedenog zakona propisano je da u Federalnom pravobranilaštvu postoji potreban broj pomoćnika federalnog pravobranioca i stručnih savjetnika za vršenje stručnih poslova predviđenih zakonom. Također, propisano je da pomoćnike federalnog pravobranioca postavlja federalni pravobranilac. Navedenim zakonom nije propisano vremensko ograničenje obavljanja poslova pomoćnika pravobranioca.

24. U Kantonu Sarajevo, shodno odredbama čl. 21. i 23. Zakona o Pravobranilaštvu Kantona Sarajevo, pravobranioca i zamjenika pravobranioca imenuje, smjenjuje i razrješava Skupština Kantona, pri čemu se pravobranilac imenuje na period od četiri godine i može biti ponovo imenovan, a zamjenik pravobranioca imenuje se bez ograničenja trajanja mandata. Članom 24. navedenog zakona propisano je da pravobranioocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija pravobranioca, ali mu ne prestaje radni odnos. Prema navedenoj odredbi, pravobranilac koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje se na mjesto zamjenika pravobranioca ukoliko je upražnjeno, a ako nije, raspoređuje se na mjesto državnog službenika u Pravobranilaštvu ili drugom kantonalnom organu u skladu sa svojim stručnim kvalifikacijama. Prema navedenom kantonalnom zakonu, Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo nema pomoćnike pravobranioca, već stručne savjetnike. Ministarstvo pravde BiH je ukazalo da Zakon o Pravobranilaštvu Unsko-sanskog kantona i Zakon o Pravobranilaštvu Tuzlanskog kantona sadrže slične odredbe.

25. Iz navedenog proizlazi da su statusna pitanja vezana za imenovanja i prestanak funkcije odnosno prestanak rada pravobranioca, zamjenika pravobranioca i pomoćnika pravobranioca različito regulirana propisima donesenim na nivou BiH, Brčko distrikta BiH, entiteta i kantona. Ministarstvo pravde BiH je istaklo da ne postoji direktna obaveza harmonizacije

državnih zakona s odredbama entitetskih zakona, odnosno kantonalnih zakona ili odluka organa lokalne samouprave o pravobranilaštvima, iako postoji "uopštena odgovornost doprinosa harmonizaciji zakona i usklađivanju s međunarodnim standardima". Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo pravde BiH smatra da u svjetlu prakse Ustavnog suda (vidi Odluku o dopustivosti i meritumu broj *U-12/23*, tačka 36, dostupnu na www.ustavnisud.ba) odluku o tome da li u konkretnom slučaju postoji "uporedna grupa" i "analogna ili relevantno slična situacija" u smislu člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju (i ako postoji, koja je to konkretno) treba donijeti Ustavni sud kao vrhovni autoritet u BiH u smislu ocjene usaglašenosti pozitivnih zakonskih odredbi s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije.

26. Međutim, Ministarstvo pravde BiH je smatralo potrebnim ukazati i na to da iz odredbi člana 16. Zakona o državnoj službi u institucijama BiH proizlazi da rukovodeći državni službenik podnosi ostavku na mjesto u državnoj službi u slučaju kada je potvrđena njegova kandidatura za javnu funkciju na koju se bira direktno ili indirektno, ili od trenutka kada je imenovan na položaj u bilo kojem zakonodavnom ili izvršnom organu na bilo kojem nivou vlasti u Bosni i Hercegovini. S druge strane, prema naprijed navedenim zakonskim odredbama, ostali državni službenici se vraćaju na isto ili slično radno mjesto najkasnije u roku od mjesec dana od nastupanja sljedećih slučajeva: neuspjeha na izborima, završetka mandata i prestanka funkcije u zakonodavnom ili izvršnom organu na bilo kojem nivou vlasti u Bosni i Hercegovini. Dakle, prema navedenim zakonskim odredbama, pomoćnik pravobranioca BiH kao rukovodeći državni službenik, za razliku od ostalih državnih službenika, u slučaju imenovanja na funkciju zamjenika pravobranioca BiH nakon završetka mandata nema pravo da se vrati na mjesto pomoćnika pravobranioca BiH. S obzirom na uloge i zadatke koje Pravobranilaštvo BiH obavlja, Ministarstvo pravde BiH smatra da je jako bitno da pozicije zamjenika pravobranioca BiH obavljaju lica sa specijaliziranim stručnim znanjem i iskustvom za obavljanje poslova iz nadležnosti Pravobranilaštva BiH i da se osigura pravična konkurencija i nediskriminacija u tom smislu. Pri tome je navedeno da se ograničavanjem mandata zamjenika pravobranioca BiH i onemogućavanjem (u slučaju imenovanja na poziciju zamjenika pravobranioca BiH) pomoćniku pravobranioca BiH da se vrati na mjesto pomoćnika pravobranioca BiH dolazi do situacije da kadrovi koji raspolažu specijaliziranim stručnim znanjem i iskustvom za tu vrstu poslova ne žele da se prijave na te pozicije. S druge strane, Ministarstvo pravde BiH je istaklo da je naprijed citiranim zakonima Brčko distrikta BiH, FBiH i nekih od kantona propisano da mandat zamjenika pravobranioca nije ograničen ili da mu se nakon isteka mandata osiguravaju određena prava. S obzirom na navedeno, Ministarstvo pravde BiH je ukazalo da sve navedeno Ustavni sud svakako treba imati u vidu prilikom donošenja odluke u konkretnom slučaju.

27. Pravobranilaštvo BiH je istaklo da u konkretnom slučaju ne postoji bilo kakva diskriminacija tužiteljice. Naime, kako tužiteljica postojanje navodne diskriminacije zasniva na sadržaju propisa entiteta FBiH, te pojedinih kantona i općina u FBiH, jasno je da u konkretnom slučaju ne postoji nikakva diskriminacija. Istaknuto je da lica koja tužiteljica navodi, u odnosu na koja je diskriminirana, nikako nisu niti mogu biti uporedna grupa u odnosu na koju je tužiteljici uskraćeno uživanje prava na jednakom osnovu. Pravobranilaštvo BiH je ukazalo da se tužiteljica isključivo fokusira na entitet FBiH, odnosno na Federalno pravobranilaštvo, te određeni broj kantonalnih i općinskih pravobranilaštava u FBiH. S druge strane, tužiteljica izbjegava da navede da propisi koji uređuju organizaciju i rad

Pravobranilaštva RS, isto kao i sporni zakon, uopće ne sadrže odredbe o pravu pravobranioaca na raspoređivanje na drugo radno mjesto u tom pravobranilaštvu nakon što mu istekne mandat. Također je navedeno i da tužiteljica ne navodi da li je u entitetu FBiH pravo u odnosu na koje tvrdi da je ona uskraćena (pravo na raspoređivanje na drugo radno mjesto) propisano u svim kantonima i općinama FBiH. To, kako je navedeno, jasno govori da svaki nivo vlasti ima suvereno pravo u okviru svoje nadležnosti da uredi status pravobranioaca i njegovih zamjenika, te njihov položaj nakon isteka mandata, shodno čemu oni međusobno u tom pogledu ne mogu biti uporedne grupe. Imajući u vidu navedeno, zaključeno je da je jasno da je Pravobranilaštvo BiH (odlučujući o tužiteljicinih pravima) u svemu postupilo u skladu s važećim propisima.

IV. Relevantni propisi

28. Zakon o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravka, 44/04, 102/09 i 47/14)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 2.

Organizacija Pravobranilaštva

1. Funkciju Pravobranilaštva, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, a na osnovu zakona Bosne i Hercegovine, vrše pravobranilac, dva zamjenika pravobranioaca i više pomoćnika pravobranioaca.

2. Pravobranilac predstavlja Pravobranilaštvo i rukovodi njegovim radom i vrši druga prava i dužnosti utvrđena ovim i drugim zakonima Bosne i Hercegovine, drugim propisom ili općim aktom Bosne i Hercegovine.

3. Kada je pravobranilac odsutan ili spriječen da zastupa, zamjenjuje ga zamjenik kojeg on odredi.

4. U radu, pravobranioacu i zamjenicima pravobranioaca pomažu pomoćnici pravobranioaca koji za svoj rad odgovaraju pravobranioacu i zamjenicima.

5. Prilikom izbora pravobranioaca, zamjenika i pomoćnika pravobranioaca vodit će se računa o ravnomjernoj zastupljenosti konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.

6. U zastupanju pred sudovima i drugim organima zamjenici pravobranioaca imaju ovlaštenja pravobranioaca.

7. Pomoćnici pravobranioaca pred sudom i drugim organima imaju ovlaštenja koja im odredi pravobranilac.

Član 4.

Imenovanje pravobranioaca i njegovih zamjenika

1. Pravobranioaca i zamjenike pravobranioaca imenuje i razrješava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, u skladu s odredbama Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 7/03).

2. Pravobranilac za svoj rad odgovara Vijeću ministara Bosne i Hercegovine i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine kojoj je dužan najmanje jednom godišnje podnijeti izvještaj, a zamjenici pravobranioaca za svoj rad odgovaraju Vijeću ministara i pravobranioacu.

Član 5.

Postavljanje pomoćnika pravobranioaca

Pomoćnike pravobranioaca imenuje i razrješava pravobranilac, u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03 i 35/03).

Član 6.

Trajanje funkcije

1. Pravobranilac i njegovi zamjenici imenuju se na četiri godine i mogu biti ponovo imenovani.

Član 7. stav (1) tačka a) i stav (3)

Prestanak funkcije pravobranioaca i njegovih zamjenika

1. Pravobranioacu i njegovim zamjenicima funkcija prestaje:

a) istekom mandata;

3. Odluku o razrješenju pravobranioaca i zamjenika pravobranioaca donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Član 8.

Prestanak funkcije pomoćnika pravobranioaca

Imenovanje pomoćnika pravobranioaca, prava, obaveze, odgovornosti, prestanak rada, plaće i druga materijalna primanja, kao i druga statusna pitanja, te sprečavanje sukoba interesa u obavljanju dužnosti ovih državnih službenika, uređuju se Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03 i 35/03).

Član 19.

Odgovornost pravobranioaca, zamjenika pravobranioaca i pomoćnika pravobranioaca

Odredbe Zakona o upravi koje se odnose na rukovođenje i odgovornosti rukovodioca organa i njihovih zamjenika na odgovarajući način primjenjuju se i na pravobranioaca i zamjenike pravobranioaca.

29. Poslovnik o radu Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 15/24 od 27. februara 2024. godine) u relevantnom dijelu glasi:

(Pravobranilac, zamjenici pravobranioaca i pomoćnici pravobranioaca)

Član 17.

(1) Pravobranilačku dužnost vrše pravobranilac i dva zamjenika pravobranioaca koje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine imenuje iz reda tri konstitutivna naroda na četverogodišnji mandat, te pomoćnici pravobranioaca koje postavlja pravobranilac uz suglasnost zamjenika na neodređeno vrijeme.

(2) U okviru četverogodišnjeg mandata vrši se rotacija između pravobranioaca i njegovih zamjenika svakih osam mjeseci počev od dana imenovanja.

Član 18.

Mjesto pravobranioaca automatski se rotira svakih osam mjeseci počev od dana izbora pravobranioaca i zamjenika.

30. Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 50/08 – Završne odredbe Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 16. stav (1) tač. c) i d)

Nespojivosti s dužnostima državnog službenika

1. Državni službenik ne smije obavljati dužnost, aktivnost ili biti na položaju koji dovodi do sukoba interesa s njegovim službenim dužnostima, a naročito:

c) s izuzetkom rukovodećih državnih službenika, smatrat će se da je državni službenik na odsustvu iz državne službe od trenutka kada je potvrđena njegova kandidatura za javnu dužnost na koju se bira direktno ili indirektno, ili od trenutka kada je imenovan na položaj u bilo kojem zakonodavnom ili izvršnom organu na bilo kojem nivou vlasti u Bosni i Hercegovini. U tom slučaju, rukovodeći državni službenik, podnosi ostavku na mjesto u državnoj službi;

d) državni službenik iz člana 16. stav 1. tačka c), s izuzetkom rukovodećih državnih službenika, vraća se na isto ili slično radno mjesto najkasnije u roku od mjesec dana od nastupanja slijedećih slučajeva: neuspjeha na izborima, završetka mandata i prestanka

dužnosti u zakonodavnom ili izvršnom organu na bilo kojem nivou vlasti u Bosni i Hercegovini;

31. Zakon o Federalnom pravobranilaštvu – Federalnom pravobraniteljstvu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 2/95, 12/98, 18/00 i 61/06)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 21.

Federalnog pravobranioca i njegovog zamjenika imenuje i smjenjuje Premijer uz saglasnost zamjenika Premijera i uz potvrdu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Parlament Federacije).

Član 24.

Federalni pravobranilac imenuje se na četiri godine i može biti ponovo imenovan.

Zamjenik federalnog pravobranioca imenuje se za vršenje službe bez ograničenja trajanja mandata.

Član 31.

Federalnom pravobranioocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija u Federalnom pravobranilaštvu istekom mandata.

Federalnom pravobranioocu koji ne bude ponovo imenovan ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje na odgovarajuće poslove i zadatke u Federalnom pravobranilaštvu.

Rješenje o raspoređivanju federalnog pravobranioca donosi Vlada, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prestanka funkcije federalnog pravobranioca.

Ako federalni pravobranilac ne prihvati raspored na poslove i zadatke prema rješenju Vlade, prestaje mu radni odnos po isteku 30 dana od dana kada je rješenjem raspoređen na određene poslove.

32. Zakon o Pravobranilaštvu Republike Srpske ("Službeni glasnik RS" br. 7/18 i 100/25) u relevantnom dijelu glasi:

Izbor i imenovanje pravobranioca

Član 22. st. (1) i (4)

(1) Pravobranioca bira i imenuje Narodna skupština Republike Srpske (u daljem tekstu: Narodna skupština) na prijedlog Vlade.

(4) Pravobranilac se bira na period od četiri godine, u skladu sa odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske, uz mogućnost ponovnog izbora.

Izbor i imenovanje zamjenika pravobranioca

Član 24. st. (1) i (4)

(1) Zamjenika pravobranioca (u daljem tekstu: zamjenik) bira i imenuje Narodna skupština na prijedlog Vlade.

(4) Zamjenik se bira na period od četiri godine, u skladu sa odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske, uz mogućnost ponovnog izbora.

Izbor, prava i obaveze sekretara Pravobranilaštva, pomoćnika, stručnih saradnika i ostalih zaposlenih

Član 35. st. (1) i (4)

(1) Pored pravobranioca i zamjenika, u Pravobranilaštvu mogu biti zaposleni i sekretar Pravobranilaštva, pomoćnici, stručni saradnici i ostali zaposleni koji obavljaju poslove utvrđene pravilnikom iz člana 11. ovog zakona.

(4) Propisi o radnim odnosima zaposlenih u republičkim organima uprave primjenjuju se na zaposlene u Pravobranilaštvu, ako zakonom nije drugačije određeno.

33. Zakon o Pravobranilaštvu Brčko distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH" br. 28/06, 19/07, 17/08, 20/10, 15/15, 41/16 – presuda Apelacionog suda i 18/20 – prečišćeni tekst) u relevantnom dijelu glasi:

A. Imenovanje i verifikacija

Član 27. st. (1) i (3)

(Nadležnost za imenovanje pravobranioca i zamjenika)

(1) Pravosudna Komisija (u daljnjem tekstu: "Komisija") raspisuje i objavljuje konkurs za pozicije pravobranioca i zamjenike.

(3) Nakon provedenog javnog konkursa iz stava 1 ovog člana i postupka izbora, Komisija imenuje pravobranioca i zamjenike.

Član 28. st. (1) i (4)

(Verifikacija)

(1) Nakon imenovanja iz člana 27 ovog zakona, Komisija dostavlja Skupštini Brčko distrikta odluku o imenovanju pravobranioca i zamjenika na verifikaciju.

(4) Imenovanje pravobranioca i zamjenika će se smatrati izvršenim nakon verifikacije imenovanja od strane skupštine ili protekom roka od 15 dana od dana prijema odluke o imenovanju pravobranioca i zamjenika u slučaju iz stava 3 ovog člana.

F. Funkcija

Član 44.

(Trajanje funkcije)

(1) Pravobranilac se imenuje na period od 4 godine i može biti ponovo imenovan.

(2) Zamjenici se imenuju bez vremenskog ograničenja trajanja funkcije.

34. Zakon o pravobranilaštvu ("Službene novine Kantona Sarajeva" br. 33/08 – novi prečišćeni tekst, 33/11 – Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti KS, 7/12, 44/16 i 45/21)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 21.

Pravobranioca i zamjenika pravobranioca imenuje, smjenjuje i razrješava Skupština Kantona.

Član 23.

Pravobranilac se imenuje na period od četiri godine i može biti ponovo imenovan.

Zamjenik pravobranioca imenuje se bez ograničenja trajanja mandata.

Član 24.

Pravobranioocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija pravobranioca, ali mu ne prestaje radni odnos.

Pravobranilac koji ne bude ponovo imenovan, raspoređuje se na mjesto zamjenika pravobranioca, ukoliko je upražnjeno, a ako nije, raspoređuje se na mjesto državnog službenika u Pravobranilaštvu ili drugom kantonalnom organu u skladu sa svojim stručnim kvalifikacijama.

Rješenje o raspoređivanju pravobranioca na mjesto zamjenika pravobranioca donosi Skupština Kantona, a na mjesto državnog službenika Vlada, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prestanka funkcije pravobranioca.

Ako pravobranilac ne prihvati raspored na poslove po rješenju iz prethodnog stava ovog člana, prestaje mu radni odnos, po isteku 30 dana od dana donošenja rješenja.

35. Zakon o pravobranilaštvu ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj 12/13) u relevantnom dijelu glasi:

Član 27.

(Prava po prestanku mandata)

(1) Kantonalnom pravobranioocu koji ne bude ponovo imenovan, prestaje dužnost pravobranioca istekom mandata.

(2) Kantonalnom pravobranioocu koji nakon isteka mandata ne bude ponovo imenovan, a ne postoji mogućnost da se rasporedi na radno mjesto na koje je bio raspoređen prije imenovanja ili drugo mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, pripada

pravo na plaću u visini njegove posljednje plaće i na druge naknade, uključujući zdravstveno i penziono osiguranje, do ponovnog zasnivanja radnog odnosa, a najduže dvanaest mjeseci nakon prestanka mandata, u kojem periodu je u radnom odnosu u Kantonalnom pravobranilaštvu.

(3) Naknada iz stava (2) ovog člana ne pripada Kantonalnom pravobranioocu i njegovom zamjeniku koji podnesu ostavku ili budu smijenjen.

Član 46.

(Prava po prestanku mandata općinskog pravobranioaca)

(1) Općinskom pravobranioocu koji ne bude ponovo imenovan, prestaje dužnost pravobranioaca istekom mandata.

(2) Općinskom pravobranioocu koji nakon isteka mandata ne bude ponovo imenovan, a ne postoji mogućnost da se rasporedi na radno mjesto na koje je bio raspoređen prije imenovanja ili drugo mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, pripada pravo na plaću u visini njegove posljednje plaće i na druge naknade, uključujući zdravstveno i penziono osiguranje, do ponovnog zasnivanja radnog odnosa, a najduže dvanaest mjeseci nakon prestanka mandata, u kojem periodu je u radnom odnosu u Općinskom pravobranilaštvu.

(3) Naknada iz stava (2) ovog člana ne pripada općinskom pravobranioocu i njegovom zamjeniku koji podnesu ostavku ili budu smijenjeni.

36. **Zakon o pravobraniteljstvu** ("Službene novine Tuzlanskog kantona" br. 4/04, 5/08, 2/14 i 4/18)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst propisa sačinjen u Ustavnom sudu BiH, kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Članak 31.

U slučaju da kantonalni pravobranitelj kome istekne mandat ne bude ponovo imenovan na istu poziciju, može bez konkursa biti imenovan za zamjenika kantonalnog pravobranitelja ukoliko takvo mjesto postoji upražnjeno, a u protivnom mu prestaje radni odnos u kantonalnom pravobraniteljstvu, s tim što u tom slučaju ostvaruje pravo analogno pravu izabranog zvaničnika koga je imenovala Skupština Tuzlanskog kantona, o čemu odlučuje Vlada kantona.

37. **Zakon o pravobranilaštvu** ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" br. 20/04 i 11/15 – Završne odredbe Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Unsko-sanskog kantona) u relevantnom dijelu glasi:

Član 36.

Kantonalnom pravobranioocu koji ne bude ponovo imenovan ili bude smijenjen po odredbama ovog zakona, ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje u određeni organ državne službe ili drugi organ, ako za to postoji potreba, na poslove koji odgovaraju njegovim stručnim sposobnostima, u skladu sa propisima koji se primjenjuju na državne službenike.

Na zamjenika kantonalnog pravobranioaca koji bude smijenjen po odredbama ovog zakona, primjenjuje se prethodni stav ovog člana.

38. **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravobranilaštvu** ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" broj 8/17) izmijenio je član 36. iz prethodne tačke ove odluke na sljedeći način:

Član 36.

Kantonalnom pravobranioocu kojem istekne mandat ili bude smijenjen po odredbama ovog Zakona, prestaje radni odnos u Kantonalnom pravobranilaštvu.

Na zamjenika Kantonalnog pravobranioaca koji bude smijenjen po odredbama ovog zakona, primjenjuje se prethodni stav ovog člana.

39. **Odluka o Pravobranilaštvu Općine Ilidža** – drugi prečišćeni tekst preuzet sa https://opcinailidza.ba/wpfd_file/odluka-o-pravobranilastvu-opcine-ilidza-drugi-precisceni-tekst/ u relevantnom dijelu glasi:

Član 20.

Pravobranilac se imenuje na period od četiri godine i može biti ponovo imenovan. Zamjenik pravobranioaca imenuje se bez ograničenja trajanja mandata.

Pravobranilac koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje se na mjesto zamjenika pravobranioaca ako je upražnjeno, a ako nije, raspoređuje se na mjesto državnog službenika u Pravobranilaštvu ili Općinskom organu uprave u skladu sa svojim stručnim kvalifikacijama.

Rješenje o raspoređivanju pravobranioaca na mjesto zamjenika pravobranioaca donosi Općinsko vijeće, a na mjesto državnog službenika Općinski načelnik, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prestanka funkcije pravobranioaca.

Ako pravobranilac ne prihvati raspored na poslove po rješenju nadležnog organa, prestaje mu radni odnos u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja.

V. Dopustivost

40. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine.

41. Član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je prosljedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini u pogledu toga da li je zakon, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim Ustavom, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

42. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Sud BiH (sutkinja Nada Papo), što znači da je zahtjev podnijelo ovlašteno lice iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. novembra 2010. godine, tač. 7–14, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti osporenog zakona s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije, iz čega slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

43. Ustavni sud, prije svega, napominje da ocjenu ustavnosti razmatra u općem smislu (*erga omnes*), a ne u odnosu na konkretan predmet (*inter partes*) koji je povod za podnošenje zahtjeva (vidi odluku Ustavnog suda u predmetu broj U-11/22 od 14. jula 2022. godine, tačka 34. s daljnjim referencama, dostupnu na www.ustavnisud.ba). Podnosilac zahtjeva traži od Ustavnog suda da ispita da li je sporni zakon kompatibilan sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije, te članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

44. Zahtjev za ocjenu ustavnosti, kao i predmet pred Sudom BiH povodom kojeg je podnesen zahtjev za ocjenu ustavnosti, zasniva se na tvrdnji da do diskriminacije dolazi uslijed toga što licima koja su imenovana na poziciju zamjenika pravobranioaca BiH, a koja su do tada obavljala posao pomoćnika pravobranioaca BiH, sporni zakon onemogućava (nakon okončanja četverogodišnjeg mandata na funkciji zamjenika pravobranioaca BiH) da se vrate na svoje prethodno radno mjesto pomoćnika

pravobranioca BiH. U prilog tvrdnjama o postojanju diskriminacije u slučaju tužiteljice, podnosilac zahtjeva se referirao na precizirane zakonske propise u FBiH u dijelu koji regulira prestanak mandata pravobranioca i njegovo naknadno raspoređivanje unutar istog pravobranilaštva ili drugog organa uprave (vidi tač. 8–13. ove odluke).

45. S druge strane, nijedan od dva doma Parlamentarne skupštine BiH nije se izjasnio u pogledu (ne)postojanja diskriminacije u slučaju tužiteljice, dok je Ministarstvo pravde BiH ukazalo i na drugačija zakonska rješenja u BiH (RS, Brčko distrikt BiH i pojedini kantoni u FBiH) u odnosu na normativne primjere iz zahtjeva kada je riječ o statusnim pitanjima vezanim za imenovanja i prestanak funkcije/radnog odnosa pravobranioca, zamjenika pravobranioca i pomoćnika pravobranioca. Međutim, Ministarstvo pravde BiH u odgovoru na zahtjev nije iznijelo jasan stav u pogledu (ne)postojanja uporednih grupa u konkretnom slučaju, ali je istaklo da važeće zakonsko rješenje iz spornog zakona (koje onemogućava licu kojem je istekao mandat na funkciji zamjenika pravobranioca BiH da se vrati na prethodno radno mjesto pomoćnika pravobranioca BiH) može djelovati demotivirajuće na lica zaposlena u Pravobranilaštvu BiH da se prijavljuju na pozicije pravobranioca i zamjenika pravobranioca BiH, shodno čemu je potrebno osigurati pravičnu konkurenciju i nediskriminaciju u tom smislu. Konačno, Pravobranilaštvo BiH smatra da u konkretnom slučaju ne postoji bilo kakva diskriminacija jer ukazani primjeri iz zahtjeva ne predstavljaju uporedne grupe.

Zabrana diskriminacije

46. S obzirom na to da se tvrdi da do povrede prava na zabranu diskriminacije dolazi na osnovu zakona, Ustavni sud će osporenu odredbu ispitati s aspekta člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

47. Član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju glasi:

Opća zabrana diskriminacije

1. Uživanje svakog prava koje zakon predviđa mora se osigurati bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

2. Javne vlasti ne smiju ni prema kome vršiti diskriminaciju po bilo kom osnovu kao što su oni spomenuti u stavu 1.

48. Ustavni sud naglašava da član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju sadrži opće načelo zabrane diskriminacije i garantira uživanje svih prava određenih zakonom bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status. Nadalje, član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju podrazumijeva i da javni organi nikoga ne mogu diskriminirati prema bilo kojem osnovu, dakle osnovno načelo nediskriminacije je prošireno i na domaće zakone, a ne samo na prava garantirana Evropskom konvencijom, kako to predviđa član 14. Evropske konvencije (vidi, *op. cit.*, U-11/22, tačka 38).

49. Evropski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) u predmetu *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine* naglasio je: "Pojam diskriminacije je dosljedno tumačen u jurisprudenciji Suda u odnosu na član 14. Evropske konvencije. Jurisprudencija naročito jasno precizira da 'diskriminacija' označava različito postupanje bez objektivnog i razumnog opravdanja prema licima koja su se našla u sličnom položaju (vidi Evropski sud, *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 22. decembra 2009. godine, predstavke br. 27996/06 i 34836/06, tač. 42–44. s daljnjim referencama).

Autori su koristili isti termin, diskriminacija, u članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju bez obzira na razlike u širini obima između tih odredbi. Značenje tog pojma u članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju trebalo je biti identično tumačenju iz člana 14 (vidi Obrazloženje [*Explanatory Report*] uz Protokol broj 12 Evropske konvencije, tačka 18). Sud, prema tome, ne vidi razlog da odstupa od utvrđenog tumačenja 'diskriminacije', navedenog u tekstu, u primjeni istog pojma prema članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju (u vezi sa sudskom praksom UN-ovog Komiteta za ljudska prava u pogledu člana 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, odredbe koja je slična, ali ne i identična članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, vidi *Nowak*, Komentari CCPR, izdavači N. P. Engel, 2005, str. 597–634; vidi, *op. cit.*, *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, tačka 55)."

50. Shodno tome, slijedeći načela iz člana 14. Evropske konvencije, da bi se prema praksi Evropskog suda pokrenulo pitanje diskriminacije mora postojati razlika u postupanju prema licima u analognim ili relevantno sličnim situacijama (vidi Evropski sud, *D. H. i drugi protiv Češke Republike* [VV], presuda od 13. novembra 2007. godine, predstavka broj 57325/00, tačka 175. s daljnjim referencama). Međutim, samo razlike u postupanju na osnovu ličnog obilježja (ili "statusa") po kojem se lica ili grupe lica razlikuju jedni od drugih mogu pokrenuti pitanje diskriminacije (vidi Evropski sud, *Carvalho Pinto de Sousa Morais protiv Portugala*, presuda od 25. jula 2017. godine, predstavka broj 17484/15, tačka 45. s daljnjim referencama). Evropski sud u svojim odlukama dosljedno ukazuje da će se različito postupanje prema licima u analognim ili relevantno sličnim situacijama smatrati diskriminirajućim samo ako nema objektivno i razumno opravdanje, drugim riječima, ako ne slijedi legitiman cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti (vidi Evropski sud, *Vallianatos i drugi protiv Grčke* [VV], presuda od 7. novembra 2013. godine, predstavke br. 29381/09 i 32684/09, tačka 76. s daljnjim referencama).

Primjenjivost navedenih načela na konkretan slučaj

51. S obzirom na navedeno, Ustavni sud će prvenstveno ispitati da li u konkretnom slučaju postoji uporedna grupa, odnosno radi li se o analogno istoj ili sličnoj situaciji na način kako je to postavljeno zahtjevom. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da pretpostavka dokazivanja analognog položaja ne zahtijeva da referentne grupe budu istovjetne. Podnosilac zahtjeva mora dokazati da je, s obzirom na konkretnu prirodu svog prigovora, bio u relevantno sličnoj situaciji s drugima prema kojima se postupalo drugačije. Evropski sud je pojasnio da se elementi koji karakteriziraju različite situacije i utvrđuju koliko su one uporedive moraju ocijeniti s obzirom na predmet spora, cilj sporne odredbe i kontekst u kojem se navodna diskriminacija javlja. Ocjena pitanja nalaze li se dvije osobe ili grupe u uporedivoj situaciji za potrebe analize različitog postupanja i diskriminacije istovremeno je specifična i kontekstualna, može se zasnivati samo na objektivnim i provjerljivim elementima, a uporedive situacije moraju se razmotriti kao cjelina, pri čemu se moraju izbjeći izolirani ili rubni aspekti koji bi cijelu analizu učinili umjetnom (vidi Evropski sud, *Fábián protiv Mađarske* [VV], predstavka broj 78117/13, presuda od 5. septembra 2017. godine, tačka 113. s daljnjim referencama).

52. Ustavni sud prevashodno ističe da Pravobranilaštvo BiH predstavlja organ javne vlasti osnovan s ciljem da se državi Bosni i Hercegovini osigura mogućnost efikasne zakonske zaštite i zastupanje u pogledu zaštite njenih nadležnosti, interesa i prava utvrđenih Ustavom Bosne i Hercegovine. To podrazumijeva vršenje poslova pravne zaštite imovine i imovinskih interesa Bosne i Hercegovine, njenih institucija i drugih organizacija koje

se finansiraju iz budžeta Bosne i Hercegovine (<https://www.pbr.gov.ba/bs-latn-ba/about-us>). Nadalje, Ustavni sud ukazuje da funkciju Pravobranilaštva BiH vrše pravobranilac BiH, njegova dva zamjenika i više pomoćnika pravobranioaca. Pravobranioca BiH i njegova dva zamjenika imenuje Vijeće ministara BiH na mandatni period od četiri godine i oni se međusobno rotiraju svakih osam mjeseci. Navedeno imenovanje se vrši na osnovu Zakona o ministarskim imenovanjima BiH. S druge strane, pomoćnike pravobranioaca BiH imenuje i razrješava pravobranilac BiH u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH. Potonjim zakonom se uređuju i ostala pitanja iz radnog odnosa koja se odnose na pomoćnike pravobranioaca BiH. Iako pomoćnici pravobranioaca BiH radni odnos zasnivaju konkursom kao i pravobranilac BiH i njegova dva zamjenika, evidentno je da su njihov status i pozicija bitno drugačiji. Ključna razlika je u tome što se pravobranilac BiH i njegova dva zamjenika biraju na ograničeni mandatni period i imaju status imenovanog lica (funkcionera), dok pomoćnici pravobranioaca BiH nemaju mandat već imaju status rukovodećeg državnog službenika (s pravima i dužnostima pomoćnika ministra).

53. S druge strane, iz stanja spisa predmeta proizlazi da su u administrativno-teritorijalnim jedinicama u Bosni i Hercegovini (entiteti, Distrikt, kantoni i sl.) status, ovlaštenja i pozicija pravobranilaca, njihovih zamjenika i pomoćnika uređeni na različite načine. Na to je ukazano i u odgovoru na zahtjev Ministarstva pravde BiH i Pravobranilaštva BiH. Dodatno, Ustavni sud ističe da asimetrična rješenja u vezi s reguliranjem pravnog statusa pravobranilaca nakon okončanja njihovog mandata nisu svojstvena samo entitetima (FBiH i RS) i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, već je to pitanje također različito uređeno i na nivou kantona u FBiH. U svakom slučaju, niti jedan od ukazanih propisa na koje se pozvao podnosilac zahtjeva ne daje zamjeniku pravobranioaca ovlaštenja i status, kao što to propisuje sporni zakon. Prema tome, to samo po sebi nije dovoljno da se utvrdi da su situacije lica koja obavljaju dužnost pravobranioaca u različitim administrativno-teritorijalnim jedinicama relevantno slične u smislu ocjene ovog predmeta.

54. Kada se radi o prestanku mandata i nastavku radnog odnosa, što predstavlja predmet ovog postupka, uočljivo je da ne postoji jedinstven pristup u reguliranju navedenog pravnog pitanja, što je vidljivo i iz primjera koje je naveo podnosilac zahtjeva u kontekstu entiteta FBiH. Tako, u određenim administrativno-teritorijalnim jedinicama lica koja su vršila funkciju federalnog/kantonalnog/općinskog pravobranioaca nastavljaju radni odnos u pravobranilaštvu u kojem su vršila navedenu funkciju (vidi tač. 31. i 34. ove odluke u odnosu na FBiH i Kanton Sarajevo). U drugim slučajevima propisana je mogućnost nastavka radnog odnosa ukoliko postoje upražnjena radna mjesta unutar pravobranilaštva ili njihovo raspoređivanje u druge kantonalne ili općinske organe uprave na radna mjesta koja odgovaraju njihovoj stručnoj spremi (vidi tač. 35, 36. i 39. ove odluke u odnosu na Zeničko-dobojski kanton, Tuzlanski kanton ili Općinu Ilidža). Iz relevantnih propisa proizlazi da su čak i pojedini zakonodavci, kao u slučaju Unsko-sanskog kantona, prvobitno zakonom (o pravobranilaštvu) propisivali da pravobranioac nakon završetka mandata ne prestaje radni odnos, da bi izmjenom zakona propisali prestanak radnog odnosa u kantonalnom pravobranilaštvu (vidi tač. 38. i 39. ove odluke). S druge strane, za razliku od FBiH i nekih kantona i općina, u entitetu RS pravobranilac i njegovi zamjenici ne nastavljaju radni odnos nakon isteka četverogodišnjeg mandata. Također, u Brčko distriktu BiH pravobranilac se imenuje na period od četiri godine, a njegovi zamjenici nemaju vremensko ograničenje trajanja funkcije (vidi tač. 33. i 34. ove odluke), pri čemu zakonom nije

propisano da pravobranioci nastavljaju radni odnos u tom organu nakon isteka mandata.

55. Dakle, Ustavni sud primjećuje da je Parlamentarna skupština BiH na drugačiji način u odnosu na druge zakonodavce različitih nivoa vlasti u BiH regulirala prestanak mandata Pravobranilaštva BiH. Pri tome je važno naglasiti da je u nadležnosti svakog nivoa vlasti da odluči o načinu organiziranja rada pravobranilaštva kao posebnog organa vlasti koji štiti imovinu i imovinske interese te jedinice, te shodno tome o načinu prestanka mandata. Ne postoji jedinstven pristup regulaciji prestanka mandata na različitim nivoima vlasti, što samo po sebi ne ukazuje na diskriminaciju. Prema tome, Ustavni sud podsjeća da eventualne razlike u entitetskim zakonima, same po sebi, ne mogu pokrenuti pitanje diskriminacije u situaciji kada u zahtjevu nema nikakvih drugih argumenata, niti se može zaključiti da su odredbe osporenog zakona očigledno diskriminirajuće (vidi Odluku o dopustivosti i meritumu broj U-12/22 od 22. septembra 2022. godine, tačka 49. s daljnjim referencama, dostupnu na www.ustavnisud.ba). U postupku ocjene ustavnosti u konkretnom slučaju nije na Ustavnom sudu da odgovori da li je postojeće zakonsko uređenje Pravobranilaštva BiH najbolje moguće rješenje ili da li bi drugačije rješenje bilo pravednije i bolje. Takva pitanja se mogu postavljati samo nadležnom zakonodavcu, tj. Parlamentarnoj skupštini BiH u zakonom predviđenoj proceduri koja se odnosi na izmjene i dopune važećeg – spornog zakona, odnosno eventualno donošenje novog zakona o Pravobranilaštvu BiH. U takvim okolnostima, Ustavni sud smatra da navođenje u zahtjevu isključivo zakonskih rješenja u kojima su propisani različiti načini zaštite pravobranioaca nakon prestanka mandata, zanemarujući postojanje i drugačijih zakonskih rješenja, nije dovoljan osnov za zaključak o nejednakom tretmanu. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud nije mogao zaključiti da se zamjenici pravobranioaca BiH nalaze u relevantno sličnom položaju sa zamjenicima drugih pravobranilaca, odnosno pravobraniocima u FBiH, kako to smatra podnosilac zahtjeva. Stoga, ne može se govoriti ni o postojanju uporedivih grupa za potrebe razmatranja navoda o diskriminaciji.

56. Pri tome, Ustavni sud zapaža da iz činjenica predmeta povodom kojeg je podnesen zahtjev proizlazi da je tužiteljica prije imenovanja na poziciju zamjenika pravobranioaca BiH obavljala dužnost pomoćnika pravobranioaca BiH, dakle rukovodećeg državnog službenika. Sporni zakon ne propisuje mogućnost da nakon okončanja mandata pravobranioca BiH/zamjenika pravobranioaca BiH lica koja su vršila te funkcije budu (ponovo) raspoređena na rad u Pravobranilaštvo BiH. Takvo direktno zakonsko ograničenje, kada je riječ o tužiteljici, proizlazi iz drugog državnog propisa, Zakona o državnoj službi u institucijama BiH, koji *a priori* onemogućava odsustvo rukovodećeg državnog službenika iz državne službe za vrijeme dok obavlja javnu dužnost/aktivnost/položaj. Navedeno zakonsko ograničenje, koje se isključivo odnosi na rukovodeće državne službenike, rezultira nemogućnošću da se oni nakon završetka mandata vrate na isto ili slično radno mjesto (član 16; vidi tačku 31. ove odluke u vezi s tačkom 27. ove odluke).

57. Konačno, u odnosu na pozivanje podnosioca zahtjeva na status predsjednika Suda BiH i glavnog tužioca Tužilaštva BiH kao uporedne primjere, Ustavni sud ističe da u konkretnom slučaju (u tužiteljicinoj tužbi) nije traženo utvrđenje diskriminacije u odnosu na navedene nosioce pravosudnih dužnosti, već isključivo u odnosu na pravobranioce u drugim pravobranilaštvima u BiH, odnosno u Federaciji BiH (federalnom, kantonalnom, općinskom i gradskom; vidi tačku 6. ove odluke). Stoga se razmatranje tih navoda ne može smatrati pitanjem od čijeg razmatranja zavisi odluka Suda BiH u smislu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine. Međutim, iako navedeno nije

traženo u tužbi, već je podnosilac zahtjeva to pitanje istakao u svom zahtjevu. Ustavni sud ističe da se, za razliku od Pravobranilaštva BiH, kada su u pitanju predsjednik Suda BiH i glavni tužilac Tužilaštva BiH, radi o institucijama javne vlasti isključivo pravosudnog karaktera s nadležnostima propisanim posebnim zakonima (Zakon o Sudu BiH, Zakon o Tužilaštvu BiH i Zakon o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH). Dakle, radi se o posebnim pravosudnim funkcijama čija su imenovanja/razrješenja, odgovornost i ostali segmenti u vezi s njihovim statusom van djelokruga kontrole izvršnih organa vlasti, a što nije slučaj s Pravobranilaštvom BiH. Stoga, proizlazi da predsjednik Suda BiH i glavni tužilac Tužilaštva BiH ne mogu biti uporedne grupe u konkretnom slučaju, kako to smatra podnosilac zahtjeva.

58. Prema tome, navodi o diskriminaciji iz člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvencije ukazuju se neosnovanim. Podnosilac zahtjeva se, također, pozvao na neusklađenost spornog zakona sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije. Međutim, sve ono što je navedeno u odnosu na član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju odnosi se i na navedene članove. Stoga je sporni zakon u skladu i sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, kao i članom 14. Evropske konvencije.

VII. Zaključak

59. Ustavni sud zaključuje da je Zakon o Pravobranilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravka, 44/04, 102/09 i 47/14) u skladu s odredbama člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 14. Evropske konvencije, te članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

60. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

61. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-3/25**, rješavajući zahtjev **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)**, na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. siječnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)** za ocjenu ustavnosti Zakona o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravka, 44/04, 102/09 i 47/14),

utvrđuje se da je Zakon o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravka, 44/04, 102/09 i 47/14) u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i člankom 1. Protokola broj 12

uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo; u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podnio je 11. veljače 2025. godine zahtjev Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) za ocjenu ustavnosti Zakona o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. "90/05 i 40/08"; u daljnjem tekstu: sporni Zakon). Ustavni sud primjećuje da se u odnosu na navedene brojeve "Službenog glasnika BiH" radi o očiglednoj omašci s obzirom na to da je sporni Zakon objavljen u "Službenom glasniku BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravak, 44/04, 102/09 i 47/14 (vidi točku 28. ove odluke).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, od Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH), Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara BiH) i Pravobraniteljstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobraniteljstvo BiH) zatraženo je 9. veljače 2025. godine da dostave odgovore na zahtjev.

3. Ustavnopravna povjerenstva Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, Vijeće ministara BiH – Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo pravde BiH) i Pravobraniteljstvo BiH su u razdoblju od 17. ožujka do 10. lipnja 2025. godine dostavili odgovore na zahtjev.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je pokrenut zahtjev

4. M. P. (u daljnjem tekstu: tužiteljica) rješenjem Pravobraniteljstva BiH od 1. prosinca 2006. godine imenovana je na poziciju pomoćnika pravobranitelja BiH počevši od 3. siječnja 2007. godine. Tu dužnost obavljala je sve do 20. rujna 2023. godine kada je stupila na dužnost zamjenika pravobranitelja BiH. Na dužnost zamjenika pravobranitelja BiH imenovana je rješenjem Vijeća ministara BiH od 7. rujna 2023. godine na mandatno razdoblje od četiri godine.

5. Tužiteljica je 20. rujna 2023. godine Pravobraniteljstvu BiH podnijela zahtjev za donošenje rješenja kojim se utvrđuje pravo na neplaćeno odsustvo s pozicije pomoćnika pravobranitelja BiH počevši od 20. rujna 2023. godine pa do isteka mandata zamjenika pravobranitelja BiH. Navedeni tužiteljčin zahtjev je odbijen rješenjem Pravobraniteljstva BiH od 2. listopada 2023. godine. Protiv navedenog rješenja tužiteljica je izjavila žalbu Odboru državne službe za žalbe (u daljnjem tekstu: Odbor), koji je rješenjem žalbu odbio. Odbor je u rješenju dao uputu o pravnom lijeku s pravom podnošenja tužbe u upravnom sporu. Sud BiH je 17. srpnja 2024. godine donio presudu kojom je uvažio tužiteljčinu tužbu i predmet dostavio Odboru na ponovno odlučivanje uz obrazloženje i uputu da Odbor nije bio nadležan odlučivati o tužiteljčinoj žalbi. Postupajući po uputama, Odbor je 24. srpnja 2024. godine donio zaključak kojim je tužiteljčinu žalbu odbacio proglašivši se nenadležnim.

6. Tužiteljica je tužbom pokrenula pamični postupak pred Sudom BiH protiv tužene Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), Pravobraniteljstva BiH, radi utvrđenja diskriminacije i dr. Tužbom je traženo da se utvrdi da je tužena povrijedila pravo na jednako postupanje prema tužiteljici koja je, nakon što je imenovana na funkciju pravobranitelja/zamjenika pravobranitelja

BiH iz reda pomoćnika pravobranitelja BiH, izložena različitim tretmanu u odnosu na pravobranitelje u drugim pravobraniteljstvima u BiH, odnosno u Federaciji BiH (federalnom, kantonalnom, općinskom i gradskom), kojima nakon prestanka mandata na funkciji pravobranitelja ne prestaje radni odnos i kojima je utvrđeno pravo na raspoređivanje na odgovarajuće radno mjesto u instituciji nakon prestanka mandata pravobranitelja. Tužbom je dalje traženo poništenje rješenja Pravobraniteljstva BiH od 2. listopada 2023. godine, kao i da se utvrdi da tužiteljica ima pravo da nakon prestanka mandata pravobranitelja/zamjenika pravobranitelja BiH bude raspoređena na radno mjesto pomoćnika pravobranitelja BiH, koje je obavljala prije imenovanja na navedenu dužnost. Konačno, tužbom je traženo da se naloži tuženoj da u roku od 15 dana izvrši radnje kojima se uklanja diskriminacija na način da nakon prestanka mandata pravobranitelja/zamjenika pravobranitelja BiH rasporedi tužiteljicu na radno mjesto pomoćnika pravobranitelja BiH, koje je obavljala prije imenovanja na navedenu dužnost.

b) Navodi iz zahtjeva

7. Podnositelj zahtjeva ističe da je odredbom članka 2. spornog Zakona propisano da dužnost – funkciju Pravobraniteljstva BiH, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, a na temelju zakona BiH, vrše pravobranitelj, dva zamjenika pravobranitelja i više pomoćnika pravobranitelja. Dalje je navedeno da je odredbom članka 6. spornog Zakona propisano da se pravobranitelj i njegovi zamjenici imenuju na četiri godine i da mogu biti ponovo imenovani. Za razliku od pravobraniteljstava na svim ostalim razinama (federalnoj, kantonalnoj, općinskoj i gradskoj) koja imaju pravobranitelja koji rukovodi institucijom, Pravobraniteljstvo BiH ima pravobranitelja i dva zamjenika. Potom ukazuje da je pozicija pomoćnika pravobranitelja BiH po pravima i obvezama, kao i opisu posla izjednačena s pozicijom zamjenika pravobranitelja u pravobraniteljstvima na svim ostalim razinama (federalnoj, kantonalnoj, općinskoj i gradskoj). Ovo iz razloga jer se na svim spomenutim razinama imenuje samo pravobranitelj na mandatno razdoblje, dok se u Pravobraniteljstvu BiH imenuju pravobranitelj i dva zamjenika na mandatno razdoblje, koji se na poziciji pravobranitelja rotiraju svakih osam mjeseci kako bi se osigurala nacionalna zastupljenost. Zbog toga se onda imenuju pomoćnici koji zapravo obavljaju funkciju zamjenika u drugim pravobraniteljstvima. Nasuprot odredbama zakona o pravobraniteljstvima na ostalim spomenutim razinama, sporni Zakon nije regulirao pitanje raspoređivanja pravobranitelja/zamjenika pravobranitelja BiH nakon isteka mandata u situaciji kada je on imenovan s pozicije pomoćnika pravobranitelja BiH.

8. Tako je na primjer ukazano da je odredbom članka 31.2. Zakona o Federalnom pravobraniteljstvu propisano da federalnom pravobranitelju koji ne bude ponovo imenovan ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje na odgovarajuće poslove i zadatke u Federalnom pravobraniteljstvu. Dalje je navedeno da je odredbom članka 24. Zakona o Pravobraniteljstvu Kantona Sarajeva propisano da pravobranitelju koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija pravobranitelja, ali mu ne prestaje radni odnos. Pravobranitelj koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje se na odgovarajuće poslove u Pravobraniteljstvu.

9. Potom je navedeno da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Pravobraniteljstvu Tuzlanskog kantona, izmijenjenom odredbom članka 31., propisano da u slučaju da kantonalni pravobranitelj kojem istekne mandat ne bude ponovo imenovan na istu poziciju, može bez konkursa biti imenovan za zamjenika kantonalnog pravobranitelja ako takvo mjesto postoji upražnjeno, a u protivnom mu prestaje radni odnos u Kantonalnom pravobraniteljstvu, s tim što u tom slučaju ostvaruje

pravo analogno pravu izabranog dužnosnika kojeg je imenovala Skupština Tuzlanskog kantona, o čemu odlučuje Vlada Kantona.

10. Dalje je podnositelj zahtjeva istaknuo da je odredbom članka 36. Zakona o Pravobraniteljstvu Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" broj 20/2004) propisano da kantonalnom pravobranitelju koji ne bude ponovo imenovan ili bude smijenjen po odredbama ovog zakona ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje u određeno tijelo državne službe ili drugo tijelo, ako za to postoji potreba, na poslove koji odgovaraju njegovim stručnim sposobnostima u skladu s propisima koji se primjenjuju na državne službenike. Na zamjenika kantonalnog pravobranitelja koji bude smijenjen po odredbama ovog zakona primjenjuje se prethodni stavak ovog članka.

11. Isto tako je navedeno i da je odredbom članka 27. Zakona o Pravobraniteljstvu Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj 12/13) propisano da kantonalnom pravobranitelju koji ne bude ponovo imenovan prestaje dužnost pravobranitelja istekom mandata. Kantonalnom pravobranitelju koji nakon isteka mandata ne bude ponovo imenovan, a ne postoji mogućnost da se rasporedi na radno mjesto na koje je bio raspoređen prije imenovanja ili drugo mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, pripada pravo na plaću u visini njegove posljednje plaće i na druge naknade, uključujući zdravstveno i penzijsko osiguranje, do ponovnog zasnivanja radnog odnosa, a najdulje dvanaest mjeseci nakon prestanka mandata, u kojem razdoblju je u radnom odnosu u Kantonalnom pravobraniteljstvu. Navedenim Zakonom propisana su i prava općinskog pravobranitelja po isteku mandata, pa je tako odredbom članka 46. navedenog Zakona propisano da općinskom pravobranitelju koji ne bude ponovo imenovan prestaje dužnost pravobranitelja istekom mandata. Općinskom pravobranitelju koji nakon isteka mandata ne bude ponovo imenovan, a ne postoji mogućnost da se rasporedi na radno mjesto na koje je bio raspoređen prije imenovanja ili drugo mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, pripada pravo na plaću u visini njegove posljednje plaće i na druge naknade, uključujući zdravstveno i penzijsko osiguranje, do ponovnog zasnivanja radnog odnosa, a najdulje dvanaest mjeseci nakon prestanka mandata, u kojem razdoblju je u radnom odnosu u Općinskom pravobraniteljstvu.

12. Također je navedeno i da je odredbom članka 20. Odluke o Pravobraniteljstvu Općine Ilidža propisano da se pravobranitelj koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje na mjesto zamjenika pravobranitelja ako je upražnjeno, a ako nije, raspoređuje se na mjesto državnog službenika u Pravobraniteljstvu ili općinskom tijelu uprave u skladu sa svojim stručnim kvalifikacijama.

13. Odlukom o osnivanju Pravobraniteljstva Općine Ilijaš, odredbom članka 21., propisano je da pravobranitelju koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija, ali mu ne prestaje radni odnos. Pravobranitelj koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje se na odgovarajuće poslove u Pravobraniteljstvu.

14. Osim toga, podnositelj zahtjeva je naveo da se kao primjer najbliži navedenoj situaciji može razmotriti situacija predsjednika Suda BiH, kao i glavnog tužitelja Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, koji se također imenuju iz reda sudaca i tužitelja na mandatno razdoblje, a kojima se priznaje pravo da se vrate na poslove koje su obavljali prije imenovanja.

15. U svjetlu naprijed navedenih primjera, podnositelj zahtjeva ističe da se tužbeni zahtjev temelji na tužiteljičinom stavu da je, iz razloga što sporni Zakon nije regulirao pitanje raspoređivanja pravobranitelja/zamjenika pravobranitelja BiH nakon isteka mandata (u situaciji kada je on imenovan s pozicije pomoćnika pravobranitelja BiH), stavljen u nepovoljniji položaj spram pravobranitelja na svim označenim razinama, a koji imaju pravo na raspoređivanje na odgovarajuće poslove nakon prestanka

njihovog mandata. Ujedno, kako to navodi podnositelj zahtjeva, tužiteljica je i mišljenja da za takvo zakonsko rješenje ne postoji razumno obrazloženje ni u pogledu javnog interesa koji se želi postići niti u smislu načela proporcionalnosti i adekvatnosti s obzirom na to da takva zakonska rješenja zadiru u pravo na rad. Time se, kako je to navedeno, krši više ustavnih normi, što je izričito zabranjeno odredbama čl. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije te Ustavom Bosne i Hercegovine.

16. Podnositelj zahtjeva navodi da je evidentno da sve citirane zakonske odredbe omogućavaju pravobraniteljima na svim označenim razinama pravo na raspoređivanje na odgovarajuće poslove u istoj instituciji u kojoj rade, kao i zadržavanje radnog odnosa nakon prestanka njihovog mandata. Takvo pravo nije dano pravobranitelju/zamjeniku pravobranitelja BiH kada je imenovan s pozicije pomoćnika pravobranitelja BiH. Ujedno, prema navodima podnositelja zahtjeva, jasno je i da ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između primijenjenih sredstava i cilja čijem se ostvarenju težilo donošenjem spornog Zakona. U prilog utemeljenosti navoda o postojanju diskriminacije, podnositelj zahtjeva se pozvao na odluke Ustavnog suda br. AP-1312/20 od 12. prosinca 2020. godine, AP-2985/19 od 8. srpnja 2021. godine i U-22/22 od 23. ožujka 2023. godine.

17. S obzirom na navedeno, podnositelj zahtjeva ističe da ako bi Sud BiH prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu iz tužiteljine tužbe primjenjivao sporni Zakon, postojala bi opasnost da se prekrše ustavna prava stranaka u postupku. Stoga je navedeno da Sud BiH podnosi ovaj zahtjev na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine uz daljnji prijedlog da Ustavni sud, ako utvrdi neusklađenost spornog Zakona s Ustavom Bosne i Hercegovine i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), naloži Parlamentarnoj skupštini BiH da najkasnije u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u "Službenom glasniku BiH" uskladi sporni Zakon s odredbama članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju. To bi značilo da se sporni Zakon dopuni odredbom kojom se osigurava da pomoćniku pravobranitelja BiH koji je imenovan na funkciju pravobranitelja/zamjenika pravobranitelja BiH nakon isteka mandata na funkciji ne prestaje radni odnos na način koji omogućava da bude raspoređen na mjesto pomoćnika pravobranitelja BiH. Također je predloženo Ustavnom sudu da o zahtjevu odluči u što kraćem roku jer se radi o radnom sporu.

c) Odgovori na zahtjev

18. Ustavnopravno povjerenstvo Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH je navelo da je sporni Zakon donesen u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, a da odluku o kompatibilnosti spornog Zakona s relevantnim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Europske konvencije prepušta Ustavnom sudu.

19. Ustavnopravno povjerenstvo Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH je istaknulo da je nakon rasprave jednoglasno odlučilo prepustiti Ustavnom sudu odluku o zahtjevu.

20. U odnosu na navode o kršenju članka 14. Europske konvencije Ministarstvo pravde BiH je istaknulo da je zahtjev u tom dijelu nedopustiv jer ne ukazuje na eventualnu povredu prava na nediskriminaciju u svezi s nekim drugim pravom iz Ustava Bosne i Hercegovine i Europske konvencije. Potom je ukazano na pozitivne propise na razini BiH, Brčko distrikta BiH, entiteta, kao i pojedinih kantona kojima je regulirano pitanje imenovanja i razrješavanja pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja, te imenovanje pomoćnika pravobranitelja, prestanak njegovog rada, kao i druga statusna pitanja. U svezi s tim je navedeno da je člankom 4. spornog Zakona regulirano da pravobranitelj i zamjenike pravobranitelja BiH imenuje i razrješava Vijeće

ministara BiH, a u skladu s odredbama Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o ministarskim imenovanjima BiH). Člankom 6. spornog Zakona predviđeno je da se pravobranitelj i njegovi zamjenici imenuju na četiri godine i da mogu biti ponovo imenovani. Za razliku od pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja BiH, a shodno članku 5. spornog Zakona, pomoćnike pravobranitelja BiH imenuje i razrješava pravobranitelj u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama BiH. Također, shodno članku 8. spornog Zakona, imenovanje pomoćnika pravobranitelja, prestanak rada i druga statusna pitanja uređuju se Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH.

21. Dalje je navedeno da u Brčko distriktu BiH pravobranitelj i zamjenika pravobranitelja, shodno čl. 27. i 28. Zakona o Pravobraniteljstvu Brčko distrikta BiH, imenuje Pravosudno povjerenstvo Brčko distrikta BiH nakon provedene konkursne procedure, a imenovanje verificira Skupština Brčko distrikta BiH. Prema članku 44. Zakona o Pravobraniteljstvu Brčko distrikta BiH, pravobranitelj se imenuje na razdoblje od četiri godine i može biti ponovno imenovan, dok se zamjenici imenuju bez vremenskog ograničenja trajanja funkcije. Prema navedenom Zakonu, Pravobraniteljstvo Brčko distrikta BiH nema pomoćnike pravobranitelja, već tajnika i stručne suradnike.

22. Zatim je istaknuto da u Republici Srpskoj (u daljnjem tekstu: RS), shodno čl. 22. i 24. Zakona o Pravobraniteljstvu RS, pravobranitelj i zamjenike pravobranitelja bira i imenuje Narodna skupština RS na prijedlog Vlade RS, i to na razdoblje od četiri godine u skladu s odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima RS, uz mogućnost ponovnog izbora. Navedeno je da, u smislu članka 35. Zakona o Pravobraniteljstvu RS, u Pravobraniteljstvu mogu biti uposleni i tajnik Pravobraniteljstva, pomoćnici, stručni suradnici i ostali uposleni, a na koje se primjenjuju propisi o radnim odnosima uposlenih u republičkim organima uprave, ako zakonom nije drugačije određeno.

23. Kada je riječ o Federaciji BiH, navedeno je da shodno članku 21. Zakona o Federalnom pravobraniteljstvu federalnog pravobranitelja i njegovog zamjenika imenuje i smjenjuje premijer uz suglasnost zamjenika premijera i uz potvrdu Parlamenta FBiH. Prema članku 24. navedenog Zakona, federalni pravobranitelj imenuje se na četiri godine i može biti ponovo imenovan. Zamjenik federalnog pravobranitelja imenuje se za vršenje službe bez ograničenja trajanja mandata. Prema članku 31. navedenog Zakona, federalnom pravobranitelju koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija u Federalnom pravobraniteljstvu istekom mandata. Federalnom pravobranitelju koji ne bude ponovo imenovan ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje na odgovarajuće poslove i zadatke u Federalnom pravobraniteljstvu. Člankom 36a. navedenog Zakona propisano je da u Federalnom pravobraniteljstvu postoji potreban broj pomoćnika federalnog pravobranitelja i stručnih savjetnika za vršenje stručnih poslova predviđenih zakonom. Također, propisano je da pomoćnike federalnog pravobranitelja postavlja federalni pravobranitelj. Navedenim Zakonom nije propisano vremensko ograničenje obavljanja poslova pomoćnika pravobranitelja.

24. U Kantonu Sarajevo, shodno odredbama čl. 21. i 23. Zakona o Pravobraniteljstvu Kantona Sarajevo, pravobranitelj i zamjenika pravobranitelja imenuje, smjenjuje i razrješava Skupština Kantona, pri čemu se pravobranitelj imenuje na razdoblje od četiri godine i može biti ponovo imenovan, a zamjenik pravobranitelja imenuje se bez ograničenja trajanja mandata. Člankom 24. navedenog Zakona propisano je da pravobranitelju koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija pravobranitelja, ali mu ne prestaje radni odnos. Prema navedenoj

odredbi, pravobranitelj koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje se na mjesto zamjenika pravobranitelja ako je upražnjeno, a ako nije, raspoređuje se na mjesto državnog službenika u Pravobraniteljstvu ili drugom kantonalnom organu u skladu sa svojim stručnim kvalifikacijama. Prema navedenom kantonalnom zakonu, Pravobraniteljstvo Kantona Sarajevo nema pomoćnike pravobranitelja, već stručne savjetnike. Ministarstvo pravde BiH je ukazalo da Zakon o Pravobraniteljstvu Unsko-sanskog kantona i Zakon o Pravobraniteljstvu Tuzlanskog kantona sadrže slične odredbe.

25. Iz navedenog proizlazi da su statusna pitanja vezana za imenovanja i prestanak funkcije odnosno prestanak rada pravobranitelja, zamjenika pravobranitelja i pomoćnika pravobranitelja različito regulirana propisima donesenim na razini BiH, Brčko distrikta BiH, entiteta i kantona. Ministarstvo pravde BiH je istaknulo da ne postoji izravna obveza harmonizacije državnih zakona s odredbama entitetskih zakona, odnosno kantonalnih zakona ili odluka organa lokalne samouprave o pravobraniteljstvima, iako postoji "uopštena odgovornost doprinosa harmonizaciji zakona i usklađivanju s međunarodnim standardima". Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo pravde BiH smatra da u svjetlu prakse Ustavnog suda (vidi Odluku o dopustivosti i meritumu broj *U-12/23*, točka 36., dostupnu na www.ustavnisud.ba) odluku o tome postoji li u konkretnom slučaju "uporedna grupa" i "analogna ili relevantno slična situacija" u smislu članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvencije (i ako postoji, koja je to konkretno) treba donijeti Ustavni sud kao vrhovni autoritet u BiH u smislu ocjene usuglašenosti pozitivnih zakonskih odredbi s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Europske konvencije.

26. Međutim, Ministarstvo pravde BiH je smatralo potrebnim ukazati i na to da iz odredbi članka 16. Zakona o državnoj službi u institucijama BiH proizlazi da rukovodeći državni službenik podnosi ostavku na mjesto u državnoj službi u slučaju kada je potvrđena njegova kandidatura za javnu funkciju na koju se bira izravno ili neizravno, ili od trenutka kada je imenovan na položaj u bilo kojem zakonodavnom ili izvršnom organu na bilo kojoj razini vlasti u Bosni i Hercegovini. S druge strane, prema naprijed navedenim zakonskim odredbama, ostali državni službenici se vraćaju na isto ili slično radno mjesto najkasnije u roku od mjesec dana od nastupanja sljedećih slučajeva: neuspjeha na izborima, završetka mandata i prestanka funkcije u zakonodavnom ili izvršnom organu na bilo kojoj razini vlasti u Bosni i Hercegovini. Dakle, prema navedenim zakonskim odredbama, pomoćnik pravobranitelja BiH kao rukovodeći državni službenik, za razliku od ostalih državnih službenika, u slučaju imenovanja na funkciju zamjenika pravobranitelja BiH nakon završetka mandata nema pravo vratiti se na mjesto pomoćnika pravobranitelja BiH. S obzirom na uloge i zadatke koje Pravobraniteljstvo BiH obavlja, Ministarstvo pravde BiH smatra da je jako bitno da pozicije zamjenika pravobranitelja BiH obavljaju osobe sa specijaliziranim stručnim znanjem i iskustvom za obavljanje poslova iz nadležnosti Pravobraniteljstva BiH i da se osigura pravična konkurencija i nediskriminacija u tom smislu. Pri tome je navedeno da se ograničavanjem mandata zamjenika pravobranitelja BiH i onemogućavanjem (u slučaju imenovanja na poziciju zamjenika pravobranitelja BiH) pomoćniku pravobranitelja BiH da se vrati na mjesto pomoćnika pravobranitelja BiH dolazi do situacije da se kadrovi koji raspolažu specijaliziranim stručnim znanjem i iskustvom za tu vrstu poslova ne žele prijaviti na te pozicije. S druge strane, Ministarstvo pravde BiH je istaknulo da je naprijed citiranim zakonima Brčko distrikta BiH, FBiH i nekih od kantona propisano da mandat zamjenika pravobranitelja nije ograničen ili da mu se nakon isteka mandata osiguravaju određena prava. S obzirom na

navedeno, Ministarstvo pravde BiH je ukazalo da sve navedeno Ustavni sud svakako treba imati u vidu prilikom donošenja odluke u konkretnom slučaju.

27. Pravobraniteljstvo BiH je istaknulo da u konkretnom slučaju ne postoji bilo kakva diskriminacija tužiteljice. Naime, kako tužiteljica postojanje navodne diskriminacije temelji na sadržaju propisa entiteta FBiH, te pojedinih kantona i općina u FBiH, jasno je da u konkretnom slučaju ne postoji nikakva diskriminacija. Istaknuto je da osobe koje tužiteljica navodi, u odnosu na koje je diskriminirana, nikako nisu niti mogu biti usporedna grupa u odnosu na koju je tužiteljici uskraćeno uživanje prava na jednakoj osnovi. Pravobraniteljstvo BiH je ukazalo da se tužiteljica isključivo fokusira na entitet FBiH, odnosno na Federalno pravobraniteljstvo, te određeni broj kantonalnih i općinskih pravobraniteljstava u FBiH. S druge strane, tužiteljica izbjegava navesti da propisi koji uređuju organizaciju i rad Pravobraniteljstva RS, isto kao i sporni Zakon, uopće ne sadrže odredbe o pravu pravobranitelja na raspoređivanje na drugo radno mjesto u tom pravobraniteljstvu nakon što mu istekne mandat. Također je navedeno i da tužiteljica ne navodi je li u entitetu FBiH pravo u odnosu na koje tvrdi da je ona uskraćena (pravo na raspoređivanje na drugo radno mjesto) propisano u svim kantonima i općinama FBiH. To, kako je navedeno, jasno govori da svaka razina vlasti ima suvereno pravo u okviru svoje nadležnosti urediti status pravobranitelja i njegovih zamjenika, te njihov položaj nakon isteka mandata, shodno čemu oni međusobno u tom pogledu ne mogu biti usporedne grupe. Imajući u vidu navedeno, zaključeno je da je jasno da je Pravobraniteljstvo BiH (odlučujući o tužiteljinim pravima) u svemu postupilo u skladu s važećim propisima.

IV. Relevantni propisi

28. Zakon o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravak, 44/04, 102/09 i 47/14)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Članak 2.

Organizacija Pravobraniteljstva

1. *Dužnost Pravobraniteljstva, sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, a na temelju Zakona Bosne i Hercegovine, vrše pravobranitelj, dva zamjenika pravobranitelja i više pomoćnika pravobranitelja.*

2. *Pravobranitelj predstavlja Pravobraniteljstvo i rukovodi njegovim radom i vrši druga prava i dužnosti utvrđena ovim i drugim zakonima Bosne i Hercegovine, drugim propisom ili općim aktom Bosne i Hercegovine.*

3. *Kada je pravobranitelj odsutan ili spriječen da postupi, zamjenjuje ga zamjenik kojeg on odredi.*

4. *U radu, pravobranitelju i zamjenicima pravobranitelja pomažu pomoćnici pravobranitelja koji za svoj rad odgovaraju pravobranitelju i zamjenicima.*

5. *Prigodom izbora pravobranitelja, zamjenika i pomoćnika pravobranitelja vodit će se računa o ravnomjernoj zastupljenosti konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.*

6. *U zastupanju pred sudovima i drugim organima zamjenici pravobranitelja imaju ovlaštenja pravobranitelja.*

7. *Pomoćnici pravobranitelja pred sudom i drugim organima imaju ovlaštenja koja im odredi pravobranitelj.*

Članak 4.

Imenovanje pravobranitelja i njegovih zamjenika

1. *Pravobranitelja i zamjenike pravobranitelja imenuje i razrješava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, sukladno odredbama Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima*

Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 7/03).

2. Pravobranitelj za svoj rad odgovara Vijeću ministara Bosne i Hercegovine i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine kojoj je dužan najmanje jednom godišnje podnijeti izvješće, a zamjenici pravobranitelja za svoj rad odgovaraju Vijeću ministara i pravobranitelju.

Članak 5.

Postavljanje pomoćnika pravobranitelja

Pomoćnike pravobranitelja imenuje i razrješava pravobranitelj, sukladno odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03 i 35/03).

Članak 6.

Trajanje dužnosti

1. Pravobranitelj i njegovi zamjenici imenuju se na četiri godine i mogu biti ponovo imenovani.

Članak 7. stavak (1) točka a) i stavak (3)

Prestanak dužnosti pravobranitelja i njegovih zamjenika

1. Pravobranitelju i njegovim zamjenicima dužnost prestaje: a) istekom mandata;

3. Odluku o razrješanju pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 8.

Prestanak dužnosti pomoćnika pravobranitelja

Imenovanje pomoćnika pravobranitelja, prava, obveze, odgovornosti, prestanak rada, plaće i druga materijalna primanja, kao i druga statusna pitanja, te sprečavanje sukoba interesa u obavljanju dužnosti ovih državnih službenika, uređuju se Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03 i 35/03).

Članak 19.

Odgovornost pravobranitelja, zamjenika pravobranitelja i pomoćnika pravobranitelja

Odredbe Zakona o upravi koje se odnose na rukovođenje i odgovornosti rukovodioca tijela i njihovih zamjenika, na odgovarajući se način primjenjuju i na pravobranitelja i zamjenike pravobranitelja.

29. Poslovnik o radu Pravobraniteljstva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 15/24 od 27. veljače 2024. godine) u relevantnom dijelu glasi:

(Pravobranitelj, zamjenici pravobranitelja i pomoćnici pravobranitelja)

Članak 17.

(1) Pravobraniteljsku dužnost vrše pravobranitelj i dva zamjenika pravobranitelja koje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine imenuje iz reda tri konstitutivna naroda na četverogodišnji mandat, te pomoćnici pravobranitelja koje postavlja pravobranitelj uz suglasnost zamjenika na neodređeno vrijeme.

(2) U okviru četverogodišnjeg mandata vrši se rotacija između pravobranitelja i njegovih zamjenika svakih osam mjeseci počev od dana imenovanja.

Članak 18.

Mjesto pravobranitelja automatski se rotira svakih osam mjeseci počev od dana izbora pravobranitelja i zamjenika.

30. Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 50/08 – Završne odredbe Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Članak 16. stavak (1) toč. c) i d)

Nespojivosti s dužnostima državnog službenika

1. Državni službenik ne smije obavljati dužnost, djelatnost ili biti na položaju koji dovodi do sukoba interesa sa njegovim službenim dužnostima, a naročito:

c) S izuzetkom rukovodnih državnih službenika, smatrat će se da je državni službenik na odsustvu iz državne službe od trenutka kada je potvrđena njegova kandidatura za javnu funkciju na koju se bira direktno ili indirektno, ili od trenutka kada je imenovan na položaj u bilo kojem zakonodavnom ili izvršnom organu na bilo kojoj razini vlasti u Bosni i Hercegovini. U tom slučaju, rukovodni državni službenik, podnosi ostavku na mjesto u državnoj službi;

d) Državni službenik iz članka 16. stavak 1. točka c), s izuzetkom rukovodnih državnih službenika, vraća se na isto ili slično radno mjesto najkasnije u roku od mjesec dana od nastupanja slijedećih slučajeva: neuspjeha na izborima, završetka mandata i prestanka funkcije u zakonodavnom ili izvršnom organu na bilo kojoj razini vlasti u Bosni i Hercegovini;

31. Zakon o Federalnom pravobranilaštvu – Federalnom pravobraniteljstvu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 2/95, 12/98, 18/00 i 61/06)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst propisa sačinjen u Ustavnom sudu BiH, kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 21.

Federalnog pravobranilioca i njegovog zamjenika imenuje i smjenjuje Premijer uz saglasnost zamjenika Premijera i uz potvrdu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Parlament Federacije).

Član 24.

Federalni pravobranilac imenuje se na četiri godine i može biti ponovo imenovan.

Zamjenik federalnog pravobranilioca imenuje se za vršenje službe bez ograničenja trajanja mandata.

Član 31.

Federalnom pravobranilocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija u Federalnom pravobranilaštvu istekom mandata.

Federalnom pravobranilocu koji ne bude ponovo imenovan ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje na odgovarajuće poslove i zadatke u Federalnom pravobranilaštvu.

Rješenje o raspoređivanju federalnog pravobranilioca donosi Vlada, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prestanka funkcije federalnog pravobranilioca.

Ako federalni pravobranilac ne prihvati raspored na poslove i zadatke prema rješenju Vlade, prestaje mu radni odnos po isteku 30 dana od dana kada je rješenjem raspoređen na određene poslove.

32. Zakon o Pravobranilaštvu Republike Srpske ("Službeni glasnik RS" br. 7/18 i 100/25) u relevantnom dijelu glasi:

Izbor i imenovanje pravobranilioca

Članak 22. st. (1) i (4)

(1) Pravobranilioca bira i imenuje Narodna skupština Republike Srpske (u daljem tekstu: Narodna skupština) na prijedlog Vlade.

(4) Pravobranilac se bira na period od četiri godine, u skladu sa odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske, uz mogućnost ponovnog izbora.

Izbor i imenovanje zamjenika pravobranioca

Članak 24. st. (1) i (4)

(1) Zamjenika pravobranioca (u daljem tekstu: zamjenik) bira i imenuje Narodna skupština na prijedlog Vlade.

(4) Zamjenik se bira na period od četiri godine, u skladu sa odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske, uz mogućnost ponovnog izbora.

Izbor, prava i obaveze sekretara Pravobranilaštva, pomoćnika, stručnih saradnika i ostalih zaposlenih

Članak 35. st. (1) i (4)

(1) Pored pravobranioca i zamjenika, u Pravobranilaštvu mogu biti zaposleni i sekretar Pravobranilaštva, pomoćnici, stručni saradnici i ostali zaposleni koji obavljaju poslove utvrđene pravilnikom iz članka 11. ovog zakona.

(4) Propisi o radnim odnosima zaposlenih u republičkim organima uprave primjenjuju se na zaposlene u Pravobranilaštvu, ako zakonom nije drugačije određeno.

33. Zakon o Pravobraniteljstvu Brčko distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH" br. 28/06, 19/07, 17/08, 20/10, 15/15, 41/16 – presuda Apelacionog suda i 18/20 – prečišćeni tekst) u relevantnom dijelu glasi:

A. Imenovanje i verifikacija

Članak 27. st. (1) i (3)

(Mjerodavnost za imenovanje pravobranitelja i zamjenika)

(1) Pravosudno povjerenstvo (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) raspisuje i objavljuje natječaj za pozicije pravobranitelja i zamjenike.

(3) Nakon provedenog javnog natječaja iz stavka (1) ovoga članka i postupka izbora, Povjerenstvo imenuje pravobranitelja i zamjenike.

Članak 28. st. (1) i (4)

(Verifikacija)

(1) Nakon imenovanja iz članka 27 ovog zakona, Povjerenstvo dostavlja Skupštini Brčko distrikta odluku o imenovanju pravobranitelja i zamjenika na verifikaciju.

(4) Imenovanje pravobranitelja i zamjenika će se smatrati izvršenim nakon verifikacije imenovanja od Skupštine ili protekom roka od 15 dana od dana prijama odluke o imenovanju pravobranitelja i zamjenika u slučaju iz stavka (3) ovoga članka.

F. Funkcija

Članak 44.

(Trajanje funkcije)

(1) Pravobranitelj se imenuje na razdoblje od 4 godine i može biti ponovno imenovan.

(2) Zamjenici se imenuju bez vremenskog ograničenja trajanja funkcije.

34. Zakon o pravobranilaštvu ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 33/08 – novi prečišćeni tekst, 33/11 – Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti KS, 7/12, 44/16 i 45/21)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst propisa sačinjen u Ustavnom sudu BiH, kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 21.

Pravobranioca i zamjenika pravobranioca imenuje, smjenjuje i razrješava Skupština Kantona.

Član 23.

Pravobranilac se imenuje na period od četiri godine i može biti ponovno imenovan.

Zamjenik pravobranioca imenuje se bez ograničenja trajanja mandata.

Član 24.

Pravobraniocu koji ne bude ponovo imenovan prestaje funkcija pravobranioca, ali mu ne prestaje radni odnos.

Pravobranilac koji ne bude ponovo imenovan, raspoređuje se na mjesto zamjenika pravobranioca, ukoliko je upražnjeno, a ako nije, raspoređuje se na mjesto državnog službenika u Pravobranilaštvu ili drugom kantonalnom organu u skladu sa svojim stručnim kvalifikacijama.

Rješenje o raspoređivanju pravobranioca na mjesto zamjenika pravobranioca donosi Skupština Kantona, a na mjesto državnog službenika Vlada, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prestanka funkcije pravobranioca.

Ako pravobranilac ne prihvati raspored na poslove po rješenju iz prethodnog stava ovog člana, prestaje mu radni odnos, po isteku 30 dana od dana donošenja rješenja.

35. Zakon o pravobraniteljstvu ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj 12/13) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 27.

(Prava po prestanku mandata)

(1) Kantonalnom pravobranitelju koji ne bude ponovno imenovan, prestaje dužnost pravobranitelja istekom mandata.

(2) Kantonalnom pravobranitelju koji nakon isteka mandata ne bude ponovo imenovan, a ne postoji mogućnost da se rasporedi na radno mjesto na koje je bio raspoređen prije imenovanja ili drugo mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, pripada pravo na plaću u visini njegove posljednje plaće i na druge naknade, uključujući zdravstveno i mirovinsko osiguranje, do ponovnog zasnivanja radnog odnosa, a najduže dvanaest mjeseci nakon prestanka mandata, u kojem periodu je u radnom odnosu u Kantonalnom pravobraniteljstvu.

(3) Naknada iz stavka (2) ovog članka ne pripada Kantonalnom pravobranitelju i njegovom zamjeniku koji podnesu ostavku ili budu smijenjeni.

Članak 46.

(Prava po prestanku mandata općinskog pravobranitelja)

(1) Općinskom pravobranitelju koji ne bude ponovno imenovan, prestaje dužnost pravobranitelja istekom mandata.

(2) Općinskom pravobranitelju koji nakon isteka mandata ne bude ponovo imenovan, a ne postoji mogućnost da se rasporedi na radno mjesto na koje je bio raspoređen prije imenovanja ili drugo mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, pripada pravo na plaću u visini njegove posljednje plaće i na druge naknade, uključujući zdravstveno i mirovinsko osiguranje, do ponovnog zasnivanja radnog odnosa, a najduže dvanaest mjeseci nakon prestanka mandata, u kojem periodu je u radnom odnosu u Općinskom pravobraniteljstvu.

(3) Naknada iz stavka (2) ovog članka ne pripada općinskom pravobranitelju i njegovom zamjeniku koji podnesu ostavku ili budu smijenjeni.

36. Zakon o pravobraniteljstvu ("Službene novine Tuzlanskog kantona" br. 4/04, 5/08, 2/14 i 4/18)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst propisa sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Članak 31.

U slučaju da kantonalni pravobranitelj kome istekne mandat ne bude ponovo imenovan na istu poziciju, može bez konkursa biti imenovan za zamjenika kantonalnog pravobranitelja ukoliko takvo mjesto postoji upražnjeno, a u protivnom mu prestaje radni odnos u kantonalnom pravobraniteljstvu, s tim što u tom slučaju ostvaruje pravo analogno pravu izabranog zvaničnika koga je imenovala Skupština Tuzlanskog kantona, o čemu odlučuje Vlada kantona.

37. **Zakon o pravobranilaštvu** ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" br. 20/04 i 11/15 – Završne odredbe Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Unsko-sanskog kantona)

Za potrebe ove odluke koristi se tekst propisa kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 36.

Kantonalnom pravobraniocu koji ne bude ponovo imenovan ili bude smijenjen po odredbama ovog zakona, ne prestaje radni odnos, već se raspoređuje u određeni organ državne službe ili drugi organ, ako za to postoji potreba, na poslove koji odgovaraju njegovim stručnim sposobnostima, u skladu sa propisima koji se primjenjuju na državne službenike.

Na zamjenika kantonalnog pravobranioca koji bude smijenjen po odredbama ovog zakona, primjenjuje se prethodni stav ovog člana.

38. **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravobranilaštvu** ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" broj 8/17), kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, izmijenio je članak 36. iz prethodne točke ove odluke na sljedeći način:

Član 36.

Kantonalnom pravobraniocu kojem istekne mandat ili bude smijenjen po odredbama ovog Zakona, prestaje radni odnos u Kantonalnom pravobranilaštvu.

Na zamjenika Kantonalnog pravobranioca koji bude smijenjen po odredbama ovog zakona, primjenjuje se prethodni stav ovog člana.

39. **Odluka o Pravobranilaštvu Općine Ilidža** – drugi prečišćeni tekst preuzet sa https://opcina-ilidza.ba/wpfd_file/odluka-o-pravobranilastvu-opcine-ilidza-drugi-precisceni-tekst/ u relevantnom dijelu glasi:

Član 20.

Pravobranilac se imenuje na period od četiri godine i može biti ponovo imenovan. Zamjenik pravobranioca imenuje se bez ograničenja trajanja mandata.

Pravobranilac koji ne bude ponovo imenovan raspoređuje se na mjesto zamjenika pravobranioca ako je upražnjeno, a ako nije, raspoređuje se na mjesto državnog službenika u Pravobranilaštvu ili Općinskom organu uprave u skladu sa svojim stručnim kvalifikacijama.

Rješenje o raspoređivanju pravobranioca na mjesto zamjenika pravobranioca donosi Općinsko vijeće, a na mjesto državnog službenika Općinski načelnik, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prestanka funkcije pravobranioca.

Ako pravobranilac ne prihvati raspored na poslove po rješenju nadležnog organa, prestaje mu radni odnos u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja.

V. Dopustivost

40. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine.

41. Članak VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud će imati nadležnost za pitanja koja mu podnese bilo koji sud u Bosni i Hercegovini, a koja se tiču toga je li neki zakon o čijoj valjanosti ovisi njegova odluka sukladno ovom Ustavu, s Europskom konvencijom za ljudska prava i temeljne slobode i njezinim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili koja se tiču postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

42. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Sud BiH (sutkinja Nada Papo), što znači da je zahtjev podnijela ovlaštena osoba iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. studenog

2010. godine, toč. 7–14., objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti osporenog Zakona s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Europske konvencije, iz čega slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

43. Ustavni sud, prije svega, napominje da ocjenu ustavnosti razmatra u općem smislu (*erga omnes*), a ne u odnosu na konkretan predmet (*inter partes*) koji je povod za podnošenje zahtjeva (vidi odluku Ustavnog suda u predmetu broj U-11/22 od 14. srpnja 2022. godine, točka 34. s daljnjim referencama, dostupnu na www.ustavnisud.ba). Podnositelj zahtjeva traži od Ustavnog suda da ispita je li sporni Zakon kompatibilan sa člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Europske konvencije, te člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju.

44. Zahtjev za ocjenu ustavnosti, kao i predmet pred Sudom BiH povodom kojeg je podnesen zahtjev za ocjenu ustavnosti, temelji se na tvrdnji da do diskriminacije dolazi uslijed toga što osobama koje su imenovane na poziciju zamjenika pravobranitelja BiH, a koje su do tada obavljale posao pomoćnika pravobranitelja BiH, sporni Zakon onemogućava (nakon okončanja četverogodišnjeg mandata na funkciji zamjenika pravobranitelja BiH) da se vrate na svoje prethodno radno mjesto pomoćnika pravobranitelja BiH. U prilog tvrdnjama o postojanju diskriminacije u slučaju tužiteljice, podnositelj zahtjeva se referirao na precizirane zakonske propise u FBiH u dijelu koji regulira prestanak mandata pravobranitelja i njegovo naknadno raspoređivanje unutar istog pravobraniteljstva ili drugog organa uprave (vidi toč. 8–13. ove odluke).

45. S druge strane, nijedan od dva doma Parlamentarne skupštine BiH nije se izjasnio glede (ne)postojanja diskriminacije u slučaju tužiteljice, dok je Ministarstvo pravde BiH ukazalo i na drugačija zakonska rješenja u BiH (RS, Brčko distrikt BiH i pojedini kantoni u FBiH) u odnosu na normativne primjere iz zahtjeva kada je riječ o statusnim pitanjima vezanim za imenovanja i prestanak funkcije/radnog odnosa pravobranitelja, zamjenika pravobranitelja i pomoćnika pravobranitelja. Međutim, Ministarstvo pravde BiH u odgovoru na zahtjev nije iznijelo jasan stav glede (ne)postojanja usporednih grupa u konkretnom slučaju, ali je istaknulo da važeće zakonsko rješenje iz spornog Zakona (koje onemogućava osobi kojoj je istekao mandat na funkciji zamjenika pravobranitelja BiH da se vrati na prethodno radno mjesto pomoćnika pravobranitelja BiH) može djelovati demotivirajuće na osobe uposlene u Pravobraniteljstvu BiH da se prijavljuju na pozicije pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja BiH, shodno čemu je potrebno osigurati pravičnu konkurenciju i nediskriminaciju u tom smislu. Konačno, Pravobraniteljstvo BiH smatra da u konkretnom slučaju ne postoji bilo kakva diskriminacija jer ukazani primjeri iz zahtjeva ne predstavljaju usporedne grupe.

Zabrana diskriminacije

46. S obzirom na to da se tvrdi da do povrede prava na zabranu diskriminacije dolazi na temelju zakona, Ustavni sud će osporenu odredbu ispitati s aspekta članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju.

47. Članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju glasi:

Opća zabrana diskriminacije

1. Uživane svakog prava koje zakon predviđa mora se osigurati bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

2. Javne vlasti ne smiju ni prema kome vršiti diskriminaciju po bilo kojoj osnovi kao što su one spomenute u stavku 1.

48. Ustavni sud naglašava da članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju sadrži opće načelo zabrane diskriminacije i garantira uživanje svih prava određenih zakonom bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status. Nadalje, članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju podrazumijeva i da javni organi nikoga ne mogu diskriminirati prema bilo kojoj osnovi, dakle temeljno načelo nediskriminacije je prošireno i na domaće zakone, a ne samo na prava garantirana Europskom konvencijom, kako to predviđa članak 14. Europske konvencije (vidi, *op. cit.*, U-11/22, točka 38.).

49. Europski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) u predmetu *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine* naglasio je: "Pojam diskriminacije je dosljedno tumačen u jurisprudenciji Suda u odnosu na članak 14. Europske konvencije. Jurisprudencija naročito jasno precizira da 'diskriminacija' označava različito postupanje bez objektivnog i razumnog opravdanja prema osobama koje su se našle u sličnom položaju (vidi Europski sud, *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 22. prosinca 2009. godine, predstavke br. 27996/06 i 34836/06, toč. 42–44. s daljnjim referencama). Autori su koristili isti termin, diskriminacija, u članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju bez obzira na razlike u širini opsega između tih odredbi. Značenje tog pojma u članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju trebalo je biti identično tumačenju iz članka 14. (vidi Obrazloženje [*Explanatory Report*] uz Protokol broj 12 Europske konvencije, točka 18.). Sud, prema tome, ne vidi razlog da odstupa od utvrđenog tumačenja 'diskriminacije', navedenog u tekstu, u primjeni istog pojma prema članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju (u svezi sa sudskom praksom UN-ovog Komiteta za ljudska prava glede članka 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, odredbe koja je slična, ali ne i identična članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju, vidi *Nowak*, Komentari CCPR, izdavači N. P. Engel, 2005, str. 597–634.; vidi, *op. cit.*, *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, točka 55.)."

50. Shodno tome, slijedeći načela iz članka 14. Europske konvencije, da bi se prema praksi Europskog suda pokrenulo pitanje diskriminacije mora postojati razlika u postupanju prema osobama u analognim ili relevantno sličnim situacijama (vidi Europski sud, *D. H. i drugi protiv Češke Republike* [VV], presuda od 13. studenog 2007. godine, predstavka broj 57325/00, točka 175. s daljnjim referencama). Međutim, samo razlike u postupanju na temelju osobnog obilježja (ili "statusa") po kojem se osobe ili grupe osoba razlikuju jedne od drugih mogu pokrenuti pitanje diskriminacije (vidi Europski sud, *Carvalho Pinto de Sousa Morais protiv Portugala*, presuda od 25. srpnja 2017. godine, predstavka broj 17484/15, točka 45. s daljnjim referencama). Europski sud u svojim odlukama dosljedno ukazuje da će se različito postupanje prema osobama u analognim ili relevantno sličnim situacijama smatrati diskriminirajućim samo ako nema objektivno i razumno opravdanje, drugim riječima, ako ne slijedi legitiman cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti (vidi Europski sud, *Vallianatos i drugi protiv Grčke* [VV], presuda od

7. studenog 2013. godine, predstavke br. 29381/09 i 32684/09, točka 76. s daljnjim referencama).

Primjenjivost navedenih načela na konkretan slučaj

51. S obzirom na navedeno, Ustavni sud će prvenstveno ispitati postoji li u konkretnom slučaju usporedna grupa, odnosno radi li se o analognu istoj ili sličnoj situaciji na način kako je to postavljeno zahtjevom. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da pretpostavka dokazivanja analognog položaja ne zahtijeva da referentne grupe budu istovjetne. Podnositelj zahtjeva mora dokazati da je, s obzirom na konkretnu prirodu svog prigovora, bio u relevantno sličnoj situaciji s drugima prema kojima se postupalo drugačije. Europski sud je pojasnio da se elementi koji karakteriziraju različite situacije i utvrđuju koliko su one usporedive moraju ocijeniti s obzirom na predmet spora, cilj sporne odredbe i kontekst u kojem se navodna diskriminacija javlja. Ocjena pitanja nalaze li se dvije osobe ili grupe u usporedivoj situaciji za potrebe analize različitog postupanja i diskriminacije istodobno je specifična i kontekstualna, može se temeljiti samo na objektivnim i provjerljivim elementima, a usporedive situacije moraju se razmotriti kao cjelina, pri čemu se moraju izbjeći izolirani ili rubni aspekti koji bi cijelu analizu učinili umjetnom (vidi Europski sud, *Fábián protiv Mađarske* [VV], predstavka broj 78117/13, presuda od 5. rujna 2017. godine, točka 113. s daljnjim referencama).

52. Ustavni sud prvenstveno ističe da Pravobraniteljstvo BiH predstavlja organ javne vlasti osnovan s ciljem da se državi Bosni i Hercegovini osigura mogućnost efikasne zakonske zaštite i zastupanje glede zaštite njezinih nadležnosti, interesa i prava utvrđenih Ustavom Bosne i Hercegovine. To podrazumijeva vršenje poslova pravne zaštite imovine i imovinskih interesa Bosne i Hercegovine, njezinih institucija i drugih organizacija koje se financiraju iz proračuna Bosne i Hercegovine (<https://www.pbr.gov.ba/bs-latn-ba/about-us>). Nadalje, Ustavni sud ukazuje da funkciju Pravobraniteljstva BiH vrše pravobranitelj BiH, njegova dva zamjenika i više pomoćnika pravobranitelja. Pravobranitelj BiH i njegova dva zamjenika imenuje Vijeće ministara BiH na mandatno razdoblje od četiri godine i oni se međusobno rotiraju svakih osam mjeseci. Navedeno imenovanje se vrši na temelju Zakona o ministarskim imenovanjima BiH. S druge strane, pomoćnike pravobranitelja BiH imenuje i razrješava pravobranitelj BiH u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH. Potonjim zakonom se uređuju i ostala pitanja iz radnog odnosa koja se odnose na pomoćnike pravobranitelja BiH. Iako pomoćnici pravobranitelja BiH radni odnos zasnivaju konkursom kao i pravobranitelj BiH i njegova dva zamjenika, evidentno je da su njihov status i pozicija bitno drugačiji. Ključna razlika je u tome što se pravobranitelj BiH i njegova dva zamjenika biraju na ograničeno mandatno razdoblje i imaju status imenovane osobe (dužnosnika), dok pomoćnici pravobranitelja BiH nemaju mandat već imaju status rukovodećeg državnog službenika (s pravima i dužnostima pomoćnika ministra).

53. S druge strane, iz stanja spisa predmeta proizlazi da su u administrativno-teritorijalnim jedinicama u Bosni i Hercegovini (entiteti, Distrikt, kantoni i sl.) status, ovlasti i pozicija pravobranitelja, njihovih zamjenika i pomoćnika uređeni na različite načine. Na to je ukazano i u odgovoru na zahtjev Ministarstva pravde BiH i Pravobraniteljstva BiH. Dodatno, Ustavni sud ističe da asimetrična rješenja u svezi s reguliranjem pravnog statusa pravobranitelja nakon okončanja njihovog mandata nisu svojstvena samo entitetima (FBiH i RS) i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, već je to pitanje također različito uređeno i na razini kantona u FBiH. U svakom slučaju, niti jedan od ukazanih propisa na koje se pozvao podnositelj zahtjeva ne daje zamjeniku pravobranitelja ovlasti i status, kao što to propisuje sporni Zakon. Prema tome, to samo po sebi nije dovoljno da se

utvrdi da su situacije osoba koje obavljaju dužnost pravobranitelja u različitim administrativno-teritorijalnim jedinicama relevantno slične u smislu ocjene ovog predmeta.

54. Kada se radi o prestanku mandata i nastavku radnog odnosa, što predstavlja predmet ovog postupka, uočljivo je da ne postoji jedinstven pristup u reguliranju navedenog pravnog pitanja, što je vidljivo i iz primjera koje je naveo podnositelj zahtjeva u kontekstu entiteta FBiH. Tako, u određenim administrativno-teritorijalnim jedinicama osobe koje su vršile funkciju federalnog/kantonalnog/općinskog pravobranitelja nastavljaju radni odnos u pravobraniteljstvu u kojem su vršile navedenu funkciju (vidi toč. 31. i 34. ove odluke u odnosu na FBiH i Kanton Sarajevo). U drugim slučajevima propisana je mogućnost nastavka radnog odnosa ako postoje upražnjena radna mjesta unutar pravobraniteljstva ili njihovo raspoređivanje u druge kantonalne ili općinske organe uprave na radna mjesta koja odgovaraju njihovoj stručnoj spremi (vidi toč. 35., 36. i 39. ove odluke u odnosu na Zeničko-dobojski kanton, Tuzlanski kanton ili Općinu Ilidža). Iz relevantnih propisa proizlazi da su čak i pojedini zakonodavci, kao u slučaju Unsko-sanskog kantona, prvobitno zakonom (o pravobraniteljstvu) propisivali da pravobranitelj nakon završetka mandata ne prestaje radni odnos, da bi izmjenom zakona propisali prestanak radnog odnosa u kantonalnom pravobraniteljstvu (vidi toč. 38. i 39. ove odluke). S druge strane, za razliku od FBiH i nekih kantona i općina, u entitetu RS pravobranitelj i njegovi zamjenici ne nastavljaju radni odnos nakon isteka četverogodišnjeg mandata. Također, u Brčko distriktu BiH pravobranitelj se imenuje na razdoblje od četiri godine, a njegovi zamjenici nemaju vremensko ograničenje trajanja funkcije (vidi toč. 33. i 34. ove odluke), pri čemu zakonom nije propisano da pravobranitelji nastavljaju radni odnos u tom organu nakon isteka mandata.

55. Dakle, Ustavni sud primjećuje da je Parlamentarna skupština BiH na drugačiji način u odnosu na druge zakonodavce različitih razina vlasti u BiH regulirala prestanak mandata Pravobraniteljstva BiH. Pri tome je važno naglasiti da je u nadležnosti svake razine vlasti da odluči o načinu organiziranja rada pravobraniteljstva kao posebnog organa vlasti koji štiti imovinu i imovinske interese te jedinice, te shodno tome o načinu prestanka mandata. Ne postoji jedinstven pristup regulaciji prestanka mandata na različitim razinama vlasti, što samo po sebi ne ukazuje na diskriminaciju. Prema tome, Ustavni sud podsjeća da eventualne razlike u entitetskim zakonima, same po sebi, ne mogu pokrenuti pitanje diskriminacije u situaciji kada u zahtjevu nema nikakvih drugih argumenata, niti se može zaključiti da su odredbe osporenog zakona očigledno diskriminirajuće (vidi Odluku o dopustivosti i meritumu broj *U-12/22* od 22. rujna 2022. godine, točka 49. s daljnjim referencama, dostupnu na www.ustavnisud.ba). U postupku ocjene ustavnosti u konkretnom slučaju nije na Ustavnom sudu da odgovori je li postojeće zakonsko uređenje Pravobraniteljstva BiH najbolje moguće rješenje ili bi li drugačije rješenje bilo pravednije i bolje. Takva pitanja se mogu postavljati samo nadležnom zakonodavcu, tj. Parlamentarnoj skupštini BiH u zakonom predviđenoj proceduri koja se odnosi na izmjene i dopune važećeg – spornog Zakona, odnosno eventualno donošenje novog zakona o Pravobraniteljstvu BiH. U takvim okolnostima, Ustavni sud smatra da navođenje u zahtjevu isključivo zakonskih rješenja u kojima su propisani različiti načini zaštite pravobranitelja nakon prestanka mandata, zanemarujući postojanje i drugačijih zakonskih rješenja, nije dovoljna osnova za zaključak o nejednakom tretmanu. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud nije mogao zaključiti da se zamjenici pravobranitelja BiH nalaze u relevantno sličnom položaju sa zamjenicima drugih pravobranitelja, odnosno pravobraniteljima u FBiH, kako to smatra podnositelj zahtjeva. Stoga, ne može se

govoriti ni o postojanju usporedivih grupa za potrebe razmatranja navoda o diskriminaciji.

56. Pri tome, Ustavni sud zapaža da iz činjenica predmeta povodom kojeg je podnesen zahtjev proizlazi da je tužiteljica prije imenovanja na poziciju zamjenika pravobranitelja BiH obavljala dužnost pomoćnika pravobranitelja BiH, dakle rukovodećeg državnog službenika. Sporni zakon ne propisuje mogućnost da nakon okončanja mandata pravobranitelja BiH/zamjenika pravobranitelja BiH osobe koje su vršile te funkcije budu (ponovo) raspoređene na rad u Pravobraniteljstvo BiH. Takvo izravno zakonsko ograničenje, kada je riječ o tužiteljici, proizlazi iz drugog državnog propisa, Zakona o državnoj službi u institucijama BiH, koji *a priori* onemogućava odsustvo rukovodećeg državnog službenika iz državne službe za vrijeme dok obavlja javnu dužnost/aktivnost/položaj. Navedeno zakonsko ograničenje, koje se isključivo odnosi na rukovodeće državne službenike, rezultira nemogućnošću da se oni nakon završetka mandata vrate na isto ili slično radno mjesto (članak 16; vidi točku 31. ove odluke u svezi s točkom 27. ove odluke).

57. Konačno, u odnosu na pozivanje podnositelja zahtjeva na status predsjednika Suda BiH i glavnog tužitelja Tužiteljstva BiH kao usporedne primjere, Ustavni sud ističe da u konkretnom slučaju (u tužiteljičinoj tužbi) nije traženo utvrđenje diskriminacije u odnosu na navedene nositelje pravosudnih dužnosti, već isključivo u odnosu na pravobranitelje u drugim pravobraniteljstvima u BiH, odnosno u Federaciji BiH (federalnom, kantonalnom, općinskom i gradskom; vidi točku 6. ove odluke). Stoga se razmatranje tih navoda ne može smatrati pitanjem o čijem razmatranju ovisi odluka Suda BiH u smislu članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine. Međutim, iako navedeno nije traženo u tužbi, već je podnositelj zahtjeva to pitanje istaknuo u svom zahtjevu, Ustavni sud ističe da se, za razliku od Pravobraniteljstva BiH, kada su u pitanju predsjednik Suda BiH i glavni tužitelj Tužiteljstva BiH, radi o institucijama javne vlasti isključivo pravosudnog karaktera s nadležnostima propisanim posebnim zakonima (Zakon o Sudu BiH, Zakon o Tužiteljstvu BiH i Zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH). Dakle, radi se o posebnim pravosudnim funkcijama čija su imenovanja/razrješenja, odgovornost i ostali segmenti u svezi s njihovim statusom izvan djelokruga kontrole izvršnih organa vlasti, a što nije slučaj s Pravobraniteljstvom BiH. Stoga, proizlazi da predsjednik Suda BiH i glavni tužitelj Tužiteljstva BiH ne mogu biti usporedne grupe u konkretnom slučaju, kako to smatra podnositelj zahtjeva.

58. Prema tome, navodi o diskriminaciji iz članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju ukazuju se neutemeljenim. Podnositelj zahtjeva se, također, pozvao na neusklađenost spornog Zakona sa člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Europske konvencije. Međutim, sve ono što je navedeno u odnosu na članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju odnosi se i na navedene članke. Stoga je sporni Zakon u skladu i sa člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, kao i člankom 14. Europske konvencije.

VII. Zaključak

59. Ustavni sud zaključuje da je Zakon o Pravobraniteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravak, 44/04, 102/09 i 47/14) u skladu s odredbama članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi sa člankom 14. Europske konvencije, te člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju.

60. Na temelju članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

61. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број У-3/25, рјешавајући захтјев **Суда Босне и Херцеговине (судија Нада Папо)**, на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 22. јануара 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву **Суда Босне и Херцеговине (судија Нада Папо)** за оцјену уставности Закона о Правобранилаштву Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 8/02, 10/02 – исправка, 44/04, 102/09 и 47/14),

утврђује се да је Закон о Правобранилаштву Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 8/02, 10/02 – исправка, 44/04, 102/09 и 47/14) у складу са чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине и чланом 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Суд Босне и Херцеговине (судија Нада Папо; у даљњем тексту: подносилац захтјева) поднио је 11. фебруара 2025. године захтјев Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) за оцјену уставности Закона о Правобранилаштву Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. "90/05 и 40/08"; у даљњем тексту: спорни закон). Уставни суд примјећује да се у односу на наведене бројеве "Службеног гласника БиХ" ради о очигледној омашци с обзиром на то да је спорни закон објављен у "Службеном гласнику БиХ" бр. 8/02, 10/02 – исправка, 44/04, 102/09 и 47/14 (види тачку 28. ове одлуке).

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Парламентарна скупштина БиХ), Савјета министара Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Савјет министара БиХ) и Правобранилаштва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Правобранилаштво БиХ) затражено је 9. фебруара 2025. године да доставе одговоре на захтјев.

3. Уставноправне комисије Представничког дома и Дома народа Парламентарне скупштине БиХ, Савјет

министара БиХ – Министарство правде Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство правде БиХ) и Правобранилаштво БиХ су у периоду од 17. марта до 10. јуна 2025. године доставили одговоре на захтјев.

III. Захтјев

а) Предмет поводом којег је покренут захтјев

4. М. П. (у даљњем тексту: тужитељица) рјешењем Правобранилаштва БиХ од 1. децембра 2006. године именована је на позицију помоћника правобраниоца БиХ почевши од 3. јануара 2007. године. Ту дужност обављала је све до 20. септембра 2023. године када је ступила на дужност замјеника правобраниоца БиХ. На дужност замјеника правобраниоца БиХ именована је рјешењем Савјета министара БиХ од 7. септембра 2023. године на мандатни период од четири године.

5. Тужитељица је 20. септембра 2023. године Правобранилаштву БиХ поднијела захтјев за доношење рјешења којим се утврђује право на неплаћено одсуство с позиције помоћника правобраниоца БиХ почевши од 20. септембра 2023. године па до истека мандата замјеника правобраниоца БиХ. Наведени тужитељичин захтјев је одбијен рјешењем Правобранилаштва БиХ од 2. октобра 2023. године. Против наведеног рјешења тужитељица је изјавила жалбу Одбору државне службе за жалбе (у даљњем тексту: Одбор), који је рјешењем жалбу одбио. Одбор је у рјешењу дао упуту о правном лијеку с правом подношења тужбе у управном спору. Суд БиХ је 17. јула 2024. године донио пресуду којом је уважио тужитељичину тужбу и предмет доставио Одбору на поновно одлучивање уз образложење и упуту да Одбор није био надлежан да одлучује о тужитељичиној жалби. Поступајући по упутама, Одбор је 24. јула 2024. године донио закључак којим је тужитељичину жалбу одбацио прогласивши се ненадлежним.

6. Тужитељица је тужбом покренула парнични поступак пред Судом БиХ против тужене Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: БиХ), Правобранилаштва БиХ, ради утврђења дискриминације и др. Тужбом је тражено да се утврди да је тужена повриједила право на једнако поступање према тужитељици која је, након што је именована на функцију правобраниоца/замјеника правобраниоца БиХ из реда помоћника правобраниоца БиХ, изложена различитом третману у односу на правобраниоце у другим правобранилаштвима у БиХ, односно у Федерацији БиХ (федералном, кантоналном, општинском и градском), којима након престанка мандата на функцији правобраниоца не престаје радни однос и којима је утврђено право на распоређивање на одговарајуће радно мјесто у институцији након престанка мандата правобраниоца. Тужбом је даље тражено поништење рјешења Правобранилаштва БиХ од 2. октобра 2023. године, као и да се утврди да тужитељица има право да након престанка мандата правобраниоца/замјеника правобраниоца БиХ буде распоређена на радно мјесто помоћника правобраниоца БиХ, које је обављала прије именовања на наведену дужност. Коначно, тужбом је тражено да се наложи туженој да у року од 15 дана изврши радње којима се уклања дискриминација на начин да након престанка мандата правобраниоца/замјеника правобраниоца БиХ распореди тужитељицу на радно мјесто помоћника правобраниоца БиХ, које је обављала прије именовања на наведену дужност.

б) Наводи из захтјева

7. Подносилац захтјева истиче да је одредбом члана 2. спорног закона прописано да дужност – функцију Правобранилаштва БиХ, у складу с Уставом Босне и

Херцеговине, а на основу закона БиХ, врше правобранилац, два замјеника правобраниоца и више помоћника правобраниоца. Даље је наведено да је одредбом члана 6. спорног закона прописано да се правобранилац и његови замјеници именују на четири године и да могу бити поново именовани. За разлику од правобранилаштава на свим осталим нивоима (федералном, кантоналном, општинском и градском) која имају правобраниоца који руководи институцијом, Правобранилаштво БиХ има правобраниоца и два замјеника. Затим указује да је позиција помоћника правобраниоца БиХ по правима и обавезама, као и опису посла изједначена с позицијом замјеника правобраниоца у правобранилаштвима на свим осталим нивоима (федералном, кантоналном, општинском и градском). Ово из разлога јер се на свим споменутих нивоима именује само правобранилац на мандатни период, док се у Правобранилаштву БиХ именују правобранилац и два замјеника на мандатни период, који се на позицији правобраниоца ротирају сваких осам мјесеци како би се обезбиједила национална заступљеност. Због тога се онда именују помоћници који заправо обављају функцију замјеника у другим правобранилаштвима. Насупрот одредбама закона о правобранилаштвима на осталим споменутих нивоима, спорни закон није регулисао питање распоређивања правобраниоца/замјеника правобраниоца БиХ након истека мандата у ситуацији када је он именован с позиције помоћника правобраниоца БиХ.

8. Тако је на примјер указано да је одредбом члана 31.2. Закона о Федералном правобранилаштву прописано да федералном правобраниоцу који не буде поново именован не престаје радни однос, већ се распоређује на одговарајуће послове и задатке у Федералном правобранилаштву. Даље је наведено да је одредбом члана 24. Закона о Правобранилаштву Кантона Сарајево прописано да правобраниоцу који не буде поново именован престаје функција правобраниоца, али му не престаје радни однос. Правобранилац који не буде поново именован распоређује се на одговарајуће послове у Правобранилаштву.

9. Затим је наведено да је Законом о измјенама и допунама Закона о Правобранилаштву Тузланског кантона, измијењеном одредбом члана 31, прописано да у случају да кантонални правобранилац којем истекне мандат не буде поново именован на исту позицију, може без конкурса бити именован за замјеника кантоналног правобраниоца уколико такво мјесто постоји упражњено, а у противном му престаје радни однос у Кантоналном правобранилаштву, с тим што у том случају остварује право аналогно праву изабраног званичника којег је именovala Скупштина Тузланског кантона, о чему одлучује Влада Кантона.

10. Даље је подносилац захтјева истакао да је одредбом члана 36. Закона о Правобранилаштву Унско-санског кантона ("Службени гласник Унско-санског кантона" број 20/2004) прописано да кантоналном правобраниоцу који не буде поново именован или буде смијењен по одредбама овог закона не престаје радни однос, већ се распоређује у одређено тијело државне службе или друго тијело, ако за то постоји потреба, на послове који одговарају његовим стручним способностима у складу с прописима који се примјењују на државне службенике. На замјеника кантоналног правобраниоца који буде смијењен по одредбама овог закона примјењује се претходни став овог члана.

11. Исто тако је наведено и да је одредбом члана 27. Закона о Правобранилаштву Зеничко-добојског кантона ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" број 12/13) прописано да кантоналном правобраниоцу који не буде поново именован престаје дужност правобраниоца истеком

мандата. Кантоналном правобраниоцу који након истека мандата не буде поново именован, а не постоји могућност да се распореди на радно мјесто на које је био распоређен прије именовања или друго мјесто које одговара његовој стручној спреми, припада право на плату у висини његове последње плате и на друге накнаде, укључујући здравствено и пензијско осигурање, до поновног заснивања радног односа, а најдуже дванаест мјесеци након престанка мандата, у којем периоду је у радном односу у Кантоналном правобранилаштву. Наведеним законом прописана су и права општинског правобраниоца по истеку мандата, па је тако одредбом члана 46. наведеног закона прописано да општинском правобраниоцу који не буде поновно именован престаје дужност правобраниоца истеком мандата. Општинском правобраниоцу који након истека мандата не буде поново именован, а не постоји могућност да се распореди на радно мјесто на које је био распоређен прије именовања или друго мјесто које одговара његовој стручној спреми, припада право на плату у висини његове последње плате и на друге накнаде, укључујући здравствено и пензијско осигурање, до поновног заснивања радног односа, а најдуже дванаест мјесеци након престанка мандата, у којем периоду је у радном односу у Општинском правобранилаштву.

12. Такође је наведено и да је одредбом члана 20. Одлуке о Правобранилаштву Општине Илиџа прописано да се правобранилац који не буде поново именован распоређује на мјесто замјеника правобраниоца ако је упражњено, а ако није, распоређује се на мјесто државног службеника у Правобранилаштву или општинском тијелу управе у складу са својим стручним квалификацијама.

13. Одлуком о оснивању Правобранилаштва Општине Илијаш, одредбом члана 21, прописано је да правобраниоцу који не буде поново именован престаје функција, али му не престаје радни однос. Правобранилац који не буде поново именован распоређује се на одговарајуће послове у Правобранилаштву.

14. Осим тога, подносилац захтјева је навео да се као примјер најсличнији наведеној ситуацији може размотрити ситуација предсједника Суда БиХ, као и главног тужиоца Тужилаштва Босне и Херцеговине, који се такође именују из реда судија и тужилаца на мандатни период, а којима се признаје право да се врате на послове које су обављали прије именовања.

15. У свјетлу напријед наведених примјера, подносилац захтјева истиче да се тужбени захтјев заснива на тужитељичином ставу да је, из разлога што спорни закон није регулисао питање распоређивања правобраниоца/замјеника правобраниоца БиХ након истека мандата (у ситуацији када је он именован с позиције помоћника правобраниоца БиХ), стављена у неповољнији положај спрам правобранилаца на свим означеним нивоима, а који имају право на распоређивање на одговарајуће послове након престанка њиховог мандата. Уједно, како то наводи подносилац захтјева, тужитељица је и мишљења да за такво законско рјешење не постоји разумно образложење ни у погледу јавног интереса који се жели постићи нити у смислу принципа пропорционалности и адекватности с обзиром на то да таква законска рјешења задиру у право на рад. Тиме се, како је то наведено, крши више уставних норми, што је изричито забрањено одредбама чл. 2. и 3. Закона о забрани дискриминације те Уставом Босне и Херцеговине.

16. Подносилац захтјева наводи да је евидентно да све цитиране законске одредбе омогућавају правобраниоцима на свим означеним нивоима право на распоређивање на

одговарајуће послове у истој институцији у којој раде, као и задржавање радног односа након престанка њиховог мандата. Такво право није дато правобраниоцу/замјенику правобраниоца БиХ када је именован с позиције помоћника правобраниоца БиХ. Уједно, према наводима подносиоца захтјева, јасно је и да не постоји разуман однос пропорционалности између примјењених средстава и циља чијем се остварењу тежило доношењем спорног закона. У прилог основаности навода о постојању дискриминације, подносилац захтјева се позвао на одлуке Уставног суда бр. АП-1312/20 од 12. децембра 2020. године, АП-2985/19 од 8. јула 2021. године и У-22/22 од 23. марта 2023. године.

17. С обзиром на наведено, подносилац захтјева истиче да уколико би Суд БиХ приликом одлучивања о тужбеном захтјеву из тужитељичине тужбе примјењивао спорни закон, постојала би опасност да се прекрше уставна права странака у поступку. Стога је наведено да Суд БиХ подноси овај захтјев на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине уз даљњи приједлог да Уставни суд, уколико утврди неусклађеност спорног закона с Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), наложи Парламентарној скупштини БиХ да најкасније у року од шест мјесeci од дана објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику БиХ" усклади спорни закон с одредбама члана II/4. Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију. То би значило да се спорни закон допуни одредбом којом се обезбјеђује да помоћнику правобраниоца БиХ који је именован на функцију правобраниоца/замјеника правобраниоца БиХ након истека мандата на функцији не престаје радни однос на начин који омогућава да буде распоређен на мјесто помоћника правобраниоца БиХ. Такође је предложено Уставном суду да о захтјеву одлучи у што краћем року јер се ради о радном спору.

ц) Одговори на захтјев

18. Уставноправна комисија Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ је навела да је спорни закон донесен у складу с Уставом Босне и Херцеговине, а да одлуку о компатибилности спорног закона с релевантним одредбама Устава Босне и Херцеговине и Европске конвенције препушта Уставном суду.

19. Уставноправна комисија Дома народа Парламентарне скупштине БиХ је истакла да је након расправе једногласно одлучила препустити Уставном суду одлуку о захтјеву.

20. У односу на наводе о кршењу члана 14. Европске конвенције Министарство правде БиХ је истакло да је захтјев у том дијелу недопустив јер не указује на евентуалну повреду права на недискриминацију у вези с неким другим правом из Устава Босне и Херцеговине и Европске конвенције. Затим је указано на позитивне прописе на нивоу БиХ, Брчко дистрикта БиХ, ентитета, као и појединих кантона којима је регулисано питање именовања и разрјешавања правобраниоца и замјеника правобраниоца, те именовање помоћника правобраниоца, престанак његовог рада, као и друга статусна питања. У вези с тим је наведено да је чланом 4. спорног закона регулисано да правобраниоца и замјенике правобраниоца БиХ именује и разрјешава Савјет министара БиХ, а у складу с одредбама Закона о министарским именовањима, именовањима Савјета министара и другим именовањима БиХ (у даљњем тексту: Закон о министарским именовањима БиХ). Чланом 6. спорног закона предвиђено је да се правобранилац и његови замјеници именују на четири године и да могу бити поново именовани. За разлику од

правобраниоца и замјеника правобраниоца БиХ, а сходно члану 5. спорног закона, помоћнике правобраниоца БиХ именује и разрјешава правобранилац у складу с одредбама Закона о државној служби у институцијама БиХ. Такође, сходно члану 8. спорног закона, именовање помоћника правобраниоца, престанак рада и друга статусна питања уређују се Законом о државној служби у институцијама БиХ.

21. Даље је наведено да у Брчко дистрикту БиХ правобраниоца и замјеника правобраниоца, сходно чл. 27. и 28. Закона о Правобранилаштву Брчко дистрикта БиХ, именује Правосудна комисија Брчко дистрикта БиХ након спроведене конкурсне процедуре, а именовање верификује Скупштина Брчко дистрикта БиХ. Према члану 44. Закона о Правобранилаштву Брчко дистрикта БиХ, правобранилац се именује на период од четири године и може бити поново именован, док се замјеници именују без временског ограничења трајања функције. Према наведеном закону, Правобранилаштво Брчко дистрикта БиХ нема помоћнике правобраниоца, већ секретара и стручне сараднике.

22. Затим је истакнуто да у Републици Српској (у даљњем тексту: РС), сходно чл. 22. и 24. Закона о Правобранилаштву РС, правобраниоца и замјенике правобраниоца бира и именује Народна скупштина РС на приједлог Владе РС, и то на период од четири године у складу с одредбама Закона о министарским, владиним и другим именовањима РС, уз могућност поновног избора. Наведено је да, у смислу члана 35. Закона о Правобранилаштву РС, у Правобранилаштву могу бити запослени и секретар Правобранилаштва, помоћници, стручни сарадници и остали запослени, а на које се примјењују прописи о радним односима запослених у републичким органима управе, ако законом није друкчије одређено.

23. Када је ријеч о Федерацији БиХ, наведено је да сходно члану 21. Закона о Федералном правобранилаштву федералног правобраниоца и његовог замјеника именује и смјењује премијер уз сагласност замјеника премијера и уз потврду Парламента ФБиХ. Према члану 24. наведеног закона, федерални правобранилац именује се на четири године и може бити поново именован. Замјеник федералног правобраниоца именује се за вршење службе без ограничења трајања мандата. Према члану 31. наведеног закона, федералном правобраниоцу који не буде поново именован престаје функција у Федералном правобранилаштву истеком мандата. Федералном правобраниоцу који не буде поново именован не престаје радни однос, већ се распоређује на одговарајуће послове и задатке у Федералном правобранилаштву. Чланом 36а. наведеног закона прописано је да у Федералном правобранилаштву постоји потребан број помоћника федералног правобраниоца и стручних савјетника за вршење стручних послова предвиђених законом. Такође, прописано је да помоћнике федералног правобраниоца поставља федерални правобранилац. Наведеним законом није прописано временско ограничење обављања послова помоћника правобраниоца.

24. У Кантону Сарајево, сходно одредбама чл. 21. и 23. Закона о Правобранилаштву Кантона Сарајево, правобраниоца и замјеника правобраниоца именује, смјењује и разрјешава Скупштина Кантона, при чему се правобранилац именује на период од четири године и може бити поново именован, а замјеник правобраниоца именује се без ограничења трајања мандата. Чланом 24. наведеног закона прописано је да правобраниоцу који не буде поново именован престаје функција правобраниоца, али му не престаје радни однос. Према наведеној одредби,

правобранилац који не буде поново именован распоређује се на мјесто замјеника правобраниоца уколико је упражњено, а ако није, распоређује се на мјесто државног службеника у Правобранилаштву или другом кантоналном органу у складу са својим стручним квалификацијама. Према наведеном кантоналном закону, Правобранилаштво Кантона Сарајево нема помоћнике правобраниоца, већ стручне савјетнике. Министарство правде БиХ је указало да Закон о Правобранилаштву Унско-санског кантона и Закон о Правобранилаштву Тузланског кантона садрже сличне одредбе.

25. Из наведеног произлази да су статусна питања везана за именовања и престанак функције односно престанак рада правобраниоца, замјеника правобраниоца и помоћника правобраниоца различито регулисана прописима донесеним на нивоу БиХ, Брчко дистрикта БиХ, ентитета и кантона. Министарство правде БиХ је истакло да не постоји директна обавеза хармонизације државних закона с одредбама ентитетских закона, односно кантоналних закона или одлука органа локалне самоуправе о правобранилаштвима, иако постоји "уопштена одговорност доприноса хармонизацији закона и усклађивању с међународним стандардима". Имајући у виду наведено, Министарство правде БиХ сматра да у свјетлу праксе Уставног суда (види Одлуку о допуствости и меритуму број У-12/23, тачка 36, доступну на www.ustavnisud.ba) одлуку о томе да ли у конкретном случају постоји "упоредна група" и "аналогна или релевантно слична ситуација" у смислу члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенције (и ако постоји, која је то конкретно) треба донијети Уставни суд као врховни ауторитет у БиХ у смислу оцјене усаглашености позитивних законских одредби с одредбама Устава Босне и Херцеговине и Европске конвенције.

26. Међутим, Министарство правде БиХ је сматрало потребним указати и на то да из одредби члана 16. Закона о државној служби у институцијама БиХ произлази да руководећи државни службеник подноси оставку на мјесто у државној служби у случају када је потврђена његова кандидатура за јавну функцију на коју се бира директно или индиректно, или од тренутка када је именован на положај у било којем законодавном или извршном органу на било којем нивоу власти у Босни и Херцеговини. С друге стране, према напријед наведеним законским одредбама, остали државни службеници се враћају на исто или слично радно мјесто најкасније у року од мјесец дана од наступања сљедећих случајева: неуспјеха на изборима, завршетка мандата и престанка функције у законодавном или извршном органу на било којем нивоу власти у Босни и Херцеговини. Дакле, према наведеним законским одредбама, помоћник правобраниоца БиХ као руководећи државни службеник, за разлику од осталих државних службеника, у случају именовања на функцију замјеника правобраниоца БиХ након завршетка мандата нема право да се врати на мјесто помоћника правобраниоца БиХ. С обзиром на улоге и задатке које Правобранилаштво БиХ обавља, Министарство правде БиХ сматра да је јако битно да позиције замјеника правобраниоца БиХ обављају лица са специјализованим стручним знањем и искуством за обављање послова из надлежности Правобранилаштва БиХ и да се обезбједи правична конкуренција и недискриминација у том смислу. При томе је наведено да се ограничавањем мандата замјеника правобраниоца БиХ и онемогућавањем (у случају именовања на позицију замјеника правобраниоца БиХ) помоћнику правобраниоца БиХ да се врати на мјесто помоћника правобраниоца БиХ долази до ситуације да кадрови који

располажу специјализованим стручним знањем и искуством за ту врсту послова не желе да се пријаве на те позиције. С друге стране, Министарство правде БиХ је истакло да је напријед цитираним законима Брчко дистрикта БиХ, ФБиХ и неких од кантона прописано да мандат замјеника правобраниоца није ограничен или да му се након истека мандата обезбјеђују одређена права. С обзиром на наведено, Министарство правде БиХ је указало да све наведено Уставни суд свакако треба имати у виду приликом доношења одлуке у конкретном случају.

27. Правобранилаштво БиХ је истакло да у конкретном случају не постоји било каква дискриминација тужитељице. Наиме, како тужитељица постојање наводне дискриминације заснива на садржају прописа ентитета ФБиХ, те појединих кантона и општина у ФБиХ, јасно је да у конкретном случају не постоји никаква дискриминација. Истакнуто је да лица која тужитељица наводи, у односу на која је дискриминисана, никако нису нити могу бити упоредна група у односу на коју је тужитељици ускраћено уживање права на једнаком основу. Правобранилаштво БиХ је указало да се тужитељица искључиво фокусира на ентитет ФБиХ, односно на Федерално правобранилаштво, те одређени број кантоналних и општинских правобранилаштава у ФБиХ. С друге стране, тужитељица избегава да наведе да прописи који уређују организацију и рад Правобранилаштва РС, исто као и спорни закон, уопште не садрже одредбе о праву правобраниоца на распоређивање на друго радно мјесто у том правобранилаштву након што му истекне мандат. Такође је наведено и да тужитељица не наводи да ли је у ентитету ФБиХ право у односу на које тврди да је она ускраћена (право на распоређивање на друго радно мјесто) прописано у свим кантонима и општинама ФБиХ. То, како је наведено, јасно говори да сваки ниво власти има суверено право у оквиру своје надлежности да уреди статус правобраниоца и његових замјеника, те њихов положај након истека мандата, сходно чему они међусобно у том погледу не могу бити упоредне групе. Имајући у виду наведено, закључено је да је јасно да је Правобранилаштво БиХ (одлучујући о тужитељичиним правима) у свему поступило у складу с важећим прописима.

IV. Релевантни прописи

28. **Закон о Правобранилаштву Босне и Херцеговине** ("Службени гласник БиХ" бр. 8/02, 10/02 – исправка, 44/04, 102/09 и 47/14)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени прецишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Члан 2.

Организација Правобранилаштва

1. Функцију Правобранилаштва, у складу са Уставом Босне и Херцеговине, а на основу закона Босне и Херцеговине, врше правобранилац, два замјеника правобраниоца и више помоћника правобраниоца.

2. Правобранилац представља Правобранилаштво и руководи његовим радом и врши друга права и дужности утврђене овим и другим законима Босне и Херцеговине, другим прописом или опћим актом Босне и Херцеговине.

3. Када је правобранилац одсутан или спречен да заступа, замјењује га замјеник којег он одреди.

4. У раду, правобраниоцу и замјеницима правобраниоца помажу помоћници правобраниоца који за свој рад одговарају правобраниоцу и замјеницима.

5. Приликом избора правобраниоца, замјеника и помоћника правобраниоца водиће се рачуна о равномјерној

заступљености конститутивних народа Босне и Херцеговине.

6. У заступању пред судовима и другим органима замјеници правобраниоца имају овлаштења правобраниоца.

7. Помоћници правобраниоца пред судом и другим органима имају овлаштења која им одреди правобранилац.

Члан 4.

Именовање правобраниоца и његових замјеника

1. Правобраниоца и замјенике правобраниоца именује и разрјешава Савјет министара Босне и Херцеговине, а у складу са одредбама Закона о министарским именовањима, именовањима Савјета министара и другим именовањима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 7/03).

2. Правобранилац за свој рад одговара Савјету министара Босне и Херцеговине и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине којој је дужан најмање једном годишње поднијети извјештај, а замјеници правобраниоца за свој рад одговарају Савјету министара и правобраниоцу.

Члан 5.

Постављање помоћника правобраниоца

Помоћнике правобраниоца именује и разрјешава правобранилац, у складу са одредбама Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 12/02, 19/02, 8/03 и 35/03).

Члан 6.

Трајање функције

1. Правобранилац и његови замјеници именују се на четири године и могу бити поново именовани.

Члан 7. став (1) тачка а) и став (3)

Престанак функције правобраниоца и његових замјеника

1. Правобраниоцу и његовим замјеницима функција престаје:

а) истеком мандата;

3. Одлуку о разрјешењу правобраниоца и замјеника правобраниоца доноси Савјет министара Босне и Херцеговине.

Члан 8.

Престанак функције помоћника правобраниоца

Именовање помоћника правобраниоца, права, обавезе, одговорности, престанак рада, плате и друга материјална примања, као и друга статусна питања, те спречавање сукоба интереса у обављању дужности ових државних службеника, уређују се Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 12/02, 19/02, 8/03 и 35/03).

Члан 19.

Одговорност правобраниоца, замјеника правобраниоца и помоћника правобраниоца

Одредбе Закона о управи које се односе на руковођење и одговорности руководиоца органа и њихових замјеника на одговарајући начин се примјењују и на правобраниоца и замјенике правобраниоца.

29. Пословник о раду Правобранилаштва Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 15/24 од 27. фебруара 2024. године) у релевантном дијелу гласи:

(Правобранилац, замјеници правобраниоца и помоћници правобраниоца)

Члан 17.

(1) Правобранилачку дужност врши правобранилац и два замјеника правобраниоца које Вијеће министара Босне и Херцеговине именује из реда три конститутивна народа на

четворогодишњи мандат, те помоћници правобраниоца које поставља правобранилац уз сугласност замјеника на неодређено вријеме.

(2) У оквиру четворогодишњег мандата врши се ротација између правобраниоца и његових замјеника сваких осам мјесеци почев од дана именовања.

Члан 18.

Мјесто правобраниоца аутоматски се ротира сваких осам мјесеци почев од дана избора правобраниоца и замјеника.

30. Закон о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 50/08 – Завршне одредбе Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Члан 16. став (1) тач. ц) и д)

Нespoјивости са дужностима државног службеника

1. Државни службеник не смије обављати дужност, активност или бити на положају који доводи до сукоба интереса с његовим службеним дужностима а нарочито:

ц) с изузетком руководећих државних службеника, сматраће се да је државни службеник на одсуству из државне службе од тренутка када је потврђена његова кандидатура за јавну функцију на коју се бира директно или индиректно, или од тренутка када је именован на положај у било којем законодавном или извршном органу на било којем нивоу власти у Босни и Херцеговини. У том случају, руководећи државни службеник подноси оставку на мјесто у државној служби;

д) државни службеник из члана 16. став 1. тачка ц), с изузетком руководећих државних службеника, враћа се на исто или слично радно мјесто најкасније у року од мјесец дана од наступања слиједећих случајева: неуспјеха на изборима, завршетка мандата и престанка функције у законодавном или извршном органу на било којем нивоу власти у Босни и Херцеговини;

31. Закон о Федералном правобранилаштву – Федералном правобранитељству Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 2/95, 12/98, 18/00 и 61/06)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст прописа сачињен у Уставном суду БиХ, како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 21.

Федералног правобраниоца и његовог замјеника именује и смјењује Премијер уз сагласност замјеника Премијера и уз потврду Парламента Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Парламент Федерације).

Члан 24.

Федерални правобранилац именује се на четири године и може бити поново именован.

Замјеник федералног правобраниоца именује се за вршење службе без ограничења трајања мандата.

Члан 31.

Федералном правобраниоцу који не буде поново именован престаје функција у Федералном правобранилаштву истеком мандата.

Федералном правобраниоцу који не буде поново именован не престаје радни однос, већ се распоређује на

одговарајуће послове и задатке у Федералном правобранилаштву.

Рјешење о распоређивању федералног правобраниоца доноси Влада, најкасније у року од три мјесеца од дана престанка функције федералног правобраниоца.

Ако федерални правобранилац не прихвати распоред на послове и задатке према рјешењу Владе, престаје му радни однос по истеку 30 дана од дана када је рјешењем распоређен на одређене послове.

32. Закон о Правобранилаштву Републике Српске ("Службени гласник РС" бр. 7/18 и 100/25) у релевантном дијелу гласи:

Избор и именовање правобраниоца

Члан 22. ст. (1) и (4)

(1) Правобраниоца бира и именује Народна скупштина Републике Српске (у даљем тексту: Народна скупштина) на приједлог Владе.

(4) Правобранилац се бира на период од четири године, у складу са одредбама Закона о министарским, владиним и другим именовањима Републике Српске, уз могућност поновног избора.

Избор и именовање замјеника правобраниоца

Члан 24. ст. (1) и (4)

(1) Замјеника правобраниоца (у даљем тексту: замјеник) бира и именује Народна скупштина на приједлог Владе.

(4) Замјеник се бира на период од четири године, у складу са одредбама Закона о министарским, владиним и другим именовањима Републике Српске, уз могућност поновног избора.

Избор, права и обавезе секретара Правобранилаштва, помоћника, стручних сарадника и осталих запослених

Члан 35. ст. (1) и (4)

(1) Поред правобраниоца и замјеника, у Правобранилаштву могу бити запослени и секретар Правобранилаштва, помоћници, стручни сарадници и остали запослени који обављају послове утврђене правилником из члана 11. овог закона.

(4) Прописи о радним односима запослених у републичким органима управе примјењују се на запослене у Правобранилаштву, ако законом није другачије одређено.

33. Закон о Правобранилаштву Брчко дистрикта БиХ ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ" бр. 28/06, 19/07, 17/08, 20/10, 15/15, 41/16 – пресуда Апелационог суда и 18/20 – пречишћени текст) у релевантном дијелу гласи:

А. Именовање и верификација

Члан 27. ст. (1) и (3)

(Надлежност за именовање правобраниоца и замјеника)

(1) Правосудна Комисија (у даљем тексту: "Комисија") расписује и објављује конкурс за позиције правобраниоца и замјенике.

(3) Након спроведеног јавног конкурса из става 1 овог члана и поступка избора, Комисија именује правобраниоца и замјенике.

Члан 28. ст. (1) и (4)

(Верификација)

(1) Након именовања из члана 27 овог закона, Комисија доставља Скупштини Брчко дистрикта одлуку о именовању правобраниоца и замјеника на верификацију.

(4) Именовање правобраниоца и замјеника ће се сматрати извршеним након верификације именовања од стране Скупштине или протеком рока од 15 дана од дана пријема одлуке о именовању правобраниоца и замјеника у случају из става 3 овог члана.

Ф. Функција

Члан 44.

(Трајање функције)

(1) Правобранилац се именује на период од 4 године и може бити поново именован.

(2) Замјеници се именују без временског ограничења трајања функције.

34. Закон о правобранилаштву ("Службене новине Кантона Сарајево" бр. 33/08 – нови пречишћени текст, 33/11 – Закон о плаћама и накнадама у органима власти КС, 7/12, 44/16 и 45/21)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст прописа сачињен у Уставном суду БиХ, како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 21.

Правобраниоца и замјеника правобраниоца именује, смјењује и разрјешава Скупштина Кантона.

Члан 23.

Правобранилац се именује на период од четири године и може бити поново именован.

Замјеник правобраниоца именује се без ограничења трајања мандата.

Члан 24.

Правобраниоцу који не буде поново именован престаје функција правобраниоца, али му не престаје радни однос.

Правобранилац који не буде поново именован, распоређује се на мјесто замјеника правобраниоца, уколико је упражњено, а ако није, распоређује се на мјесто државног службеника у Правобранилаштву или другом кантоналном органу у складу са својим стручним квалификацијама.

Рјешење о распоређивању правобраниоца на мјесто замјеника правобраниоца доноси Скупштина Кантона, а на мјесто државног службеника Влада, најкасније у року од три мјесеца од дана престанка функције правобраниоца.

Ако правобранилац не прихвати распоред на послове по рјешењу из претходног става овог члана, престаје му радни однос, по истеку 30 дана од дана доношења рјешења.

35. Закон о правобранилаштву ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" број 12/13)

За потребе ове одлуке користи се текст прописа како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 27.

(Права по престанку мандата)

(1) Кантоналном правобраниоцу који не буде поново именован, престаје дужност правобраниоца истеком мандата.

(2) Кантоналном правобраниоцу који након истека мандата не буде поново именован, а не постоји могућност да се распореди на радно мјесто на које је био распоређен прије именовања или друго мјесто које одговара његовој стручној спреми, припада право на плаћу у висини његове посљедње плаће и на друге накнаде, укључујући здравствено и пензионо осигурање, до поновног заснивања радног односа, а најдуже дванаест мјесеци након престанка мандата, у којем периоду је у радном односу у Кантоналном правобранилаштву.

(3) Накнада из става (2) овог члана не припада Кантоналном правобраниоцу и његовом замјенику који поднесу оставку или буду смјењени.

Члан 46.

(Права по престанку мандата опћинског правобраниоца)

(1) Опћинском правобраниоцу који не буде поновно именован, престаје дужност правобраниоца истеком мандата.

(2) Опћинском правобраниоцу који након истека мандата не буде поново именован, а не постоји могућност да се распореди на радно мјесто на које је био распоређен прије именовања или друго мјесто које одговара његовој стручној спреми, припада право на плаћу у висини његове посљедње плаће и на друге накнаде, укључујући здравствено и пензионо осигурање, до поновног заснивања радног односа, а најдуже дванаест мјесеци након престанка мандата, у којем периоду је у радном односу у Опћинском правобранилаштву.

(3) Накнада из става (2) овог члана не припада опћинском правобраниоцу и његовом замјенику који поднесу оставку или буду смијењени.

36. Закон о правобранитељству ("Службене новине Тузланског кантона" бр. 4/04, 5/08, 2/14 и 4/18)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст прописа сачињен у Уставном суду БиХ, како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

Чланак 31.

У случају да кантонални правобранитељ коме истекне мандат не буде поново именован на исту позицију, може без конкурса бити именован за замјеника кантоналног правобранитеља уколико такво мјесто постоји упражњено, а у противном му престаје радни однос у кантоналном правобранитељству, с тим што у том случају остварује право аналогно праву изабраног званичника кога је именovala Скупштина Тузланског кантона, о чему одлучује Влада кантона.

37. Закон о правобранилаштву ("Службени гласник Унско-санског кантона" бр. 20/04 и 11/15 – Завршне одредбе Закона о плаћама и накнадама у органима власти Унско-санског кантона)

За потребе ове одлуке користи се текст прописа како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 36.

Кантоналном правобраниоцу који не буде поново именован или буде смијењен по одредбама овог закона, не престаје радни однос, већ се распоређује у одређени орган државне службе или други орган, ако за то постоји потреба, на послове који одговарају његовим стручним способностима, у складу са прописима који се примјењују на државне службенике.

На замјеника кантоналног правобраниоца који буде смијењен по одредбама овог закона, примјењује се претходни став овог члана.

38. Закон о измјенама и допунама Закона о правобранилаштву ("Службени гласник Унско-санског кантона" број 8/17), како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, измијенио је члан 36. из претходне тачке ове одлуке на следећи начин:

Члан 36.

Кантоналном правобраниоцу којем истекне мандат или буде смијењен по одредбама овог Закона, престаје радни однос у Кантоналном правобранилаштву.

На замјеника Кантоналног правобраниоца који буде смијењен по одредбама овог закона, примјењује се претходни став овог члана.

39. Одлука о Правобранилаштву Опћине Илиџа – други пречишћени текст преузет са https://opcinaididza.ba/wpfd_file/odluka-o-pravobranilastvu-opcine-ilidza-drugi-precisceni-tekst/ у релевантном дијелу гласи:

Члан 20.

Правобранилац се именује на период од четири године и може бити поново именован. Замјеник правобраниоца именује се без ограничења трајања мандата.

Правобранилац који не буде поново именован распоређује се на мјесто замјеника правобраниоца ако је упражњено, а ако није, распоређује се на мјесто државног службеника у Правобранилаштву или Опћинском органу управе у складу са својим стручним квалификацијама.

Рјешење о распоређивању правобраниоца на мјесто замјеника правобраниоца доноси Опћинско вијеће, а на мјесто државног службеника Опћински начелник, најкасније у року од три мјесеца од дана престанка функције правобраниоца.

Ако правобранилац не прихвати распоред на послове по рјешењу надлежног органа, престаје му радни однос у року од 30 дана од дана доношења рјешења.

V. Допустивост

40. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине.

41. Члан VI/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

ц) Уставни суд има надлежност у питањима која му упути било који суд у Босни и Херцеговини, а односи се на то да ли је закон на чијој ваљаности почива његова одлука, сагласан са овим Уставом, Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, или са законима Босне и Херцеговине; или у погледу постојања или дјелокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда.

42. Захтјев за оцјену уставности поднио је Суд БиХ (судија Нада Папо), што значи да је захтјев поднијело овлашћено лице из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-5/10 од 26. новембра 2010. године, тач. 7–14, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 37/11). Такође, Уставни суд запажа да се захтјевом тражи оцјена компатибилности оспореног закона с одредбама Устава Босне и Херцеговине и Европске конвенције, из чега слиједи да неспорно постоји надлежност Уставног суда за одлучивање из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине. Осим тога, Уставни суд сматра да не постоје други разлози недопустивости из члана 19. став (1) Правила Уставног суда. Стога, Уставни суд сматра да су испуњени услови за разматрање меритума предмета.

VI. Меритум

43. Уставни суд, прије свега, напомиње да оцјену уставности разматра у општем смислу (*erga omnes*), а не у односу на конкретан предмет (*inter partes*) који је повод за подношење захтјева (види одлуку Уставног суда у предмету број У-11/22 од 14. јула 2022. године, тачка 34. с даљњим референцама, доступну на www.ustavnisud.ba). Подносилац захтјева тражи од Уставног суда да испита да ли је спорни закон компатибилан са чланом II/4. Устава Босне и

Херцеговине и чланом 14. Европске конвенције, те чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију.

44. Захтјев за оцјену уставности, као и предмет пред Судом БиХ поводом којег је поднесен захтјев за оцјену уставности, заснива се на тврдњи да до дискриминације долази усљед тога што лицима која су именована на позицију замјеника правобраниоца БиХ, а која су до тада обављала посао помоћника правобраниоца БиХ, спорни закон онемогућава (након окончања четворогодишњег мандата на функцији замјеника правобраниоца БиХ) да се врате на своје претходно радно мјесто помоћника правобраниоца БиХ. У прилог тврдњама о постојању дискриминације у случају тужитељице, подносилац захтјева се реферирао на прецизиране законске прописе у ФБиХ у дијелу који регулише престанак мандата правобраниоца и његово накнадно распоређивање унутар истог правобранилаштва или другог органа управе (види тач. 8–13. ове одлуке).

45. С друге стране, ниједан од два дома Парламентарне скупштине БиХ није се изјаснио у погледу (не)постојања дискриминације у случају тужитељице, док је Министарство правде БиХ указало и на друкчија законска рјешења у БиХ (РС, Брчко дистрикт БиХ и поједини кантони у ФБиХ) у односу на нормативне примјере из захтјева када је ријеч о статусним питањима везаним за именовања и престанак функције/радног односа правобраниоца, замјеника правобраниоца и помоћника правобраниоца. Међутим, Министарство правде БиХ у одговору на захтјев није изнијело јасан став у погледу (не)постојања упоредних група у конкретном случају, али је истакло да важеће законско рјешење из спорног закона (које онемогућава лицу којем је истекао мандат на функцији замјеника правобраниоца БиХ да се врати на претходно радно мјесто помоћника правобраниоца БиХ) може дјеловати демотивишуће на лица запослена у Правобранилаштву БиХ да се пријављују на позиције правобраниоца и замјеника правобраниоца БиХ, сходно чему је потребно обезбиједити правичну конкуренцију и недискриминацију у том смислу. Коначно, Правобранилаштво БиХ сматра да у конкретном случају не постоји било каква дискриминација јер указани примјери из захтјева не представљају упоредне групе.

Забрана дискриминације

46. С обзиром на то да се тврди да до повреде права на забрану дискриминације долази на основу закона, Уставни суд ће оспорену одредбу испитати с аспекта члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију.

47. Члан 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију гласи:

Општа забрана дискриминације

1. Уживање сваког права које закон предвиђа мора да се обезбиједи без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, повезаност с националном мањином, имовина, рођење или други статус.

2. Јавне власти не смију ни према коме вршити дискриминацију по било ком основу као што су они поменути у ставу 1.

48. Уставни суд наглашава да члан 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију садржи општи принцип забране дискриминације и гарантује уживање свих права одређених законом без дискриминације по било којем основу као што су пол, раса, боја коже, језик, вјера, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, припадност националној мањини, имовина, рођење или други статус.

Надаље, члан 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију подразумева и да јавни органи никога не могу дискриминисати према било којем основу, дакле основни принцип недискриминације је проширен и на домаће законе, а не само на права гарантована Европском конвенцијом, како то предвиђа члан 14. Европске конвенције (види, *op. cit.*, У-11/22, тачка 38).

49. Европски суд за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) у предмету *Сејдић и Финци против Босне и Херцеговине* нагласио је: "Појам дискриминације је досљедно тумачен у јуриспруденцији Суда у односу на члан 14. Европске конвенције. Јуриспруденција нарочито јасно прецизира да 'дискриминација' означава различито поступање без објективног и разумног оправдања према лицима која су се нашла у сличном положају (види Европски суд, *Сејдић и Финци против Босне и Херцеговине*, пресуда од 22. децембра 2009. године, представке бр. 27996/06 и 34836/06, тач. 42–44. с даљњим референцама). Аутори су користили исти термин, дискриминација, у члану 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију без обзира на разлику у ширини обима између тих одредаби. Значење тог појма у члану 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију требало је бити идентично тумачењу из члана 14 (види Образложење [*Explanatory Report*] уз Протокол број 12 Европске конвенције, тачка 18). Суд, према томе, не види разлог да одступа од утврђеног тумачења 'дискриминације', наведеног у тексту, у примјени истог појма према члану 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију (у вези са судском праксом УН-овог Комитета за људска права у погледу члана 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима, одредбе која је слична, али не и идентична члану 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију, види *Nowak*, Коментари CCPR, издавачи N. P. Engel, 2005, стр. 597–634; види, *op. cit.*, *Сејдић и Финци против Босне и Херцеговине*, тачка 55)."

50. Сходно томе, слиједећи принципе из члана 14. Европске конвенције, да би се према пракси Европског суда покренуло питање дискриминације мора постојати разлика у поступању према лицима у аналогним или релевантно сличним ситуацијама (види Европски суд, *Д. Х. и други против Чешке Републике* [BB], пресуда од 13. новембра 2007. године, представка број 57325/00, тачка 175. с даљњим референцама). Међутим, само разлике у поступању на основу личног обиљежја (или "статуса") по којем се лица или групе лица разликују једни од других могу покренути питање дискриминације (види Европски суд, *Carvalho Pinto de Sousa Morais против Португала*, пресуда од 25. јула 2017. године, представка број 17484/15, тачка 45. с даљњим референцама). Европски суд у својим одлукама досљедно указује да ће се различито поступање према лицима у аналогним или релевантно сличним ситуацијама сматрати дискриминишућим само ако нема објективно и разумно оправдање, другим ријечима, ако не слиједи легитиман циљ или ако не постоји разуман однос пропорционалности између употребљених средстава и циља који се жели остварити (види Европски суд, *Vallianatos и други против Грчке* [BB], пресуда од 7. новембра 2013. године, представке бр. 29381/09 и 32684/09, тачка 76. с даљњим референцама).

Примјењивост наведених принципа на конкретан случај

51. С обзиром на наведено, Уставни суд ће првенствено испитати да ли у конкретном случају постоји упоредна група, односно да ли се ради о аналогно истој или сличној ситуацији на начин како је то постављено захтјевом. У вези с тим, Уставни суд указује да претпоставка доказивања аналогног положаја не захтијева да референтне групе буду истовјетне.

Подносилац захтјева мора доказати да је, с обзиром на конкретну природу свог приговора, био у релевантно сличној ситуацији с другима према којима се поступало друкчије. Европски суд је појаснио да се елементи који карактеришу различите ситуације и утврђују колико су оне упоредиве морају оцијенити с обзиром на предмет спора, циљ спорне одредбе и контекст у којем се наводна дискриминација јавља. Оцјена питања да ли се двије особе или групе налазе у упоредивој ситуацији за потребе анализе различитог поступања и дискриминације истовремено је специфична и контекстуална, може се заснивати само на објективним и провјерљивим елементима, а упоредиве ситуације морају се размотрити као цјелина, при чему се морају избјећи изоловани или рубни аспекти који би цијелу анализу учинили умјетном (види Европски суд, *Fábián protiv Mađarske* [BB], представка број 78117/13, пресуда од 5. септембра 2017. године, тачка 113. с даљњим референцама).

52. Уставни суд превасходно истиче да Правобранилаштво БиХ представља орган јавне власти основан с циљем да се држави Босни и Херцеговини обезбиди могућност ефикасне законске заштите и заступање у погледу заштите њених надлежности, интереса и права утврђених Уставом Босне и Херцеговине. То подразумијева вршење послова правне заштите имовине и имовинских интереса Босне и Херцеговине, њених институција и других организација које се финансирају из буџета Босне и Херцеговине (<https://www.pbr.gov.ba/bs-latn-ba/about-us>). Надаље, Уставни суд указује да функцију Правобранилаштва БиХ врше правобранилац БиХ, његова два замјеника и више помоћника правобраниоца. Правобраниоца БиХ и његова два замјеника именује Савјет министара БиХ на мандатни период од четири године и они се међусобно ротирају сваких осам мјесеци. Наведено именовање се врши на основу Закона о министарским именовањима БиХ. С друге стране, помоћнике правобраниоца БиХ именује и разрешава правобранилац БиХ у складу са Законом о државној служби у институцијама БиХ. Потоњим законом се уређују и остала питања из радног односа која се односе на помоћнике правобраниоца БиХ. Иако помоћници правобраниоца БиХ радни однос заснивају конкурсом као и правобранилац БиХ и његова два замјеника, евидентно је да су њихов статус и позиција битно друкчији. Кључна разлика је у томе што се правобранилац БиХ и његова два замјеника бирају на ограничени мандатни период и имају статус именованог лица (функционера), док помоћници правобраниоца БиХ немају мандат већ имају статус руководећег државног службеника (с правима и дужностима помоћника министра).

53. С друге стране, из стања списка предмета произлази да су у административно-територијалним јединицама у Босни и Херцеговини (ентитети, Дистрикт, кантони и сл.) статус, овлашћења и позиција правобранилаца, њихових замјеника и помоћника уређени на различите начине. На то је указано и у одговору на захтјев Министарства правде БиХ и Правобранилаштва БиХ. Додатно, Уставни суд истиче да асиметрична рјешења у вези с регулисањем правног статуса правобранилаца након окончања њиховог мандата нису својствена само ентитетима (ФБиХ и РС) и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, већ је то питање такође различито уређено и на нивоу кантона у ФБиХ. У сваком случају, нити један од указаних прописа на које се позвао подносилац захтјева не даје замјенику правобраниоца овлашћења и статус, као што то прописује спорни закон. Према томе, то само по себи није довољно да се утврди да су ситуације лица која обављају дужност правобраниоца у различитим

административно-територијалним јединицама релевантно сличне у смислу оцјене овог предмета.

54. Када се ради о престанку мандата и наставку радног односа, што представља предмет овог поступка, очљиво је да не постоји јединствен приступ у регулисању наведеног правног питања, што је видљиво и из примјера које је навео подносилац захтјева у контексту ентитета ФБиХ. Тако, у одређеним административно-територијалним јединицама лица која су вршила функцију федералног/кантоналног/општинског правобраниоца настављају радни однос у правобранилаштву у којем су вршила наведену функцију (види тач. 31. и 34. ове одлуке у односу на ФБиХ и Кантон Сарајево). У другим случајевима прописана је могућност наставка радног односа уколико постоје упражњена радна мјеста унутар правобранилаштва или њихово распоређивање у друге кантоналне или општинске органе управе на радна мјеста која одговарају њиховој стручној спреми (види тач. 35, 36. и 39. ове одлуке у односу на Зеничко-добојски кантон, Тузлански кантон или Општину Илија). Из релевантних прописа произлази да су чак и поједини законодавци, као у случају Унско-санског кантона, првобитно законом (о правобранилаштву) прописивали да правобраниоцу након завршетка мандата не престаје радни однос, да би измјеном закона прописали престанак радног односа у кантоналном правобранилаштву (види тач. 38. и 39. ове одлуке). С друге стране, за разлику од ФБиХ и неких кантона и општина, у ентитету РС правобранилац и његови замјеници не настављају радни однос након истека четворогодишњег мандата. Такође, у Брчко дистрикту БиХ правобранилац се именује на период од четири године, а његови замјеници немају временско ограничење трајања функције (види тач. 33. и 34. ове одлуке), при чему законом није прописано да правобраниоци настављају радни однос у том органу након истека мандата.

55. Дакле, Уставни суд примјећује да је Парламентарна скупштина БиХ на друкчији начин у односу на друге законодавце различитих нивоа власти у БиХ регулисала престанак мандата Правобранилаштва БиХ. При томе је важно нагласити да је у надлежности сваког нивоа власти да одлучи о начину организовања рада правобранилаштва као посебног органа власти који штити имовину и имовинске интересе те јединице, те сходно томе о начину престанка мандата. Не постоји јединствен приступ регулацији престанка мандата на различитим нивоима власти, што само по себи не указује на дискриминацију. Према томе, Уставни суд подсећа да евентуалне разлике у ентитетским законима, саме по себи, не могу покренути питање дискриминације у ситуацији када у захтјеву нема никаквих других аргумената, нити се може закључити да су одредбе оспореног закона очигледно дискриминишуће (види Одлуку о допустивости и меритуму број *V-12/22* од 22. септембра 2022. године, тачка 49. с даљњим референцама, доступну на www.ustavisud.ba). У поступку оцјене уставности у конкретном случају није на Уставном суду да одговори да ли је постојеће законско уређење Правобранилаштва БиХ најбоље могуће рјешење или да ли би друкчије рјешење било праведније и боље. Таква питања се могу постављати само надлежном законодавцу, тј. Парламентарној скупштини БиХ у законом предвиђеној процедури која се односи на измјене и допуне важећег – спорног закона, односно евентуално доношење новог закона о Правобранилаштву БиХ. У таквим околностима, Уставни суд сматра да навођење у захтјеву искључиво законских рјешења у којима су прописани различити начини заштите правобраниоца након престанка мандата, занемарујући постојање и друкчијих законских рјешења, није довољан

основ за закључак о неједнаком третману. Имајући у виду наведено, Уставни суд није могао закључити да се замјеници правобраниоца БиХ налазе у релевантно сличном положају са замјеницима других правобранилаца, односно правобраниоцима у ФБиХ, како то сматра подносилац захтјева. Стога, не може се говорити ни о постојању упоредивих група за потребе разматрања навода о дискриминацији.

56. При томе, Уставни суд запажа да из чињеница предмета поводом којег је поднесен захтјев произлази да је тужитељица прије именовања на позицију замјеника правобраниоца БиХ обављала дужност помоћника правобраниоца БиХ, дакле руководећег државног службеника. Спорни закон не прописује могућност да након окончања мандата правобраниоца БиХ/замјеника правобраниоца БиХ лица која су вршила те функције буду (поново) распоређена на рад у Правобранилаштво БиХ. Такво директно законско ограничење, када је ријеч о тужитељици, произлази из другог државног прописа, Закона о државној служби у институцијама БиХ, који *a priori* онемогућава одсуство руководећег државног службеника из државне службе за вријеме док обавља јавну дужност/активност/положај. Наведено законско ограничење, које се искључиво односи на руководеће државне службенике, резултира немогућношћу да се они након завршетка мандата врате на исто или слично радно мјесто (члан 16; види тачку 31. ове одлуке у вези с тачком 27. ове одлуке).

57. Коначно, у односу на позивање подносиоца захтјева на статус председника Суда БиХ и главног тужиоца Тужилаштва БиХ као упоредне примјере, Уставни суд истиче да у конкретном случају (у тужитељичиној тужби) није тражено утврђење дискриминације у односу на наведене носиоце правосудних дужности, већ искључиво у односу на правобраниоце у другим правобранилаштвима у БиХ, односно у Федерацији БиХ (федералном, кантонском, општинском и градском; види тачку 6. ове одлуке). Стога се разматрање тих навода не може сматрати питањем од чијег разматрања зависи одлука Суда БиХ у смислу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине. Међутим, иако наведено није тражено у тужби, већ је подносилац захтјева то питање истакао у свом захтјеву, Уставни суд истиче да се, за разлику од Правобранилаштва БиХ, када су у питању председник Суда БиХ и главни тужилац Тужилаштва БиХ, ради о институцијама јавне власти искључиво правосудног карактера с надлежностима прописаним посебним законима (Закон о Суду БиХ, Закон о Тужилаштву БиХ и Закон о Високом судском и тужилачком савјету БиХ). Дакле, ради се о посебним правосудним функцијама чија су именовања/разрјешења, одговорност и остали сегменти у вези с њиховим статусом ван дјелокруга контроле извршних органа власти, а што није случај с Правобранилаштом БиХ. Стога, произлази да председник Суда БиХ и главни тужилац Тужилаштва БиХ не могу бити упоредне групе у конкретном случају, како то сматра подносилац захтјева.

58. Према томе, наводи о дискриминацији из члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију указују се неоснованим. Подносилац захтјева се, такође, позвао на неусклађеност спорног закона са чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине и чланом 14. Европске конвенције. Међутим, све оно што је наведено у односу на члан 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију односи се и на наведене чланове. Стога је спорни закон у складу и са чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине, као и чланом 14. Европске конвенције.

VII. Закључак

59. Уставни суд закључује да је Закон о Правобранилаштву БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 8/02, 10/02 – исправка, 44/04, 102/09 и 47/14) у складу с одредбама члана II/4. Устава Босне и Херцеговине у вези са чланом 14. Европске конвенције, те чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију.

60. На основу члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

61. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Председник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

379

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-20/25**, rješavajući zahtjev **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)**, na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica
Angelika Nußberger, potpredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. januara 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)** za ocjenu ustavnosti **Zakona o plaćama i drugim naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25),

utvrđuje se da je **Zakon o plaćama i drugim naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25) u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo: u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva) podnio je 26. maja 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu kompatibilnosti Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25: u daljnjem tekstu: Zakon o plaćama) sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

(u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i članom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (u daljnjem tekstu: Međunarodni pakt).

2. Podnosilac zahtjeva je podneskom od 17. jula 2025. godine dopunio zahtjev.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Na osnovu člana 23. stav (2) Pravila Ustavnog suda, od Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda) i Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predstavnički dom) zatraženo je 11. juna 2025. godine da u roku od 30 dana od dana prijema dopisa dostave odgovore na zahtjev.

4. Dom naroda i Predstavnički dom su mišljenja o zahtjevu dostavili 8, odnosno 16. jula 2025. godine.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je zahtjev pokrenut

5. Podnosilac zahtjeva je naveo da se pred Sudom BiH vodi pamični postupak povodom tužbe N. H. i drugih (u daljnjem tekstu: tužioci) protiv Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), Pravobranilaštva BiH, zbog povrede prava na jednako postupanje, i to "neutvrđivanjem i neisplaćivanjem dodatka na plaću po osnovu uvjeta rada u odnosu na druge zaposlene u institucijama BiH kojima je odredbom člana 26. stav (1) tač. b), d), e) i f) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH to pravo priznato". Tužioci traže da se tuženom naloži da izvrši radnje kojima bi se otklonile štetne posljedice diskriminacije tako što će im za precizirane relevantne periode naknaditi štetu koja odgovara zbiru neisplaćenih naknada po osnovu uvećanja plaće.

6. Iz činjenica predmeta proizlazi da su tužioci zaposlenici Pravobranilaštva BiH na poslovima pomoćnika pravobranioca BiH. U vezi s tim, tužioci navode da je Pravobranilaštvo BiH osnovano Zakonom o Pravobranilaštvu BiH kako bi se državi BiH osigurala efikasna zaštita imovinskih interesa i imovine. Dalje navode da pomoćnici pravobranioca BiH, uz pravobranioca i njegova dva zamjenika, obavljaju pravobranilačku funkciju s ovlaštenjima koja im pred sudom i drugim organima odredi pravobranilac BiH. Tužioci su podsjetili da za pomoćnika pravobranioca može biti izabran državljanin BiH, diplomirani pravnik s položenim pravosudnim ispitom i iskustvom u radu u pravosudnim organima, advokaturi i drugim državnim organima u trajanju od najmanje pet godina nakon položenog pravosudnog ispita i koji je stekao visok ugled pravnog stručnjaka radeći na tim poslovima. Prema Zakonu o Pravobranilaštvu BiH, pomoćnike pravobranioca imenuje i razrješava pravobranilac, shodno odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama BiH. Tužioci smatraju da sve to jasno ukazuje da obavljaju najsloženije poslove, čija se složenost može porediti s nosiocima pravosudnih funkcija, odnosno advokatima. Navode da zakonski uvjeti koji su potrebni za imenovanje pomoćnika pravobranioca odgovaraju uvjetima za obavljanje funkcije tužioca u Tužilaštvu BiH prema Zakonu o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću. Tužioci smatraju da sve to opet ukazuje da moraju ispuniti rigorozne uvjete kako bi obavljali dodijeljene poslove, za razliku od drugih zaposlenika u institucijama BiH. Okolnosti rada tužilaca određuju uvjeti za vršenje poslova pomoćnika pravobranioca, složenost poslova koje obavljaju, izloženost kontaktima sa suprotnim strankama u postupku, te njihovo postupanje na teritoriji BiH, ali i izvan BiH. Tužioci tvrde da obavljaju najveći dio poslova na zaštiti imovine BiH i njenih imovinskih interesa, zbog čega su vrlo često izloženi raznim oblicima verbalnog i fizičkog uznemiravanja prilikom obavljanja poslova zastupanja BiH pred sudovima i drugim institucijama širom BiH. Navode da su u obavljanju poslova svakodnevno izloženi kontaktima sa suprotnim strankama ili

njihovim punomoćnicima, što posljedično ukazuje na imperativnu potrebu očuvanja samostalnosti, nezavisnosti i integriteta u postupanju tužilaca. Navode da njihov rad nije strogo kancelarijski jer obavljanje poslova iz propisane nadležnosti iziskuje službena putovanja širom BiH. O okolnostima u kojima tužioci rade, te načinu njihovog rada najbolje govori podatak da u BiH djeluje više od 60 sudova, a da čitavu teritoriju BiH pokriva sedam pomoćnika pravobranioca.

7. Tužioci su tokom redovnog postupka podneskom od 14. jula 2025. godine dopunili navode iz tužbe. Naveli su da su diskriminirani ne samo u odnosu na ostale zaposlenike institucija BiH već i u odnosu na kolege koji plaće i naknade ostvaruju u skladu sa Zakonom o plaćama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Zakon o plaćama u institucijama pravosuđa RS). Međutim, tim podneskom nisu izmijenili tužbeni zahtjev. U podnesku su naveli da je članom 8. stav (2) Zakona o plaćama u institucijama pravosuđa RS propisano da zaposleni u sudovima, javnim tužilaštvima RS, Pravobranilaštvu RS i Centru za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS imaju pravo na naknadu po osnovu prirode posla. Takav dodatak u iznosu od 20% predviđen je i za pravobranioce Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: USK), shodno članu 23. stav (1) tačka b) Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti USK (u daljnjem tekstu: Zakon o plaćama i naknadama USK). Shodno okolnostima u kojima tužioci rade, smatraju da ne postoji nijedan razuman argument da ih se dovodi u neravnopravan položaj u odnosu na pravo na dodatak na plaću po osnovu uvjeta rada ili prirode posla u odnosu na kolege koji iste poslove obavljaju u pravobranilaštvima entiteta ili kantona. Tim prije što tužioci, za razliku od tih kolega, poslove zastupanja obavljaju širom BiH, a po potrebi i izvan BiH.

b) Navodi iz zahtjeva

8. Podnosilac zahtjeva navodi da su odredbe člana 26. stav (1) tač. b), d), e) i f) Zakona o plaćama diskriminatore jer pravobranioce, njegovim zamjenicima i pomoćnicima ne propisuju pravo na dodatak na plaću iako bi taj dodatak s punim pravom trebalo da dobiju s obzirom na posebne uvjete rada. U odnosu na zaposlene u institucijama BiH, koji su taksativno navedeni u odredbi člana 26. stav (1) tač. b), d), e) i f) Zakona o plaćama, nosiocima dužnosti iz člana 2. Zakona o Pravobranilaštvu BiH, bez razumnog i objektivnog razloga, nije propisano pravo na dodatak na plaću iako okolnosti u kojima rade to nalažu. Podnosilac zahtjeva navodi da dodatak na plaću u iznosu od 25% imaju zaposlenici na poslovima inspeksijskog nadzora u Agenciji za zaštitu ličnih podataka u BiH, te da ne postoji niti jedan opravdan razlog zbog čega su tužioci izloženi takvoj razlici u tretmanu budući da su poslovi koje oni obavljaju znatno složeniji, zahtjevniji i rizičniji. Ujedno, podnosilac zahtjeva ističe da je potrebno očuvati samostalnost i integritet institucije Pravobranilaštva BiH kao posebne pravosudne državne institucije. Podnosilac zahtjeva u tom pravcu navodi da je Ustavni sud u više svojih odluka istakao da je odgovarajuće materijalno osiguranje lica koja obavljaju pravosudne funkcije jedan od stubova samostalnosti pravosuđa. Pri tome je podnosilac zahtjeva naveo da je pravna teorija i uporedna praksa pravobranilačku službu pozicionirala kao pravosudnu djelatnost, dok zakonodavni okvir BiH naglašava samostalnost i nezavisnost institucije Pravobranilaštva BiH. Podnosilac zahtjeva se pozvao na praksu Ustavnog suda zauzetu u predmetima br. U-7/12, U-29/13 i U-22/22.

c) Odgovori na zahtjev

9. Dom naroda je naveo da je Ustavnopravna komisija razmotrila zahtjev i jednoglasno odlučila da odluku o zahtjevu prepusti Ustavnom sudu.

10. Predstavnički dom je naveo da je Ustavopravna komisija razmotrila zahtjev i konstatirala da je Zakon o plaćama donesen u skladu s relevantnim propisima Bosne i Hercegovine i da je u skladu sa čl. I/2. i II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i članom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, a da će konačnu odluku o zahtjevu donijeti Ustavni sud.

IV. Relevantni propisi

11. Zakon o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 26.

(Dodatak na plaću)

(1) Dodatak na plaću je uvećanje plaće po osnovu:

a) radnog staža, i to kao dodatak 0,50% na osnovnu plaću za svaku započetu godinu efektivnog staža, a najviše do 20% od osnovne plaće.

b) posebnih uslova radnog mjesta za:

1) operativne poslove u Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, pojedinačno najviše do 40% od osnovne plaće, s tim da ukupan fond za isplate ovog dodatka ne može biti veći od 30% budžeta predviđenog za osnovne plaće lica koja obavljaju operativne zadatke u Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH. Direktor, zamjenik direktora i glavnom inspektoru OSA BiH ne pripada pravo na dodatak.

2) lica raspoređena na radna mjesta s posebnim ovlaštenjima i ovlaštena službena lica u skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i Pravilnikom o ovlaštenjima i ovlaštenim službenim licima u Upravi za indirektno oporezivanje BiH, pojedinačno do 30% od osnovne plaće, s tim da ukupan fond za isplate ovog dodatka ne može biti veći od 20% budžeta predviđenog za osnovne plaće lica koja imaju pravo na ovaj dodatak. Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje BiH, na prijedlog direktora, odobrava akt kojim se utvrđuju kriteriji za određivanje pojedinačnog dodatka ovlaštenim službenim licima.

3) veterinarske, fitosanitarne i ostale inspektore koji obavljaju poslove na graničnim prijelazima do 15% osnovne plaće.

4) zaposlene na operativnim poslovima u Službi za poslove sa strancima, pojedinačno do 25%, s tim da ukupan fond za isplate ovog dodatka ne može biti veći od 20% budžeta predviđenog za osnovne plaće lica koja obavljaju operativne poslove u Službi za poslove sa strancima. Imenovanom rukovodstvu Službe za poslove sa strancima pravo na naknadu po ovom osnovu iznosi 20% od osnovne plaće.

5) zaposlene koji obavljaju poslove sudske policije i za službenike u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija pojedinačno do 30% od osnovne plaće, s tim da ukupan fond za isplate ovog dodatka ne može biti veći od 25% budžeta predviđenog za osnovne plaće lica koja obavljaju navedene poslove.

6) zaposlene u Centru za uklanjanje mina u BiH (BHMACH) koji obavljaju inspektorske deminerske poslove i poslove izviđanja pojedinačno do 50% od osnovne plaće. Obračun naknade po ovom osnovu vrši se za efektivno vrijeme provedeno u obavljanju dužnosti na deminerskim poslovima inspekcije i poslovima deminerskog izviđanja.

7) zaposlene u Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH koji obavljaju poslove vezane za upravljanje i kontrolu zračnog saobraćaja maksimalno do 30% od osnovne plaće.

8) zaposlene s visokom školskom spremom koji imaju validne certifikate vezane za potvrdu posebne stručne osposobljenosti, a obavljaju složene informatičko-aplikativne poslove koji se odnose na održavanje i razvoj upravljačkih aplikacija u institucijama BiH, do 50% osnovne plaće.

d) specifičnog položaja radnog mjesta sa stanovišta osiguranja nezavisnosti prilikom obavljanja poslova i zadataka revizije i zahtjeva radnog mjesta za koja je utvrđena obaveza posjedovanja zvanja revizora za radna mjesta koja nisu eksplicitno navedena u platnim razredima B1 do B8 u članu 22., a direktno se odnose na obavljanje poslova revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, maksimalno do 50% od osnovne plaće prema pripadajućim platnim razredima i koeficijentima utvrđenim članom 22. ovog zakona. Generalni revizor institucija Bosne i Hercegovine internim aktom utvrđuje visinu dodatka za revizorsko osoblje zaposleno u Uredu za reviziju institucija Bosne i Hercegovine.

e) za lica koja obavljaju najsloženije stručne poslove direktno vezane za obavljanje dužnosti regulatora u regulatornim organima najviše do 50% osnovne plaće. Upravno tijelo regulatora, na prijedlog direktora, usvaja akt kojim se detaljnije regulira ostvarivanje prava na dodatak na plaću za najsloženije stručne poslove vezane za obavljanje dužnosti regulatora.

f) specifičnog položaja radnog mjesta sa stanovišta osiguranja funkcionalne nezavisnosti u poslovima vezanim za razvoj sistema i vršenje funkcije interne revizije u visini 20% od osnovne plaće. Pravo na dodatak po ovom osnovu imaju zaposleni na radnim mjestima vezanim za razvoj sistema i vršenje funkcije interne revizije za koja je utvrđena obaveza sticanja certifikata shodno Pravilniku o zapošljavanju internih revizora iz člana 12. stav (2) Zakona o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), izuzimajući direktora i zamjenika direktora Centralne harmonizacijske jedinice.

g) zaposlenima na poslovima inspeksijskog nadzora u Agenciji za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini, pojedinačno 25% od osnovne plaće.

12. Zakon o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravka, 44/04, 102/09 i 47/14)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Član 1. stav (1)

Osnivanje

1. Da bi se osigurala mogućnost da država Bosna i Hercegovina raspolaže efikasnom zakonskom zaštitom i zastupanjem u pogledu zaštite njenih Ustavom utvrđenih nadležnosti, interesa i prava osniva se Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Pravobranilaštvo).

Član 2. stav (1)

Organizacija Pravobranilaštva

1. Funkciju Pravobranilaštva, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, a na osnovu zakona Bosne i Hercegovine, vrše pravobranilac, dva zamjenika pravobranioca i više pomoćnika pravobranioca.

Član 3. stav (2)

Uslovi za vršenje funkcije pravobranioca, njegovih zamjenika i pomoćnika

2. Za pomoćnika pravobranioca može biti imenovan državljanin Bosne i Hercegovine koji je diplomirani pravnik i ima položen pravosudni ispit i iskustvo u radu u pravosudnim organima, advokaturi i drugim državnim organima, preduzećima (društvima) i drugim pravnim licima u trajanju od najmanje pet godina nakon položenog pravosudnog ispita, koji je radeći u tim organima i pravnim licima stekao visok ugled pravnog stručnjaka.

Član 11.**Budžet Pravobranilaštva**

1. Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine finansira se iz Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

2. Pravobranilac je zadužen za pripremu i izvršenje budžeta Pravobranilaštva.

NADLEŽNOST**Član 13.****Nadležnosti Pravobranilaštva**

1. Pravobranilaštvo vrši poslove pravnog savjetovanja i zakonskog zastupanja Bosne i Hercegovine pred sudovima i drugim organima u Bosni i Hercegovini i inozemstvu.

2. Pravobranilaštvo vrši poslove pravne zaštite imovine i imovinskih interesa Bosne i Hercegovine, njenih institucija i drugih organizacija Bosne i Hercegovine koje se finansiraju iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: i drugih organizacija Bosne i Hercegovine).

3. Pravobranilaštvo zastupa Vijeće ministara Bosne i Hercegovine pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine.

4. Poslove zastupanja Bosne i Hercegovine i institucija iz stava 2. ovog člana Pravobranilaštvo naročito, i bez oduzimanja od prethodne opće odredbe, vrši pred Sudom Bosne i Hercegovine, i institucijama Bosne i Hercegovine u upravnom postupku, pred sudovima i drugim organima u entitetima, kao i pred Sudom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i organima uprave u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine u upravnim stvarima, u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine.

5. Pravobranilaštvo može zastupati pravna lica iz stava 2. ovog člana koja su tužena u upravnom sporu, ako ga ona na to ovlaste.

6. Pravobranilaštvo zastupa Bosnu i Hercegovinu, njene institucije i druge organizacije iz stava 2. ovog člana i pred međunarodnim sudovima, sudovima drugih država, međunarodnim arbitražama i organima drugih država, i pred arbitražom koja je predviđena članom VIII. Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora o pravnom položaju njihovih snaga, odnosno Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga (PfP/NATO SOFA).

7. Ako po propisima strane države Pravobranilaštvo ne može neposredno zastupati Bosnu i Hercegovinu, njene institucije i organizacije iz stava 2. ovog člana pred arbitražama, tribunalima i drugim državnim organima i organizacijama, Vijeće ministara ovlastiti će osobu koja će vršiti zastupanje, u skladu s propisima te države.

8. Pravobranilaštvo, po njihovom zahtjevu, može zastupati i entitete Bosne i Hercegovine - Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku (u daljnjem tekstu: entiteti) i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine pred inozemnim sudovima, arbitražama, tribunalima i drugim inozemnim državnim organima i organizacijama.

9. Ako Pravobranilaštvo treba po zakonu da zastupa stranke čiji su interesi u suprotnosti, a jedna od njih je Bosna i Hercegovina, Pravobranilaštvo zastupa Bosnu i Hercegovinu.

10. U slučaju da Pravobranilaštvo treba po zakonu da zastupa stranke čiji su interesi u suprotnosti, a nijedna od tih stranaka nije Bosna i Hercegovina, Pravobranilaštvo neće zastupati nijednu stranku.

11. U vršenju poslova zastupanja Pravobranilaštvo je ovlašteno da preduzima sve radnje koje preduzima stranka u postupku, u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine, zakonima entiteta i zakonima Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

12. Institucije Bosne i Hercegovine i druge organizacije iz stava 2. ovog člana dužne su blagovremeno obavijestiti

Pravobranilaštvo o slučajevima u kojima je ono ovlašteno da ih zastupa i ulaže pravna sredstva i preduzima druge zakonom određene pravne radnje i da mu dostave svu potrebnu dokumentaciju.

13. Pravobranilaštvo preduzima pravne radnje i sredstva za ostvarivanje funkcije iz stava 2. ovog člana i na vlastitu inicijativu.

14. Pravobranilaštvo pruža stručnu pomoć institucijama Bosne i Hercegovine, javnim agencijama, javnim korporacijama i drugim organizacijama Bosne i Hercegovine utvrđenim zakonom Bosne i Hercegovine u rješavanju imovinsko-pravnih pitanja i daje mišljenja u vezi sa zaključivanjem ugovora imovinsko-pravne prirode (u daljnjem tekstu: mišljenja).

15. Institucije i organizacije iz stava 2. ovog člana dužna su pribaviti mišljenje Pravobranilaštva prije zaključenja ugovora o kupoprodaji, zamjeni, zakupu, prijenosu na privremeno ili trajno korištenje stvari, uz naknadu ili bez naknade, ugovora o koncesiji, ugovora o građenju i udruživanju sredstava za građenje, kao i drugih ugovora kojima se raspolaze stvarima, odnosno materijalnim pravima ili pribavljaju stvari u svojini Bosne i Hercegovine osim ako je vrijednost predmeta takvog ugovora ispod vrijednosti od 10.000,00 KM.

16. Zaključeni ugovor imovinsko-pravne prirode pravna lica iz stava 15. ovog člana dužna su dostaviti Pravobranilaštvu u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora.

17. Ako Pravobranilaštvo smatra da je zaključeni ugovor ništavan, podnijet će nadležnom sudu tužbu za utvrđivanje ništavnosti, a u slučaju da ugovorena cijena ne odgovara prometnoj vrijednosti - tužbu za raskid ili izmjenu ugovora.

18. Na traženje pravobranilaštava u entitetima i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, Pravobranilaštvo daje mišljenje o imovinsko-pravnim ugovorima koje entiteti i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine i njihovi organi namjeravaju zaključiti sa stranim pravnim licima.

19. U postupku donošenja zakona i drugih propisa kojima se uređuju imovinsko-pravni odnosi, a stiču prava i stvaraju obaveze prema stvarima u vlasništvu Bosne i Hercegovine, obavezno se pribavlja mišljenje Pravobranilaštva.

20. Ako Pravobranilaštvo smatra da ne treba pokrenuti postupak pred sudom ili drugim organom ili treba povući tužbu ili se odreći tužbenog zahtjeva, priznati zahtjev protivne stranke ili zaključiti poravnanje, zatražit će od subjekta kojeg zastupa stav o daljnjem postupanju. Ako se ne postigne saglasnost u mišljenju ili ako subjekat koji je zastupan ne odgovori u određenom roku, konačnu odluku donosi Kolegij Pravobranilaštva i o tome obavještava subjekat kojeg zastupa.

Član 16.**Propisi o radnim odnosima zaposlenika**

Propisi Bosne i Hercegovine o radnim odnosima zaposlenika u institucijama Bosne i Hercegovine shodno se primjenjuju i na zaposlenike Pravobranilaštva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

13. **Zakon o zaštiti ličnih podataka** ("Službeni glasnik BiH" broj 12/25) u relevantnom dijelu glasi:

DIO ČETVRTI – AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA U BOSNI I HERCEGOVINI

Član 96.**(Agencija)**

(1) Agencija je nezavisan nadzorni organ za praćenje primjene ovog zakona, s ciljem zaštite osnovnih prava i sloboda fizičkih lica u vezi s obradom ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.

(2) Sjedište Agencije je u Sarajevu.

(3) Na sva pitanja organizacije i upravljanja te druga pitanja značajna za funkcioniranje Agencije primjenjuju se propisi

kojima se regulira organizacija rada organa uprave, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.

*Član 97. stav (1)
(Nezavisnost Agencije)*

(1) Agencija djeluje potpuno nezavisno pri obavljanju svojih nadležnosti u skladu s ovim zakonom.

*Član 101.
(Nadležnosti Agencije)*

(1) Agencija je nadležna za:

a) obavljanje zadataka i ovlaštenja dodijeljenih ovim zakonom;

b) nadzor postupaka obrade ličnih podataka koje obavljaju kontrolori podataka i obrađivači.

(2) Agencija nije nadležna za nadzor postupaka obrade ličnih podataka koje obavljaju sudovi kada obavljaju sudsku funkciju.

*Član 103. stav (1)
(Ovlaštenja Agencije)*

(1) Agencija ima sljedeća ovlaštenja:

a) preispituje certifikate izdate u skladu s članom 44. st. (8) i (9) ovog zakona;

b) provodi inspeksijske nadzore;

c) obavlja reviziju zaštite podataka;

d) nalaže kontroloru podataka i obrađivaču, a prema potrebi i predstavniku kontrolora podataka ili obrađivača, dostavljanje svih informacija potrebnih za obavljanje njenih zadataka;

e) obavještava kontrolora podataka ili obrađivača o navodnom kršenju ovog zakona;

f) ostvaruje pristup svim ličnim podacima i svim informacijama u posjedu kontrolora podataka i obrađivača, koji su potrebni za obavljanje njenih zadataka;

g) ostvaruje pristup svim prostorijama kontrolora podataka i obrađivača, u kojima se obavlja obrada ličnih podataka, uključujući svu opremu i sredstva za obradu podataka.

V. Dopustivost

14. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda.

15. Član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je prosljedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini u pogledu toga da li je zakon, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim Ustavom, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

16. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo), što znači da je zahtjev podnijelo ovlašteno lice iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. novembra 2010. godine, tač. 7–14, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti Zakona o plaćama s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, Evropske konvencije i Međunarodnog pakta, te da od važenja tog zakona zavisi odluka redovnog suda u postupku. Iz toga slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

17. Dalje, Ustavni sud zapaža da su tužioci tokom redovnog postupka pred Sudom BiH podneskom od 14. jula 2025. godine dopunili navode iz tužbe tvrdnjama da pravobranioци u Republici Srpskoj i Unsko-sanskom kantonu i njihovi zamjenici ostvaruju pravo na dodatak na plaću po osnovu "prirode posle" (član 8. Zakona o plaćama u institucijama pravosuđa RS), odnosno "posebnih zakona" (član 23. stav 1. tačka b) Zakona o plaćama i naknadama USK). Podnosilac zahtjeva je podnesak tužilaca dostavio Ustavnom sudu, bez dodatnog obrazloženja, navodeći: "U prilogu dopisa dostavljamo vam podnesak tužilaca od 14. 7. 2025. godine." U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje na stav iz Odluke broj U-20/22: "Ustavni sud naglašava da odredba člana VI/3.c) ne podrazumijeva da je sud samo 'transmitter' zahtjeva stranaka koje smatraju da treba pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom. To znači da zahtjev treba da napiše sud, da taj zahtjev obrazloži i da iznese dileme koje ima u vezi s tim, a ne da 'prosljedi' zahtjev stranke u postupku ili da (kako se navodi u konkretnom slučaju) 'nalazi prijedlog [tužilaca za prosljeđivanje zahtjeva za ocjenu ustavnosti] osnovanim'. Svako drugačije postupanje i tumačenje člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine dovelo bi do toga da stranke u postupku pred redovnim sudovima postanu 'ovlašteni podnosioci zahtjeva' za ocjenu ustavnosti, odnosno da počnu podnositi zahtjeve i inicirati postupke na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, koristeći postupak koji su pokrenuli pred redovnim sudovima. To bi bilo suprotno slovu Ustava Bosne i Hercegovine i suštini koja proizlazi iz tog osnova za nadležnosti Ustavnog suda" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-20/22 od 22. septembra 2022. godine, tačka 12, dostupna na www.ustavnisud.ba). Budući da je podnosilac zahtjeva prosljedio dopunu navoda tužbe, bez bilo kakvog dodatnog obrazloženja i svog stava u vezi sa sadržajem tog podneska, Ustavni sud, slijedeći stav da stranke u postupku ne mogu biti ovlašteni podnosioci zahtjeva za ocjenu ustavnosti, navode koji su sadržani u dopuni navoda tužbe neće uzeti u razmatranje.

18. Podnosilac zahtjeva je također naveo da pravobranilačka služba predstavlja posebnu pravosudnu djelatnost te se pozvao na praksu Ustavnog suda u kojoj se bavio pitanjem ustavnosti zakona koji nisu propisivali specifične naknade po osnovu rada za sudije i tužioce kao nosioce pravosudnih funkcija, ali i za ostalo stručno osoblje u pravosudnim institucijama (odluke br. U-7/12, U-29/13 i U-22/22). U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da tužioci u tužbi nisu tražili da se utvrdi da su diskriminirani u odnosu na nosioce pravosudnih dužnosti, zbog čega se razmatranje te prakse u kontekstu ovog predmeta ne može smatrati pitanjem od čijeg razmatranja zavisi odluka suda u smislu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine.

19. Konačno, Ustavni sud prije razmatranja merituma predmeta smatra bitnim ponovo naglasiti da su sudovi kao dio sudske vlasti u redovnom postupku dužni primijeniti pozitivne propise koji su na pravnoj snazi. Ukoliko im se u postupku postavi pitanje pravne valjanosti ili ustavnosti određenog općeg pravnog akta, onda to pitanje mogu prosljediti nadležnom ustavnom sudu, odnosno u konkretnom slučaju ovom Ustavnom sudu, prema člana VI/3.c) Ustava BiH. Pri tome, Ustavni sud ukazuje da *ad hoc* ocjenjivanje pravne valjanosti propisa od redovnih sudova ne samo da nije zakonito već nije ni u skladu s ustavnim principom vladavine prava iz člana I/2. Ustava BiH, kao ni principom pravne sigurnosti inkorporiranim u njega (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-1603/05 od 21. decembra 2006. godine, tačka 37, dostupna na www.ustavnisud.ba). Iako se Ustavni sud o tome do sada nije posebno izjasnio, redovni sudovi bi trebali početi od toga da bi za vrijeme trajanja postupka ocjene ustavnosti određene norme prema članu VI/3.c) Ustava BiH

trebali prekinuti konkretan postupak do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

VI. Meritum

20. Podnosilac zahtjeva smatra da Zakon o plaćama nije u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 14. Evropske konvencije, članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i članom 26. Međunarodnog pakta.

21. Ustavni sud zapaža da su tužioci zaposlenici Pravobranilaštva BiH koji obavljaju poslove pomoćnika pravobranioca BiH koji, prema Zakonu o plaćama, ne ostvaruju pravo na dodatak na plaću po osnovu "posebnih uvjeta radnog mjesta" iz člana 26. stav (1) tač. b), d), e) i f) Zakona o plaćama. Ustavni sud zapaža da to pravo ne ostvaruju ni pravobranilac BiH niti njegovi zamjenici. Podnosilac zahtjeva smatra da su tužioci diskriminirani u odnosu na zaposlenike iz člana 26. stav (1) tač. b), e), d) i f) Zakona o plaćama, posebno u odnosu na zaposlene na poslovima inspeksijskog nadzora u Agenciji za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Agencija) iz tačke f) Zakona o plaćama. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva navodi da nema razloga da se pravo na dodatak na plaću ne prizna i tužiocima. Podnosilac zahtjeva smatra da tužioci obavljaju najsofisticiranije i vrlo rizične poslove, da su u radu izloženi verbalnim i fizičkim napadima, te da su uvjeti za prijem tog radnog mjesta vrlo strogi. Sve to, kao i imperativna potreba za očuvanjem samostalnosti, nezavisnosti, objektivnosti i integriteta u postupanju tužilaca, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, opravdava navode o tome da su tužioci neopravdano izostavljeni iz člana 26. stav (1) tač. b), d), e) i f) Zakona o plaćama. S obzirom na to da se zahtjevom pokreće pitanje ustavnosti Zakona o plaćama zbog nepropisivanja prava na dodatak na plaću pomoćnicima Pravobranilaštva BiH, Ustavni sud smatra da Zakon o plaćama treba ispitati prvenstveno s aspekta diskriminacije.

Zabrana diskriminacije

22. S obzirom na to da se tvrdi da do povrede prava na zabranu diskriminacije dolazi na osnovu zakona, Ustavni sud će osporenu odredbu ispitati s aspekta člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

23. Član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju glasi:

Opća zabrana diskriminacije

1. Uživajte svakog prava koje zakon predviđa mora se osigurati bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

2. Javne vlasti ne smiju ni prema kome vršiti diskriminaciju po bilo kom osnovu kao što su oni spomenuti u stavu 1.

24. Ustavni sud naglašava da član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju sadrži opći princip zabrane diskriminacije i garantira uživanje svih prava određenih zakonom, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status. Dalje, član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju podrazumijeva i da javni organi nikoga ne mogu diskriminirati prema bilo kojem osnovu, dakle osnovni princip nediskriminacije je proširen i na domaće zakone, a ne samo na prava garantirana Evropskom konvencijom, kako to predviđa član 14. Evropske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-11/22 od 14. jula 2022. godine, tačka 38, dostupna na www.ustavnisud.ba).

25. Evropski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) u predmetu *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine* naglasio je: "Pojam diskriminacije je dosljedno

tumačen u jurisprudenciji Suda u odnosu na član 14. Konvencije. Jurisprudencija naročito jasno precizira da 'diskriminacija' označava različito postupanje bez objektivnog i razumnog opravdanja prema licima koja su se našla u sličnom položaju (vidi Evropski sud, *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 22. decembra 2009. godine, predstavke br. 27996/06 i 34836/06, tač. 42–44. s daljnjim referencama). Autori su koristili isti termin, diskriminacija, u članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju bez obzira na razlike u širini obima između tih odredbi. Značenje tog pojma u članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju trebalo je biti identično tumačenju iz člana 14 (vidi Obrazloženje [*Explanatory Report*] uz Protokol broj 12 Evropske konvencije, tačka 18). Sud, prema tome, ne vidi razlog da odstupa od utvrđenog tumačenja 'diskriminacije', navedenog u tekstu, u primjeni istog pojma prema članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju (u vezi sa sudskom praksom UN-ovog Komiteta za ljudska prava u pogledu člana 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, odredbe koja je slična, ali ne i identična članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju; vidi *Nowak*, *Komentari CCPR*, izdavači N. P. Engel, 2005, str. 597–634; vidi, *op. cit.*, *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, tačka 55)."

26. Shodno tome, slijedeći principe iz člana 14. Evropske konvencije, da bi se prema praksi Evropskog suda pokrenulo pitanje diskriminacije, mora postojati razlika u postupanju prema licima u analognim ili relevantno sličnim situacijama (vidi Evropski sud, *DH i drugi protiv Češke Republike* [VV], presuda od 13. novembra 2007. godine, predstavka broj 57325/00, tačka 175. s daljnjim referencama). Međutim, samo razlike u postupanju na osnovu ličnog obilježja (ili "statusa") po kojem se lica ili grupe lica razlikuju jedni od drugih mogu pokrenuti pitanje diskriminacije (vidi Evropski sud, *Carvalho Pinto de Sousa Morais protiv Portugala*, presuda od 25. jula 2017. godine, predstavka broj 17484/15, tačka 45. s daljnjim referencama). Evropski sud u svojim odlukama dosljedno ukazuje da će se različito postupanje prema licima u analognim ili relevantno sličnim situacijama smatrati diskriminirajućim samo ako nema objektivno i razumno opravdanje, drugim riječima, ako ne slijedi legitiman cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti (vidi Evropski sud, *Vallianatos i drugi protiv Grčke* [VV], presuda od 7. novembra 2013. godine, predstavke br. 29381/09 i 32684/09, tačka 76. s daljnjim referencama).

Primjenjivost navedenih principa na konkretan slučaj

27. Podnosilac zahtjeva uporednu grupu vidi u zaposlenicima koji su taksativno pobrojani u članu 26. stav (1) tač. b), e), d) i f) Zakona o plaćama, ali posebno izdvaja zaposlene iz tačke f). Prema toj odredbi, dodatak na plaću po osnovu posebnih uvjeta radnog mjesta priznaje se taksativno određenim zaposlenicima, između ostalog, "zaposlenim na poslovima inspeksijskog nadzora u Agenciji za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini". Prema tome, Ustavni sud će prvenstveno ispitati da li u konkretnom slučaju postoji uporedna grupa na način kako je to postavljeno zahtjevom, odnosno da li se tužioci (pravobranilac i njegovi zamjenici) nalaze u analogno istoj ili sličnoj situaciji u odnosu na zaposlenike iz člana 26. stav (1) tač. b), e), d) i f) Zakona o plaćama, posebno u odnosu na zaposlene na poslovima inspeksijskog nadzora u Agenciji iz tačke f) Zakona o plaćama.

28. Osnovni kriterij za priznavanje te naknade su specifični uvjeti radnog mjesta, što jasno proizlazi iz zakonske odredbe. Taj kriterij, između ostalog, uključuje rizične ili specifične okolnosti izvršavanja pojedinih poslova kao što su terenski rad, dežurstva, neposredan kontakt s kontroliranim subjektima i izvršenje inspeksijskih ovlaštenja. Posebni uvjeti rada jasno razlikuju radna

mjesta koja ostvaruju pravo na dodatak od onih koja ga ne ostvaruju. Upravo iz tih razloga zakonodavac je vrlo precizno propisao kome pripada navedeno pravo po osnovu specifičnih uvjeta radnog mjesta. Prema tome, složenost poslova, odnosno strogi uvjeti za prijem na određeno radno mjesto, na čemu podnosilac zahtjeva insistira, nisu kriteriji za priznavanje prava na dodatak na plaću po osnovu posebnih uvjeta radnog mjesta. Pri tome, Ustavni sud naglašava da je ocjena koji poslovi podrazumijevaju posebne uvjete rada pitanje zakonodavne procjene. Uloga Ustavnog suda u tom pogledu ograničena je na provjeru da li se te kategorije mogu smatrati uporedivom kategorijom zaposlenika.

29. Ustavni sud zapaža da pravo na dodatak na plaću nije priznato svim zaposlenim unutar institucija BiH iz odredbe člana 26. stav (1) tač. b), d), e) i f) Zakona o plaćama. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je unutar Agencije to pravo priznato isključivo zaposlenim na poslovima inspeksijskog nadzora. Činjenica da Zakon ne propisuje pravo na dodatak za sva radna mjesta unutar svih institucija BiH ne znači da su svi zaposleni koji su isključeni iz tog prava zbog toga diskriminirani. Pri tome, Ustavni sud podsjeća da se ne radi o osnovnom pravu iz radnog odnosa, već o specifičnom dodatku koji se veže isključivo za posebne uvjete pojedinih radnih mjesta, koje je zakonodavac u okviru širokog polja slobodne procjene propisao za određena radna mjesta.

30. Odredbe člana 26. tač. b), d), i e) Zakona o plaćama odnose se na širok niz službeničkih kategorija kojima je zakonodavac, zbog njihovih uvjeta rada, priznao poseban dodatak. Među njima su određeni zaposlenici Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Uprave za indirektno oporezivanje BiH, inspektori koji obavljaju poslove na graničnim prijelazima, zaposlenici Službe za poslove sa strancima, službenici Sudske policije i Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, zaposlenici Centra za uklanjanje mina, Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH, službenici koji obavljaju složene informatičko-aplikativne poslove, poslove revizije i interne revizije i poslove regulatora u regulatornim organima. Ustavni sud podsjeća da su institucije BiH koje su navedene u tom članu samostalne institucije BiH koje su uspostavljene posebnim zakonima i koje obavljaju poslove iz zakonom propisanih nadležnosti. Ustavni sud, osim činjenice da se radi o institucijama BiH, odnosno poslovima vezanim za institucije BiH, te okolnosti da se sve one finansiraju iz istog izvora finansiranja, ne može izvesti zaključak da se zaposlenici iz člana 26. stav (1) tač. b), d) i e) Zakona o plaćama nalaze u relativno sličnoj situaciji s tužiocima, niti je podnosilac zahtjeva u vezi s tim pružio relevantne argumente, zbog čega se zaposleni navedeni u tim odredbama ne mogu smatrati uporednom kategorijom. Ustavni sud podsjeća da je Evropski sud, odlučujući o postojanju različitog postupanja prema advokatima i notarima koji su bili dužni zastupati određene kategorije stanovništva, istakao da postoji značajna razlika između profesionalnih grupa pravnika, čija su prava i dužnosti uređeni posebnim zakonima i propisima, i grupe drugih lica koja su možda studirala pravo, pa čak i dobila stručno pravno obrazovanje, ali ne rade kao advokati. Navedena razmatranja bila su dovoljna Evropskom sudu da zaključi da za potrebe imenovanja za starooc u slučajevima u kojima je potrebno pravno zastupanje profesionalne grupe advokata i notara s jedne strane, te drugog pravno obrazovanog lica s druge strane nisu u relevantno sličnim situacijama (vidi Evropski sud, *Graziani-Weiss protiv Austrije*, odluka od 18. oktobra 2011. godine, predstavka broj 31950/06, tačka 65).

31. Također, Ustavni sud će razmotriti i da li zaposleni u Agenciji, koji u smislu člana 26. stav 1. tačka f) Zakona o plaćama imaju pravo na dodatak, mogu predstavljati uporednu grupu. Ustavni sud zapaža da Pravobranilaštvo BiH predstavlja poseban

samostalan organ koji je zakonom osnovan da preduzima mjere i pravna sredstva u svrhu pravne zaštite imovine i imovinskih interesa države BiH i njenih institucija. U tač. od 1. do 20. člana 13. Zakona o Pravobranilaštvu BiH taksativno su pobrojane nadležnosti Pravobranilaštva BiH (vidi Relevantni propisi). Ustavni sud zapaža da je Pravobranilaštvo BiH jedina državna institucija koja je uspostavljena na državnom nivou da štiti imovinu i imovinske interese države BiH i njenih institucija. Niti jedna druga institucija BiH nema ista niti slična ovlaštenja. S druge strane, Agencija je "nezavisan nadzorni organ za praćenje primjene ovog zakona, s ciljem zaštite osnovnih prava i sloboda fizičkih lica u vezi s obradom ličnih podataka u Bosni i Hercegovini" (član 96. stav (1) Zakona o zaštiti ličnih podataka). Agencija je osnovana Zakonom o zaštiti ličnih podataka, a tim zakonom su propisani i njena ovlaštenja i zadaci (vidi Relevantni propisi). Prema članu 97. Zakona o zaštiti ličnih podataka, Agencija djeluje potpuno nezavisno (stav 1), te mora imati ljudske, tehničke i finansijske resurse, prostorije i infrastrukturu potrebne za efikasno obavljanje svojih nadležnosti, uključujući i ovlaštenja koja se odnose na međunarodnu uzajamnu pomoć i saradnju (stav 4). Agencija je jedina institucija na nivou BiH koja se bavi poslovima zaštite ličnih podataka jer niti jedna druga institucija na nivou BiH ne obavlja te poslove.

32. Dakle, Ustavni sud zapaža da su Pravobranilaštvo BiH i Agencija uspostavljeni različitim zakonima, da su njihova ovlaštenja, nadležnosti i zadaci također propisani različitim zakonima iz kojih proizlazi da se njihova ovlaštenja, nadležnosti i poslovi koje obavljaju razlikuju. Dakle, Ustavni sud zapaža da postoje razlike u odnosu na prirodu poslova i dužnosti koje obavljaju, način izvršenja tih dužnosti, uvjeti za obavljanje tih dužnosti itd. Podnosilac zahtjeva nije pružio nijedan argument kojim bi ukazao na sličnost između poslova o kojima je riječ.

33. Ustavni sud prihvata da su poslovi iz nadležnosti Pravobranilaštva BiH složeni poslovi koji iziskuju znanje, iskustvo i vještine, što opravdava stroge zakonske uvjete iz člana 3. Zakona o Pravobranilaštvu BiH (vidi Relevantni propisi). Međutim, to *per se* nije dovoljno za zaključak da se zaposlenici Pravobranilaštva BiH nalaze u analogno istoj poziciji kao zaposlenici Agencije koji obavljaju poslove inspeksijskog nadzora iz odredaba člana 26. stav (1) tačka f) Zakona o plaćama ili u odnosu na ostale zaposlene navedene u članu 26. stav (1) tač. b), d) i e) Zakona o plaćama. Naime, radi se o različitim poslovima koji se obavljaju u različitim uvjetima rada shodno propisima po kojima obavljaju zakonom utvrđene poslove, pri čemu država uživa široko polje procjene u reguliranju uvjeta za priznavanje prava na dodatak na plaću s obzirom na specifične uvjete radnog mjesta. Ustavni sud na osnovu navedenih razmatranja utvrđuje da zaposlenici Pravobranilaštva BiH i zaposleni u Agenciji, kao ni zaposleni u ostalim kategorijama iz člana 26. stav (1) tač. b), d) i e) Zakona o plaćama ne čine relevantno uporedive grupe za potrebe razmatranja navoda o diskriminaciji.

34. Navodi o diskriminaciji iz člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju zbog svega navedenog se ukazuju neosnovanim. Podnosilac zahtjeva se pozvao na neusklađenost osporene odredbe sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije. Međutim, sve ono što je navedeno u odnosu na član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju odnosi se i na navedene članove. Stoga su osporene odredbe u skladu i sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, kao i članom 14. Evropske konvencije.

Ostali navodi

35. Ustavni sud zapaža da se podnosilac zahtjeva pozvao na neusklađenost Zakona o plaćama sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 26. Međunarodnog pakta a da nije naveo niti jedan razlog kojim bi potkrijepio te navode kako bi Ustavni

sud bio u prilici da ih ispita. Pri tome, ništa iz raspoloživih dokumenata ne ukazuje da odredbe člana 26. stav (1) tač. b), d), e) i f) Zakona o plaćama na bilo koji način krše navedene odredbe.

VII. Zaključak

36. Ustavni sud zaključuje da je Zakon o plaćama u skladu s odredbama člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 14. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

37. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-20/25**, rješavajući zahtjev **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)**, na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. siječnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)** za ocjenu ustavnosti **Zakona o plaćama i drugim naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25),

utvrđuje se da je **Zakon o plaćama i drugim naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25) u skladu sa člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi sa člankom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i člankom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo: u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podnio je 26. svibnja 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu kompatibilnosti Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25: u daljnjem tekstu: Zakon o plaćama) sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine,

člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi sa člankom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), člankom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i člankom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (u daljnjem tekstu: Međunarodni pakt).

2. Podnositelj zahtjeva je podneskom od 17. srpnja 2025. godine dopunio zahtjev.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Na temelju članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, od Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda) i Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zastupnički dom) zatraženo je 11. lipnja 2025. godine da u roku od 30 dana od dana prijema dopisa dostave odgovore na zahtjev.

4. Dom naroda i Zastupnički dom su mišljenja o zahtjevu dostavili 8., odnosno 16. srpnja 2025. godine.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je zahtjev pokrenut

5. Podnositelj zahtjeva je naveo da se pred Sudom BiH vodi pamični postupak povodom tužbe N. H. i drugih (u daljnjem tekstu: tužitelji) protiv Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), Pravobraniteljstva BiH, zbog povrede prava na jednako postupanje, i to "neutvrđivanjem i neisplaćivanjem dodatka na plaću po osnovi uvjeta rada u odnosu na druge uposlene u institucijama BiH kojima je odredbom članka 26. stavak (1) toč. b), d), e) i f) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH to pravo priznato". Tužitelji traže da se tuženom naloži da izvrši radnje kojima bi se otklonile štetne posljedice diskriminacije tako što će im za precizirana relevantna razdoblja naknaditi štetu koja odgovara zbiru neisplaćenih naknada po osnovi uvećanja plaće.

6. Iz činjenica predmeta proizlazi da su tužitelji uposlenici Pravobraniteljstva BiH na poslovima pomoćnika pravobranitelja BiH. U svezi s tim, tužitelji navode da je Pravobraniteljstvo BiH utemeljeno Zakonom o Pravobraniteljstvu BiH kako bi se državi BiH osigurala efikasna zaštita imovinskih interesa i imovine. Dalje navode da pomoćnici pravobranitelja BiH, uz pravobranitelja i njegova dva zamjenika, obavljaju pravobraniteljsku funkciju s ovlastima koje im pred sudom i drugim organima odredi pravobranitelj BiH. Tužitelji su podsjetili da za pomoćnika pravobranitelja može biti izabran državljani BiH, diplomirani pravnik s položenim pravosudnim ispitom i iskustvom u radu u pravosudnim organima, odvjetništvu i drugim državnim organima u trajanju od najmanje pet godina nakon položenog pravosudnog ispita i koji je stekao visok ugled pravnog stručnjaka radeći na tim poslovima. Prema Zakonu o Pravobraniteljstvu BiH, pomoćnike pravobranitelja imenuje i razrješava pravobranitelj, shodno odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama BiH. Tužitelji smatraju da sve to jasno ukazuje da obavljaju najsloženije poslove, čija se složenost može usporediti s nositeljima pravosudnih funkcija, odnosno odvjetnicima. Navode da zakonski uvjeti koji su potrebni za imenovanje pomoćnika pravobranitelja odgovaraju uvjetima za obavljanje funkcije tužitelja u Tužiteljstvu BiH prema Zakonu o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću. Tužitelji smatraju da sve to opet ukazuje da moraju ispuniti rigorozne uvjete kako bi obavljali dodijeljene poslove, za razliku od drugih uposlenika u institucijama BiH. Okolnosti rada tužitelja određuju uvjeti za vršenje poslova pomoćnika pravobranitelja, složenost poslova koje obavljaju, izloženost kontaktima sa suprotnim strankama u postupku, te njihovo postupanje na teritoriju BiH, ali i izvan BiH. Tužitelji tvrde da obavljaju najveći dio poslova na zaštiti imovine BiH i njezinih imovinskih interesa, zbog čega su vrlo često izloženi raznim oblicima verbalnog i fizičkog uznemiravanja

prilikom obavljanja poslova zastupanja BiH pred sudovima i drugim institucijama širom BiH. Navode da su u obavljanju poslova svakodnevno izloženi kontaktima sa suprotnim strankama ili njihovim punomoćnicima, što posljedično ukazuje na imperativnu potrebu očuvanja samostalnosti, neovisnosti i integriteta u postupanju tužitelja. Navode da njihov rad nije strogo uredski jer obavljanje poslova iz propisane nadležnosti iziskuje službena putovanja širom BiH. O okolnostima u kojima tužitelji rade, te načinu njihovog rada najbolje govori podatak da u BiH djeluje više od 60 sudova, a da čitav teritorij BiH pokriva sedam pomoćnika pravobranitelja.

7. Tužitelji su tijekom redovnog postupka podneskom od 14. srpnja 2025. godine dopunili navode iz tužbe. Naveli su da su diskriminirani ne samo u odnosu na ostale uposlenike institucija BiH već i u odnosu na kolege koji plaće i naknade ostvaruju u skladu sa Zakonom o plaćama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Zakon o plaćama u institucijama pravosuđa RS). Međutim, tim podneskom nisu izmijenili tužbeni zahtjev. U podnesku su naveli da je člankom 8. stavak (2) Zakona o plaćama u institucijama pravosuđa RS propisano da uposleni u sudovima, javnim tužiteljstvima RS, Pravobraniteljstvu RS i Centru za edukaciju sudaca i javnih tužitelja RS imaju pravo na naknadu po osnovi prirode posla. Takav dodatak u iznosu od 20 % predviđen je i za pravobranitelje Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: USK), shodno članku 23. stavak (1) točka b) Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti USK (u daljnjem tekstu: Zakon o plaćama i naknadama USK). Shodno okolnostima u kojima tužitelji rade, smatraju da ne postoji nijedan razuman argument da ih se dovodi u neravnopravan položaj u odnosu na pravo na dodatak na plaću po osnovi uvjeta rada ili prirode posla u odnosu na kolege koji iste poslove obavljaju u pravobraniteljstvima entiteta ili kantona. Tim prije što tužitelji, za razliku od tih kolega, poslove zastupanja obavljaju širom BiH, a po potrebi i izvan BiH.

b) Navodi iz zahtjeva

8. Podnositelj zahtjeva navodi da su odredbe članka 26. stavak (1) toč. b), d), e) i f) Zakona o plaćama diskriminatorne jer pravobranitelj, njegovim zamjenicima i pomoćnicima ne propisuju pravo na dodatak na plaću iako bi taj dodatak s punim pravom trebali dobiti s obzirom na posebne uvjete rada. U odnosu na uposlene u institucijama BiH, koji su taksativno navedeni u odredbi članka 26. stavak (1) toč. b), d), e) i f) Zakona o plaćama, nositeljima dužnosti iz članka 2. Zakona o Pravobraniteljstvu BiH, bez razumnog i objektivnog razloga, nije propisano pravo na dodatak na plaću iako okolnosti u kojima rade to nalažu. Podnositelj zahtjeva navodi da dodatak na plaću u iznosu od 25 % imaju uposlenici na poslovima inspeksijskog nadzora u Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH, te da ne postoji niti jedan opravdan razlog zbog čega su tužitelji izloženi takvoj razlici u tretmanu budući da su poslovi koje oni obavljaju znatno složeniji, zahtjevniji i rizičniji. Ujedno, podnositelj zahtjeva ističe da je potrebno očuvati samostalnost i integritet institucije Pravobraniteljstva BiH kao posebne pravosudne državne institucije. Podnositelj zahtjeva u tom pravcu navodi da je Ustavni sud u više svojih odluka istaknuo da je odgovarajuće materijalno osiguranje osoba koje obavljaju pravosudne funkcije jedan od stupova samostalnosti pravosuđa. Pri tome je podnositelj zahtjeva naveo da je pravna teorija i usporedna praksa pravobraniteljsku službu pozicionirala kao pravosudnu djelatnost, dok zakonodavni okvir BiH naglašava samostalnost i neovisnost institucije Pravobraniteljstva BiH. Podnositelj zahtjeva se pozvao na praksu Ustavnog suda zauzetu u predmetima br. U-7/12, U-29/13 i U-22/22.

c) Odgovori na zahtjev

9. Dom naroda je naveo da je Ustavnopravna komisija razmotrila zahtjev i jednoglasno odlučila da odluku o zahtjevu prepusti Ustavnom sudu.

10. Zastupnički dom je naveo da je Ustavnopravna komisija razmotrila zahtjev i konstatirala da je Zakon o plaćama donesen u skladu s relevantnim propisima Bosne i Hercegovine i da je u skladu sa čl. 1/2. i II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju i člankom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, a da će konačnu odluku o zahtjevu donijeti Ustavni sud.

IV. Relevantni propisi

11. Zakon o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Članak 26.

(Dodatak na plaću)

(1) Dodatak na plaću je uvećanje plaće na temelju:

a) Radnog staža, i to kao dodatak od 0,50% na osnovnu plaću za svaku započetu godinu efektivnog staža, a najviše do 20% od osnovne plaće.

b) Posebnih uvjeta radnog mjesta:

1) za operativne poslove u Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine - pojedinačno, najviše do 40% od osnovne plaće, s tim što ukupan fond za isplate ovog dodatka ne može biti veći od 30% od proračuna predviđenog za osnovne plaće osoba koje izvršavaju operativne zadatke u Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine. Ravnatelju, zamjeniku ravnatelja i glavnom inspektoru OSA BiH ne pripada pravo na dodatak;

2) za osobe raspoređene na radna mjesta s posebnim ovlastima i opunomoćene službene osobe, sukladno Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji poslova i Pravilniku o ovlastima i opunomoćenim službenim osobama Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine - pojedinačno do 30% od osnovne plaće, s tim što ukupan fond za isplate ovog dodatka ne može biti veći od 20% od proračuna predviđenog za osnovne plaće osoba koje imaju pravo na ovaj dodatak.

Upravni odbor Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine na prijedlog ravnatelja odobrava akt kojim se utvrđuju kriteriji za određivanje pojedinačnog dodatka ovlaštenim službenim osobama;

3) za veterinarske, fitosanitarne i ostale inspektore koji obavljaju poslove na graničnim prijelazima - do 15% od osnovne plaće;

4) za zaposlene na operativnim poslovima u Službi za poslove sa strancima - pojedinačno do 25%, s tim što ukupan fond za isplate ovog dodatka ne može biti veći od 20% od proračuna predviđenog za osnovne plaće osoba koje obavljaju operativne poslove u Službi za poslove sa strancima. Imenovanom vodstvu Službe za poslove sa strancima pravo na naknadu po ovoj osnovi iznosi 20% od osnovne plaće;

5) za zaposlenike koji obavljaju poslove sudske policije i za zavodske službenike u zavodima za izvršenje kaznenih sankcija - pojedinačno do 30% od osnovne plaće, s tim što ukupan fond za isplate ovog dodatka ne može biti veći od 25% od proračuna predviđenog za osnovne plaće osoba koje obavljaju navedene poslove;

6) za zaposlenike Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BH MAC) koji obavljaju inspektorske deminerske poslove i poslove izviđanja - pojedinačno do 50% od osnovne

plaće. Obračun naknade po ovoj osnovi vrši se za efektivno vrijeme provedeno u obavljanju dužnosti na deminerskim poslovima inspekcije i poslovima deminerskog izviđanja;

7) za zaposlenike Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine koji obavljaju poslove vezane uz upravljanje i kontrolu zračnog prometa - maksimalno do 30% od osnovne plaće;

8) za zaposlenike s visokom školskom spremom koji posjeduju valjane certifikate u vezi s potvrdom o strukovnoj osposobljenosti, a obavljaju složene informatičko-aplikativne poslove koji se odnose na održavanje i razvoj upravljačkih aplikacija u institucijama Bosne i Hercegovine - do 50% od osnovne plaće.

d) Posebnosti položaja radnog mjesta, sa stajališta osiguranja neovisnosti u obavljanju revizijskih poslova i zadataka te zahtjeva radnog mjesta za koje je utvrđeno obvezno zvanje revizora, za radna mjesta koja nisu eksplicitno navedena u platnim razredima od B1 do B8 u članku 22, a izravno se odnose na obavljanje revizijskih poslova u institucijama Bosne i Hercegovine, maksimalno do 50% od osnovne plaće prema pripadajućim platnim razredima i koeficijentima utvrđenim člankom 22. ovoga Zakona. Glavni revizor institucija Bosne i Hercegovine unutarnjim aktom utvrđuje visinu dodatka za revizorsko osoblje zaposleno u Uredu za reviziju institucija Bosne i Hercegovine.

e) Za osobe koje obavljaju najsloženije stručne poslove izravno vezane uz obavljanje dužnosti regulatora u regulatornim tijelima najviše do 50% od osnovne plaće. Upravno tijelo regulatora na prijedlog ravnatelja usvaja akt kojim se pobliže uređuje ostvarivanje prava na dodatak na plaću za najsloženije stručne poslove u vezi s obavljanjem dužnosti regulatora;

f) specifičnog položaja radnog mjesta sa stanovišta osiguranja funkcionalne neovisnosti u poslovima vezanim uz razvoj sustava i obavljanje aktivnosti unutarnje revizije u visini od 20% od temeljne plaće. Pravo na dodatak po ovoj osnovi imaju zaposleni na radnim mjestima vezanim uz razvoj sustava i obavljanje aktivnosti unutarnje revizije, za što je utvrđena obveza stjecanja certifikata shodno Pravilniku o zapošljavanju unutarnjih revizora iz članka 12. stavak (2) Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), izuzimajući ravnatelja i zamjenika ravnatelja Središnje harmonizacijske jedinice;

f) zaposlenima na poslovima inspekcijskog nadzora u Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH, pojedinačno 25% od osnovne plaće.

12. Zakon o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 8/02, 10/02 – ispravak, 44/04, 102/09 i 47/14)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Članak 1. stavak (1)

Osnivanje

1. Da bi se osigurala mogućnost da država Bosna i Hercegovina raspolaže efikasnom zakonskom zaštitom i zastupanjem glede zaštite njezinih Ustavom utvrđenih nadležnosti, interesa i prava osniva se Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobraniteljstvo).

Članak 2. stavak (1)

Organizacija Pravobraniteljstva

1. Dužnost Pravobraniteljstva, sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, a na temelju Zakona Bosne i Hercegovine, vrše pravobranitelj, dva zamjenika pravobranitelja i više pomoćnika pravobranitelja, pravobranioca.

Članak 3. stavak (2)

Uslovi za vršenje funkcije pravobranioca, njegovih zamjenika i pomoćnika

2. Za pomoćnika pravobranitelja može biti imenovan državljanin Bosne i Hercegovine koji je diplomirani pravnik i ima položen pravosudni ispit i iskustvo u radu u pravosudnim organima, advokaturi i drugim državnim organima, poduzećima (društvima) i drugim pravnim osobama u trajanju od najmanje pet godina nakon položenog pravosudnog ispita, koji je, radeći u tim organima i pravnim osobama stekao visok ugled pravnog stručnjaka.

Članak 11.

Proračun Pravobraniteljstva

1. Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine financira se iz Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

2. Pravobranitelj je zadužen za pripremu i izvršenje proračuna Pravobraniteljstva.

NADLEŽNOST

Članak 13.

Nadležnosti Pravobraniteljstva

1. Pravobraniteljstvo vrši poslove pravnog savjetovanja i zakonskog zastupanja Bosne i Hercegovine pred sudovima i drugim tijelima u Bosni i Hercegovini i inozemstvu.

2. Pravobraniteljstvo vrši poslove pravne zaštite imovine i imovinskih interesa Bosne i Hercegovine, njezinih institucija i drugih organizacija Bosne i Hercegovine koje se financiraju iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: i drugih organizacija Bosne i Hercegovine).

3. Pravobraniteljstvo zastupa Vijeće ministara Bosne i Hercegovine pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine.

4. Poslove zastupanja Bosne i Hercegovine i institucija iz stavka 2. ovog članka Pravobraniteljstvo naročito, i bez oduzimanja od prethodne opće odredbe, vrši pred Sudom Bosne i Hercegovine, i institucijama Bosne i Hercegovine u upravnom postupku, pred sudovima i drugim organima u entitetima, kao i pred Sudom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i organima uprave u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine u upravnim stvarima, sukladno zakonu Bosne i Hercegovine.

5. Pravobraniteljstvo može zastupati pravne osobe iz stavka 2. ovog članka koja su tužene u upravnom sporu, ako ga one na to ovlaste.

6. Pravobraniteljstvo zastupa Bosnu i Hercegovinu, njezine institucije i druge organizacije iz stavka 2. ovoga članka i pred međunarodnim sudovima, sudovima drugih država, međunarodnim arbitražama i organima drugih država, i pred arbitražom koja je predviđena člankom VIII. Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora o pravnom položaju njihovih snaga, odnosno Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga (PfP/NATO SOFA).

7. Ako po propisima strane države Pravobraniteljstvo ne može neposredno zastupati Bosnu i Hercegovinu, njene institucije i organizacije iz stavka 2. ovoga članka pred arbitražama, tribunalima i drugim državnim organima i organizacijama, Vijeće ministara će ovlastiti osobu koja će vršiti zastupanje, sukladno propisima te države.

8. Pravobraniteljstvo, po njihovom zahtjevu, može zastupati i entitete Bosne i Hercegovine - Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku (u daljnjem tekstu: entiteti) i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine pred inozemnim sudovima, arbitražama, tribunalima i drugim inozemnim državnim organima i organizacijama.

9. Ako Pravobraniteljstvo treba po zakonu zastupati stranke čiji su interesi u suprotnosti, a jedna od njih je Bosna i Hercegovina, Pravobraniteljstvo zastupa Bosnu i Hercegovinu.

10. U slučaju da Pravobraniteljstvo treba po zakonu zastupati stranke čiji su interesi u suprotnosti, a nijedna od tih stranaka nije Bosna i Hercegovina, Pravobraniteljstvo neće zastupati nijednu stranku.

11. U vršenju poslova zastupanja Pravobraniteljstvo je ovlašteno preduzimati sve radnje koje preduzima stranka u postupku, sukladno zakonima Bosne i Hercegovine, zakonima entiteta i zakonima Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

12. Institucije Bosne i Hercegovine i druge organizacije iz stavka 2. ovoga članka dužna su blagovremeno obavijestiti Pravobraniteljstvo o slučajevima u kojima je ono ovlašteno da ih zastupa i ulaže pravna sredstva i preduzima druge zakonom određene pravne radnje i da mu dostave svu potrebnu dokumentaciju.

13. Pravobraniteljstvo preduzima pravne radnje i sredstva za ostvarivanje dužnosti iz stava 2. ovoga članka i na vlastitu inicijativu.

14. Pravobraniteljstvo pruža stručnu pomoć institucijama Bosne i Hercegovine, javnim agencijama, javnim korporacijama i drugim organizacijama Bosne i Hercegovine, utvrđenim zakonom Bosne i Hercegovine u rješavanju imovinsko-pravnih pitanja i daje mišljenja u svezi s zaključivanjem ugovora imovinsko-pravne prirode (u daljnjem tekstu: mišljenja).

15. Institucije i organizacije iz stavka 2. ovoga članka dužne su pribaviti mišljenje Pravobraniteljstva prije zaključenja ugovora o kupoprodaji, zamjeni, zakupu, prijenosu na privremeno ili trajno korištenje stvari, uz naknadu ili bez naknade, ugovora o koncesiji, ugovora o građenju i udruživanju sredstava za građenje, kao i drugih ugovora kojima se raspolaže stvarima, odnosno materijalnim pravima ili pribavljaju stvari u svojini Bosne i Hercegovine osim ako je vrijednost predmeta takvog ugovora ispod vrijednosti od 10.000,00 KM.

16. Zaključeni ugovor imovinsko-pravne prirode pravne osobe iz stavka 15. ovoga članka dužne su dostaviti Pravobraniteljstvu u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora.

17. Ako Pravobraniteljstvo smatra da je zaključeni ugovor ništavan, podnijet će nadležnome sudu tužbu za utvrđivanje ništavnosti, a u slučaju da ugovorena cijena ne odgovara prometnoj vrijednosti - tužbu za raskid ili izmjenu ugovora.

18. Na traženje pravobraniteljstava u entitetima i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, Pravobraniteljstvo daje mišljenje o imovinsko-pravnim ugovorima koje entiteti i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine i njihovi organi namjeravaju zaključiti s inozemnim pravnim osobama.

19. U postupku donošenja zakona i drugih propisa kojima se uređuju imovinsko-pravni odnosi, a stiču prava i stvaraju obveze prema stvarima u vlasništvu Bosne i Hercegovine, obvezno se pribavlja mišljenje Pravobraniteljstva.

20. Pravobraniteljstvo smatra da ne treba pokrenuti postupak pred sudom ili drugim tijelom ili treba povući tužbu ili se odreći tužbenog zahtjeva, priznati zahtjev protivne stranke ili zaključiti poravnanje, zatražit će se od subjekta kojeg zastupa stav o daljnjem postupku. Ako se ne postigne suglasnost u mišljenju ili ako subjekt koji je zastupan ne odgovori u određenom roku, konačnu odluku donosi Kolegij Pravobraniteljstva i o tome obavještava subjekt koji zastupa.

Članak 16.

Propisi o djelatnim odnosima uposlenika

Propisi Bosne i Hercegovine o djelatnim odnosima uposlenika u institucijama Bosne i Hercegovine shodno se

primjenjuju i na uposlenike Pravobraniteljstva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

13. **Zakon o zaštiti osobnih podataka** ("Službeni glasnik BiH" broj 12/25) u relevantnom dijelu glasi:

DIO ČETVRTI – AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA U BOSNI I HERCEGOVINI

Članak 96.

(Agencija)

(1) Agencija je neovisno nadzorno tijelo za praćenje primjene ovog Zakona, s ciljem zaštite temeljnih prava i sloboda fizičkih osoba u vezi s obradom osobnih podataka u Bosni i Hercegovini.

(2) Sjedište Agencije je u Sarajevu.

(3) Na sva pitanja organizacije i upravljanja te druga pitanja značajna za funkcioniranje Agencije primjenjuju se propisi kojima se uređuje organizacija rada tijela uprave, osim ako nije drukčije propisano ovim Zakonom.

Članak 97. stavak (1)

(Neovisnost Agencije)

(1) Agencija djeluje potpuno neovisno u obavljanju svojih nadležnosti u skladu s ovim Zakonom.

Članak 101.

(Nadležnosti Agencije)

(1) Agencija je nadležna za:

a) obavljanje zadataka i ovlasti dodijeljenih ovim Zakonom, b) nadzor postupaka obrade osobnih podataka koje obavljaju kontrolori podataka i obrađivači.

(2) Agencija nije nadležna za nadzor postupaka obrade osobnih podataka koje provode sudovi kada obavljaju sudsku funkciju.

Članak 103. stavak (1)

(Ovlaštenja Agencije)

(1) Agencija ima sljedeće ovlasti:

a) preispitivati certifikate izdane u skladu s člankom 44. st. (8) i (9) ovog Zakona;

b) provoditi inspekcijske nadzore;

c) provoditi reviziju zaštite podataka;

d) naložiti kontroloru podataka i obrađivaču, a po potrebi i predstavniku kontrolora podataka ili obrađivača, dostavu svih informacija potrebnih za obavljanje njegovih zadataka;

e) obavijestiti kontrolora podataka ili obrađivača o navodnom kršenju ovog Zakona;

f) ostvariti pristup svim osobnim podacima i svim informacijama u posjedu kontrolora podataka i obrađivača koje su potrebne za obavljanje njegovih zadataka;

g) ostvariti pristup svim prostorijama kontrolora podataka i obrađivača u kojima se obavlja obrada osobnih podataka, uključujući svu opremu i sredstva za obradu podataka.

V. Dopustivost

14. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda.

15. Članak VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud će imati nadležnost za pitanja koja mu podnese bilo koji sud u Bosni i Hercegovini, a koja se tiču toga je li neki zakon o čijoj valjanosti ovisi njegova odluka sukladno ovom Ustavu, s Europskom konvencijom za ljudska prava i temeljne slobode i njegovim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili koja se tiču postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

16. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo), što znači da je zahtjev

podnijela ovlaštena osoba iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. studenog 2010. godine, toč. 7.–14., objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti Zakona o plaćama s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, Europske konvencije i Međunarodnog pakta, te da o važenju tog Zakona ovisi odluka redovnog suda u postupku. Iz toga slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

17. Dalje, Ustavni sud zapaža da su tužitelji tijekom redovnog postupka pred Sudom BiH podneskom od 14. srpnja 2025. godine dopunili navode iz tužbe tvrdnjama da pravobranitelji u Republici Srpskoj i Unsko-sanskom kantonu i njihovi zamjenici ostvaruju pravo na dodatak na plaću po osnovi "prirode posle" (članak 8. Zakona o plaćama u institucijama pravosuđa RS), odnosno "posebnih zakona" (članak 23. stavak 1. točka b) Zakona o plaćama i naknadama USK). Podnositelj zahtjeva je podnesak tužitelja dostavio Ustavnom sudu, bez dodatnog obrazloženja, navodeći: "U prilogu dopisa dostavljamo vam podnesak tužilaca od 14. 7. 2025. godine." U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje na stav iz Odluke broj U-20/22: "Ustavni sud naglašava da odredba članka VI/3.(c) ne podrazumijeva da je sud samo 'transmitter' zahtjeva stranaka koje smatraju da treba pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom. To znači da zahtjev treba da napiše sud, da taj zahtjev obrazloži i da iznese dileme koje ima u svezi s tim, a ne da 'proslijedi' zahtjev stranke u postupku ili da (kako se navodi u konkretnom slučaju) 'nalazi prijedlog [tužitelja za prosljeđivanje zahtjeva za ocjenu ustavnosti] utemeljenim'. Svako drugačije postupanje i tumačenje članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine dovelo bi do toga da stranke u postupku pred redovnim sudovima postanu 'ovlašteni podnositelji zahtjeva' za ocjenu ustavnosti, odnosno da počnu podnositi zahtjeve i inicirati postupke na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, koristeći postupak koji su pokrenuli pred redovnim sudovima. To bi bilo suprotno slovu Ustava Bosne i Hercegovine i suštini koja proizlazi iz te osnove za nadležnosti Ustavnog suda" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-20/22 od 22. rujna 2022. godine, točka 12., dostupna na www.ustavnisud.ba). Budući da je podnositelj zahtjeva prosljedio dopunu navoda tužbe, bez bilo kakvog dodatnog obrazloženja i svog stava u svezi sa sadržajem tog podneska, Ustavni sud, slijedeći stav da stranke u postupku ne mogu biti ovlašteni podnositelji zahtjeva za ocjenu ustavnosti, navode koji su sadržani u dopuni navoda tužbe neće uzeti u razmatranje.

18. Podnositelj zahtjeva je također naveo da pravobraniteljska služba predstavlja posebnu pravosudnu djelatnost te se pozvao na praksu Ustavnog suda u kojoj se bavio pitanjem ustavnosti zakona koji nisu propisivali specifične naknade po osnovi rada za suce i tužitelje kao nositelje pravosudnih funkcija, ali i za ostalo stručno osoblje u pravosudnim institucijama (odluke br. U-7/12, U-29/13 i U-22/22). U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da tužitelji u tužbi nisu tražili da se utvrdi da su diskriminirani u odnosu na nositelje pravosudnih dužnosti, zbog čega se razmatranje te prakse u kontekstu ovog predmeta ne može smatrati pitanjem o čijem razmatranju ovisi odluka suda u smislu članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine.

19. Konačno, Ustavni sud prije razmatranja merituma predmeta smatra bitnim ponovno naglasiti da su sudovi kao dio sudske vlasti u redovnom postupku dužni primijeniti pozitivne

propise koji su na pravnoj snazi. Ukoliko im se u postupku postavi pitanje pravne valjanosti ili ustavnosti određenog općeg pravnog akta, onda to pitanje mogu prosljediti nadležnom ustavnom sudu, odnosno u konkretnom slučaju ovom Ustavnom sudu, prema članku VI/3.(c) Ustava BiH. Pri tome, Ustavni sud ukazuje da *ad hoc* ocjenjivanje pravne valjanosti propisa od redovnih sudova ne samo da nije zakonito već nije ni u skladu s ustavnim načelom vladavine prava iz članka I/2. Ustava BiH, kao ni načelom pravne sigurnosti inkorporiranim u njega (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-1603/05 od 21. prosinca 2006. godine, točka 37., dostupna na www.ustavnisud.ba). Iako se Ustavni sud o tome do sada nije posebno izjasnio, redovni sudovi bi trebali početi od toga da bi za vrijeme trajanja postupka ocjene ustavnosti određene norme prema članku VI/3.(c) Ustava BiH trebali prekinuti konkretan postupak do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

VI. Meritum

20. Podnositelj zahtjeva smatra da Zakon o plaćama nije u skladu sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi sa člankom 14. Europske konvencije, člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju i člankom 26. Međunarodnog pakta.

21. Ustavni sud zapaža da su tužitelji uposlenici Pravobraniteljstva BiH koji obavljaju poslove pomoćnika pravobranitelja BiH koji, prema Zakonu o plaćama, ne ostvaruju pravo na dodatak na plaću po osnovi "posebnih uvjeta radnog mjesta" iz članka 26. stavak (1) toč. b), d), e) i f) Zakona o plaćama. Ustavni sud zapaža da to pravo ne ostvaruju ni pravobranitelji BiH niti njegovi zamjenici. Podnositelj zahtjeva smatra da su tužitelji diskriminirani u odnosu na uposlenike iz članka 26. stavak (1) toč. b), e), d) i f) Zakona o plaćama, posebno u odnosu na uposlene na poslovima inspekcijanskog nadzora u Agenciji za zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Agencija) iz točke f) Zakona o plaćama. U svezi s tim, podnositelj zahtjeva navodi da nema razloga da se pravo na dodatak na plaću ne prizna i tužiteljima. Podnositelj zahtjeva smatra da tužitelji obavljaju najsiroženije i vrlo rizične poslove, da su u radu izloženi verbalnim i fizičkim napadima, te da su uvjeti za prijem tog radnog mjesta vrlo strogi. Sve to, kao i imperativna potreba za očuvanjem samostalnosti, neovisnosti, objektivnosti i integriteta u postupanju tužitelja, prema mišljenju podnositelja zahtjeva, opravdava navode o tome da su tužitelji neopravdano izostavljeni iz članka 26. stavak (1) toč. b), d), e) i f) Zakona o plaćama. S obzirom na to da se zahtjevom pokreće pitanje ustavnosti Zakona o plaćama zbog nepropisivanja prava na dodatak na plaću pomoćnicima Pravobraniteljstva BiH, Ustavni sud smatra da Zakon o plaćama treba ispitati prvenstveno s aspekta diskriminacije.

Zabrana diskriminacije

22. S obzirom na to da se tvrdi da do povrede prava na zabranu diskriminacije dolazi na temelju zakona, Ustavni sud će osporenu odredbu ispitati s aspekta članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju.

23. Članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju glasi:

Opća zabrana diskriminacije

1. *Uživanje svakog prava koje zakon predviđa mora se osigurati bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.*

2. *Javne vlasti ne smiju ni prema kome vršiti diskriminaciju po bilo kojoj osnovi kao što su one spomenute u stavku 1.*

24. Ustavni sud naglašava da članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju sadrži opće načelo zabrane diskriminacije i garantira uživanje svih prava određenih zakonom, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status. Dalje, članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju podrazumijeva i da javni organi nikoga ne mogu diskriminirati prema bilo kojoj osnovi, dakle temeljno načelo nediskriminacije je prošireno i na domaće zakone, a ne samo na prava garantirana Europskom konvencijom, kako to predviđa članak 14. Europske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-11/22* od 14. srpnja 2022. godine, točka 38., dostupna na www.ustavnisud.ba).

25. Europski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) u predmetu *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine* naglasio je: "Pojam diskriminacije je dosljedno tumačen u jurisprudenciji Suda u odnosu na članak 14. Konvencije. Jurisprudencija naročito jasno precizira da 'diskriminacija' označava različito postupanje bez objektivnog i razumnog opravdanja prema osobama koje su se našle u sličnom položaju (vidi Europski sud, *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 22. prosinca 2009. godine, predstavke br. 27996/06 i 34836/06, toč. 42.–44. s daljnjim referencama). Autori su koristili isti termin, diskriminacija, u članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju bez obzira na razlike u širini opsega između tih odredaba. Značenje tog pojma u članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju trebalo je biti identično tumačenju iz članka 14. (vidi Obrazloženje [*Explanatory Report*] uz Protokol broj 12 Europske konvencije, točka 18.). Sud, prema tome, ne vidi razlog da odstupa od utvrđenog tumačenja 'diskriminacije', navedenog u tekstu, u primjeni istog pojma prema članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju (u svezi sa sudskom praksom UN-ovog Komiteta za ljudska prava u pogledu članka 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, odredbe koja je slična, ali ne i identična članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju; vidi *Nowak*, Komentari CCPR, izdavači N. P. Engel, 2005., str. 597.–634.; vidi, *op. cit.*, *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, točka 55.)."

26. Shodno tome, slijedeći načela iz članka 14. Europske konvencije, da bi se prema praksi Europskog suda pokrenulo pitanje diskriminacije, mora postojati razlika u postupanju prema osobama u analognim ili relevantno sličnim situacijama (vidi Europski sud, *DH i drugi protiv Češke Republike* [VV], presuda od 13. studenog 2007. godine, predstavka broj 57325/00, točka 175. s daljnjim referencama). Međutim, samo razlike u postupanju na temelju osobnog obilježja (ili "statusa") po kojem se osobe ili grupe osoba razlikuju jedni od drugih mogu pokrenuti pitanje diskriminacije (vidi Europski sud, *Carvalho Pinto de Sousa Morais protiv Portugala*, presuda od 25. srpnja 2017. godine, predstavka broj 17484/15, točka 45. s daljnjim referencama). Europski sud u svojim odlukama dosljedno ukazuje da će se različito postupanje prema osobama u analognim ili relevantno sličnim situacijama smatrati diskriminirajućim samo ako nema objektivno i razumno opravdanje, drugim riječima, ako ne slijedi legitiman cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti (vidi Europski sud, *Vallianatos i drugi protiv Grčke* [VV], presuda od 7. studenog 2013. godine, predstavke br. 29381/09 i 32684/09, točka 76. s daljnjim referencama).

Primjenjivost navedenih načela na konkretan slučaj

27. Podnositelj zahtjeva usporednu grupu vidi u uposlenicima koji su taksativno pobrojani u članku 26. stavak (1) toč. b), e), d) i f) Zakona o plaćama, ali posebno izdvaja uposlene

iz točke f). Prema toj odredbi, dodatak na plaću po osnovi posebnih uvjeta radnog mjesta priznaje se taksativno određenim uposlenicima, između ostalog, "uposlenim na poslovima inspeksijskog nadzora u Agenciji za zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini". Prema tome, Ustavni sud će prvenstveno ispitati postoji li u konkretnom slučaju usporedna grupa na način kako je to postavljeno zahtjevom, odnosno nalaze li se tužitelji (pravobranitelj i njegovi zamjenici) u analogno istoj ili sličnoj situaciji u odnosu na uposlenike iz članka 26. stavak (1) toč. b), e), d) i f) Zakona o plaćama, posebno u odnosu na uposlene na poslovima inspeksijskog nadzora u Agenciji iz točke f) Zakona o plaćama.

28. Temeljni kriterij za priznavanje te naknade su specifični uvjeti radnog mjesta, što jasno proizlazi iz zakonske odredbe. Taj kriterij, između ostalog, uključuje rizične ili specifične okolnosti izvršavanja pojedinih poslova kao što su terenski rad, dežurstva, neposredan kontakt s kontroliranim subjektima i izvršenje inspeksijskih ovlasti. Posebni uvjeti rada jasno razlikuju radna mjesta koja ostvaruju pravo na dodatak od onih koja ga ne ostvaruju. Upravo iz tih razloga zakonodavac je vrlo precizno propisao kome pripada navedeno pravo po osnovi specifičnih uvjeta radnog mjesta. Prema tome, složenost poslova, odnosno strogi uvjeti za prijem na određeno radno mjesto, na čemu podnositelj zahtjeva inzistira, nisu kriteriji za priznavanje prava na dodatak na plaću po osnovi posebnih uvjeta radnog mjesta. Pri tome, Ustavni sud naglašava da je ocjena koji poslovi podrazumijevaju posebne uvjete rada pitanje zakonodavne procjene. Uloga Ustavnog suda u tom pogledu ograničena je na provjeru mogu li se te kategorije smatrati usporedivom kategorijom uposlenika.

29. Ustavni sud zapaža da pravo na dodatak na plaću nije priznato svim uposlenim unutar institucija BiH iz odredbe članka 26. stavak (1) toč. b), d), e) i f) Zakona o plaćama. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da je unutar Agencije to pravo priznato isključivo uposlenim na poslovima inspeksijskog nadzora. Činjenica da Zakon ne propisuje pravo na dodatak za sva radna mjesta unutar svih institucija BiH ne znači da su svi uposleni koji su isključeni iz tog prava zbog toga diskriminirani. Pri tome, Ustavni sud podsjeća da se ne radi o temeljnom pravu iz radnog odnosa, već o specifičnom dodatku koji se veže isključivo za posebne uvjete pojedinih radnih mjesta, koje je zakonodavac u okviru širokog polja slobodne procjene propisao za određena radna mjesta.

30. Odredbe članka 26. toč. b), d), i e) Zakona o plaćama odnose se na širok niz službeničkih kategorija kojima je zakonodavac, zbog njihovih uvjeta rada, priznao poseban dodatak. Među njima su određeni uposlenici Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Uprave za neizravno oporezivanje BiH, inspektori koji obavljaju poslove na graničnim prijelazima, uposlenici Službe za poslove sa strancima, službenici Sudbene policije i Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, uposlenici Centra za uklanjanje mina, Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH, službenici koji obavljaju složene informatičko-aplikativne poslove, poslove revizije i interne revizije i poslove regulatora u regulatornim organima. Ustavni sud podsjeća da su institucije BiH koje su navedene u tom članku samostalne institucije BiH koje su uspostavljene posebnim zakonima i koje obavljaju poslove iz zakonom propisanih nadležnosti. Ustavni sud, osim činjenice da se radi o institucijama BiH, odnosno poslovima vezanim za institucije BiH, te okolnosti da se sve one financiraju iz istog izvora financiranja, ne može izvesti zaključak da se uposlenici iz članka 26. stavak (1) toč. b), d) i e) Zakona o plaćama nalaze u relativno sličnoj situaciji s tužiteljima, niti je podnositelj zahtjeva u svezi s tim pružio relevantne argumente, zbog čega se uposleni navedeni u tim odredbama ne mogu smatrati usporednom kategorijom. Ustavni

sud podsjeća da je Europski sud, odlučujući o postojanju različitog postupanja prema odvjetnicima i notarima koji su bili dužni zastupati određene kategorije stanovništva, istaknuo da postoji značajna razlika između profesionalnih grupa pravnika, čija su prava i dužnosti uređeni posebnim zakonima i propisima, i grupe drugih osoba koje su možda studirale pravo, pa čak i dobile stručno pravno obrazovanje, ali ne rade kao odvjetnici. Navedena razmatranja bila su dovoljna Europskom sudu da zaključi da za potrebe imenovanja za staratelje u slučajevima u kojima je potrebno pravno zastupanje profesionalne grupe odvjetnika i notara s jedne strane, te druge pravno obrazovane osobe s druge strane nisu u relevantno sličnim situacijama (vidi Europski sud, *Graziani-Weiss protiv Austrije*, odluka od 18. listopada 2011. godine, predstavka broj 31950/06, točka 65.).

31. Također, Ustavni sud će razmotriti i mogu li uposleni u Agenciji, koji u smislu članka 26. stavak 1. točka f) Zakona o plaćama imaju pravo na dodatak, predstavljati usporednu grupu. Ustavni sud zapaža da Pravobraniteljstvo BiH predstavlja poseban samostalan organ koji je zakonom utemeljen da poduzima mjere i pravna sredstva u svrhu pravne zaštite imovine i imovinskih interesa države BiH i njezinih institucija. U toč. od 1. do 20. članka 13. Zakona o Pravobraniteljstvu BiH taksativno su pobrojane nadležnosti Pravobraniteljstva BiH (vidi Relevantni propisi). Ustavni sud zapaža da je Pravobraniteljstvo BiH jedina državna institucija koja je uspostavljena na državnoj razini da štiti imovinu i imovinske interese države BiH i njezinih institucija. Niti jedna druga institucija BiH nema iste niti slične ovlasti. S druge strane, Agencija je "neovisan nadzorni organ za praćenje primjene ovog Zakona, s ciljem zaštite temeljnih prava i sloboda fizičkih osoba u svezi s obradom osobnih podataka u Bosni i Hercegovini" (članak 96. stavak (1) Zakona o zaštiti osobnih podataka). Agencija je utemeljena Zakonom o zaštiti osobnih podataka, a tim Zakonom su propisani i njezine ovlasti i zadaci (vidi Relevantni propisi). Prema članku 97. Zakona o zaštiti osobnih podataka, Agencija djeluje potpuno neovisno (stavak 1.), te mora imati ljudske, tehničke i financijske resurse, prostorije i infrastrukturu potrebne za efikasno obavljanje svojih nadležnosti, uključujući i ovlasti koje se odnose na međunarodnu uzajamnu pomoć i suradnju (stavak 4.). Agencija je jedina institucija na razini BiH koja se bavi poslovima zaštite osobnih podataka jer niti jedna druga institucija na razini BiH ne obavlja te poslove.

32. Dakle, Ustavni sud zapaža da su Pravobraniteljstvo BiH i Agencija uspostavljeni različitim zakonima, da su njihove ovlasti, nadležnosti i zadaci također propisani različitim zakonima iz kojih proizlazi da se njihove ovlasti, nadležnosti i poslovi koje obavljaju razlikuju. Dakle, Ustavni sud zapaža da postoje razlike u odnosu na prirodu poslova i dužnosti koje obavljaju, način izvršenja tih dužnosti, uvjeti za obavljanje tih dužnosti itd. Podnositelj zahtjeva nije pružio nijedan argument kojim bi ukazao na sličnost između poslova o kojima je riječ.

33. Ustavni sud prihvata da su poslovi iz nadležnosti Pravobraniteljstva BiH složeni poslovi koji iziskuju znanje, iskustvo i vještine, što opravdava stroge zakonske uvjete iz članka 3. Zakona o Pravobraniteljstvu BiH (vidi Relevantni propisi). Međutim, to *per se* nije dovoljno za zaključak da se uposlenici Pravobraniteljstva BiH nalaze u analogno istoj poziciji kao uposlenici Agencije koji obavljaju poslove inspeksijskog nadzora iz odredaba članka 26. stavak (1) točka f) Zakona o plaćama ili u odnosu na ostale uposlene navedene u članku 26. stavak (1) toč. b), d) i e) Zakona o plaćama. Naime, radi se o različitim poslovima koji se obavljaju u različitim uvjetima rada shodno propisima po kojima obavljaju zakonom utvrđene poslove, pri čemu država uživa široko polje procjene u reguliranju uvjeta za priznavanje prava na dodatak na plaću s obzirom na specifične uvjete radnog mjesta. Ustavni sud na temelju navedenih

razmatranja utvrđuje da uposlenici Pravobraniteljstva BiH i uposleni u Agenciji, kao ni uposleni u ostalim kategorijama iz članka 26. stavak (1) toč. b), d) i e) Zakona o plaćama ne čine relevantno usporedive grupe za potrebe razmatranja navoda o diskriminaciji.

34. Navodi o diskriminaciji iz članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju zbog svega navedenog se ukazuju neutemeljenim. Podnositelj zahtjeva se pozvao na neusklađenost osporene odredbe sa člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Europske konvencije. Međutim, sve ono što je navedeno u odnosu na članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju odnosi se i na navedene članke. Stoga su osporene odredbe u skladu i sa člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, kao i člankom 14. Europske konvencije.

Ostali navodi

35. Ustavni sud zapaža da se podnositelj zahtjeva pozvao na neusklađenost Zakona o plaćama sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 26. Međunarodnog pakta a da nije naveo niti jedan razlog kojim bi potkrijepio te navode kako bi Ustavni sud bio u prilici ispitati ih. Pri tome, ništa iz raspoloživih dokumenata ne ukazuje da odredbe članka 26. stavak (1) toč. b), d), e) i f) Zakona o plaćama na bilo koji način krše navedene odredbe.

VII. Zaključak

36. Ustavni sud zaključuje da je Zakon o plaćama u skladu s odredbama članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi sa člankom 14. Europske konvencije i člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju.

37. Na temelju članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број У-20/25, рјешавајући захтјев Суда Босне и Херцеговине (судија Нада Папо), на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 22. јануара 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву Суда Босне и Херцеговине (судија Нада Папо) за ојену уставности Закона о платама и другим накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 и 30/25),

утврђује се да је Закон о платама и другим накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22,

20/25 и 30/25) у складу са чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине у вези са чланом 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Суд Босне и Херцеговине (судија Нада Папо: у даљњем тексту: подносилац захтјева) поднио је 26. маја 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену компатибилности Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 и 30/25: у даљњем тексту: Закон о платама) са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине, чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине у вези са чланом 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију и чланом 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима (у даљњем тексту: Међународни пакт).

2. Подносилац захтјева је поднео од 17. јула 2025. године допунио захтјев.

II. Поступак пред Уставним судом

3. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Дом народа) и Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Представнички дом) затражено је 11. јуна 2025. године да у року од 30 дана од дана пријема дописа доставе одговоре на захтјев.

4. Дом народа и Представнички дом су мишљења о захтјеву доставили 8, односно 16. јула 2025. године.

III. Захтјев

а) Предмет поводом којег је захтјев покренут

5. Подносилац захтјева је навео да се пред Судом БиХ води парнични поступак поводом тужбе Н. Х. и других (у даљњем тексту: тужиоци) против Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: БиХ), Правобранилаштва БиХ, због повреде права на једнако поступање, и то "неутврђивањем и неисплаћивањем додатка на плату по основу услова рада у односу на друге запослене у институцијама БиХ којима је одредбом члана 26. став (1) тач. б), д), е) и ф) Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ то право признато". Тужиоци траже да се туженом наложи да изврши радње којима би се отклонили штетне посљедице дискриминације тако што ће им за прецизиране релевантне периоде накнадити штету која одговара збиру неисплаћених накнада по основу увећања плате.

6. Из чињеница предмета произлази да су тужиоци запосленици Правобранилаштва БиХ на пословима помоћника правобраниоца БиХ. У вези с тим, тужиоци наводе да је Правобранилаштво БиХ основано Законом о Правобранилаштву БиХ како би се држави БиХ обезбиједила ефикасна заштита имовинских интереса и имовине. Даље наводе да помоћници правобраниоца БиХ, уз правобраниоца и његова два замјеника, обављају правобранилачку функцију

с овлашћењима која им пред судом и другим органима одреди правобранилац БиХ. Тужиоци су подсјетили да за помоћника правобраниоца може бити изабран држављанин БиХ, дипломирани правник с положеним правосудним испитом и искуством у раду у правосудним органима, адвокатури и другим државним органима у трајању од најмање пет година након положеног правосудног испита и који је стекао висок углед правног стручњака радећи на тим пословима. Према Закону о Правобранилаштву БиХ, помоћнике правобраниоца именује и разрјешава правобранилац, сходно одредбама Закона о државној служби у институцијама БиХ. Тужиоци сматрају да све то јасно указује да обављају најсложеније послове, чија се сложеност може поредити с носиоцима правосудних функција, односно адвокатима. Наводе да законски услови који су потребни за именовање помоћника правобраниоца одговарају условима за обављање функције тужиоца у Тужилаштву БиХ према Закону о Високом судском и тужилачком савјету. Тужиоци сматрају да све то опет указује да морају испунити ригорозне услове како би обављали додијељене послове, за разлику од других запосленика у институцијама БиХ. Околности рада тужилаца одређују услови за вршење послова помоћника правобраниоца, сложеност послова које обављају, изложеност контактима са супротним странкама у поступку, те њихово поступање на територији БиХ, али и ван БиХ. Тужиоци тврде да обављају највећи дио послова на заштити имовине БиХ и њених имовинских интереса, због чега су врло често изложени разним облицима вербалног и физичког узнемиравања приликом обављања послова заступања БиХ пред судовима и другим институцијама широм БиХ. Наводе да су у обављању послова свакодневно изложени контактима са супротним странкама или њиховим пуномоћницима, што посљедично указује на императивну потребу очувања самосталности, независности и интегритета у поступању тужилаца. Наводе да њихов рад није строго канцеларијски јер обављање послова из прописане надлежности изискује службена путовања широм БиХ. О околностима у којима тужиоци раде, те начину њиховог рада најбоље говори податак да у БиХ дјелује више од 60 судова, а да читаву територију БиХ покрива седам помоћника правобраниоца.

7. Тужиоци су током редовног поступка поднеском од 14. јула 2025. године допунили наводе из тужбе. Навели су да су дискриминисани не само у односу на остале запослене институција БиХ већ и у односу на колеге који плате и накнаде остварују у складу са Законом о платама запослених у институцијама правосуђа Републике Српске (у даљњем тексту: Закон о платама у институцијама правосуђа РС). Међутим, тим поднеском нису измјенили тужбени захтјев. У поднеску су навели да је чланом 8. став (2) Закона о платама у институцијама правосуђа РС прописано да запослени у судовима, јавним тужилаштвима РС, Правобранилаштву РС и Центру за едукацију судија и јавних тужилаца РС имају право на накнаду по основу природе посла. Такав додатак у износу од 20% предвиђен је и за правобраниоце Унско-санског кантона (у даљњем тексту: УСК), сходно члану 23. став (1) тачка б) Закона о платама и накнадама у органима власти УСК (у даљњем тексту: Закон о платама и накнадама УСК). Сходно околностима у којима тужиоци раде, сматрају да не постоји ниједан разуман аргумент да их се доводи у неравноправан положај у односу на право на додатак на плату по основу услова рада или природе посла у односу на колеге који исте послове обављају у правобранилаштвима ентитета или кантона. Тим прије што тужиоци, за разлику од тих колега, послове заступања обављају широм БиХ, а по потреби и ван БиХ.

б) Наводи из захтјева

8. Подносилац захтјева наводи да су одредбе члана 26. став (1) тач. б), д), е) и ф) Закона о платама дискриминаторне јер правобраниоцу, његовим замјеницима и помоћницима не прописују право на додатак на плату иако би тај додаток с пуним правом требало да добију с обзиром на посебне услове рада. У односу на запослене у институцијама БиХ, који су таксативно наведени у одредби члана 26. став (1) тач. б), д), е) и ф) Закона о платама, носиоцима дужности из члана 2. Закона о Правобранилаштву БиХ, без разумног и објективног разлога, није прописано право на додаток на плату иако околности у којима раде то налажу. Подносилац захтјева наводи да додаток на плату у износу од 25% имају запосленици на пословима инспекцијског надзора у Агенцији за заштиту личних података у БиХ, те да не постоји нити један оправдан разлог због чега су тужиоци изложени таквој разлици у третману будући да су послови које они обављају знатно сложенији, захтјевнији и ризичнији. Уједно, подносилац захтјева истиче да је потребно очувати самосталност и интегритет институције Правобранилаштва БиХ као посебне правосудне државне институције. Подносилац захтјева у том правцу наводи да је Уставни суд у више својих одлука истакао да је одговарајуће материјално обезбјеђење лица која обављају правосудне функције један од стубова самосталности правосуђа. При томе је подносилац захтјева навео да је правна теорија и упоредна пракса правобранилачку службу позиционирала као правосудну дјелатност, док законодавни оквир БиХ наглашава самосталност и независност институције Правобранилаштва БиХ. Подносилац захтјева се позвао на праксу Уставног суда заузету у предметима бр. У-7/12, У-29/13 и У-22/22.

ц) Одговори на захтјев

9. Дом народа је навео да је Уставноправна комисија размотрила захтјев и једногласно одлучила да одлуку о захтјеву препусти Уставном суду.

10. Представнички дом је навео да је Уставноправна комисија размотрила захтјев и констатовала да је Закон о платама донесен у складу с релевантним прописима Босне и Херцеговине и да је у складу са чл. I/2. и II/4. Устава Босне и Херцеговине, чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију и чланом 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима, а да ће коначну одлуку о захтјеву донијети Уставни суд.

IV. Релевантни прописи

11. **Закон о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине** ("Службени гласник БиХ" бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 и 30/25)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Члан 26.**(Додатак на плату)**

(1) Додатак на плату је увећање плате по основу:

а) радног стажа, и то као додаток 0,50% на основну плату за сваку започету годину ефективног стажа, а највише до 20% од основне плате.

б) Посебни услови радног мјеста:

1) за оперативне послове у Обавјештајно-безбједносној агенцији БиХ, појединачно највише до 40% од основне плате, с тим да укупан фонд за исплате овог додатка не може бити већи од 30% буџета предвиђеног за основне плате лица која обављају оперативне задатке у Обавјештајно-

безбједносној агенцији БиХ. Директору, замјенику директора и главном инспектору ОБА БиХ не припада право на додаток;

2) за лица распоређена на радна мјеста са посебним овлашћењима и овлашћена службена лица у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова и Правилником о овлашћењима и овлашћеним службеним лицима у Управи за индиректно опорезивање БиХ, појединачно до 30% од основне плате, с тим да укупан фонд за исплате овог додатка не може бити већи од 20% буџета предвиђеног за основне плате лица која имају право на овај додаток. Управни одбор Управе за индиректно опорезивање БиХ, на предлог директора, одобрава акт којим се утврђују критеријуми за одређивање појединачног додатка овлашћеним службеним лицима;

3) за ветеринарске, фитосанитарне и остале инспекторе који обављају послове на граничним прелазима до 15% основне плате;

4) за запослене на оперативним пословима у Служби за послове са странцима појединачно до 25%, с тим да укупан фонд за исплате овог додатка не може бити већи од 20% буџета предвиђеног за основне плате лица која обављају оперативне послове у Служби за послове са странцима. Именованом руководству Службе за послове са странцима право на накнаду по овом основу износи 20% од основне плате;

5) за запослене који обављају послове судске полиције и за службенике у заводима за извршење кривичних санкција појединачно до 30% од основне плате, с тим да укупан фонд за исплате овог додатка не може бити већи од 25% буџета предвиђеног за основне плате лица која обављају наведене послове;

6) за запослене у Центру за уклањање мина у БиХ (БХМАЦ) који обављају инспекторске деминерске послове и послове извиђања појединачно до 50% од основне плате. Обрачун накнаде по овом основу врши се за ефективно вријеме проведено у обављању дужности на деминерским пословима инспекције и пословима деминерског извиђања;

7) за запослене у Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ који обављају послове везане за управљање и контролу ваздушног саобраћаја максимално до 30% од основне плате;

8) за запослене са високом школском спремом који посједују валидне сертификате везане за потврду посебне стручне оспособљености, а обављају сложене информатичко-апликативне послове који се односе на одржавање и развој управљачких апликација у институцијама БиХ, до 50% основне плате;

д) специфичног положаја радног мјеста са становишта обезбјеђења независности приликом обављања послова и задатака ревизије и захтјева радног мјеста за која је утврђена обавеза посједовања звања ревизора за радна мјеста која нису експлицитно наведена у платним разредима Б1 до Б8 у члану 22, а директно се односе на обављање послова ревизије у институцијама Босне и Херцеговине, максимално до 50% од основне плате према припадајућим платним разредима и коефицијентима утврђеним у члану 22. овог закона. Генерални ревизор институција Босне и Херцеговине интерним актом утврђује висину додатка за ревизорско особље запослено у Канцеларији за ревизију институција Босне и Херцеговине;

е) за лица која обављају најсложеније стручне послове директно везане за вршење функције регулатора у регулаторним органима највише до 50% основне плате. Управно тијело регулатора, на предлог директора, усваја акт којим се детаљније регулише остваривање права на

додатак на плату за најсложеније стручне послове везане за вршење функције регулатора;

ф) специфичног положаја радног мјеста са становишта обезбјеђења функционалне независности у пословима везаним за развој система и вршење функције интерне ревизије у висини 20% од основне плате. Право на додатак по овом основу имају запослени на радним мјестима везаним за развој система и вршење функције интерне ревизије за која је утврђена обавеза стицања сертификата сходно Правилнику о запошљавању интерних ревизора из члана 12. став (2) Закона о интерној ревизији институција БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 27/08 и 32/12), изузимајући директора и замјеника директора Централне јединице за хармонизацију.

ф) запосленима на пословима инспекцијског надзора у Агенцији за заштиту личних података у Босни и Херцеговини, појединачно 25% од основне плате.

12. Закон о Правобранилаштву Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 8/02, 10/02 – исправка, 44/04, 102/09 и 47/14)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

Члан 1. став (1)

Оснивање

1. Да би се осигурала могућност да држава Босна и Херцеговина располаже ефикасном законском заштитом и заступањем у погледу заштите њених Уставом утврђених надлежности, интереса и права оснива се Правобранилаштво Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Правобранилаштво).

Члан 2. став (1)

Организација Правобранилаштва

1. Функцију Правобранилаштва, у складу са Уставом Босне и Херцеговине, а на основу закона Босне и Херцеговине, врше правобранилац, два замјеника правобраниоца и више помоћника правобраниоца.

Члан 3. став (2)

Услови за вршење функције правобраниоца, његових замјеника и помоћника

2. За помоћника правобраниоца може бити именован држављанин Босне и Херцеговине који је дипломирани правник и има положен правосудни испит и искуство у раду у правосудним органима, адвокатури и другим државним органима, предузећима (друштвима) и другим правним лицима у трајању од најмање пет година након положеног правосудног испита, који је радећи у тим органима и правним лицима стекао висок углед правног стручњака.

Члан 11.

Буџет Правобранилаштва

1. Правобранилаштво Босне и Херцеговине финансира се из Буџета институција Босне и Херцеговине.

2. Правобранилац је задужен за припрему и извршење буџета Правобранилаштва.

НАДЛЕЖНОСТ

Члан 13.

Надлежности Правобранилаштва

1. Правобранилаштво врши послове правног савјетовања и законског заступања Босне и Херцеговине пред судовима и другим органима у Босни и Херцеговини и иностранству.

2. Правобранилаштво врши послове правне заштите имовине и имовинских интереса Босне и Херцеговине, њених институција и других организација Босне и Херцеговине које се финансирају из буџета институција Босне и Херцеговине

(у даљњем тексту: и других организација Босне и Херцеговине).

3. Правобранилаштво заступа Савјет министара Босне и Херцеговине пред Уставним судом Босне и Херцеговине.

4. Послове заступања Босне и Херцеговине и институција из става 2. овог члана Правобранилаштво нарочито, и без одузимања од претходне опште одредбе, врши пред Судом Босне и Херцеговине, и институцијама Босне и Херцеговине у управном поступку, пред судовима и другим органима у ентитетима, као и пред Судом Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине и органима управе у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине у управним стварима, у складу са законом Босне и Херцеговине.

5. Правобранилаштво може заступати правна лица из става 2. овог члана која су тужена у управном спору, ако га она на то овласте.

6. Правобранилаштво заступа Босну и Херцеговину, њене институције и друге организације из става 2. овог члана и пред међународним судовима, судовима других држава, међународним арбитражама и органима других држава, и пред арбитражом која је предвиђена чланом VIII Споразума између држава чланица Сјеверноатлантског уговора о правном положају њихових снага, односно Споразума између држава чланица Сјеверноатлантског уговора и осталих држава које учествују у Партнерству за мир о правном положају њихових снага (P/P/NATO SOFA).

7. Ако по прописима стране државе Правобранилаштво не може непосредно заступати Босну и Херцеговину, њене институције и организације из става 2. овог члана пред арбитражама, трибуналима и другим државним органима и институцијама, Савјет министара овлашћује лице које ће вршити заступање, у складу са прописима те државе.

8. Правобранилаштво, по њиховом захтјеву, може заступати и ентитете Босне и Херцеговине - Федерацију Босне и Херцеговине и Републику Српску (у даљем тексту: ентитети) и Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине пред иностраним судовима, арбитражама, трибуналима и другим иностраним државним органима и институцијама.

9. Ако Правобранилаштво треба по закону да заступа странке чији су интереси у супротности, а једна од њих је Босна и Херцеговина, Правобранилаштво заступа Босну и Херцеговину.

10. У случају да Правобранилаштво треба по закону да заступа странке чији су интереси у супротности, а ниједна од тих странака није Босна и Херцеговина, Правобранилаштво неће заступати ниједну странку.

11. У вршењу послова заступања Правобранилаштво је овлашћено да предузима све радње које предузима странка у поступку, у складу са законима Босне и Херцеговине, законима ентитета и законима Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

12. Институције Босне и Херцеговине и друге организације из става 2. овог члана дужне су благовремено обавијестити Правобранилаштво о случајевима у којима је оно овлашћено да их заступа и улаже правна средства и предузима друге законом одређене правне радње и да му доставе сву потребну документацију.

13. Правобранилаштво предузима правне радње и средства за остваривање функције из става 2. овог члана и на властиту иницијативу.

14. Правобранилаштво пружа стручну помоћ институцијама Босне и Херцеговине, јавним агенцијама, јавним корпорацијама и другим институцијама Босне и

Херцеговине утврђеним законом Босне и Херцеговине у рјешавању имовинско-правних питања и даје мишљења у вези са закључивањем уговора имовинско-правне природе (у даљем тексту: мишљења).

15. Институције и организације из става 2. овог члана дужна су прибавити мишљење Правобранилаштва прије закључења уговора о купопродаји, замјени, закупу, пријеносу на привремено или трајно кориштење ствари, уз накнаду или без накнаде, уговора о концесији, уговора о грађењу и удруживању средстава за грађење, као и других уговора којима се располаже стварима, односно материјалним правима или прибављају ствари у својини Босне и Херцеговине осим ако је вриједност предмета таквог уговора испод вриједности од 10.000,00 КМ.

16. Закључени уговор имовинско-правне природе правна лица из става 15. овог члана дужна су доставити Правобранилаштву у року од 15 дана од дана закључивања уговора.

17. Ако Правобранилаштво сматра да је закључени уговор ништаван, поднијеће надлежном суду тужбу за утврђивање ништавности, а у случају да уговорена цијена не одговара прометној вриједности - тужбу за раскид или измјену уговора.

18. На тражење правобранилаштава у ентитетима и Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, Правобранилаштво даје мишљење о имовинско-правним уговорима које ентитети и Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине и њихови органи намјеравају закључити са страним правним лицима.

19. У поступку доношења закона и других прописа којима се уређују имовинско-правни односи, а стичу права и стварају обавезе према стварима у власништву Босне и Херцеговине, обавезно се прибавља мишљење Правобранилаштва.

20. Ако Правобранилаштво сматра да не треба покренути поступак пред судом или другим органом или треба повући тужбу или се одрећи тужбеног захтјева, признати захтјев противне странке или закључити поравнање, затражиће од субјекта којег заступа став о даљем поступању. Ако се не постигне сагласност у мишљењу или ако субјекат који је заступан не одговори у одређеном року, коначну одлуку доноси Колегијум Правобранилаштва и о томе обавјештава субјекат којег заступа.

Члан 16.

Прописи о радним односима запосленика

Прописи Босне и Херцеговине о радним односима запосленика у институцијама Босне и Херцеговине сходно се примјењују и на запосленике Правобранилаштва, ако овим законом није другачије одређено.

13. Закон о заштити личних података ("Службени гласник БиХ" број 12/25) у релевантном дијелу гласи:

ДИО ЧЕТВРТИ – АГЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЛИЧНИХ ПОДАТАКА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Члан 96.

(Агенција)

(1) Агенција је независан надзорни орган за праћење примјене овог закона, с циљем заштите основних права и слобода физичких лица у вези с обрадом личних података у Босни и Херцеговини.

(2) Сједиште Агенције је у Сарајеву.

(3) На сва питања организације и управљања те друга питања значајна за функционисање Агенције примјењују се прописи којима се регулише организација рада органа управе, осим ако није другачије прописано овим законом.

Члан 97. став (1)

(Независност Агенције)

(1) Агенција дјелује потпуно независно при обављању својих надлежности у складу с овим законом.

Члан 101.

(Надлежности Агенције)

(1) Агенција је надлежна за:

а) обављање задатака и овлашћења додијељених овим законом;

б) надзор над поступцима обраде личних података које обављају контролори података и обрађивачи.

(2) Агенција није надлежна за надзор над поступцима обраде личних података које спроводе судови када обављају судску функцију.

Члан 103. став (1)

(Овлашћења Агенције)

(1) Агенција има следећа овлашћења:

а) да обавља преиспитивање сертификата издатих у складу са чланом 44. ст. (8) и (9) овог закона;

б) да обавља инспекцијске надзоре;

ц) да обавља ревизију заштите података;

д) да наложи контролору података и обрађивачу, а према потреби и представнику контролора података или обрађивача, достављање свих информација потребних за обављање њених задатака;

е) да обавјести контролора података или обрађивача о наводном кршењу овог закона;

ф) да оствари приступ свим личним подацима и свим информацијама у посједу контролора података и обрађивача, које су потребне за обављање њених задатака;

г) да оствари приступ свим просторијама контролора података и обрађивача у којима се обрађују лични подаци, укључујући сву опрему и средства за обраду података.

V. Допустивост

14. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине и члана 19. став (1) Правила Уставног суда.

15. Члан VI/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

ц) Уставни суд има надлежност у питањима која му упуте било који суд у Босни и Херцеговини, а односи се на то да ли је закон на чијој ваљаности почива његова одлука, сагласан са овим Уставом, Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, или са законима Босне и Херцеговине; или у погледу постојања или дјелокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда.

16. Захтјев за оцјену уставности поднио је Суд Босне и Херцеговине (судија Нада Папо), што значи да је захтјев поднијело овлашћено лице из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-5/10 од 26. новембра 2010. године, тач. 7–14, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 37/11). Такође, Уставни суд запажа да се захтјевом тражи оцјена компатибилности Закона о платама с одредбама Устава Босне и Херцеговине, Европске конвенције и Међународног пакта, те да од важења тог закона зависи одлука редовног суда у поступку. Из тога слиједи да неспорно постоји надлежност Уставног суда за одлучивање из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине. Осим тога, Уставни суд сматра да не постоје други разлози недопустивости из члана 19. став (1) Правила Уставног суда.

Стога, Уставни суд сматра да су испуњени услови за разматрање меритума предмета.

17. Даље, Уставни суд запажа да су тужиоци током редовног поступка пред Судом БиХ поднеском од 14. јула 2025. године допунили наводе из тужбе тврдњама да правобраниоци у Републици Српској и Унско-санском кантону и њихови замјеници остварују право на додатак на плату по основу "природе после" (члан 8. Закона о платама у институцијама правосуђа РС), односно "посебних закона" (члан 23. став 1. тачка б) Закона о платама и накнадама УСК). Подносилац захтјева је поднесак тужилаца доставио Уставном суду, без додатног образложења, наводећи: "У прилогу дописа достављамо вам поднесак тужилаца од 14. 7. 2025. године." У вези с тим, Уставни суд указује на став из Одлуке број У-20/22: "Уставни суд наглашава да одредба члана VI/3.ц) не подразумијева да је суд само 'трансмиситер' захтјева странака које сматрају да треба покренути поступак пред Уставним судом. То значи да захтјев треба да напише суд, да тај захтјев образложи и да изнесе дилеме које има у вези с тим, а не да 'прослиједи' захтјев странке у поступку или да (како се наводи у конкретном случају) 'налази приједлог [тужилаца за просљеђивање захтјева за оцјену уставности] основаним'. Свако другачије поступање и тумачење члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине довело би до тога да странке у поступку пред редовним судовима постану 'овлашћени подносиоци захтјева' за оцјену уставности, односно да почну подносити захтјеве и иницирати поступке на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, користећи поступак који су покренули пред редовним судовима. То би било супротно слову Устава Босне и Херцеговине и суштини која произлази из тог основа за надлежности Уставног суда" (види Уставни суд, Одлука о допуњивости број У-20/22 од 22. септембра 2022. године, тачка 12, доступна на www.ustavnisud.ba). Будући да је подносилац захтјева прослиједио допуњу навода тужбе, без било каквог додатног образложења и свог става у вези са садржајем тог поднеска, Уставни суд, слиједећи став да странке у поступку не могу бити овлашћени подносиоци захтјева за оцјену уставности, наводе који су садржани у допуни навода тужбе неће узети у разматрање.

18. Подносилац захтјева је такође навео да правобранилачка служба представља посебну правосудну дјелатност те се позвао на праксу Уставног суда у којој се бавио питањем уставности закона који нису прописивали специфичне накнаде по основу рада за судије и тужиоце као носиоце правосудних функција, али и за остало стручно особље у правосудним институцијама (одлуке бр. У-7/12, У-29/13 и У-22/22). У вези с тим, Уставни суд указује да тужиоци у тужби нису тражили да се утврди да су дискриминисани у односу на носиоце правосудних дужности, због чега се разматрање те праксе у контексту овог предмета не може сматрати питањем од чијег разматрања зависи одлука суда у смислу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине.

19. Коначно, Уставни суд прије разматрања меритума предмета сматра битним поново нагласити да су судови као дио судске власти у редовном поступку дужни да примијене позитивне прописе који су на правној снази. Уколико им се у поступку постави питање правне ваљаности или уставности одређеног општег правног акта, онда то питање могу да прослиједи надлежном уставном суду, односно у конкретном случају овом Уставном суду, према члану VI/3.ц) Устава БиХ. При томе, Уставни суд указује да *ad hoc* оцјењивање правне ваљаности прописа од редовних судова не само да није законито већ није ни у складу с уставним принципом

владавине права из члана I/2. Устава БиХ, као ни принципом правне сигурности инкорпорисаним у њега (види Уставни суд, Одлука о допуњивости и меритуму број АП-1603/05 од 21. децембра 2006. године, тачка 37, доступна на www.ustavnisud.ba). Иако се Уставни суд о томе до сада није посебно изјаснио, редовни судови би требали поћи од тога да би за вријеме трајања поступка оцјене уставности одређене норме према члану VI/3.ц) Устава БиХ требали прекинути конкретан поступак до доношења коначне одлуке Уставног суда.

VI. Меритум

20. Подносилац захтјева сматра да Закон о платама није у складу са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине, чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине у вези са чланом 14. Европске конвенције, чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију и чланом 26. Међународног пакта.

21. Уставни суд запажа да су тужиоци запосленици Правобранилаштва БиХ који обављају послове помоћника правобраниоца БиХ који, према Закону о платама, не остварују право на додатак на плату по основу "посебних услова радног мјеста" из члана 26. став (1) тач. б), д), е) и ф) Закона о платама. Уставни суд запажа да то право не остварују ни правобранилац БиХ нити његови замјеници. Подносилац захтјева сматра да су тужиоци дискриминисани у односу на запосленике из члана 26. став (1) тач. б), е), д) и ф) Закона о платама, посебно у односу на запослене на пословима инспекцијског надзора у Агенцији за заштиту личних података у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Агенција) из тачке ф) Закона о платама. У вези с тим, подносилац захтјева наводи да нема разлога да се право на додатак на плату не призна и тужиоцима. Подносилац захтјева сматра да тужиоци обављају најсложеније и врло ризичне послове, да су у раду изложени вербалним и физичким нападима, те да су услови за пријем тог радног мјеста врло строги. Све то, као и императивна потреба за очувањем самосталности, независности, објективности и интегритета у поступању тужилаца, према мишљењу подносиоца захтјева, оправдава наводе о томе да су тужиоци неоправдано изостављени из члана 26. став (1) тач. б), д), е) и ф) Закона о платама. С обзиром на то да се захтјевом покреће питање уставности Закона о платама због непрописивања права на додатак на плату помоћницима Правобранилаштва БиХ, Уставни суд сматра да Закон о платама треба испитати првенствено с аспекта дискриминације.

Забрана дискриминације

22. С обзиром на то да се тврди да до повреде права на забрану дискриминације долази на основу закона, Уставни суд ће оспорену одредбу испитати с аспекта члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију.

23. Члан 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију гласи:

Општа забрана дискриминације

1. Уживање сваког права које закон предвиђа мора да се обезбјеђи без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, повезаност с националном мањином, имовина, рођење или други статус.

2. Јавне власти не смију ни према коме вршити дискриминацију по било ком основу као што су они поменути у ставу 1.

24. Уставни суд наглашава да члан 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију садржи општи принцип забране дискриминације и гарантује уживање свих права одређених

законом, без дискриминације по било којем основу као што су пол, раса, боја коже, језик, вјера, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, припадност националној мањини, имовина, рођење или други статус. Даље, члан 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију подразумијева и да јавни органи никога не могу дискриминисати према било којем основу, дакле основни принцип недискриминације је проширен и на домаће законе, а не само на права гарантована Европском конвенцијом, како то предвиђа члан 14. Европске конвенције (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-11/22 од 14. јула 2022. године, тачка 38, доступна на www.ustavnisud.ba).

25. Европски суд за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) у предмету *Сејдић и Финци против Босне и Херцеговине* нагласио је: "Појам дискриминације је досљедно тумачен у јуриспруденцији Суда у односу на члан 14. Конвенције. Јуриспруденција нарочито јасно прецизира да 'дискриминација' означава различито поступање без објективног и разумног оправдања према лицима која су се наша на сличном положају (види Европски суд, *Сејдић и Финци против Босне и Херцеговине*, пресуда од 22. децембра 2009. године, представке бр. 27996/06 и 34836/06, тач. 42–44. с даљњим референцама). Аутори су користили исти термин, дискриминација, у члану 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију без обзира на разлике у ширини обима између тих одредби. Значење тог појма у члану 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију требало је бити идентично тумачењу из члана 14 (види Образложење [*Explanatory Report*] уз Протокол број 12 Европске конвенције, тачка 18). Суд, према томе, не види разлог да одступа од утврђеног тумачења 'дискриминације', наведеног у тексту, у примјени истог појма према члану 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију (у вези са судском праксом УН-овог Комитета за људска права у погледу члана 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима, одредбе која је слична, али не и идентична члану 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију; види *Nowak*, Коментари ССРП, издавачи N. P. Engel, 2005, стр. 597–634; види, *op. cit.*, *Сејдић и Финци против Босне и Херцеговине*, тачка 55)."

26. Сходно томе, слиједећи принципе из члана 14. Европске конвенције, да би се према пракси Европског суда покренуло питање дискриминације, мора постојати разлика у поступању према лицима у аналогним или релевантно сличним ситуацијама (види Европски суд, *ДХ и други против Чешке Републике* [BB], пресуда од 13. новембра 2007. године, представка број 57325/00, тачка 175. с даљњим референцама). Међутим, само разлике у поступању на основу личног обиљежја (или "статуса") по којем се лица или групе лица разликују једни од других могу покренути питање дискриминације (види Европски суд, *Carvalho Pinto de Sousa Morais против Португала*, пресуда од 25. јула 2017. године, представка број 17484/15, тачка 45. с даљњим референцама). Европски суд у својим одлукама досљедно указује да ће се различито поступање према лицима у аналогним или релевантно сличним ситуацијама сматрати дискриминишућим само ако нема објективно и разумно оправдање, другим ријечима, ако не слиједи легитиман циљ или ако не постоји разуман однос пропорционалности између употребљених средстава и циља који се жели остварити (види Европски суд, *Vallianatos и други против Грчке* [BB], пресуда од 7. новембра 2013. године, представке бр. 29381/09 и 32684/09, тачка 76. с даљњим референцама).

Примјењивост наведених принципа на конкретан случај

27. Подносилац захтјева упоредну групу види у запосленицима који су таксативно побројани у члану 26. став

(1) тач. б), е), д) и ф) Закона о платама, али посебно издваја запослене из тачке ф). Према тој одредби, додаток на плату по основу посебних услова радног мјеста признаје се таксативно одређеним запосленицима, између осталог, "запосленим на пословима инспекцијског надзора у Агенцији за заштиту личних података у Босни и Херцеговини". Према томе, Уставни суд ће првенствено испитати да ли у конкретном случају постоји упоредна група на начин како је то постављено захтјевом, односно да ли се тужиоци (правобранилац и његови замјеници) налазе у аналогно истој или сличној ситуацији у односу на запослене из члана 26. став (1) тач. б), е), д) и ф) Закона о платама, посебно у односу на запослене на пословима инспекцијског надзора у Агенцији из тачке ф) Закона о платама.

28. Основни критеријум за признавање те накнаде су специфични услови радног мјеста, што јасно произлази из законске одредбе. Тај критеријум, између осталог, укључује ризичне или специфичне околности извршавања појединих послова као што су теренски рад, дежурства, непосредан контакт с контролисаним субјектима и извршење инспекцијских овлашћења. Посебни услови рада јасно разликују радна мјеста која остварују право на додаток од оних која га не остварују. Управо из тих разлога законодавац је врло прецизно прописао коме припада наведено право по основу специфичних услова радног мјеста. Према томе, сложеност послова, односно строги услови за пријем на одређено радно мјесто, на чему подносилац захтјева инсистира, нису критеријуми за признавање права на додаток на плату по основу посебних услова радног мјеста. При томе, Уставни суд наглашава да је оцјена који послови подразумијевају посебне услове рада питање законодавне процјене. Улога Уставног суда у том погледу ограничена је на провјеру да ли се те категорије могу сматрати упоредивом категоријом запосленика.

29. Уставни суд запажа да право на додаток на плату није признато свим запосленим унутар институција БиХ из одредбе члана 26. став (1) тач. б), д), е) и ф) Закона о платама. У вези с тим, Уставни суд запажа да је унутар Агенције то право признато искључиво запосленим на пословима инспекцијског надзора. Чињеница да Закон не прописује право на додаток за сва радна мјеста унутар свих институција БиХ не значи да су сви запослени који су искључени из тог права због тога дискриминисани. При томе, Уставни суд подсјећа да се не ради о основном праву из радног односа, већ о специфичном додатку који се веже искључиво за посебне услове појединих радних мјеста, које је законодавац у оквиру широког поља слободне процјене прописао за одређена радна мјеста.

30. Одредбе члана 26. тач. б), д), и е) Закона о платама односе се на широк низ службеничких категорија којима је законодавац, због њихових услова рада, признао посебан додаток. Међу њима су одређени запосленици Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ, Управе за индиректно опорезивање БиХ, инспектори који обављају послове на граничним пријелазима, запосленици Службе за послове са странцима, службеници Судске полиције и Завода за извршење кривичних санкција, запосленици Центра за уклањање мина, Дирекције за цивилно ваздухопловство БиХ, службеници који обављају сложене информатичко-апликативне послове, послове ревизије и интерне ревизије и послове регулатора у регулаторним органима. Уставни суд подсјећа да су институције БиХ које су наведене у том члану самосталне институције БиХ које су успостављене посебним законима и које обављају послове из законом прописаних надлежности. Уставни суд, осим чињенице да се ради о

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica

Angelika Nußberger, potpredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. januara 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **dvadeset četiri delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine** za ocjenu ustavnosti člana 25. stav 2. tačka d) i člana 65. Zakona o Javnom servisu radio-televizije Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj 48/08),

utvrđuje se da su član 25. stav 2. tačka d) i član 65. Zakona o Javnom servisu radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 48/08) u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

Odbacuje se zahtjev **dvadeset četiri delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine** za ocjenu ustavnosti Odluke o imenovanju članova Upravnog odbora Radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 33/25) zbog nenadležnosti Ustavnog suda za odlučivanje.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Dvadeset četiri delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda), i to: Muamer Zukić, Mehmed Memišević, Damir Šišić, Senad Alić, Žarko Vujović, Emir Begić, Fatima Gavrankapetanović Smailbegović, Mirnes Bašić, Saša Lukić, Smiljana Viteškić, Fahrudin Čolaković, Enes Peštek, Eldin Delić, Dragica Suša, Hikmet Hodžić, Mehmed Mahmić, Amir Orlović, Almir Dorić, Aida Obuća, Irma Memidžan, Haris Zahiragić, Albin Zuhrić, Vedrana Vujović i Sandra Imširović (u daljnjem tekstu: podnosioci zahtjeva) podnijeli su 5. juna 2025. godine zahtjev za ocjenu kompatibilnosti člana 25. stav 2. tačka d) i člana 65. Zakona o Javnom servisu radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 48/08; u daljnjem tekstu: Zakon o RTVFBiH) u vezi s Odlukom o imenovanju članova Upravnog odbora Radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 33/25; u daljnjem tekstu: osporena odluka) sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

2. Podnosioci zahtjeva su, na osnovu člana 64. Pravila Ustavnog suda, zatražili da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi stavio van snage član 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH i osporenu odluku do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu za ocjenu ustavnosti.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Na osnovu člana 23. stav (2) Pravila Ustavnog suda, od Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predstavnički dom) i Doma naroda zatraženo je 1. jula 2025. godine da dostave odgovore na zahtjev najkasnije u roku od 30 dana od prijema dopisa.

4. Predstavnički dom je dostavio odgovor na apelaciju 31. jula 2025. godine, a predsjedavajući Doma naroda je dostavio dopis u kojem je naveo da se radna tijela Doma naroda nisu očitovala o zahtjevu, te da u prilogu dostavlja "odgovor Vlade Federacije BiH koji predstavlja odgovor Doma naroda".

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

5. Podnosioci zahtjeva navode da je dio člana 25. stav 2 tačka d) Zakona o RTVFBiH koji glasi "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" propisan na nejasan, neprecizan i nepredvidiv način, te kao takav krši načelo vladavine prava i pravne sigurnosti koji su neodvojiv dio odredbi sadržanih u članu I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Navode da je Ustavni sud u Odluci broj U-5/16 od 1. juna 2017. godine zauzeo stav da nijedno ovlaštenje ne smije biti neograničeno i apsolutno diskreciono, te da moraju postojati zakonski mehanizmi koji će pružiti garanciju zaštite vladavine prava, pravne sigurnosti, te načela i vrijednosti demokratskog društva. Podnosioci zahtjeva navode da odredbom člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH nije definiran pojam "poslovi", te da su riječi "bi moglo" u nomotehničkom smislu neprecizne i neodređene i da se mogu tumačiti dvosmisleno. Navode da nastavak kojim je propisano "doći do sukoba interesa" je ustvari blanketna dispozicija, a pojam sukoba interesa se popunjava iz odredbi Zakona o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o sukobu interesa). Podnosioci zahtjeva navode da taj zakon u članu 1. stav 2. propisuje da "sukob interesa postoji u situacijama u kojima izabrani dužnosnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici imaju privatni interes koji utiče ili može uticati na zakonitost, otvorenost, objektivnost i nepristrasnost u vršenju javne funkcije". Podnosioci zahtjeva navode da trenutno važeći zakon o sukobu interesa ne sadrži odredbe koje utvrđuju nadležno tijelo za odlučivanje o sukobu interesa. Stoga smatraju da nije osiguran nijedan nadzorni mehanizam koji bi spriječio arbitrarno i proizvoljno tumačenje odredbe člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH na štetu pojedinca. Zbog toga su, kako to podnosioci zahtjeva obrazlažu, odredbe tog člana neodređene i neprecizne i omogućavaju neograničeno diskreciono i subjektivno tumačenje Parlamenta Federacije BiH o tome šta predstavlja sukob interesa. Podnosioci zahtjeva ističu da je na taj način ostalo nejasno kome će biti uskraćeno pravo da, na osnovu poslova koje obavlja, bude član Upravnog odbora RTVFBiH, a kome neće. Imajući u vidu navedeno, smatraju da odredbe člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH nisu propisane na jasan, precizan i predvidiv način, da nisu primjerene demokratskom sistemu, da ne služe zaštiti ljudskih prava i sloboda, kao ni zaštiti općeg javnog interesa. Također smatraju da te odredbe ne sadrže mehanizam nadzora ili osiguranja od proizvoljnog i arbitramnog tumačenja, odnosno zaštitu od zloupotrebe prava, zbog čega su u suprotnosti s odredbama člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, podnosioci zahtjeva su se pozvali na Odluku Ustavnog suda broj U-5/16 od 1. juna 2017. godine. S obzirom na to da je osporena odluka donesena na osnovu člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH, podnosioci zahtjeva smatraju da je ona "pravno neodrživa".

6. Podnosioci zahtjeva dalje navode da su odredbe člana 65. Zakona o RTVFBiH, prema poziciji koju u nomotehničkom smislu imaju u tom zakonu, ali i prema svom sadržaju koji odražava pravu volju zakonodavca i zakona, privremena pravila u koja je ugrađeno vremensko ograničenje primjene. Navode da je prava i jedina svrha tih odredbi bila da budu prijelaz s jednog na drugi sistem izbora, imenovanja i trajanja mandata članova Upravnog odbora RTVFBiH. Podnosioci zahtjeva navode da to proizlazi i iz člana 17. Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH. Ističu da je odredbama tog člana propisano da su prijelazne odredbe dio propisa, koje se nalaze na početku završnog dijela propisa, a sadrže informacije i o posebnim okolnostima predviđenim za period početka primjene propisa (stav 1), te da se u prijelazne odredbe ugrađuju pravila o prelasku na

novi sistem koji uređuje određeni odnos na drugačiji način (stav 2). U vezi s tim, ističu da su pravila imenovanja članova Upravnog odbora RTVFBiH propisana članom 65. Zakona o RTVFBiH bila primjenjiva samo na prvi saziv tog upravnog odbora, dok su se sva naredna imenovanja morala provoditi prema pravilima propisanim članom 24. Zakona o RTVFBiH. Podnosioci zahtjeva navode da je samo prvi saziv Upravnog odbora RTVFBiH mogao biti imenovan jednom odlukom na različito trajanje mandata, te su se novi članovi morali birati pojedinačnim odlukama po isteku mandata pojedinom članu, u skladu sa članom 24. Zakona o RTVFBiH. Međutim, kako to podnosioci zahtjeva obrazlažu, Parlament Federacije BiH je, uprkos tome, pri donošenju osporene odluke primijenio pravila iz člana 65. Zakona o RTVFBiH, što tu odluku čini "pravno neodrživom". Stoga smatraju da Ustavni sud mora odgovoriti na pitanje: "Da li je u suprotnosti sa članom 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine i u vezi s tim s načelima vladavine prava i pravne sigurnosti, te principima demokratskog društva, da se kao pravni osnov za donošenje osporene odluke koristi privremeno pravilo koje je sukladno ugrađenom vremenskom ograničenju važenja *de iure* prestalo da proizvodi pravne učinke i koje sadrži upućujuću dispoziciju iz koje se izvodi jasan, precizan i nedvosmislen zaključak po kojem se sistemu, a nakon prestanka važenja ovih pravila, proces donošenja Odluke treba provesti." Imajući u vidu navedeno, podnosioci zahtjeva smatraju da je Parlament Federacije BiH u postupku donošenja osporene odluke postupio suprotno članu 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine i povrijedio načela vladavine prava i pravne sigurnosti i načela demokratskog društva tako što je primijenio privremena pravila kojima je rok pravnog važenja istekao.

7. Konačno, podnosioci zahtjeva su predložili da Ustavni sud utvrdi da odredbe člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH i postupanje Parlamenta Federacije BiH u procesu donošenja osporene odluke, a u vezi s primjenom člana 65. Zakona o RTVFBiH, nisu u saglasnosti s odredbama člana 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine, te da stavi van snage navedenu zakonsku odredbu i osporenu odluku.

b) Odgovori na zahtjev

8. Predstavnički dom je istakao prigovor dopuštenosti dijela zahtjeva koji se odnosi na ocjenu ustavnosti osporene odluke imajući u vidu da se radi o podzakonskom i posebnom pravnom aktu Parlamenta Federacije BiH. Osim toga, ističe da podnosioci zahtjeva ne traže ispitivanje usklađenosti osporene odluke s Ustavom Bosne i Hercegovine, već sa Zakonom o Javnom servisu radio-televizije Federacije BiH, za šta Ustavni sud nije nadležan, što je potvrđeno u odlukama br. U-7/16, U-4/05, U-7/05 i U-1/09. Predstavnički dom je naveo i da je osporena odluka pojedinačni pravni akt kojim se ne krše prava i slobode zagarantirane Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), zbog čega Ustavni sud nije nadležan da ocjenjuje njenu ustavnost. Dalje je naveo da je proces imenovanja novih članova Upravnog odbora RTVFBiH iniciran zajedničkim aktom Evropske unije, Ureda visokog predstavnika i OSCE-a od 28. februara 2024. godine, u kojem je izražena zabrinutost što Parlament Federacije BiH više od deset godina nije imenovao članove Upravnog odbora RTVFBiH. Navodi da je u tom aktu posebno naglašeno da je imenovanje potrebno izvršiti istovremeno na mandate različitog trajanja, u smislu člana 65. Zakona o RTVFBiH, čime bi se uspostavio mehanizam stepenovanih imenovanja, imajući u vidu da je svim članovima Upravnog odbora RTVFBiH istekao mandat. Predstavnički dom je dalje detaljno iznio proceduru donošenja osporene odluke. Konačno, predložio je da Ustavni sud utvrdi da su član 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH, kao i postupanje Parlamenta Federacije BiH

u procesu donošenja osporene odluke, u skladu sa članom 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

9. Ustavni sud neće posebno razmatrati odgovor Vlade Federacije BiH (vidi tačku 4. ove odluke) imajući u vidu da ona nije donosilac osporenog zakona i odluke u smislu člana 23. stav (2) Pravila Ustavnog suda. Osim toga, Vlada Federacije BiH je predstavnik izvršne vlasti koja je, shodno načelu podjele vlasti, u potpunosti odvojena od zakonodavne vlasti i nije ovlaštena da nastupa u njeno ime, pa ni u postupku pred Ustavnim sudom.

IV. Relevantni propisi

10. U Ustavu Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

Član 1 stav 2.

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

11. Zakon o Javnom servisu radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 48/08) u relevantnom dijelu glasi:

Član 24.

Sastav Upravnog odbora

(1) Upravni odbor ima četiri člana.

(2) Članovi Upravnog odbora mogu biti samo državljani Bosne i Hercegovine.

(3) Upravni odbor ima četiri člana i to po jednog iz reda svakog od konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine i iz reda ostalih.

(4) Članovi Upravnog odbora samostalni su u vršenju svoje funkcije i ne primaju upute od organa koji ih je imenovao.

(5) Mandat članova Upravnog odbora je četiri godine i ne može se obnoviti.

(6) Član Upravnog odbora koji je u posljednjoj godini svog četverogodišnjeg mandata vrši dužnost predsjedavajućeg Upravnog odbora u toj godini.

(7) Upravni odbor donosi vlastiti Poslovnik o radu.

Član 25. stav (2)

Izbor, imenovanje i razrješenje Upravnog odbora

(2) Za članove Upravnog odbora ne mogu biti imenovani:

a) nosioci funkcija u zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj vlasti, na bilo kom nivou vlasti,

b) članovi organa političkih stranaka,

c) zaposleni u Radio-televiziji Bosne i Hercegovine, RTVFBiH i Radio-televizije Republike Srpske i Korporaciji,

d) zaposleni u drugim firmama koje obavljaju djelatnost radijskog ili televizijskog emitiranja, uključujući i agencije koje prikupljaju RTV taksu, članovi njihovih uprava ili nadzornih odbora, ili lica koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa.

Član 65.

Prijelazne i završne odredbe

(1) Do dana konstituisanja Upravnog odbora u skladu sa ovim Zakonom traje mandat postojećeg Upravnog odbora RTVFBiH.

(2) Stupanjem na snagu ovog Zakona Regulatorna agencija će u roku od 30 dana pripremiti listu kandidata koji su ušli u uži izbor, a u roku od 60 dana Parlament Federacije imenovat će sve članove prvog Upravnog odbora prema odredbama ovog Zakona.

(3) Konstitutivna sjednica prvog Upravnog odbora RTVFBiH bit će sazvana u roku od 15 dana od imenovanja svih članova. Upravni odbor dužan je usvojiti Statut, imenovati generalnog direktora i osigurati registraciju u roku od 60 dana od konstituisanja.

(4) Mandat članova Upravnog odbora traje četiri godine, međutim, kada Upravni odbor bude prvobitno konstituisan članovi Upravnog odbora bit će imenovani na sljedeći način:

a) jedan član na četiri godine,

b) jedan član na tri godine,

c) jedan član na dvije godine, i

d) jedan član na jednu godinu izabran iz reda članova postojećeg Upravnog odbora RTVFBiH.

(5) Član imenovan na tri godine ostat će na funkciji predsjedavajućeg u trajanju trogodišnjeg mandata.

(6) Nakon isteka perioda predviđenog u stavu (5) ovog člana predsjedavajući će se rotirati između članova Upravnog odbora u skladu sa članom 24. stav (6) ovog Zakona.

12. Odluka o imenovanju članova Upravnog odbora Radio-televizije Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj 33/25) u relevantnom dijelu glasi:

I

Za članove Upravnog odbora Radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine imenuju se:

1. Zoran Krešić, iz reda hrvatskog naroda, na mandatni period od jedne godine

2. Adnan Huskić, iz reda ostalih, na mandatni period od dvije godine

3. Daniela Gogić, iz reda srpskog naroda, na mandatni period od tri godine

4. Medina Mujić, iz reda bošnjačkog naroda, na mandatni period od četiri godine.

II

Za predsjedavajuću Upravnog odbora imenuje se Daniela Gogić, na mandatni period od tri godine.

III

Ova Odluka bit će objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH".

13. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 70/08)

I. SUKOB INTERESA

Član 1. stav (2)

Opće odredbe

(2) Sukob interesa postoji u situacijama u kojima izabrani dužnosnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici imaju privatni interes koji utiče ili može uticati na zakonitost, otvorenost, objektivnost i nepristrasnost u vršenju javne funkcije.

V. Dopustivost

14. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine koja glasi:

a) Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to:

[...]

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta.

15. Član 19. tačka a) Pravila Ustavnog suda glasi:

Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;

16. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnijela su dvadeset četiri delegata Doma naroda, što znači da je zahtjev podnio ovlašten subjekt u smislu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine. Također, Ustavni sud zapaža da podnosioci zahtjeva traže ocjenu ustavnosti člana 25. stav 2. tačka d) i člana 65. Zakona o RTVFBiH, iz čega slijedi da je nesporno da je u tom dijelu zahtjev za ocjenu ustavnosti dopustiv.

17. Međutim, Ustavni sud zapaža da podnosioci zahtjeva traže i ocjenu ustavnosti osporene odluke kao akta niže pravne snage od zakona. Stoga se postavlja pitanje nadležnosti Ustavnog suda da ocjenjuje ustavnost tog akta u smislu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine. Ustavni sud ukazuje na to da je u svojoj dosadašnjoj praksi, u situacijama kada je pokretano pitanje usaglašenosti nekog općeg akta koji nije izričito naveden u odredbi člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, u svakom pojedinačnom predmetu cijenio karakter i pravnu prirodu osporenih akata u odnosu na nadležnost koja mu je dodijeljena na osnovu navedenog člana, te shodno tome izražavao stav hoće li konkretni zahtjev za ispitivanje tih akata ocijeniti dopustivim. Dakle, Ustavni sud ukazuje da se prilikom razmatranja nadležnosti u takvim slučajevima ne ograničava samo na vrstu akata, nego u svakom konkretnom slučaju ispituje i *ad hoc* odlučuje je li moguće prihvatiti nadležnost (vidi Odluku o dopustivosti i meritumu broj U-3/24 od 11. jula 2024. godine, tačka 27. s daljnjim referencama, dostupnu na www.ustavnisud.ba).

18. Dakle, Ustavni sud ukazuje da je nadležan da ocjenjuje ustavnost samo općih pravnih akata. To proizlazi iz same prirode ustavnosudske normativne kontrole *in abstracto*, čiji je cilj zaštita Ustava kao najvišeg pravnog akta i osiguravanje poštovanja hijerarhije pravnih normi, a ne kontrola pravilne primjene prava u konkretnom slučaju. Stoga je nadležnost Ustavnog suda prilikom apstraktne kontrole ustavnosti ograničena na opće pravne akte, koji djeluju *erga omnes* i propisuju pravila koja su općevažna. Pojedinačni pravni akti se, s druge strane, odnose na konkretnu situaciju i konkretno lice. Zaštita od neustavnosti pojedinačnih pravnih akata osigurana je u postupcima pred redovnim sudovima i u konačnom u apelacionom postupku pred Ustavnim sudom u skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine. To proizlazi i iz Pravila Ustavnog suda kojima je propisano da zahtjev iz člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine nije dopustiv, *inter alia*, ukoliko osporeni opći akt nije na snazi (član 19. stav (1), tačka g)). Stav o tome da je nadležan da ispituje isključivo ustavnost općih pravnih akata Ustavni sud je zauzeo već u Odluci broj U-3/04 (Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-3/04 od 27. maja 2005. godine, tačka 17). U toj odluci Ustavni sud je naveo:

17. Prilikom ispitivanja zahtjeva u dijelu koji se odnosi na ocjenu ustavnosti osporenih rješenja Ustavni sud je pošao prvenstveno od pitanja koji opći akti mogu biti predmet apstraktne ustavnosudske kontrole u smislu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, dosadašnja praksa Ustavnog suda u pravilu je usmjerena na kontrolu zakonodavnih općih akata, a ne i akata organa izvršne vlasti i upravnih organa. [...] Osporena rješenja su pojedinačni akti, koji svoju pravnu valjanost izvode iz općenormativnih akata, odnosno propisa za koje je Ustavni sud, u skladu sa članom VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, nadležan da ocjenjuje njihovu ustavnost.

19. Tu praksu Ustavni sud je slijedio i u kasnijim odlukama (vidi, npr. odluke o dopustivosti br. U-1/09 od 29. maja 2009. godine, tačka 13. i U-7/10 od 26. novembra 2010. godine, tačka 23, dostupne na www.ustavnisud.ba).

20. Vraćajući se na konkretan predmet, postavlja se pitanje da li osporena odluka ima normativni karakter općeg pravnog akta, što je preduvjet da bi Ustavni sud mogao vršiti kontrolu njene ustavnosti. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je osporena

odluka donesena na osnovu člana 65. Zakona o RTVFBiH, člana 152. Poslovnika Predstavničkog doma i člana 143. Poslovnika o radu Doma naroda, te je njome Parlament Federacije BiH imenovao nedostajuće članove Upravnog odbora RTVFBiH. U vezi s tim, Ustavni sud ističe da osporena odluka u naravi predstavlja politički akt izbora ili imenovanja. Tom odlukom, iako ju je donio Parlament Federacije BiH, nisu uspostavljena opća pravila ponašanja niti ona proizvodi učinak *erga omnes*. Naime, Ustavni sud zapaža da se osporena odluka odnosi na konkretan krug lica – novoimenovane članove Upravnog odbora RTVFBiH. Nadalje, učinak te odluke je jednokratni i konzumiran samim donošenjem jer se njome ne regulira opći pravni odnos, već individualna situacija u pogledu lica koja će obavljati dužnosti članova Upravnog odbora. Prema tome, osporena odluka ne sadrži nikakve pravne norme, odnosno opća pravila ponašanja koja su svi ili neodređeni krug lica dužni poštovati. Konačno, primjena osporene odluke je iscrpljena samim njenim donošenjem. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da osporena odluka nema karakter općeg pravnog akta. Stoga Ustavni sud smatra da nije nadležan da ocjenjuje njenu ustavnost.

VI. Meritum

21. Podnosioci zahtjeva smatraju da su odredbe člana 25. stav 2. tačka d) i člana 65. Zakona o RTVFBiH u suprotnosti sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

22. Član I/2. Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Član I stav 2.

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

23. Ustavni sud podsjeća da je u svojoj dosadašnjoj praksi član I/2. Ustava Bosne i Hercegovine tumačio na način da sadrži načelo vladavine prava (vidi, između ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. U-21/16 od 1. juna 2017. godine, tačka 19. i U-6/06 od 29. marta 2008. godine, tačka 22). Kao što je Ustavni sud naglasio u navedenoj praksi, načelo vladavine prava nije ograničeno samo na formalno poštovanje ustavnosti i zakonitosti, već zahtijeva da svi pravni akti (zakoni, propisi i sl.) imaju određen sadržaj, odnosno kvalitet primjeren demokratskom sistemu, tako da služe zaštiti ljudskih prava i sloboda u odnosima građana i tijela javne vlasti u okviru demokratskog političkog sistema. U vezi s tim, Ustavni sud je naglasio da standard kvaliteta zakona traži da zakonska odredba bude dostupna licima na koja se primjenjuje (transparentnost) i da bude za njih predvidiva, to jest dovoljno jasna i precizna da oni mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze do stepena koji je razuman u datim okolnostima kako bi se prema njima mogli ponašati (vidi Odluku o dopustivosti i meritumu broj U-15/18 od 29. novembra 2018. godine, tačka 26). Osim toga, zakonska odredba treba da bude u skladu s javnim interesom i njome se na pojedinca ne može nametati pretjeran teret, odnosno zakonska odredba mora biti proporcionalna u odnosu na sve relevantne strane (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-4/19 od 5. jula 2019. godine, tačka 27). Također, zakon mora dati dovoljno jasan obim bilo kakvog diskrecionog prava koje se daje javnim vlastima, kao i način na koji se ono izvršava (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-27/22 od 23. marta 2023. godine, tačka 141. s daljnjim referencama).

a) u odnosu na član 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH

24. Ustavni sud zapaža da podnosioci zahtjeva smatraju da je citirana zakonska odredba u dijelu u kojem je propisano "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" u suprotnosti sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, podnosioci zahtjeva su istakli da ta odredba nije propisana na

jasan, precizan i predvidiv način, nije primjerena demokratskom sistemu, ne služi zaštiti ljudskih prava i sloboda, kao ni zaštiti općeg javnog interesa, te ne sadrži mehanizam nadzora ili osiguranja od proizvoljnog i arbitrarnog tumačenja. Osim toga, naveli su da osporenom zakonskom odredbom nije definiran pojam "poslovi", te da su riječi "bi moglo" u nomotehničkom smislu neprecizne i neodređene i da se mogu tumačiti dvosmisleno, što omogućava neograničeno diskreciono i subjektivno tumačenje Parlamenta Federacije BiH o tome šta predstavlja sukob interesa.

25. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da odredbom člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH, posmatrano izolirano od ostalih odredbi tog člana, zaista nije definirano koji su to poslovi zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa. Međutim, Ustavni sud zapaža da su odredbama člana 25. stav 2. tač. a) – c), kao i ostatkom odredbe tačke d) Zakona o RTVFBiH taksativno nabrojani poslovi koji predstavljaju smetnju za imenovanje u Upravni odbor RTVFBiH. Dio tačke d) koji glasi "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" predstavlja pravni standard koji dopunjuje već postojeće taksativno nabrojane poslove koji predstavljaju smetnju za imenovanje u Upravni odbor RTVFBiH. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća na vlastiti stav da je upotreba pravnih standarda u normiranju uobičajena u situacijama koje jesu slične, ali su istovremeno i toliko različite da se za sve njih ne može propisati jedna norma sa čvrsto određenim pojmovima, a koje su, s druge strane, suviše brojne da bi se za svaku od tih situacija mogla donijeti pojedinačna norma. Budući da normom koja koristi pravne standarde nije unaprijed određen njihov sadržaj, potrebno je da nadležni subjekti to urade u svakom konkretnom slučaju kada takvu normu primjenjuju. Pri tome moraju voditi računa o određenim objektivnim mjerilima i cilju norme kako bi se izbjegla arbitarnost i samovolja. Stoga takvo normiranje u osporenoj odredbi nije *per se* protivno načelu vladavine prava. Međutim, to omogućuje da nadležni organ, odnosno, u konkretnom slučaju, Parlament Federacije BiH, u svakom konkretnom slučaju utvrdjuje sadržaj ovog standarda i da, s obzirom na date okolnosti, utvrdi da li se radi o poslovima zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa sa članstvom u Upravnom odboru RTVFBiH (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-16/08 od 28. marta 2009. godine, tač. 42. i 43).

26. Osim toga, Ustavni sud podsjeća na stav Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), prema kojem zakon mora biti jasan i predvidiv na način da lice na koje se odnosi može predvidjeti posljedice svog ponašanja. Evropski sud "je već primijetio da formulacija mnogih zakona nije apsolutno precizna. Potreba da se izbjegne pretjerana krutost i da se prati promjena okolnosti znači da su mnogi zakoni neizbježno formulirani terminima koji su, u većoj ili manjoj mjeri, nejasni" (vidi Evropski sud, *Kokkinakis protiv Grčke*, presuda od 25. maja 1993. godine, predstavka broj 14307/88, tačka 40). Pri tome, Evropski sud smatra da zakon koji daje diskreciono pravo nije sam po sebi u suprotnosti s ovim zahtjevom, pod uvjetom da su obim diskrecionog prava i način njegovog korištenja propisani s dovoljnom jasnoćom, uzimajući u obzir legitimni cilj o kojem je riječ, kako bi se pojedincu pružila adekvatna zaštita od proizvoljnosti (vidi Evropski sud, *Tuğluk protiv Turske*, presuda od 14. oktobra 2025. godine, predstavka broj 71757/17, tačka 149).

27. Dakle, osporenim dijelom odredbe člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH propisan je pravni standard "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" zbog razloga što zakonodavac u momentu stvaranja pravne norme ne može predvidjeti i taksativno nabrojati sve faktičke situacije koje bi u tom trenutku i u budućnosti mogle predstavljati sukob

interesa s pravima i obavezama koji podrazumijevaju članstvo u Upravnom odboru RTVFBiH. Prema tome, Ustavni sud, suprotno stavu podnosilaca zahtjeva, smatra da je sporno normiranje primjereno demokratskom društvu i služi zaštiti ljudskih prava i sloboda i općeg javnog interesa. Naime, korištenje pravnog standarda u konkretnom slučaju omogućava da se spriječi da u Upravni odbor RTVFBiH bude imenovano lice koje obavlja poslove koji mogu predstavljati sukob interesa, a koje zakonodavac nije mogao predvidjeti i taksativno nabrojati prilikom donošenja pravne norme. Ustavni sud ukazuje da sama priroda korištenja pravnih standarda prilikom donošenja pravne norme podrazumijeva, kako je već rečeno, da će nadležni organ biti dužan da utvrdi sadržaj tog standarda u svakom pojedinom slučaju. Stoga činjenica da je u konkretnom slučaju to nadležnost Parlamenta Federacije BiH ne znači da taj organ ima neograničeno diskreciono pravo, već je prilikom utvrđivanja postojanja sukoba interesa dužan voditi računa o određenim objektivnim mjerilima i cilju norme. Pri tome, Ustavni sud zapaža, a na to ukazuju i sami podnosioci zahtjeva (vidi tačku 5. ove odluke), da je pojam sukoba interesa jasno definiran članom 1. stav 2. Zakona o sukobu interesa. S druge strane, Ustavni sud ponavlja da je zakonodavac u odredbama člana 25. stav 2. tač. a) – c), kao i ostatkom odredbe tačke d) Zakona o RTVFBiH, već taksativno nabrojao poslove koji predstavljaju smetnju za imenovanje u Upravni odbor RTVFBiH. Samim tim je u tom dijelu ograničeno i diskreciono pravo Parlamenta Federacije BiH kada odlučuje o postojanju sukoba interesa jer je u tim situacijama jasno da postoji sukob interesa i da do imenovanja ne može doći. Stoga Ustavni sud smatra da je uspostavljen dovoljno jasan i precizan obim ovlaštenja prilikom utvrđivanja postojanja sukoba interesa pri izboru članova Upravnog odbora RTVFBiH koji pruža adekvatnu zaštitu od proizvoljnosti. Zbog toga se ovaj predmet razlikuje od predmeta broj U-5/16 od 1. juna 2017. godine, na koji su se podnosioci zahtjeva pozvali. Naime, u tom predmetu Ustavni sud je utvrdio neustavnost pojedinih odredbi Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine jer su, za razliku od odredbi osporenih u ovom postupku, zbog nepreciznosti i neodređenosti bile suprotne načelu vladavine prava (vidi Ustavni sud, Djelimična odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/16 od 1. juna 2017. godine, tač. 30–83, dostupna na www.ustavnisud.ba).

28. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da je dio odredbe člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH kojom je propisano "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

b) U odnosu na član 65. Zakona o RTVFBiH

29. Ustavni sud zapaža da su u obrazloženju tvrdnje o neustavnosti odredbi člana 65. Zakona o RTVFBiH podnosioci zahtjeva naveli da su pravila izbora članova Upravnog odbora RTVFBiH sadržana u tim odredbama privremenog karaktera i da su bila primjenjiva isključivo prilikom imenovanja prvog saziva tog organa, zbog čega Parlament Federacije BiH nije mogao ta pravila primijeniti prilikom donošenja osporene odluke (vidi tačku 6. ove odluke). Dakle, podnosioci zahtjeva u suštini ne osporavaju ustavnost odredbi člana 65. Zakona o RTVFBiH, već način na koji je Parlament Federacije BiH primijenio te odredbe prilikom donošenja osporene odluke. To proizlazi i iz petituma zahtjeva za ocjenu ustavnosti kojim su podnosioci zahtjeva tražili da Ustavni sud utvrdi da postupanje Parlamenta Federacije BiH u procesu donošenja osporene odluke, a u vezi s primjenom člana 65. Zakona o RTVFBiH, nije u saglasnosti s odredbama člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine (vidi tačku 7. ove odluke). U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da u okviru nadležnosti iz člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine ocjenjuje ustavnost osporenog općeg akta *in abstracto*, a ne način njegove primjene u pojedinačnom

slučaju. Stoga, a imajući u vidu i prethodni zaključak da nije nadležan da ocjenjuje ustavnost osporene odluke kao pojedinačnog pravnog akta (vidi tač. 16–19. ove odluke), kao i činjenicu da podnosioci zahtjeva nisu naveli nijedan argument zbog kojeg smatraju da su navedene zakonske odredbe neustavne, Ustavni sud smatra da je član 65. Zakona o RTVFBiH u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

VII. Zaključak

30. Ustavni sud zaključuje da je dio odredbe člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o RTVFBiH kojom je propisano "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine s obzirom na to da takvo normiranje predstavlja pravni standard koji dopunjuje već postojeće taksativno nabrojane poslove koji predstavljaju smetnju za imenovanje u Upravni odbor RTVFBiH, pri čemu je uspostavljen dovoljno jasan i precizan obim ovlaštenja prilikom utvrđivanja postojanja sukoba interesa koji pruža adekvatnu zaštitu od proizvoljnosti.

31. Ustavni sud zaključuje da su odredbe člana 65. Zakona o RTVFBiH u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine s obzirom na to da podnosioci zahtjeva nisu naveli argumente zbog kojih smatraju da su te odredbe neustavne, već su osporavali način na koji su one primijenjene prilikom donošenja osporene odluke, a Ustavni sud je prethodno zaključio da nije nadležan da ocjenjuje ustavnost te odluke.

32. S obzirom na odluku u ovom predmetu, Ustavni sud neće posebno razmatrati zahtjev za donošenje privremene mjere.

33. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

34. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-21/25**, rješavajući zahtjev **dvadeset četiri delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine**, na temelju članka VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 19. stavak (1) tačka a), članka 57. stavak (2) tačka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Čeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. siječnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **dvadeset četiri delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine** za ocjenu ustavnosti članka 25. stavak 2. tačka d) i članka 65. Zakona o Javnom servisu radio-televizije Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj 48/08),

utvrđuje se da su članak 25. stavak 2. tačka d) i članak 65. Zakona o Javnom servisu radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 48/08) u skladu sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

Odbacuje se zahtjev **dvadeset četiri delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine** za ocjenu

ustavnosti Odluke o imenovanju članova Upravnog odbora Radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 33/25) zbog nenadležnosti Ustavnog suda za odlučivanje.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Dvadeset četiri delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda), i to: Muamer Zukić, Mehmed Memišević, Damir Šišić, Senad Alić, Žarko Vujović, Emir Begić, Fatima Gavrankapetanović Smailbegović, Mirnes Bašić, Saša Lukić, Smiljana Viteškić, Fahrudin Čolaković, Enes Peštek, Eldin Delić, Dragica Suša, Hikmet Hodžić, Mehmed Mahmić, Amir Orlović, Almir Dorić, Aida Obuća, Irma Memidžan, Haris Zahiragić, Albin Zuhrić, Vedrana Vujović i Sandra Imširović (u daljnjem tekstu: podnosioci zahtjeva) podnijeli su 5. lipnja 2025. godine zahtjev za ocjenu kompatibilnosti članka 25. stavak 2. točka d) i članka 65. Zakona o Javnom servisu radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 48/08; u daljnjem tekstu: Zakon o RTVFBiH) u svezi s Odlukom o imenovanju članova Upravnog odbora Radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 33/25; u daljnjem tekstu: osporena odluka) sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

2. Podnosioci zahtjeva su, na temelju članka 64. Pravila Ustavnog suda, zatražili da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi stavio izvan snage članak 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH i osporenu odluku do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu za ocjenu ustavnosti.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Na temelju članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, od Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zastupnički dom) i Doma naroda zatraženo je 1. srpnja 2025. godine da dostave odgovore na zahtjev najkasnije u roku od 30 dana od prijema dopisa.

4. Zastupnički dom je dostavio odgovor na apelaciju 31. srpnja 2025. godine, a predsjedatelj Doma naroda je dostavio dopis u kojem je naveo da se radna tijela Doma naroda nisu očitovala o zahtjevu, te da u prilogu dostavlja "odgovor Vlade Federacije BiH koji predstavlja odgovor Doma naroda".

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

5. Podnosioci zahtjeva navode da je dio članka 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH koji glasi "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" propisan na nejasan, neprecizan i nepredvidljiv način, te kao takav krši načelo vladavine prava i pravne sigurnosti koji su neodvojiv dio odredaba sadržanih u članku I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Navode da je Ustavni sud u Odluci broj U-5/16 od 1. lipnja 2017. godine zauzeo stav da nijedno ovlaštenje ne smije biti neograničeno i apsolutno diskrecijsko, te da moraju postojati zakonski mehanizmi koji će pružiti garanciju zaštite vladavine prava, pravne sigurnosti, te načela i vrijednosti demokratskog društva. Podnosioci zahtjeva navode da odredbom članka 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH nije definiran pojam "poslovi", te da su riječi "bi moglo" u nomotehničkom smislu neprecizne i neodređene i da se mogu tumačiti dvosmisleno. Navode da nastavak kojim je propisano "doći do sukoba interesa" je ustvari blanketna dispozicija, a pojam sukoba interesa se popunjava iz odredaba Zakona o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji BiH (u

daljnjem tekstu: Zakon o sukobu interesa). Podnosioci zahtjeva navode da taj Zakon u članku 1. stavak 2. propisuje da "Sukob interesa postoji u situacijama u kojima izabrani dužnosnici, nositelji izvršnih funkcija i savjetnici imaju privatni interes koji utječe ili može utjecati na zakonitost, otvorenost, objektivnost i nepristrasnost u obnašanju javne funkcije". Podnosioci zahtjeva navode da trenutno važeći zakon o sukobu interesa ne sadrži odredbe koje utvrđuju nadležno tijelo za odlučivanje o sukobu interesa. Stoga smatraju da nije osiguran nijedan nadzorni mehanizam koji bi spriječio arbitrarno i proizvoljno tumačenje odredbe članka 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH na štetu pojedinca. Zbog toga su, kako to podnosioci zahtjeva obrazlažu, odredbe tog članka neodređene i neprecizne i omogućavaju neograničeno diskrecijsko i subjektivno tumačenje Parlamenta Federacije BiH o tome šta predstavlja sukob interesa. Podnosioci zahtjeva ističu da je na taj način ostalo nejasno kome će biti uskraćeno pravo da, na temelju poslova koje obavlja, bude član Upravnog odbora RTVFBiH, a kome neće. Imajući u vidu navedeno, smatraju da odredbe članka 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH nisu propisane na jasan, precizan i predvidljiv način, da nisu primjerene demokratskom sustavu, da ne služe zaštiti ljudskih prava i sloboda, kao ni zaštiti općeg javnog interesa. Također smatraju da te odredbe ne sadrže mehanizam nadzora ili osiguranja od proizvoljnog i arbitrarnog tumačenja, odnosno zaštitu od zlorabe prava, zbog čega su u suprotnosti s odredbama članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, podnosioci zahtjeva su se pozvali na Odluku Ustavnog suda broj U-5/16 od 1. lipnja 2017. godine. S obzirom na to da je osporena odluka donesena na temelju članka 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH, podnosioci zahtjeva smatraju da je ona "pravno neodrživa".

6. Podnosioci zahtjeva dalje navode da su odredbe članka 65. Zakona o RTVFBiH, prema poziciji koju u nomotehničkom smislu imaju u tom Zakonu, ali i prema svom sadržaju koji odražava pravu volju zakonodavca i Zakona, privremena pravila u koja je ugrađeno vremensko ograničenje primjene. Navode da je prava i jedina svrha tih odredaba bila da budu prijelaz s jednog na drugi sustav izbora, imenovanja i trajanja mandata članova Upravnog odbora RTVFBiH. Podnosioci zahtjeva navode da to proizlazi i iz članka 17. Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH. Ističu da je odredbama tog članka propisano da su prijelazne odredbe dio propisa, koje se nalaze na početku završnog dijela propisa, a sadrže informacije i o posebnim okolnostima predviđenim za razdoblje početka primjene propisa (stavak 1.), te da se u prijelazne odredbe ugrađuju pravila o prelasku na novi sustav koji uređuje određeni odnos na drugačiji način (stavak 2.). U svezi s tim, ističu da su pravila imenovanja članova Upravnog odbora RTVFBiH propisana člankom 65. Zakona o RTVFBiH bila primjenljiva samo na prvi saziv tog Upravnog odbora, dok su se sva naredna imenovanja morala provoditi prema pravilima propisanim člankom 24. Zakona o RTVFBiH. Podnosioci zahtjeva navode da je samo prvi saziv Upravnog odbora RTVFBiH mogao biti imenovan jednom odlukom na različito trajanje mandata, te su se novi članovi morali birati pojedinačnim odlukama po isteku mandata pojedinom članu, u skladu sa člankom 24. Zakona o RTVFBiH. Međutim, kako to podnosioci zahtjeva obrazlažu, Parlament Federacije BiH je, unatoč tome, pri donošenju osporene odluke primijenio pravila iz članka 65. Zakona o RTVFBiH, što tu odluku čini "pravno neodrživom". Stoga smatraju da Ustavni sud mora odgovoriti na pitanje: "Da li je u suprotnosti sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine i u vezi s tim s načelima vladavine prava i pravne sigurnosti, te principima demokratskog društva, da se kao pravni osnov za donošenje osporene odluke koristi privremeno pravilo koje je sukladno ugrađenom vremenskom ograničenju važenja de

jure prestalo da proizvodi pravne učinke i koje sadrži upućujuću dispoziciju iz koje se izvodi jasan, precizan i nedvosmislen zaključak po kojem se sistemu, a nakon prestanka važenja ovih pravila, proces donošenja Odluke treba provesti." Imajući u vidu navedeno, podnositelji zahtjeva smatraju da je Parlament Federacije BiH u postupku donošenja osporene odluke postupio suprotno članku I/2. Ustava Bosne i Hercegovine i povrijedio načela vladavine prava i pravne sigurnosti i načela demokratskog društva tako što je primijenio privremena pravila kojima je rok pravnog važenja istekao.

7. Konačno, podnositelji zahtjeva su predložili da Ustavni sud utvrdi da odredbe članka 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH i postupanje Parlamenta Federacije BiH u procesu donošenja osporene odluke, a u svezi s primjenom članka 65. Zakona o RTVFBiH, nisu u suglasnosti s odredbama članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, te da stavi izvan snage navedenu zakonsku odredbu i osporenu odluku.

b) Odgovori na zahtjev

8. Zastupnički dom je istaknuo prigovor dopuštenosti dijela zahtjeva koji se odnosi na ocjenu ustavnosti osporene odluke imajući u vidu da se radi o podzakonskom i posebnom pravnom aktu Parlamenta Federacije BiH. Osim toga, ističe da podnositelji zahtjeva ne traže ispitivanje usklađenosti osporene odluke s Ustavom Bosne i Hercegovine, već sa Zakonom o Javnom servisu radio-televizije Federacije BiH, za šta Ustavni sud nije nadležan, što je potvrđeno u odlukama br. U-7/16, U-4/05, U-7/05 i U-1/09. Zastupnički dom je naveo i da je osporena odluka pojedinačni pravni akt kojim se ne krše prava i slobode zagarantirane Ustavom Bosne i Hercegovine i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), zbog čega Ustavni sud nije nadležan ocjenjivati njezinu ustavnost. Dalje je naveo da je proces imenovanja novih članova Upravnog odbora RTVFBiH iniciran zajedničkim aktom Europske unije, Ureda visokog predstavnika i OSCE-a od 28. veljače 2024. godine, u kojem je izražena zabrinutost što Parlament Federacije BiH više od deset godina nije imenovao članove Upravnog odbora RTVFBiH. Navodi da je u tom aktu posebno naglašeno da je imenovanje potrebno izvršiti istodobno na mandate različitog trajanja, u smislu članka 65. Zakona o RTVFBiH, čime bi se uspostavio mehanizam stupnjevanih imenovanja, imajući u vidu da je svim članovima Upravnog odbora RTVFBiH istekao mandat. Zastupnički dom je dalje detaljno iznio proceduru donošenja osporene odluke. Konačno, predložio je da Ustavni sud utvrdi da su članak 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH, kao i postupanje Parlamenta Federacije BiH u procesu donošenja osporene odluke, u skladu sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

9. Ustavni sud neće posebno razmatrati odgovor Vlade Federacije BiH (vidi točku 4. ove odluke) imajući u vidu da ona nije donositelj osporenog zakona i odluke u smislu članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda. Osim toga, Vlada Federacije BiH je predstavnik izvršne vlasti koja je, sukladno načelu podjele vlasti, u potpunosti odvojena od zakonodavne vlasti i nije ovlaštena nastupati u njezino ime, pa ni u postupku pred Ustavnim sudom.

IV. Relevantni propisi

10. U Ustavu Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

Članak I stavak 2.

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država, koja funkcioniše sukladno zakonu i temeljem slobodnih i demokratskih izbora.

11. **Zakon o Javnom servisu radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" broj 48/08) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 24.

Sastav Upravnog odbora

- (1) Upravni odbor ima četiri člana.
- (2) Članovi Upravnog odbora mogu biti samo državljani Bosne i Hercegovine.
- (3) Upravni odbor ima četiri člana i to po jednog iz reda svakog od konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine i iz reda ostalih.
- (4) Članovi Upravnog odbora samostalni su u obavljanju svoje dužnosti i ne primaju upute od tijela koje ih je imenovalo.
- (5) Mandat članova Upravnog odbora je četiri godine i ne može se obnoviti.
- (6) Član Upravnog odbora koji je u posljednjoj godini svog četvorogodišnjeg mandata obavlja dužnost predsjedatelja Upravnog odbora u toj godini.
- (7) Upravni odbor donosi vlastiti Poslovnik o radu.

Članak 25. stavak (2)

Izbor, imenovanje i razrješenje Upravnog odbora

- (2) Za članove Upravnog odbora ne mogu biti imenovani:
 - a) nositelji dužnosti u zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj vlasti, na bilo kojoj razini vlasti,
 - b) članovi tijela političkih stranaka,
 - c) uposleni u Radio-televiziji Bosne i Hercegovine, RTVFBiH i Radio-televiziji Republike Srpske i Korporaciji,
 - d) uposleni u drugim tvrtkama koje obavljaju djelatnost radijskog ili televizijskog emitiranja, uključujući i agencije koje prikupljaju RTV pristojbu, članovi njihovih uprava ili nadzornih odbora, ili osobe koje obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa.

Članak 65.

Prijelazne i završne odredbe

- (1) Do dana konstituiranja Upravnog odbora sukladno ovom Zakonu traje mandat postojećeg Upravnog odbora RTVFBiH.
- (2) Stupanjem na snagu ovoga Zakona Regulatorna agencija će u roku od 30 dana pripremiti listu kandidata koji su ušli u uži izbor, a u roku od 60 dana Parlament Federacije će imenovati sve članove prvog Upravnog odbora prema odredbama ovoga Zakona.
- (3) Konstitutivna sjednica prvog Upravnog odbora RTVFBiH bit će sazvana u roku od 15 dana od imenovanja svih članova. Upravni odbor dužan je usvojiti Statut, imenovati generalnoga direktora i osigurati registraciju u roku od 60 dana od konstituiranja.
- (4) Mandat članova Upravnog odbora traje četiri godine, međutim, kada Upravni odbor bude prvobitno konstituiran, članovi Upravnog odbora bit će imenovani na sljedeći način:
 - a) jedan član na četiri godine,
 - b) jedan član na tri godine,
 - c) jedan član na dvije godine, i
 - d) jedan član na jednu godinu izabran iz reda članova postojećeg Upravnog odbora RTVFBiH.
- (5) Član imenovan na tri godine ostat će na dužnosti predsjedatelja u trajanju trogodišnjeg mandata.
- (6) Nakon isteka razdoblja predviđenog u stavku (5) ovoga članka predsjedatelj će se rotirati između članova Upravnog odbora sukladno članku 24. stavak (6) ovoga Zakona.

12. **Odluka o imenovanju članova Upravnog odbora Radio-televizije Federacije BiH** ("Službene novine Federacije BiH" broj 33/25) u relevantnom dijelu glasi:

I.

Za članove Upravnog odbora Radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine imenuju se:

1. *Zoran Krešić, iz reda hrvatskog naroda, na mandatno razdoblje od jedne godine*
2. *Adnan Huskić, iz reda ostalih, na mandatno razdoblje od dvije godine*
3. *Daniela Gogić, iz reda srpskog naroda, na mandatno razdoblje od tri godine*
4. *Medina Mujić, iz reda bošnjačkog naroda, na mandatno razdoblje od četiri godine.*

II.

Za predsjedateljicu Upravnog odbora imenuje se Daniela Gogić, na mandatno razdoblje od tri godine.

III.

Ova Odluka bit će objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH".

13. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 70/08)

I. SUKOB INTERESA

Članak 1. stavak (2)

Opće odredbe

(2) *Sukob interesa postoji u situacijama u kojima izabrani dužnosnici, nositelji izvršnih funkcija i savjetnici imaju privatni interes koji utječe ili može utjecati na zakonitost, otvorenost, objektivnost i nepristrasnost u obnašanju javne funkcije.*

V. Dopustivost

14. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine koja glasi:

a) Ustavni sud ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz ovog Ustava između entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući, ali ne ograničavajući se na to:

[...]

- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.

Spor može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući ili dopredsjedavajući jednog od domova Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata jednog od domova Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta.

15. Članak 19. točka a) Pravila Ustavnog suda glasi:

Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;

16. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnijela su dvadeset četiri delegata Doma naroda, što znači da je zahtjev podnio ovlašten subjekt u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine. Također, Ustavni sud zapaža da podnositelji zahtjeva traže ocjenu ustavnosti članka 25. stavak 2. točka d) i članka 65. Zakona o RTVFBiH, iz čega slijedi da je nesporno da je u tom dijelu zahtjev za ocjenu ustavnosti dopustiv.

17. Međutim, Ustavni sud zapaža da podnositelji zahtjeva traže i ocjenu ustavnosti osporene odluke kao akta niže pravne snage od zakona. Stoga se postavlja pitanje nadležnosti Ustavnog suda da ocjenjuje ustavnost tog akta u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine. Ustavni sud ukazuje na to da je u svojoj dosadašnjoj praksi, u situacijama kada je pokretano pitanje usuglašenosti nekog općeg akta koji nije izričito naveden u odredbi članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, u svakom pojedinačnom predmetu cijenio karakter i pravnu prirodu

osporenih akata u odnosu na nadležnost koja mu je dodijeljena na temelju navedenog članka, te sukladno tome izražavao stav hoće li konkretni zahtjev za ispitivanje tih akata ocijeniti dopustivim. Dakle, Ustavni sud ukazuje da se prilikom razmatranja nadležnosti u takvim slučajevima ne ograničava samo na vrstu akata, nego u svakom konkretnom slučaju ispituje i *ad hoc* odlučuje je li moguće prihvatiti nadležnost (vidi Odluku o dopustivosti i meritumu broj U-3/24 od 11. srpnja 2024. godine, točka 27. s daljnjim referencama, dostupnu na www.ustavnisud.ba).

18. Dakle, Ustavni sud ukazuje da je nadležan ocjenjivati ustavnost samo općih pravnih akata. To proizlazi iz same prirode ustavnosudske normativne kontrole *in abstracto*, čiji je cilj zaštita Ustava kao najvišeg pravnog akta i osiguravanje poštovanja hijerarhije pravnih normi, a ne kontrola pravilne primjene prava u konkretnom slučaju. Stoga je nadležnost Ustavnog suda prilikom apstraktne kontrole ustavnosti ograničena na opće pravne akte, koji djeluju *erga omnes* i propisuju pravila koja su općevažna. Pojedinačni pravni akti se, s druge strane, odnose na konkretnu situaciju i konkretnu osobu. Zaštita od neustavnosti pojedinačnih pravnih akata osigurana je u postupcima pred redovnim sudovima i u konačnom u apelacijskom postupku pred Ustavnim sudom u skladu sa člankom VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine. To proizlazi i iz Pravila Ustavnog suda kojima je propisano da zahtjev iz članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine nije dopustiv, *inter alia*, ukoliko osporeni opći akt nije na snazi (članak 19. stavak (1), točka g)). Stav o tome da je nadležan ispitivati isključivo ustavnost općih pravnih akata Ustavni sud je zauzeo već u Odluci broj U-3/04 (Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-3/04 od 27. svibnja 2005. godine, točka 17.). U toj odluci Ustavni sud je naveo:

17. Prilikom ispitivanja zahtjeva u dijelu koji se odnosi na ocjenu ustavnosti osporenih rješenja Ustavni sud je pošao prvenstveno od pitanja koji opći akti mogu biti predmet apstraktne ustavnosudske kontrole u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, dosadašnja praksa Ustavnog suda u pravilu je usmjerena na kontrolu zakonodavnih općih akata, a ne i akata organa izvršne vlasti i upravnih organa. [...] Osporena rješenja su pojedinačni akti, koji svoju pravnu valjanost izvide iz ovlaštenja koja im daje statut i ne predstavljaju vrstu općenormativnih akata, odnosno propisa za koje je Ustavni sud, u skladu sa člankom VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, nadležan za ocjenjivanje njihove ustavnosti.

19. Tu praksu Ustavni sud je slijedio i u kasnijim odlukama (vidi, npr. odluke o dopustivosti br. U-1/09 od 29. svibnja 2009. godine, točka 13. i U-7/10 od 26. studenog 2010. godine, točka 23., dostupne na www.ustavnisud.ba).

20. Vraćajući se na konkretan predmet, postavlja se pitanje ima li osporena odluka normativni karakter općeg pravnog akta, što je preduvjet da bi Ustavni sud mogao vršiti kontrolu njezine ustavnosti. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da je osporena odluka donesena na temelju članka 65. Zakona o RTVFBiH, članka 152. Poslovnika Zastupničkog doma i članka 143. Poslovnika o radu Doma naroda, te je njome Parlament Federacije BiH imenovao nedostajuće članove Upravnog odbora RTVFBiH. U svezi s tim, Ustavni sud ističe da osporena odluka u naravi predstavlja politički akt izbora ili imenovanja. Tom odlukom, iako ju je donio Parlament Federacije BiH, nisu uspostavljena opća pravila ponašanja niti ona proizvodi učinak *erga omnes*. Naime, Ustavni sud zapaža da se osporena odluka odnosi na konkretan krug osoba – novoimenovane članove Upravnog odbora RTVFBiH. Nadalje, učinak te odluke je jednokratni i konzumiran samim donošenjem jer se njome ne regulira opći pravni odnos, već individualna situacija u pogledu osoba koje će obavljati dužnosti članova Upravnog odbora. Prema tome, osporena odluka ne sadrži nikakve pravne norme, odnosno opća pravila ponašanja koja su svi ili neodređeni krug osoba dužni poštovati. Konačno, primjena

osporene odluke je iscrpljena samim njezinim donošenjem. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da osporena odluka nema karakter općeg pravnog akta. Stoga Ustavni sud smatra da nije nadležan ocjenjivati njezinu ustavnost.

VI. Meritum

21. Podnositelji zahtjeva smatraju da su odredbe članka 25. stavak 2. točka d) i članka 65. Zakona o RTVFBiH u suprotnosti sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

22. Članak I/2. Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Članak I. stavak 2.

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država, koja funkcionira sukladno zakonu i temeljem slobodnih i demokratskih izbora.

23. Ustavni sud podsjeća da je u svojoj dosadašnjoj praksi članak I/2. Ustava Bosne i Hercegovine tumačio na način da sadrži načelo vladavine prava (vidi, između ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. U-21/16 od 1. lipnja 2017. godine, točka 19. i U-6/06 od 29. ožujka 2008. godine, točka 22.). Kao što je Ustavni sud naglasio u navedenoj praksi, načelo vladavine prava nije ograničeno samo na formalno poštovanje ustavnosti i zakonitosti, već zahtijeva da svi pravni akti (zakoni, propisi i sl.) imaju određen sadržaj, odnosno kvalitetu primjerenu demokratskom sustavu, tako da služe zaštiti ljudskih prava i sloboda u odnosima građana i tijela javne vlasti u okviru demokratskog političkog sustava. U svezi s tim, Ustavni sud je naglasio da standard kvalitete zakona traži da zakonska odredba bude dostupna osobama na koje se primjenjuje (transparentnost) i da bude za njih predvidljiva, to jest dovoljno jasna i precizna da one mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obveze do stupnja koji je razuman u danim okolnostima kako bi se prema njima mogli ponašati (vidi Odluku o dopustivosti i meritumu broj U-15/18 od 29. studenog 2018. godine, točka 26.). Osim toga, zakonska odredba treba da bude u skladu s javnim interesom i njome se na pojedinca ne može nametati pretjeran teret, odnosno zakonska odredba mora biti proporcionalna u odnosu na sve relevantne strane (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-4/19 od 5. srpnja 2019. godine, točka 27.). Također, zakon mora dati dovoljno jasan opseg bilo kakvog diskrecijskog prava koje se daje javnim vlastima, kao i način na koji se ono izvršava (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-27/22 od 23. ožujka 2023. godine, točka 141. s daljnjim referencama).

a) U odnosu na članak 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH

24. Ustavni sud zapaža da podnositelji zahtjeva smatraju da je citirana zakonska odredba u dijelu u kojem je propisano "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" u suprotnosti sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, podnositelji zahtjeva su istaknuli da ta odredba nije propisana na jasan, precizan i predvidljiv način, nije primjerena demokratskom sustavu, ne služi zaštiti ljudskih prava i sloboda, kao ni zaštiti općeg javnog interesa, te ne sadrži mehanizam nadzora ili osiguranja od proizvoljnog i arbitrarnog tumačenja. Osim toga, naveli su da osporenim zakonskom odredbom nije definiran pojam "poslovi", te da su riječi "bi moglo" u nomotehničkom smislu neprecizne i neodređene i da se mogu tumačiti dvosmisleno, što omogućava neograničeno diskrecijsko i subjektivno tumačenje Parlamenta Federacije BiH o tome šta predstavlja sukob interesa.

25. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da odredbom članka 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH, posmatrano izolirano od ostalih odredbi tog članka, zaista nije definirano koji su to poslovi zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa. Međutim,

Ustavni sud zapaža da su odredbama članka 25. stavak 2. toč. a) – c), kao i ostatkom odredbe točke d) Zakona o RTVFBiH taksativno nabrojani poslovi koji predstavljaju smetnju za imenovanje u Upravni odbor RTVFBiH. Dio točke d) koji glasi "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" predstavlja pravni standard koji dopunjuje već postojeće taksativno nabrojane poslove koji predstavljaju smetnju za imenovanje u Upravni odbor RTVFBiH. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća na vlastiti stav da je uporaba pravnih standarda u normiranju uobičajena u situacijama koje jesu slične, ali su istodobno i toliko različite da se za sve njih ne može propisati jedna norma sa čvrsto određenim pojmovima, a koje su, s druge strane, suviše brojne da bi se za svaku od tih situacija mogla donijeti pojedinačna norma. Budući da normom koja koristi pravne standarde nije unaprijed određen njihov sadržaj, potrebno je da nadležni subjekti to urade u svakom konkretnom slučaju kada takvu normu primjenjuju. Pri tome moraju voditi računa o određenim objektivnim mjerilima i cilju norme kako bi se izbjegla arbitarnost i samovolja. Stoga takvo normiranje u osporenoj odredbi nije *per se* protivno načelu vladavine prava. Međutim, to omogućuje da nadležni organ, odnosno, u konkretnom slučaju, Parlament Federacije BiH, u svakom konkretnom slučaju utvrđuje sadržaj ovog standarda i da, s obzirom na dane okolnosti, utvrdi radi li se o poslovima zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa sa članstvom u Upravnom odboru RTVFBiH (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-16/08 od 28. ožujka 2009. godine, toč. 42. i 43.).

26. Osim toga, Ustavni sud podsjeća na stav Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud), prema kojem zakon mora biti jasan i predvidljiv na način da osoba na koju se odnosi može predvidjeti posljedice svog ponašanja. Europski sud "je već primijetio da formulacija mnogih zakona nije apsolutno precizna. Potreba da se izbjegne pretjerana krutost i da se prati promjena okolnosti znači da su mnogi zakoni neizbježno formulirani terminima koji su, u većoj ili manjoj mjeri, nejasni" (vidi Europski sud, *Kokkinakis protiv Grčke*, presuda od 25. svibnja 1993. godine, predstavka broj 14307/88, točka 40.). Pri tome, Europski sud smatra da zakon koji daje diskrecijsko pravo nije sam po sebi u suprotnosti s ovim zahtjevom, pod uvjetom da su opseg diskrecijskog prava i način njegovog korištenja propisani s dovoljnom jasnoćom, uzimajući u obzir legitimni cilj o kojem je riječ, kako bi se pojedincu pružila adekvatna zaštita od proizvoljnosti (vidi Europski sud, *Tuğluk protiv Turske*, presuda od 14. listopada 2025. godine, predstavka broj 71757/17, točka 149.).

27. Dakle, osporenim dijelom odredbe članka 25. stavak 2. točka d) Zakona o RTVFBiH propisan je pravni standard "koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa" zbog razloga što zakonodavac u momentu stvaranja pravne norme ne može predvidjeti i taksativno nabrojati sve faktičke situacije koje bi u tom trenutku i u budućnosti mogle predstavljati sukob interesa s pravima i obvezama koji podrazumijevaju članstvo u Upravnom odboru RTVFBiH. Prema tome, Ustavni sud, suprotno stavu podnositelja zahtjeva, smatra da je sporno normiranje primjereno demokratskom društvu i služi zaštiti ljudskih prava i sloboda i općeg javnog interesa. Naime, korištenje pravnog standarda u konkretnom slučaju omogućava da se spriječi da u Upravni odbor RTVFBiH bude imenovano lice koje obavlja poslove koji mogu predstavljati sukob interesa, a koje zakonodavac nije mogao predvidjeti i taksativno nabrojati prilikom donošenja pravne norme. Ustavni sud ukazuje da sama priroda korištenja pravnih standarda prilikom donošenja pravne norme podrazumijeva, kako je već rečeno, da će nadležni organ biti dužan utvrditi sadržaj tog standarda u svakom pojedinom slučaju. Stoga činjenica da je u konkretnom slučaju to nadležnost

Парламента Федерације БиХ не значи да тај орган има неограничено дискрецијско право, већ је приликом утврђивања постојања sukoba интереса дужан водити рачуна о одређеним објективним мјерилима и циљу норме. При томе, Уставни суд запажа, а на то указују и сами подносиоци захтјева (види тачку 5. ове одлуке), да је појам sukoba интереса јасно дефиниран чланком 1. ставак 2. Закона о sukobу интереса. С друге стране, Уставни суд понавља да је законодавац у одредбама чланка 25. ставак 2. тач. а) – c), као и остатком одредбе тачке d) Закона о RTVFBiH, већ таксативно набројао послове који представљају сметњу за именовање у Управни одбор RTVFBiH. Самим тим је у том дијелу ограничено и дискрецијско право Парламента Федерације БиХ када одлучује о постојању sukoba интереса јер је у тим ситуацијама јасно да постоји sukob интереса и да до именовања не може доћи. Стога Уставни суд сматра да је успостављен довољно јасан и прецизан опсег овлашћења приликом утврђивања постојања sukoba интереса при избору чланова Управног одбора RTVFBiH који пружа адекватну заштиту од произвољности. Због тога се овај предмет разликује од предмета број U-5/16 од 1. липња 2017. године, на који су се подносиоци захтјева позвали. Наиме, у том предмету Уставни суд је утврдио неуставност појединих одредаба Закона о казненом поступку Босне и Херцеговине јер су, за разлику од одредаба оспорених у овом поступку, због неprecизности и неодређености биле супротне начелу владавине права (види Уставни суд, Дјеломична одлука о допустивости и меритуму број U-5/16 од 1. липња 2017. године, тач. 30–83., доступна на www.ustavnisud.ba).

28. Имајући у виду све наведено, Уставни суд сматра да је део одредбе чланка 25. ставак 2. тачка d) Закона о RTVFBiH којом је прописано "која обављају послове због којих би могло доћи до sukoba интереса" у складу са чланком I/2. Устава Босне и Херцеговине.

б) У односу на чланак 65. Закона о RTVFBiH

29. Уставни суд запажа да су у образложењу тврдње о неуставности одредба чланка 65. Закона о RTVFBiH подносиоци захтјева навели да су правила избора чланова Управног одбора RTVFBiH садржана у тим одредбама привременог карактера и да су била примјенљива искључиво приликом именовања првог сазива тог органа, због чега Парламент Федерације БиХ није могао та правила примјенити приликом доношења оспорене одлуке (види тачку 6. ове одлуке). Дакле, подносиоци захтјева у бити не оспоравају уставност одредба чланка 65. Закона о RTVFBiH, већ начин на који је Парламент Федерације БиХ примјенио те одредбе приликом доношења оспорене одлуке. То произлази и из петитума захтјева за оцјену уставности којим су подносиоци захтјева тражили да Уставни суд утврди да поступање Парламента Федерације БиХ у процесу доношења оспорене одлуке, а у свежи с примјеном чланка 65. Закона о RTVFBiH, није у suglasности с одредбама чланка I/2. Устава Босне и Херцеговине (види тачку 7. ове одлуке). У свежи с тим, Уставни суд указује да у оквиру надлежности из чланка VI/3.(a) Устава Босне и Херцеговине оцјенjuje уставност оспореног опћег акта *in abstracto*, а не начин његове примјене у појединачном случају. Стога, а имајући у виду и претходни закључак да није надлежан да оцјенjuje уставност оспорене одлуке као појединачног правног акта (види тач. 16–19. ове одлуке), као и чињеницу да подносиоци захтјева нису навели ниједан аргумент због којег сматрају да су наведене законске одредбе неуставне, Уставни суд сматра да је чланак 65. Закона о RTVFBiH у складу са чланком I/2. Устава Босне и Херцеговине.

VII. Закључак

30. Уставни суд закључује да је део одредбе чланка 25. ставак 2. тачка d) Закона о RTVFBiH којом је прописано "која обављају послове због којих би могло доћи до sukoba интереса" у складу са чланком I/2. Устава Босне и Херцеговине с обзиром на то да такво нормирање представља правни стандард који допуњује

већ постојеће таксативно набројане послове који представљају сметњу за именовање у Управни одбор RTVFBiH, при чему је успостављен довољно јасан и прецизан обим овлашћења приликом утврђивања постојања sukoba интереса који пружа адекватну заштиту од произвољности.

31. Уставни суд закључује да су одредбе чланка 65. Закона о RTVFBiH у складу са чланком I/2. Устава Босне и Херцеговине с обзиром на то да подносиоци захтјева нису навели аргументе због којих сматрају да су те одредбе неуставне, већ су оспоравали начин на који су оне примјенјене приликом доношења оспорене одлуке, а Уставни суд је претходно закључио да није надлежан оцјенјивати уставност те одлуке.

32. С обзиром на одлуку у овом предмету, Уставни суд неће посебно разматрати захтјев за доношење привремене мјере.

33. На темелју чланка 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

34. Према чланку VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обвезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Mirsad Ćeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **У-21/25**, рјешавајући захтјев **двадесет четири делегата Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине**, на основу члана VI/3.(a) Устава Босне и Херцеговине, члана 19. став (1) тачка а), члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, предсједник
Валерија Галић, потпредсједница
Angelika Nußberger, потпредсједница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 22. јануара 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву **двадесет четири делегата Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине** за оцјену уставности члана 25. став 2. тачка д) и члана 65. Закона о Јавном сервису радио-телевизије Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ" број 48/08),

утврђује се да су члан 25. став 2. тачка д) и члан 65. Закона о Јавном сервису радио-телевизије Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" број 48/08) у складу са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине.

Одбацује се захтјев **двадесет четири делегата Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине** за оцјену уставности Одлуке о именовању чланова Управног одбора Радио-телевизије Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" број 33/25) због ненадлежности Уставног суда за одлучивање.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Двадесет четири делегата Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Дом

народа), и то: Муамер Зукић, Мехмед Мемешевић, Дамир Шишић, Сенад Алић, Жарко Вујовић, Емир Бегић, Фатима Гавранкапетановић, Смаилбеговић, Мирнес Башић, Саша Лукић, Смиљана Витешкић, Фахрудин Чолаковић, Енес Пештек, Елдин Делић, Драгица Суша, Хикмет Хоџић, Мехмед Махмић, Амир Орловић, Алмир Дорић, Аида Обућа, Ирма Мемидан, Харис Захирагић, Албин Зухрић, Ведрана Вујовић и Сандра Имшировић (у даљњем тексту: подносиоци захтјева) поднијели су 5. јуна 2025. године захтјев за оцјену компатибилности члана 25. став 2. тачка д) и члана 65. Закона о Јавном сервису радио-телевизије Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" број 48/08; у даљњем тексту: Закон о РТВФБиХ) у вези с Одлуком о именовању чланова Управног одбора Радио-телевизије Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" број 33/25; у даљњем тексту: оспорена одлука) са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине.

2. Подносиоци захтјева су, на основу члана 64. Правила Уставног суда, затражили да Уставни суд донесе привремену мјеру којом би ставио ван снаге члан 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ и оспорену одлуку до доношења коначне одлуке Уставног суда о поднесеном захтјеву за оцјену уставности.

II. Поступак пред Уставним судом

3. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Представнички дом) и Дома народа затражено је 1. јула 2025. године да доставе одговоре на захтјев најкасније у року од 30 дана од пријема дописа.

4. Представнички дом је доставио одговор на апелацију 31. јула 2025. године, а предједавајући Дома народа је доставио допис у којем је навео да се радна тијела Дома народа нису очитовала о захтјеву, те да у прилогу доставља "одговор Владе Федерације БиХ који представља одговор Дома народа".

III. Захтјев

а) Наводи из захтјева

5. Подносиоци захтјева наводе да је дио члана 25. став 2 тачка д) Закона о РТВФБиХ који гласи "која обављају послове због којих би могло доћи до сукоба интереса" прописан на нејасан, непрецизан и непредвидив начин, те као такав крши принцип владавине права и правне сигурности који су неопходни дио одредби садржаних у члану I/2. Устава Босне и Херцеговине. Наводе да је Уставни суд у Одлуци број У-5/16 од 1. јуна 2017. године заузео став да ниједно овлашћење не смије бити неограничено и апсолутно дискреционо, те да морају постојати законски механизми који ће да пруже гаранцију заштите владавине права, правне сигурности, те принципа и вриједности демократског друштва. Подносиоци захтјева наводе да одредбом члана 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ није дефинисан појам "послови", те да су ријечи "би могло" у номотехничком смислу непрецизне и неодређене и да могу да се тумаче двосмислено. Наводе да наставак којим је прописано "доћи до сукоба интереса" је уствари бланкетна диспозиција, а појам сукоба интереса се попуњава из одредби Закона о сукобу интереса у органима власти у Федерацији БиХ (у даљњем тексту: Закон о сукобу интереса). Подносиоци захтјева наводе да тај закон у члану 1. став 2. прописује да "сукоб интереса постоји у ситуацијама у којима изабрани дужносници, носиоци извршних функција и савјетници имају приватни интерес који утиче или може утицати на законитост, отвореност, објективност и непристрасност у вршењу јавне функције". Подносиоци захтјева наводе да

тренутно важећи закон о сукобу интереса не садржи одредбе које утврђују надлежно тијело за одлучивање о сукобу интереса. Стога сматрају да није обезбијеђен ниједан надзорни механизам који би спријечио арбитрарно и произвољно тумачење одредбе члана 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ на штету појединца. Због тога су, како то подносиоци захтјева образлажу, одредбе тог члана неодређене и непрецизне и омогућавају неограничено дискреционо и субјективно тумачење Парламента Федерације БиХ о томе шта представља сукоб интереса. Подносиоци захтјева истичу да је на тај начин остало нејасно коме ће бити ускраћено право да, на основу послова које обавља, буде члан Управног одбора РТВФБиХ, а коме неће. Имајући у виду наведено, сматрају да одредбе члана 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ нису прописане на јасан, прецизан и предвидив начин, да нису примјерене демократском систему, да не служе заштити људских права и слобода, као ни заштити општег јавног интереса. Такође сматрају да те одредбе не садрже механизам надзора или осигурања од произвољног и арбитрарног тумачења, односно заштити од злоупотребе права, због чега су у супротности с одредбама члана I/2. Устава Босне и Херцеговине. У вези с тим, подносиоци захтјева су се позвали на Одлуку Уставног суда број У-5/16 од 1. јуна 2017. године. С обзиром на то да је оспорена одлука донесена на основу члана 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ, подносиоци захтјева сматрају да је она "правно неодржива".

6. Подносиоци захтјева даље наводе да су одредбе члана 65. Закона о РТВФБиХ, према позицији коју у номотехничком смислу имају у том закону, али и према свом садржају који одражава праву вољу законодавца и закона, привремена правила у која је уграђено временско ограничење примјене. Наводе да је права и једина сврха тих одредби била да буду прелаз с једног на други систем избора, именовања и трајања мандата чланова Управног одбора РТВФБиХ. Подносиоци захтјева наводе да то произлази и из члана 17. Правила и поступака за израду закона и других прописа Федерације БиХ. Истичу да је одредбама тог члана прописано да су прелазне одредбе дио прописа, које се налазе на почетку завршног дијела прописа, а садрже информације и о посебним околностима предвиђеним за период почетка примјене прописа (став 1), те да се у прелазне одредбе уграђују правила о преласку на нови систем који уређује одређени однос на другачији начин (став 2). У вези с тим, истичу да су правила именовања чланова Управног одбора РТВФБиХ прописана чланом 65. Закона о РТВФБиХ била примјењива само на први сазив тог управног одбора, док су се сва наредна именовања морала спроводити према правилима прописаним чланом 24. Закона о РТВФБиХ. Подносиоци захтјева наводе да је само први сазив Управног одбора РТВФБиХ могао да буде именован једном одлуком на различито трајање мандата, те су нови чланови морали да се бирају појединачним одлукама по истеку мандата поједином члану, у складу са чланом 24. Закона о РТВФБиХ. Међутим, како то подносиоци захтјева образлажу, Парламент Федерације БиХ је, упркос томе, при доношењу оспорене одлуке примјенио правила из члана 65. Закона о РТВФБиХ, што ту одлуку чини "правно неодрживом". Стога сматрају да Уставни суд мора одговорити на питање: "Да ли је у супротности са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине и у вези с тим с начелима владавине права и правне сигурности, те принципима демократског друштва, да се као правни основ за доношење оспорене одлуке користи привремено правило које је сукладно уграђеном временском ограничењу важења *de iure* престало да производи правне учинке и које садржи

упућујућу диспозицију из које се изводи јасан, прецизан и недвосмислен закључак по којем се систему, а након престанка важења ових правила, процес доношења Одлуке треба провести." Имајући у виду наведено, подносиоци захтјева сматрају да је Парламент Федерације БиХ у поступку доношења оспорене одлуке поступио супротно члану 1/2. Устава Босне и Херцеговине и повриједио принципе владавине права и правне сигурности и принципе демократског друштва тако што је примјенио привремена правила којима је рок правног важења истекао.

7. Коначно, подносиоци захтјева су предложили да Уставни суд утврди да одредбе члана 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ и поступање Парламента Федерације БиХ у процесу доношења оспорене одлуке, а у вези с примјеном члана 65. Закона о РТВФБиХ, нису у сагласности с одредбама члана 1/2. Устава Босне и Херцеговине, те да стави ван снаге наведену законску одредбу и оспорену одлуку.

б) Одговори на захтјев

8. Представнички дом је истакао приговор допуштености дијела захтјева који се односи на оцјену уставности оспорене одлуке имајући у виду да се ради о подзаконском и посебном правном акту Парламента Федерације БиХ. Осим тога, истиче да подносиоци захтјева не траже испитивање усклађености оспорене одлуке с Уставом Босне и Херцеговине, већ са Законом о Јавном сервису радио-телевизије Федерације БиХ, за шта Уставни суд није надлежан, што је потврђено у одлукама бр. У-7/16, У-4/05, У-7/05 и У-1/09. Представнички дом је навео и да је оспорена одлука појединачни правни акт којим се не крше права и слободе загарантоване Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), због чега Уставни суд није надлежан да оцјењује њену уставност. Даље је навео да је процес именовања нових чланова Управног одбора РТВФБиХ инициран заједничким актом Европске уније, Канцеларије високог представника и ОЕБС-а од 28. фебруара 2024. године, у којем је изражена забринутост што Парламент Федерације БиХ више од десет година није именовао чланове Управног одбора РТВФБиХ. Наводи да је у том акту посебно наглашено да је именовање потребно извршити истовремено на мандате различитог трајања, у смислу члана 65. Закона о РТВФБиХ, чиме би се успоставио механизам степенаних именовања, имајући у виду да је свим члановима Управног одбора РТВФБиХ истекао мандат. Представнички дом је даље детаљно изнио процедуру доношења оспорене одлуке. Коначно, предложио је да Уставни суд утврди да су члан 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ, као и поступање Парламента Федерације БиХ у процесу доношења оспорене одлуке у складу са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

9. Уставни суд неће посебно разматрати одговор Владе Федерације БиХ (види тачку 4. ове одлуке) имајући у виду да она није доносилац оспореног закона и одлуке у смислу члана 23. став (2) Правила Уставног суда. Осим тога, Влада Федерације БиХ је представник извршне власти која је, сходно принципу подјеле власти, у потпуности одвојена од законодавне власти и није овлашћена да наступа у њено име, па ни у поступку пред Уставним судом.

IV. Релевантни прописи

10. У Уставу Босне и Херцеговине релевантне одредбе гласе:

Члан I став 2.

2. Демократска начела

Босна и Херцеговина је демократска држава, која функционише на принципу владавине права и на основу слободних и демократских избора.

11. Закон о Јавном сервису радио-телевизије Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" број 48/08) у релевантном дијелу гласи:

Члан 24.

Састав Управног одбора

(1) Управни одбор има четири члана.

(2) Чланови Управног одбора могу бити само држављани Босне и Херцеговине.

(3) Управни одбор има четири члана и то по једног из реда сваког од конститутивних народа Босне и Херцеговине и из реда Осталих.

(4) Чланови Управног одбора самостални су у вршењу своје функције и не примају упуте од органа који их је именовао.

(5) Мандат чланова Управног одбора је четири године и не може се обновити.

(6) Члан Управног одбора који је у последњој години свог четворогодишњег мандата врши функцију предсједавајућег Управног одбора у тој години.

(7) Управни одбор доноси властити Пословник о раду.

Члан 25. став (2)

Избор, именовање и разрјешење Управног одбора

(2) За чланове Управног одбора не могу бити именовани:

а) носиоци функција у законодавној, извршној и судској власти, на било ком нивоу власти;

б) чланови органа политичких странака;

ц) запослени у Радио-телевизији Босне и Херцеговине, РТВФБиХ и Радио-телевизији Републике Српске и Корпорацији;

д) запослени у другим фирмама које обављају дјелатност радијског или телевизијског емитовања, укључујући и агенције које прикупљају РТВ таксу, чланови њихових управа или надзорних одбора, или лица која обављају послове због којих би могло доћи до сукоба интереса.

Члан 65.

Прелазне и завршне одредбе

(1) До дана конституисања Управног одбора у складу са овим Законом, траје мандат постојећег Управног одбора РТВФБиХ.

(2) Ступањем на снагу овог Закона Регулаторна агенција ће у року од 30 дана припремити листу кандидата који су ушли у ужи избор, а у року од 60 дана Парламент Федерације ће именовати све чланове првог Управног одбора према одредбама овог Закона.

(3) Конститутивна сједница првог Управног одбора РТВФБиХ биће сазвана у року од 15 дана од именовања свих чланова. Управни одбор дужан је усвојити статут, именовати генералног директора и осигурати регистрацију у року од 60 дана од дана конституисања.

(4) Мандат чланова Управног одбора траје четири године, међутим када Управни одбор буде првобитно конституисан чланови одбора биће именовани на следећи начин:

а) један члан на четири године;

б) један члан на три године;

ц) један члан на двије године и

д) један члан на једну годину изабран из реда чланова постојећег Управног одбора РТВФБиХ.

(5) Члан именован на три године ће остати на функцији предсједавајућег у трајању трогодишњег мандата.

(6) Након истека периода предвиђеног у ставу 5. овог члана, предсједавајући ће се ротирати између чланова Управног одбора у складу са чланом 24. став 6. овог Закона.

12. Одлука о именовању чланова Управног одбора Радио-телевизије Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ" број 33/25) у релевантном дијелу гласи:

I

За чланове Управног одбора Радио-телевизије Федерације Босне и Херцеговине именују се:

1. Зоран Крешић, из реда хрватског народа, на мандатни период од једне године

2. Аднан Хускић, из реда осталих, на мандатни период од двије године

3. Даниела Гогоић, из реда српског народа, на мандатни период од три године

4. Медина Мујић, из реда бошњачког народа, на мандатни период од четири године.

II

За предсједавајућу Управног одбора именује се Даниела Гогоић, на мандатни период од три године.

III

Ова Одлука биће објављена у "Службеним новинама Федерације БиХ".

13. Закон о сукобу интереса у органима власти у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" број 70/08)

I. СУКОБ ИНТЕРЕСА

Члан 1. став (2)

Опште одредбе

(2) Сукоб интереса постоји у ситуацијама у којима изабрани дужносници, носиоци извршних функција и савјетници имају приватни интерес који утиче или може утицати на законитост, отвореност, објективност и непристрасност у вршењу јавне функције.

V. Допустивост

14. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине која гласи:

а) Уставни суд има искључиву надлежност да одлучује у споровима који по овом Уставу настају између ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, укључујући, али се не ограничавајући само на то:

[...]

- Да ли је неки члан устава или закона ентитета у сагласности са овим Уставом.

Спорове могу покренути само чланови Предсједништва, предсједавајући Министарског савјета, предсједавајући или замјеник предсједавајућег било којег вијећа Парламентарне скупштине, једна четвртина чланова било којег вијећа Парламентарне скупштине или једна четвртина било ког законодавног вијећа неког ентитета.

15. Члан 19. тачка а) Правила Уставног суда гласи:

Захтјев није допустив ако постоји неки од следећих случајева:

а) Уставни суд није надлежан за одлучивање;

16. Захтјев за оцјену уставности поднијела су двадесет четири делегата Дома народа, што значи да је захтјев поднио овлашћени субјекат у смислу члана VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине. Такође, Уставни суд запажа да подносиоци захтјева траже оцјену уставности члана 25. став 2. тачка д) и

члана 65. Закона о РТВФБиХ, из чега сlijеди да је неспорно да је у том дијелу захтјев за оцјену уставности допустив.

17. Међутим, Уставни суд запажа да подносиоци захтјева траже и оцјену уставности оспорене одлуке као акта ниже правне снаге од закона. Стога се поставља питање надлежности Уставног суда да оцјењује уставност тог акта у смислу члана VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине. Уставни суд указује на то да је у својој досадашњој пракси, у ситуацијама када је покретано питање усаглашености неког општег акта који није изричито наведен у одредби члана VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине, у сваком појединачном предмету цијенио карактер и правну природу оспорених аката у односу на надлежност која му је додијељена на основу наведеног члана, те сходно томе изражавао став да ли ће конкретни захтјев за испитивање тих аката оцијенити допустивим. Дакле, Уставни суд указује да се приликом разматрања надлежности у таквим случајевима не ограничава само на врсту аката, него у сваком конкретном случају испитује и *ad hoc* одлучује да ли је могуће прихватити надлежност (види Одлуку о допустивости и меритуму број У-3/24 од 11. јула 2024. године, тачка 27. с даљњим референцама, доступну на www.ustavisud.ba).

18. Дакле, Уставни суд указује да је надлежан да оцјењује уставност само општих правних аката. То произлази из саме природе уставносудске нормативне контроле *in abstracto*, чији је циљ заштита Устава као највишег правног акта и обезбјеђивање поштовања хијерархије правних норми, а не контрола правилне примјене права у конкретном случају. Стога је надлежност Уставног суда приликом апстрактне контроле уставности ограничена на опште правне акте, који дјелују *erga omnes* и прописују правила која су општеважећа. Појединачни правни акти се, с друге стране, односе на конкретну ситуацију и конкретно лице. Заштита од неуставности појединачних правних аката обезбијеђена је у поступцима пред редовним судовима и у коначном у апелационом поступку пред Уставним судом у складу са чланом VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине. То произлази и из Правила Уставног суда којима је прописано да захтјев из члана VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине није допустив, *inter alia*, уколико оспорени општи акт није на снази (члан 19. став (1), тачка г)). Став о томе да је надлежан да испитује искључиво уставност општих правних аката Уставни суд је заузео већ у Одлуци број У-3/04 (Одлука о допустивости и меритуму број У-3/04 од 27. маја 2005. године, тачка 17). У тој одлуци Уставни суд је навео:

17. Приликом испитивања захтјева у дијелу који се односи на оцјену уставности оспорених рјешења Уставни суд је пошао првенствено од питања који општи акти могу бити предмет апстрактне уставносудске контроле у смислу члана VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине. У вези с тим, досадашња пракса Уставног суда у правилу је усмјерена на контролу законодавних општих аката, а не и аката органа извршне власти и управних органа. [...] Оспорена рјешења су појединачни акти, који своју правну ваљаност изводе из овлашћења која им даје статут и не представљају врсту општег нормативних аката, односно прописа за које је Уставни суд, у складу са чланом VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине, надлежан да оцјењује њихову уставност.

19. Ту праксу Уставни суд је сlijедио и у каснијим одлукама (види, нпр. одлуке о допустивости бр. У-1/09 од 29. маја 2009. године, тачка 13. и У-7/10 од 26. новембра 2010. године, тачка 23, доступне на www.ustavisud.ba).

20. Враћајући се на конкретан предмет, поставља се питање да ли оспорена одлука има нормативни карактер општег правног акта, што је предуслов да би Уставни суд

могао вршити контролу њене уставности. У вези с тим, Уставни суд запажа да је оспорена одлука донесена на основу члана 65. Закона о РТВФБиХ, члана 152. Пословника Представничког дома и члана 143. Пословника о раду Дома народа, те је њоме Парламент Федерације БиХ именовао недостајуће чланове Управног одбора РТВФБиХ. У вези с тим, Уставни суд истиче да оспорена одлука у нарави представља политички акт избора или именовања. Том одлуком, иако ју је донио Парламент Федерације БиХ, нису успостављена општа правила понашања нити она производи учинак *erga omnes*. Наиме, Уставни суд запажа да се оспорена одлука односи на конкретан круг лица – новоименоване чланове Управног одбора РТВФБиХ. Надаље, учинак те одлуке је једнократан и конзумиран самим доношењем јер се њоме не регулише општи правни однос, већ индивидуална ситуација у погледу лица која ће обављати дужности чланова Управног одбора. Према томе, оспорена одлука не садржи никакве правне норме, односно општа правила понашања која су сви или неодређени круг лица дужни да поштују. Коначно, примјена оспорене одлуке је исцрпљена самим њеним доношењем. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да оспорена одлука нема карактер општег правног акта. Стога Уставни суд сматра да није надлежан да оцјењује њену уставност.

VI. Меритум

21. Подносиоци захтјева сматрају да су одредбе члана 25. став 2. тачка д) и члана 65. Закона о РТВФБиХ у супротности са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине.

22. Члан I/2. Устава Босне и Херцеговине гласи:

Члан I став 2.

2. Демократска начела

Босна и Херцеговина је демократска држава, која функционише на принципу владавине права и на основу слободних и демократских избора.

23. Уставни суд подсјећа да је у својој досадашњој пракси члан I/2. Устава Босне и Херцеговине тумачио на начин да садржи принцип владавине права (види, између осталих, Уставни суд, одлуке о допустивости и меритуму бр. У-21/16 од 1. јуна 2017. године, тачка 19. и У-6/06 од 29. марта 2008. године, тачка 22). Као што је Уставни суд нагласио у наведеној пракси, принцип владавине права није ограничен само на формално поштовање уставности и законитости, већ захтијева да сви правни акти (закони, прописи и сл.) имају одређен садржај, односно квалитет примјерен демократском систему, тако да служе заштити људских права и слобода у односима грађана и тијела јавне власти у оквиру демократског политичког система. У вези с тим, Уставни суд је нагласио да стандард квалитета закона тражи да законска одредба буде доступна лицима на која се примјењује (транспарентност) и да буде за њих предвидива, то јест довољно јасна и прецизна да они могу стварно и конкретно знати своја права и обавезе до степена који је разуман у датим околностима како би се према њима могли понашати (види Одлуку о допустивости и меритуму број У-15/18 од 29. новембра 2018. године, тачка 26). Осим тога, законска одредба треба да буде у складу с јавним интересом и њоме се на појединца не може наметати претјеран терет, односно законска одредба мора да буде пропорционална у односу на све релевантне стране (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-4/19 од 5. јула 2019. године, тачка 27). Такође, закон мора дати довољно јасан обим било каквог дискреционог права које се даје јавним властима, као и начин на који се оно извршава (види Уставни суд, Одлука о

допустивости и меритуму број У-27/22 од 23. марта 2023. године, тачка 141. с даљњим референцама).

а) У односу на члан 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ

24. Уставни суд запажа да подносиоци захтјева сматрају да је цитирана законска одредба у дијелу у којем је прописано "која обављају послове због којих би могло доћи до сукоба интереса" у супротности са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине. Наиме, подносиоци захтјева су истакли да та одредба није прописана на јасан, прецизан и предвидив начин, није примјерена демократском систему, не служи заштити људских права и слобода, као ни заштити општег јавног интереса, те не садржи механизам надзора или осигурања од произвољног и арбитрарног тумачења. Осим тога, навели су да оспореном законском одредбом није дефинисан појам "послови", те да су ријечи "би могло" у номотехничком смислу непрецизне и неодређене и да се могу тумачити двосмислено, што омогућава неограничено дискреционо и субјективно тумачење Парламента Федерације БиХ о томе шта представља сукоб интереса.

25. У вези с тим, Уставни суд запажа да одредбом члана 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ, посматрано изоловано од осталих одредби тог члана, заиста није дефинисано који су то послови због којих би могло доћи до сукоба интереса. Међутим, Уставни суд запажа да су одредбама члана 25. став 2. тач. а) – ц), као и остатком одредбе тачке д) Закона о РТВФБиХ таксативно набројани послови који представљају сметњу за именовање у Управни одбор РТВФБиХ. Дио тачке д) који гласи "која обављају послове због којих би могло доћи до сукоба интереса" представља правни стандард који допуњује већ постојеће таксативно набројане послове који представљају сметњу за именовање у Управни одбор РТВФБиХ. У вези с тим, Уставни суд подсјећа на сопствени став да је употреба правних стандарда у нормирању уобичајена у ситуацијама које јесу сличне, али су истовремено и толико различите да се за све њих не може прописати једна норма са чврсто одређеним појмовима, а које су, с друге стране, сувише бројне да би се за сваку од тих ситуација могла донијети појединачна норма. Будући да нормом која користи правне стандарде није унапријед одређен њихов садржај, потребно је да надлежни субјекти то ураде у сваком конкретном случају када такву норму примјењују. При томе морају да воде рачуна о одређеним објективним мјерилима и циљу норме како би се избјегла арбитрарност и самовоља. Стога такво нормирање у оспореној одредби није *per se* противно принципу владавине права. Међутим, то омогућује да надлежни орган, односно, у конкретном случају, Парламент Федерације БиХ, у сваком конкретном случају утврђује садржај овог стандарда и да, с обзиром на дате околности, утврди да ли се ради о пословима због којих би могло доћи до сукоба интереса са чланством у Управном одбору РТВФБиХ (види, *mutatis mutandis*, Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-16/08 од 28. марта 2009. године, тач. 42. и 43).

26. Осим тога, Уставни суд подсјећа на став Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд), према којем закон мора бити јасан и предвидив на начин да лице на које се односи може предвидјети посљедице свог понашања. Европски суд "је већ примијетио да формулација многих закона није апсолутно прецизна. Потреба да се избјегне претјерана крутост и да се прати промјена околности значи да су многи закони неизбежно формулисани терминима који су, у већој или мањој мјери, нејасни" (види Европски суд, *Коккинакис против Грчке*, пресуда од 25. маја 1993. године,

представка број 14307/88, тачка 40). При томе, Европски суд сматра да закон који даје дискреционо право није сам по себи у супротности с овим захтјевом, под условом да су обим дискреционог права и начин његовог коришћења прописани с довољном јасноћом, узимајући у обзир легитимни циљ о којем је ријеч, како би се појединцу пружила адекватна заштита од произвољности (види Европски суд, *Tuğluk против Турске*, пресуда од 14. октобра 2025. године, представка број 71757/17, тачка 149).

27. Дакле, оспореним дијелом одредбе члана 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ прописан је правни стандард "која обављају послове због којих би могло доћи до сукоба интереса" због разлога што законодавац у моменту стварања правне норме не може предвидјети и таксативно набројати све фактичке ситуације које би у том тренутку и у будућности могле представљати сукоб интереса с правима и обавезама који подразумевају чланство у Управном одбору РТВФБиХ. Према томе, Уставни суд, супротно ставу подносилаца захтјева, сматра да је спорно нормирање примјерено демократском друштву и служи заштити људских права и слобода и општер јавног интереса. Наиме, коришћење правног стандарда у конкретном случају омогућава да се спријечи да у Управни одбор РТВФБиХ буде именовано лице које обавља послове који могу представљати сукоб интереса, а које законодавац није могао предвидјети и таксативно набројати приликом доношења правне норме. Уставни суд указује да сама природа коришћења правних стандарда приликом доношења правне норме подразумева, како је већ речено, да ће надлежни орган бити дужан да утврди садржај тог стандарда у сваком поједином случају. Стога чињеница да је у конкретном случају то надлежност Парламента Федерације БиХ не значи да тај орган има неограничено дискреционо право, већ је приликом утврђивања постојања сукоба интереса дужан да води рачуна о одређеним објективним мјерилима и циљу норме. При томе, Уставни суд запажа, а на то указују и сами подносиоци захтјева (види тачку 5. ове одлуке), да је појам сукоба интереса јасно дефинисан чланом 1. став 2. Закона о сукобу интереса. С друге стране, Уставни суд понавља да је законодавац у одредбама члана 25. став 2. тач. а) – ц), као и остатком одредбе тачке д) Закона о РТВФБиХ, већ таксативно набројао послове који представљају сметњу за именовање у Управни одбор РТВФБиХ. Самим тим је у том дијелу ограничено и дискреционо право Парламента Федерације БиХ када одлучује о постојању сукоба интереса јер је у тим ситуацијама јасно да постоји сукоб интереса и да до именовања не може доћи. Стога Уставни суд сматра да је успостављен довољно јасан и прецизан обим овлашћења приликом утврђивања постојања сукоба интереса при избору чланова Управног одбора РТВФБиХ који пружа адекватну заштиту од произвољности. Због тога се овај предмет разликује од предмета број У-5/16 од 1. јуна 2017. године, на који су се подносиоци захтјева позвали. Наиме, у том предмету Уставни суд је утврдио неуставност појединих одредби Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине јер су, за разлику од одредби оспорених у овом поступку, због непрецизности и неодређености биле супротне принципу владавине права (види Уставни суд, Дјелимична одлука о допуствости и меритуму број У-5/16 од 1. јуна 2017. године, тач. 30–83, доступна на www.ustavnisud.ba).

28. Имајући у виду све наведено, Уставни суд сматра да је дио одредбе члана 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ којом је прописано "која обављају послове због којих би могло доћи до сукоба интереса" у складу са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

б) У односу на члан 65. Закона о РТВФБиХ

29. Уставни суд запажа да су у образложењу тврдње о неуставности одредби члана 65. Закона о РТВФБиХ подносиоци захтјева навели да су правила избора чланова Управног одбора РТВФБиХ садржана у тим одредбама привременог карактера и да су била примјенива искључиво приликом именовања првог сазива тог органа, због чега Парламент Федерације БиХ није могао та правила примijenити приликом доношења оспорене одлуке (види тачку 6. ове одлуке). Дакле, подносиоци захтјева у суштини не оспоравају уставност одредби члана 65. Закона о РТВФБиХ, већ начин на који је Парламент Федерације БиХ примijenити те одредбе приликом доношења оспорене одлуке. То произлази и из петитума захтјева за оцјену уставности којим су подносиоци захтјева тражили да Уставни суд утврди да поступање Парламента Федерације БиХ у процесу доношења оспорене одлуке, а у вези с примјеном члана 65. Закона о РТВФБиХ, није у сагласности с одредбама члана 1/2. Устава Босне и Херцеговине (види тачку 7. ове одлуке). У вези с тим, Уставни суд указује да у оквиру надлежности из члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине оцјењује уставност оспореног општег акта *in abstracto*, а не начин његове примјене у појединачном случају. Стога, а имајући у виду и претходни закључак да није надлежан да оцјењује уставност оспорене одлуке као појединачног правног акта (види тач. 16–19. ове одлуке), као и чињеницу да подносиоци захтјева нису навели ниједан аргумент због којег сматрају да су наведене законске одредбе неуставне, Уставни суд сматра да је члан 65. Закона о РТВФБиХ у складу са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

VII. Закључак

30. Уставни суд закључује да је дио одредбе члана 25. став 2. тачка д) Закона о РТВФБиХ којом је прописано "која обављају послове због којих би могло доћи до сукоба интереса" у складу са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине с обзиром на то да такво нормирање представља правни стандард који допуњује већ постојеће таксативно набројане послове који представљају сметњу за именовање у Управни одбор РТВФБиХ, при чему је успостављен довољно јасан и прецизан обим овлашћења приликом утврђивања постојања сукоба интереса који пружа адекватну заштиту од произвољности.

31. Уставни суд закључује да су одредбе члана 65. Закона о РТВФБиХ у складу са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине с обзиром на то да подносиоци захтјева нису навели аргументе због којих сматрају да су те одредбе неуставне, већ су оспоравали начин на који су оне примijenене приликом доношења оспорене одлуке, а Уставни суд је претходно закључио да није надлежан да оцјењује уставност те одлуке.

32. С обзиром на одлуку у овом предмету, Уставни суд неће посебно разматрати захтјев за доношење привремене мјере.

33. На основу члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

34. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.,

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i drugih, na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 19. stav (1) tačka a), člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Čeman, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica
Angelika Nußberger, potpredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija
Larisa Velić, sutkinja

na sjednici održanoj 22. januara 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **jedanaest članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, prvog zamjenika predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i drugih jedanaest članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine** za utvrđivanje spora između Bosne i Hercegovine i entiteta Republika Srpska,

Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrđuje da postoji spor u vezi s donošenjem Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) i Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25).

Utvrđuje se da Odluka o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluka o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluka o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) i Odluka o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), u periodu od njihovog donošenja 2. septembra 2025. godine do stavljanja van snage 18. januara 2026. godine, nisu bile u skladu sa čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine.

Odbacuje se kao nedopušten zahtjev **četiri delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine** za ocjenu ustavnosti Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) i Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine za odlučivanje.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

a) Zahtjev broj U-29/25

1. Četiri delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, i to: Šefik Džaferović, Dženan Đonlagić,

Dževad Smajić i Safet Softić (u daljnjem tekstu: podnosioci zahtjeva), podnijela su 9. septembra 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu usklađenosti s Ustavom Bosne i Hercegovine Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) i Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25; u daljnjem tekstu: osporene odluke). Zahtjev je evidentiran pod brojem U-29/25. Podnosioci zahtjeva su, na osnovu člana 64. Pravila Ustavnog suda, zatražili da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi privremeno stavio van snage osporene odluke do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu.

b) Zahtjev broj U-30/25

2. Jedanaest članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, i to: Aida Baručija, Sabina Čudić, Rejhana Dervišević, Jasmin Imamović, Mia Karamehić-Abazović, Predrag Kojović, Saša Magazinović, Albin Muslić, Nihad Omerović, Ermina Salkićević-Dizdarević i Denis Zvizdić (u daljnjem tekstu: podnosioci zahtjeva), podnijelo je 9. septembra 2025. godine Ustavnom sudu zahtjev za rješavanje spora s entitetom Republika Srpska u vezi s osporenim odlukama. Zahtjev je evidentiran pod brojem U-30/25. Podnosioci zahtjeva su, na osnovu člana 64. Pravila Ustavnog suda, zatražili da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi privremeno obustavio primjenu osporenih odluka do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu i privremeno zabranio svim organima vlasti, institucijama i službenim ili odgovornim licima da preduzimaju bilo kakve radnje s ciljem provođenja tih odluka.

c) Zahtjev broj U-31/25

3. Prvi zamjenik predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Kemal Ademović (u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva) podnio je 9. septembra 2025. godine Ustavnom sudu zahtjev za ocjenu ustavnosti osporenih odluka, odnosno utvrđivanje spora u vezi s donošenjem tih odluka. Zahtjev je evidentiran pod brojem U-31/25. Podnosilac zahtjeva je, na osnovu člana 64. Pravila Ustavnog suda, zatražio da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi zabranio primjenu osporenih odluka do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu.

d) Zahtjev broj U-32/25

4. Drugih jedanaest članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, i to: Šerif Špago, Edin Ramić, Safet Kešo, Midhat Čaušević, Nermin Mandra, Denijal Tulumović, Amor Mašović, Šemsudin Dedić, Milan Dunović, Vlatko Glavaš i Zlatan Begić (u daljnjem tekstu: podnosioci zahtjeva), podnijelo je 10. septembra 2025. godine zahtjev za rješavanje spora s Republikom Srpskom u vezi s donošenjem osporenih odluka. Zahtjev je evidentiran pod brojem U-32/25. Podnosioci zahtjeva su, na osnovu člana 64. Pravila Ustavnog suda, zatražili da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi privremeno obustavio primjenu osporenih odluka do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

5. Na osnovu člana 23. stav (2) Pravila Ustavnog suda, od Narodne skupštine Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Narodna

skupština) zatraženo je 12. i 17. septembra 2025. godine da dostavi odgovore na zahtjeve.

6. Na osnovu člana 34. Pravila Ustavnog suda, od Narodne skupštine i podnosioca zahtjeva zatraženo je 16. i 17. septembra 2025. godine da dostave prijedlog kojim se Savo Minić predlaže kao kandidat za predsjednika Vlade Republike Srpske.

7. Narodna skupština je dostavila odgovor na zahtjeve 8. oktobra 2025. godine.

8. Podnosioci zahtjeva su podnoscima od 22, 23, 25. i 26. septembra 2025. godine obavijestili Ustavni sud da su tražili od Narodne skupštine da im dostavi prijedlog kojim se Savo Minić predlaže kao kandidat za predsjednika Vlade Republike Srpske, ali da im Narodna skupština nije dostavila taj dokument.

9. Podnosioci zahtjeva iz predmeta broj U-32/25 su podneskom od 30. septembra 2025. godine obavijestili Ustavni sud da je predsjednik Narodne skupštine učinio dostupnim javnosti prijedlog kojim se Savo Minić predlaže kao kandidat za predsjednika Vlade Republike Srpske te su taj dokument dostavili u prilogu.

10. Narodna skupština je povodom vođenja ovog postupka dopisom od 19. januara 2026. godine dostavila Ustavnom sudu fotokopije sljedećih dokumenata: ostavku na funkciju predsjednika Vlade Republike Srpske od 15. januara 2026. godine, Odluku o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-18/26 od 18. januara 2026. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26), Odluku o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-17/26 od 18. januara 2026. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26), dopis generalnog sekretara Narodne skupštine generalnom sekretaru Vijeća naroda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vijeće naroda) broj 02-2/50/26 od 18. januara 2026. godine, dopis generalnog sekretara Vijeća naroda generalnom sekretaru Narodne skupštine broj 03.2-01/020-18/26 od 18. januara 2026. godine, dopis generalnog sekretara Narodne skupštine direktoru "Službenog glasnika Republike Srpske" broj 02/2-51/26 od 18. januara 2026. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26 u kojem su objavljene navedene odluke), dopis generalnog sekretara Narodne skupštine vršiocu dužnosti predsjednika Republike Srpske broj 02/2-52/26 od 18. januara 2026. godine, dopis generalnog sekretara Narodne skupštine generalnom sekretaru Vlade Republike Srpske broj 02/2-53/26 od 18. januara 2026. godine, Odluku o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske broj 01-010-93/26 od 18. januara 2026. godine, zahtjev kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske za sazivanje posebne sjednice Narodne skupštine od 18. januara 2026. godine, Odluku o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-26/26 od 18. januara 2026. godine, Odluku o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-25/26 od 18. januara 2026. godine, Odluku o izboru članova Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-28/26 od 18. januara 2026. godine, Odluku o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-27/26 od 18. januara 2026. godine i dopis generalnog sekretara Narodne skupštine generalnom sekretaru Vijeća naroda broj 02/2-64/26 od 19. januara 2026. godine.

11. S obzirom na to da se zahtjevima pokreću ista ili slična ustavna pitanja, Ustavni sud je, u skladu sa članom 32. Pravila Ustavnog suda, odlučio da navedene zahtjeve spoji i donese jednu odluku pod brojem U-29/25.

III. Relevantne činjenice

12. Presudom Suda BiH broj S1 2 K 046070 23 K od 26. februara 2025. godine Milorad Dodik je proglašen krivim da je kao predsjednik Republike Srpske počinio krivično djelo

neizvršavanja odluka visokog predstavnika iz člana 203.a stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: KZBiH). Izrečena mu je krivična sankcija kazne zatvora u trajanju od jedne godine, kao i mjera sigurnosti zabrane vršenja dužnosti predsjednika Republike Srpske u trajanju od šest godina od dana pravosnažnosti presude, shodno članu 203.a stav 4. KZBiH. Protiv te presude Milorad Dodik je izjavio žalbu apelacionom vijeću Suda BiH.

13. Presudom apelacionog vijeća Suda BiH broj S1 2 K 046070 25 Kž 2, koje je održalo sjednicu 12. juna 2025. godine, odbijene su kao neosnovane žalbe Tužilaštva BiH i žalba branioca Milorada Dodika te potvrđena prvostepena presuda. Sud BiH je 1. augusta 2025. godine na svojoj internetskoj stranici objavio izreku drugostepene presude i obavijestio javnost da je ona otpremljena strankama (www.sudbih.gov.ba/Post/Read/Otpremljena%20drugostepena%20presuda%20u%20predmetu%20protiv%20optuženih%20Milorada%20Dodika%20i%20Miloša%20Lukića, pristupljeno 15. decembra 2025. godine).

14. Sud BiH je istog dana na svojoj internetskoj stranici objavio pojašnjenje mjere sigurnosti i pravnih posljedica osude. U tom pojašnjenju je navedeno: "Mjera sigurnosti i pravne posljedice osude su po svojoj prirodi različite, s obzirom na to da mjera sigurnosti predstavlja krivičnopravnu sankciju, te je vezana usko za inkriminisane radnje, odnosno u konkretnom, dužnost koju je optuženi Milorad Dodik obnašao u momentu poduzimanja inkriminisanih radnji – predsjednik Republike Srpske. Zbog navedenog, prvostepeni sud mu je, shodno članu 203.a stav 4. u vezi sa članom 73. KZBiH, i izrekao mjeru sigurnosti zabrane obavljanja takve dužnosti u periodu od šest (6) godina, što je po osnovu odluke apelacionog vijeća i pravosnažno. S druge strane, pravne posljedice osude, prema članu 5. KZBiH, nisu krivičnopravna sankcija, zbog čega se iste ne utvrđuju, ne izriču i ne unose u presudu, s obzirom na to da nastupaju po automatizmu, odnosno sili zakona. Upravo ih takva priroda i odvaja od krivičnopravnih sankcija, kakva je naprimjer mjera sigurnosti, koja mora biti izrečena presudom da bi bila primijenjena. Stoga Sud ukazuje da je u konkretnom slučaju, a kako to jasno proizilazi iz izreke prvostepene presuda koja je potvrđena, optuženom izrečena mjera sigurnosti koja se direktno veže za dužnost u okviru koje je poduzeo inkriminisanje radnje iz člana 203.a stav 1. KZBiH, dok će pravne posljedice osude, koje su konkretno sadržane u članu 203.a stav 5. tačke a), c) i d) KZBiH, nastupiti po sili zakona i očigledno obuhvatiti širi aspekt zabrane djelovanja od onog koji je sadržan u samoj mjeri sigurnosti" (www.sudbih.gov.ba/Post/Read/Radi%20velikog%20interesa%20javnosti%20-%20Sud%20BiH%20pojašnjava%20mjeru%20sigurnosti%20i%20pravne%20posljedice%20osude%20u%20predmetu%20Milorad%20Dodik%20i%20drugi, pristupljeno 15. decembra 2025. godine).

15. Drugostepena presuda Suda BiH je dostavljena braniocu Milorada Dodika 4. augusta 2025. godine i on je protiv nje podnio apelaciju Ustavnom sudu.

16. Centralna izborna komisija BiH (u daljnjem tekstu: CIKBiH) uputila je 1. augusta 2025. godine Sudu BiH zahtjev za dostavljanje drugostepene presude tog suda radi eventualnog postupanja iz svoje nadležnosti. Sud BiH je istog dana dostavio CIKBiH informaciju i prvostepenu i drugostepenu presudu Suda BiH. U toj informaciji je navedeno da pravne posljedice osude iz člana 203.a KZBiH nastupaju po sili zakona po pravosnažnosti presude, tj. 12. juna 2025. godine, te da Milorad Dodik ne može obavljati nijednu od dužnosti ili poslova koji su navedeni u tač. a), c) i d) člana 203.a stav 5. KZBiH. Dalje je navedeno da pravne posljedice osude, prema članu 5. KZBiH, nisu krivičnopravna sankcija, zbog čega se one ne utvrđuju, ne izriču i ne unose u presudu s obzirom na to da nastupaju po automatizmu/sili zakona

u slučaju da osuda za navedeno krivično djelo postane pravosnažna.

17. CIKBiH je odlukom o prestanku mandata od 6. augusta 2025. godine utvrdio da je Miloradu Dodiku prestao mandat predsjednika Republike Srpske s 12. junom 2025. godine kao danom pravosnažnosti presude Suda BiH (stav 1), te da će po pravosnažnosti te odluke CIKBiH donijeti odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora (stav 2). U obrazloženju te odluke CIKBiH je ukazao na to da je članom 1.10 stav (1) tačka 4. Izbornog zakona BiH propisano da izabranom članu organa vlasti na svim nivoima prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran danom pravosnažnosti sudske presude kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci ili duže. Također je ukazao da mandat prestaje i u slučaju da je izabranom članu organa vlasti izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenog zanimanja, djelatnosti ili dužnosti koja predstavlja funkciju izabranog člana u organu vlasti, odnosno ukoliko mu je izrečena kazna koja za pravnu posljedicu osude ima prestanak te službene dužnosti, shodno članu 1.10 stav (1) tač. 5. i 6. Navedeno je da je odluka donesena na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 16. u vezi sa članom 1.10 stav (1) tač. 4, 5. i 6. i stav (2) Izbornog zakona BiH, te člana 11. Uputstva o dodjeli i prestanku mandata.

18. Milorad Dodik se 6. augusta 2025. godine obratio CIKBiH zahtjevom/prijedlogom da taj organ odloži razmatranje prestanka mandata funkcije predsjednika Republike Srpske do odluke Ustavnog suda o privremenoj mjeri. CIKBiH je 6. augusta 2025. godine dostavio Miloradu Dodiku obavijest u kojoj je navedeno da nema pravnog osnova za postupanje po njegovom zahtjevu/prijedlogu.

19. Rješenjem Suda BiH od 18. augusta 2025. godine odbijena je žalba koju je Milorad Dodik podnio protiv odluke CIKBiH o prestanku mandata od 6. augusta 2025. godine. U obrazloženju rješenja je navedeno da je CIKBiH postupao po dostavljenoj pravosnažnoj presudi i u skladu sa svojim ovlaštenjima donio odluku o prestanku mandata Milorada Dodika sa 12. junom 2025. godine, pravilnom primjenom člana 1.10 stav (1) tačka 4. Izbornog zakona BiH. Osim toga, istakao je da su pravilno primijenjene odredbe člana 1.10 stav (1) tač. 5. i 6. Izbornog zakona BiH, kojim je propisano da izabranom članu organa vlasti na svim nivoima prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran danom pravosnažnosti sudske presude kojom mu je izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenog zanimanja, djelatnosti ili dužnosti koja predstavlja funkciju izabranog člana u organu vlasti, odnosno danom pravosnažnosti sudske presude kojom mu je izrečena kazna koja za pravnu posljedicu osude ima prestanak te službene dužnosti i prestanak tog radnog odnosa. Sud BiH je ukazao i da je članom 115. KZBiH propisano da pravne posljedice osude nastupaju danom pravosnažnosti presude, što je u konkretnom slučaju 12. juni 2025. godine. To rješenje Suda BiH je dostavljeno Miloradu Dodiku 28. augusta 2025. godine.

20. Narodna skupština je na 24. posebnoj sjednici održanoj 22. augusta 2025. godine donijela Odluku o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske (dostupna na www.narodnaskupstinars.net/?q=ci/akti/odluke/odluka-o-usvajanju-ostavke-predsjednika-vlade-republike-srpske, pristupljeno 1. oktobra 2025. godine). U odluci je navedeno da ostavka predsjednika Vlade Republike Srpske povlači ostavku Vlade Republike Srpske i da stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

21. Milorad Dodik je 23. augusta 2025. godine u svojstvu predsjednika Republike Srpske donio Odluku o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske kojom je za tu funkciju predložio Savu Minića (dostupna na www.narodnaskupstinars.net/?q=ci/vijesti/saopštenje-za-javnost-

predsjednika-narodne-skupštine-republike-srpske-dr-nenada-stevandića-1, pristupljeno 1. oktobra 2025. godine).

22. Narodna skupština Republike Srpske je na 25. posebnoj sjednici održanoj 2. septembra 2025. godine donijela osporene odluke kojima je imenovala predsjednika i članove Vlade Republike Srpske i odlučila da će te odluke prijevremeno stupiti na snagu (dostupne na www.narodnaskupstinars.net/?q=ci/akti/odluke, pristupljeno 1. oktobra 2025. godine).

23. Odlukom o dopustivosti i meritumu broj AP-3722/25 od 4. novembra 2025. godine odbijena je apelacija Milorada Dodika podnesena protiv presude Suda BiH od 12. juna 2025. godine u odnosu na član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine, član 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i čl. 7. i 18. Evropske konvencije. Odbačene su kao nedopuštene apelacije Milorada Dodika podnesene u odnosu na član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 2. Evropske konvencije u vezi s izjavama javnih zvaničnika datih tokom suđenja apelantu zbog toga što su očigledno (*prima facie*) neosnovane. Odbačena je kao nedopuštena apelacija Milorada Dodika podnesena protiv rješenja Suda BiH od 18. augusta 2025. godine i odluke CIKBiH od 6. augusta 2025. godine u odnosu na član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine, član 6. stav 1. Evropske konvencije i član 3. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

24. Predsjednik Vlade Republike Srpske Savo Minić je Narodnoj skupštini podnio ostavku na navedenu funkciju. Narodna skupština je na 29. posebnoj sjednici održanoj 18. januara 2026. godine, između ostalog, donijela Odluku o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26). Tom odlukom je usvojena ostavka predsjednika Vlade Republike Srpske (tačka I), određeno je da ta ostavka povlači ostavku Vlade Republike Srpske (tačka II) te da stupanjem na snagu te odluke prestaju da važe osporene odluke (član III).

25. Nakon toga, vršiteljica dužnosti predsjednika Republike Srpske Ana Trišić-Babić je donijela odluke kojima je imenovala predsjednika i članove Vlade Republike Srpske. Na osnovu toga, Narodna skupština je 18. januara 2026. godine donijela odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske i članova Vlade Republike Srpske te odluke o prijevremenom stupanju na snagu navedenih odluka.

IV. Zahtjevi

a) Navodi iz zahtjeva broj U-29/25

26. Podnosioci zahtjeva su naveli da je Miloradu Dodiku odlukama Suda BiH i CIKBiH prestao mandat predsjednika Republike Srpske i da je on izgubio ovlaštenje za preduzimanje svih pravnih i političkih radnji u svojstvu predsjednika Republike Srpske, uključujući i predlaganje mandatarata za sastav Vlade Republike Srpske, u smislu člana 80. Ustava Republike Srpske. Dalje navode da je uprkos tome Milorad Dodik 23. augusta 2025. godine putem službene internetske stranice predsjednika Republike Srpske obavijestio javnost da je na osnovu ovlaštenja iz člana 80. Ustava Republike Srpske predložio Savu Minića kao kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske. U vezi s tim, podnosioci zahtjeva ističu da Milorad Dodik nije imao ovlaštenje da Narodnoj skupštini predloži kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske. Stoga smatraju da su osporene odluke u suprotnosti s odredbama člana 80. Ustava Republike Srpske i posljedično u suprotnosti s odredbama čl. I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine. Podnosioci zahtjeva dalje navode da se Odluka CIKBiH o oduzimanju mandata predsjednika Republike Srpske od 6. augusta 2025. godine smatra odlukom institucija Bosne i Hercegovine, te kao takva ima supremaciju u odnosu na odredbe Ustava, zakona i drugih propisa administrativno-

teritorijalnih jedinica. Smatraju da je došlo do ustavnog spora između države Bosne i Hercegovine i administrativno-teritorijalne jedinice Republike Srpske jer je Milorad Dodik postupio suprotno pravosnažnoj odluci institucija Bosne i Hercegovine. Podnosioci zahtjeva navode da uslijed okolnosti da kandidat za predsjednika Vlade Republike Srpske nije predložen u skladu s Ustavom Republike Srpske sve odluke koje u vezi s njegovim imenovanjem Vlade Republike Srpske usvoji Narodna skupština u suprotnosti su s Ustavom Republike Srpske i posljedično s Ustavom Bosne i Hercegovine te su ništavne. Smatraju da je na taj način došlo do kršenja normativne hijerarhije i nepoštovanja odluke institucija Bosne i Hercegovine. Konačno, navode da je Ustavni sud u odlukama br. U-6/06, U-1/11, U-21/16 i U-2/22 potvrđivao načelo normativne hijerarhije i obaveze koje se iz njega izvode, a koje, između ostalog, obuhvataju i poštovanje odluka institucija Bosne i Hercegovine. To prvenstveno podrazumijeva, kako su to podnosioci zahtjeva obrazložili, da je radi ostvarivanja načela vladavine prava u smislu člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine potrebno poštovanje ustavnopravnog poretka, podjele nadležnosti i odluka institucija Bosne i Hercegovine. Stoga smatraju da je činjenica da u konkretnom slučaju te obaveze nisu poštovane posljedično dovela do kršenja člana VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

b) Navodi iz zahtjeva broj U-30/25

27. Podnosioci zahtjeva navode da postupanje Milorada Dodika od 23. augusta 2025. godine i Narodne skupštine od 2. septembra 2025. godine predstavlja realizaciju zaključaka koje je Narodna skupština usvojila na 24. posebnoj sjednici održanoj 22. augusta 2025. godine. Cilj im je rušenje načela vladavine prava u Bosni i Hercegovini jer se zahtijeva neprovođenje odluka državnih institucija kao što su Sud BiH i CIK BiH. Navode da je Milorad Dodik 23. augusta 2025. godine "konzumirao" dužnost predsjednika Republike Srpske i predložio Savu Minića za predsjednika Vlade Republike Srpske, na šta očigledno nije imao pravo. U vezi s tim ističu da je Apelaciono odjeljenje Suda BiH 12. juna donijelo pravosnažnu presudu protiv optuženog Milorada Dodika, a CIK BiH je 6. augusta 2025. godine donio Odluku o prestanku mandata Milorada Dodika kao predsjednika entiteta Republika Srpska s 12. junom 2025. godine. Stoga, kako to obrazlažu podnosioci zahtjeva, odluka Milorada Dodika da 23. augusta 2025. godine predloži Savu Minića za predsjednika Vlade Republike Srpske ne može proizvoditi nikakve pravne posljedice. Navode da to isto važi i za odluke Narodne skupštine o izboru predsjednika i članova Vlade Republike Srpske od 2. septembra 2025. godine, koje nemaju pravno djelovanje jer je proces pokrenut na neustavan i nelegalan način. Navode da je Odluka CIK BiH o oduzimanju mandata stupila na snagu odmah, a da se primjenjuje od 12. juna 2025. godine, zbog čega se svi akti i dužnosti koje je Milorad Dodik od tada izvršio u formalnopravnom smislu smatraju ništavnim od samog početka (*ex tunc*), te posljedično tome svi akti koje je on predložio nemaju pravno djelovanje. Imajući u vidu navedeno, podnosioci zahtjeva smatraju da je prekršeno načelo iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine jer je jedan entitet u sastavu Bosne i Hercegovine odlučio ignorirati odluke državnih institucija, tj. Suda BiH i CIK BiH, i prihvatiti prijedlog nelegitimnog lica za predsjednika Vlade Republike Srpske i na bazi takvog prijedloga izvršiti imenovanje predsjednika i članova Vlade Republike Srpske. Također smatraju da je povrijeđeno načelo iz člana III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, koje govori o pravnom poretku i nadležnostima institucija Bosne i Hercegovine i o obavezama "entiteta i svih njihovih administrativnih jedinica da se pridržavaju Ustava Bosne i Hercegovine, kao i odluka institucija Bosne i Hercegovine". Smatraju da se odluke Suda BiH i CIK BiH van svake razumne sumnje smatraju odlukama institucija Bosne i

Hercegovine i entiteti ih moraju provoditi, a ne ignorirati. Konačno, podnosioci zahtjeva navode da takvo postupanje ima i elemente krivičnog djela iz člana 239. KZBiH – "neprimjenjivanje, neprovođenje, neizvršavanje ili na drugi način nepoštovanje konačnih i izvršnih odluka Suda BiH", člana 156. KZBiH – "napad na ustavni poredak" te krivičnog djela "lažno predstavljanje".

28. Imajući u vidu navedeno, podnosioci zahtjeva smatraju da su osporene odluke u suprotnosti s odredbama čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine.

c) Navodi iz zahtjeva broj U-31/25

29. Podnosilac zahtjeva navodi da su osporene odluke u suprotnosti sa čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine. Navodi da osporene odluke predstavljaju opći pravni akt, zbog čega je Ustavni sud nadležan da ocjenjuje njihovu ustavnost. U slučaju da Ustavni sud zauzme drugačiji stav, podnosilac zahtjeva moli da se njegov zahtjev tretira kao "zahtjev za ocjenu spora" između institucija Bosne i Hercegovine i Narodne skupštine, u smislu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, s obzirom na to da bi provođenje osporenih odluka moglo imati štetne posljedice za pravni poredak Bosne i Hercegovine. Podnosilac zahtjeva navodi da je Narodna skupština donijela osporene odluke znajući da je prijedlog kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske uputio Milorad Dodik, koji za to nije imao mandat jer mu je mandat predsjednika prestao na osnovu presude Suda BiH i odluke CIK BiH. Smatra da takvo postupanje entitetskog zakonodavnog tijela predstavlja povredu ustavnog načela vladavine prava, uzrokuje pravnu nesigurnost i narušava pravni poredak Bosne i Hercegovine. Podnosilac zahtjeva ističe da se načelo vladavine prava ne odnosi samo na usklađenost pravnih propisa niže pravne snage s pravnim propisima više pravne snage, već i na postupanje kako građana tako i samih nosilaca državne vlasti. Podnosilac zahtjeva navodi da zanemarivanje ustavnih načela, zakona Bosne i Hercegovine, presuda Suda BiH i odluka CIK BiH od entitetskog zakonodavnog tijela predstavlja kršenje osnovnih ustavnih načela Bosne i Hercegovine, te time i Ustava Bosne i Hercegovine. Pri tome ističe da je članom 239. KZBiH propisano krivično djelo neizvršavanja odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Suda BiH, Doma za ljudska prava ili Evropskog suda za ljudska prava.

d) Navodi iz zahtjeva broj U-32/25

30. Podnosioci zahtjeva su naveli da je donošenjem osporenih odluka Narodna skupština dovela u pitanje funkcioniranje Bosne i Hercegovine na načelu vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, te da je prekršen član III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine s obzirom na to da se ne poštuju odluke Suda BiH i CIK BiH kao odluke institucija Bosne i Hercegovine. Navode da se spor odnosi na pitanje ustavnopravne obaveze nižih nivoa vlasti da poštuju Ustav Bosne i Hercegovine, podjelu nadležnosti između države i nižih nivoa vlasti, a time i ustavnopravnu obavezu poštovanja nadležnosti državnih ustavnih institucija i njihovih odluka. Ističu da su to pitanja iz Ustava Bosne i Hercegovine i da je u slučaju spora za njegovo rješavanje nadležan Ustavni sud. Podnosioci zahtjeva navode da je imenovanje Vlade Republike Srpske koju je predložio Milorad Dodik nakon prestanka mandata ustavnopravno ništavno. Navode da je Ustavni sud u predmetima br. U-10/14 i U-10/16 jasno utvrdio da aktivnosti entiteta koje dovode u pitanje obaveznost odluka državnih institucija predstavljaju ustavni spor, za čije rješavanje je isključivo nadležan Ustavni sud. Podnosioci zahtjeva navode da su osporene odluke akti kojima se utvrđuje krug lica nadležnih za primjenu općih pravnih akata, pri čemu se njihovo djelovanje odnosi na materijalnu realizaciju zakonskih normi konkretnim upravnim, političkim i administrativnim mjerama, te

je jasno da se ne mogu na bilo koji način tumačiti kao formalni ili materijalni "zakoni" u smislu apstraktne ocjene ustavnosti iz člana VI(3.a) Ustava Bosne i Hercegovine. Stoga smatraju da je isključena mogućnost apstraktne ocjene ustavnosti, te da se radi o *par excellence* primjeru tzv. federalnog spora između Bosne i Hercegovine i entiteta Republika Srpska, za čije rješavanje je isključivo nadležan Ustavni sud.

31. Podnosioci zahtjeva ističu da postupak imenovanja Vlade Republike Srpske, zasnovan na prijedlogu lica kojem je pravosnažno prestao mandat, predstavlja direktno i svjesno kršenje načela vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Smatraju da takvo institucionalno ponašanje ne samo da negira obaveznost sudskih odluka i autoritet državnih institucija već i podriiva demokratski karakter države jer se izvršna vlast formira mimo ustavnih pretpostavki i pravno valjanih procedura. Ističu da se time ne krši samo pojedinačna odredba Ustava Bosne i Hercegovine, već se narušava njegov osnovni duh a to je da Bosna i Hercegovina funkcionira kao demokratska i pravna država u kojoj nijedna vlast ne može biti iznad zakona.

32. Podnosioci zahtjeva dalje navode da je Sud BiH uspostavljen Zakonom o Sudu BiH, za koji je Ustavni sud u predmetu broj U-26/01 utvrdio da je u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine. Navode da je CIKBiH samostalan, nezavisan i nepristrasan organ koji djeluje kao državna institucija u okviru izbornog sistema Bosne i Hercegovine, s jasno definiranim nadležnostima u skladu s Izbornim zakonom BiH i ustavnim načelima. U vezi s tim ističu da su odluke Suda BiH i CIKBiH obavezujuće za sve nivoe vlasti, uključujući i entitete. Stoga, podnosioci zahtjeva smatraju da je predlaganjem mandataru za sastav Vlade Republike Srpske od neovlaštenog lica i prihvatanjem tog prijedloga od Narodne skupštine povrijeđen član III(3.b) Ustava Bosne i Hercegovine.

e) Odgovori na zahtjeve

33. Narodna skupština je u odgovoru na sve navedene zahtjeve navela da su zahtjevi nedopustivi jer podnosioci zahtjeva nisu iskoristili sve efektivne pravne lijekove. U vezi s tim je istakla da podnosioci zahtjeva nisu tražili ocjenu ustavnosti osporenih odluka u postupku pred Ustavnim sudom Republike Srpske, koji je nadležan za ocjenu ustavnosti i zakonitosti općih akata u Republici Srpskoj, shodno članu 115. tačka 1. Ustava Republike Srpske, niti su pokrenuli mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa. S obzirom na to da su osporene odluke donesene na osnovu Ustava Republike Srpske, Narodna skupština smatra da je za ocjenu njihove ustavnosti isključivo nadležan Ustavni sud Republike Srpske te da ne postoji nadležnost Ustavnog suda. Stoga smatra da su zahtjevi nedopustivi iz formalnih razloga.

34. Dalje, Narodna skupština navodi da su zahtjevi u meritomom smislu neosnovani. U vezi s tim navodi da je u konkretnom slučaju ključna činjenica datum (termin) kada je Miloradu Dodiku prestala funkcija predsjednika Republike Srpske. Navodi da presuda Suda BiH ima svoje direktne posljedice u krivičnopravnom smislu (od kazne zatvora i ostalog), ali i indirektno posljedice u izbornom pravu. Naime, kako to obrazlaže Narodna skupština, prestanak mandata nije isto što i zabrana obavljanja javnih funkcija, već je uvjet za donošenje odluke CIKBiH shodno Izbornom zakonu BiH. Navodi da Izborni zakon BiH predstavlja *lex specialis* u odnosu na sve druge zakone u Bosni i Hercegovini kada je u pitanju bilo koji dio izbornog procesa, uključujući i dodjelu i prestanak mandata. Narodna skupština navodi da izrečene mjere osiguranja ili pravne posljedice krivične osude imaju djelovanje *ex nunc*, te da bi primjena *ex tunc* predstavljala rušenje načela vladavine prava, na koje se podnosioci zahtjeva pozivaju. Stoga smatra da je jedino CIKBiH mogao da oduzme mandat Miloradu Dodiku. Dalje

navodi da "kritičan" datum u smislu prestanka mandata ne predstavlja krivična presuda, niti odluka CIKBiH, već dan kada je Milorad Dodik, odnosno njegov punomoćnik primio odluku apelacionog vijeća Suda BiH kojom je odbijena njegova žalba na odluku CIKBiH, a to je 28. august 2025. godine. Narodna skupština naglašava da postoji razlika između pravosnažnosti i izvršnosti neke odluke. U vezi s tim ističe da izvršnost nastaje dan nakon uručjenja ili dostavljanja neke odluke. Navodi da je takav stav sadržan i u obrazloženju odluke apelacionog vijeća Suda BiH kojom je odbijena žalba punomoćnika Milorada Dodika izjavljena protiv odluke CIKBiH. Stoga, Narodna skupština smatra da je Milorad Dodik do 28. augusta 2025. godine bio predsjednik Republike Srpske u punom kapacitetu, uključujući i ovlaštenje da predlaže predsjednika Vlade Republike Srpske, u skladu sa članom 80. Ustava Republike Srpske.

V. Relevantni propisi

35. U Ustavu Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

Član I stav 2.

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

Član III stav 3. tačka b)

b) Entiteti i sve njihove administrativne jedinice će se u potpunosti pridržavati ovog Ustava, kojim se stavljaju van snage zakonske odredbe Bosne i Hercegovine i ustavne i zakonske odredbe entiteta koje mu nisu saglasne, kao i odluka institucija Bosne i Hercegovine. Opšta načela međunarodnog prava su sastavni dio pravnog poretka Bosne i Hercegovine i entiteta.

36. Krivični zakon Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15, 35/18, 46/21, 31/23 i 47/23)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Svrha mjera sigurnosti

Član 68.

Svrha mjera sigurnosti je da se otklone stanja ili uvjeti koji mogu uticati da učinilac ubuduće učini krivična djela.

Vrste mjera sigurnosti

Član 69. tačka (c)

Učinocima krivičnih djela mogu se izreći ove mjere sigurnosti:

c) zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti;

Nastupanje pravnih posljedica osude

Član 113. st. (1) i (3)

(1) Osude za određena krivična djela mogu imati za pravnu posljedicu prestanak, odnosno gubitak određenih prava ili zabranu sticanja određenih prava.

(3) Pravne posljedice osude mogu se propisati samo zakonom i nastupaju po sili zakona kojim su propisane.

Vrste pravnih posljedica osude

Član 114. stav (1) tačka a) i stav (2) tačka a)

(1) Pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava jesu:

a) prestanak vršenja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, privrednim društvima ili u drugim pravnim osobama;

(2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava jesu:

a) zabrana obavljanja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, privrednim društvima, ili u drugim pravnim osobama;

Početak i trajanje pravnih posljedica osude

Član 115. stav (1)

(1) Pravne posljedice osude nastupaju danom pravosnažnosti presude.

Neizvršavanje odluka visokog predstavnika

Član 203a st. (1) i (4) i stav (5) tačka a)

(1) Službena osoba u instituciji Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, ili u kantonu, gradu ili općini ili lokalnoj zajednici ili bilo kojem organu lokalne uprave i samouprave, ili odgovorna osoba koja ne primijeni, ne provede, ne izvrši ili na drugi način ne poštuje odluku visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu, ili koja spriječi odnosno na drugi način omete primjenu, provođenje ili izvršenje takve odluke, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Za krivično djelo iz stava (1) ovog člana izreći će se mjera sigurnosti zabrane vršenja dužnosti.

(5) U skladu s članovima 113. i 114. ovog zakona, osuda za krivična djela iz stava (1) ovog člana ima za pravnu posljedicu osude:

a) prestanak službene dužnosti i prestanak zaposlenja;

37. Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17 – odluka USBiH, 42/18 – rješenje USBiH, 65/18, 22/21 – odluka USBiH i 8/22 – rješenje USBiH) u relevantnom dijelu glasi:

GLAVA XV - IZVRŠENJE ODLUKA

Član 178. st. od (1) do (3)

Pravomoćnost odluka

(1) Presuda postaje pravosnažna kad se više ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.

(2) Pravosnažna presuda izvršava se kad je izvršeno njeno dostavljanje i kada za izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije podnesena žalba ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna istekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od podnesene žalbe.

(3) Za izvršenje pravomoćnih presuda nadležan je Sud.

38. Izborni zakon Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 – odluka USBiH, 63/11 – odluka USBiH, 15/12 – rješenje USBiH, 11/13 – rješenje USBiH, 18/13, 7/14, 31/16, 1/17 – odluka USBiH, 54/17 – rješenje USBiH, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22, 24/24, 24/24 – ispravka)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.10 stav (1) tač. 4, 5. i 6. i stav (2)

Izabranom članu organa vlasti na svim nivoima prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran:

4. danom pravosnažnosti sudske presude kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci ili duže;

5. danom pravosnažnosti sudske presude kojom mu je izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenog zanimanja, djelatnosti ili dužnosti koja predstavlja funkciju izabranog člana u organu vlasti;

6. danom pravosnažnosti sudske presude kojom mu je izrečena kazna koja za pravnu posljedicu osude ima prestanak te službene dužnosti i prestanak tog radnog odnosa.

Izabranom članu organa vlasti na bilo kom nivou prestaje mandat danom nastupanja nekog od razloga za prestanak mandata utvrđenih zakonom. Centralna izborna komisija BiH donosi odluku o prestanku mandata izabranom članu organa vlasti u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana kada su nastupili razlozi za prestanak mandata, odnosno od saznanja o

razlogu za prestanak mandata i o tome obavještava organ vlasti u kojem je izabran član imao mandat.

Član 2.9 stav (1) tač. 12. i 16.

Centralna izborna komisija BiH je nezavisan organ koji podnosi izvještaj neposredno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i čije ovlasti iz nje proizilaze. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine:

12. izdaje uvjerenje osobama koje su dobile mandat na svim nivoima neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim zakonom;

16. donosi odluku o prestanku mandata izabranog zvaničnika na svim nivoima neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim Zakonom, a vodi i prethodni postupak, gdje je potrebno, o utvrđivanju činjeničnog stanja (u slučaju kada je izabrani zvaničnik podnio ostavku, da je to učinio svojom voljom);

39. Zakon o Fiskalnom vijeću u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/08) u relevantnom dijelu glasi:

Član 2.

(Osnivanje Fiskalnog vijeća Bosne i Hercegovine)

Ovim zakonom osniva se Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Fiskalno vijeće) sa zadatkom koordinacije fiskalne politike u Bosni i Hercegovini kako bi se osigurala makroekonomska stabilnost i fiskalna održivost Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 3. st. (1) i (2)

(Sastav Fiskalnog vijeća)

(1) Fiskalno vijeće čini šest članova, i to:

- a) predsjedavajući Vijeća ministara Bosne i Hercegovine,
- b) predsjednik Vlade Republike Srpske,
- c) premijer Federacije Bosne i Hercegovine,
- d) ministar finansija i trezora Bosne i Hercegovine,
- e) ministar finansija Republike Srpske,
- f) ministar finansija Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) Konstitutivni narodi u Bosni i Hercegovini moraju imati najmanje jednog predstavnika u Fiskalnom vijeću.

40. Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 12/00 – odluka USBiH, 31/00 – odluka USBiH, 36/00 – odluka USBiH, "Službeni glasnik BiH" broj 36/00 – odluka USBiH, "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 21/02, 26/02 ispravka, 30/02 ispravka, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05, 48/11 i 91/19 – odluka USBiH)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst propisa sačinjen u Ustavnom sudu BiH, kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, a koji u relevantnom dijelu glasi:

2. Predsjednik Republike

Član 80. stav (1) tačka 2.

Predsjednik Republike:

2. predlaže Narodnoj skupštini kandidata za predsjednika Vlade;

Član 93.

Kandidat za predsjednika Vlade izlaže Narodnoj skupštini program Vlade i predlaže njen sastav.

Vlada je izabrana ako je za njen izbor glasala većina od ukupnog broja narodnih poslanika.

41. Odluka o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25 od 8. septembra 2025. godine) u relevantnom dijelu glasi:

I.

Savo Minić izabran je za predsjednika Vlade Republike Srpske.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenom glasniku Republike Srpske".

42. Odluka o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25 od 8. septembra 2025. godine) u relevantnom dijelu glasi:

I

Za članove Vlade Republike Srpske izabrani su:

1. Zora Vidović, ministar finansija,
2. Bojan Vipotnik, ministar za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju,
3. Zoran Stevanović, ministar saobraćaja i veza,
4. Petar Đokić, ministar energetike i rudarstva,
5. Anđelka Kuzmić, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede,
6. Vojin Mitrović, ministar privrede i preduzetništva,
7. Zlatan Klokić, ministar za europske integracije i međunarodnu saradnju,
8. Denis Šulić, ministar trgovine i turizma,
9. Selma Čabrić, ministar za porodicu, omladinu i sport,
10. Goran Selak, ministar pravde,
11. Željko Budimir, ministar unutrašnjih poslova,
12. Danijel Egić, ministar rada i boračko-invalidske zaštite,
13. Siniša Karan, ministar za naučnotehnološki razvoj i visoko obrazovanje,
14. Borivoje Golubović, ministar prosvjete i kulture,
15. Alen Šeranić, ministar zdravlja i socijalne zaštite,
16. Senka Jujić, ministar uprave i lokalne samouprave.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenom glasniku Republike Srpske".

43. Odluka o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26 od 18. januara 2026. godine) u relevantnom dijelu glasi:

I

Narodna skupština Republike Srpske usvaja ostavku predsjednika Vlade Republike Srpske.

II

Ostavka predsjednika Vlade Republike Srpske povlači ostavku Vlade Republike Srpske.

III

Stupanjem na snagu ove odluke prestaju važiti Odluka o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 78/25) i Odluka o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 78/25).

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku Republike Srpske".

VI. Dopustivost

44. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. stav (1) tač. a) i e) Pravila Ustavnog suda.

45. Član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Ustavni sud će podržavati ovaj Ustav.

a) Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između

institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to:

[...]

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta.

[...]

46. Član 19. stav (1) tač. a) i e) Pravila Ustavnog suda glasi:

Zahjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;

[...]

e) ako su izmijenjene pravne okolnosti;

47. Zahtjeve za ocjenu ustavnosti podnijeli su četiri delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, jedanaest članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, prvi zamjenik predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i drugih jedanaest članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, što znači da su zahtjeve podnijeli ovlašteni subjekti, u smislu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine.

48. Nakon što je utvrđeno da su zahtjeve podnijeli ovlašteni subjekti, Ustavni sud zapaža da se u ovom postupku pokreće pitanje dopustivosti zahtjeva prema članu 19. stav (1) tačka a) Pravila Ustavnog suda, kojim je propisano da zahtjev nije dopustiv kada Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje. Naime, u konkretnom slučaju nije sporno da predmet ocjene ustavnosti, odnosno utvrđivanja spora nisu ni ustav niti zakoni entiteta već odluke o izboru entitetske vlade. Ustavni sud zapaža da podnosioci zahtjeva traže ocjenu ustavnosti, odnosno utvrđivanje spora između Bosne i Hercegovine i entiteta Republika Srpska u vezi s donošenjem osporenih odluka. Tim odlukama Narodna skupština je imenovala predsjednika i članove Vlade Republike Srpske i odlučila da će te odluke prijevremeno stupiti na snagu. Stoga se postavlja pitanje nadležnosti Ustavnog suda da utvrđuje postojanje spora, odnosno da ocjenjuje ustavnost tih akata, u smislu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine.

Apstraktna ocjena ustavnosti

49. Ustavni sud podsjeća na to da je nadležan da ispituje isključivo ustavnost općih pravnih akata. Taj stav Ustavni sud je već zauzeo u Odluci broj U-3/04 (Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-3/04 od 27. maja 2005. godine, tačka 17). U toj odluci Ustavni sud je naveo:

17. Prilikom ispitivanja zahtjeva u dijelu koji se odnosi na ocjenu ustavnosti osporenih rješenja Ustavni sud je pošao prvenstveno od pitanja koji opći akti mogu biti predmet apstraktno ustavnosudske kontrole u smislu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, dosadašnja praksa Ustavnog suda u pravilu je usmjerena na kontrolu zakonodavnih općih akata, a ne i akata organa izvršne vlasti i upravnih organa. [...] Osporena rješenja su pojedinačni akti, koji svoju pravnu valjanost izvode iz ovlaštenja koja im daje statut i ne predstavljaju vrstu općenormativnih akata, odnosno propisa za koje je Ustavni sud, u skladu sa članom VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, nadležan da ocjenjuje njihovu ustavnost.

50. Tu praksu Ustavni sud je slijedio i u kasnijim odlukama (vidi, primjera radi, odluke o dopustivosti br. U-1/09 od 29. maja 2009. godine, tačka 13, i U-7/10 od 26. novembra 2010. godine, tačka 23, dostupne na www.ustavnsud.ba). Osim toga, Ustavni sud je u novijoj praksi zaključio da nije nadležan da ispituje ustavnost Rezolucije Narodne skupštine jer se radilo o aktu "koji

predstavlja jednu vrstu političke proklamacije i koji nije pravno obavezujući" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-6/08 od 30. januara 2009. godine, tačka 10, dostupna na www.ustavnisud.ba). Međutim, Ustavni sud je uspostavio nadležnost i prihvatio da ocjenjuje ustavnost zaključaka i deklaracija Narodne skupštine, iako oni formalno ne predstavljaju opći pravni akt, u dijelu u kojem se tim aktima uspostavljaju konkretne pravne obaveze, uslijed čega oni imaju "normativni karakter općeg pravnog akta" (vidi Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. U-2/22 od 26. maja 2022. godine, tač. 75–78, i U-7/25 od 29. maja 2025. godine, tač. 34–36, dostupne na www.ustavnisud.ba).

51. Vraćajući se na konkretan predmet, postavlja se pitanje da li osporene odluke imaju normativni karakter općeg pravnog akta, što je preduvjet da bi Ustavni sud mogao vršiti kontrolu njihove ustavnosti. Ustavni sud primjećuje da je osporenim odlukama Narodna skupština imenovala predsjednika i članove Vlade Republike Srpske i odlučila da će te odluke prijevremeno stupiti na snagu. U vezi s tim, Ustavni sud ističe da osporene odluke u naravi predstavljaju "akt vladanja", odnosno politički akt izbora ili imenovanja i svoj pravni osnov crpe iz Ustava Republike Srpske. Takvi akti, iako formalno donijeti u okviru institucija vlasti Republike Srpske, ne uspostavljaju opća pravila ponašanja niti proizvode djelovanje *erga omnes*. Naime, Ustavni sud zapaža da se osporene odluke odnose na konkretan krug lica – novoimenovanog predsjednika i članove Vlade Republike Srpske. Nadalje, njihov učinak je jednokratni i konzumiran samim donošenjem jer se njima ne regulira opći pravni odnos već individualna situacija u pogledu lica koja će obavljati određene dužnosti u izvršnoj vlasti Republike Srpske. Prema tome, osporene odluke ne sadrže nikakve pravne norme, odnosno opća pravila ponašanja koja su svi ili neodređeni krug lica dužni poštovati. Konačno, primjena osporenih odluka je iscrpljena samim njihovim donošenjem. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da osporene odluke nemaju karakter općih pravnih akata. Stoga, Ustavni sud smatra da nije nadležan da ocjenjuje njihovu ustavnost.

Postojanje ustavnog spora

52. Podnosioci zahtjeva u predmetima br. U-30/25, U-31/25 i U-32/25 smatraju da postoji spor između Bosne i Hercegovine i Republike Srpske u vezi s donošenjem osporenih odluka. Stoga se postavlja pitanje da li je donošenje osporenih odluka, iako one nemaju karakter općih pravnih akata, prouzrokovalo spor između Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.

53. Ustavni sud podsjeća na to da je u svojoj praksi u vezi s pitanjem postojanja ustavnog spora zauzeo stav da "akti i aktivnosti jednog od entiteta mogu pokrenuti pitanje postojanja spora između tog entiteta i BiH o nekom pitanju iz Ustava BiH za čije rješavanje je jedino nadležan Ustavni sud" (*idem*, tačka 75. s daljnjim referencama). Pri tome je Ustavni sud u svojoj praksi protumačio da spor ne može proizlaziti iz redovnih pozitivnopravnih propisa, već se mora ticati određenog pitanja koje je regulirano samim Ustavom Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-12/08 od 30. januara 2009. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 62/09, tačka 7). U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je, prema odredbi člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, jedini nadležan odlučivati o bilo kojem sporu koji se, između ostalog, prema ovom ustavu javlja između BiH i jednog entiteta. Stoga, za uspostavljanje nadležnosti Ustavnog suda po pitanjima iz Ustava Bosne i Hercegovine nije neophodno da se ovlašteni podnosilac zahtjeva prethodno obrati Ustavnom sudu Republike Srpske, kako to ističe Narodna skupština (vidi tačku 30. ove odluke). Osim toga, Ustavni sud ukazuje da članom 19. Pravila Ustavnog suda kao uvjet za dopustivost zahtjeva za ocjenu ustavnosti/utvrđivanje

spora nije propisana dužnost prethodnog obraćanja entitetskom ustavnom sudu. Dakle, neiscrpljivanje pravnih lijekova nije razlog zbog kojeg zahtjev za ocjenu ustavnosti/utvrđivanje spora nije dopustiv ukoliko je podnesen na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, već se to odnosi na dopustivost apelacije shodno članu 18. Pravila Ustavnog suda. Ustavni sud podsjeća na raniji stav da je nadležan da podržava Ustav Bosne i Hercegovine, ali da nema nadležnost da podržava i ustav entiteta jer je to pitanje u isključivoj nadležnosti entitetskog ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud u okviru nadležnosti iz člana VI/3.a) i VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine ne može preispitivati odluke entitetskih ustavnih sudova (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-22/24 od 29. maja 2025. godine, tačka 21, dostupna na www.ustavnisud.ba).

54. Ustavni sud zapaža da podnosioci zahtjeva navode da spor proizlazi iz činjenice da je Milorad Dodik djelujući u svojstvu predsjednika Republike Srpske postupio suprotno odlukama Suda BiH i CIKBiH kao odlukama institucija Bosne i Hercegovine, u smislu člana III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, i predložio mandataru za sastav Vlade Republike Srpske, na osnovu kojeg prijedloga je Narodna skupština donijela osporene odluke, te da je na taj način narušeno načelo vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, podnosioci zahtjeva ističu da Milorad Dodik u trenutku donošenja odluke o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske, na osnovu koje je Narodna skupština donijela osporene odluke, nije imao mandat predsjednika Republike Srpske jer mu je taj mandat prestao 12. juna 2025. godine (vidi tač. 22–28. ove odluke). Narodna skupština, s druge strane, smatra da je Milorad Dodik imao mandat predsjednika Republike Srpske sve do 28. augusta 2025. godine, kada mu je dostavljeno rješenje Suda BiH od 18. augusta 2025. godine (vidi tačku 30. ove odluke).

55. Stoga, Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju postoji ustavni spor u vezi s pitanjem da li je na osnovu odluka Suda BiH i CIKBiH Milorad Dodik mogao imati mandat da u svojstvu predsjednika Republike Srpske predloži predsjednika i članove Vlade Republike Srpske, što nesporno pokreće pitanje vladavine prava kao pitanje iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, imajući u vidu već navedene odluke Suda BiH i CIKBiH (vidi tač. 11–17), konkretni ustavni spor se odnosi i na pitanje poštovanja odluka institucija BiH, što je regulirano članom III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine. Stoga, Ustavni sud smatra da u tom dijelu postoji nadležnost Ustavnog suda jer se radi o aktima koji pokreću pitanje poštovanja čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, a za koje je isključivo nadležan Ustavni sud.

Izmijenjene pravne okolnosti

56. Ustavni sud zapaža da je Narodna skupština na 29. posebnoj sjednici održanoj 18. januara 2026. godine donijela Odluku o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26). Tom odlukom je usvojena ostavka predsjednika Vlade Republike Srpske (tačka I), određeno je da ta ostavka povlači ostavku Vlade Republike Srpske (tačka II) te da stupanjem na snagu te odluke prestaju da važe osporene odluke (član III). Iz navedenog proizlazi da su tom odlukom stavljene van snage osporene odluke koje su predmet ovog postupka pred Ustavnim sudom (vidi tač. 10, 24. i 42. ove odluke). Stoga, Ustavni sud mora odgovoriti da li je na taj način došlo do izmijenjenih pravnih okolnosti, odnosno da li su ispunjeni uvjeti za meritorno rješavanje zahtjeva, u smislu člana 19. stav (1) tačka e) Pravila Ustavnog suda.

57. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da su Odlukom o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske od 18. januara 2026. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26) zaista stavljene van snage odluke koje su osporene

predmetnim zahtjevima, i to sa 18. januarom 2026. godine kao danom donošenja navedene odluke. Stoga su nakon tog datuma pravne okolnosti izmijenjene jer su osporene odluke stavljene van pravne snage. Međutim, Ustavni sud zapaža da se suština tvrdnji iz predmetnih zahtjeva odnosi na to da su osporene odluke *ab initio* u suprotnosti s Ustavom Bosne i Hercegovine jer je prijedlog za njihovo donošenje podnijelo neovlašteno lice (vidi tač. 25–31. ove odluke). Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za meritorno rješavanje zahtjeva i da ima nadležnost da ocjenjuje ustavnost osporenih odluka za period važenja, odnosno od njihovog donošenja 2. septembra 2025. godine do stavljanja van snage 18. januara 2026. godine. Naime, Ustavni sud ukazuje da bi u suprotnom javne vlasti u Bosni i Hercegovini mogle donositi akte koji su u suprotnosti s Ustavom Bosne i Hercegovine, a ti akti bi, iako su u određenom periodu proizvodili pravno djelovanje, bili van ustavnosudske kontrole samo zbog činjenice da ih je sam donosilac naknadno stavio van pravne snage. Ustavni sud smatra da bi to nesporno bilo suprotno načelu vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

58. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud nije mogao zaključiti da su nastupile izmijenjene pravne okolnosti u smislu člana 19. stav (1) tačka e) Pravila Ustavnog suda, te će analizirati da li su osporene odluke bile u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine u periodu od njihovog donošenja 2. septembra 2025. godine do stavljanja van snage 18. januara 2026. godine.

VII. Meritum

59. Podnosioci zahtjeva navode da su osporene odluke u suprotnosti sa čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da se zahtjevima ne osporava Odluka o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske koju je donio Milorad Dodik 23. augusta 2025. godine, već osporene odluke koje je donijela Narodna skupština. Međutim, imajući u vidu da su osporene odluke Narodne skupštine donesene upravo na osnovu prijedloga lica čije je ovlaštenje za davanje takvog prijedloga predmet ovog ustavnopravnog spora, Ustavni sud smatra nužnim da ispita da li je Milorad Dodik u trenutku donošenja odluke od 23. augusta 2025. godine postupio suprotno odlukama Suda BiH i CIKBiH. Dakle, Ustavni sud će ispitati da li je u vrijeme donošenja Odluke o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske Milorad Dodik imao mandat predsjednika Republike Srpske i bio ovlašten za njeno donošenje.

60. Ustavni sud zapaža da se u zahtjevima navodi da su odluke Suda BiH i CIKBiH već u relevantnom trenutku isključivale ustavno ovlaštenje za daljnje vršenje dužnosti predsjednika Republike Srpske, odnosno da u relevantnom periodu te odluke nisu poštovane.

61. U tom kontekstu, Ustavni sud posebno naglašava da poštovanje pravosnažnih presuda Suda BiH i odluka CIKBiH donesenih radi njihovog provođenja predstavlja ustavnu obavezu koja proizlazi iz čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, entiteti i njihovi organi dužni su da postupaju u skladu s odlukama institucija Bosne i Hercegovine, te da poštuju i posljedice koje takve odluke proizvode po pravni status izabranih dužnosnika. Stoga, nepostupanje u skladu s navedenim presudama i odlukama, odnosno njihovo ignoriranje prilikom preduzimanja daljnjih ustavnih i zakonodavnih radnji predstavlja povredu obaveze poštovanja odluka institucija Bosne i Hercegovine iz člana III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, kao i povredu načela vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

62. Naime, Ustavni sud podsjeća da postoje bliski odnosi između vladavine prava i demokratskog društva, koji su posebno naglašeni u praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) različitim izrazima: "demokratsko društvo koje se pridržava vladavine prava" (vidi Evropski sud, *Winterwerp*

protiv Nizozemske, presuda od 24. oktobra 1979. godine, tačka 39), "demokratsko društvo zasnovano na vladavini prava" (vidi Evropski sud, *Vereniging Weekblad Bluf! protiv Nizozemske*, presuda od 9. februara 1995. godine, tačka 35) i, više sistemski, "vladavina prava u demokratskom društvu" (vidi Evropski sud, *Malone protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 2. augusta 1984. godine, tačka 79). Budući da je povezana s pojmom "demokratsko društvo", vladavina prava također je povezana sa širim konceptom "evropskog javnog poretka" (vidi Evropski sud, *Ujedinjena komunistička partija Turske i drugi protiv Turske*, presuda od 30. januara 1998. godine, tačka 45). Evropski sud za ljudska prava je naglasio: "Osim toga, vladavina prava kao jedno od osnovnih načela demokratskog društva dio je svih članova Konvencije" (vidi Evropski sud, *Lekić protiv Slovenije* [VV], presuda od 14. februara 2017. godine, predstavka broj 36480/07, tačka 86). U svojoj nedavno ažuriranoj Kontrolnoj listi vladavine prava Venecijanska komisija ističe: "123. Mora postojati adekvatno i djelotvorno poštovanje i provođenje sudskih odluka, uključujući i od izvršne vlasti kada je njeno postupanje predmet spora. Pravo na pravično suđenje i vladavina prava općenito ne bi imali nikakav smisao u slučaju neprovođenja sudskih odluka."¹

63. U vezi s tim, Ustavni sud ponavlja da je pravosnažnom presudom Suda BiH Miloradu Dodiku izrečena krivična sankcija kazne zatvora u trajanju od jedne godine, kao i mjera sigurnosti zabrane vršenja dužnosti predsjednika Republike Srpske u trajanju od šest godina od dana pravosnažnosti presude (vidi tačku 11. ove odluke). Osim toga, Ustavni sud ukazuje da je odredbama KZBiH propisano da osude za određena krivična djela mogu imati za pravnu posljedicu prestanak, odnosno gubitak određenih prava ili zabranu stjecanja određenih prava (član 113). Jedna od vrsta pravnih posljedica osude je i prestanak vršenja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, privrednim društvima ili u drugim pravnim licima (član 114. stav (1) tačka a)). Pravne posljedice osude nastupaju po sili zakona kojim su propisane (član 113. stav (3)), i to danom pravosnažnosti presude (član 115. stav (1)). Osim toga, prestanak službene dužnosti je propisan kao pravna posljedica osude i članom 203.a stav (5) tačka a) KZBiH, na osnovu kojeg je Sud BiH i donio konkretnu presudu. Dakle, pravne posljedice osude nastupaju *ex lege* i sud ih ne izriče.

64. Ustavni sud dalje ukazuje da je Izbornim zakonom BiH propisano da izabranom članu organa vlasti na svim nivoima prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran, između ostalog, danom pravosnažnosti sudske presude: 1. kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci ili duže; 2. kojom mu je izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja određenog zanimanja, djelatnosti ili dužnosti koja predstavlja funkciju izabranog člana u organu vlasti; 3. kojom mu je izrečena kazna koja za pravnu posljedicu osude ima prestanak te službene dužnosti i prestanak tog radnog odnosa (član 1.10 stav 1. tač. 4, 5. i 6). Također je propisano da izabranom članu organa vlasti na bilo kojem nivou prestaje mandat danom nastupanja nekog od razloga za prestanak mandata utvrđenih zakonom. CIKBiH donosi odluku o prestanku mandata izabranom članu organa vlasti u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana kada su nastupili razlozi za prestanak mandata, odnosno od saznanja o razlogu za prestanak mandata i o tome obavještava organ vlasti u kojem je izabrani član imao mandat (član 1.10 stav 2). Na taj način KZBiH i Izborni zakon BiH uspostavljaju normativni okvir u kojem pravosnažna krivična presuda proizvodi neposredne posljedice na status izabranog dužnosnika. U tom kontekstu, odluke CIKBiH donesene na osnovu navedenih odredbi predstavljaju akte

¹ Ažurirana Kontrolna lista vladavine prava, Venecijanska komisija ju je usvojila na 145. plenarnoj sjednici (Venecija, 12–13. decembar 2025. godine), CDL-AD(2025)054, Mišljenje broj 1261/2025.

provođenja presuda Suda BiH i dio jedinstvenog ustavnopravnog poretka Bosne i Hercegovine.

65. Iz navedenog, kao i iz odluke CIKBiH od 6. augusta 2025. godine (vidi tačku 16. ove odluke) proizlazi da je mandat Miloradu Dodiku kao predsjedniku Republike Srpske prestao po tri osnova, koja se, zakonski, vežu za pravosnažnost presude Suda BiH, i to: 1. na osnovu izrečene kazne zatvora u trajanju od jedne godine, 2. izrečene mjere sigurnosti zabrane vršenja dužnosti predsjednika Republike Srpske i 3. kao pravna posljedica osude. Stoga će Ustavni sud analizirati kada je nastupila pravosnažnost presude Suda BiH kako bi utvrdio u kojem tačno momentu je navedeni mandat prestao, te posljedično tome da li su osporene odluke donesene na osnovu prijedloga (ne)ovlaštenog lica.

66. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ukazuje da je članom 178. stav 1. ZKPBiH propisano da presuda postaje pravosnažna kada se više ne može pobijati žalбом ili kada žalba nije dopuštena. U ovom slučaju drugostepena presuda Suda BiH je donesena 12. juna 2025. godine (vidi tačku 12. ove odluke) i tog dana je osuđujuća presuda stekla svojstvo pravosnažnosti, shodno navedenoj odredbi ZKPBiH, što je utvrdio i sam Sud BiH kao sud koji je donio tu presudu. Nakon toga je Sud BiH 1. augusta 2025. godine na svojoj internetskoj stranici objavio izreku drugostepene presude i da je ona otpremljena strankama (vidi tačku 12. ove odluke), na koji način je presuda učinjena javno dostupnom. Istog dana je presuda dostavljena CIKBiH radi postupanja iz njegove nadležnosti. Naime, Ustavni sud ponavlja da pravnu posljedicu osude ne izvršava sud, već je primjenjuju nadležni organi, zavisno od toga o kojoj pravnoj posljedici osude se radi. Stoga, u konkretnom slučaju, imajući u vidu da se radi o prestanku službene dužnosti predsjednika entiteta, koju izabrani dužnosnik vrši na osnovu mandata shodno Izbornom zakonu BiH, pravnu posljedicu osude primjenjuje CIKBiH kao nadležni organ. Stoga je CIKBiH bio dužan da postupi po pravosnažnoj osuđujućoj presudi i utvrdi da je Miloradu Dodiku prestao mandat predsjednika Republike Srpske sa 12. junom 2025. godine kao danom pravosnažnosti presude Suda BiH. CIKBiH je postupio na navedeni način i donio odluku od 6. augusta 2025. godine (vidi tačku 16. ove odluke), koja je potvrđena rješenjem Apelacionog odjeljenja Suda BiH od 18. augusta 2025. godine (vidi tačku 18. ove odluke).

67. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je procedura utvrđivanja prestanka mandata pred CIKBiH i Sudom BiH isključivo deklaratornog karaktera. Naime, Ustavni sud ponavlja da su pravne posljedice osude u vidu prestanka mandata nastupile *ex lege*, danom pravosnažnosti osuđujuće krivične presude, shodno članu 115. stav (1) KZBiH. Dakle, presuda Suda BiH je nesporno postala pravosnažna 12. juna 2025. godine, tj. danom njenog donošenja. Stoga, u postupku oduzimanja mandata pred CIKBiH i Sudom BiH nije bilo neizvjesnosti, već je, kako je već rečeno, CIKBiH bio dužan da provede pravne posljedice osude i konstatira prestanak mandata s danom pravosnažnosti osuđujuće krivične presude, shodno članu 1.10 stav 1. Izbornog zakona BiH. Iz navedenog proizlazi da CIKBiH nije utvrđivao da li je taj mandat prestao ili ne, već je samo postupao u skladu s obavezujućom presudom Suda BiH i izvršavao pravne posljedice koje je ona proizvela od 12. juna 2025. godine kao dana njene pravosnažnosti.

68. Stoga, Ustavni sud zaključuje da je Miloradu Dodiku mandat predsjednika Republike Srpske prestao 12. juna 2025. godine, kada je nastupila pravosnažnost krivične presude Suda BiH. Ta okolnost je bila općepoznata putem zvaničnog saopćenja Suda BiH u kojem su pojašnjene sve posljedice donošenja pravosnažne presude, pa je tako bila poznata i Narodnoj skupštini koja je donijela osporene odluke (vidi tač. 12. i 13. ove odluke). Dakle, iako ta okolnost nije bila od značaja za nastupanje pravnih

posljedica, ona ukazuje na objektivnu mogućnost upoznavanja nadležnih organa sa činjenicom pravosnažnosti presude. Ona je naknadno samo deklaratorno konstatirana odlukom CIKBiH. U tom smislu, Ustavni sud podsjeća da obnašanje javne funkcije, naročito najviših izvršnih i zakonodavnih funkcija u entitetima, podrazumijeva obavezu poštovanja odluka institucija Bosne i Hercegovine, odnosno pravosnažnih presuda redovnih sudova. S obzirom na to da je Milorad Dodik donio Odluku o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske 23. augusta 2025. godine, proizlazi da u tom trenutku nije imao mandat predsjednika Republike Srpske, koji je jedini ovlašten da predloži predsjednika Vlade Republike Srpske, shodno članu 80. Ustava Republike Srpske. Međutim, uprkos tome, Narodna skupština je postupila po prijedlogu Milorada Dodika iako je nesporno bila upoznata sa činjenicom da je njegov mandat prestao u trenutku kada je donio sporne odluke. Ustavni sud ukazuje da imenovanje Vlade Republike Srpske nema samo važnost za entitet Republika Srpska već može imati značajne posljedice i za funkcioniranje države Bosne i Hercegovine i njenih važnih institucija. Naime, Ustavni sud ukazuje da su predsjednik Vlade Republike Srpske, kao i ministar finansija Republike Srpske po samoj funkciji u sastavu Fiskalnog vijeća BiH, odnosno njegovi su članovi (član 3. Zakona o Fiskalnom vijeću BiH). U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da to vijeće ima veoma važnu ulogu u koordinaciji fiskalne politike u Bosni i Hercegovini kako bi se osigurale makroekonomska stabilnost i fiskalna održivost Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (član 2. Zakona o Fiskalnom vijeću BiH). Stoga, imajući u vidu ovu veoma važnu ulogu Fiskalnog vijeća Bosne i Hercegovine, u kojem učestvuju predsjednik Vlade Republike Srpske i ministar finansija Republike Srpske, okolnost da su oni izabrani na osnovu prijedloga lica čiji je mandat/ovlaštenje za to prestao mogla bi ugroziti makroekonomsku stabilnost i fiskalnu održivost države Bosne i Hercegovine u cjelini, što je u suprotnosti s načelom vladavine prava u demokratskom društvu.

70. Stoga, Ustavni sud smatra da su osporene odluke koje su donesene na osnovu prijedloga lica koje za to nije bilo ovlašteno, u periodu od njihovog donošenja 2. septembra 2025. godine do stavljanja van snage 18. januara 2026. godine, bile u suprotnosti sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Imajući u vidu da je mandat Milorada Dodika kao predsjednika Republike Srpske prestao na osnovu odluke Suda BiH kao institucije Bosne i Hercegovine, Ustavni sud smatra da su osporene odluke u periodu njihovog važenja bile u suprotnosti i sa članom III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine.

Ustavni sud naglašava da ovom odlukom ne prejudicira pitanje ustavnosti akata koje je donijela Vlada Republike Srpske u periodu važenja osporenih odluka ukoliko takvo pitanje eventualno bude pokrenuto pred Ustavnim sudom.

Zaključak

72. Ustavni sud zaključuje da su osporene odluke u periodu od njihovog donošenja 2. septembra 2025. godine do stavljanja van snage 18. januara 2026. godine bile u suprotnosti sa čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine jer su donesene na osnovu Odluke o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske koju je donio Milorad Dodik 23. augusta 2025. godine, iako mu je mandat predsjednika Republike Srpske prestao sa 12. junom 2025. godine kao danom pravosnažnosti presude Suda BiH, koja je za pravnu posljedicu imala prestanak mandata predsjednika Republike Srpske, što je naknadno samo deklaratorno konstatirano u postupku pred CIKBiH.

73. S obzirom na odluku u ovom predmetu, Ustavni sud neće posebno razmatrati prijedloge za donošenje privremene mjere.

74. Na osnovu člana 19. stav (1) tačka a) i člana 59. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

75. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-29/25**, rješavajući zahtjeve **četiri delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i drugih**, na temelju članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 19. stavak (1) točka a), članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 22. siječnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **jedanaest članova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, prvog zamjenika predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i drugih jedanaest članova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine** za utvrđivanje spora između Bosne i Hercegovine i entiteta Republika Srpska,

Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrđuje da postoji spor u svezi s donošenjem Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) i Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25).

Utvrđuje se da Odluka o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluka o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluka o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) i Odluka o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), u razdoblju od njihovog donošenja 2. rujna 2025. godine do stavljanja izvan snage 18. siječnja 2026. godine, nisu bile u skladu sa čl. I/2. i III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine.

Odbacuje se kao nedopušten zahtjev **četiri delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine** za ocjenu ustavnosti Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) i Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade

Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine za odlučivanje.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

a) Zahtjev broj U-29/25

1. Četiri delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, i to: Šefik Džaferović, Dženan Đonlagić, Dževad Smajić i Safet Softić (u daljnjem tekstu: podnositelji zahtjeva), podnijela su 9. rujna 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu usklađenosti s Ustavom Bosne i Hercegovine Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25), Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25) i Odluke o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25; u daljnjem tekstu: osporene odluke). Zahtjev je evidentiran pod brojem U-29/25. Podnositelji zahtjeva su, na temelju članka 64. Pravila Ustavnog suda, zatražili da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi privremeno stavio izvan snage osporene odluke do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu.

b) Zahtjev broj U-30/25

2. Jedanaest članova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, i to: Aida Baručija, Sabina Ćudić, Rejhana Dervišević, Jasmin Imamović, Mia Karamehić-Abazović, Predrag Kojović, Saša Magazinović, Albin Muslić, Nihad Omerović, Ermina Salkićević-Dizdarević i Denis Zvizdić (u daljnjem tekstu: podnositelji zahtjeva), podnijelo je 9. rujna 2025. godine Ustavnom sudu zahtjev za rješavanje spora s entitetom Republika Srpska u svezi s osporenim odlukama. Zahtjev je evidentiran pod brojem U-30/25. Podnositelji zahtjeva su, na temelju članka 64. Pravila Ustavnog suda, zatražili da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi privremeno obustavio primjenu osporenih odluka do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu i privremeno zabranio svim organima vlasti, institucijama i službenim ili odgovornim osobama da poduzimaju bilo kakve radnje s ciljem provođenja tih odluka.

c) Zahtjev broj U-31/25

3. Prvi zamjenik predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Kemal Ademović (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podnio je 9. rujna 2025. godine Ustavnom sudu zahtjev za ocjenu ustavnosti osporenih odluka, odnosno utvrđivanje spora u svezi s donošenjem tih odluka. Zahtjev je evidentiran pod brojem U-31/25. Podnositelj zahtjeva je, na temelju članka 64. Pravila Ustavnog suda, zatražio da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi zabranio primjenu osporenih odluka do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu.

d) Zahtjev broj U-32/25

4. Drugih jedanaest članova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, i to: Šerif Špago, Edin Ramić, Safet Kešo, Midhat Čaušević, Nermin Mandra, Denijal Tulumović, Amor Mašović, Šemsudin Dedić, Milan

Dunović, Vlatko Glavaš i Zlatan Begić (u daljnjem tekstu: podnositelji zahtjeva), podnijelo je 10. rujna 2025. godine zahtjev za rješavanje spora s Republikom Srpskom u svezi s donošenjem osporenih odluka. Zahtjev je evidentiran pod brojem U-32/25. Podnositelji zahtjeva su, na temelju članka 64. Pravila Ustavnog suda, zatražili da Ustavni sud donese privremenu mjeru kojom bi privremeno obustavio primjenu osporenih odluka do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

5. Na temelju članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, od Narodne skupštine Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Narodna skupština) zatraženo je 12. i 17. rujna 2025. godine da dostavi odgovore na zahtjeve.

6. Na temelju članka 34. Pravila Ustavnog suda, od Narodne skupštine i podnositelja zahtjeva zatraženo je 16. i 17. rujna 2025. godine da dostave prijedlog kojim se Savo Minić predlaže kao kandidat za predsjednika Vlade Republike Srpske.

7. Narodna skupština je dostavila odgovor na zahtjeve 8. listopada 2025. godine.

8. Podnositelji zahtjeva su podnescima od 22., 23., 25. i 26. rujna 2025. godine obavijestili Ustavni sud da su tražili od Narodne skupštine da im dostavi prijedlog kojim se Savo Minić predlaže kao kandidat za predsjednika Vlade Republike Srpske, ali da im Narodna skupština nije dostavila taj dokument.

9. Podnositelji zahtjeva iz predmeta broj U-32/25 su podneskom od 30. rujna 2025. godine obavijestili Ustavni sud da je predsjednik Narodne skupštine učinio dostupnim javnosti prijedlog kojim se Savo Minić predlaže kao kandidat za predsjednika Vlade Republike Srpske te su taj dokument dostavili u prilogu.

10. Narodna skupština je povodom vođenja ovog postupka dopisom od 19. siječnja 2026. godine dostavila Ustavnom sudu fotokopije sljedećih dokumenata: ostavku na funkciju predsjednika Vlade Republike Srpske od 15. siječnja 2026. godine, Odluku o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-18/26 od 18. siječnja 2026. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26), Odluku o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-17/26 od 18. siječnja 2026. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26), dopis generalnog tajnika Narodne skupštine generalnom tajniku Vijeća naroda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vijeće naroda) broj 02-2/50/26 od 18. siječnja 2026. godine, dopis generalnog tajnika Vijeća naroda generalnom tajniku Narodne skupštine broj 03.2-01/020-18/26 od 18. siječnja 2026. godine, dopis generalnog tajnika Narodne skupštine direktoru "Službenog glasnika Republike Srpske" broj 02/2-51/26 od 18. siječnja 2026. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26 u kojem su objavljene navedene odluke), dopis generalnog tajnika Narodne skupštine vršitelju dužnosti predsjednika Republike Srpske broj 02/2-52/26 od 18. siječnja 2026. godine, dopis generalnog tajnika Narodne skupštine generalnom tajniku Vlade Republike Srpske broj 02/2-53/26 od 18. siječnja 2026. godine, Odluku o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske broj 01-010-93/26 od 18. siječnja 2026. godine, zahtjev kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske za sazivanje posebne sjednice Narodne skupštine od 18. siječnja 2026. godine, Odluku o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-26/26 od 18. siječnja 2026. godine, Odluku o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-25/26 od 18. siječnja 2026. godine, Odluku o izboru članova Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-28/26 od 18. siječnja 2026. godine, Odluku o prijevremenom stupanju na snagu Odluke o izboru članova Vlade Republike Srpske broj 02/1-021-27/26 od 18. siječnja 2026. godine i dopis generalnog tajnika

Narodne skupštine generalnom tajniku Vijeća naroda broj 02/2-64/26 od 19. siječnja 2026. godine.

11. S obzirom na to da se zahtjevima pokreću ista ili slična ustavna pitanja, Ustavni sud je, u skladu sa člankom 32. Pravila Ustavnog suda, odlučio da navedene zahtjeve spoji i donese jednu odluku pod brojem U-29/25.

III. Relevantne činjenice

12. Presudom Suda BiH broj S1 2 K 046070 23 K od 26. veljače 2025. godine Milorad Dodik je proglašen krivim da je kao predsjednik Republike Srpske počinio kazneno djelo neizvršavanja odluka visokog predstavnika iz članka 203.a stavak 1. Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: KZBiH). Izrečena mu je kaznena sankcija kazne zatvora u trajanju od jedne godine, kao i mjera sigurnosti zabrane vršenja dužnosti predsjednika Republike Srpske u trajanju od šest godina od dana pravomoćnosti presude, shodno članku 203.a stavak 4. KZBiH. Protiv te presude Milorad Dodik je izjavio žalbu apelacijskom vijeću Suda BiH.

13. Presudom apelacijskog vijeća Suda BiH broj S1 2 K 046070 25 Kž 2, koje je održalo sjednicu 12. lipnja 2025. godine, odbijene su kao neutemeljene žalbe Tužiteljstva BiH i žalba branitelja Milorada Dodika te potvrđena prvostupanijska presuda. Sud BiH je 1. kolovoza 2025. godine na svojoj internetskoj stranici objavio izreku drugostupanijske presude i obavijestio javnost da je ona otpremljena strankama (www.sudbih.gov.ba/Post/Read/Otpremljena%20drugostepena%20presuda%20u%20predmetu%20protiv%20optuženih%20Milorada%20Dodika%20i%20Miloša%20Lukića, pristupljeno 15. prosinca 2025. godine).

14. Sud BiH je istog dana na svojoj internetskoj stranici objavio pojašnjenje mjere sigurnosti i pravnih posljedica osude. U tom pojašnjenju je navedeno: "Mjere sigurnosti i pravne posljedice osude su po svojoj prirodi različite, s obzirom na to da mjera sigurnosti predstavlja krivičnopravnu sankciju, te je vezana usko za inkriminisane radnje, odnosno u konkretnom, dužnost koju je optuženi Milorad Dodik obnašao u momentu poduzimanja inkriminiranih radnji – predsjednik Republike Srpske. Zbog navedenog, prvostepeni sud mu je, shodno članu 203.a stav 4. u vezi sa članom 73. KZBiH, i izrekao mjeru sigurnosti zabrane obavljanja takve dužnosti u periodu od šest (6) godina, što je po osnovu odluke apelacionog vijeća i pravnosnažno. S druge strane, pravne posljedice osude, prema članu 5. KZBiH, nisu krivičnopravna sankcija, zbog čega se iste ne utvrđuju, ne izriču i ne unose u presudu, s obzirom na to da nastupaju po automatizmu, odnosno sili zakona. Upravo ih takva priroda i odvaja od krivičnopravnih sankcija, kakva je naprimjer mjera sigurnosti, koja mora biti izrečena presudom da bi bila primijenjena. Stoga Sud ukazuje da je u konkretnom slučaju, a kako to jasno proizilazi iz izreke prvostepene presuda koja je potvrđena, optuženom izrečena mjera sigurnosti koja se direktno veže za dužnost u okviru koje je poduzeo inkriminisanje radnje iz člana 203.a stav 1. KZBiH, dok će pravne posljedice osude, koje su konkretno sadržane u članu 203.a stav 5. tačke a), c) i d) KZBiH, nastupiti po sili zakona i očigledno obuhvatiti širi aspekt zabrane djelovanja od onog koji je sadržan u samoj mjeri sigurnosti" (www.sudbih.gov.ba/Post/Read/Radi%20velikog%20interesa%20javnosti%20-%20Sud%20BiH%20pojašnjava%20mjeru%20sigurnosti%20i%20pravne%20posljedice%20osude%20u%20predmetu%20Milorad%20Dodik%20i%20drugi, pristupljeno 15. prosinca 2025. godine).

15. Drugostupanijska presuda Suda BiH je dostavljena branitelju Milorada Dodika 4. kolovoza 2025. godine i on je protiv nje podnio apelaciju Ustavnom sudu.

16. Središnje izborno povjerenstvo BiH (u daljnjem tekstu: SIPBiH) uputilo je 1. kolovoza 2025. godine Sudu BiH zahtjev za

dostavu drugostupanjske presude tog suda radi eventualnog postupanja iz svoje nadležnosti. Sud BiH je istog dana dostavio SIPBiH informaciju i prvostupanjsku i drugostupanjsku presudu Suda BiH. U toj informaciji je navedeno da pravne posljedice osude iz članka 203.a KZBiH nastupaju po sili zakona po pravomoćnosti presude, tj. 12. lipnja 2025. godine, te da Milorad Dodik ne može obavljati nijednu od dužnosti ili poslova koji su navedeni u toč. a), c) i d) članka 203.a stavak 5. KZBiH. Dalje je navedeno da pravne posljedice osude, prema članku 5. KZBiH, nisu kaznenopravna sankcija, zbog čega se one ne utvrđuju, ne izriču i ne unose u presudu s obzirom na to da nastupaju po automatizmu/sili zakona u slučaju da osuda za navedeno kazneno djelo postane pravomoćna.

17. SIPBiH je odlukom o prestanku mandata od 6. kolovoza 2025. godine utvrdio da je Miloradu Dodiku prestao mandat predsjednika Republike Srpske s 12. lipnja 2025. godine kao danom pravomoćnosti presude Suda BiH (stavak 1.), te da će po pravomoćnosti te odluke SIPBiH donijeti odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora (stavak 2.). U obrazloženju te odluke SIPBiH je ukazao na to da je člankom 1.10 stavak (1) točka 4. Izbornog zakona BiH propisano da izabranom članu organa vlasti na svim razinama prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran danom pravomoćnosti sudske presude kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci ili dulje. Također je ukazao da mandat prestaje i u slučaju da je izabranom članu organa vlasti izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenog zanimanja, djelatnosti ili dužnosti koja predstavlja funkciju izabranog člana u organu vlasti, odnosno ukoliko mu je izrečena kazna koja za pravnu posljedicu osude ima prestanak te službene dužnosti, shodno članku 1.10 stavak (1) toč. 5. i 6. Navedeno je da je odluka donesena na temelju članka 2.9 stavak (1) točka 16. u svezi sa člankom 1.10 stavak (1) toč. 4., 5. i 6. i stavak (2) Izbornog zakona BiH, te članka 11. Naputka o dodjeli i prestanku mandata.

18. Milorad Dodik se 6. kolovoza 2025. godine obratio SIPBiH zahtjevom/prijedlogom da taj organ odloži razmatranje prestanka mandata funkcije predsjednika Republike Srpske do odluke Ustavnog suda o privremenoj mjeri. SIPBiH je 6. kolovoza 2025. godine dostavio Miloradu Dodiku obavijest u kojoj je navedeno da nema pravne osnove za postupanje po njegovom zahtjevu/prijedlogu.

19. Rješenjem Suda BiH od 18. kolovoza 2025. godine odbijena je žalba koju je Milorad Dodik podnio protiv odluke SIPBiH o prestanku mandata od 6. kolovoza 2025. godine. U obrazloženju rješenja je navedeno da je SIPBiH postupao po dostavljenoj pravomoćnoj presudi i u skladu sa svojim ovlastima donio odluku o prestanku mandata Milorada Dodika sa 12. lipnja 2025. godine, pravilnom primjenom članka 1.10 stavak (1) točka 4. Izbornog zakona BiH. Osim toga, istaknuo je da su pravilno primijenjene odredbe članka 1.10 stavak (1) toč. 5. i 6. Izbornog zakona BiH, kojim je propisano da izabranom članu organa vlasti na svim razinama prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran danom pravomoćnosti sudske presude kojom mu je izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenog zanimanja, djelatnosti ili dužnosti koja predstavlja funkciju izabranog člana u organu vlasti, odnosno danom pravomoćnosti sudske presude kojom mu je izrečena kazna koja za pravnu posljedicu osude ima prestanak te službene dužnosti i prestanak tog radnog odnosa. Sud BiH je ukazao i da je člankom 115. KZBiH propisano da pravne posljedice osude nastupaju danom pravomoćnosti presude, što je u konkretnom slučaju 12. lipnja 2025. godine. To rješenje Suda BiH je dostavljeno Miloradu Dodiku 28. kolovoza 2025. godine.

20. Narodna skupština je na 24. posebnoj sjednici održanoj 22. kolovoza 2025. godine donijela Odluku o usvajanju ostavke

predsjednika Vlade Republike Srpske (dostupna na www.narodnaskupstinars.net/?q=ci/akti/odluke/odluka-o-usvajanju-ostavke-predsjednika-vlade-republike-srpske, pristupljeno 1. listopada 2025. godine). U odluci je navedeno da ostavka predsjednika Vlade Republike Srpske povlači ostavku Vlade Republike Srpske i da stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenom glasniku Republike Srpske".

21. Milorad Dodik je 23. kolovoza 2025. godine u svojstvu predsjednika Republike Srpske donio Odluku o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske kojom je za tu funkciju predložio Savu Minića (dostupna na www.narodnaskupstinars.net/?q=ci/vijesti/saopštenje-za-javnost-predsjednika-narodne-skupstine-republike-srpske-dr-nenada-stevandica-1, pristupljeno 1. listopada 2025. godine).

22. Narodna skupština Republike Srpske je na 25. posebnoj sjednici održanoj 2. rujna 2025. godine donijela osporene odluke kojima je imenovala predsjednika i članove Vlade Republike Srpske i odlučila da će te odluke prijevremeno stupiti na snagu (dostupne na www.narodnaskupstinars.net/?q=ci/akti/odluke, pristupljeno 1. listopada 2025. godine).

23. Odlukom o dopustivosti i meritumu broj AP-3722/25 od 4. studenog 2025. godine odbijena je apelacija Milorada Dodika podnesena protiv presude Suda BiH od 12. lipnja 2025. godine u odnosu na članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine, članak 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) i čl. 7. i 18. Europske konvencije. Odbačene su kao nedopuštene apelacije Milorada Dodika podnesene u odnosu na članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 6. stavak 2. Europske konvencije u svezi s izjavama javnih dužnosnika danih tijekom suđenja apelantu zbog toga što su očigledno (*prima facie*) neutemeljene. Odbačena je kao nedopuštena apelacija Milorada Dodika podnesena protiv rješenja Suda BiH od 18. kolovoza 2025. godine i odluke SIPBiH od 6. kolovoza 2025. godine u odnosu na članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine, članak 6. stavak 1. Europske konvencije i članak 3. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

24. Predsjednik Vlade Republike Srpske Savo Minić je Narodnoj skupštini podnio ostavku na navedenu funkciju. Narodna skupština je na 29. posebnoj sjednici održanoj 18. siječnja 2026. godine, između ostalog, donijela Odluku o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26). Tom odlukom je usvojena ostavka predsjednika Vlade Republike Srpske (točka I.), određeno je da ta ostavka povlači ostavku Vlade Republike Srpske (točka II.) te da stupanjem na snagu te odluke prestaju važiti osporene odluke (članak III.).

25. Nakon toga, vršiteljica dužnosti predsjednika Republike Srpske Ana Trišić-Babić je donijela odluke kojima je imenovala predsjednika i članove Vlade Republike Srpske. Na temelju toga, Narodna skupština je 18. siječnja 2026. godine donijela odluku o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske i članova Vlade Republike Srpske te odluke o prijevremenom stupanju na snagu navedenih odluka.

IV. Zahtjevi

a) Navodi iz zahtjeva broj U-29/25

26. Podnositelj zahtjeva su naveli da je Miloradu Dodiku odlukama Suda BiH i SIPBiH prestao mandat predsjednika Republike Srpske i da je on izgubio ovlasti za poduzimanje svih pravnih i političkih radnji u svojstvu predsjednika Republike Srpske, uključujući i predlaganje mandataru za sastav Vlade Republike Srpske, u smislu članka 80. Ustava Republike Srpske. Dalje navode da je unatoč tome Milorad Dodik 23. kolovoza 2025. godine putem službene internetske stranice predsjednika

Republike Srpske obavijestio javnost da je na temelju ovlasti iz članka 80. Ustava Republike Srpske predložio Savu Minića kao kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske. U svezi s tim, podnositelji zahtjeva ističu da Milorad Dodik nije imao ovlasti da Narodnoj skupštini predloži kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske. Stoga smatraju da su osporene odluke u suprotnosti s odredbama članka 80. Ustava Republike Srpske i posljedično u suprotnosti s odredbama čl. I/2. i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine. Podnositelji zahtjeva dalje navode da se Odluka SIPBiH o oduzimanju mandata predsjednika Republike Srpske od 6. kolovoza 2025. godine smatra odlukom institucija Bosne i Hercegovine, te kao takva ima supremaciju u odnosu na odredbe Ustava, zakona i drugih propisa administrativno-teritorijalnih jedinica. Smatraju da je došlo do ustavnog spora između države Bosne i Hercegovine i administrativno-teritorijalne jedinice Republike Srpske jer je Milorad Dodik postupio suprotno pravomoćnoj odluci institucija Bosne i Hercegovine. Podnositelji zahtjeva navode da uslijed okolnosti da kandidat za predsjednika Vlade Republike Srpske nije predložen u skladu s Ustavom Republike Srpske sve odluke koje u svezi s njegovim imenovanjem Vlade Republike Srpske usvoji Narodna skupština u suprotnosti su s Ustavom Republike Srpske i posljedično s Ustavom Bosne i Hercegovine te su ništavne. Smatraju da je na taj način došlo do kršenja normativne hijerarhije i nepoštovanja odluke institucija Bosne i Hercegovine. Konačno, navode da je Ustavni sud u odlukama br. U-6/06, U-1/11, U-21/16 i U-2/22 potvrđivao načelo normativne hijerarhije i obveze koje se iz njega izvode, a koje, između ostalog, obuhvaćaju i poštovanje odluka institucija Bosne i Hercegovine. To prvenstveno podrazumijeva, kako su to podnositelji zahtjeva obrazložili, da je radi ostvarivanja načela vladavine prava u smislu članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine potrebno poštovanje ustavnopravnog poretka, podjele nadležnosti i odluka institucija Bosne i Hercegovine. Stoga smatraju da je činjenica da u konkretnom slučaju te obveze nisu poštovane posljedično dovela do kršenja članka VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

b) Navodi iz zahtjeva broj U-30/25

27. Podnositelji zahtjeva navode da postupanje Milorada Dodika od 23. kolovoza 2025. godine i Narodne skupštine od 2. rujna 2025. godine predstavlja realizaciju zaključaka koje je Narodna skupština usvojila na 24. posebnoj sjednici održanoj 22. kolovoza 2025. godine. Cilj im je rušenje načela vladavine prava u Bosni i Hercegovini jer se zahtjeva neprovođenje odluka državnih institucija kao što su Sud BiH i SIPBiH. Navode da je Milorad Dodik 23. kolovoza 2025. godine "konzumirao" dužnost predsjednika Republike Srpske i predložio Savu Minića za predsjednika Vlade Republike Srpske, na što očigledno nije imao pravo. U svezi s tim ističu da je Apelacijsko odjeljenje Suda BiH 12. lipnja donijelo pravomoćnu presudu protiv optuženog Milorada Dodika, a SIPBiH je 6. kolovoza 2025. godine donio Odluku o prestanku mandata Milorada Dodika kao predsjednika entiteta Republika Srpska s 12. lipnja 2025. godine. Stoga, kako to obrazlažu podnositelji zahtjeva, odluka Milorada Dodika da 23. kolovoza 2025. godine predloži Savu Minića za predsjednika Vlade Republike Srpske ne može proizvoditi nikakve pravne posljedice. Navode da to isto važi i za odluke Narodne skupštine o izboru predsjednika i članova Vlade Republike Srpske od 2. rujna 2025. godine, koje nemaju pravno djelovanje jer je proces pokrenut na neustavan i nelegalan način. Navode da je Odluka SIPBiH o oduzimanju mandata stupila na snagu odmah, a da se primjenjuje od 12. lipnja 2025. godine, zbog čega se svi akti i dužnosti koje je Milorad Dodik od tada izvršio u formalnopravnom smislu smatraju ništavnim od samog početka (*ex tunc*), te posljedično tome svi akti koje je on predložio nemaju pravno djelovanje. Imajući u vidu navedeno, podnositelji zahtjeva

smatraju da je prekršeno načelo iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine jer je jedan entitet u sastavu Bosne i Hercegovine odlučio ignorirati odluke državnih institucija, tj. Suda BiH i SIPBiH, i prihvatiti prijedlog nelegitimne osobe za predsjednika Vlade Republike Srpske i na bazi takvog prijedloga izvršiti imenovanje predsjednika i članova Vlade Republike Srpske. Također smatraju da je povrijeđeno načelo iz članka III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, koje govori o pravnom poretku i nadležnostima institucija Bosne i Hercegovine i o obvezi "entiteta i svih njihovih administrativnih jedinica da se pridržavaju Ustava Bosne i Hercegovine, kao i odluka institucija Bosne i Hercegovine". Smatraju da se odluke Suda BiH i SIPBiH izvan svake razumne sumnje smatraju odlukama institucija Bosne i Hercegovine i entiteti ih moraju provoditi, a ne ignorirati. Konačno, podnositelji zahtjeva navode da takvo postupanje ima i elemente kaznenog djela iz članka 239. KZBiH – "neprimjenjivanje, neprovođenje, neizvršavanje ili na drugi način nepoštovanje konačnih i izvršnih odluka Suda BiH", članka 156. KZBiH – "napad na ustavni poredak" te kaznenog djela "lažno predstavljanje".

28. Imajući u vidu navedeno, podnositelji zahtjeva smatraju da su osporene odluke u suprotnosti s odredbama čl. I/2. i III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine.

c) Navodi iz zahtjeva broj U-31/25

29. Podnositelj zahtjeva navodi da su osporene odluke u suprotnosti sa čl. I/2. i III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine. Navodi da osporene odluke predstavljaju opći pravni akt, zbog čega je Ustavni sud nadležan ocjenjivati njihovu ustavnost. U slučaju da Ustavni sud zauzme drugačiji stav, podnositelj zahtjeva moli da se njegov zahtjev tretira kao "zahtjev za ocjenu spora" između institucija Bosne i Hercegovine i Narodne skupštine, u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, s obzirom na to da bi provođenje osporenih odluka moglo imati štetne posljedice za pravni poredak Bosne i Hercegovine. Podnositelj zahtjeva navodi da je Narodna skupština donijela osporene odluke znajući da je prijedlog kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske uputio Milorad Dodik, koji za to nije imao mandat jer mu je mandat predsjednika prestao na temelju presude Suda BiH i odluke SIPBiH. Smatra da takvo postupanje entitetskog zakonodavnog tijela predstavlja povredu ustavnog načela vladavine prava, uzrokuje pravnu nesigurnost i narušava pravni poredak Bosne i Hercegovine. Podnositelj zahtjeva ističe da se načelo vladavine prava ne odnosi samo na usklađenost pravnih propisa niže pravne snage s pravnim propisima više pravne snage, već i na postupanje kako građana tako i samih nositelja državne vlasti. Podnositelj zahtjeva navodi da zanemarivanje ustavnih načela, zakona Bosne i Hercegovine, presuda Suda BiH i odluka SIPBiH od entitetskog zakonodavnog tijela predstavlja kršenje temeljnih ustavnih načela Bosne i Hercegovine, te time i Ustava Bosne i Hercegovine. Pri tome ističe da je člankom 239. KZBiH propisano kazneno djelo neizvršavanja odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Suda BiH, Doma za ljudska prava ili Europskog suda za ljudska prava.

d) Navodi iz zahtjeva broj U-32/25

30. Podnositelji zahtjeva su naveli da je donošenjem osporenih odluka Narodna skupština dovela u pitanje funkcioniranje Bosne i Hercegovine na načelu vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, te da je prekršen članak III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine s obzirom na to da se ne poštuju odluke Suda BiH i SIPBiH kao odluke institucija Bosne i Hercegovine. Navode da se spor odnosi na pitanje ustavnopravne obveze nižih razina vlasti da poštuju Ustav Bosne i Hercegovine, podjelu nadležnosti između države i nižih razina vlasti, a time i ustavnopravnu obvezu poštovanja nadležnosti državnih ustavnih

institucija i njihovih odluka. Ističu da su to pitanja iz Ustava Bosne i Hercegovine i da je u slučaju spora za njegovo rješavanje nadležan Ustavni sud. Podnositelji zahtjeva navode da je imenovanje Vlade Republike Srpske koju je predložio Milorad Dodik nakon prestanka mandata ustavnopravno ništavno. Navode da je Ustavni sud u predmetima br. U-10/14 i U-10/16 jasno utvrdio da aktivnosti entiteta koje dovode u pitanje obveznost odluka državnih institucija predstavljaju ustavni spor, za čije rješavanje je isključivo nadležan Ustavni sud. Podnositelji zahtjeva navode da su osporene odluke akti kojima se utvrđuje krug osoba nadležnih za primjenu općih pravnih akata, pri čemu se njihovo djelovanje odnosi na materijalnu realizaciju zakonskih normi konkretnim upravnim, političkim i administrativnim mjerama, te je jasno da se ne mogu na bilo koji način tumačiti kao formalni ili materijalni "zakoni" u smislu apstraktne ocjene ustavnosti iz članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine. Stoga smatraju da je isključena mogućnost apstraktne ocjene ustavnosti, te da se radi o *par excellence* primjeru tzv. federalnog spora između Bosne i Hercegovine i entiteta Republika Srpska, za čije rješavanje je isključivo nadležan Ustavni sud.

31. Podnositelji zahtjeva ističu da postupak imenovanja Vlade Republike Srpske, utemeljen na prijedlogu osobe kojoj je pravomoćno pretao mandat, predstavlja izravno i svjesno kršenje načela vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Smatraju da takvo institucionalno ponašanje ne samo da negira obveznost sudskih odluka i autoritet državnih institucija već i podrija demokratski karakter države jer se izvršna vlast formira mimo ustavnih pretpostavki i pravno valjanih procedura. Ističu da se time ne krši samo pojedinačna odredba Ustava Bosne i Hercegovine, već se narušava njegov temeljni duh a to je da Bosna i Hercegovina funkcioniše kao demokratska i pravna država u kojoj nijedna vlast ne može biti iznad zakona.

32. Podnositelji zahtjeva dalje navode da je Sud BiH uspostavljen Zakonom o Sudu BiH, za koji je Ustavni sud u predmetu broj U-26/01 utvrdio da je u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine. Navode da je SIPBiH samostalan, neovisan i nepristran organ koji djeluje kao državna institucija u okviru izbornog sustava Bosne i Hercegovine, s jasno definiranim nadležnostima u skladu s Izbornim zakonom BiH i ustavnim načelima. U svezi s tim ističu da su odluke Suda BiH i SIPBiH obvezujuće za sve razine vlasti, uključujući i entitete. Stoga, podnositelji zahtjeva smatraju da je predlaganjem mandataru za sastav Vlade Republike Srpske od neovlaštene osobe i prihvatanjem tog prijedloga od Narodne skupštine povrijeđen članak III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine.

e) Odgovori na zahtjeve

33. Narodna skupština je u odgovoru na sve navedene zahtjeve navela da su zahtjevi nedopustivi jer podnositelji zahtjeva nisu iskoristili sve efektivne pravne lijekove. U svezi s tim je istaknula da podnositelji zahtjeva nisu tražili ocjenu ustavnosti osporenih odluka u postupku pred Ustavnim sudom Republike Srpske, koji je nadležan za ocjenu ustavnosti i zakonitosti općih akata u Republici Srpskoj, shodno članku 115. točka 1. Ustava Republike Srpske, niti su pokrenuli mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa. S obzirom na to da su osporene odluke donesene na temelju Ustava Republike Srpske, Narodna skupština smatra da je za ocjenu njihove ustavnosti isključivo nadležan Ustavni sud Republike Srpske te da ne postoji nadležnost Ustavnog suda. Stoga smatra da su zahtjevi nedopustivi iz formalnih razloga.

34. Dalje, Narodna skupština navodi da su zahtjevi u meritornom smislu neutemeljeni. U svezi s tim navodi da je u konkretnom slučaju ključna činjenica datum (termin) kada je Miloradu Dodiku prestala funkcija predsjednika Republike Srpske. Navodi da presuda Suda BiH ima svoje izravne posljedice

u kaznenopravnom smislu (od kazne zatvora i ostalog), ali i neizravne posljedice u izbornom pravu. Naime, kako to obrazlaže Narodna skupština, prestanak mandata nije isto što i zabrana obavljanja javnih funkcija, već je uvjet za donošenje odluke SIPBiH shodno Izbornom zakonu BiH. Navodi da Izborni zakon BiH predstavlja *lex specialis* u odnosu na sve druge zakone u Bosni i Hercegovini kada je u pitanju bilo koji dio izbornog procesa, uključujući i dodjelu i prestanak mandata. Narodna skupština navodi da izrečene mjere osiguranja ili pravne posljedice kaznene osude imaju djelovanje *ex nunc*, te da bi primjena *ex tunc* predstavljala rušenje načela vladavine prava, na koje se podnositelji zahtjeva pozivaju. Stoga smatra da je jedino SIPBiH mogao oduzeti mandat Miloradu Dodiku. Dalje navodi da "kritičan" datum u smislu prestanka mandata ne predstavlja kaznena presuda, niti odluka SIPBiH, već dan kada je Milorad Dodik, odnosno njegov punomoćnik primio odluku apelacijskog vijeća Suda BiH kojom je odbijena njegova žalba na odluku SIPBiH, a to je 28. kolovoza 2025. godine. Narodna skupština naglašava da postoji razlika između pravomoćnosti i izvršnosti neke odluke. U svezi s tim ističe da izvršnost nastaje dan nakon uručenja ili dostave neke odluke. Navodi da je takav stav sadržan i u obrazloženju odluke apelacijskog vijeća Suda BiH kojom je odbijena žalba punomoćnika Milorada Dodika izjavljena protiv odluke SIPBiH. Stoga, Narodna skupština smatra da je Milorad Dodik do 28. kolovoza 2025. godine bio predsjednik Republike Srpske u punom kapacitetu, uključujući i ovlast da predlaže predsjednika Vlade Republike Srpske, u skladu sa člankom 80. Ustava Republike Srpske.

V. Relevantni propisi

35. U Ustavu Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

Članak I stavak 2.

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država, koja funkcioniše sukladno zakonu i temeljem slobodnih i demokratskih izbora.

Članak III stavak 3. točka b)

b) Entiteti i sve njihove niže jedinice u potpunosti će se pokoravati ovome Ustavu, koji dokida one odredbe zakona Bosne i Hercegovine i ustava i zakona entiteta koje su protivne Ustavu, kao i odlukama institucija Bosne i Hercegovine. Opća načela međunarodnog prava su sastavni dio pravnog sustava Bosne i Hercegovine i entiteta.

36. **Kazneni zakon Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15, 35/18, 46/21, 31/23 i 47/23)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Svrha sigurnosnih mjera

Članak 68.

Svrha sigurnosnih mjera jest otklanjanje stanja ili uvjeta koji mogu utjecati da počinitelj ubuduće počin kaznena djela.

Vrste sigurnosnih mjera

Članak 69. točka (c)

Počiniteljima kaznenih djela mogu se izreći ove sigurnosne mjere:

c) zabrana obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti;

Nastupanje pravnih posljedica osude

Članak 113. st. (1) i (3)

(1) Osude za određena kaznena djela mogu imati za pravnu posljedicu prestanak ili gubitak određenih prava ili zabranu stjecanja određenih prava.

(3) Pravne posljedice osude mogu se propisati samo zakonom i nastupaju po sili zakona kojim su propisane.

Vrste pravnih posljedica osude

Članak 114. stavak (1) točka a) i stavak (2) točka a)

(1) Pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava jesu:

a) prestanak obavljanja određenih poslova ili dužnosti u tijelima vlasti, trgovačkim društvima ili u drugim pravnim osobama;

(2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani stjecanja određenih prava jesu:

a) zabrana obavljanja određenih poslova ili dužnosti u tijelima vlasti, trgovačkim društvima ili u drugim pravnim osobama;

Početak i trajanje pravnih posljedica osude

Članak 115. stavak (1)

(1) Pravne posljedice osude nastupaju danom pravomoćnosti presude.

Neizvršavanje odluka visokog predstavnika

Član 203a st. (1) i (4) i stav (5) tačka a)

(1) Službena osoba u instituciji Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, ili u kantonu, gradu ili općini ili lokalnoj zajednici ili bilo kojem tijelu lokalne uprave i samouprave, ili odgovorna osoba koja ne primijeni, ne provede, ne izvrši ili na drugi način ne poštuje odluku visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu, ili koja spriječi odnosno na drugi način omete primjenu, provođenje ili izvršenje takve odluke, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Za kazneno djelo iz stavka (1) ovog članka izreći će se sigurnosna mjera zabrane obavljanja dužnosti.

(5) U skladu s člancima 113. i 114. ovog zakona, osuda za kaznena djela iz stavka (1) ovog članka ima za pravnu posljedicu osude:

a) prestanak službene dužnosti i prestanak zaposlenja;

37. Zakon o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17 – odluka USBiH, 42/18 – rješenje USBiH, 65/18, 22/21 – odluka USBiH i 8/22 – rješenje USBiH) u relevantnom dijelu glasi:

GLAVA XV - IZVRŠENJE ODLUKA

Članak 178. st. od (1) do (3)

Pravomoćnost odluka

(1) Presuda postaje pravomoćnom kada se više ne može pobijati žalbom ili kada žalba nije dozvoljena.

(2) Pravomoćna presuda izvršava se kada je obavljena njena dostava i kada ne postoje zakonske smetnje za izvršenje. Ako žalba nije podnesena ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna protekom žalbenog roka odnosno od dana odricanja ili odustanka od podnesene žalbe.

(3) Za izvršenje pravomoćnih presuda nadležan je Sud.

38. Izborni zakon Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 – odluka USBiH, 63/11 – odluka USBiH, 15/12 – rješenje USBiH, 11/13 – rješenje USBiH, 18/13, 7/14, 31/16, 1/17 – odluka USBiH, 54/17 – rješenje USBiH, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22, 24/24, 24/24 – ispravak)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Članak 1.10 stavak (1) toč. 4, 5. i 6. i stavak (2)

Izabranom članu tijela vlasti na svim razinama prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran:

4. danom pravomoćnosti sudske presude kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci ili duže;

5. danom pravomoćnosti sudske presude kojom mu je izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenog zanimanja, djelatnosti ili dužnosti koja predstavlja funkciju izabranog člana u organu vlasti;

6. danom pravomoćnosti sudske presude kojom mu je izrečena kazna koja za pravnu posljedicu osude ima prestanak te službene dužnosti i prestanak tog radnog odnosa.

Izabranom članu tijela vlasti na bilo kojoj razini prestaje mandat danom stupanja nekog od razloga za prestanak mandata utvrđenih zakonom. Središnje izborno povjerenstvo BiH donosi odluku o prestanku mandata izabranom članu tijela vlasti u roku koji ne može biti dulji od 15 dana od dana kada su nastupili razlozi za prestanak mandata, odnosno od saznanja o razlogu za prestanak mandata i o tome obavještava tijelo vlasti u kojem je izabrani član imao mandat.

Članak 2.9 stavak (1) toč. 12. i 16.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine nezavisno je tijelo koje podnosi izvješće neposredno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i čije ovlasti iz nje proizlaze. Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine:

12. izdaje uvjerenje osobama koje su dobile mandat na svim razinama izravnih i neizravnih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim Zakonom;

16. donosi odluku o prestanku mandata izabranog dužnosnika na svim razinama neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim Zakonom, a vodi i prethodni postupak, kada je potrebno, o utvrđivanju činjeničnog stanja (u slučaju kada je izabrani dužnosnik podnio ostavku, da je to učinio svojom voljom);

39. Zakon o Fiskalnom vijeću u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/08) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 2.

(Utemeljenje Fiskalnog vijeća Bosne i Hercegovine)

Ovim se Zakonom utemeljuje Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Fiskalno vijeće), čija je zadaća usklađivanje fiskalne politike u Bosni i Hercegovini s ciljem osiguranja makroekonomske stabilnosti i fiskalne održivosti Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 3. st. (1) i (2)

(Sastav Fiskalnog vijeća)

(1) Fiskalno vijeće čine šest članova, i to:

a) predsjedatelj Vijeća ministara Bosne i Hercegovine,

b) predsjednik Vlade Republike Srpske,

c) premijer Federacije Bosne i Hercegovine,

d) ministar financija i trezora Bosne i Hercegovine,

e) ministar financija Republike Srpske,

f) ministar financija Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) Konstitutivni narodi u Bosni i Hercegovini moraju imati najmanje jednoga zastupnika u Fiskalnom vijeću.

40. Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 12/00 – odluka USBiH, 31/00 – odluka USBiH, 36/00 – odluka USBiH, "Službeni glasnik BiH" broj 36/00 – odluka USBiH, "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 21/02, 26/02 ispravak, 30/02 ispravak, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05, 48/11 i 91/19 – odluka USBiH)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst propisa sačinjen u Ustavnom sudu BiH, kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, a koji u relevantnom dijelu glasi:

2. Predsjednik Republike

Član 80. stav (1) tačka 2.

Predsjednik Republike:

2. predlaže Narodnoj skupštini kandidata za predsjednika Vlade;

Član 93.

Kandidat za predsjednika Vlade izlaže Narodnoj skupštini program Vlade i predlaže njen sastav.

Vlada je izabrana ako je za njen izbor glasala većina od ukupnog broja narodnih poslanika.

41. **Odluka o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske** ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25 od 8. rujna 2025. godine) u relevantnom dijelu glasi:

I.

Savo Minić izabran je za predsjednika Vlade Republike Srpske.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednoga dana od dana objave u "Službenom glasniku Republike Srpske".

42. **Odluka o izboru članova Vlade Republike Srpske** ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 78/25 od 8. rujna 2025. godine) u relevantnom dijelu glasi:

I.

Za članove Vlade Republike Srpske izabrani su:

1. Zora Vidović, ministar financija,
2. Bojan Vipotnik, ministar za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju,
3. Zoran Stevanović, ministar prometa i veza,
4. Petar Đokić, ministar energetike i rudarstva,
5. Anđelka Kuzmić, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede,
6. Vojin Mitrović, ministar gospodarstva i poduzetništva,
7. Zlatan Klokić, ministar za europske integracije i međunarodnu suradnju,
8. Denis Šulić, ministar trgovine i turizma,
9. Selma Čabrić, ministar za obitelj, omladinu i sport,
10. Goran Selak, ministar pravde,
11. Željko Budimir, ministar unutarnjih poslova,
12. Danijel Egić, ministar rada i boračko-invalidske zaštite,
13. Siniša Karan, ministar za znanstvenotehnoški razvoj i visoko obrazovanje,
14. Borivoje Golubović, ministar prosvjete i kulture,
15. Alen Šeranić, ministar zdravlja i socijalne zaštite,
16. Senka Jujić, ministar uprave i lokalne samouprave.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednoga dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

43. **Odluka o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske** ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26 od 18. siječnja 2026. godine) u relevantnom dijelu glasi:

I

Narodna skupština Republike Srpske usvaja ostavku predsjednika Vlade Republike Srpske.

II

Ostavka predsjednika Vlade Republike Srpske povlači ostavku Vlade Republike Srpske.

III

Stupanjem na snagu ove odluke prestaju važiti Odluka o izboru predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 78/25) i Odluka o izboru članova Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 78/25).

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku Republike Srpske".

VI. Dopustivost

44. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 19. stavak (1) toč. a) i e) Pravila Ustavnog suda.

45. Članak VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Ustavni sud će podržavati ovaj Ustav.

a) Ustavni sud ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz ovog Ustava između entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući, ali ne ograničavajući se na to:

[...]

- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.

Spor može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući ili dopredsjedavajući jednog od domova Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata jednog od domova Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta.

[...]

46. Članak 19. stavak (1) toč. a) i e) Pravila Ustavnog suda glasi:

Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;

[...]

e) ako su izmijenjene pravne okolnosti;

47. Zahtjeve za ocjenu ustavnosti podnijeli su četiri delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, jedanaest članova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, prvi zamjenik predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i drugih jedanaest članova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, što znači da su zahtjeve podnijeli ovlašteni subjekti, u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine.

48. Nakon što je utvrđeno da su zahtjeve podnijeli ovlašteni subjekti, Ustavni sud zapaža da se u ovom postupku pokreće pitanje dopustivosti zahtjeva prema članku 19. stavak (1) točka a) Pravila Ustavnog suda, kojim je propisano da zahtjev nije dopustiv kada Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje. Naime, u konkretnom slučaju nije sporno da predmet ocjene ustavnosti, odnosno utvrđivanja spora nisu ni ustav niti zakoni entiteta već odluke o izboru entitetske vlade. Ustavni sud zapaža da podnositelji zahtjeva traže ocjenu ustavnosti, odnosno utvrđivanje spora između Bosne i Hercegovine i entiteta Republika Srpska u svezi s donošenjem osporenih odluka. Tim odlukama Narodna skupština je imenovala predsjednika i članove Vlade Republike Srpske i odlučila da će te odluke prijevremeno stupiti na snagu. Stoga se postavlja pitanje nadležnosti Ustavnog suda da utvrđuje postojanje spora, odnosno da ocjenjuje ustavnost tih akata, u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine.

Apstraktna ocjena ustavnosti

49. Ustavni sud podsjeća na to da je nadležan ispitivati isključivo ustavnost općih pravnih akata. Taj stav Ustavni sud je već zauzeo u Odluci broj U-3/04 (Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-3/04 od 27. svibnja 2005. godine, točka 17.). U toj odluci Ustavni sud je naveo:

17. Prilikom ispitivanja zahtjeva u dijelu koji se odnosi na ocjenu ustavnosti osporenih rješenja Ustavni sud je pošao prvenstveno od pitanja koji opći akti mogu biti predmet apstraktna

ustavnosudske kontrole u smislu članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, dosadašnja praksa Ustavnog suda u pravilu je usmjerena na kontrolu zakonodavnih općih akata, a ne i akata organa izvršne vlasti i upravnih organa. [...] Osporena rješenja su pojedinačni akti, koji svoju pravnu valjanost izvode iz ovlasti koje im daje statut i ne predstavljaju vrstu općenormativnih akata, odnosno propisa za koje je Ustavni sud, u skladu sa člankom VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, nadležan ocjenjivati njihovu ustavnost.

50. Tu praksu Ustavni sud je slijedio i u kasnijim odlukama (vidi, primjera radi, odluke o dopustivosti br. U-1/09 od 29. svibnja 2009. godine, točka 13., i U-7/10 od 26. studenog 2010. godine, točka 23., dostupne na www.ustavnisud.ba). Osim toga, Ustavni sud je u novijoj praksi zaključio da nije nadležan ispitivati ustavnost Rezolucije Narodne skupštine jer se radilo o aktu "koji predstavlja jednu vrstu političke proklamacije i koji nije pravno obvezujući" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-6/08 od 30. siječnja 2009. godine, točka 10., dostupna na www.ustavnisud.ba). Međutim, Ustavni sud je uspostavio nadležnost i prihvatio da ocjenjuje ustavnost zaključaka i deklaracija Narodne skupštine, iako oni formalno ne predstavljaju opći pravni akt, u dijelu u kojem se tim aktima uspostavljaju konkretne pravne obveze, uslijed čega oni imaju "normativni karakter općeg pravnog akta" (vidi Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. U-2/22 od 26. svibnja 2022. godine, toč. 75.–78., i U-7/25 od 29. svibnja 2025. godine, toč. 34.–36., dostupne na www.ustavnisud.ba).

51. Vraćajući se na konkretan predmet, postavlja se pitanje imaju li osporene odluke normativni karakter općeg pravnog akta, što je preduvjet da bi Ustavni sud mogao vršiti kontrolu njihove ustavnosti. Ustavni sud primjećuje da je osporenim odlukama Narodna skupština imenovala predsjednika i članove Vlade Republike Srpske i odlučila da će te odluke prijevremeno stupiti na snagu. U svezi s tim, Ustavni sud ističe da osporene odluke u naravi predstavljaju "akt vladanja", odnosno politički akt izbora ili imenovanja i svoju pravnu osnovu crpe iz Ustava Republike Srpske. Takvi akti, iako formalno donijeti u okviru institucija vlasti Republike Srpske, ne uspostavljaju opća pravila ponašanja niti proizvode djelovanje *erga omnes*. Naime, Ustavni sud zapaža da se osporene odluke odnose na konkretan krug osoba – novoimenovanog predsjednika i članove Vlade Republike Srpske. Nadalje, njihov učinak je jednokratni i konzumiran samim donošenjem jer se njima ne regulira opći pravni odnos već individualna situacija u pogledu osoba koje će obavljati određene dužnosti u izvršnoj vlasti Republike Srpske. Prema tome, osporene odluke ne sadrže nikakve pravne norme, odnosno opća pravila ponašanja koja su svi ili neodređeni krug osoba dužni poštovati. Konačno, primjena osporenih odluka je iscrpljena samim njihovim donošenjem. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da osporene odluke nemaju karakter općih pravnih akata. Stoga, Ustavni sud smatra da nije nadležan ocjenjivati njihovu ustavnost.

Postojanje ustavnog spora

52. Podnositelji zahtjeva u predmetima br. U-30/25, U-31/25 i U-32/25 smatraju da postoji spor između Bosne i Hercegovine i Republike Srpske u svezi s donošenjem osporenih odluka. Stoga se postavlja pitanje je li donošenje osporenih odluka, iako one nemaju karakter općih pravnih akata, prouzrokovalo spor između Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.

53. Ustavni sud podsjeća na to da je u svojoj praksi u svezi s pitanjem postojanja ustavnog spora zauzeo stav da "akti i aktivnosti jednog od entiteta mogu pokrenuti pitanje postojanja spora između tog entiteta i BiH o nekom pitanju iz Ustava BiH za čije rješavanje je jedino nadležan Ustavni sud" (*idem*, točka 75. s daljnjim referencama). Pri tome je Ustavni sud u svojoj praksi

protumačio da spor ne može proizlaziti iz redovnih pozitivnopravnih propisa, već se mora ticati određenog pitanja koje je regulirano samim Ustavom Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-12/08 od 30. siječnja 2009. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 62/09, točka 7.). U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je, prema odredbi članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, jedini nadležan odlučivati o bilo kojem sporu koji se, između ostalog, prema ovom Ustavu javlja između BiH i jednog entiteta. Stoga, za uspostavu nadležnosti Ustavnog suda po pitanjima iz Ustava Bosne i Hercegovine nije neophodno da se ovlašteni podnositelj zahtjeva prethodno obrati Ustavnom sudu Republike Srpske, kako to ističe Narodna skupština (vidi točku 30. ove odluke). Osim toga, Ustavni sud ukazuje da člankom 19. Pravila Ustavnog suda kao uvjet za dopustivost zahtjeva za ocjenu ustavnosti/utvrđivanje spora nije propisana dužnost prethodnog obraćanja entitetskom ustavnom sudu. Dakle, neiscrpljivanje pravnih lijekova nije razlog zbog kojeg zahtjev za ocjenu ustavnosti/utvrđivanje spora nije dopustiv ukoliko je podnesen na temelju članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, već se to odnosi na dopustivost apelacije shodno članku 18. Pravila Ustavnog suda. Ustavni sud podsjeća na raniji stav da je nadležan podržavati Ustav Bosne i Hercegovine, ali da nema nadležnost podržavati i ustav entiteta jer je to pitanje u isključivoj nadležnosti entitetskog ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud u okviru nadležnosti iz članka VI/3.(a) i VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine ne može preispitivati odluke entitetskih ustavnih sudova (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-22/24 od 29. svibnja 2025. godine, točka 21., dostupna na www.ustavnisud.ba).

54. Ustavni sud zapaža da podnositelji zahtjeva navode da spor proizlazi iz činjenice da je Milorad Dodik djelujući u svojstvu predsjednika Republike Srpske postupio suprotno odlukama Suda BiH i SIPBiH kao odlukama institucija Bosne i Hercegovine, u smislu članka III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, i predložio mandataru za sastav Vlade Republike Srpske, na temelju kojeg prijedloga je Narodna skupština donijela osporene odluke, te da je na taj način narušeno načelo vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, podnositelji zahtjeva ističu da Milorad Dodik u trenutku donošenja odluke o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske, na temelju koje je Narodna skupština donijela osporene odluke, nije imao mandat predsjednika Republike Srpske jer mu je taj mandat prestao 12. lipnja 2025. godine (vidi toč. 22.–28. ove odluke). Narodna skupština, s druge strane, smatra da je Milorad Dodik imao mandat predsjednika Republike Srpske sve do 28. kolovoza 2025. godine, kada mu je dostavljeno rješenje Suda BiH od 18. kolovoza 2025. godine (vidi točku 30. ove odluke).

55. Stoga, Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju postoji ustavni spor u svezi s pitanjem je li na temelju odluka Suda BiH i SIPBiH Milorad Dodik mogao imati mandat da u svojstvu predsjednika Republike Srpske predloži predsjednika i članove Vlade Republike Srpske, što nesporno pokreće pitanje vladavine prava kao pitanje iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, imajući u vidu već navedene odluke Suda BiH i SIPBiH (vidi toč. 11.–17.), konkretni ustavni spor se odnosi i na pitanje poštovanja odluka institucija BiH, što je regulirano člankom III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine. Stoga, Ustavni sud smatra da u tom dijelu postoji nadležnost Ustavnog suda jer se radi o aktima koji pokreću pitanje poštovanja čl. I/2. i III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, a za koje je isključivo nadležan Ustavni sud.

Izmijenjene pravne okolnosti

56. Ustavni sud zapaža da je Narodna skupština na 29. posebnoj sjednici održanoj 18. siječnja 2026. godine donijela Odluku o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26). Tom odlukom je

usvojena ostavka predsjednika Vlade Republike Srpske (točka I.), određeno je da ta ostavka povlači ostavku Vlade Republike Srpske (točka II.) te da stupanjem na snagu te odluke prestaju važiti osporene odluke (članak III.). Iz navedenog proizlazi da su tom odlukom stavljene izvan snage osporene odluke koje su predmet ovog postupka pred Ustavnim sudom (vidi toč. 10., 24. i 42. ove odluke). Stoga, Ustavni sud mora odgovoriti je li na taj način došlo do izmijenjenih pravnih okolnosti, odnosno jesu li ispunjeni uvjeti za meritorno rješavanje zahtjeva, u smislu članka 19. stavak (1) točka e) Pravila Ustavnog suda.

57. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da su Odlukom o usvajanju ostavke predsjednika Vlade Republike Srpske od 18. siječnja 2026. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 3/26) zaista stavljene izvan snage odluke koje su osporene predmetnim zahtjevima, i to sa 18. siječnja 2026. godine kao danom donošenja navedene odluke. Stoga su nakon tog datuma pravne okolnosti izmijenjene jer su osporene odluke stavljene izvan pravne snage. Međutim, Ustavni sud zapaža da se suština tvrdnji iz predmetnih zahtjeva odnosi na to da su osporene odluke *ab initio* u suprotnosti s Ustavom Bosne i Hercegovine jer je prijedlog za njihovo donošenje podnijela neovlaštena osoba (vidi toč. 25.–31. ove odluke). Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za meritorno rješavanje zahtjeva i da ima nadležnost ocjenjivati ustavnost osporenih odluka za razdoblje važenja, odnosno od njihovog donošenja 2. rujna 2025. godine do stavljanja izvan snage 18. siječnja 2026. godine. Naime, Ustavni sud ukazuje da bi u suprotnom javne vlasti u Bosni i Hercegovini mogle donositi akte koji su u suprotnosti s Ustavom Bosne i Hercegovine, a ti akti bi, iako su u određenom razdoblju proizvodili pravno djelovanje, bili izvan ustavnosudske kontrole samo zbog činjenice da ih je sam donositelj naknadno stavio izvan pravne snage. Ustavni sud smatra da bi to nesporno bilo suprotno načelu vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

58. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud nije mogao zaključiti da su nastupile izmijenjene pravne okolnosti u smislu članka 19. stavak (1) točka e) Pravila Ustavnog suda, te će analizirati jesu li osporene odluke bile u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine u razdoblju od njihovog donošenja 2. rujna 2025. godine do stavljanja izvan snage 18. siječnja 2026. godine.

VII. Meritum

59. Podnositelji zahtjeva navode da su osporene odluke u suprotnosti sa čl. I/2. i III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da se zahtjevima ne osporava Odluka o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske koju je donio Milorad Dodik 23. kolovoza 2025. godine, već osporene odluke koje je donijela Narodna skupština. Međutim, imajući u vidu da su osporene odluke Narodne skupštine donesene upravo na temelju prijedloga osobe čija je ovlast za davanje takvog prijedloga predmet ovog ustavnopravnog spora, Ustavni sud smatra nužnim da ispita je li Milorad Dodik u trenutku donošenja odluke od 23. kolovoza 2025. godine postupio suprotno odlukama Suda BiH i SIPBiH. Dakle, Ustavni sud će ispitati je li u vrijeme donošenja Odluke o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske Milorad Dodik imao mandat predsjednika Republike Srpske i bio ovlašten za njezino donošenje.

60. Ustavni sud zapaža da se u zahtjevima navodi da su odluke Suda BiH i SIPBiH već u relevantnom trenutku isključivale ustavnu ovlast za daljnje vršenje dužnosti predsjednika Republike Srpske, odnosno da u relevantnom razdoblju te odluke nisu poštovane.

61. U tom kontekstu, Ustavni sud posebno naglašava da poštovanje pravomoćnih presuda Suda BiH i odluka SIPBiH donesenih radi njihovog provođenja predstavlja ustavnu obvezu koja proizlazi iz čl. I/2. i III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine.

Naime, entiteti i njihovi organi dužni su postupati u skladu s odlukama institucija Bosne i Hercegovine, te poštovati i posljedice koje takve odluke proizvode po pravni status izabranih dužnosnika. Stoga, nepostupanje u skladu s navedenim presudama i odlukama, odnosno njihovo ignoriranje prilikom poduzimanja daljnjih ustavnih i zakonodavnih radnji predstavlja povredu obveze poštovanja odluka institucija Bosne i Hercegovine iz članka III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, kao i povredu načela vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

62. Naime, Ustavni sud podsjeća da postoje bliski odnosi između vladavine prava i demokratskog društva, koji su posebno naglašeni u praksi Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) različitim izrazima: "demokratsko društvo koje se pridržava vladavine prava" (vidi Europski sud, *Winterwerp protiv Nizozemske*, presuda od 24. listopada 1979. godine, točka 39.), "demokratsko društvo utemeljeno na vladavini prava" (vidi Europski sud, *Vereniging Weekblad Bluf! protiv Nizozemske*, presuda od 9. veljače 1995. godine, točka 35.) i, više sistemski, "vladavina prava u demokratskom društvu" (vidi Europski sud, *Malone protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 2. kolovoza 1984. godine, točka 79.). Budući da je povezana s pojmom "demokratsko društvo", vladavina prava također je povezana sa širim konceptom "europskog javnog poretka" (vidi Europski sud, *Ujedinjena komunistička partija Turske i drugi protiv Turske*, presuda od 30. siječnja 1998. godine, točka 45.). Europski sud za ljudska prava je naglasio: "Osim toga, vladavina prava kao jedno od temeljnih načela demokratskog društva dio je svih članaka Konvencije" (vidi Europski sud, *Lekić protiv Slovenije* [VV], presuda od 14. veljače 2017. godine, predstavka broj 36480/07, točka 86.). U svojoj nedavno ažuriranoj Kontrolnoj listi vladavine prava Venecijanska komisija ističe: "123. Mora postojati adekvatno i djelotvorno poštovanje i provođenje sudskih odluka, uključujući i od izvršne vlasti kada je njezino postupanje predmet spora. Pravo na pravično suđenje i vladavina prava općenito ne bi imali nikakav smisao u slučaju neprovođenja sudskih odluka."¹

63. U svezi s tim, Ustavni sud ponavlja da je pravomoćnom presudom Suda BiH Miloradu Dodiku izrečena kaznena sankcija kazne zatvora u trajanju od jedne godine, kao i mjera sigurnosti zabrane vršenja dužnosti predsjednika Republike Srpske u trajanju od šest godina od dana pravomoćnosti presude (vidi točku 11. ove odluke). Osim toga, Ustavni sud ukazuje da je odredbama KZBiH propisano da osude za određena kaznena djela mogu imati za pravnu posljedicu prestanak, odnosno gubitak određenih prava ili zabranu stjecanja određenih prava (članak 113.). Jedna od vrsta pravnih posljedica osude je i prestanak vršenja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, gospodarskim društvima ili u drugim pravnim osobama (članak 114. stavak (1) točka a)). Pravne posljedice osude nastupaju po sili zakona kojim su propisane (članak 113. stavak (3)), i to danom pravomoćnosti presude (članak 115. stavak (1)). Osim toga, prestanak službene dužnosti je propisan kao pravna posljedica osude i člankom 203.a stavak (5) točka a) KZBiH, na temelju kojeg je Sud BiH i donio konkretnu presudu. Dakle, pravne posljedice osude nastupaju *ex lege* i sud ih ne izriče.

64. Ustavni sud dalje ukazuje da je Izbornim zakonom BiH propisano da izabranom članu organa vlasti na svim razinama prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran, između ostalog, danom pravomoćnosti sudske presude: 1. kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci ili dulje; 2. kojom mu je izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja određenog zanimanja, djelatnosti ili dužnosti koja predstavlja

¹ Ažurirana Kontrolna lista vladavine prava, Venecijanska komisija ju je usvojila na 145. plenarnoj sjednici (Venecija, 12.–13. prosinca 2025. godine), CDL-AD(2025)054, Mišljenje broj 1261/2025.

funkciju izabranog člana u organu vlasti; 3. kojom mu je izrečena kazna koja za pravnu posljedicu osude ima prestanak te službene dužnosti i prestanak tog radnog odnosa (članak 1.10 stavak 1. toč. 4., 5. i 6.). Također je propisano da izabranom članu organa vlasti na bilo kojoj razini prestaje mandat danom nastupanja nekog od razloga za prestanak mandata utvrđenih zakonom. SIPBiH donosi odluku o prestanku mandata izabranom članu organa vlasti u roku koji ne može biti dulji od 15 dana od dana kada su nastupili razlozi za prestanak mandata, odnosno od saznanja o razlogu za prestanak mandata i o tome obavještava organ vlasti u kojem je izabrani član imao mandat (članak 1.10 stavak 2.). Na taj način KZBiH i Izborni zakon BiH uspostavljaju normativni okvir u kojem pravomoćna kaznena presuda proizvodi neposredne posljedice na status izabranog dužnosnika. U tom kontekstu, odluke SIPBiH donesene na temelju navedenih odredaba predstavljaju akte provođenja presuda Suda BiH i dio jedinstvenog ustavnopravnog poretka Bosne i Hercegovine.

65. Iz navedenog, kao i iz odluke SIPBiH od 6. kolovoza 2025. godine (vidi točku 16. ove odluke) proizlazi da je mandat Miloradu Dodiku kao predsjedniku Republike Srpske prestao po tri osnove, koje se, zakonski, vežu za pravomoćnost presude Suda BiH, i to: 1. na temelju izrečene kazne zatvora u trajanju od jedne godine, 2. izrečene mjere sigurnosti zabrane vršenja dužnosti predsjednika Republike Srpske i 3. kao pravna posljedica osude. Stoga će Ustavni sud analizirati kada je nastupila pravomoćnost presude Suda BiH kako bi utvrdio u kojem točno momentu je navedeni mandat prestao, te posljedično tome jesu li osporene odluke donesene na temelju prijedloga (ne)ovlaštene osobe.

66. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ukazuje da je člankom 178. stavak 1. ZKPBiH propisano da presuda postaje pravomoćna kada se više ne može pobijati žalbom ili kada žalba nije dopuštena. U ovom slučaju drugostupajnska presuda Suda BiH je donesena 12. lipnja 2025. godine (vidi točku 12. ove odluke) i tog dana je osuđujuća presuda stekla svojstvo pravomoćnosti, shodno navedenoj odredbi ZKPBiH, što je utvrdio i sam Sud BiH kao sud koji je donio tu presudu. Nakon toga je Sud BiH 1. kolovoza 2025. godine na svojoj internetskoj stranici objavio izreku drugostupajnske presude i da je ona otpremljena strankama (vidi točku 12. ove odluke), na koji način je presuda učinjena javno dostupnom. Istog dana je presuda dostavljena SIPBiH radi postupanja iz njegove nadležnosti. Naime, Ustavni sud ponavlja da pravnu posljedicu osude ne izvršava sud, već je primjenjuju nadležni organi, ovisno o tome o kojoj pravnoj posljedici osude se radi. Stoga, u konkretnom slučaju, imajući u vidu da se radi o prestanku službene dužnosti predsjednika entiteta, koju izabrani dužnosnik vrši na temelju mandata shodno Izbornom zakonu BiH, pravnu posljedicu osude primjenjuje SIPBiH kao nadležni organ. Stoga je SIPBiH bio dužan postupiti po pravomoćnoj osuđujućoj presudi i utvrditi da je Miloradu Dodiku prestao mandat predsjednika Republike Srpske sa 12. lipnja 2025. godine kao danom pravomoćnosti presude Suda BiH. SIPBiH je postupio na navedeni način i donio odluku od 6. kolovoza 2025. godine (vidi točku 16. ove odluke), koja je potvrđena rješenjem Apelacijskog odjeljenja Suda BiH od 18. kolovoza 2025. godine (vidi točku 18. ove odluke).

67. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je procedura utvrđivanja prestanka mandata pred SIPBiH i Sudom BiH isključivo deklaratornog karaktera. Naime, Ustavni sud ponavlja da su pravne posljedice osude u vidu prestanka mandata nastupile *ex lege*, danom pravomoćnosti osuđujuće kaznene presude, shodno članku 115. stavak (1) KZBiH. Dakle, presuda Suda BiH je nesporno postala pravomoćna 12. lipnja 2025. godine, tj. danom njezinog donošenja. Stoga, u postupku oduzimanja mandata pred SIPBiH i Sudom BiH nije bilo neizvjesnosti, već je, kako je već rečeno, SIPBiH bio dužan provesti pravne posljedice osude i

konstatirati prestanak mandata s danom pravomoćnosti osuđujuće kaznene presude, shodno članku 1.10 stavak 1. Izbornog zakona BiH. Iz navedenog proizlazi da SIPBiH nije utvrđivao je li taj mandat prestao ili ne, već je samo postupao u skladu s obvezujućom presudom Suda BiH i izvršavao pravne posljedice koje je ona proizvela od 12. lipnja 2025. godine kao dana njezine pravomoćnosti.

68. Stoga, Ustavni sud zaključuje da je Miloradu Dodiku mandat predsjednika Republike Srpske prestao 12. lipnja 2025. godine, kada je nastupila pravomoćnost kaznene presude Suda BiH. Ta okolnost je bila općepoznata putem službenog priopćenja Suda BiH u kojem su pojašnjene sve posljedice donošenja pravomoćne presude, pa je tako bila poznata i Narodnoj skupštini koja je donijela osporene odluke (vidi toč. 12. i 13. ove odluke). Dakle, iako ta okolnost nije bila od značaja za nastupanje pravnih posljedica, ona ukazuje na objektivnu mogućnost upoznavanja nadležnih organa sa činjenicom pravomoćnosti presude. Ona je naknadno samo deklaratorno konstatirana odlukom SIPBiH. U tom smislu, Ustavni sud podsjeća da obnašanje javne funkcije, naročito najviših izvršnih i zakonodavnih funkcija u entitetima, podrazumijeva obvezu poštovanja odluka institucija Bosne i Hercegovine, odnosno pravomoćnih presuda redovnih sudova. S obzirom na to da je Milorad Dodik donio Odluku o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske 23. kolovoza 2025. godine, proizlazi da u tom trenutku nije imao mandat predsjednika Republike Srpske, koji je jedini ovlašten predložiti predsjednika Vlade Republike Srpske, shodno članku 80. Ustava Republike Srpske. Međutim, unatoč tome, Narodna skupština je postupila po prijedlogu Milorada Dodika iako je nesporno bila upoznata sa činjenicom da je njegov mandat prestao u trenutku kada je donio sporne odluke. Ustavni sud ukazuje da imenovanje Vlade Republike Srpske nema samo važnost za entitet Republika Srpska već može imati značajne posljedice i za funkcioniranje države Bosne i Hercegovine i njezinih važnih institucija. Naime, Ustavni sud ukazuje da su predsjednik Vlade Republike Srpske, kao i ministar financija Republike Srpske po samoj funkciji u sastavu Fiskalnog vijeća BiH, odnosno njegovi su članovi (članak 3. Zakona o Fiskalnom vijeću BiH). U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da to Vijeće ima veoma važnu ulogu u koordinaciji fiskalne politike u Bosni i Hercegovini kako bi se osigurala makroekonomska stabilnost i fiskalna održivost Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (članak 2. Zakona o Fiskalnom vijeću BiH). Stoga, imajući u vidu ovu veoma važnu ulogu Fiskalnog vijeća Bosne i Hercegovine, u kojem sudjeluju predsjednik Vlade Republike Srpske i ministar financija Republike Srpske, okolnost da su oni izabrani na temelju prijedloga osobe čiji je mandat/ovlast za to prestao mogla bi ugroziti makroekonomsku stabilnost i fiskalnu održivost države Bosne i Hercegovine u cjelini, što je u suprotnosti s načelom vladavine prava u demokratskom društvu.

70. Stoga, Ustavni sud smatra da su osporene odluke koje su donesene na temelju prijedloga osobe koja za to nije bila ovlaštena, u razdoblju od njihovog donošenja 2. rujna 2025. godine do stavljanja izvan snage 18. siječnja 2026. godine, bile u suprotnosti sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Imajući u vidu da je mandat Milorada Dodika kao predsjednika Republike Srpske prestao na temelju odluke Suda BiH kao institucije Bosne i Hercegovine, Ustavni sud smatra da su osporene odluke u razdoblju njihovog važenja bile u suprotnosti i sa člankom III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine. Ustavni sud naglašava da ovom odlukom ne prejudicira pitanje ustavnosti akata koje je donijela Vlada Republike Srpske u razdoblju važenja osporenih odluka ukoliko takvo pitanje eventualno bude pokrenuto pred Ustavnim sudom.

Zaključak

72. Ustavni sud zaključuje da su osporene odluke u razdoblju od njihovog donošenja 2. rujna 2025. godine do stavljanja izvan snage 18. siječnja 2026. godine bile u suprotnosti sa čl. I/2. i III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine jer su donesene na temelju Odluke o prijedlogu kandidata za predsjednika Vlade Republike Srpske koju je donio Milorad Dodik 23. kolovoza 2025. godine, iako mu je mandat predsjednika Republike Srpske prestao sa 12. lipnja 2025. godine kao danom pravomoćnosti presude Suda BiH, koja je za pravnu posljedicu imala prestanak mandata predsjednika Republike Srpske, što je naknadno samo deklaratorno konstatirano u postupku pred SIPBiH.

73. S obzirom na odluku u ovom predmetu, Ustavni sud neće posebno razmatrati prijedloge za donošenje privremene mjere.

74. Na temelju članka 19. stavak (1) točka a) i članka 59. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

75. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број У-29/25, рјешавајући захтјеве **четири делегата Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и других**, на основу члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине, члана 19. став (1) тачка а), члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (2) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“ бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија
на сједници одржаној 22. јануара 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву **једанаест чланова Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, првог замјеника предједавајућег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и других једанаест чланова Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине** за утврђивање спора између Босне и Херцеговине и ентитета Република Српска,

Уставни суд Босне и Херцеговине утврђује да постоји спор у вези с доношењем Одлуке о избору председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25), Одлуке о избору чланова Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25), Одлуке о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25) и Одлуке о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору чланова Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25).

Утврђује се да Одлука о избору председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске"

број 78/25), Одлука о избору чланова Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25), Одлука о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25) и Одлука о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору чланова Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25), у периоду од њиховог доношења 2. септембра 2025. године до стављања ван снаге 18. јануара 2026. године, нису биле у складу са чл. I/2. и III/3.б) Устава Босне и Херцеговине.

Одбацује се као недопуштен захтјев **четири делегата Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине** за оцјену уставности Одлуке о избору председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25), Одлуке о избору чланова Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25), Одлуке о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25) и Одлуке о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору чланова Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25) због ненадлежности Уставног суда Босне и Херцеговине за одлучивање.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ**I. Увод****а) Захтјев број У-29/25**

1. Четири делегата Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, и то: Шефић Џаферовић, Џенан Ђонлагих, Џевад Смајић и Сафет Софић (у даљњем тексту: подносиоци захтјева), поднијела су 9. септембра 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену усклађености с Уставом Босне и Херцеговине Одлуке о избору председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25), Одлуке о избору чланова Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25), Одлуке о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25) и Одлуке о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору чланова Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25; у даљњем тексту: оспорене одлуке). Захтјев је евидентиран под бројем У-29/25. Подносиоци захтјева су, на основу члана 64. Правила Уставног суда, затражили да Уставни суд донесе привремену мјеру којом би привремено ставио ван снаге оспорене одлуке до доношења коначне одлуке Уставног суда о поднесеном захтјеву.

б) Захтјев број У-30/25

2. Једанаест чланова Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, и то: Аида Баручија, Сабина Ћудић, Рејхана Дервишевић, Јасмин Имамовић, Миа Карамекић-Абазовић, Предраг Којовић, Саша Магазиновић, Албин Муслић, Нихад Омеровић, Ермина Салкичевић-Диздаревић и Денис Звиздић (у даљњем тексту: подносиоци захтјева), поднијело је 9. септембра 2025. године Уставном суду захтјев за рјешавање спора с ентитетом Република Српска у вези с оспореним одлукама. Захтјев је евидентиран под бројем У-30/25. Подносиоци захтјева су, на основу члана 64. Правила Уставног суда, затражили да

Уставни суд донесе привремену мјеру којом би привремено обуставио примјену оспорених одлука до доношења коначне одлуке Уставног суда о поднесеном захтјеву и привремено забранио свим органима власти, институцијама и службеним или одговорним лицима да предузимају било какве радње с циљем спровођења тих одлука.

ц) Захтјев број У-31/25

3. Први замјеник председавајућег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине Кемал Адемовић (у даљњем тексту: подносилац захтјева) поднио је 9. септембра 2025. године Уставном суду захтјев за оцјену уставности оспорених одлука, односно утврђивање спора у вези с доношењем тих одлука. Захтјев је евидентиран под бројем У-31/25. Подносилац захтјева је, на основу члана 64. Правила Уставног суда, затражио да Уставни суд донесе привремену мјеру којом би забранио примјену оспорених одлука до доношења коначне одлуке Уставног суда о поднесеном захтјеву.

д) Захтјев број У-32/25

4. Других једанаест чланова Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, и то: Шериф Шпаго, Един Рамић, Сафет Кешо, Мидхат Чаушевић, Нермин Мандра, Денијал Тулумовић, Амор Машовић, Шемсудин Дедић, Милан Дуновић, Влатко Главаш и Златан Бегић (у даљњем тексту: подносиоци захтјева), поднијело је 10. септембра 2025. године захтјев за рјешавање спора с Републиком Српском у вези с доношењем оспорених одлука. Захтјев је евидентиран под бројем У-32/25. Подносиоци захтјева су, на основу члана 64. Правила Уставног суда, затражили да Уставни суд донесе привремену мјеру којом би привремено обуставио примјену оспорених одлука до доношења коначне одлуке Уставног суда о поднесеном захтјеву.

II. Поступак пред Уставним судом

5. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од Народне скупштине Републике Српске (у даљњем тексту: Народна скупштина) затражено је 12. и 17. септембра 2025. године да достави одговоре на захтјеве.

6. На основу члана 34. Правила Уставног суда, од Народне скупштине и подносилаца захтјева затражено је 16. и 17. септембра 2025. године да доставе приједлог којим се Саво Минић предлаже као кандидат за председника Владе Републике Српске.

7. Народна скупштина је доставила одговор на захтјеве 8. октобра 2025. године.

8. Подносиоци захтјева су поднесцима од 22, 23, 25. и 26. септембра 2025. године обавијестили Уставни суд да су тражили од Народне скупштине да им достави приједлог којим се Саво Минић предлаже као кандидат за председника Владе Републике Српске, али да им Народна скупштина није доставила тај докуменат.

9. Подносиоци захтјева из предмета број У-32/25 су поднеском од 30. септембра 2025. године обавијестили Уставни суд да је председник Народне скупштине учинио доступним јавности приједлог којим се Саво Минић предлаже као кандидат за председника Владе Републике Српске те су тај докуменат доставили у прилогу.

10. Народна скупштина је поводом вођења овог поступка дописом од 19. јануара 2026. године доставила Уставном суду фотокопије сљедећих докумената: оставку на функцију председника Владе Републике Српске од 15. јануара 2026. године, Одлуку о усвајању оставке председника Владе Републике Српске број 02/1-021-18/26 од 18. јануара 2026. године ("Службени гласник Републике

Српске" број 3/26), Одлуку о пријевременом ступању на снагу Одлуке о усвајању оставке председника Владе Републике Српске број 02/1-021-17/26 од 18. јануара 2026. године ("Службени гласник Републике Српске" број 3/26), допис генералног секретара Народне скупштине генералном секретару Вијећа народа Републике Српске (у даљњем тексту: Вијеће народа) број 02-2/50/26 од 18. јануара 2026. године, допис генералног секретара Вијећа народа генералном секретару Народне скупштине број 03.2-01/020-18/26 од 18. јануара 2026. године, допис генералног секретара Народне скупштине директору "Службеног гласника Републике Српске" број 02/2-51/26 од 18. јануара 2026. године ("Службени гласник Републике Српске" број 3/26 у којем су објављене наведене одлуке), допис генералног секретара Народне скупштине вршиоцу дужности председника Републике Српске број 02/2-52/26 од 18. јануара 2026. године, допис генералног секретара Народне скупштине генералном секретару Владе Републике Српске број 02/2-53/26 од 18. јануара 2026. године, Одлуку о приједлогу кандидата за председника Владе Републике Српске број 01-010-93/26 од 18. јануара 2026. године, захтјев кандидата за председника Владе Републике Српске за сазивање посебне сједнице Народне скупштине од 18. јануара 2026. године, Одлуку о избору председника Владе Републике Српске број 02/1-021-26/26 од 18. јануара 2026. године, Одлуку о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору председника Владе Републике Српске број 02/1-021-25/26 од 18. јануара 2026. године, Одлуку о избору чланова Владе Републике Српске број 02/1-021-28/26 од 18. јануара 2026. године, Одлуку о пријевременом ступању на снагу Одлуке о избору чланова Владе Републике Српске број 02/1-021-27/26 од 18. јануара 2026. године и допис генералног секретара Народне скупштине генералном секретару Вијећа народа број 02/2-64/26 од 19. јануара 2026. године.

11. С обзиром на то да се захтјевима покрећу иста или слична уставна питања, Уставни суд је, у складу са чланом 32. Правила Уставног суда, одлучио да наведене захтјеве споји и донесе једну одлуку под бројем У-29/25.

III. Релевантне чињенице

12. Пресудом Суда БиХ број С1 2 К 046070 23 К од 26. фебруара 2025. године Милорад Додик је проглашен кривим да је као председник Републике Српске починио кривично дјело неизвршавања одлука високог представника из члана 203.а став 1. Кривичног закона Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: КЗБиХ). Изречена му је кривична санкција казне затвора у трајању од једне године, као и мјера безбједности забране вршења дужности председника Републике Српске у трајању од шест година од дана правоснажности пресуде, сходно члану 203.а став 4. КЗБиХ. Против те пресуде Милорад Додик је изјавио жалбу апелационом вијећу Суда БиХ.

13. Пресудом апелационог вијећа Суда БиХ број С1 2 К 046070 25 Кж 2, које је одржало сједницу 12. јуна 2025. године, одбијене су као неосноване жалбе Тужилаштва БиХ и жалба браниоца Милорада Додика те потврђена првостепена пресуда. Суд БиХ је 1. августа 2025. године на својој интернет страници објавио изреку другостепене пресуде и обавијестио јавност да је она отпремљена странкама (www.sudbih.gov.ba/Post/Read/Otpremljena%20drugostepena%20presuda%20u%20predmetu%20protiv%20optuzenih%20Milorada%20Dodika%20i%20Miloša%20Lukića, приступљено 15. децембра 2025. године).

14. Суд БиХ је истог дана на својој интернет страници објавио појашњење мјере безбједности и правних последица осуде. У том појашњењу је наведено: "Мјере сигурности и

правне посљедице осуде су по својој природи различите, с обзиром на то да мјера сигурности представља кривичноправну санкцију, те је везана уско за инкриминисане радње, односно у конкретном, дужност коју је оптужени Милорад Додик обнашао у моменту подузимања инкриминисаних радњи – председник Републике Српске. Због наведеног, првостепени суд му је, сходно члану 203.а став 4. у вези са чланом 73. КЗБиХ, и изрекао мјеру сигурности забране обављања такве дужности у периоду од шест (6) година, што је по основу одлуке апелационог вијећа и правноснажно. С друге стране, правне посљедице осуде, према члану 5. КЗБиХ, нису кривичноправна санкција, због чега се исте не утврђују, не изричу и не уносе у пресуду, с обзиром на то да наступају по аутоматизму, односно сили закона. Управо их таква природа и одваја од кривичноправних санкција, каква је на примјер мјера сигурности, која мора бити изречена пресудом да би била примијењена. Стога Суд указује да је у конкретном случају, а како то јасно произилази из изреке првостепене пресуде која је потврђена, оптуженом изречена мјера сигурности која се директно веже за дужност у оквиру које је подузео инкриминисање радње из члана 203.а став 1. КЗБиХ, док ће правне посљедице осуде, које су конкретно садржане у члану 203.а став 5. тачке а), ц) и д) КЗБиХ, наступити по сили закона и очигледно обухватити шири аспект забране дјеловања од оног који је садржан у самој мјери сигурности" (www.sudbih.gov.ba/Post/Read/Radi%20velikog%20interesa%20javnosti%20-%20Sud%20BiH%20pojašnjava%20mjeru%20sigurnosti%20i%20pravne%20posljedice%20osude%20u%20predmetu%20Milorad%20Dodik%20i%20drugi, приступљено 15. децембра 2025. године).

15. Другостепена пресуда Суда БиХ је достављена браниоцу Милорада Додика 4. августа 2025. године и он је против ње поднио апелацију Уставном суду.

16. Централна изборна комисија БиХ (у даљњем тексту: ЦИКБиХ) упутила је 1. августа 2025. године Суду БиХ захтјев за достављање другостепене пресуде тог суда ради евентуалног поступања из своје надлежности. Суд БиХ је истог дана доставио ЦИКБиХ информацију и првостепену и другостепену пресуду Суда БиХ. У тој информацији је наведено да правне посљедице осуде из члана 203.а КЗБиХ наступају по сили закона по правоснажности пресуде, тј. 12. јуна 2025. године, те да Милорад Додик не може обављати ниједну од дужности или послова који су наведени у тач. а), ц) и д) члана 203.а став 5. КЗБиХ. Даље је наведено да правне посљедице осуде, према члану 5. КЗБиХ, нису кривичноправна санкција, због чега се оне не утврђују, не изричу и не уносе у пресуду с обзиром на то да наступају по аутоматизму/сили закона у случају да осуда за наведено кривично дјело постане правоснажна.

17. ЦИКБиХ је одлуком о престанку мандата од 6. августа 2025. године утврдио да је Милораду Додику престао мандат председника Републике Српске с 12. јуном 2025. године као даном правоснажности пресуде Суда БиХ (став 1), те да ће по правоснажности те одлуке ЦИКБиХ донијети одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора (став 2). У образложењу те одлуке ЦИКБиХ је указао на то да је чланом 1.10 став (1) тачка 4. Изборног закона БиХ прописано да изабраном члану органа власти на свим нивоима престаје мандат прије истека времена на које је изабран даном правоснажности судске пресуде којом је осуђен на казну затвора у трајању од шест мјесеци или дуже. Такође је указао да мандат престаје и у случају да је изабраном члану органа власти изречена безбједносна мјера забране обављања одређеног занимања, дјелатности или

дужности која представља функцију изабраног члана у органу власти, односно уколико му је изречена казна која за правну посљедицу осуде има престанак те службене дужности, сходно члану 1.10 став (1) тач. 5. и 6. Наведено је да је одлука донесена на основу члана 2.9 став (1) тачка 16. у вези са чланом 1.10 став (1) тач. 4, 5. и 6. и став (2) Изборног закона БиХ, те члана 11. Упутства о додјели и престанку мандата.

18. Милорад Додик се 6. августа 2025. године обратио ЦИКБиХ захтјевом/приједлогом да тај орган одложи разматрање престанка мандата функције председника Републике Српске до одлуке Уставног суда о привременој мјери. ЦИКБиХ је 6. августа 2025. године доставио Милораду Додику обавијест у којој је наведено да нема правног основа за поступање по његовом захтјеву/приједлогу.

19. Рјешењем Суда БиХ од 18. августа 2025. године одбијена је жалба коју је Милорад Додик поднио против одлуке ЦИКБиХ о престанку мандата од 6. августа 2025. године. У образложењу рјешења је наведено да је ЦИКБиХ поступао по достављеној правоснажној пресуди и у складу са својим овлашћењима донио одлуку о престанку мандата Милорада Додика са 12. јуном 2025. године, правилном примјеном члана 1.10 став (1) тачка 4. Изборног закона БиХ. Осим тога, истакао је да су правилно примијењене одредбе члана 1.10 став (1) тач. 5. и 6. Изборног закона БиХ, којим је прописано да изабраном члану органа власти на свим нивоима престаје мандат прије истека времена на које је изабран даном правоснажности судске пресуде којом му је изречена безбједносна мјера забране обављања одређеног занимања, дјелатности или дужности која представља функцију изабраног члана у органу власти, односно даном правоснажности судске пресуде којом му је изречена казна која за правну посљедицу осуде има престанак те службене дужности и престанак тог радног односа. Суд БиХ је указао и да је чланом 115. КЗБиХ прописано да правне посљедице осуде наступају даном правоснажности пресуде, што је у конкретном случају 12. јуни 2025. године. То рјешење Суда БиХ је достављено Милораду Додику 28. августа 2025. године.

20. Народна скупштина је на 24. посебној сједници одржаној 22. августа 2025. године донијела Одлуку о усвајању оставке председника Владе Републике Српске (доступна на www.narodnaskupstinars.net/?q=ci/akti/odluke/odluke-o-usvajanju-ostavke-predsjednika-vlade-republike-srpske, приступљено 1. октобра 2025. године). У одлуци је наведено да оставка председника Владе Републике Српске повлачи оставку Владе Републике Српске и да ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

21. Милорад Додик је 23. августа 2025. године у својству председника Републике Српске донио Одлуку о приједлогу кандидата за председника Владе Републике Српске којом је за ту функцију предложио Саву Минића (доступна на www.narodnaskupstinars.net/?q=ci/vijesti/saopštenje-za-javnost-predsjednika-narodne-skupstine-repu-blike-srpske-dr-nenada-stevandica-1, приступљено 1. октобра 2025. године).

22. Народна скупштина Републике Српске је на 25. посебној сједници одржаној 2. септембра 2025. године донијела оспорене одлуке којима је именovala председника и чланове Владе Републике Српске и одлучила да ће те одлуке пријевремено ступити на снагу (доступне на www.narodnaskupstinars.net/?q=ci/akti/odluke, приступљено 1. октобра 2025. године).

23. Одлуком о допустивости и меритуму број АП-3722/25 од 4. новембра 2025. године одбијена је апелација Милорада Додика поднесена против пресуде Суда БиХ од 12. јуна 2025. године у односу на члан II/3.е) Устава Босне и Херцеговине, члан 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) и чл. 7. и 18. Европске конвенције. Одбачене су као недопуштене апелације Милорада Додика поднесене у односу на члан II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6. став 2. Европске конвенције у вези с изјавама јавних званичника датих током суђења апеланту због тога што су очигледно (*prima facie*) неосноване. Одбачена је као недопуштена апелација Милорада Додика поднесена против рјешења Суда БиХ од 18. августа 2025. године и одлуке ЦИКБиХ од 6. августа 2025. године у односу на члан II/3.е) Устава Босне и Херцеговине, члан 6. став 1. Европске конвенције и члан 3. Протокола број 1 уз Европску конвенцију због тога што је *ratione materiae* инкомпатибилна с Уставом Босне и Херцеговине.

24. Предсједник Владе Републике Српске Саво Минић је Народној скупштини поднио оставку на наведену функцију. Народна скупштина је на 29. посебној сједници одржаној 18. јануара 2026. године, између осталог, донијела Одлуку о усвајању оставке предсједника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 3/26). Том одлуком је усвојена оставка предсједника Владе Републике Српске (тачка I), одређено је да та оставка повлачи оставку Владе Републике Српске (тачка II) те да ступањем на снагу те одлуке престају да важе оспорене одлуке (члан III).

25. Након тога, вршителница дужности предсједника Републике Српске Ана Тришић-Бабић је донијела одлуке којима је именovala предсједника и чланове Владе Републике Српске. На основу тога, Народна скупштина је 18. јануара 2026. године донијела одлуке о избору предсједника Владе Републике Српске и чланова Владе Републике Српске те одлуке о пријевременом ступању на снагу наведених одлука.

IV. Захтјеви

а) Наводи из захтјева број У-29/25

26. Подносиоци захтјева су навели да је Милораду Додик одлукама Суда БиХ и ЦИКБиХ престао мандат предсједника Републике Српске и да је он изгубио овлашћење за предузимање свих правних и политичких радњи у својству предсједника Републике Српске, укључујући и предлагање мандатара за састав Владе Републике Српске, у смислу члана 80. Устава Републике Српске. Даље наводе да је упркос томе Милорад Додик 23. августа 2025. године путем службене интернет странице предсједника Републике Српске обавијестио јавност да је на основу овлашћења из члана 80. Устава Републике Српске предложио Саву Минића као кандидата за предсједника Владе Републике Српске. У вези с тим, подносиоци захтјева истичу да Милорад Додик није имао овлашћење да Народној скупштини предложи кандидата за предсједника Владе Републике Српске. Стога сматрају да су оспорене одлуке у супротности с одредбама члана 80. Устава Републике Српске и посљедишно у супротности с одредбама чл. I/2. и VI/5. Устава Босне и Херцеговине. Подносиоци захтјева даље наводе да се Одлука ЦИКБиХ о одузимању мандата предсједника Републике Српске од 6. августа 2025. године сматра одлуком институција Босне и Херцеговине, те као таква има супремацију у односу на одредбе Устава, закона и других прописа административно-територијалних јединица. Сматрају да је дошло до уставног спора између државе Босне и Херцеговине и административно-територијалне јединице Републике Српске јер је Милорад Додик поступио супротно

правоснажној одлуци институција Босне и Херцеговине. Подносиоци захтјева наводе да усљед околности да кандидат за предсједника Владе Републике Српске није предложен у складу с Уставом Републике Српске све одлуке које у вези с његовим именовањем Владе Републике Српске усвоји Народна скупштина у супротности су с Уставом Републике Српске и посљедишно с Уставом Босне и Херцеговине те су ништавне. Сматрају да је на тај начин дошло до кршења нормативне хијерархије и непоштовања одлуке институција Босне и Херцеговине. Коначно, наводе да је Уставни суд у одлукама бр. У-6/06, У-1/11, У-21/16 и У-2/22 потврђивао принцип нормативне хијерархије и обавезе које се из њега изводе, а које, између осталог, обухватају и поштовање одлука институција Босне и Херцеговине. То првенствено подразумијева, како су то подносиоци захтјева образложили, да је ради остваривања принципа владавине права у смислу члана I/2. Устава Босне и Херцеговине потребно поштовање уставноправног поретка, подјеле надлежности и одлука институција Босне и Херцеговине. Стога сматрају да је чињеница да у конкретном случају те обавезе нису поштоване посљедишно довела до кршења члана VI/5. Устава Босне и Херцеговине.

б) Наводи из захтјева број У-30/25

27. Подносиоци захтјева наводе да поступање Милорада Додика од 23. августа 2025. године и Народне скупштине од 2. септембра 2025. године представља реализацију закључака које је Народна скупштина усвојила на 24. посебној сједници одржаној 22. августа 2025. године. Циљ им је рушење принципа владавине права у Босни и Херцеговини јер се захтјева неспровођење одлука државних институција као што су Суд БиХ и ЦИКБиХ. Наводе да је Милорад Додик 23. августа 2025. године "конзумирао" дужност предсједника Републике Српске и предложио Саву Минића за предсједника Владе Републике Српске, на шта очигледно није имао право. У вези с тим истичу да је Апелационо одјељење Суда БиХ 12. јуна донијело правоснажну пресуду против оптуженог Милорада Додика, а ЦИКБиХ је 6. августа 2025. године донио Одлуку о престанку мандата Милорада Додика као предсједника ентитета Република Српска с 12. јуном 2025. године. Стога, како то образлажу подносиоци захтјева, одлука Милорада Додика да 23. августа 2025. године предложи Саву Минића за предсједника Владе Републике Српске не може производити никакве правне посљедице. Наводе да то исто важи и за одлуке Народне скупштине о избору предсједника и чланова Владе Републике Српске од 2. септембра 2025. године, које немају правно дејство јер је процес покренут на неуставан и нелегалан начин. Наводе да је Одлука ЦИКБиХ о одузимању мандата ступила на снагу одмах, а да се примјењује од 12. јуна 2025. године, због чега се сви акти и дужности које је Милорад Додик од тада извршио у формалноправном смислу сматрају ништавним од самог почетка (*ex tunc*), те посљедишно томе сви акти које је он предложио немају правно дејство. Имајући у виду наведено, подносиоци захтјева сматрају да је прекршен принцип из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине јер је један ентитет у саставу Босне и Херцеговине одлучио игнорисати одлуке државних институција, тј. Суда БиХ и ЦИКБиХ, и прихватити приједлог нелегитимног лица за предсједника Владе Републике Српске и на бази таквог приједлога извршити именовање предсједника и чланова Владе Републике Српске. Такође сматрају да је повријеђен принцип из члана III/3.б) Устава Босне и Херцеговине, који говори о правном поретку и надлежностима институција Босне и Херцеговине и о обавези "ентитета и свих њихових административних јединица да се придржавају Устава Босне

и Херцеговине, као и одлука институција Босне и Херцеговине". Сматрају да се одлуке Суда БиХ и ЦИКБиХ ван сваке разумне сумње сматрају одлукама институција Босне и Херцеговине и ентитети их морају спроводити, а не игнорисати. Коначно, подносиоци захтјева наводе да такво поступање има и елементе кривичног дјела из члана 239. КЗБиХ – "непримјењивање, неспровођење, неизвршавање или на други начин непоштовање коначних и извршних одлука Суда БиХ", члана 156. КЗБиХ – "напад на уставни поредак" те кривичног дјела "лажно представљање".

28. Имајући у виду наведено, подносиоци захтјева сматрају да су оспорене одлуке у супротности с одредбама чл. I/2. и III/3.6) Устава Босне и Херцеговине.

ц) Наводи из захтјева број У-31/25

29. Подносилац захтјева наводи да су оспорене одлуке у супротности са чл. I/2. и III/3.6) Устава Босне и Херцеговине. Наводи да оспорене одлуке представљају општи правни акт, због чега је Уставни суд надлежан да оцјењује њихову уставност. У случају да Уставни суд заузме другачији став, подносилац захтјева моли да се његов захтјев третира као "захтјев за оцјену спора" између институција Босне и Херцеговине и Народне скупштине, у смислу члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине, с обзиром на то да би спровођење оспорених одлука могло имати штетне посљедице за правни поредак Босне и Херцеговине. Подносилац захтјева наводи да је Народна скупштина донијела оспорене одлуке знајући да је приједлог кандидата за предсједника Владе Републике Српске упутио Милорад Додик, који за то није имао мандат јер му је мандат предсједника престао на основу пресуде Суда БиХ и одлуке ЦИКБиХ. Сматра да такво поступање ентитетског законодавног тијела представља повреду уставног принципа владавине права, узрокује правну несигурност и нарушава правни поредак Босне и Херцеговине. Подносилац захтјева истиче да се принцип владавине права не односи само на усклађеност правних прописа ниже правне снаге с правним прописима више правне снаге, већ и на поступање како грађана тако и самих носилаца државне власти. Подносилац захтјева наводи да занемаривање уставних принципа, закона Босне и Херцеговине, пресуда Суда БиХ и одлука ЦИКБиХ од ентитетског законодавног тијела представља кршење основних уставних принципа Босне и Херцеговине, те тиме и Устава Босне и Херцеговине. При томе истиче да је чланом 239. КЗБиХ прописано кривично дјело неизвршавања одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине, Суда БиХ, Дома за људска права или Европског суда за људска права.

д) Наводи из захтјева број У-32/25

30. Подносиоци захтјева су навели да је доношењем оспорених одлука Народна скупштина довела у питање функционисање Босне и Херцеговине на принципу владавине права из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине, те да је прекршен члан III/3.6) Устава Босне и Херцеговине с обзиром на то да се не поштују одлуке Суда БиХ и ЦИКБиХ као одлуке институција Босне и Херцеговине. Наводе да се спор односи на питање уставноправне обавезе нижих нивоа власти да поштују Устав Босне и Херцеговине, подјелу надлежности између државе и нижих нивоа власти, а тиме и уставноправну обавезу поштовања надлежности државних уставних институција и њихових одлука. Истичу да су то питања из Устава Босне и Херцеговине и да је у случају спора за његово рјешавање надлежан Уставни суд. Подносиоци захтјева наводе да је именовање Владе Републике Српске коју је предложио Милорад Додик након престанка мандата уставноправно ништавно. Наводе да је Уставни суд у

предметима бр. У-10/14 и У-10/16 јасно утврдио да активности ентитета које доводе у питање обавезност одлука државних институција представљају уставни спор, за чије рјешавање је искључиво надлежан Уставни суд. Подносиоци захтјева наводе да су оспорене одлуке акти којима се утврђује круг лица надлежних за примјену општих правних аката, при чему се њихово дјеловање односи на материјалну реализацију законских норми конкретним управним, политичким и административним мјерама, те је јасно да се не могу на било који начин тумачити као формални или материјални "закони" у смислу апстрактне оцјене уставности из члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине. Стога сматрају да је искључена могућност апстрактне оцјене уставности, те да се ради о *par excellence* примјеру тзв. федералног спора између Босне и Херцеговине и ентитета Република Српска, за чије рјешавање је искључиво надлежан Уставни суд.

31. Подносиоци захтјева истичу да поступак именовања Владе Републике Српске, заснован на приједлогу лица којем је правоснажно престао мандат, представља директно и свјесно кршење принципа владавине права из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине. Сматрају да такво институционално понашање не само да негира обавезност судских одлука и ауторитет државних институција већ и подрива демократски карактер државе јер се извршна власт формира мимо уставних претпоставки и правно ваљаних процедура. Истичу да се тиме не крши само појединачна одредба Устава Босне и Херцеговине, већ се нарушава његов основни дух а то је да Босна и Херцеговина функционише као демократска и правна држава у којој ниједна власт не може бити изнад закона.

32. Подносиоци захтјева даље наводе да је Суд БиХ успостављен Законом о Суду БиХ, за који је Уставни суд у предмету број У-26/01 утврдио да је у складу с Уставом Босне и Херцеговине. Наводе да је ЦИКБиХ самосталан, независан и непристрасан орган који дјелује као државна институција у оквиру изборног система Босне и Херцеговине, с јасно дефинисаним надлежностима у складу с Изборним законом БиХ и уставним принципима. У вези с тим истичу да су одлуке Суда БиХ и ЦИКБиХ обавезујуће за све нивое власти, укључујући и ентитете. Стога, подносиоци захтјева сматрају да је предлагањем мандатара за састав Владе Републике Српске од неовлашћеног лица и прихватањем тог приједлога од Народне скупштине повријеђен члан III/3.6) Устава Босне и Херцеговине.

е) Одговори на захтјеве

33. Народна скупштина је у одговору на све наведене захтјеве навела да су захтјеви недопустиви јер подносиоци захтјева нису искористили све ефективне правне лијекове. У вези с тим је истакла да подносиоци захтјева нису тражили оцјену уставности оспорених одлука у поступку пред Уставним судом Републике Српске, који је надлежан за оцјену уставности и законитости општих аката у Републици Српској, сходно члану 115. тачка 1. Устава Републике Српске, нити су покренули механизам заштите виталног националног интереса. С обзиром на то да су оспорене одлуке донесене на основу Устава Републике Српске, Народна скупштина сматра да је за оцјену њихове уставности искључиво надлежан Уставни суд Републике Српске те да не постоји надлежност Уставног суда. Стога сматра да су захтјеви недопустиви из формалних разлога.

34. Даље, Народна скупштина наводи да су захтјеви у мериторном смислу неосновани. У вези с тим наводи да је у конкретном случају кључна чињеница датум (термин) када је Милораду Додику престала функција предсједника Републике Српске. Наводи да пресуда Суда БиХ има своје

директне посљедице у кривичноправном смислу (од казне затвора и осталог), али и индиректне посљедице у изборном праву. Наиме, како то образлаже Народна скупштина, престанак мандата није исто што и забрана обављања јавних функција, већ је услов за доношење одлуке ЦИКБиХ сходно Изборном закону БиХ. Наводи да Изборни закон БиХ представља *lex specialis* у односу на све друге законе у Босни и Херцеговини када је у питању било који дио изборног процеса, укључујући и додјелу и престанак мандата. Народна скупштина наводи да изречене мјере обезбјеђења или правне посљедице кривичне осуде имају дјеловање *ex nunc*, те да би примјена *ex tunc* представљала рушење принципа владавине права, на које се подносиоци захтјева позивају. Стога сматра да је једино ЦИКБиХ могао да одузме мандат Милораду Додик. Даље наводи да "критичан" датум у смислу престанка мандата не представља кривична пресуда, нити одлука ЦИКБиХ, већ дан када је Милорад Додик, односно његов пуномоћник примио одлуку апелационог вијећа Суда БиХ којом је одбијена његова жалба на одлуку ЦИКБиХ, а то је 28. август 2025. године. Народна скупштина наглашава да постоји разлика између правоснажности и извршности неке одлуке. У вези с тим истиче да извршност настаје дан након уручења или достављања неке одлуке. Наводи да је такав став садржан и у образложењу одлуке апелационог вијећа Суда БиХ којом је одбијена жалба пуномоћника Милорада Додика изјављена против одлуке ЦИКБиХ. Стога, Народна скупштина сматра да је Милорад Додик до 28. августа 2025. године био предсједник Републике Српске у пуном капацитету, укључујући и овлашћење да предлаже предсједника Владе Републике Српске, у складу са чланом 80. Устава Републике Српске.

V. Релевантни прописи

35. У Уставу Босне и Херцеговине релевантне одредбе гласе:

Члан I став 2.

2. Демократска начела

Босна и Херцеговина је демократска држава, која функционише на принципу владавине права и на основу слободних и демократских избора.

Члан III став 3. тачка б)

б) Ентитети и њихове ниже јединице у потпуности ће поштовати овај Устав, којим се стављају ван снаге одредбе закона Босне и Херцеговине и одредбе устава и закона ентитета које су у супротности с њим, као и одлуке институција Босне и Херцеговине. Општи принципи међународног права представљају интегрални дио правног поретка Босне и Херцеговине и ентитета.

36. Кривични закон Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 33/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15, 35/18, 46/21, 31/23 и 47/23)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

Сврха мјера безбједности

Члан 68.

Сврха мјера безбједности је да се отклоне стања или услови који могу утицати да починилац убудуће учини кривична дјела.

Врсте мјера безбједности

Члан 69. тачка (ц)

Починиоцима кривичних дјела могу се изрећи ове мјере безбједности:

ц) забрана вршења позива, дјелатности или дужности;

Наступање правних посљедица осуде

Члан 113. ст. (1) и (3)

(1) Осуде за одређена кривична дјела могу имати за правну посљедицу престанак, односно губитак одређених права или забрану стицања одређених права.

(3) Правне посљедице осуде могу се прописати само законом и наступају по сили закона којим су прописане.

Врсте правних посљедица осуде

Члан 114. став (1) тачка а) и став (2) тачка а)

(1) Правне посљедице осуде које се односе на престанак или губитак одређених права јесу:

а) престанак вршења одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима или у другим правним лицима;

(2) Правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права јесу:

а) забрана обављања одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима, или у другим правним лицима;

Почетак и трајање правних посљедица осуде

Члан 115. став (1)

(1) Правне посљедице осуде наступају даном правоснажности пресуде.

Неизвршавање одлука високог представника

Члан 203а ст. (1) и (4) и став (5) тачка а)

(1) Службено лице у институцији Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, или у кантону, граду или општини или локалној заједници или било којем органу локалне управе и самоуправе, или одговорно лице које не примијени, не проведе, не изврши или на други начин не поштује одлуку високог представника за Босну и Херцеговину, или које спречи односно на други начин омете примјену, провођење или извршење такве одлуке, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) За кривично дјело из става (1) овог члана изрећи ће се мјера безбједности забране вршења дужности.

(5) У складу с члановима 113. и 114. овог закона, осуда за кривична дјела из става (1) овог члана има за правну посљедицу осуде:

а) престанак службене дужности и престанак запослења;

37. Закон о кривичном поступку Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17 – одлука УСБиХ, 42/18 – рјешење УСБиХ, 65/18, 22/21 – одлука УСБиХ и 8/22 – рјешење УСБиХ) у релевантном дијелу гласи:

ГЛАВА XV - ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА

Члан 178. ст. од (1) до (3)

Правоснажност одлука

(1) Пресуда постаје правоснажна кад се више не може побијати жалбом или кад жалба није допуштена.

(2) Правоснажна пресуда извршава се кад је извршено њено достављање и када за извршење не постоје законске сметње. Ако није поднесена жалба или су се странке одрекле или одустале од жалбе, пресуда је извршена истеком рока за жалбу, односно од дана одрицања или одустанка од поднесене жалбе.

(3) За извршење правоснажних пресуда надлежан је Суд.

38. Изборни закон Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04,

25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 – одлука УСБиХ, 63/11 – одлука УСБиХ, 15/12 – рјешење УСБиХ, 11/13 – рјешење УСБиХ, 18/13, 7/14, 31/16, 1/17 – одлука УСБиХ, 54/17 – рјешење УСБиХ, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22, 24/24, 24/24 – исправка)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.10 став (1) тач. 4, 5. и 6. и став (2)

Изабраном члану органа власти на свим нивоима престаје мандат прије истека времена на које је изабран:

4. даном правоснажности судске пресуде којом је осуђен на казну затвора у трајању од шест мјесеци или дуже;

5. даном правоснажности судске пресуде којом му је изречена мјера безбједности забране обављања одређеног занимања, дјелатности или дужности која представља функцију изабраног члана у органу власти;

6. даном правоснажности судске пресуде којом му је изречена казна која за правну посљедицу осуде има престанак те службене дужности и престанак тог радног односа.

Изабраном члану органа власти на било ком нивоу престаје мандат даном наступања неког од разлога за престанак мандата утврђених законом. Централна изборна комисија БиХ доноси одлуку о престанку мандата изабраном члану органа власти у року који не може бити дужи од 15 дана од дана када су наступили разлози за престанак мандата, односно од сазнања о разлогу за престанак мандата и о томе обавјештава орган власти у којем је изабрани члан имао мандат.

Члан 2.9 став (1) тач. 12. и 16.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је независан орган који подноси извјештај непосредно Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и чија овлаштења из ње произилазе. Централна изборна комисија Босне и Херцеговине:

12. издаје увјерење лицима која су добила мандат на свим нивоима непосредних и посредних избора у Босни и Херцеговини обухваћених овим законом;

16. доноси одлуку о престанку мандата изабраног званичника на свим нивоима непосредних и посредних избора у Босни и Херцеговини обухваћених овим Законом, а води и претходни поступак, гдје је потребно, о утврђивању чињеничног стања (у случају када је изабрани званичник поднио оставку, да је то учинио својом вољом);

39. **Закон о Фискалном савјету у Босни и Херцеговини** ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/08) у релевантном дијелу гласи:

Члан 2.

(Оснивање Фискалног савјета Босне и Херцеговине)

Овим законом оснива се Фискални савјет Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Фискални савјет) са задатком координације фискалне политике у Босни и Херцеговини како би се обезбиједила макроекономска стабилност и фискална одрживост Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Члан 3. ст. (1) и (2)

(Састав Фискалног савјета)

(1) Фискални савјет чини шест чланова, и то:

а) пресједавајући Савјета министара Босне и Херцеговине,

б) предсједник Владе Републике Српске,

ц) премијер Федерације Босне и Херцеговине,

д) министар финансија и трезора Босне и Херцеговине,

е) министар финансија Републике Српске,

ф) министар финансија Федерације Босне и Херцеговине.

(2) Конститутивни народи у Босни и Херцеговини морају имати најмање једног представника у Фискалном савјету.

40. **Устав Републике Српске** ("Службени гласник Републике Српске" бр. 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 12/00 – одлука УСБиХ, 31/00 – одлука УСБиХ, 36/00 – одлука УСБиХ, "Службени гласник БиХ" број 36/00 – одлука УСБиХ, "Службени гласник Републике Српске" бр. 21/02, 26/02 исправка, 30/02 исправка, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05, 48/11 и 91/19 – одлука УСБиХ)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст прописа сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

2. Предсједник Републике

Члан 80. став (1) тачка 2.

Предсједник Републике:

2. предлаже Народној скупштини кандидата за предсједника Владе;

Члан 93.

Кандидат за предсједника Владе излаже Народној скупштини програм Владе и предлаже њен састав.

Влада је изабрана ако је за њен избор гласала већина од укупног броја народних посланика.

41. **Одлука о избору предсједника Владе Републике Српске** ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25 од 8. септембра 2025. године) у релевантном дијелу гласи:

I.

Саво Минић изабран је за предсједника Владе Републике Српске.

II.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

42. **Одлука о избору чланова Владе Републике Српске** ("Службени гласник Републике Српске" број 78/25 од 8. септембра 2025. године) у релевантном дијелу гласи:

I.

За чланове Владе Републике Српске изабрани су:

1. Зора Видовић, министар финансија,

2. Бојан Випотник, министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију,

3. Зоран Стевановић, министар саобраћаја и веза,

4. Петар Ђокић, министар енергетике и рударства,

5. Анђелка Кузмић, министар пољопривреде, шумарства и водопривреде,

6. Војин Митровић, министар привреде и предузетништва,

7. Златан Клокић, министар за европске интеграције и међународну сарадњу,

8. Денис Шулић, министар трговине и туризма,

9. Селма Чабрић, министар за породицу, омладину и спорт,

10. Горан Селак, министар правде,

11. Жељко Будимир, министар унутрашњих послова,

12. Данијел Егић, министар рада и борачко-инвалидске заштите,

13. Синиша Каран, министар за научнотехнолошки развој и високо образовање,

14. Боривоје Голубовић, министар просвјете и културе,

15. *Ален Шеранић, министар здравља и социјалне заштите,*

16. *Сенка Јујић, министар управе и локалне самоуправе.*

II.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

43. Одлука о усвајању оставке председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 3/26 од 18. јануара 2026. године) у релевантном дијелу гласи:

I

Народна скупштина Републике Српске усваја оставку председника Владе Републике Српске.

II

Оставка председника Владе Републике Српске повлачи оставку Владе Републике Српске.

III

Ступањем на снагу ове одлуке престају да важе Одлука о избору председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 78/25) и Одлука о избору чланова Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 78/25).

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику Републике Српске".

VI. Допустивост

44. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члана 19. став (1) тач. а) и е) Правила Уставног суда.

45. Члан VI/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Уставни суд ће иштити овај Устав.

а) Уставни суд има искључиву надлежност да одлучује у споровима који по овом Уставу настају између ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, укључујући, али се не ограничавајући само на то:

[...]

- Да ли је неки члан устава или закона ентитета у сагласности са овим Уставом.

Спорове могу покретати само чланови Председништва, председавајући Министарског савјета, председавајући или замјеник председавајућег било којег вијећа Парламентарне скупштине, једна четвртина чланова било којег вијећа Парламентарне скупштине или једна четвртина било ког законодавног вијећа неког ентитета.

[...]

46. Члан 19. став (1) тач. а) и е) Правила Уставног суда гласи:

Захтјев није допустив ако постоји неки од следећих случајева:

а) Уставни суд није надлежан за одлучивање;

[...]

е) ако су измијењене правне околности;

47. Захтјеве за оцјену уставности поднијели су четири делегата Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, једанаест чланова Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, први замјеник председавајућег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и других једанаест чланова Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и

Херцеговине, што значи да су захтјеве поднијели овлашћени субјекти, у смислу члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине.

48. Након што је утврђено да су захтјеве поднијели овлашћени субјекти, Уставни суд запажа да се у овом поступку покреће питање допустивости захтјева према члану 19. став (1) тачка а) Правила Уставног суда, којим је прописано да захтјев није допустив када Уставни суд није надлежан за одлучивање. Наиме, у конкретном случају није спорно да предмет оцјене уставности, односно утврђивања спора нису ни устав нити закони ентитета већ одлуке о избору ентитетске владе. Уставни суд запажа да подносиоци захтјева траже оцјену уставности, односно утврђивање спора између Босне и Херцеговине и ентитета Република Српска у вези с доношењем оспорених одлука. Тим одлукама Народна скупштина је именовала председника и чланове Владе Републике Српске и одлучила да ће те одлуке пријевремено ступити на снагу. Стога се поставља питање надлежности Уставног суда да утврђује постојање спора, односно да оцјењује уставност тих аката, у смислу члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине.

Апстрактна оцјена уставности

49. Уставни суд подсјећа на то да је надлежан да испитује искључиво уставност општих правних аката. Тај став Уставни суд је већ заузео у Одлуци број У-3/04 (Одлука о допустивости и меритуму број У-3/04 од 27. маја 2005. године, тачка 17). У тој одлуци Уставни суд је навео:

17. Приликом испитивања захтјева у дијелу који се односи на оцјену уставности оспорених рјешења Уставни суд је пошао првенствено од питања који општи акти могу бити предмет апстрактне уставносудске контроле у смислу члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине. У вези с тим, досадашња пракса Уставног суда у правилу је усмјерена на контролу законодавних општих аката, а не и аката органа извршне власти и управних органа. [...] Оспорена рјешења су појединачни акти, који своју правну ваљаност изводе из овлашћења која им даје статут и не представљају врсту општенормативних аката, односно прописа за које је Уставни суд, у складу са чланом VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине, надлежан да оцјењује њихову уставност.

50. Ту праксу Уставни суд је слиједио и у каснијим одлукама (види, примјера ради, одлуке о допустивости бр. У-1/09 од 29. маја 2009. године, тачка 13, и У-7/10 од 26. новембра 2010. године, тачка 23, доступне на www.ustavnisud.ba). Осим тога, Уставни суд је у новијој пракси закључио да није надлежан да испитује уставност Резолуције Народне скупштине јер се радило о акту "који представља једну врсту политичке прокламације и који није правно обавезујући" (види Уставни суд, Одлука о допустивости број У-6/08 од 30. јануара 2009. године, тачка 10, доступна на www.ustavnisud.ba). Међутим, Уставни суд је успоставио надлежност и прихватио да оцјењује уставност закључака и декларација Народне скупштине, иако они формално не представљају општи правни акт, у дијелу у којем се тим актима успостављају конкретне правне обавезе, услед чега они имају "нормативни карактер општег правног акта" (види Уставни суд, одлуке о допустивости и меритуму бр. У-2/22 од 26. маја 2022. године, тач. 75–78, и У-7/25 од 29. маја 2025. године, тач. 34–36, доступне на www.ustavnisud.ba).

51. Врћајући се на конкретан предмет, поставља се питање да ли оспорене одлуке имају нормативни карактер општег правног акта, што је предуслов да би Уставни суд могао да врши контролу њихове уставности. Уставни суд примјећује да је оспореним одлукама Народна скупштина именовала председника и чланове Владе Републике Српске и

одлучила да ће те одлуке пријевремено ступити на снагу. У вези с тим, Уставни суд истиче да оспорене одлуке у нарави представљају "акт владања", односно политички акт избора или именовања и свој правни основ црпи из Устава Републике Српске. Такви акти, иако формално донијети у оквиру институција власти Републике Српске, не успостављају општа правила понашања нити производе дјеловање *erga omnes*. Наиме, Уставни суд запажа да се оспорене одлуке односе на конкретан круг лица – новоименованог председника и чланове Владе Републике Српске. Надаље, њихов ефекат је једнократан и конзумиран самим доношењем јер се њима не регулише општи правни однос већ индивидуална ситуација у погледу лица која ће обављати одређене дужности у извршној власти Републике Српске. Према томе, оспорене одлуке не садрже никакве правне норме, односно општа правила понашања која су сви или неодређени круг лица дужни да поштују. Коначно, примјена оспорених одлука је исцрпљена самим њиховим доношењем. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да оспорене одлуке немају карактер општих правних аката. Стога, Уставни суд сматра да није надлежан да оцјењује њихову уставност.

Постојање уставног спора

52. Подносиоци захтјева у предметима бр. У-30/25, У-31/25 и У-32/25 сматрају да постоји спор између Босне и Херцеговине и Републике Српске у вези с доношењем оспорених одлука. Стога се поставља питање да ли је доношење оспорених одлука, иако оне немају карактер општих правних аката, проузроковало спор између Босне и Херцеговине и Републике Српске.

53. Уставни суд подсјећа на то да је у својој пракси у вези с питањем постојања уставног спора заузео став да "акти и активности једног од ентитета могу покренути питање постојања спора између тог ентитета и БиХ о неком питању из Устава БиХ за чије рјешавање је једино надлежан Уставни суд" (*idem*, тачка 75. с даљњим референцама). При томе је Уставни суд у својој пракси протумачио да спор не може произлазити из редовних позитивноправних прописа, већ се мора тицати одређеног питања које је регулисано самим Уставом Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допуствости број У-12/08 од 30. јануара 2009. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 62/09, тачка 7). У вези с тим, Уставни суд подсјећа да је, према одредби члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине, једини надлежан да одлучује о било којем спору који се, између осталог, према овом уставу јавља између БиХ и једног ентитета. Стога, за успостављање надлежности Уставног суда по питањима из Устава Босне и Херцеговине није неопходно да се овлашћени подносилац захтјева претходно обрати Уставном суду Републике Српске, како то истиче Народна скупштина (види тачку 30. ове одлуке). Осим тога, Уставни суд указује да чланом 19. Правила Уставног суда као услов за допуствост захтјева за оцјену уставности/утврђивање спора није прописана дужност претходног обраћања ентитетском уставном суду. Дакле, неисцрпљивање правних лијекова није разлог због којег захтјев за оцјену уставности/утврђивање спора није допуствив уколико је поднесен на основу члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине, већ се то односи на допуствости апелације сходно члану 18. Правила Уставног суда. Уставни суд подсјећа на ранији став да је надлежан да подржава Устав Босне и Херцеговине, али да нема надлежност да подржава и устав ентитета јер је то питање у искључивој надлежности ентитетског уставног суда. Стога, Уставни суд у оквиру надлежности из члана VI/3.а) и VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине не може да преиспитује одлуке

ентитетских уставних судова (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број У-22/24 од 29. маја 2025. године, тачка 21, доступна на www.ustavnisud.ba).

54. Уставни суд запажа да подносиоци захтјева наводе да спор произлази из чињенице да је Милорад Додик дјелујући у својству председника Републике Српске поступио супротно одлукама Суда БиХ и ЦИКБиХ као одлукама институција Босне и Херцеговине, у смислу члана III/3.б) Устава Босне и Херцеговине, и предложио мандатара за састав Владе Републике Српске, на основу којег приједлога је Народна скупштина донијела оспорене одлуке, те да је на тај начин нарушен принцип владавине права из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине. Наиме, подносиоци захтјева истичу да Милорад Додик у тренутку доношења одлуке о приједлогу кандидата за председника Владе Републике Српске, на основу које је Народна скупштина донијела оспорене одлуке, није имао мандат председника Републике Српске јер му је тај мандат престао 12. јуна 2025. године (види тач. 22–28. ове одлуке). Народна скупштина, с друге стране, сматра да је Милорад Додик имао мандат председника Републике Српске све до 28. августа 2025. године, када му је достављено рјешење Суда БиХ од 18. августа 2025. године (види тачку 30. ове одлуке).

55. Стога, Уставни суд сматра да у конкретном случају постоји уставни спор у вези с питањем да ли је на основу одлука Суда БиХ и ЦИКБиХ Милорад Додик могао имати мандат да у својству председника Републике Српске предложи председника и чланове Владе Републике Српске, што неспорно покреће питање владавине права као питање из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине. Осим тога, имајући у виду већ наведене одлуке Суда БиХ и ЦИКБиХ (види тач. 11–17), конкретни уставни спор се односи и на питање поштовања одлука институција БиХ, што је регулисано чланом III/3.б) Устава Босне и Херцеговине. Стога, Уставни суд сматра да у том дијелу постоји надлежност Уставног суда јер се ради о актима који покрећу питање поштовања чл. I/2. и III/3.б) Устава Босне и Херцеговине, а за које је искључиво надлежан Уставни суд.

Измјењене правне околности

56. Уставни суд запажа да је Народна скупштина на 29. посебној сједници одржаној 18. јануара 2026. године донијела Одлуку о усвајању оставке председника Владе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 3/26). Том одлуком је усвојена оставка председника Владе Републике Српске (тачка I), одређено је да та оставка повлачи оставку Владе Републике Српске (тачка II) те да ступањем на снагу те одлуке престају да важе оспорене одлуке (члан III). Из наведеног произлази да су том одлуком стављене ван снаге оспорене одлуке које су предмет овог поступка пред Уставним судом (види тач. 10, 24. и 42. ове одлуке). Стога, Уставни суд мора одговорити да ли је на тај начин дошло до измјењених правних околности, односно да ли су испуњени услови за мериторно рјешавање захтјева, у смислу члана 19. став (1) тачка е) Правила Уставног суда.

57. У вези с тим, Уставни суд запажа да су Одлуком о усвајању оставке председника Владе Републике Српске од 18. јануара 2026. године ("Службени гласник Републике Српске" број 3/26) заиста стављене ван снаге одлуке које су оспорене предметним захтјевима, и то са 18. јануаром 2026. године као даном доношења наведене одлуке. Стога су након тог датума правне околности измјењене јер су оспорене одлуке стављене ван правне снаге. Међутим, Уставни суд запажа да се суштина тврдњи из предметних захтјева односи на то да су оспорене одлуке *ab initio* у супротности с Уставом Босне и Херцеговине јер је приједлог за њихово доношење

поднијело неовлашћено лице (види тач. 25–31. ове одлуке). Стога, Уставни суд сматра да су испуњени услови за мериторно рјешавање захтјева и да има надлежност да оцјењује уставност оспорених одлука за период важења, односно од њиховог доношења 2. септембра 2025. године до стављања ван снаге 18. јануара 2026. године. Наиме, Уставни суд указује да би у супротном јавне власти у Босни и Херцеговини могле да доносе акте који су у супротности с Уставом Босне и Херцеговине, а ти акти би, иако су у одређеном периоду производили правно дејство, били ван уставносудске контроле само због чињенице да их је сам доносилац накнадно ставио ван правне снаге. Уставни суд сматра да би то неспорно било супротно принципу владавине права из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине.

58. Имајући у виду наведено, Уставни суд није могао да закључи да су наступиле измијењене правне околности у смислу члана 19. став (1) тачка е) Правила Уставног суда, те ће анализирати да ли су оспорене одлуке биле у складу с Уставом Босне и Херцеговине у периоду од њиховог доношења 2. септембра 2025. године до стављања ван снаге 18. јануара 2026. године.

VII. Меритум

59. Подносиоци захтјева наводе да су оспорене одлуке у супротности са чл. I/2. и III/3.б) Устава Босне и Херцеговине. У вези с тим, Уставни суд запажа да се захтјевима не оспорава Одлука о приједлогу кандидата за предсједника Владе Републике Српске коју је донио Милорад Додик 23. августа 2025. године, већ оспорене одлуке које је донијела Народна скупштина. Међутим, имајући у виду да су оспорене одлуке Народне скупштине донесене управо на основу приједлога лица чије је овлашћење за давање таквог приједлога предмет овог уставноправног спора, Уставни суд сматра нужним да испита да ли је Милорад Додик у тренутку доношења одлуке од 23. августа 2025. године поступио супротно одлукама Суда БиХ и ЦИКБиХ. Дакле, Уставни суд ће испитати да ли је у вријеме доношења Одлуке о приједлогу кандидата за предсједника Владе Републике Српске Милорад Додик имао мандат предсједника Републике Српске и био овлашћен за њено доношење.

60. Уставни суд запажа да се у захтјевима наводи да су одлуке Суда БиХ и ЦИКБиХ већ у релевантном тренутку искључивале уставно овлашћење за даљње вршење дужности предсједника Републике Српске, односно да у релевантном периоду те одлуке нису поштоване.

61. У том контексту, Уставни суд посебно наглашава да поштовање правоснажних пресуда Суда БиХ и одлука ЦИКБиХ донесених ради њиховог спровођења представља уставну обавезу која произлази из чл. I/2. и III/3.б) Устава Босне и Херцеговине. Наиме, ентитети и њихови органи дужни су да поступају у складу с одлукама институција Босне и Херцеговине, те да поштују и посљедице које такве одлуке производе по правни статус изабраних дужносника. Стога, непоступање у складу с наведеним пресудама и одлукама, односно њихово игнорисање приликом предузимања даљњих уставних и законодавних радњи представља повреду обавезе поштовања одлука институција Босне и Херцеговине из члана III/3.б) Устава Босне и Херцеговине, као и повреду принципа владавине права из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине.

62. Наиме, Уставни суд подсјећа да постоје блиски односи између владавине права и демократског друштва, који су посебно наглашени у пракси Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) различитим изразима: "демократско друштво које се придржава владавине права" (види Европски суд, *Winterwerp против Низоземске*, пресуда

од 24. октобра 1979. године, тачка 39), "демократско друштво засновано на владавини права" (види Европски суд, *Vereiniged Weekblad Bluf! против Низоземске*, пресуда од 9. фебруара 1995. године, тачка 35) и, више системски, "владавина права у демократском друштву" (види Европски суд, *Malone против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 2. августа 1984. године, тачка 79). Будући да је повезана с појмом "демократско друштво", владавина права такође је повезана са ширим концептом "европског јавног поретка" (види Европски суд, *Уједињена комунистичка партија Турске и други против Турске*, пресуда од 30. јануара 1998. године, тачка 45). Европски суд за људска права је нагласио: "Осим тога, владавина права као једно од основних принципа демократског друштва дио је свих чланова Конвенције" (види Европски суд, *Лекић против Словеније* [BB], пресуда од 14. фебруара 2017. године, представка број 36480/07, тачка 86). У својој недавно ажурираној Контролној листи владавине права Венецијанска комисија истиче: "123. Мора постојати адекватно и дјелотворно поштовање и спровођење судских одлука, укључујући и од извршне власти када је њено поступање предмет спора. Право на правично суђење и владавина права генерално не би имали никакав смисао у случају неспровођења судских одлука."¹

63. У вези с тим, Уставни суд понавља да је правоснажном пресудом Суда БиХ Милораду Додику изречена кривична санкција казне затвора у трајању од једне године, као и мјера безбједности забране вршења дужности предсједника Републике Српске у трајању од шест година од дана правоснажности пресуде (види тачку 11. ове одлуке). Осим тога, Уставни суд указује да је одредбама КЗБиХ прописано да осуде за одређена кривична дјела могу имати за правну посљедицу престанак, односно губитак одређених права или забрану стицања одређених права (члан 113). Једна од врста правних посљедица осуде је и престанак вршења одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима или у другим правним лицима (члан 114. став (1) тачка а)). Правне посљедице осуде наступају по сили закона којим су прописане (члан 113. став (3)), и то даном правоснажности пресуде (члан 115. став (1)). Осим тога, престанак службене дужности је прописан као правна посљедица осуде и чланом 203.а став (5) тачка а) КЗБиХ, на основу којег је Суд БиХ и донио конкретну пресуду. Дакле, правне посљедице осуде наступају *ex lege* и суд их не изриче.

64. Уставни суд даље указује да је Изборним законом БиХ прописано да изабраном члану органа власти на свим нивоима престаје мандат прије истека времена на које је изабран, између осталог, даном правоснажности судске пресуде: 1. којом је осуђен на казну затвора у трајању од шест мјесеци или дуже; 2. којом му је изречена мјера безбједности забране обављања одређеног занимања, дјелатности или дужности која представља функцију изабраног члана у органу власти; 3. којом му је изречена казна која за правну посљедицу осуде има престанак те службене дужности и престанак тог радног односа (члан 1.10 став 1. тач. 4, 5. и 6). Такође је прописано да изабраном члану органа власти на било којем нивоу престаје мандат даном наступања неког од разлога за престанак мандата утврђених законом. ЦИКБиХ доноси одлуку о престанку мандата изабраном члану органа власти у року који не може бити дужи од 15 дана од дана када су наступили разлози за престанак мандата, односно од сазнања о разлогу за престанак мандата и о томе обавјештава

¹ Ажурирана Контролна листа владавине права, Венецијанска комисија ју је усвојила на 145. пленарној сједници (Венеција, 12–13. децембар 2025. године), ИДЛ-АД(2025)054, Мишљење број 1261/2025.

орган власти у којем је изабрани члан имао мандат (члан 1.10 став 2). На тај начин КЗБиХ и Изборни закон БиХ успостављају нормативни оквир у којем правоснажна кривична пресуда производи непосредне посљедице на статус изабраног дужносника. У том контексту, одлуке ЦИКБиХ донесене на основу наведених одредби представљају акте спровођења пресуда Суда БиХ и дио јединственог уставноправног поретка Босне и Херцеговине.

65. Из наведеног, као и из одлуке ЦИКБиХ од 6. августа 2025. године (види тачку 16. ове одлуке) произлази да је мандат Милораду Додику као председнику Републике Српске престао по три основа, која се, законски, вежу за правоснажност пресуде Суда БиХ, и то: 1. на основу изречене казне затвора у трајању од једне године, 2. изречене мјере безбједности забране вршења дужности председника Републике Српске и 3. као правна посљедица осуде. Стога ће Уставни суд анализирати када је наступила правоснажност пресуде Суда БиХ како би утврдио у којем тачно моменту је наведени мандат престао, те посљедично томе да ли су оспорене одлуке донесене на основу приједлога (не)овлашћеног лица.

66. Имајући у виду наведено, Уставни суд указује да је чланом 178. став 1. ЗКПБиХ прописано да пресуда постаје правоснажна када се више не може побијати жалбом или када жалба није допуштена. У овом случају другостепена пресуда Суда БиХ је донесена 12. јуна 2025. године (види тачку 12. ове одлуке) и тог дана је осуђујућа пресуда стекла својство правоснажности, сходно наведеној одредби ЗКПБиХ, што је утврдио и сам Суд БиХ као суд који је донио ту пресуду. Након тога је Суд БиХ 1. августа 2025. године на својој интернет страници објавио изреку другостепене пресуде и да је она отпремљена странкама (види тачку 12. ове одлуке), на који начин је пресуда учињена јавно доступном. Истог дана је пресуда достављена ЦИКБиХ ради поступања из његове надлежности. Наиме, Уставни суд понавља да правну посљедицу осуде не извршава суд, већ је примјењују надлежни органи, зависно од тога о којој правној посљедици осуде се ради. Стога, у конкретном случају, имајући у виду да се ради о престанку службене дужности председника ентитета, коју изабрани дужносник врши на основу мандата сходно Изборном закону БиХ, правну посљедицу осуде примјењује ЦИКБиХ као надлежни орган. Стога је ЦИКБиХ био дужан да поступи по правоснажној осуђујућој пресуди и утврди да је Милораду Додику престао мандат председника Републике Српске са 12. јуном 2025. године као даном правоснажности пресуде Суда БиХ. ЦИКБиХ је поступио на наведени начин и донио одлуку од 6. августа 2025. године (види тачку 16. ове одлуке), која је потврђена рјешењем Апелационог одјељења Суда БиХ од 18. августа 2025. године (види тачку 18. ове одлуке).

67. У вези с тим, Уставни суд указује да је процедура утврђивања престанка мандата пред ЦИКБиХ и Судом БиХ искључиво деклараторног карактера. Наиме, Уставни суд понавља да су правне посљедице осуде у виду престанка мандата наступиле *ex lege*, даном правоснажности осуђујуће кривичне пресуде, сходно члану 115. став (1) КЗБиХ. Дакле, пресуда Суда БиХ је неспорно постала правоснажна 12. јуна 2025. године, тј. даном њеног доношења. Стога, у поступку одузимања мандата пред ЦИКБиХ и Судом БиХ није било неизвјесности, већ је, како је већ речено, ЦИКБиХ био дужан да спроведе правне посљедице осуде и констатује престанак мандата с даном правоснажности осуђујуће кривичне пресуде, сходно члану 1.10 став 1. Изборног закона БиХ. Из наведеног произлази да ЦИКБиХ није утврђивао да ли је тај мандат престао или не, већ је само поступао у складу с

обавезујућом пресудом Суда БиХ и извршавао правне посљедице које је она произвела од 12. јуна 2025. године као дана њене правоснажности.

68. Стога, Уставни суд закључује да је Милораду Додику мандат председника Републике Српске престао 12. јуна 2025. године, када је наступила правоснажност кривичне пресуде Суда БиХ. Та околност је била општепозната путем званичног саопштења Суда БиХ у којем су појашњене све посљедице доношења правоснажне пресуде, па је тако била позната и Народној скупштини која је донијела оспорене одлуке (види тач. 12. и 13. ове одлуке). Дакле, иако та околност није била од значаја за наступање правних посљедица, она указује на објективну могућност упознавања надлежних органа са чињеницом правоснажности пресуде. Она је накнадно само деклараторно констатована одлуком ЦИКБиХ. У том смислу, Уставни суд подсјећа да обављање јавне функције, нарочито највиших извршних и законодавних функција у ентитетима, подразумева обавезу поштовања одлука институција Босне и Херцеговине, односно правоснажних пресуда редовних судова. С обзиром на то да је Милорад Додик донио Одлуку о приједлогу кандидата за председника Владе Републике Српске 23. августа 2025. године, произлази да у том тренутку није имао мандат председника Републике Српске, који је једини овлашћен да предложи председника Владе Републике Српске, сходно члану 80. Устава Републике Српске. Међутим, упркос томе, Народна скупштина је поступила по приједлогу Милорада Додика иако је неспорно била упозната са чињеницом да је његов мандат престао у тренутку када је донио спорне одлуке. Уставни суд указује да именовање Владе Републике Српске нема само важност за ентитет Република Српска већ може имати значајне посљедице и за функционисање државе Босне и Херцеговине и њених важних институција. Наиме, Уставни суд указује да су председник Владе Републике Српске, као и министар финансија Републике Српске по самој функцији у саставу Фискалног савјета БиХ, односно његови су чланови (члан 3. Закона о Фискалном савјету БиХ). У вези с тим, Уставни суд указује да тај савјет има веома важну улогу у координацији фискалне политике у Босни и Херцеговини како би се обезбједили макроекономска стабилност и фискална одрживост Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (члан 2. Закона о Фискалном савјету БиХ). Стога, имајући у виду ову веома важну улогу Фискалног савјета Босне и Херцеговине, у којем учествују председник Владе Републике Српске и министар финансија Републике Српске, околност да су они изабрани на основу приједлога лица чији је мандат/овлашћење за то престао могла би угрозити макроекономску стабилност и фискалну одрживост државе Босне и Херцеговине у цјелини, што је у супротности с принципом владавине права у демократском друштву.

70. Стога, Уставни суд сматра да су оспорене одлуке које су донесене на основу приједлога лица које за то није било овлашћено, у периоду од њиховог доношења 2. септембра 2025. године до стављања ван снаге 18. јануара 2026. године, биле у супротности са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине. Имајући у виду да је мандат Милорада Додика као председника Републике Српске престао на основу одлуке Суда БиХ као институције Босне и Херцеговине, Уставни суд сматра да су оспорене одлуке у периоду њиховог важења биле у супротности и са чланом III/3.6) Устава Босне и Херцеговине. Уставни суд наглашава да овом одлуком не прејудуира питање уставности аката које је донијела Влада Републике Српске у периоду важења

оспорених одлука уколико такво питање евентуално буде покренуто пред Уставним судом.

Закључак

72. Уставни суд закључује да су оспорене одлуке у периоду од њиховог доношења 2. септембра 2025. године до стављања ван снаге 18. јануара 2026. године биле у супротности са чл. I/2. и III/3.6) Устава Босне и Херцеговине јер су донесене на основу Одлуке о приједлогу кандидата за председника Владе Републике Српске коју је донио Милорад Додик 23. августа 2025. године, иако му је мандат председника Републике Српске престао са 12. јуном 2025. године као даном правоснажности пресуде Суда БиХ, која је за правну последицу имала престанак мандата председника Републике Српске, што је накнадно само деклараторно констатовано у поступку пред ЦИКБиХ.

73. С обзиром на одлуку у овом предмету, Уставни суд неће посебно разматрати приједлоге за доношење привремене мјере.

74. На основу члана 19. став (1) тачка а) и члана 59. ст. (1) и (2) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

75. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Председник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

382

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **U-41/25**, рјешавајући захтев **Кемала Аденовића, председavajuћег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине**, на основу члана IV/3.f) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – преčiшчени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Ангелика Нушбергер, потпредседница
Хелен Келлер, суткиња
Леди Бианку, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, суткиња
на сједници одржаној 22. јануара 2026. године донио је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Утврђује се да изјаве Клуба делегата српског народа у Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине о деструктивности виталног интереса српског народа у односу на Приједлог одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Европског парламента број 02-34-1-2339/25 од 20. новембра 2025. године, Приједлог одлуке о измјенама Одлуке о именовању чланова парламентарне делегације број 02-34-1-2337/25 од 20. новембра 2025. године и Приједлог одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља број 02-34-1-2338/25 од 20. новембра 2025. године испуњавају увјете процедуралне исправности из члана IV/3.f) Устава Босне и Херцеговине.

Утврђује се да Приједлогом одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине Босне и

Херцеговине у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Европског парламента број 02-34-1-2339/25 од 20. новембра 2025. године, Приједлогом одлуке о измјенама Одлуке о именовању чланова парламентарне делегације број 02-34-1-2337/25 од 20. новембра 2025. године и Приједлогом одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља број 02-34-1-2338/25 од 20. новембра 2025. године није повриједен витални интерес српског народа у Босни и Херцеговини.

Поступак усвајања Приједлога одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Европског парламента број 02-34-1-2339/25 од 20. новембра 2025. године, Приједлога одлуке о измјенама Одлуке о именовању чланова парламентарне делегације број 02-34-1-2337/25 од 20. новембра 2025. године и Приједлога одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља број 02-34-1-2338/25 од 20. новембра 2025. године треба провести према процедури из члана IV/3.d) Устава Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистrikта Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Kemal Ademović, predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva), podnio je 5. decembra 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavnog osnova za proglašenje štetnim po vitalni interes srpskog naroda sljedećih prijedloga odluka: Prijedlog odluke o izmjeni Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Европског парламента број 02-34-1-2339/25 од 20. новембра 2025. године (u daljnjem tekstu: први приједлог), затим Приједлог одлуке о измјенама Одлуке о именовању чланова парламентарне делегације број 02-34-1-2337/25 од 20. новембра 2025. године (u daljnjem tekstu: други приједлог) и Приједлог одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља број 02-34-1-2338/25 од 20. новембра 2025. године (u daljnjem tekstu: трећи приједлог).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од делегата из клубова бошњачког и хрватског народа је 11. децембра 2025. године затражено да доставе одговоре на заhtjev.

3. Delegati iz Kluba бошњачког народа су 16. децембра 2025. године доставили одговор на заhtjev. Delegati iz Kluba хрватског народа нису доставили тражени одговор у остављеном року.

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

4. Podnosilac zahtjeva је навео да је на 20. hitnoj sjednici Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda), одржаној 20. новембра 2025.

godine, pod prvom tačkom dnevnog reda razmatran prvi prijedlog, kojim je predloženo da se umjesto Snježane Novaković-Bursać, predsjedavajuće Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine BiH i Evropskog parlamenta, kao predsjedavajući imenuje Nenad Vuković. Predlagač prvog prijedloga je delegat Želimir Nešković.

5. Nakon otvaranja rasprave o prvoj tački dnevnog reda, delegati iz Kluba srpskog naroda: Sredoje Nović, Nikola Špirić i Radovan Kovačević su, u skladu sa članom 177. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Poslovnik Doma naroda), proglasili da je prvi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Nakon što je prvi prijedlog proglašen štetnim po vitalni interes srpskog naroda, rasprava o tom prijedlogu je prekinuta, nakon čega se pristupilo glasanju o tome da li je prvi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba srpskog naroda su se sa tri glasa "za" i dva glasa "protiv" izjasnili da je prvi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba hrvatskog naroda su se sa dva glasa "za" i jednim glasom "protiv" izjasnili da je prvi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba bošnjačkog naroda su se sa četiri glasa "protiv" i jednim glasom "suzdržan" izjasnili da prvi prijedlog nije štetan po vitalni interes srpskog naroda.

6. Na istoj sjednici pod drugom tačkom dnevnog reda razmatran je drugi prijedlog, kojim je predloženo da se umjesto Snježane Novaković-Bursać za člana Delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Evrope imenuje Nenad Vuković. Predlagač drugog prijedloga je delegat Želimir Nešković. Nakon otvaranja rasprave o drugoj tački dnevnog reda, delegati iz Kluba srpskog naroda su, u smislu člana 177. Poslovnika Doma naroda, proglasili da je i drugi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Shodno tome, rasprava o tom prijedlogu je prekinuta, te se pristupilo glasanju o tome da li je drugi prijedlog odluke štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba srpskog naroda su se sa tri glasa "za" i dva glasa "protiv" izjasnili da je i drugi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba hrvatskog naroda su se sa dva glasa "za" i jednim glasom "protiv" izjasnili da je i drugi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba bošnjačkog naroda su se sa četiri glasa "protiv" i jednim glasom "suzdržan" izjasnili da drugi prijedlog nije štetan po vitalni interes srpskog naroda.

7. Na istoj sjednici pod trećom tačkom dnevnog reda razmatran je i treći prijedlog, kojim je predloženo da se umjesto Snježane Novaković-Bursać za člana Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine BiH za bilateralnu saradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja imenuje Nenad Vuković. Predlagač i trećeg prijedloga je delegat Želimir Nešković. Nakon otvaranja rasprave o prijedlogu iz treće tačke dnevnog reda delegati iz Kluba srpskog naroda su, u smislu člana 177. Poslovnika Doma naroda, proglasili da je i treći prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Nakon proglašenja da je i treći prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda, pristupilo se glasanju. U vezi s tim, delegati iz Kluba srpskog naroda su se sa tri glasa "za" i dva glasa "protiv" izjasnili da je treći prijedlog odluke štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba hrvatskog naroda su se sa dva glasa "za" i jednim glasom "protiv" izjasnili da je treći prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba bošnjačkog naroda su se sa četiri glasa "protiv" i jednim glasom "suzdržan" izjasnili da treći prijedlog nije štetan po vitalni interes srpskog naroda.

8. Kako se većina delegata iz Kluba bošnjačkog naroda izjasnila "protiv" da se prvi, drugi i treći prijedlog proglaše štetnim po vitalni interes srpskog naroda, na istoj sjednici, dakle 20. novembra 2025. godine, formirana je Zajednička komisija za

rješavanje pitanja vitalnog interesa (u daljnjem tekstu: Zajednička komisija) od tri delegata, i to po jedan iz svakog Kluba konstitutivnih naroda, kako bi riješili sporna pitanja. Klubovi konstitutivnih naroda u Domu naroda izabrali su po jednog člana u Zajedničku komisiju, i to: Radovana Kovačevića u ime Kluba delegata srpskog naroda, Dženana Đonlagića u ime Kluba delegata bošnjačkog naroda i Zdenka Čosića u ime Kluba delegata hrvatskog naroda. Zajednička komisija se sastala 26. novembra 2025. godine, a iz zapisnika sa sjednice Zajedničke komisije proizlazi da su članovi Radovan Kovačević i Dženan Đonlagić ostali pri stavovima s 20. hitne sjednice Doma naroda, dok je Zdenko Čosić izjavio da mijenja stav sa sjednice i da smatra da prvi, drugi i treći prijedlog nisu štetni po vitalni interes srpskog naroda.

9. Pošto Zajednička komisija nije postigla dogovor, zaključeno je da se predmet prosljedi Ustavnom sudu na daljnji postupak. Podnosilac zahtjeva je u prilogu zahtjeva dostavio prijedlog dopune dnevnog reda 20. hitne sjednice Doma naroda čiji je predlagač delegat Želimir Nešković, zatim prvi, drugi i treći prijedlog, izjave delegata iz Kluba srpskog naroda o štetnosti prvog, drugog i trećeg prijedloga za vitalni interes srpskog naroda, zapisnik s 20. hitne sjednice Doma naroda, zapisnik sa sjednice Zajedničke komisije od 26. novembra 2025. godine, transkript 20. hitne sjednice i rezultate glasanja sa sjednice.

10. Iz izjave Kluba delegata srpskog naroda proizlazi da su Nikola Špirić, Radovan Kovačević i Sredoje Nović glasali "za" da se prvi, drugi i treći prijedlog proglaše štetnim po vitalni interes srpskog naroda, te su potpisali izjavu o proglašavanju tih prijedloga odluka štetnim po vitalni interes srpskog naroda.

11. U obrazloženju razloga za pokretanje pitanja zaštite vitalnog nacionalnog interesa navedeno je da "predložene odluke tretiraju imenovanje predstavnika Kluba delegata srpskog naroda u zajedničkim radnim tijelima bez da su one razmotrene na sjednici Kluba i bez da je većina delegata iz reda Srba bila informisana". Još je navedeno da se "predloženim odlukama ugrožava proporcionalna zastupljenost delegata iz Kluba delegata srpskog naroda u zajedničkim tijelima".

b) Odgovor na zahtjev

12. Delegati iz Kluba bošnjačkog naroda su naveli da ostaju pri ranije iznesenom stavu sa 20. hitne sjednice Doma naroda da prvi, drugi i treći prijedlog nisu štetni po vitalni interes srpskog naroda.

IV. Relevantni propisi

13. U **Ustavu Bosne i Hercegovine** relevantne odredbe glase:

Član IV.

3. Procedura

[...]

d) Sve odluke u oba doma donose se većinom glasova onih koji su prisutni i glasaju. Delegati i članovi će ulagati najveće napore kako bi većina uključivala najmanje jednu trećinu glasova delegata ili članova sa teritorije svakog entiteta. Ukoliko većina ne uključuje jednu trećinu glasova delegata ili članova sa teritorije svakog entiteta, predsjedavajući i njegovi zamjenici će, radeći kao komisija, nastojati da u roku od tri dana od glasanja postignu saglasnost. Ukoliko ta nastojanja ne uspiju, odluke će se donijeti većinom onih koji su prisutni i glasaju, pod uslovom da glasovi protiv ne uključuju dvije trećine, ili više, delegata ili članova izabranih iz svakog entiteta.

e) Predložena odluka Parlamentarne skupštine može biti proglašena destruktivnom po vitalni interes bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog naroda većinom glasova iz redova bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata izabranih u skladu sa stavom 1, tačka (a). Za donošenje takve odluke biće potrebna saglasnost

Doma naroda, izglasana od strane većine bošnjačkih, većine hrvatskih i većine srpskih delegata koji su prisutni i glasaju.

f) Kada većina bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata stavi primjedbu na pozivanje na tačku (e), predsjedavajući Doma naroda će odmah sazvati Zajedničku komisiju, koja se sastoji od tri delegata, od kojih je svaki izabran iz redova bošnjačkih, hrvatskih i srpskih delegata, u cilju razrješenja tog pitanja. Ukoliko to Komisija ne uspije u roku od pet dana, predmet se upućuje Ustavnom sudu koji će po hitnom postupku preispitati proceduralnu ispravnost slučaja.

[...]

14. Poslovnik Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 58/14, 88/15, 96/15, 53/16, 71/24 i 44/25) u relevantnom dijelu glasi:

Član 21. stav (5) tačka a)

(Zajednički kolegij oba doma Parlamentarne skupštine BiH)

(5) Zajednički kolegij nadležan je za:

a) iniciranje i koordiniranje međuparlamentarne saradnje;

Odjeljak F. Stalne zajedničke komisije

[...]

Član 52. stav (1) tač. a) i b)

(Zajednička komisija za evropske integracije)

(1) Zajednička komisija za evropske integracije razmatra pitanja koja se odnose na:

a) raspravu o općim pitanjima koja su u vezi s evropskim integracijama;

b) praćenje izvršavanja prava i obaveza Bosne i Hercegovine proizašlih iz međunarodnih ugovora koji se odnose na Vijeće Evrope;

Član 153. stav (1)

(Ostali akti)

(1) Dom može donositi deklaracije, odluke, preporuke, zaključke i druge akte.

Odjeljak A. Odluke o pitanjima od vitalnog interesa

Član 177.

(Proglašavanje odluke štetnom po vitalni interes)

Predložena odluka Parlamentarne skupštine BiH može biti proglašena štetnom po vitalni interes bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog naroda većinom glasova bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata, izabranih u skladu s članom IV/1.a) i b) Ustava BiH. Za donošenje takve odluke bit će potrebna saglasnost Doma, koju izglasa većina bošnjačkih, većina hrvatskih i većina srpskih delegata koji su prisutni i koji glasaju.

Član 178.

(Pokušaj rješavanja u zajedničkoj komisiji ili upućivanje Ustavnom sudu BiH)

Kada većina bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata stavi primjedbu na pozivanje na tačku e) Ustava BiH, predsjedavajući Doma odmah saziva sjednicu zajedničke komisije, koju čine tri delegata, od kojih je svaki izabran među bošnjačkim, hrvatskim i srpskim delegatima, s ciljem rješavanja tog pitanja. Ako to Komisija ne uspije u roku od pet dana, predmet se upućuje Ustavnom sudu BiH koji će po hitnom postupku preispitati proceduralnu ispravnost slučaja.

Član 180. st. (1) i (2)

(Imenovanje članova delegacija Parlamentarne skupštine BiH)

(1) Prije imenovanja članova delegacija Parlamentarne skupštine BiH koje učestvuju u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili u međunarodnim institucijama, Kolegij Doma, u saradnji s Kolegijem Predstavničkog doma, utvrđuje koliko članova moraju izabrati oba doma. Kolegij Doma nastoji pronaći proporcionalnu formulu za sastav delegacija koja

odražava ukupni sastav Parlamentarne skupštine BiH, uvažavajući i kriterij odgovarajuće spolne zastupljenosti.

(2) Dom imenuje svoje članove koji trebaju učestvovati u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili u međunarodnim institucijama, pri čemu osigurava da sastav delegacije odražava ukupan sastav Doma. Kolegij Doma, uz pomoć Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH, brine da se osiguraju uslovi potrebni za realiziranje planiranih međunarodnih aktivnosti stalnih i privremenih parlamentarnih delegacija.

Član 181.

(Grupe prijateljstva)

U skladu s kriterijima utvrđenim u članu 180. ovog poslovnika, Dom može imenovati svoje članove u grupe prijateljstva s drugim državama.

Član 182.

(Konsultacije za novoizabrane predstavnike Bosne i Hercegovine)

(1) Nadležni organi Bosne i Hercegovine koji provode procedure nominiranja predstavnika Bosne i Hercegovine za članstvo u međunarodnim institucijama dužni su prilikom izrade listi za članstvo obaviti konsultacije u Domu.

(2) Konsultacije se, prije izjašnjavanja Doma, obavljaju na sjednici Zajedničkog kolegija i Zajedničke komisije za evropske integracije.

15. Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine BiH i Evropskog parlamenta broj 02-34-1-2339/25 od 20. novembra 2025. godine, dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

U članu 2. Odluke o imenovanju članova Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine BiH i Evropskog parlamenta ("Službeni glasnik BiH", broj 40/23) (u daljnjem tekstu Odluka), pod rednim brojem 1., riječi: "Snežana Novaković – Bursać, predsjedavajuća" zamjenjuju se riječima "Nenad Vuković, predsjedavajući".

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

16. Prijedlog odluke o izmjenama Odluke o imenovanju članova parlamentarnih delegacija broj 02-34-1-2337/25 od 20. novembra 2025. godine, dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

U članu 1. Odluke o imenovanju članova parlamentarnih delegacija ("Službeni glasnik BiH", br. 16/23 i 40/23) (u daljnjem tekstu: Odluka), u Delegaciji Parlamentarne skupštine BiH u Interparlamentarnoj uniji (IPU), pod rednim brojem 1., riječi: "Snežana Novaković – Bursać" zamjenjuju se riječima: "Nenad Vuković".

Član 2.

U članu 2. Odluke u Delegaciji Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope (PSVE), pod rednim brojem 1., riječi: "Snežana Novaković – Bursać" zamjenjuje se riječima "Nenad Vuković".

Član 3.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

17. Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine BiH za bilateralnu saradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja broj 02-34-1-2338/25

od 20. novembra 2025. godine, dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

U članu 4. Odluke o imenovanju članova Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine BiH za bilateralnu saradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja ("Službeni glasnik BiH" broj 40/23) (u daljnjem tekstu: Odluka), u Grupi za Aziju, pod rednim brojem 3., riječi: "Snežana Novaković – Bursać" zamjenjuju se riječima "Nenad Vuković".

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

V. Dopustivost

18. U konkretnom slučaju zahtjev je podnio predsjedavajući Doma naroda, tako da u odnosu na ovlaštenog podnosioca zahtjev ispunjava jedan od kriterija dopustivosti. U pogledu ostalih kriterija dopustivosti Ustavni sud smatra da oni zavise od samog tumačenja nadležnosti Ustavnog suda iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.

19. Ustavni sud podsjeća na to da je suština nadležnosti Ustavnog suda iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine rješavanje pitanja "proceduralne ispravnosti". Šta pojam "proceduralna ispravnost" podrazumijeva treba zaključiti ciljanim i sistematskim tumačenjem, prije svega odredbi člana IV/3. Ustava Bosne i Hercegovine (vidi, npr. prve odluke Ustavnog suda donesene na osnovu člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, i to U-2/04 od 28. maja 2004. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 38/04, i U-8/04 od 25. juna 2004. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 40/04).

20. Prema odredbama člana IV/3.d) i f) Ustava Bosne i Hercegovine, jasno je da se procedura za proglašenje jedne odluke destruktivnom po vitalni interes konstitutivnog naroda sastoji od pozivanja većine delegata iz kluba jednog naroda (najmanje tri delegata) na član IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine. Posljedica toga jest strožiji kriterij glasanja, odnosno za donošenje takve odluke potrebna je saglasnost Doma naroda koju je izglasala većina delegata sva tri konstitutivna naroda koji su prisutni i koji glasaju. Na taj način omogućen je nastavak parlamentarne procedure uprkos prigovoru o destruktivnosti po vitalni interes jednog konstitutivnog naroda, ali prema strožijim demokratskim zahtjevima, jer pojam parlamentarne većine dobija drugu dimenziju. Ukoliko Dom naroda ne uspije postići zahtijevanu većinu, odluka ne može proći parlamentarnu proceduru u Domu naroda jer nema njegovo povjerenje. Međutim, ako ne dođe do glasanja jer većina delegata nekog konstitutivnog naroda stavi primjedbu pozivanjem na vitalni interes, obustavlja se procedura glasanja o predloženoj odluci i Dom naroda postupa prema članu IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.

21. Dakle, iz relevantnih odredbi Ustava Bosne i Hercegovine jasno proizlazi da je procedura zaštite vitalnog interesa jednog naroda propisana ustavnim odredbama i da se ta procedura mora poštovati. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da su izjave štetne po vitalni interes srpskog naroda potpisala tri delegata iz Kluba srpskog naroda, i to Sredoje Nović, Nikola Špirić i Radovan Kovačević, dakle većina delegata tog kluba. Dalje, većina delegata iz Kluba delegata bošnjačkog naroda (četiri glasa "protiv" i jedan "suzdržan") glasila je protiv izjava većine iz Kluba delegata srpskog naroda. Delegati iz Kluba hrvatskog naroda su sa dva glasa "za" i jednim glasom "protiv" glasali da su prijedlozi štetni za vitalni interes srpskog naroda. Budući da je nakon glasanja postalo jasno da delegati nisu postigli rješenje, na istoj sjednici formirana je Zajednička komisija u koju je imenovan po jedan delegat iz svakog kluba, i to Radovan Kovačević, Đenan Džonlagić i Zdenko Čosić. Zajednička komisija se sastala 26.

novembra 2025. godine. Delegati iz klubova srpskog i bošnjačkog naroda ostali su pri ranije iznesenim stavovima, dok je delegat iz Kluba hrvatskog naroda promijenio stav izjasnivši se da prvi, drugi i treći prijedlog nisu štetni po vitalni interes srpskog naroda. Pošto Zajednička komisija nije pronašla rješenje, saglasno je zaključeno da sporno pitanje treba uputiti Ustavnom sudu na daljnji postupak. Ustavni sud je navedeno utvrdio iz navoda podnosioca zahtjeva i zapisnika sa sjednice Zajedničke komisije od 26. novembra 2025. godine koji je podnosilac zahtjeva dostavio uz zahtjev. Iz navedenog slijedi da je u konkretnom slučaju ispunjen zahtjev dopustivosti u odnosu na proceduru dostavljanja predmeta Ustavnom sudu na odlučivanje.

22. Dalje, za Ustavni sud se nameće pitanje da li ovi prijedlozi odluka koji se tiču imenovanja u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine predstavljaju "odluke" koje podliježu ispitivanju Ustavnog suda u smislu člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, da bi Ustavni sud bio nadležan da se bavi pitanjima iz člana IV/3. tač. od d) do f) Ustava Bosne i Hercegovine, mora postojati odluka koja može imati pravne i ustavne posljedice po vitalni nacionalni interes konstitutivnih naroda (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-19/13 od 27. septembra 2013. godine, tačka 16, dostupna na www.ustavnisud.ba). U vezi s tim, Ustavni sud je u praksi zaključio da odluke o smjeni ministara u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine predstavljaju "odluke" koje podliježu ispitivanju prema članu IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-12/12 od 24. augusta 2012. godine, tač. 23. i 24, dostupna na www.ustavnisud.ba). Analogno tome, Ustavni sud smatra da prvi, drugi i treći prijedlog, koji se odnose na imenovanja u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine, predstavljaju "odluke" koje su podobne za ispitivanje prema članu IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.

23. S druge strane, iz citiranih odredbi jasno proizlazi da ove vrste sporova nastaju u situaciji u kojoj se predstavnici konstitutivnih naroda ne mogu sporazumno dogovoriti o tome da li je neka odluka destruktivna po vitalni interes određenog naroda. Posljedica toga jest da se na taj način blokira rad Parlamentarne skupštine jer predložena odluka ne može dobiti povjerenje većine delegata određenog naroda. U vezi s tim, uloga Ustavnog suda bi trebalo da se sastoji u tome da kao zaštitnik Ustava Bosne i Hercegovine (član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine) svojom meritornom odlukom omogućiti deblokiranje rada Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, koja nije u stanju da riješi problem. Taj postupak je hitne prirode jer je intervencija Ustavnog suda potrebna u što kraćem roku kako bi zakonodavni organ mogao nastaviti da izvršava svoju ulogu. Ova druga uloga Ustavnog suda, tj. donošenje meritornog stava u pogledu postojanja ili nepostojanja destruktivnosti po vitalni interes jednog naroda, veoma je važna u situacijama kada je državi potrebna određena odluka da bi regulirala određeno područje, a glasanje o toj odluci je blokirano stavljanjem prigovora o destruktivnosti po vitalni interes jednog naroda.

24. Institut zaštite vitalnog interesa jednog naroda je veoma važan u državama u kojima postoje multietničke, multijezičke i multireligijske zajednice ili zajednice koje su tipične prema svojim razlikama. S druge strane, svako pozivanje na vitalni interes ima kao posljedicu pojačan kriterij za donošenje općih akata, uključujući i poseban uvjet većine glasova (član IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine) ili, u krajnjem slučaju, postupak pred Ustavnim sudom. Posljedica toga su prekidi parlamentarnih procedura koji mogu proizvesti negativne posljedice po rad zakonodavnog tijela i samim tim po funkcioniranje države. Zbog toga se na postupak iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine treba pozivati ako postoje relevantni razlozi za mišljenje da je

prijedlog neke odluke destruktivan po vitalni interes jednog konstitutivnog naroda i/ili ako postoji ozbiljna kontroverza u mišljenju ili sumnja u vezi s pitanjem da li su procedure iz člana IV/3.e) i f) pravilno ispoštovane (vidi Ustavni sud, Odluka o meritumu broj U-7/06 od 31. marta 2006. godine, tač. 19–25. s daljnjim referencama, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 34/06).

25. U konkretnom slučaju, suština razloga iz izjava o štetnosti po vitalni interes srpskog naroda zasniva se na tvrdnjama da predloženim imenovanjima nije prethodila konsultacija na sjednici Kluba srpskog naroda, te da većina delegata tog kluba o predloženoj imenovanju nije bila informirana. Dalje je obrazloženo da predložene izmjene imenovanja u zajedničkim tijelima "ugrožavaju proporcionalnu zastupljenost delegata iz Kluba delegata srpskog naroda u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine". Ustavni sud smatra da zahtjev i izjave sadrže obrazloženje zbog kojih većina delegata iz Kluba srpskog naroda smatra da su prvi, drugi i treći prijedlog destruktivni po vitalni interes srpskog naroda. Stoga Ustavni sud smatra da je zadovoljen i taj uvjet dopustivosti zahtjeva.

26. Na osnovu svega izloženog, Ustavni sud konstatira da je zahtjev podnio ovlašteni subjekt i da je ispoštovana proceduralna ispravnost u smislu člana IV/3.e) i f) Ustava Bosne i Hercegovine, te da su ispunjeni i formalni uvjeti iz člana 19. Pravila Ustavnog suda.

VI. Meritum

27. Podnosilac zahtjeva traži da se ispita da li su prvi, drugi i treći prijedlog štetni po vitalni interes srpskog naroda.

a) Pojam vitalnog interesa konstitutivnog naroda

28. U vezi s postupanjem prema članu IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud se u svojoj dosadašnjoj praksi nikada nije upustio u taksativno nabranje elemenata vitalnog interesa jednog naroda. Umjesto toga, Ustavni sud je ukazao na to da je pojam vitalnog interesa jednog konstitutivnog naroda funkcionalna kategorija, te da mu je potrebno pristupiti s te tačke gledišta. U tom smislu, Ustavni sud je u svojoj praksi povodom tog pitanja ukazao da postoji nekoliko faktora koji oblikuju razumijevanje navedenog pojma. Budući da je pojam "vitalnog interesa" funkcionalna kategorija, on se ne može posmatrati odvojeno od pojma "konstitutivnosti naroda" čije vitalne interese štiti član IV/3.e) i f) Ustava Bosne i Hercegovine. Ustavni sud je ukazao na to da je značenje pojma "vitalnog interesa" djelimično oblikovano i članom 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine koji naglašava da je Bosna i Hercegovina demokratska država, pa se, u vezi s tim, interes konstitutivnih naroda da u punom kapacitetu učestvuju u sistemu vlasti i aktivnostima javnih organa vlasti može posmatrati kao vitalni interes. Dakle, prema jurisprudenciji Ustavnog suda, efektivno učestvovanje konstitutivnih naroda u procesu donošenja političkih odluka u smislu sprečavanja apsolutne dominacije jedne grupe nad drugom predstavlja vitalni interes svakog konstitutivnog naroda. Ustavni sud je također istakao da državna vlast treba da bude, u načelu, reprezentativan odraz napredne koegzistencije svih naroda u Bosni i Hercegovini, uključujući i nacionalne manjine i Ostale. S druge strane, "efektivno učestvovanje konstitutivnih naroda u vlasti", ako se prelazi ustavni okvir, nikada se ne smije provoditi ili nametati na štetu efektivnog funkcioniranja države i njenih organa (vidi detaljnije, *op. cit.*, Odluka broj U-7/06, tač. 33-37. s daljnjim referencama).

29. Također, povodom istog pitanja u sudskoj praksi je ukazano na to da je, u skladu sa članom VI/3. stav 1. Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud zaštitnik Ustava Bosne i Hercegovine i da je njime ograničen u pogledu funkcionalnog tumačenja. U vezi s tim, pri razmatranju svakog konkretnog

slučaja Ustavni sud će se, u zadatim ustavnim okvirima, rukovoditi vrijednostima i načelima koji su suštinski važni za slobodno i demokratsko društvo koje otjelovljuje, između ostalog, poštovanje inherentnog dostojanstva čovjeka, ugađanje velikoj raznolikosti vjerovanja, poštovanje kulturnog identiteta i identiteta grupa i vjera, društvene i političke institucije koje unapređuju učestvovanje pojedinaca i grupa u društvu. S druge strane, zaštita vitalnog interesa ne smije ugroziti suverenitet i funkcionalnost države koja je usko povezana s neutralnim i suštinskim shvatanjem pojma državljanstva kao kriterija pripadnosti "naciji", odnosno ne smije voditi nepotrebnoj dezintegraciji građanskog društva kao neophodnog elementa moderne državnosti (*ibid.*, tačka 38).

30. S obzirom na navedeno, Ustavni sud će, u skladu sa svojom dosadašnjom praksom, najprije ispitati da li se osporenim prijedlozima uopće postavlja pitanje koje može potpasti pod pojam vitalnog interesa jednog konstitutivnog naroda u Bosni i Hercegovini. Tek ukoliko bi odgovor na to pitanje bio potvrđan, Ustavni sud će ispitati da li su ti prijedlozi destruktivni po takav interes.

b) Postojanje vitalnog interesa i pitanje destruktivnosti predloženih odluka po taj interes

31. Ustavni sud zapaža da se prvi, drugi i treći prijedlog odnose na izmjene imenovanja u trima različitim zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine. Predloženim izmjenama predlaže se imenovanje Nenada Vukovića, delegata iz Kluba srpskog naroda, umjesto ranije imenovane Snježane Novaković-Buršać. Ustavni sud zapaža da je Centralna izborna komisija 4. jula 2024. godine donijela odluku o utvrđivanju rezultata dodjele mandata putem žrijebanja za jednog delegata u Domu naroda iz Narodne skupštine Republike Srpske kojom je mandat umjesto Snježani Novaković-Buršać dodijeljen Nenadu Vukoviću. Naime, Nenad Vuković je 10. oktobra 2024. godine položio zakletvu za delegata u Klubu srpskog naroda umjesto Snježane Novaković-Buršać. Slijedom toga, Ustavni sud zapaža da se u konkretnom slučaju radi o odlukama kojima se, usljed prestanka mandata ranijem delegatu, vrši popunjavanje upražnjenih mjesta u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine. Stoga je, prije razmatranja navoda o navodnoj štetnosti po vitalni interes, potrebno ispitati da li se takvim odlukama uopće postavlja pitanje koje se, prema ustavnom i poslovničkom okviru, može smatrati pitanjem vitalnog nacionalnog interesa jednog konstitutivnog naroda.

32. Potpisnici izjava smatraju da su prvi, drugi i treći prijedlog štetni po vitalni interes srpskog naroda jer predloženim izmjenama imenovanja nije prethodio dogovor unutar Kluba delegata srpskog naroda, odnosno većina iz tog kluba o prijedlogu imenovanja nije bila informirana. Ustavni sud zapaža da se imenovanja članova delegacija Parlamentarne skupštine koje učestvuju u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili u međunarodnim institucijama provodi prema proceduri propisanoj čl. 180–182. Poslovnika Doma naroda. Navedenim odredbama propisani su način i postupak imenovanja članova delegacija Parlamentarne skupštine koje učestvuju u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili u međunarodnim institucijama. Ustavni sud smatra da se navedena procedura provodi kod nominiranja predstavnika Bosne i Hercegovine za članstvo u međunarodnim institucijama ili međunarodnim organizacijama. Pri tome, Ustavni sud zapaža da odredbama člana 180. st. (1) i (2) Poslovnika Doma naroda nije propisana obaveza prethodnog informiranja niti pribavljanja pojedinačne saglasnosti većine delegata iz pojedinačnih klubova konstitutivnog naroda u slučaju popunjavanja upražnjenog mjesta u delegacijama Parlamentarne skupštine. Stoga Ustavni sud zapaža da eventualni navodi o izostanku takvog informiranja

predstavljaju pitanje unutrašnje političke komunikacije unutar Kluba delegata srpskog naroda koje ne potpada pod ustavni koncept vitalnog interesa kako ga je Ustavni sud razvio u svojoj praksi. Naime, u konkretnom slučaju, Snježana Novaković-Bursać, dok je imala mandat u Klubu srpskog naroda u Domu naroda, bila je imenovana u tri različite zajedničke delegacije Parlamentarne skupštine. Spornim izmjenama, usljed prestanka mandata, predložena je zamjena Snježane Novaković-Bursać imenovanjem novoizabranog delegata Nenada Vukovića u zajedničke delegacije Parlamentarne skupštine. Pri tome, oboje su pripadnici istog konstitutivnog naroda, odnosno radi se o bivšem i sadašnjem delegatu iz Kluba delegata srpskog naroda. Imajući u vidu da se predloženim izmjenama ne remeti načelo konstitutivnosti u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine niti to tvrdi većina delegata iz Kluba srpskog naroda, Ustavni sud smatra da se prvi, drugi i treći prijedlog ne odnose na pitanja koja se mogu smatrati vitalnim interesom srpskog naroda.

33. U odnosu na navode da predložene personalne izmjene u zajedničkim tijelima Parlamentarne skupštine ugrožavaju "proporcionalnu zastupljenost delegata iz Kluba delegata srpskog naroda u zajedničkim tijelima", Ustavni sud podsjeća da je odredbama čl. 180–182. Poslovnika Doma naroda propisana procedura imenovanja članova delegacija Parlamentarne skupštine. Prije imenovanja, Kolegij Doma, u saradnji s Kolegijem Predstavničkog doma, utvrđuje koliko članova moraju izabrati oba doma. Pri tome, Kolegij Doma nastoji pronaći proporcionalnu formulu za sastav delegacija koja održava ukupni sastav Parlamentarne skupštine, uz uvažavanje kriterija odgovarajuće spolne zastupljenosti (član 180. stav (2)). Dom naroda imenuje svoje članove koji treba da učestvuju u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili u međunarodnim institucijama, pri čemu osigurava da sastav delegacije odražava ukupan sastav Doma (član 180. stav (2)). Dakle, iz navedenih odredbi proizlazi da se prilikom imenovanja članova delegacija Parlamentarne skupštine nastoji osigurati da sastav delegacije odražava ukupan sastav Doma. Međutim, Ustavni sud zapaža da te odredbe ne propisuju fiksnu strukturu niti garantiraju određeni broj mjesta pripadnicima pojedinog konstitutivnog naroda u svakoj pojedinačnoj delegaciji.

34. U vezi s tim, Ustavni sud je u praksi naveo da Ustav Bosne i Hercegovine sadrži odredbe kojima je propisano da se u određena tijela vlasti biraju isključivo pripadnici konstitutivnih naroda. Iz sadržaja odredbi člana IV/3.b) i IV/1. Ustava Bosne i Hercegovine proizlazi da je određenim ustavnim odredbama izričito propisana zastupljenost pripadnika konstitutivnih naroda u državnim tijelima izvršne i zakonodavne vlasti, te da to predstavlja jedno od obilježja Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-31/22 od 21. marta 2024. godine, tačka 28, dostupna na www.ustavnisud.ba). Kako je ranije navedeno, pojam "vitalnog interesa" je funkcionalna kategorija i ne može se posmatrati odvojeno od pojma "konstitutivnosti naroda" koji podrazumijeva efektivno učestvovanje konstitutivnih naroda u procesu donošenja političkih odluka, u smislu sprečavanja apsolutne dominacije jedne grupe nad drugom. Međutim, potpisnici izjave nisu obrazložili na koji bi način imenovanje Nenada Vukovića, delegata iz Kluba srpskog naroda, onemogućilo efektivno učestvovanje srpskog naroda u zajedničkim tijelima Parlamentarne skupštine. Pri tome, potpisnici izjava nisu obrazložili na koji način se imenovanjem Nenada Vukovića ne osigurava da sastav delegacija odražava ukupan sastav Doma, kako to propisuje odredba člana 180. stav (2) Poslovnika Doma, ili da se tim sastavom narušava vitalni interes srpskog naroda. Shodno tome, budući da se predloženim imenovanjima zadržava predstavljanje srpskog naroda u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine, Ustavni sud

smatra da je predloženim imenovanjima omogućena efektivna zastupljenost srpskog naroda u navedenim zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine.

35. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da se osporenim prijedlozima ne postavlja pitanje koje bi se moglo smatrati pitanjem vitalnog nacionalnog interesa u smislu člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine. Prema tome, Ustavni sud zaključuje da nisu osnovani navodi većine delegata iz Kluba srpskog naroda da su prvi, drugi i treći prijedlog štetni po vitalni interes srpskog naroda.

36. U skladu s ovom odlukom, Dom naroda treba da nastavi postupak usvajanja prvog, drugog i trećeg prijedloga prema proceduri predviđenoj u članu IV/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine.

VII. Zaključak

37. Ustavni sud zaključuje da prvi, drugi i treći prijedlog, kojima je predložena personalna izmjena iz reda istog konstitutivnog naroda u tri različite zajedničke delegacije Parlamentarne skupštine, nisu štetni po vitalni interes srpskog naroda.

38. Na osnovu člana 59. st. (1) i (5) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

39. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-41/25**, rješavajući zahtjev **Kemala Ademovića, predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, na temelju članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja

na sjednici održanoj 22. siječnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Utvrđuje se da izjave Kluba delegata srpskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti vitalnog interesa srpskog naroda u odnosu na Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Evropskog parlamenta broj 02-34-1-2339/25 od 20. studenog 2025. godine, Prijedlog odluke o izmjenama Odluke o imenovanju članova parlamentarne delegacije broj 02-34-1-2337/25 od 20. studenog 2025. godine i Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za bilateralnu saradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja broj 02-34-1-2338/25 od 20. studenog 2025. godine ispunjavaju uvjete proceduralne ispravnosti iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da Prijedlogom odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Parlamentarne skupštine Bosne i

Hercegovine u Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Europskog parlamenta broj 02-34-1-2339/25 od 20. studenog 2025. godine, Prijedlogom odluke o izmjenama Odluke o imenovanju članova parlamentarne delegacije broj 02-34-1-2337/25 od 20. studenog 2025. godine i Prijedlogom odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za bilateralnu suradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja broj 02-34-1-2338/25 od 20. studenog 2025. godine nije povrijeđen vitalni interes srpskog naroda u Bosni i Hercegovini.

Postupak usvajanja Prijedloga odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Europskog parlamenta broj 02-34-1-2339/25 od 20. studenog 2025. godine, Prijedloga odluke o izmjenama Odluke o imenovanju članova parlamentarne delegacije broj 02-34-1-2337/25 od 20. studenog 2025. godine i Prijedloga odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za bilateralnu suradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja broj 02-34-1-2338/25 od 20. studenog 2025. godine treba provesti prema proceduri iz članka IV/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Kemal Ademović, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), podnio je 5. prosinca 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove za proglašenje štetnim po vitalni interes srpskog naroda sljedećih prijedloga odluka: Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Europskog parlamenta broj 02-34-1-2339/25 od 20. studenog 2025. godine (u daljnjem tekstu: prvi prijedlog), zatim Prijedlog odluke o izmjenama Odluke o imenovanju članova parlamentarne delegacije broj 02-34-1-2337/25 od 20. studenog 2025. godine (u daljnjem tekstu: drugi prijedlog) i Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za bilateralnu suradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja broj 02-34-1-2338/25 od 20. studenog 2025. godine (u daljnjem tekstu: treći prijedlog).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, od delegata iz klubova bošnjačkog i hrvatskog naroda je 11. prosinca 2025. godine zatraženo da dostave odgovore na zahtjev.

3. Delegati iz Kluba bošnjačkog naroda su 16. prosinca 2025. godine dostavili odgovor na zahtjev. Delegati iz Kluba hrvatskog naroda nisu dostavili traženi odgovor u ostavljenom roku.

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

4. Podnositelj zahtjeva je naveo da je na 20. hitnoj sjednici Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda), održanoj 20. studenog 2025.

godine, pod prvom točkom dnevnog reda razmatran prvi prijedlog, kojim je predloženo da se umjesto Snježane Novaković-Bursać, predsjedateljice Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine BiH i Europskog parlamenta, kao predsjedatelj imenuje Nenad Vuković. Predlagač prvog prijedloga je delegat Želimir Nešković.

5. Nakon otvaranja rasprave o prvoj točki dnevnog reda, delegati iz Kluba srpskog naroda: Sredoje Nović, Nikola Špirić i Radovan Kovačević su, u skladu sa člankom 177. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Poslovnik Doma naroda), proglasili da je prvi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Nakon što je prvi prijedlog proglašen štetnim po vitalni interes srpskog naroda, rasprava o tom prijedlogu je prekinuta, nakon čega se pristupilo glasanju o tome je li prvi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba srpskog naroda su se sa tri glasa "za" i dva glasa "protiv" izjasnili da je prvi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba hrvatskog naroda su se sa dva glasa "za" i jednim glasom "protiv" izjasnili da je prvi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba bošnjačkog naroda su se sa četiri glasa "protiv" i jednim glasom "suzdržan" izjasnili da prvi prijedlog nije štetan po vitalni interes srpskog naroda.

6. Na istoj sjednici pod drugom točkom dnevnog reda razmatran je drugi prijedlog, kojim je predloženo da se umjesto Snježane Novaković-Bursać za člana Delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe imenuje Nenad Vuković. Predlagač drugog prijedloga je delegat Želimir Nešković. Nakon otvaranja rasprave o drugoj točki dnevnog reda, delegati iz Kluba srpskog naroda su, u smislu članka 177. Poslovnika Doma naroda, proglasili da je i drugi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Sukladno tome, rasprava o tom prijedlogu je prekinuta, te se pristupilo glasanju o tome je li drugi prijedlog odluke štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba srpskog naroda su se sa tri glasa "za" i dva glasa "protiv" izjasnili da je i drugi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba hrvatskog naroda su se sa dva glasa "za" i jednim glasom "protiv" izjasnili da je i drugi prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba bošnjačkog naroda su se sa četiri glasa "protiv" i jednim glasom "suzdržan" izjasnili da drugi prijedlog nije štetan po vitalni interes srpskog naroda.

7. Na istoj sjednici pod trećom točkom dnevnog reda razmatran je i treći prijedlog, kojim je predloženo da se umjesto Snježane Novaković-Bursać za člana Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine BiH za bilateralnu suradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja imenuje Nenad Vuković. Predlagač i trećeg prijedloga je delegat Želimir Nešković. Nakon otvaranja rasprave o prijedlogu iz treće točke dnevnog reda delegati iz Kluba srpskog naroda su, u smislu članka 177. Poslovnika Doma naroda, proglasili da je i treći prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Nakon proglašenja da je i treći prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda, pristupilo se glasanju. U svezi s tim, delegati iz Kluba srpskog naroda su se sa tri glasa "za" i dva glasa "protiv" izjasnili da je treći prijedlog odluke štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba hrvatskog naroda su se sa dva glasa "za" i jednim glasom "protiv" izjasnili da je treći prijedlog štetan po vitalni interes srpskog naroda. Delegati iz Kluba bošnjačkog naroda su se sa četiri glasa "protiv" i jednim glasom "suzdržan" izjasnili da treći prijedlog nije štetan po vitalni interes srpskog naroda.

8. Kako se većina delegata iz Kluba bošnjačkog naroda izjasnila "protiv" da se prvi, drugi i treći prijedlog proglaše štetnim po vitalni interes srpskog naroda, na istoj sjednici, dakle 20. studenog 2025. godine, formirano je Zajedničko povjerenstvo za

rješavanje pitanja vitalnog interesa (u daljnjem tekstu: Zajedničko povjerenstvo) od tri delegata, i to po jedan iz svakog Kluba konstitutivnih naroda, kako bi riješili sporna pitanja. Klubovi konstitutivnih naroda u Domu naroda izabrali su po jednog člana u Zajedničko povjerenstvo, i to: Radovana Kovačevića u ime Kluba delegata srpskog naroda, Dženana Đonlagića u ime Kluba delegata bošnjačkog naroda i Zdenka Ćosića u ime Kluba delegata hrvatskog naroda. Zajedničko povjerenstvo se sastalo 26. studenog 2025. godine, a iz zapisnika sa sjednice Zajedničkog povjerenstva proizlazi da su članovi Radovan Kovačević i Dženan Đonlagić ostali pri stavovima s 20. hitne sjednice Doma naroda, dok je Zdenko Ćosić izjavio da mijenja stav sa sjednice i da smatra da prvi, drugi i treći prijedlog nisu štetni po vitalni interes srpskog naroda.

9. Pošto Zajedničko povjerenstvo nije postiglo dogovor, zaključeno je da se predmet proslijedi Ustavnom sudu na daljnji postupak. Podnositelj zahtjeva je u prilogu zahtjeva dostavio prijedlog dopune dnevnog reda 20. hitne sjednice Doma naroda čiji je predlagatelj delegat Želimir Nešković, zatim prvi, drugi i treći prijedlog, izjave delegata iz Kluba srpskog naroda o štetnosti prvog, drugog i trećeg prijedloga za vitalni interes srpskog naroda, zapisnik s 20. hitne sjednice Doma naroda, zapisnik sa sjednice Zajedničkog povjerenstva od 26. studenog 2025. godine, transkript 20. hitne sjednice i rezultate glasanja sa sjednice.

10. Iz izjave Kluba delegata srpskog naroda proizlazi da su Nikola Špirić, Radovan Kovačević i Sredoje Nović glasali "za" da se prvi, drugi i treći prijedlog proglašaju štetnim po vitalni interes srpskog naroda, te su potpisali izjavu o proglašavanju tih prijedloga odlukom štetnim po vitalni interes srpskog naroda.

11. U obrazloženju razloga za pokretanje pitanja zaštite vitalnog nacionalnog interesa navedeno je da "predložene odluke tretiraju imenovanje predstavnika Kluba delegata srpskog naroda u zajedničkim radnim tijelima bez da su one razmotrene na sjednici Kluba i bez da je većina delegata iz reda Srba bila informisana". Još je navedeno da se "predloženim odlukama ugrožava proporcionalna zastupljenost delegata iz Kluba delegata srpskog naroda u zajedničkim tijelima".

b) Odgovor na zahtjev

12. Delegati iz Kluba bošnjačkog naroda su naveli da ostaju pri ranije iznesenom stavu sa 20. hitne sjednice Doma naroda da prvi, drugi i treći prijedlog nisu štetni po vitalni interes srpskog naroda.

IV. Relevantni propisi

13. U **Ustavu Bosne i Hercegovine** relevantne odredbe glase:

Članak IV.

3. Postupak

[...]

d) Sve odluke u oba doma donose se većinom glasova nazočnih članova koji su glasovali. Delegati i članovi će uložiti maksimalne napore kako bi ta većina uključivala barem jednu trećinu glasova delegata ili članova s teritorija svakog entiteta. Ako većina glasova ne uključuje po jednu trećinu glasova delegata ili članova s teritorija svakog entiteta, predsjedavajući i dopredsjedavajući sastat će se kao komisija i pokušati ishoditi suglasnost u roku od tri dana nakon glasanja. Ako ovi naporu ne uspiju, odluke će se usvajati većinom onih koji su nazočni i koji glasuju, pod uvjetom da glasovi protiv ne uključuju dvije trećine ili više delegata ili članova iz jednog ili drugog entiteta.

e) Neka se predložena odluka Parlamentarne skupštine može proglasiti štetnom po vitalne interese bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog naroda većinom glasova bošnjačkih, odnosno hrvatskih, odnosno srpskih delegata izabranih sukladno stavku 1, točka (a). Za takvu će predloženu odluku u Domu naroda biti potrebna

suglasnost većine bošnjačkih, većine hrvatskih i većine srpskih delegata koji su nazočni i koji glasuju.

f) U slučaju protivljenja većine bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata pozivanju na točku (e), predsjedavajući Doma naroda odmah će sazvati Zajedničku komisiju sastavljenu od tri delegata, od kojih su po jednog izabrali bošnjački, hrvatski i srpski delegati, u svrhu rješavanja spornog pitanja. Ako Komisija u roku od pet dana ne uspije to pitanje riješiti, predmet će se uputiti Ustavnom sudu koji će ga po hitnom postupku ispitati da vidi ima li postupovnih nepravilnosti.

[...]

14. **Poslovnik Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 58/14, 88/15, 96/15, 53/16, 71/24 i 44/25) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 21. stavak (5) točka a)

(Zajednički kolegij obaju domova Parlamentarne skupštine BiH)

(5) Zajednički kolegij nadležan je za:

a) iniciranje i koordiniranje međuparlamentarne suradnje;

Odjeljak F. Stalna zajednička povjerenstva

[...]

Članak 52. stavak (1) toč. a) i b)

(Zajedničko povjerenstvo za europske integracije)

(1) Zajedničko povjerenstvo za europske integracije razmatra pitanja koja se odnose na:

a) raspravu o općim pitanjima koja su u vezi s europskim integracijama;

b) praćenje izvršenja prava i obveza Bosne i Hercegovine proizašlih iz međunarodnih ugovora koji se odnose na Vijeće Europe;

Članak 153. stavak (1)

(Ostali akti)

(1) Dom može donositi deklaracije, odluke, preporuke, zaključke i druge akte.

Odjeljak A. Odluke o pitanjima od vitalnog interesa

Članak 177.

(Proglašavanje odluke štetnom po vitalni interes)

Predložena odluka Parlamentarne skupštine BiH može biti proglašena štetnom po vitalni interes bošnjačkoga, hrvatskoga ili srpskoga naroda većinom glasova bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih izaslanika izabranih u skladu sa člankom IV/1.a) i b) Ustava BiH. Za donošenje takve odluke bit će potrebna suglasnost Doma, koju izglasa većina bošnjačkih, većina hrvatskih i većina srpskih izaslanika koji su nazočni i koji glasuju.

Članak 178.

(Pokušaj rješavanja u zajedničkom povjerenstvu ili upućivanje Ustavnom sudu BiH)

Kada većina bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih izaslanika stavi primjedbu na pozivanje na točku e) Ustava BiH, predsjedatelj Doma odmah saziva sjednicu zajedničkog povjerenstva koje čine tri izaslanika, od kojih je svaki izabran između bošnjačkih, hrvatskih i srpskih izaslanika, u cilju rješavanja toga pitanja. Ako to povjerenstvo ne uspije u roku od pet dana, predmet se upućuje Ustavnom sudu BiH, koji će po hitnom postupku preispitati proceduralnu ispravnost predmeta.

Članak 180. st. (1) i (2)

(Imenovanje članova izaslanstava Parlamentarne skupštine BiH)

(1) Prije imenovanja članova izaslanstava Parlamentarne skupštine BiH koja sudjeluju u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili međunarodnim institucijama, Kolegij Doma, u suradnji s Kolegijem Zastupničkog doma, utvrđuje koliko članova moraju izabrati oba doma. Kolegij Doma nastoji pronaći razmjernu formulu za sastav izaslanstava koja

odražava ukupni sastav Parlamentarne skupštine BiH, uvažavajući i kriterij odgovarajuće spolne zastupljenosti.

(2) Dom imenuje svoje članove koji trebaju sudjelovati u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili u međunarodnim institucijama, pri čemu osigurava da sastav izaslanstva odražava ukupan sastav Doma. Kolegij Doma, uz pomoć Tajništva Parlamentarne skupštine BiH, brine o osiguranju potrebnih uvjeta za provođenje planiranih međunarodnih aktivnosti stalnih i privremenih parlamentarnih izaslanstava.

Članak 181.

(Skupine prijateljstva)

U skladu s kriterijima utvrđenim u članku 180. ovoga Poslovnika, Dom može imenovati svoje članove u skupine prijateljstva s drugim zemljama.

Članak 182.

(Konzultacije za novoizabrane predstavnike Bosne i Hercegovine)

(1) Nadležna tijela Bosne i Hercegovine koja provode procedure nominiranja predstavnika Bosne i Hercegovine za članstvo u međunarodnim institucijama dužna su pri izradi lista za članstvo obaviti konzultacije u Domu.

(2) Konzultacije se obavljaju prije izjašnjenja Doma na sjednici Zajedničkog kolegija i Zajedničkog povjerenstva za europske integracije.

15. Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine BiH i Europskog parlamenta broj 02-34-1-2339/25 od 20. novembra 2025. godine, dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

U članu 2. Odluke o imenovanju članova Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine BiH i Evropskog parlamenta ("Službeni glasnik BiH", broj 40/23) (u daljnjem tekstu Odluka), pod rednim brojem 1., riječi: "Snežana Novaković – Bursać, predsjedavajuća" zamjenjuju se riječima "Nenad Vuković, predsjedavajući".

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

16. Prijedlog odluke o izmjenama Odluke o imenovanju članova parlamentarnih delegacija broj 02-34-1-2337/25 od 20. novembra 2025. godine, dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

U članu 1. Odluke o imenovanju članova parlamentarnih delegacija ("Službeni glasnik BiH" br. 16/23 i 40/23) (u daljnjem tekstu: Odluka), u Delegaciji Parlamentarne skupštine BiH u Interparlamentarnoj uniji (IPU), pod rednim brojem 1., riječi: "Snežana Novaković – Bursać" zamjenjuju se riječima: "Nenad Vuković".

Član 2.

U članu 2. Odluke u Delegaciji Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope (PSVE), pod rednim brojem 1., riječi: "Snežana Novaković – Bursać" zamjenjuje se riječima "Nenad Vuković".

Član 3.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

17. Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o imenovanju članova Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine BiH za bilateralnu suradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja broj 02-34-1-2338/25

od 20. novembra 2025. godine, dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

U članu 4. Odluke o imenovanju članova Interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine BiH za bilateralnu suradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja ("Službeni glasnik BiH" broj 40/23) (u daljnjem tekstu: Odluka), u Grupi za Aziju, pod rednim brojem 3., riječi: "Snežana Novaković – Bursać" zamjenjuju se riječima "Nenad Vuković".

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

V. Dopustivost

18. U konkretnom slučaju zahtjev je podnio predsjedatelj Doma naroda, tako da u odnosu na ovlaštenog podnositelja zahtjev ispunjava jedan od kriterija dopustivosti. Glede ostalih kriterija dopustivosti, Ustavni sud smatra da oni ovise o samom tumačenju nadležnosti Ustavnog suda iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

19. Ustavni sud podsjeća na to da je bit nadležnosti Ustavnog suda iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine rješavanje pitanja "proceduralne ispravnosti". Šta pojam "proceduralna ispravnost" podrazumijeva treba zaključiti ciljanim i sistematskim tumačenjem, prije svega odredaba članka IV/3. Ustava Bosne i Hercegovine (vidi, npr. prve odluke Ustavnog suda donesene na temelju članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine, i to U-2/04 od 28. svibnja 2004. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 38/04, i U-8/04 od 25. lipnja 2004. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 40/04).

20. Prema odredbama članka IV/3.(d) i (f) Ustava Bosne i Hercegovine, jasno je da se procedura za proglašenje jedne odluke destruktivnom po vitalni interes konstitutivnog naroda sastoji od pozivanja većine delegata iz kluba jednog naroda (najmanje tri delegata) na članak IV/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine. Posljedica toga jest stroži kriterij glasanja, odnosno za donošenje takve odluke potrebna je suglasnost Doma naroda koju je izglasala većina delegata sva tri konstitutivna naroda koji su nazočni i koji glasaju. Na taj način omogućen je nastavak parlamentarne procedure unatoč prigovoru o destruktivnosti po vitalni interes jednog konstitutivnog naroda, ali prema strožim demokratskim zahtjevima, jer pojam parlamentarne većine dobiva drugu dimenziju. Ukoliko Dom naroda ne uspije postići zahtijevanu većinu, odluka ne može proći parlamentarnu proceduru u Domu naroda jer nema njegovo povjerenje. Međutim, ako ne dođe do glasanja jer većina delegata nekog konstitutivnog naroda stavi primjedbnu pozivanjem na vitalni interes, obustavlja se procedura glasanja o predloženoj odluci i Dom naroda postupa prema članku IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

21. Dakle, iz relevantnih odredaba Ustava Bosne i Hercegovine jasno proizlazi da je procedura zaštite vitalnog interesa jednog naroda propisana ustavnim odredbama i da se ta procedura mora poštovati. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da su izjave štetne po vitalni interes srpskog naroda potpisala tri delegata iz Kluba srpskog naroda, i to Sredoje Nović, Nikola Špirić i Radovan Kovačević, dakle većina delegata tog kluba. Dalje, većina delegata iz Kluba delegata bošnjačkog naroda (četiri glasa "protiv" i jedan "suzdržan") glasala je protiv izjava većine iz Kluba delegata srpskog naroda. Delegati iz Kluba hrvatskog naroda su sa dva glasa "za" i jednim glasom "protiv" glasali da su prijedlozi štetni po vitalni interes srpskog naroda. S obzirom na to da je nakon glasanja postalo jasno da delegati nisu postigli rješenje, na istoj sjednici formirano je Zajedničko povjerenstvo u koje je imenovan po jedan delegat iz svakog kluba, i to Radovan Kovačević, Đenan Džonlagić i Zdenko Čosić. Zajedničko

povjerenstvo se sastalo 26. studenog 2025. godine. Delegati iz klubova srpskog i bošnjačkog naroda ostali su pri ranije iznesenim stavovima, dok je delegat iz Kluba hrvatskog naroda promijenio stav izjasnivši se da prvi, drugi i treći prijedlog nisu štetni po vitalni interes srpskog naroda. Pošto Zajedničko povjerenstvo nije pronašlo rješenje, suglasno je zaključeno da sporno pitanje treba uputiti Ustavnom sudu na daljnji postupak. Ustavni sud je navedeno utvrdio iz navoda podnositelja zahtjeva i zapisnika sa sjednice Zajedničkog povjerenstva od 26. studenog 2025. godine koji je podnositelj zahtjeva dostavio uz zahtjev. Iz navedenog slijedi da je u konkretnom slučaju ispunjen zahtjev dopustivosti u odnosu na proceduru dostavljanja predmeta Ustavnom sudu na odlučivanje.

22. Dalje, za Ustavni sud se postavlja pitanje da li ovi prijedlozi odluka koji se tiču imenovanja u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine predstavljaju "odluke" koje podliježu ispitivanju Ustavnog suda u smislu članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, da bi Ustavni sud bio nadležan baviti se pitanjima iz članka IV/3. toč. od (d) do (f) Ustava Bosne i Hercegovine, mora postojati odluka koja može imati pravne i ustavne posljedice po vitalni nacionalni interes konstitutivnih naroda (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj *U-19/13* od 27. rujna 2013. godine, točka 16., dostupna na www.ustavnisud.ba). U svezi s tim, Ustavni sud je u praksi zaključio da odluke o smjeni ministara u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine predstavljaju "odluke" koje podliježu ispitivanju prema članku IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-12/12* od 24. kolovoza 2012. godine, toč. 23. i 24., dostupna na www.ustavnisud.ba). Analogno tome, Ustavni sud smatra da prvi, drugi i treći prijedlog, koji se odnose na imenovanja u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine, predstavljaju "odluke" koje su podobne za ispitivanje prema članku IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine.

23. S druge strane, iz citiranih odredaba jasno proizlazi da ove vrste sporova nastaju u situaciji u kojoj se predstavnici konstitutivnih naroda ne mogu sporazumno dogovoriti o tome je li neka odluka destruktivna po vitalni interes određenog naroda. Posljedica toga jest da se na taj način blokira rad Parlamentarne skupštine jer predložena odluka ne može dobiti povjerenje većine delegata određenog naroda. U svezi s tim, uloga Ustavnog suda bi trebalo da se sastoji u tome da kao zaštitnik Ustava Bosne i Hercegovine (članak VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine) svojom meritomom odlukom omogući deblokiranje rada Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, koja nije u stanju riješiti problem. Taj postupak je hitne prirode jer je intervencija Ustavnog suda potrebna u što kraćem roku kako bi zakonodavni organ mogao nastaviti da izvršava svoju ulogu. Ova druga uloga Ustavnog suda, tj. donošenje meritornog stava u pogledu postojanja ili nepostojanja destruktivnosti po vitalni interes jednog naroda, veoma je važna u situacijama kada je državi potrebna određena odluka da bi regulirala određeno područje, a glasanje o toj odluci je blokirano stavljanjem prigovora o destruktivnosti po vitalni interes jednog naroda.

24. Institut zaštite vitalnog interesa jednog naroda je veoma važan u državama u kojima postoje multietničke, multijezične i multireligijske zajednice ili zajednice koje su tipične prema svojim razlikama. S druge strane, svako pozivanje na vitalni interes ima kao posljedicu pojačan kriterij za donošenje općih akata, uključujući i poseban uvjet većine glasova (članak IV/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine) ili, u krajnjem slučaju, postupak pred Ustavnim sudom. Posljedica toga su prekidi parlamentarnih procedura koji mogu proizvesti negativne posljedice po rad zakonodavnog tijela i samim tim po funkcioniranje države. Zbog toga se na postupak iz članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine

treba pozivati ako postoje relevantni razlozi za mišljenje da je prijedlog neke odluke destruktivan po vitalni interes jednog konstitutivnog naroda i/ili ako postoji ozbiljna kontroverza u mišljenju ili sumnja u svezi s pitanjem jesu li procedure iz članka IV/3.(e) i (f) pravilno ispoštovane (vidi Ustavni sud, Odluka o meritumu broj *U-7/06* od 31. ožujka 2006. godine, toč. 19–25. s daljnjim referencama, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 34/06).

25. U konkretnom slučaju, suština razloga iz izjava o štetnosti po vitalni interes srpskog naroda temelji se na tvrdnjama da predloženim imenovanjima nije prethodila konzultacija na sjednici Kluba srpskog naroda, te da većina delegata tog kluba o predloženoj imenovanju nije bila informirana. Dalje je obrazloženo da predložene izmjene imenovanja u zajedničkim tijelima "ugrožavaju proporcionalnu zastupljenost delegata iz Kluba delegata srpskog naroda u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine". Ustavni sud smatra da zahtjev i izjave sadrže obrazloženje zbog kojih većina delegata iz Kluba srpskog naroda smatra da su prvi, drugi i treći prijedlog destruktivni po vitalni interes srpskog naroda. Stoga Ustavni sud smatra da je zadovoljen i taj uvjet dopustivosti zahtjeva.

26. Na temelju svega izloženog, Ustavni sud konstatira da je zahtjev podnio ovlašteni subjekt i da je ispoštovana proceduralna ispravnost u smislu članka IV/3.(e) i (f) Ustava Bosne i Hercegovine, te da su ispunjeni i formalni uvjeti iz članka 19. Pravila Ustavnog suda.

VI. Meritum

27. Podnositelj zahtjeva traži da se ispita da li su prvi, drugi i treći prijedlog štetni po vitalni interes srpskog naroda.

a) Pojam vitalnog interesa konstitutivnog naroda

28. U svezi s postupanjem prema članku IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud se u svojoj dosadašnjoj praksi nikada nije upustio u taksativno nabranje elemenata vitalnog interesa jednog naroda. Umjesto toga, Ustavni sud je ukazao na to da je pojam vitalnog interesa jednog konstitutivnog naroda funkcionalna kategorija, te da mu je potrebno pristupiti s te točke gledišta. U tom smislu, Ustavni sud je u svojoj praksi glede tog pitanja ukazao da postoji nekoliko čimbenika koji oblikuju razumijevanje navedenog pojma. S obzirom na to da je pojam "vitalnog interesa" funkcionalna kategorija, on se ne može promatrati odvojeno od pojma "konstitutivnosti naroda" čije vitalne interese štiti članak IV/3.(e) i (f) Ustava Bosne i Hercegovine. Ustavni sud je ukazao na to da je značenje pojma "vitalnog interesa" djelomično oblikovano i člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine koji naglašava da je Bosna i Hercegovina demokratska država, pa se, u svezi s tim, interes konstitutivnih naroda da u punom kapacitetu sudjeluju u sustavu vlasti i aktivnostima javnih organa vlasti može promatrati kao vitalni interes. Dakle, prema jurisprudenciji Ustavnog suda, efektivno sudjelovanje konstitutivnih naroda u procesu donošenja političkih odluka u smislu sprečavanja apsolutne dominacije jedne grupe nad drugom predstavlja vitalni interes svakog konstitutivnog naroda. Ustavni sud je također istaknuo da državna vlast treba biti, u načelu, reprezentativan odraz napredne koegzistencije svih naroda u Bosni i Hercegovini, uključujući i nacionalne manjine i Ostale. S druge strane, "efektivno sudjelovanje konstitutivnih naroda u vlasti", ako se prelazi ustavni okvir, nikada se ne smije provoditi ili nametati na štetu efektivnog funkcioniranja države i njezinih organa (vidi detaljnije, *op. cit.*, Odluka broj *U-7/06*, toč. 33–37. s daljnjim referencama).

29. Također, glede istog pitanja, u sudskoj praksi je ukazano na to da je, u skladu sa člankom VI/3. stavak 1. Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud zaštitnik Ustava Bosne i Hercegovine i da je njime ograničen u pogledu funkcionalnog tumačenja. U

svezi s tim, pri razmatranju svakog konkretnog slučaja Ustavni sud će se, u zadanim ustavnim okvirima, rukovoditi vrijednostima i načelima koji su suštinski važni za slobodno i demokratsko društvo koje otjelovljuje, između ostalog, poštovanje inherentnog dostojanstva čovjeka, ugađanje velikoj raznolikosti vjerovanja, poštovanje kulturnog identiteta i identiteta grupa i vjera, društvene i političke institucije koje unapređuju sudjelovanje pojedinaca i grupa u društvu. S druge strane, zaštita vitalnog interesa ne smije ugroziti suverenitet i funkcionalnost države koja je usko povezana s neutralnim i suštinskim shvaćanjem pojma državljanstva kao kriterija pripadnosti "naciji", odnosno ne smije voditi nepotrebnoj dezintegraciji građanskog društva kao neophodnog elementa moderne državnosti (*ibid.*, točka 38.).

30. S obzirom na navedeno, Ustavni sud će, u skladu sa svojom dosadašnjom praksom, najprije ispitati da li se osporenim prijedlozima uopće postavlja pitanje koje može potpasti pod pojam vitalnog interesa jednog konstitutivnog naroda u Bosni i Hercegovini. Tek ukoliko bi odgovor na to pitanje bio potvrđan, Ustavni sud će ispitati jesu li ti prijedlozi destruktivni po takav interes.

b) Postojanje vitalnog interesa i pitanje destruktivnosti predloženih odluka po taj interes

31. Ustavni sud zapaža da se prvi, drugi i treći prijedlog odnose na izmjene imenovanja u trima različitim zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine. Predloženim izmjenama predlaže se imenovanje Nenada Vukovića, delegata iz Kluba srpskog naroda, umjesto ranije imenovane Snježane Novaković-Bursać. Ustavni sud zapaža da je Središnje izborno povjerenstvo 4. srpnja 2024. godine donijelo odluku o utvrđivanju rezultata dodjele mandata putem žrijebanja za jednog delegata u Domu naroda iz Narodne skupštine Republike Srpske kojom je mandat umjesto Snježani Novaković-Bursać dodijeljen Nenadu Vukoviću. Naime, Nenad Vuković je 10. listopada 2024. godine položio zakletvu za delegata u Klubu srpskog naroda umjesto Snježane Novaković-Bursać. Slijedom toga, Ustavni sud zapaža da se u konkretnom slučaju radi o odlukama kojima se, uslijed prestanka mandata ranijem delegatu, vrši popunjavanje upražnjenih mjesta u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine. Stoga je, prije razmatranja navoda o navodnoj štetnosti po vitalni interes, potrebno ispitati da li se takvim odlukama uopće postavlja pitanje koje se, prema ustavnom i poslovničkom okviru, može smatrati pitanjem vitalnog nacionalnog interesa jednog konstitutivnog naroda.

32. Potpisnici izjave smatraju da su prvi, drugi i treći prijedlog štetni po vitalni interes srpskog naroda jer predloženim izmjenama imenovanja nije prethodio dogovor unutar Kluba delegata srpskog naroda, odnosno većina iz tog Kluba o prijedlogu imenovanja nije bila informirana. Ustavni sud zapaža da se imenovanja članova delegacija Parlamentarne skupštine koje sudjeluju u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili u međunarodnim institucijama provodi prema proceduri propisanoj čl. 180–182. Poslovnika Doma naroda. Navedenim odredbama propisani su način i postupak imenovanja članova delegacija Parlamentarne skupštine koje sudjeluju u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili u međunarodnim institucijama. Ustavni sud smatra da se navedena procedura provodi kod nominiranja predstavnika Bosne i Hercegovine za članstvo u međunarodnim institucijama ili međunarodnim organizacijama. Pri tome, Ustavni sud zapaža da odredbama članka 180. st. (1) i (2) Poslovnika Doma naroda nije propisana obveza prethodnog informiranja niti pribavljanja pojedinačne suglasnosti većine delegata iz pojedinačnih klubova konstitutivnog naroda u slučaju popunjavanja upražnjenog mjesta u delegacijama Parlamentarne skupštine. Stoga Ustavni sud zapaža da eventualni navodi o izostanku takvog informiranja

predstavljaju pitanje unutrašnje političke komunikacije unutar Kluba delegata srpskog naroda koje ne potpada pod ustavni koncept vitalnog interesa kako ga je Ustavni sud razvio u svojoj praksi. Naime, u konkretnom slučaju, Snježana Novaković-Bursać, dok je imala mandat u Klubu srpskog naroda u Domu naroda, bila je imenovana u tri različite zajedničke delegacije Parlamentarne skupštine. Spornim izmjenama, uslijed prestanka mandata, predložena je zamjena Snježane Novaković-Bursać imenovanjem novoizabranog delegata Nenada Vukovića u zajedničke delegacije Parlamentarne skupštine. Pri tome, oboje su pripadnici istog konstitutivnog naroda, odnosno radi se o bivšem i sadašnjem delegatu iz Kluba delegata srpskog naroda. Imajući u vidu da se predloženim izmjenama ne remeti načelo konstitutivnosti u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine niti to tvrdi većina delegata iz Kluba srpskog naroda, Ustavni sud smatra da se prvi, drugi i treći prijedlog ne odnose na pitanja koja se mogu smatrati vitalnim interesom srpskog naroda.

33. U odnosu na navode da predložene personalne izmjene u zajedničkim tijelima Parlamentarne skupštine ugrožavaju "proporcionalnu zastupljenost delegata iz Kluba delegata srpskog naroda u zajedničkim tijelima", Ustavni sud podsjeća da je odredbama čl. 180–182. Poslovnika Doma naroda propisana procedura imenovanja članova delegacija Parlamentarne skupštine. Prije imenovanja, Kolegij Doma, u suradnji s Kolegijem Zastupničkog doma, utvrđuje koliko članova moraju izabrati oba doma. Pri tome, Kolegij Doma nastoji pronaći proporcionalnu formulu za sastav delegacija koja održava ukupni sastav Parlamentarne skupštine, uz uvažavanje kriterija odgovarajuće spolne zastupljenosti (članak 180. stavak (2)). Dom naroda imenuje svoje članove koji treba da sudjeluju u parlamentarnim skupštinama međunarodnih organizacija ili u međunarodnim institucijama, pri čemu osigurava da sastav delegacije odražava ukupan sastav Doma (članak 180. stavak (2)). Dakle, iz navedenih odredbi proizlazi da se prilikom imenovanja članova delegacija Parlamentarne skupštine nastoji osigurati da sastav delegacije odražava ukupan sastav Doma. Međutim, Ustavni sud zapaža da te odredbe ne propisuju fiksnu strukturu niti garantiraju određeni broj mjesta pripadnicima pojedinog konstitutivnog naroda u svakoj pojedinačnoj delegaciji.

34. U svezi s tim, Ustavni sud je u praksi naveo da Ustav Bosne i Hercegovine sadrži odredbe kojima je propisano da se u određena tijela vlasti biraju isključivo pripadnici konstitutivnih naroda. Iz sadržaja odredaba članka IV/3.(b) i IV/1. Ustava Bosne i Hercegovine proizlazi da je određenim ustavnim odredbama izričito propisana zastupljenost pripadnika konstitutivnih naroda u državnim tijelima izvršne i zakonodavne vlasti, te da to predstavlja jedno od obilježja Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-31/22 od 21. ožujka 2024. godine, točka 28., dostupna na www.ustavnisud.ba). Kako je ranije navedeno, pojam "vitalnog interesa" je funkcionalna kategorija i ne može se posmatrati odvojeno od pojma "konstitutivnosti naroda" koji podrazumijeva efektivno sudjelovanje konstitutivnih naroda u procesu donošenja političkih odluka, u smislu sprečavanja apsolutne dominacije jedne grupe nad drugom. Međutim, potpisnici izjave nisu obrazložili na koji bi način imenovanje Nenada Vukovića, delegata iz Kluba srpskog naroda, onemogućilo efektivno sudjelovanje srpskog naroda u zajedničkim tijelima Parlamentarne skupštine. Pri tome, potpisnici izjave nisu obrazložili na koji način se imenovanjem Nenada Vukovića ne osigurava da sastav delegacija odražava ukupan sastav Doma, kako to propisuje odredba članka 180. stavak (2) Poslovnika Doma, ili da se tim sastavom narušava vitalni interes srpskog naroda. Sukladno tome, s obzirom na to da se predloženim imenovanjima zadržava predstavljanje srpskog naroda u zajedničkim delegacijama Parlamentarne skupštine,

Уставни суд сматра да је предложеном именовањима омогућена ефективна заступљеност српског народа у наведеним заједничким делегацијама Парламентарне скупштине.

35. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да се оспореним приједлозима не поставља питање које би се могло сматрати питањем виталног националног интереса у смислу чланка IV/3.(f) Устава Босне и Херцеговине. Према томе, Уставни суд закључује да нису утемељени наводи већине делегата из Клуба српског народа да су први, други и трећи приједлог штетни по витални интерес српског народа.

36. У складу с овом одлуком, Дом народа треба наставити поступак усвајања првог, другог и трећег приједлога према процедури предвиђеној у чланку IV/3.(d) Устава Босне и Херцеговине.

VII. Закључак

37. Уставни суд закључује да први, други и трећи приједлог, којима је предложена personalna измјена из реда istog конститутивног народа у три различите заједничке делегације Парламентарне скупштине, нису штетни по витални интерес српског народа.

38. На основу чланка 59. ст. (1) и (5) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

39. Према чланку VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Mirsad Ćeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **У-41/25**, рјешавајући захтјев **Кемала Адемовића, предсједавајућег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине**, на основу члана IV/3.(f) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, предсједник
Валерија Галић, потпредсједница
Angelika Nußberger, потпредсједница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 22. јануара 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Утврђује се да изјаве Клуба делегата српског народа у Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине о деструктивности виталног интереса српског народа у односу на Приједлог одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Европског парламента број 02-34-1-2339/25 од 20. новембра 2025. године, Приједлог одлуке о измјенама Одлуке о именовању чланова парламентарне делегације број 02-34-1-2337/25 од 20. новембра 2025. године и Приједлог одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља број 02-34-1-2338/25 од 20. новембра 2025. године испуњавају услове процедуралне исправности из члана IV/3.(f) Устава Босне и Херцеговине.

Утврђује се да Приједлогом одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Европског парламента број 02-34-1-2339/25 од 20. новембра 2025. године, Приједлогом одлуке о измјенама Одлуке о именовању чланова парламентарне делегације број 02-34-1-2337/25 од 20. новембра 2025. године и Приједлогом одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља број 02-34-1-2338/25 од 20. новембра 2025. године није повријеђен витални интерес српског народа у Босни и Херцеговини.

Поступак усвајања Приједлога одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Европског парламента број 02-34-1-2339/25 од 20. новембра 2025. године, Приједлога одлуке о измјенама Одлуке о именовању чланова парламентарне делегације број 02-34-1-2337/25 од 20. новембра 2025. године и Приједлога одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља број 02-34-1-2338/25 од 20. новембра 2025. године треба спровести према процедури из члана IV/3.(d) Устава Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Кемал Адемовић, предсједавајући Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: подносилац захтјева), поднио је 5. децембра 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за испитивање регуларности поступка, односно утврђивање постојања или непостојања уставног основа за проглашење штетним по витални интерес српског народа сљедећих приједлога одлука: Приједлог одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Европског парламента број 02-34-1-2339/25 од 20. новембра 2025. године (у даљњем тексту: први приједлог), затим Приједлог одлуке о измјенама Одлуке о именовању чланова парламентарне делегације број 02-34-1-2337/25 од 20. новембра 2025. године (у даљњем тексту: други приједлог) и Приједлог одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља број 02-34-1-2338/25 од 20. новембра 2025. године (у даљњем тексту: трећи приједлог).

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од делегата из клубова бошњачког и хрватског народа је 11. децембра 2025. године затражено да доставе одговоре на захтјев.

3. Делегати из Клуба бошњачког народа су 16. децембра 2025. године доставили одговор на захтјев. Делегати из Клуба хрватског народа нису доставили тражени одговор у остављеном року.

III. Захтјев

а) Наводи из захтјева

4. Подносилац захтјева је навео да је на 20. хитној сједници Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Дом народа), одржаној 20. новембра 2025. године, под првом тачком дневног реда разматран први приједлог, којим је предложено да се умјесто Сњежане Новаковић-Бурсаћ, председавајуће Парламентарног одбора за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине БиХ и Европског парламента, као председавајући именује Ненад Вуковић. Предлагач првог приједлога је делегат Желимир Нешковић.

5. Након отварања расправе о првој тачки дневног реда, делегати из Клуба српског народа: Сређе Новић, Никола Шпирић и Радован Ковачевић су, у складу са чланом 177. Пословника Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Пословник Дома народа), прогласили да је први приједлог штетан по витални интерес српског народа. Након што је први приједлог проглашен штетним по витални интерес српског народа, расправа о том приједлогу је прекинута, након чега се приступило гласању о томе да ли је први приједлог штетан по витални интерес српског народа. Делегати из Клуба српског народа су се са три гласа "за" и два гласа "против" изјаснили да је први приједлог штетан по витални интерес српског народа. Делегати из Клуба хрватског народа су се са два гласа "за" и једним гласом "против" изјаснили да је први приједлог штетан по витални интерес српског народа. Делегати из Клуба бошњачког народа су се са четири гласа "против" и једним гласом "суздржан" изјаснили да први приједлог није штетан по витални интерес српског народа.

6. На истој сједници под другом тачком дневног реда разматран је други приједлог, којим је предложено да се умјесто Сњежане Новаковић-Бурсаћ за члана Делегације Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарној скупштини Савјета Европе именује Ненад Вуковић. Предлагач другог приједлога је делегат Желимир Нешковић. Након отварања расправе о другој тачки дневног реда, делегати из Клуба српског народа су, у смислу члана 177. Пословника Дома народа, прогласили да је и други приједлог штетан по витални интерес српског народа. Сходно томе, расправа о том приједлогу је прекинута, те се приступило гласању о томе да ли је други приједлог одлуке штетан по витални интерес српског народа. Делегати из Клуба српског народа су се са три гласа "за" и два гласа "против" изјаснили да је и други приједлог штетан по витални интерес српског народа. Делегати из Клуба хрватског народа су се са два гласа "за" и једним гласом "против" изјаснили да је и други приједлог штетан по витални интерес српског народа. Делегати из Клуба бошњачког народа су се са четири гласа "против" и једним гласом "суздржан" изјаснили да други приједлог није штетан по витални интерес српског народа.

7. На истој сједници под трећом тачком дневног реда разматран је и трећи приједлог, којим је предложено да се умјесто Сњежане Новаковић-Бурсаћ за члана Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине БиХ за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља именује Ненад Вуковић. Предлагач и трећег приједлога је делегат Желимир Нешковић. Након отварања расправе о приједлогу из треће тачке дневног реда делегати из Клуба српског народа су, у смислу члана 177.

Пословника Дома народа, прогласили да је и трећи приједлог штетан по витални интерес српског народа. Након проглашења да је и трећи приједлог штетан по витални интерес српског народа, приступило се гласању. У вези с тим, делегати из Клуба српског народа су се са три гласа "за" и два гласа "против" изјаснили да је трећи приједлог одлуке штетан по витални интерес српског народа. Делегати из Клуба хрватског народа су се са два гласа "за" и једним гласом "против" изјаснили да је трећи приједлог штетан по витални интерес српског народа. Делегати из Клуба бошњачког народа су се са четири гласа "против" и једним гласом "суздржан" изјаснили да трећи приједлог није штетан по витални интерес српског народа.

8. Како се већина делегата из Клуба бошњачког народа изјаснила "против" да се први, други и трећи приједлог прогласе штетним по витални интерес српског народа, на истој сједници, дакле 20. новембра 2025. године, формирана је Заједничка комисија за рјешавање питања виталног интереса (у даљњем тексту: Заједничка комисија) од три делегата, и то по један из сваког Клуба конститутивних народа, како би ријешили спорна питања. Клубови конститутивних народа у Дому народа изабрали су по једног члана у Заједничку комисију, и то: Радована Ковачевића у име Клуба делегата српског народа, Џенана Ђонлагића у име Клуба делегата бошњачког народа и Зденка Ћосића у име Клуба делегата хрватског народа. Заједничка комисија се састала 26. новембра 2025. године, а из записника са сједнице Заједничке комисије произлази да су чланови Радован Ковачевић и Џенан Ђонлагић остали при ставовима с 20. хитне сједнице Дома народа, док је Зденко Ћосић изјавио да мијења став са сједнице и да сматра да први, други и трећи приједлог нису штетни по витални интерес српског народа.

9. Пошто Заједничка комисија није постигла договор, закључено је да се предмет прослиједи Уставном суду на даљњи поступак. Подносилац захтјева је у прилогу захтјева доставио приједлог допуне дневног реда 20. хитне сједнице Дома народа чији је предлагач делегат Желимир Нешковић, затим први, други и трећи приједлог, изјаве делегата из Клуба српског народа о штетности првог, другог и трећег приједлога за витални интерес српског народа, записник с 20. хитне сједнице Дома народа, записник са сједнице Заједничке комисије од 26. новембра 2025. године, транскрипт 20. хитне сједнице и резултате гласања са сједнице.

10. Из изјаве Клуба делегата српског народа произлази да су Никола Шпирић, Радован Ковачевић и Сређе Новић гласали "за" да се први, други и трећи приједлог прогласе штетним по витални интерес српског народа, те су потписали изјаву о проглашавању тих приједлога одлука штетним по витални интерес српског народа.

11. У образложењу разлога за покретање питања заштите виталног националног интереса наведено је да "предложене одлуке третирају именовање представника Клуба делегата српског народа у заједничким радним тијелима без да су оне размотрене на сједници Клуба и без да је већина делегата из реда Срба била информисана". Још је наведено да се "предложеним одлукама угрожава пропорционална заступљеност делегата из Клуба делегата српског народа у заједничким тијелима".

б) Одговор на захтјев

12. Делегати из Клуба бошњачког народа су навели да остају при раније изнесеном ставу са 20. хитне сједнице Дома народа да први, други и трећи приједлог нису штетни по витални интерес српског народа.

IV. Релевантни прописи

13. У Уставу Босне и Херцеговине релевантне одредбе гласе:

Члан IV
3. Поступак

[...]

д) Све одлуке у оба дома доносе се већином гласова оних који су присутни и који гласају. Делегати и чланови ће максимално настојати да та већина укључује најмање једну трећину гласова делегата или чланова са територије сваког ентитета. Ако већина гласова не укључује једну трећину гласова делегата или посланика са територије сваког ентитета, предсједавајући и његови замјеници састаће се као комисија и покушати да обезбиједе сагласност у року од три дана након гласања. Ако то не успије, одлуке се доносе већином гласова оних који су присутни и гласају, под условом да гласови против не смију да садрже двије трећине или више делегата или чланова изабраних из сваког ентитета.

е) Предложена одлука Парламентарне скупштине може се прогласити штетном по виталне интересе бошњачког, хрватског или српског народа већином гласова из редова бошњачких, хрватских, или српских делегата, изабраних у складу са ставом 1. тачка (а). Да би била усвојена, таква предложена одлука захтијева у Дому народа сагласност већине бошњачких, већине хрватских и већине српских делегата који су присутни и гласају.

ф) Када се већина бошњачких, хрватских или српских делегата успротиви позивању на тачку (е), предсједавајући Дома народа ће одмах сазвати Заједничку комисију од три делегата, по једног из редова бошњачких, хрватских и српских делегата, како би ријешила то питање. Ако Комисија у томе не успије у року од пет дана, предмет се преноси на Уставни суд, који ће у хитном поступку размотрити процедуралну регуларност у тој ствари.

[...]

14. Пословник Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 58/14, 88/15, 96/15, 53/16, 71/24 и 44/25) у релевантном дијелу гласи:

Члан 21. став (5) тачка а)

(Заједнички колегијум оба дома Парламентарне скупштине БиХ)

(5) Заједнички колегијум надлежан је за:

а) иницирање и координирање међупарламентарне сарадње;

Одјељак Ф. Сталне заједничке комисије

[...]

Члан 52. став (1) тач. а) и б)

(Заједничка комисија за европске интеграције)

(1) Заједничка комисија за европске интеграције разматра питања која се односе на:

а) расправу о општим питањима која су у вези с европским интеграцијама;

б) праћење извршавања права и обавеза Босне и Херцеговине произашлих из међународних уговора који се односе на Савјет Европе;

Члан 153. став (1)

(Остали акти)

(1) Дом може доносити декларације, одлуке, препоруке, закључке и друге акте.

Одјељак А. Одлуке о питањима од виталног интереса

Члан 177.

(Проглашавање одлуке штетном по витални интерес)

Предложена одлука Парламентарне скупштине БиХ може бити проглашена штетном по витални интерес бошњачког, хрватског или српског народа већином гласова бошњачких, хрватских или српских делегата, изабраних у складу с чланом IV/1.а) и б) Устава БиХ. За доношење такве одлуке биће потребна сагласност Дома, коју изгласа већина бошњачких, већина хрватских и већина српских делегата који су присутни и који гласају.

Члан 178.

(Покушај рјешавања у заједничкој комисији или упућивање Уставном суду БиХ)

Када већина бошњачких, хрватских или српских делегата стави примједбу на позивање на тачку е) Устава БиХ, предсједавајући Дома одмах сазива сједницу заједничке комисије, коју чине три делегата, од којих је сваки изабран међу бошњачким, хрватским и српским делегатима, с циљем рјешавања тог питања. Ако то Комисија не успије у року од пет дана, предмет се упућује Уставном суду БиХ, који ће по хитном поступку преиспитати процедуралну исправност случаја.

Члан 180. ст. (1) и (2)

(Именовање чланова делегација Парламентарне скупштине БиХ)

(1) Прије именовања чланова делегација Парламентарне скупштине БиХ који учествују у парламентарним скупштинама међународних организација или у међународним институцијама, Колегијум Дома, у сарадњи с Колегијумом Представничког дома, утврђује колико чланова морају изабрати оба дома. Колегијум Дома настоји да пронађе пропорционалну формулу за састав делегација која одражава укупни састав Парламентарне скупштине БиХ, уважавајући и критеријум одговарајуће полне заступљености.

(2) Дом именује своје чланове који треба да учествују у парламентарним скупштинама међународних организација или у међународним институцијама, при чему обезбјеђује да састав делегације одражава укупан састав Дома. Колегијум Дома, уз помоћ Секретаријата Парламентарне скупштине БиХ, брине да се обезбиједе услови потребни за реализовање планираних међународних активности сталних и привремених парламентарних делегација.

Члан 181.

(Групе пријатељства)

У складу с критеријумима утврђеним у члану 180. овог пословника, Дом може именовати своје чланове у групе пријатељства с другим државама.

Члан 182.

(Консултације за новоизабране представнике Босне и Херцеговине)

(1) Надлежни органи Босне и Херцеговине, који спроводе процедуре номиновања представника Босне и Херцеговине за чланство у међународним институцијама, дужни су да приликом израде листи за чланство обаве консултације у Дому.

(2) Консултације се, прије изјашњавања Дома, обављају на сједници Заједничког колегијума и Заједничке комисије за европске интеграције.

15. Приједлог одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине БиХ и Европског

парламента број 02-34-1-2339/25 од 20. новембра 2025. године, достављен на увид у прилогу захтјева, у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

У члану 2. Одлуке о именовању чланова Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарни одбор за стабилизацију и придруживање између Парламентарне скупштине БиХ и Европског парламента ("Службени гласник БиХ", број 40/23) (у даљњем тексту Одлука), под редним бројем 1., ријечи: "Снежана Новаковић – Бурсаћ, председавајућа" замјењују се ријечима "Ненад Вуковић, председавајући".

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

16. Приједлог одлуке о измјенама Одлуке о именовању чланова парламентарних делегација број 02-34-1-2337/25 од 20. новембра 2025. године, достављен на увид у прилогу захтјева, у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

У члану 1. Одлуке о именовању чланова парламентарних делегација ("Службени гласник БиХ", бр. 16/23 и 40/23) (у даљњем тексту: Одлука), у Делегацији Парламентарне скупштине БиХ у Интерпарламентарној унији (ИПУ), под редним бројем 1., ријечи: "Снежана Новаковић – Бурсаћ" замјењују се ријечима: "Ненад Вуковић".

Члан 2.

У члану 2. Одлуке у Делегацији Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарној скупштини Савјета Европе (ПСВЕ), под редним бројем 1., ријечи: "Снежана Новаковић – Бурсаћ" замјењује се ријечима "Ненад Вуковић".

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

17. Приједлог одлуке о измјени Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине БиХ за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља број 02-34-1-2338/25 од 20. новембра 2025. године, достављен на увид у прилогу захтјева, у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

У члану 4. Одлуке о именовању чланова Интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине БиХ за билатералну сарадњу с парламентарним тијелима других земаља ("Службени гласник БиХ" број 40/23) (у даљњем тексту: Одлука), у Групи за Азију, под редним бројем 3., ријечи: "Снежана Новаковић – Бурсаћ" замјењују се ријечима "Ненад Вуковић".

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

V. Допустивост

18. У конкретном случају захтјев је поднио председавајући Дома народа, тако да у односу на овлашћеног подносиоца захтјев испуњава један од критеријума допустивости. У погледу осталих критеријума допустивости Уставни суд сматра да они зависе од самог тумачења надлежности Уставног суда из члана IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине.

19. Уставни суд подсећа на то да је суштина надлежности Уставног суда из члана IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине рјешавање питања "процедуралне исправности". Шта појам "процедурална исправност" подразумијева треба закључити циљаним и систематским тумачењем, прије свега

одредби члана IV/3. Устава Босне и Херцеговине (види, нпр. прве одлуке Уставног суда донесене на основу члана IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине, и то У-2/04 од 28. маја 2004. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 38/04, и У-8/04 од 25. јуна 2004. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 40/04).

20. Према одредбама члана IV/3.д) и ф) Устава Босне и Херцеговине, јасно је да се процедура за проглашење једне одлуке деструктивном по витални интерес конститутивног народа састоји од позивања већине делегата из клуба једног народа (најмање три делегата) на члан IV/3.е) Устава Босне и Херцеговине. Последица тога јесте строжи критеријум гласања, односно за доношење такве одлуке потребна је сагласност Дома народа коју је изгласала већина делегата сва три конститутивна народа који су присутни и који гласају. На тај начин омогућен је наставак парламентарне процедуре упркос приговору о деструктивности по витални интерес једног конститутивног народа, али према строжим демократским захтјевима, јер појам парламентарне већине добија другу димензију. Уколико Дом народа не успије постићи захтијевану већину, одлука не може проћи парламентарну процедуру у Дому народа јер нема његово повјерење. Међутим, ако не дође до гласања јер већина делегата неког конститутивног народа стави примједбу позивањем на витални интерес, обуставља се процедура гласања о предложеној одлуци и Дом народа поступа према члану IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине.

21. Дакле, из релевантних одредби Устава Босне и Херцеговине јасно произлази да је процедура заштите виталног интереса једног народа прописана уставним одредбама и да се та процедура мора поштовати. У вези с тим, Уставни суд запажа да су изјаве штетне по витални интерес српског народа потписала три делегата из Клуба српског народа, и то Средоје Новић, Никола Шпирић и Радован Ковачевић, дакле већина делегата тог клуба. Даље, већина делегата из Клуба делегата бошњачког народа (четири гласа "против" и један "суздржан") гласала је против изјаве већине из Клуба делегата српског народа. Делегати из Клуба хрватског народа су са два гласа "за" и једним гласом "против" гласали да су приједлози штетни по витални интерес српског народа. Будући да је након гласања постало јасно да делегати нису постигли рјешење, на истој сједници формирана је Заједничка комисија у коју је именован по један делегат из сваког клуба, и то Радован Ковачевић, Ђенан Џонлагић и Зденко Ћосић. Заједничка комисија се састала 26. новембра 2025. године. Делегати из клубова српског и бошњачког народа остали су при раније изнесеним ставовима, док је делегат из Клуба хрватског народа промијенио став изјаснивши се да први, други и трећи приједлог нису штетни по витални интерес српског народа. Пошто Заједничка комисија није пронашла рјешење, сагласно је закључено да спорно питање треба упутити Уставном суду на даљњи поступак. Уставни суд је наведено утврдио из навода подносиоца захтјева и записника са сједнице Заједничке комисије од 26. новембра 2025. године који је подносилац захтјева доставио уз захтјев. Из наведеног слиједи да је у конкретном случају испуњен захтјев допустивости у односу на процедуру достављања предмета Уставном суду на одлучивање.

22. Даље, за Уставни суд се поставља питање да ли ови приједлози одлука који се тичу именовања у заједничким делегацијама Парламентарне скупштине представљају "одлуке" које подлијежу испитивању Уставног суда у смислу члана IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине. Наиме, да би Уставни суд био надлежан да се бави питањима из члана

IV/3. тач. од д) до ф) Устава Босне и Херцеговине, мора постојати одлука која може имати правне и уставне последице по витални национални интерес конститутивних народа (види Уставни суд, Одлука о допуствости број У-19/13 од 27. септембра 2013. године, тачка 16, доступна на www.ustavnisud.ba). У вези с тим, Уставни суд је у пракси закључио да одлуке о смјени министара у Савјету министара Босне и Херцеговине представљају "одлуке" које подлијежу испитивању према члану IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број У-12/12 од 24. августа 2012. године, тач. 23. и 24, доступна на www.ustavnisud.ba). Аналогно томе, Уставни суд сматра да први, други и трећи приједлог, који се односе на именовања у заједничким делегацијама Парламентарне скупштине, представљају "одлуке" које су подобне за испитивање према члану IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине.

23. С друге стране, из цитираних одредби јасно произлази да ове врсте спорова настају у ситуацији у којој се представници конститутивних народа не могу споразумно договорити о томе да ли је нека одлука деструктивна по витални интерес одређеног народа. Последица тога јесте да се на тај начин блокира рад Парламентарне скупштине јер предложена одлука не може добити повјерење већине делегата одређеног народа. У вези с тим, улога Уставног суда би требало да се састоји у томе да као заштитник Устава Босне и Херцеговине (члан VI/3. Устава Босне и Херцеговине) својом мериторном одлуком омогући деблокирање рада Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, која није у стању да ријеши проблем. Тај поступак је хитне природе јер је интервенција Уставног суда потребна у што краћем року како би законодавни орган могао наставити да извршава своју улогу. Ова друга улога Уставног суда, тј. доношење мериторног става у погледу постојања или непостојања деструктивности по витални интерес једног народа, веома је важна у ситуацијама када је држави потребна одређена одлука да би регулисала одређено подручје, а гласање о тој одлуци је блокирано стављањем приговора о деструктивности по витални интерес једног народа.

24. Институт заштите виталног интереса једног народа је веома важан у државама у којима постоје мултиетничке, мултијезичке и мултирелигијске заједнице или заједнице које су типичне према својим разликама. С друге стране, свако позивање на витални интерес има као последицу појачан критеријум за доношење општих аката, укључујући и посебан услов већине гласова (члан IV/3.е) Устава Босне и Херцеговине) или, у крајњем случају, поступак пред Уставним судом. Последица тога су прекиди парламентарних процедура који могу да произведу негативне последице по рад законодавног тијела и самим тим по функционисање државе. Због тога се на поступак из члана IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине треба позивати ако постоје релевантни разлози за мишљење да је приједлог неке одлуке деструктиван по витални интерес једног конститутивног народа и/или ако постоји озбиљна контроверза у мишљењу или сумња у вези с питањем да ли су процедуре из члана IV/3.е) и ф) правилно испоштоване (види Уставни суд, Одлука о меритуму број У-7/06 од 31. марта 2006. године, тач. 19–25. с даљњим референцама, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 34/06).

25. У конкретном случају, суштина разлога из изјава о штетности по витални интерес српског народа заснива се на тврдњама да предложеним именовањима није претходила консултација на сједници Клуба српског народа, те да већина делегата тог клуба о предложеном именовању није била информисана. Даље је образложено да предложене измјене

именовања у заједничким тијелима "угрожавају пропорционалну заступљеност делегата из Клуба делегата српског народа у заједничким делегацијама Парламентарне скупштине". Уставни суд сматра да захтјев и изјаве садрже образложење због којих већина делегата из Клуба српског народа сматра да су први, други и трећи приједлог деструктивни по витални интерес српског народа. Стога Уставни суд сматра да је задовољен и тај услов допуствости захтјева.

26. На основу свега изложеног, Уставни суд констатује да је захтјев поднио овлашћени субјекат и да је испоштована процедурална исправност у смислу члана IV/3.е) и ф) Устава Босне и Херцеговине, те да су испуњени и формални услови из члана 19. Правила Уставног суда.

VI. Меритум

27. Подносилац захтјева тражи да се испита да ли су први, други и трећи приједлог штетни по витални интерес српског народа.

а) Појам виталног интереса конститутивног народа

28. У вези с поступањем према члану IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд се у својој досадашњој пракси никада није упустио у таксативно набрајање елемената виталног интереса једног народа. Умјесто тога, Уставни суд је указао на то да је појам виталног интереса једног конститутивног народа функционална категорија, те да му је потребно приступити с те тачке гледишта. У том смислу, Уставни суд је у својој пракси поводом тог питања указао да постоји неколико фактора који обликују разумијевање наведеног појма. Будући да је појам "виталног интереса" функционална категорија, он се не може посматрати одвојено од појма "конститутивности народа" чије виталне интересе штити члан IV/3.е) и ф) Устава Босне и Херцеговине. Уставни суд је указао на то да је значење појма "виталног интереса" дјелимично обликовано и чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине који наглашава да је Босна и Херцеговина демократска држава, па се, у вези с тим, интерес конститутивних народа да у пуном капацитету учествују у систему власти и активностима јавних органа власти може посматрати као витални интерес. Дакле, према јуриспруденцији Уставног суда, ефективно учествовање конститутивних народа у процесу доношења политичких одлука у смислу спречавања апсолутне доминације једне групе над другом представља витални интерес сваког конститутивног народа. Уставни суд је такође истакао да државна власт треба да буде, у принципу, репрезентативан одраз напредне коегзистенције свих народа у Босни и Херцеговини, укључујући и националне мањине и Остале. С друге стране, "ефективно учествовање конститутивних народа у власти", ако се прелази уставни оквир, никада се не смије спроводити или наметати на штету ефективног функционисања државе и њених органа (види детаљније, *op. cit.*, Одлука број У-7/06, тач. 33–37. с даљњим референцама).

29. Такође, поводом истог питања у судској пракси је указано на то да је, у складу са чланом VI/3. став 1. Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд заштитник Устава Босне и Херцеговине и да је њиме ограничен у погледу функционалног тумачења. У вези с тим, при разматрању сваког конкретног случаја Уставни суд ће се, у задатим уставним оквирима, руководити вриједностима и принципима који су суштински важни за слободно и демократско друштво које отјеловљује, између осталог, поштовање инхерентног достојанства човјека, угађање великој разноликости вјеровања, поштовање културног идентитета и идентитета група и вјера, друштвене и

политичке институције које унапређују учествовање појединаца и група у друштву. С друге стране, заштита виталног интереса не смије угрозити суверенитет и функционалност државе која је уско повезана с неутралним и суштинским схватањем појма држављанства као критеријума припадности "нацији", односно не смије водити непотребној дезинтеграцији грађанског друштва као неопходног елемента модерне државности (*ibid.*, тачка 38).

30. С обзиром на наведено, Уставни суд ће, у складу са својом досадашњом праксом, најприје испитати да ли се оспореним приједлозима уопште поставља питање које може потпасти под појам виталног интереса једног конститутивног народа у Босни и Херцеговини. Тек уколико би одговор на то питање био потврдан, Уставни суд ће испитати да ли су ти приједлози деструктивни по такав интерес.

6) Постојање виталног интереса и питање деструктивности предложених одлука по тај интерес

31. Уставни суд запажа да се први, други и трећи приједлог односе на измјене именовања у трима различитим заједничким делегацијама Парламентарне скупштине. Предложеним измјенама предлаже се именовање Ненада Вуковића, делегата из Клуба српског народа, умјесто раније именоване Сњежане Новаковић-Бурсаћ. Уставни суд запажа да је Централна изборна комисија 4. јула 2024. године донијела одлуку о утврђивању резултата додјеле мандата путем жријебања за једног делегата у Дому народа из Народне скупштине Републике Српске којом је мандат умјесто Сњежани Новаковић-Бурсаћ додијељен Ненаду Вуковићу. Наиме, Ненад Вуковић је 10. октобра 2024. године положио заклетву за делегата у Клубу српског народа умјесто Сњежане Новаковић-Бурсаћ. Слједом тога, Уставни суд запажа да се у конкретном случају ради о одлукама којима се, услед престанка мандата ранијем делегату, врши попуњавање упражњених мјеста у заједничким делегацијама Парламентарне скупштине. Стога је, прије разматрања навода о наводној штетности по витални интерес, потребно испитати да ли се таквим одлукама уопште поставља питање које се, према уставном и пословничком оквиру, може сматрати питањем виталног националног интереса једног конститутивног народа.

32. Потписници изјава сматрају да су први, други и трећи приједлог штетни по витални интерес српског народа јер предложеним измјенама именовања није претходио договор унутар Клуба делегата српског народа, односно већина из тог клуба о приједлогу именовања није била информисана. Уставни суд запажа да се именовања чланова делегација Парламентарне скупштине које учествују у парламентарним скупштинама међународних организација или у међународним институцијама спроводи према процедури прописаној чл. 180–182. Пословника Дома народа. Наведеним одредбама прописани су начин и поступак именовања чланова делегација Парламентарне скупштине које учествују у парламентарним скупштинама међународних организација или у међународним институцијама. Уставни суд сматра да се наведена процедура спроводи код номиновања представника Босне и Херцеговине за чланство у међународним институцијама или међународним организацијама. При томе, Уставни суд запажа да одредбама члана 180. ст. (1) и (2) Пословника Дома народа није прописана обавеза претходног информисања нити прибављања појединачне сагласности већине делегата из појединачних клубова конститутивног народа у случају попуњавања упражњеног мјеста у делегацијама Парламентарне скупштине. Стога Уставни суд запажа да евентуални наводи о изостанку таквог информисања

представљају питање унутрашње политичке комуникације унутар Клуба делегата српског народа које не потпада под уставни концепт виталног интереса како га је Уставни суд развио у својој пракси. Наиме, у конкретном случају, Сњежана Новаковић-Бурсаћ, док је имала мандат у Клубу српског народа у Дому народа, била је именована у три различите заједничке делегације Парламентарне скупштине. Спорним измјенама, услед престанка мандата, предложена је заmjена Сњежане Новаковић-Бурсаћ именовањем новоизабраног делегата Ненада Вуковића у заједничке делегације Парламентарне скупштине. При томе, обоје су припадници истог конститутивног народа, односно ради се о бившем и садашњем делегату из Клуба делегата српског народа. Имајући у виду да се предложеним измјенама не ремети принцип конститутивности у заједничким делегацијама Парламентарне скупштине нити то тврди већина делегата из Клуба српског народа, Уставни суд сматра да се први, други и трећи приједлог не односе на питања која се могу сматрати виталним интересом српског народа.

33. У односу на наводе да предложене персоналне измјене у заједничким тијелима Парламентарне скупштине угрожавају "пропорционалну заступљеност делегата из Клуба делегата српског народа у заједничким тијелима", Уставни суд подсјећа да је одредбама чл. 180–182. Пословника Дома народа прописана процедура именовања чланова делегација Парламентарне скупштине. Прије именовања, Колегијум Дома, у сарадњи с Колегијумом Представничког дома, утврђује колико чланова морају изабрати оба дома. При томе, Колегијум Дома настоји да пронађе пропорционалну формулу за састав делегација која одржава укупни састав Парламентарне скупштине, уз уважавање критеријума одговарајуће полне заступљености (члан 180. став (2)). Дом народа именује своје чланове који треба да учествују у парламентарним скупштинама међународних организација или у међународним институцијама, при чему обезбјеђује да састав делегације одражава укупан састав Дома (члан 180. став (2)). Дакле, из наведених одређби произлази да се приликом именовања чланова делегација Парламентарне скупштине настоји обезбиједити да састав делегације одражава укупан састав Дома. Међутим, Уставни суд запажа да те одредбе не прописују фиксну структуру нити гарантују одређени број мјеста припадницима појединог конститутивног народа у свакој појединачној делегацији.

34. У вези с тим, Уставни суд је у пракси навео да Устав Босне и Херцеговине садржи одредбе којима је прописано да се у одређена тијела власти бирају искључиво припадници конститутивних народа. Из садржаја одредби члана IV/3.б) и IV/1. Устава Босне и Херцеговине произлази да је одређеним уставним одредбама изричито прописана заступљеност припадника конститутивних народа у државним тијелима извршне и законодавне власти, те да то представља једно од обилежја Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-31/22 од 21. марта 2024. године, тачка 28, доступна на www.ustavnisud.ba). Како је раније наведено, појам "виталног интереса" је функционална категорија и не може се посматрати одвојено од појма "конститутивности народа" који подразумева ефективно учествовање конститутивних народа у процесу доношења политичких одлука, у смислу спречавања апсолутне доминације једне групе над другом. Међутим, потписници изјаве нису образложили на који би начин именовање Ненада Вуковића, делегата из Клуба српског народа, онемогућило ефективно учествовање српског народа у заједничким тијелима Парламентарне скупштине. При томе, потписници изјава нису образложили на који начин се

именовањем Ненада Вуковића не обезбјеђује да састав делегација одражава укупан састав Дома, како то прописује одредба члана 180. став (2) Пословника Дома, или да се тим саставом нарушава витални интерес српског народа. Сходно томе, будући да се предложеним именовањима задржава представљање српског народа у заједничким делегацијама Парламентарне скупштине, Уставни суд сматра да је предложеним именовањима омогућена ефективна заступљеност српског народа у наведеним заједничким делегацијама Парламентарне скупштине.

35. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да се оспореним приједлозима не поставља питање које би се могло сматрати питањем виталног националног интереса у смислу члана IV/3.ф) Устава Босне и Херцеговине. Према томе, Уставни суд закључује да нису основани наводи већине делегата из Клуба српског народа да су први, други и трећи приједлог штетни по витални интерес српског народа.

36. У складу с овом одлуком, Дом народа треба да настави поступак усвајања првог, другог и трећег приједлога према процедури предвиђеној у члану IV/3.д) Устава Босне и Херцеговине.

VII. Закључак

37. Уставни суд закључује да први, други и трећи приједлог, којима је предложена персонална измјена из реда истог конститутивног народа у три различите заједничке делегације Парламентарне скупштине, нису штетни по витални интерес српског народа.

38. На основу члана 59. ст. (1) и (5) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

39. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

S A D R Ź A J

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 363 Odluka o utvrđivanju visine osnovice za obračun plata u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u 2025. godini (bosanski jezik)
Odluka o utvrđivanju visine osnovice za obračun plaća u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u 2025. godini (hrvatski jezik)
Odluka o utvrđivanju visine osnovice za obračun plata u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u 2025. godini (srpski jezik)

**BOSNA I HERCEGOVINA
UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE**

- 364 Uputstvo o postupku uzimanja uzorka robe od strane carinskog organa (bosanski jezik)
Uputa o postupku uzimanja uzorka robe od strane carinskog organa (hrvatski jezik)
Упутство о поступку узимања узорка робе од стране царинског органа (српски језик)

**DRŽAVNA REGULATORNA KOMISIJA ZA
ELEKTRIČNU ENERGIJU - DERK**

- 365 Odluka o odobravanju Plana investicija Elektroprijenosa Bosne i Hercegovine za 2026. godinu (bosanski jezik)
Odluka o odobravanju Plana investicija Elektroprijenosa Bosne i Hercegovine za 2026. godinu (hrvatski jezik)
Odluka o odobravanju Plana investicija Elektroprijenosa Bosne i Hercegovine za 2026. godinu (srpski jezik)

**KONKURENCIJSKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 366 Zaključak broj UP-04-26-1-027-7/25 (bosanski jezik)
Zaključak broj UP-04-26-1-027-7/25 (hrvatski jezik)
Закључак број УП-04-26-1-027-7/25 (српски језик)

**AGENCIJA ZA DRŽAVNU SLUŽBU
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 367 Pregled postavljenih državnih službenika po javnim oglasima za januar 2026. godine (bosanski jezik)
Pregled postavljenih državnih službenika po javnim natječajima za siječanj 2026. godine (hrvatski jezik)
Преглед постављених државних службеника по јавним огласима за јануар 2026. године (српски језик)

- 368 Pregled postavljenih državnih službenika po internim oglasima za januar 2026. godine (bosanski jezik) 50
Pregled postavljenih državnih službenika po internim natječajima za siječanj 2026. godine (hrvatski jezik) 51
Преглед постављених државних службеника по интерним огласима за јануар 2026. године (српски језик) 51

**AGENCIJA ZA IDENTIFIKACIONA DOKUMENTA,
EVIDENCIJU I RAZMJENU PODATAKA
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 369 Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o načinu podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz službene evidencije o ličnim kartama elektronskim putem (bosanski jezik) 51
Naputak o izmjenama i dopunama Naputka o načinu podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz službene evidencije o osobnim iskaznicama elektroničkim putem (hrvatski jezik) 52
Упутство о измјенама и допунама Упутства о начину подношења захтјева за издавање увјерења о чињеницама из службене евиденције о личним картама електронским путем (српски језик) 52
370 Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o načinu podnošenja zahtjeva za prijavu odnosno odjavu prebivališta ili boravišta i adrese stanovanja elektronskim putem (bosanski jezik) 53
Naputak o izmjenama i dopunama Naputka o načinu podnošenja zahtjeva za prijavu odnosno odjavu prebivališta ili boravišta i adrese stanovanja elektroničkim putem (hrvatski jezik) 53
Упутство о измјенама и допунама Упутства о начину подношења захтјева за пријаву односно одјаву пребивалишта или боравишта и адресе становања електронским путем (српски језик) 54

**AGENCIJA ZA SIGURNOST HRANE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 371 Rješenje broj UP-1-50-4-49-6/25 (bosanski jezik) 54
Rješenje broj UP-1-50-4-49-6/25 (hrvatski jezik) 57
Рјешење број УП-1-50-4-49-6/25 (српски језик) 59
372 Rješenje broj UP-1-50-4-55-6/25 (bosanski jezik) 62
Rješenje broj UP-1-50-4-55-6/25 (hrvatski jezik) 64
Рјешење број УП-1-50-4-55-6/25 (српски језик) 67
373 Rješenje broj UP-1-50-4-57-7/25 (bosanski jezik) 69
Rješenje broj UP-1-50-4-57-7/25 (hrvatski jezik) 72
Рјешење број УП-1-50-4-57-7/25 (српски језик) 74
374 Rješenje broj UP-1-50-4-60-4/25 (bosanski jezik) 77
Rješenje broj UP-1-50-4-60-4/25 (hrvatski jezik) 79

Pjешење број УП-1-50-4-60-4/25 (српски језик)	81	Odluka broj AP-1781/25 (hrvatski jezik)	129
GRANIČNA POLICIJA		Odluka broj AP-1781/25 (српски језик)	135
BOSNE I HERCEGOVINE		Odluka broj U-3/25 (bosanski jezik)	141
375 Pravilnik o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i o obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda (bosanski jezik)	84	Odluka broj U-3/25 (hrvatski jezik)	150
Pravilnik o izgledu, sadržaju i načinu izdavanja i o obrascu odobrenja za kretanje u mjestu zadržavanja broda	93	Odluka broj U-3/25 (српски језик)	159
Правилник о изгледу, садржају и начину издавања и о обрасцу одобрења за кретање у мјесту задржавања брода (српски језик)	101	Odluka broj U-20/25 (bosanski jezik)	168
		Odluka broj U-20/25 (hrvatski jezik)	175
		Odluka broj U-20/25 (српски језик)	181
		Odluka broj U-21/25 (bosanski jezik)	188
		Odluka broj U-21/25 (hrvatski jezik)	193
		Odluka broj U-21/25 (српски језик)	198
		Odluka broj U-29/25 (bosanski jezik)	203
		Odluka broj U-29/25 (hrvatski jezik)	214
		Odluka broj U-29/25 (српски језик)	222
USTAVNI SUD		Odluka broj U-41/25 (bosanski jezik)	235
BOSNE I HERCEGOVINE		Odluka broj U-41/25 (hrvatski jezik)	240
376 Odluka broj AP-3059/21 (bosanski jezik)	109	Odluka broj U-41/25 (српски језик)	246
Odluka broj AP-3059/21 (hrvatski jezik)	113		
Odluka broj AP-3059/21 (српски језик)	118		
377 Odluka broj AP 1781/25 (bosanski jezik)	123		

Službeni List - Naslovna Stranica x +

Not secure www.sluzbenilist.ba

SLUŽBENILISTBIH
JP NIO Službeni List
Bosne i Hercegovine

Jezik ▾ Službena glasila ▾ Oglašavanje Pretraga Vijesti Web shop Info ▾ Javne nabavke ▾

Naslovna stranica

Info - historijāt
Kontakti

ISO STANDARD

> Pretplata
 > Cjenovnik
 > Izdavaštvo
 > Info - historijāt
 > Kontakt
 > Međun. saradnja
 > Korisni linkovi
 > Oglasni dio

→ Prijava
 → Registracija
 → Zaboravljena šifra

Službeni glasnik BiH
broj 79/25

ČLAN KOLEGIJUMA PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH
ODLUKU O DODJELI SREDSTAVA INTERVENTNE TEKUĆE
REZERVE

ČLAN KOLEGIJUMA PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH
ODLUKU O DODJELI SREDSTAVA INTERVENTNE TEKUĆE
REZERVE

Službene novine Federacije BiH
broj 1/26

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
UKAZ O PROGLAŠENJU ODLUKE O PRIHVATANJU
ZADUŽENJA PO OKVIRNOM SPORAZUMU O ZAJMU
IZMEĐU RAZVOJNE BANKE VIJEĆA EVROPE (CEB) I BOSNE I
HERCEGOVINE ZA REALIZACIJU PODPROJEKTA
REKONSTRUKCIJA I OPREMANJE DVIJE PSIHIJATRIJSKE
BOLNICE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE (SARAJEVO I
MOSTAR)

Službene novine Kantona Sarajevo
broj 52/25

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
BUDŽET KANTONA SARAJEVO ZA 2026. GODINU

Međunarodni ugovori
broj 12/25

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU

JP NIO
Službeni list BiH
Dž. Bjedica 39/III
71000 Sarajevo, BiH
tel/fax:
+387 33 72 20 30
e-pošta:
Sluzbeni.list@nio.ba

ITC
INTERNET
TRADING & COMMERCE PLATFORM
BOSNIA AND HERZEGOVINA

BAZA PRAVNIH
AKATA

www.sluzbenilist.ba/#

SLUŽBENI GLASNIK
BOSNE I HERCEGOVINE
Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на босанском, хрватском и српском језику

SLUŽBENI GLASNIK
BOSNE I HERCEGOVINE

Izdavač: JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39/III, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Direktor i odgovorni urednik: Dragan Prusina
Tehnička priprema: Uredništvo JP NIO Službeni list BiH
Štampa: UNIONINVESTPLASTIKA d. d. Sarajevo
Za štampariju: Muhamed Mirvić
Telefoni:
Centrala: 033 72 20 30
Direktor: 033 72 20 61
Uredništvo: 033 72 20 38
Računovodstvo: 033 72 20 48
Služba za pravne i opće poslove: 033 72 20 51
Pretplata: 033 72 20 54
Oglasni odjel: 033 72 20 49 i 72 20 50
Komercijala sa
poslovnicom i prodajom: 033 72 20 43

Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa:
UNICREDIT BANK DD 338-320-22000052-11
ASA BANKA DD Sarajevo 134-470-10067655-09
ADDIKO BANK AD
Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12
RAIFFEISEN BANK DD BiH Sarajevo 161-000-00071700-57
Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska lista.
Identifikacijski broj 4200226120002
Porezni broj 01071019
PDV broj 200226120002
Pretplata za I polugodište 2026. godine na
"Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" 120,00 KM.
Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba>
Godišnja pretplata 240,00 KM po korisniku
e-mail: redakcija@slist.ba - oglasislist.ba - pretplata@slist.ba
- racunovodstvo@slist.ba - jnb.komercijala@slist.ba